Plan strategic PAC

CCI	2023RO06AFSP001
Titlu în limba engleză	CAP PLAN 2023-2027 FOR ROMANIA
Titlul în limba (limbile) națională (naționale)	RO - PLANUL PAC 2023-2027 PENTRU ROMÂNIA
Versiune	8.1
Statut	Adoptat de către CE
Primul an	2023
Ultimul an	2027
Eligibil de la	1 ian. 2023
Eligibil până la	31 dec. 2027
Numărul deciziei Comisiei	C(2025)8488
Data deciziei Comisiei	12 dec. 2025
Fondul (fonduri) vizat(e)	FEGA, FEADR
Data generării raportului	16/12/2025 08:16

Cuprins

Tipul modificării 39
Informații generale privind cererea de modificare 39
Tipul amendamentului 41
Informații detaliate privind elementele specifice ale fiecărei modificări 42
A.1. Înlocuirea Anexei privind combinarea angajamentelor de mediu și climă 42
Motivele care justifică modificarea 42
Efectele preconizate ale modificării 42
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 42
Impactul modificării asupra planului de finanțare 42
A2. Ajustarea angajamentelor intervenția DR-02 42
Motivele care justifică modificarea 42
Efectele preconizate ale modificării 43
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 43
Impactul modificării asupra planului de finanțare 43
A3. Modificare fișă intervenție DR-17 - "Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă" – modificarea secțiunii 5 43
Motivele care justifică modificarea 43
Efectele preconizate ale modificării 43
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 43
Impactul modificării asupra planului de finanțare 44
A4. Modificare fișă intervenție DR-23 - "Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a UE" 44
Motivele care justifică modificarea 44
Efectele preconizate ale modificării 44
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 44
Impactul modificării asupra planului de finanțare 44
A5. Modificare fișă intervenție DR-12 – „Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați”, secţiunea “Principii privind selecţia proiectelor” – modificarea secțiunii 5 45
Motivele care justifică modificarea 45
Efectele preconizate ale modificării 45
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 45
Impactul modificării asupra planului de finanțare 45
A6. Modificare fișă intervenție DR-12 – “Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați”, secţiunea “Condiţii de eligibilitate” – modificarea secțiunii 5 45
Motivele care justifică modificarea 45
Efectele preconizate ale modificării 46
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 46
Impactul modificării asupra planului de finanțare 46
A7. Modificare fișă intervenție DR-19 – “Investiții neproductive la nivel de fermă” – secțiunea Condiții de eligibilitate, prin înlocuirea simbolului “/” cu “și” 46
Motivele care justifică modificarea 46
Efectele preconizate ale modificării 46
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 46
Impactul modificării asupra planului de finanțare 46
A8. Modificare fișă intervenție DR-19 – „Investiții neproductive la nivel de fermă” – secțiunea 8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat prin scoaterea bifei referitoare la ajutorul de minimis. 46
Motivele care justifică modificarea 46
Efectele preconizate ale modificării 47
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 47

Impactul modificării asupra planului de finanțare 47
A9. Modificare fișă intervenție DR-25 – "Modernizarea infrastructurii de irigații", secţiunea "Acțiuni eligibile" – modificarea secțiunii 5 47
Motivele care justifică modificarea 47
Efectele preconizate ale modificării 47
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 47
Impactul modificării asupra planului de finanțare 48
B1. Modificare fișă intervenție DR-26 – „Înființarea sistemelor de irigații", secţiunea "Acțiuni eligibile" – modificarea secțiunii 5 48
Motivele care justifică modificarea 48
Efectele preconizate ale modificării 48
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 48
Impactul modificării asupra planului de finanțare 48
B2. Modificarea capitolului 4.3 Asistență tehnică, punctul 4.3.2 Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților 48
Motivele care justifică modificarea 48
Efectele preconizate ale modificării 48
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 48
Impactul modificării asupra planului de finanțare 49
B3. Finanțarea mijloacelor de transport persoane destinate scopurilor comunitare în cadrul proiectelor negeneratoare de venit finanțate prin SDL 49
Motivele care justifică modificarea 49
Efectele preconizate ale modificării 49
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 49
Impactul modificării asupra planului de finanțare 49
B4. Includerea întreprinderilor mici în categoria beneficiarilor eligibili aferenți activităților neagricole finanțate prin intermediul DR 36 50
Motivele care justifică modificarea 50
Efectele preconizate ale modificării 50
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 50
Impactul modificării asupra planului de finanțare 50
B5. Clarificări privind aplicarea costurilor simplificate în cadrul DR 36 51
Motivele care justifică modificarea 51
Efectele preconizate ale modificării 51
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 51
Impactul modificării asupra planului de finanțare 51
B6. Revizuirea secțiunii "Declarație strategică" prin introducerea unor precizări privind respectarea principiilor relevante din Carta drepturilor fundamentale a UE 51
Motivele care justifică modificarea 51
Efectele preconizate ale modificării 52
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 52
Impactul modificării asupra planului de finanțare 52
B7. GAEC 4, GAEC 6 – clarificări, rectificări și ajustări ale obligațiilor 52
Motivele care justifică modificarea 52
Efectele preconizate ale modificării 53
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 53
Impactul modificării asupra planului de finanțare 53
B8. Completarea prevederilor cap. 4.1 „Elemente comune mai multor intervenții" din PS - sub cap. 4.1.1 53
Motivele care justifică modificarea 53
Efectele preconizate ale modificării 53
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 53
Impactul modificării asupra planului de finanțare 53
B9. Completarea/îmbunătățirea definiției „Fermierului activ" existentă la nivelul cap. 4.1 „Elemente comune mai multor intervenții" din PS - sub cap. 4.1.4 53

Motivele care justifică modificarea 53
Efectele preconizate ale modificării..... 54
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 54
Impactul modificării asupra planului de finanțare 54
C1. Modificarea fișei PD-01 – Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS) - Clarificarea eligibilității dimensiunii parcelelor în cazul culturilor permanente 54
Motivele care justifică modificarea 54
Efectele preconizate ale modificării..... 54
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 54
Impactul modificării asupra planului de finanțare 54
C2.Modificarea fișei PD-03 – Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri - Clarificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către tinerii fermieri care au accesat forma de sprijin în perioada de programare anterioară PS PAC 55
Motivele care justifică modificarea 55
Efectele preconizate ale modificării..... 55
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 55
Impactul modificării asupra planului de finanțare 55
C3. PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil – ajustare condiții de eligibilitate și cerințe specifice; stabilirea cuantumului minim 55
Motivele care justifică modificarea 55
Efectele preconizate ale modificării..... 55
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 56
Impactul modificării asupra planului de finanțare 56
C4. PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici – ajustare condiții de eligibilitate și cerințe specifice; completare descriere; corectare legătura dintre GAEC și SMR cu cerințele eco-schemei; reducerea cuantumului minim 56
Motivele care justifică modificarea 56
Efectele preconizate ale modificării..... 57
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 57
Impactul modificării asupra planului de finanțare 57
C5.PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști – Clarificări aplicare eco-schema pentru culturile de Kiwi; ajustare cerințe specifice 57
Motivele care justifică modificarea 57
Efectele preconizate ale modificării..... 57
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 57
Impactul modificării asupra planului de finanțare 57
C6. PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte – Clarificări și rectificări pentru asigurarea coerenței textului 57
Motivele care justifică modificarea 57
Efectele preconizate ale modificării..... 58
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 58
Impactul modificării asupra planului de finanțare 58
C7. PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate - stabilirea cuantumului minim 58
Motivele care justifică modificarea 58
Efectele preconizate ale modificării..... 58
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 58
Impactul modificării asupra planului de finanțare 58
C8. PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile - Clarificări, rectificări ale ale cerințelor specifice, reducerea cuantumului minim 58
Motivele care justifică modificarea 58
Efectele preconizate ale modificării..... 59
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 59
Impactul modificării asupra planului de finanțare 59

C9. Modificarea fișei PD-10 – Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă - Modificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către fermieri 59
Motivele care justifică modificarea 59
Efectele preconizate ale modificării 59
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 59
Impactul modificării asupra planului de finanțare 60
D1. Modificarea fișei PD-19 – Sprijin cuplat pentru venit- Fructe (prune, mere, cireşe, vişine, caise și piersice) - Completarea speciilor vizate de intervenție, inclusiv modificarea titlului intervenției 60
Motivele care justifică modificarea 60
Efectele preconizate ale modificării 60
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 60
Impactul modificării asupra planului de finanțare 60
D2. Modificarea fișei PD-26 – Sprijin cuplat pentru venit - Porumb pentru siloz - Modificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către fermieri, precum și realizarea unei corecții tehnice 60
Motivele care justifică modificarea 60
Efectele preconizate ale modificării 60
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 60
Impactul modificării asupra planului de finanțare 61
D3. Eliminarea unei condiții de eligibilitate de la nivelul PD-09 și PD-10 61
Motivele care justifică modificarea 61
Efectele preconizate ale modificării 61
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 61
Impactul modificării asupra planului de finanțare 61
D4. Revizuirea secțiunii 8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat aferentă intervențiilor DR-07, DR-08, DR-23, DR-24 și DR-36 prin completarea cu numerele de exceptare/actele normative adoptate în vederea aprobării schemelor vizate 61
Motivele care justifică modificarea 61
Efectele preconizate ale modificării 62
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 62
Impactul modificării asupra planului de finanțare 62
D5. Completarea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați 62
Motivele care justifică modificarea 62
Efectele preconizate ale modificării 62
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 63
Impactul modificării asupra planului de finanțare 63
D6. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați 63
Motivele care justifică modificarea 63
Efectele preconizate ale modificării 64
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 64
Impactul modificării asupra planului de finanțare 64
D7. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni 64
Motivele care justifică modificarea 64
Efectele preconizate ale modificării 65
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 65
Impactul modificării asupra planului de finanțare 65
D8. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni 65
Motivele care justifică modificarea 65

Efectele preconizate ale modificării 66
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 66
Impactul modificării asupra planului de finanțare 66
D9. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni 66
Motivele care justifică modificarea 66
Efectele preconizate ale modificării 66
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 67
Impactul modificării asupra planului de finanțare 67
E1. Modificare fișa DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi secțiunea - Descrierea intervenției 67
Motivele care justifică modificarea 67
Efectele preconizate ale modificării 67
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 67
Impactul modificării asupra planului de finanțare 67
E2. Modificare fișa DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi secțiunea - Valoarea sprijinului public 68
Motivele care justifică modificarea 68
Efectele preconizate ale modificării 68
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 68
Impactul modificării asupra planului de finanțare 68
E3. DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă - Modificarea secțiunii Principii privind selecția proiectelor 68
Motivele care justifică modificarea 68
Efectele preconizate ale modificării 69
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 69
Impactul modificării asupra planului de finanțare 69
E4. DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă - Revizuirea secțiunii 9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin? 69
Motivele care justifică modificarea 69
Efectele preconizate ale modificării 69
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 70
Impactul modificării asupra planului de finanțare 70
E5. Modificarea secțiunii 5 din cadrul fișei intervenției DR-38 - "Consiliere în afaceri agricole" prin eliminarea menționării activității instruirii consilierilor publici/privați prin intermediul intervenției DR 37 - „Transfer de cunoștințe" 70
Motivele care justifică modificarea 70
Efectele preconizate ale modificării 70
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 70
Impactul modificării asupra planului de finanțare 71
E6. Modificarea secțiunii 7 din cadrul fișei intervenției DR-38 - "Consiliere în afaceri agricole" prin modificarea tipului de plată 71
Motivele care justifică modificarea 71
Efectele preconizate ale modificării 71
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 71
Impactul modificării asupra planului de finanțare 71
E7. Modificarea capitolului 2.1.XCO, punctul 2.1.XCO.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 71
Motivele care justifică modificarea 71
Efectele preconizate ale modificării 72
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 72
Impactul modificării asupra planului de finanțare 72

E8. Modificarea capitolului 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.2 Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)] 72
Motivele care justifică modificarea 72
Efectele preconizate ale modificării 73
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 73
Impactul modificării asupra planului de finanțare 73
E9. Modificarea capitolului 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.4 Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii) 73
Motivele care justifică modificarea 73
Efectele preconizate ale modificării 74
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 74
Impactul modificării asupra planului de finanțare 74
F1. Actualizare cap. 7 Sistemul de guvernanță și coordonare – cap. 7.2 Descrierea sistemului de monitorizare și de raportare, cap. 7.3 Informații privind sistemul de control și sancțiunile și cap. 7.4 Condiționalitate 74
Motivele care justifică modificarea 74
Efectele preconizate ale modificării 74
Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor 74
Impactul modificării asupra planului de finanțare 74
Consultarea comitetului de monitorizare [articolul 124 alineatul (4) litera (d) din Regulamentul (UE) 2021/2115] 74
Data 74
Avizul comitetului de monitorizare 74
1 Declarație strategică 77
2. Evaluările nevoilor și ale strategiei de intervenție, inclusiv planul-țintă și indicatorii de context 80
2.1 Evaluarea nevoilor și a strategiei de intervenție 80
2.1.SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune 120
2.1.SO1.1 Rezumatul analizei SWOT 120
2.1.SO1.1.1 Puncte forte 120
2.1.SO1.1.2 Deficiențe 120
2.1.SO1.1.3 Oportunități 121
2.1.SO1.1.4 Amenințări 121
2.1.SO1.1.5 Alte observații 121
2.1.SO1.2 Identificarea nevoilor 122
2.1.SO1.4 Strategia de intervenție 122
2.1.SO1.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 126
2.1.SO1.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 126
2.1.SO1.9 Justificarea alocării financiare 128
2.1.SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare 130
2.1.SO2.1 Rezumatul analizei SWOT 130
2.1.SO2.1.1 Puncte forte 130
2.1.SO2.1.2 Deficiențe 130
2.1.SO2.1.3 Oportunități 132
2.1.SO2.1.4 Amenințări 132
2.1.SO2.1.5 Alte observații 133
2.1.SO2.2 Identificarea nevoilor 133
2.1.SO2.4 Strategia de intervenție 133
2.1.SO2.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 138

2.1.SO2.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 138
2.1.SO2.9 Justificarea alocării financiare 138
2.1.SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric 140
2.1.SO3.1 Rezumatul analizei SWOT 140
2.1.SO3.1.1 Puncte forte 140
2.1.SO3.1.2 Deficiențe 140
2.1.SO3.1.3 Oportunități 140
2.1.SO3.1.4 Amenințări 141
2.1.SO3.1.5 Alte observații 141
2.1.SO3.2 Identificarea nevoilor 141
2.1.SO3.4 Strategia de intervenție 142
2.1.SO3.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 144
2.1.SO3.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 144
2.1.SO3.9 Justificarea alocării financiare 145
2.1.SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile 146
2.1.SO4.1 Rezumatul analizei SWOT 146
2.1.SO4.1.1 Puncte forte 146
2.1.SO4.1.2 Deficiențe 146
2.1.SO4.1.3 Oportunități 147
2.1.SO4.1.4 Amenințări 147
2.1.SO4.1.5 Alte observații 147
2.1.SO4.2 Identificarea nevoilor 148
2.1.SO4.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific . 148
2.1.SO4.4 Strategia de intervenție 150
2.1.SO4.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 153
2.1.SO4.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)? 154
2.1.SO4.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 154
2.1.SO4.9 Justificarea alocării financiare 157
2.1.SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice 158
2.1.SO5.1 Rezumatul analizei SWOT 158
2.1.SO5.1.1 Puncte forte 158
2.1.SO5.1.2 Deficiențe 158
2.1.SO5.1.3 Oportunități 159
2.1.SO5.1.4 Amenințări 159
2.1.SO5.1.5 Alte observații 159
2.1.SO5.2 Identificarea nevoilor 159
2.1.SO5.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific . 160
2.1.SO5.4 Strategia de intervenție 161
2.1.SO5.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 164
2.1.SO5.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)? 164
2.1.SO5.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 164
2.1.SO5.9 Justificarea alocării financiare 169
2.1.SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor 171
2.1.SO6.1 Rezumatul analizei SWOT 171

2.1.SO6.1.1 Puncte forte 171
2.1.SO6.1.2 Deficiențe 171
2.1.SO6.1.3 Oportunități 171
2.1.SO6.1.4 Amenințări 172
2.1.SO6.1.5 Alte observații 172
2.1.SO6.2 Identificarea nevoilor 172
2.1.SO6.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific . 172
2.1.SO6.4 Strategia de intervenție 174
2.1.SO6.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 178
2.1.SO6.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)? 178
2.1.SO6.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 178
2.1.SO6.9 Justificarea alocării financiare 180
2.1.SO7 Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale 182
2.1.SO7.1 Rezumatul analizei SWOT 182
2.1.SO7.1.1 Puncte forte 182
2.1.SO7.1.2 Deficiențe 182
2.1.SO7.1.3 Oportunități 183
2.1.SO7.1.4 Amenințări 183
2.1.SO7.1.5 Alte observații 184
2.1.SO7.2 Identificarea nevoilor 184
2.1.SO7.4 Strategia de intervenție 184
2.1.SO7.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 185
2.1.SO7.6 Planificați contribuția PAC la programul Erasmus? 185
2.1.SO7.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 185
2.1.SO7.9 Justificarea alocării financiare 186
2.1.SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile 187
2.1.SO8.1 Rezumatul analizei SWOT 187
2.1.SO8.1.1 Puncte forte 187
2.1.SO8.1.2 Deficiențe 187
2.1.SO8.1.3 Oportunități 188
2.1.SO8.1.4 Amenințări 189
2.1.SO8.1.5 Alte observații 189
2.1.SO8.2 Identificarea nevoilor 189
2.1.SO8.4 Strategia de intervenție 190
2.1.SO8.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal 191
2.1.SO8.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat 192
2.1.SO8.9 Justificarea alocării financiare 193
2.1.SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene 194
2.1.SO9.1 Rezumatul analizei SWOT 194
2.1.SO9.1.1 Puncte forte 194
2.1.SO9.1.2 Deficiențe 194
2.1.SO9.1.3 Oportunități 194
2.1.SO9.1.4 Amenințări 195
2.1.SO9.1.5 Alte observații 195

2.1.SO9.2 Identificarea nevoilor ... 196
2.1.SO9.4 Strategia de intervenție ... 197
2.1.SO9.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal ... 199
2.1.SO9.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat ... 199
2.1.SO9.9 Justificarea alocării financiare ... 201
2.1.XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri ... 202
2.1.XCO.1 Rezumatul analizei SWOT ... 202
2.1.XCO.1.1 Puncte forte ... 202
2.1.XCO.1.2 Deficiențe ... 202
2.1.XCO.1.3 Oportunități ... 203
2.1.XCO.1.4 Amenințări ... 204
2.1.XCO.1.5 Alte observații ... 204
2.1.XCO.2 Identificarea nevoilor ... 204
2.1.XCO.4 Strategia de intervenție ... 205
2.1.XCO.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal ... 207
2.1.XCO.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat ... 207
2.1.XCO.9 Justificarea alocării financiare ... 209
2.2 Indicatorii de context și alte valori utilizate pentru calcularea țintelor ... 210
2.3 Planul cu ținte ... 210
2.3.1 Tabel recapitulativ ... 210
2.3.2 Intervențiile și realizările planificate cu o legătură directă și semnificativă la indicatorii de rezultat ... 226
2.3.3 Coerența și contribuția la obiectivele Uniunii pentru 2030 prevăzute în Strategia „De la fermă la consumator” și în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 ... 226
3 Coerența strategiei și complementaritățile ... 232
3.1 Prezentare generală a arhitecturii de mediu și climatice ... 232
3.1.1 O descriere a contribuției globale a condiționalității la obiectivele specifice legate de mediu și de climă prevăzute la articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f) ... 232
3.1.2 Prezentare generală a complementarității dintre condițiile de referință relevante, astfel cum sunt menționate la articolul 31 alineatul (5) și la articolul 70 alineatul (3), condiționalitate și diferitele intervenții care vizează obiectivele legate de mediu și de climă ... 238
3.1.3 Explicarea modului de realizare a unei contribuții globale mai mari, prevăzută la articolul 105 ... 240
3.1.4 Explicarea modului în care arhitectura de mediu și climatică a planului strategic PAC este menită să contribuie la obiectivele naționale pe termen lung deja stabilite, prevăzute în instrumentele legislative menționate în anexa XI sau care decurg din acestea ... 248
3.1.5 După caz, contribuția PAC la proiectele LIFE ... 259
3.2 Prezentare generală a strategiei de reînnoire a generațiilor ... 259
3.2.1 După caz, contribuția PAC la proiectele Erasmus ... 260
3.3 Explicarea modului în care intervențiile în cadrul sprijinului cuplat pentru venit, astfel cum se menționează în titlul III secțiunea 3 subsecțiunea 1 din capitolul II, sunt în conformitate cu Directiva-cadru privind apa – 2000/60/CE ... 261
3.4 Prezentare generală în ceea ce privește obiectivul unei distribuții mai echitabile și al unei direcționări mai eficace și mai eficiente a sprijinului pentru venit ... 262
3.5 Prezentare generală a intervențiilor sectoriale ... 264
3.5.1 Fructe și legume ... 264
3.5.2 Produse apicole ... 268
3.5.3 Vin ... 271
3.5.4 Hamei ... 273
3.5.5 Ulei de măsline și măsline de masă ... 274
3.5.6 Carne de vită și mânzat ... 274

3.5.7 Lapte și produse lactate ... 275
3.5.8 Ovine și caprine ... 277
3.5.9 Culturi proteice ... 279
3.5.10 Sfeclă de zahăr ... 280
3.5.11 Alte sectoare ... 280
3.6 Prezentarea generală a intervențiilor care contribuie la asigurarea unei abordări coerente și integrate a gestionării riscurilor, după caz ... 284
3.7 Interacțiunea dintre intervențiile naționale și regionale ... 285
3.7.1 După caz, o descriere a interacțiunii dintre intervențiile naționale și regionale, inclusiv repartizarea alocărilor financiare pentru fiecare intervenție și pentru fiecare fond ... 285
3.7.2 După caz, dacă sunt stabilite la nivel regional elemente ale planului strategic PAC, cum asigură strategia de intervenții coerența și consistența acestor elemente cu elementele planului strategic PAC instituit la nivel național ... 285
3.8 Prezentare generală a modului în care planul strategic PAC contribuie la obiectivul de îmbunătățire a bunăstării animalelor și de reducere a rezistenței la antimicrobiene prevăzut la articolul 6 alineatul (1) litera (i), inclusiv a condițiilor de referință și a complementarității ... 285
3.9 Simplificarea și reducerea sarcinii administrative ... 288
3.10 Condiționalitate ... 289
3.10.1 Aspect principal: Schimbările climatice (atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea) ... 289
3.10.1.1 GAEC 1: Menținerea pajiștilor permanente, pe baza raportului dintre pajiștile permanente și suprafața agricolă ... 289
3.10.1.1.1 Rezumatul fermei agricole (de exemplu, sistemul de autorizare prealabilă și obligația de reconversie) ... 289
3.10.1.1.2 Sfera de aplicare teritorială (la nivel național, regional și la nivelul grupului de exploatații) ... 290
3.10.1.1.3 Valoarea raportului de referință (inclusiv metoda de calcul) ... 290
3.10.1.1.4 Tipul de fermieri în cauză (toți fermierii care dețin pajiști permanente) ... 290
3.10.1.1.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 291
3.10.1.2 GAEC 2: Protejarea a zonelor umede și a turbăriilor ... 291
3.10.1.2.1 Rezumatul practicii in situ ... 291
3.10.1.2.2 Anul de aplicare a GAEC ... 293
3.10.1.2.3 Sfera de aplicare teritorială și zona desemnată ... 293
3.10.1.2.4 Tipul de fermieri în cauză ... 294
3.10.1.2.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 294
3.10.1.3 GAEC 3: Interdicția de a incendia miriștile arabile, cu excepția motivelor fitosanitare ... 295
3.10.1.3.1 Rezumatul practicii in situ ... 295
3.10.1.3.2 Sfera de aplicare teritorială ... 295
3.10.1.3.3 Tipul de fermieri în cauză ... 295
3.10.1.3.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 295
3.10.2 Aspect principal: Apa ... 295
3.10.2.1 GAEC 4: Stabilirea de zone tampon de-a lungul cursurilor de apă ... 295
3.10.2.1.1 Rezumatul practicii in situ ... 295
3.10.2.1.2 Lățimea minimă a zonelor tampon (în m) ... 296
3.10.2.1.3 Sfera de aplicare teritorială, inclusiv definirea cursurilor de apă ... 296
3.10.2.1.4 Tipul de fermieri în cauză ... 296
3.10.2.1.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 296
3.10.3 Aspect principal: sol (protecție și calitate) ... 296
3.10.3.1 GAEC 5: Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă ... 296
3.10.3.1.1 Rezumatul practicii in situ ... 296
3.10.3.1.2 Sfera de aplicare teritorială (inclusiv zonele cu riscuri de eroziune și cu gradient de pantă) ... 297
3.10.3.1.3 Tipul de fermieri în cauză ... 297
3.10.3.1.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 297

3.10.3.2 GAEC 6: Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioada (perioadele) cea mai sensibilă (cele mai sensibile) ... 297
3.10.3.2.1 Rezumatul practicii in situ (inclusiv perioada în cauză) ... 297
3.10.3.2.2 Sfera de aplicare teritorială ... 299
3.10.3.2.3 Tipul de fermieri în cauză ... 299
3.10.3.2.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 299
3.10.3.3 GAEC 7: Rotația culturilor pe teren arabil, cu excepția culturilor cultivate sub apă ... 300
3.10.3.3.1 Rezumatul practicii in situ pentru rotația culturilor ... 300
3.10.3.3.2 Rezumatul practicii in situ pentru diversificarea culturilor ... 301
3.10.3.3.3 Sfera de aplicare teritorială ... 301
3.10.3.3.4 Tipul de fermieri în cauză ... 301
3.10.3.3.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC (în special dacă SM a ales diversificarea culturilor) ... 301
3.10.4 Aspect principal: Biodiversitate și peisaj (protecție și calitate) ... 302
3.10.4.1 GAEC 8: Păstrarea elementelor de peisaj. Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor. Opțional, măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive ... 302
3.10.4.1.1 Rezumatul practicii in situ ... 302
3.10.4.1.2 Sfera de aplicare teritorială (aplicabilă pentru standardul privind „procentajul minim”) ... 304
3.10.4.1.3 Tipul de fermieri vizați ... 304
3.10.4.1.4 Explicarea contribuției la obiectivul principal al practicii/standardului ... 304
3.10.4.2 GAEC 9: Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000 ... 304
3.10.4.2.1 Rezumatul practicii in situ ... 304
3.10.4.2.2 Sfera de aplicare teritorială ... 305
3.10.4.2.3 Tipul de fermieri în cauză ... 305
3.10.4.2.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC ... 305
3.10.5 GAEC suplimentare (dacă este cazul) ... 305
4 Elemente comune mai multor intervenții ... 306
4.1 Definiție și cerințe minime ... 306
4.1.1 Activitate agricolă ... 306
4.1.1.1 Definirea producției ... 306
4.1.1.2 Definirea întreținerii suprafeței agricole ... 306
4.1.1.2.1 Criterii de menținere a terenurilor arabile ... 306
4.1.1.2.2 Criterii de menținere a culturilor permanente ... 306
4.1.1.2.3 Criterii de menținere a pajiștilor permanente ... 306
4.1.2 Suprafață agricolă ... 307
4.1.2.1 Elemente ale sistemelor agroforestiere, atunci când sunt stabilite și/sau menținute pe suprafața agricolă ... 307
4.1.2.1.1 Elemente ale sistemelor agroforestiere pe terenuri arabile ... 307
4.1.2.1.2 Elemente ale sistemelor agroforestiere în culturi permanente ... 307
4.1.2.1.3 Elemente ale sistemelor agroforestiere pe pajiști permanente ... 307
4.1.2.2 Teren arabil ... 308
4.1.2.2.1 Alte observații legate de definirea terenului arabil ... 308
4.1.2.3 Culturi permanente ... 308
4.1.2.3.1 Definirea pepinierelor ... 308
4.1.2.3.2 Definirea speciilor forestiere cu ciclu scurt de producție ... 308
4.1.2.3.3 Alte observații legate de definirea culturilor permanente ... 308
4.1.2.4 Pajiști permanente ... 308
4.1.2.4.1 Definirea ierburilor și a altor plante furajere erbacee ... 308
4.1.2.4.2 Decizia de a utiliza criteriul „aratului” în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente ... 308
4.1.2.4.3 Decizia de a utiliza criteriul „lucrărilor solului” în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente ... 308

4.1.2.4.4 Decizia de a utiliza criteriul „reînsămânțării cu diferite tipuri de iarbă” în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente 308
4.1.2.4.5 Decizie privind includerea altor specii de arbori și/sau arbuști care produc hrană pentru animale, cu condiția ca iarba și alte plante furajere erbacee să rămână predominante 308
4.1.2.4.6 Decizie privind includerea altor specii, cum ar fi arbuștii și/sau arborii, care sunt bune pentru pășunat și/sau care produc hrană pentru animale, în care ierburile și alte plante furajere erbacee nu sunt în mod tradițional predominante sau sunt absente în zonele de pășunat 309
4.1.2.4.7 Alte observații legate de definirea pajiștilor permanente 309
4.1.2.5 Alte observații legate de definirea suprafeței agricole în general 309
4.1.3 Hectar eligibil 309
4.1.3.1 Criteriile privind modul de stabilire a predominanței activității agricole în cazul în care terenul este utilizat și pentru activități neagricole 309
4.1.3.2 Criteriile pentru asigurarea faptului că terenurile se află la dispoziția fermierului 310
4.1.3.3 Perioada în care o suprafață trebuie să respecte definiția „hectarului eligibil” 310
4.1.3.4 Decizia de a include anumite suprafețe utilizate pentru activități agricole doar din doi în doi ani 310
4.1.3.5 Decizie privind includerea altor elemente de peisaj (cele care nu sunt protejate prin GAEC), cu condiția ca acestea să nu fie predominante și să nu afecteze în mod semnificativ desfășurarea unei activități agricole din cauza suprafeței pe care o ocupă 310
4.1.3.6 Decizie privind pajiștile permanente cu caracteristici neeligibile dispersate, pentru a aplica coeficienți de reducere ficși pentru a determina suprafața considerată eligibilă 310
4.1.3.7 Decizia de a menține eligibilitatea suprafețelor eligibile anterior atunci când acestea nu mai corespund definiției „hectarului eligibil” în temeiul articolului 4 alineatul (4) literele (a) și (b) din Regulamentul SPR ca urmare a utilizării sistemelor naționale ale căror condiții sunt conforme cu intervențiile acoperite de sistemul integrat menționat la articolul 63 alineatul (2) din Regulamentul orizontal al UE care permite producerea de produse care nu sunt incluse în anexa 1 prin intermediul cultivării plantelor palustre și care contribuie la obiectivele legate de mediu și climă ale Regulamentului SPR 310
4.1.4 Fermier activ 311
4.1.4.1 Criterii de identificare a celor cu un nivel minim de activitate agricolă 311
4.1.4.2 Decizia de a utiliza o listă negativă pentru activități neagricole ca instrument complementar 312
4.1.4.3 Decizia de a stabili un cuantum de plăți directe, nu mai mare de 5 000 EUR, în temeiul căreia fermierii sunt considerați, în orice caz, „fermieri activi” 312
4.1.5 Tânăr fermier 312
4.1.5.1 Limita maximă de vârstă 312
4.1.5.2 Condiții pentru a fi „șef al exploatației” 312
4.1.5.3 Formare adecvată și/sau competențe necesare 313
4.1.5.4 Alte observații legate de definirea „tânăr fermier” 313
4.1.6 Fermier nou 313
4.1.6.1 Condiții pentru a fi „șef al exploatației” pentru prima oară 313
4.1.6.2 Formare adecvată și competențe necesare 313
4.1.7 Cerințe minime care trebuie respectate pentru a primi plăți directe 313
4.1.7.1 Prag 313
4.1.7.2 Explicație 313
4.1.8 Alte definiții utilizate în planul PAC 315
4.2 Element legate de plățile directe 316
4.2.2 Reducerea plăților directe 316
4.2.2.1 Descrierea reducerii și/sau a plafonării plăților directe 316
4.2.2.2 Subcontractarea costurilor cu forța de muncă 316
4.2.2.3 Produsul estimat al reducerii plăților directe și a plafonării pentru fiecare an 316
4.2.3 Aplicarea la nivelul membrilor persoanelor juridice sau grupurilor/la nivelul grupului de entități juridice afiliate (articolul 110). 316
4.2.4 Contribuție la instrumentele de gestionare a riscurilor 317
4.3 Asistență tehnică 317

4.3.1 Obiective 317
4.3.2 Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților 318
4.3.3 Beneficiari 318
4.3.4 Rata 318
4.4 Rețeaua PAC 319
4.4.1 Prezentare generală succintă și obiective ale rețelei naționale PAC, inclusiv activități de sprijinire a PEI și fluxuri de cunoștințe în cadrul AKIS 319
4.4.2 Structura, guvernanța și funcționarea rețelei naționale PAC 322
4.5 Prezentare a coordonării, demarcării și complementarităților dintre FEADR și alte fonduri ale Uniunii utilizate în zonele rurale 323
4.6 Instrumente financiare 336
4.6.1 Descrierea instrumentului financiar 336
4.7 Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală 336
4.7.1 Lista instrumentelor neeligibile 336
4.7.2 Definirea zonei rurale și aplicabilitatea 338
4.7.3 Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală 338
4.7.4 Rata (ratele) contribuției aplicabile intervențiilor de dezvoltare rurală 339
5 Plăți directe, intervenții de dezvoltare sectorială și rurală specificate în strategie 341
5.1 Plăți directe Intervenții 348
BISS(21) - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității 348
PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS) 348
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 348
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 348
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 348
4 Indicator(i) de rezultat 348
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 348
6 Identificarea elementelor de referință relevante 349
7 Gama și cuantumurile sprijinului 349
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 349
9 Conformitatea cu OMC 350
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 351
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 351
CRISS(29) - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității 352
PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS) 352
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 352
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 352
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 352
4 Indicator(i) de rezultat 352
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 352
6 Identificarea elementelor de referință relevante 353
7 Gama și cuantumurile sprijinului 353
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 354
9 Conformitatea cu OMC 355
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 356
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 356
CIS-YF(30) - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri 357
PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri 357
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 357
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 357
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 357
4 Indicator(i) de rezultat 357
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 357
6 Identificarea elementelor de referință relevante 358
7 Gama și cuantumurile sprijinului 358

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 358
9 Conformitatea cu OMC 359
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 360
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 360
Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor 361
PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil 361
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 361
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 361
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 361
4 Indicator(i) de rezultat 362
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 362
6 Identificarea elementelor de referință relevante 363
7 Gama și cuantumurile sprijinului 365
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 365
9 Conformitatea cu OMC 365
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 366
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 366
PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale) 368
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 368
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 368
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 368
4 Indicator(i) de rezultat 368
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 369
6 Identificarea elementelor de referință relevante 371
7 Gama și cuantumurile sprijinului 373
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 373
9 Conformitatea cu OMC 373
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 374
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 374
PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști 376
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 376
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 376
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 376
4 Indicator(i) de rezultat 376
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 377
6 Identificarea elementelor de referință relevante 378
7 Gama și cuantumurile sprijinului 379
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 379
9 Conformitatea cu OMC 379
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 380
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 380
PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte 382
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 382
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 382
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 382
4 Indicator(i) de rezultat 382
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 382
6 Identificarea elementelor de referință relevante 384
7 Gama și cuantumurile sprijinului 385
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 386
9 Conformitatea cu OMC 386
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 387
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 387

PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat 389
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 389
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 389
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 389
4 Indicator(i) de rezultat 389
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 389
6 Identificarea elementelor de referință relevante 391
7 Gama și cuantumurile sprijinului 393
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 394
9 Conformitatea cu OMC 394
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 395
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 395
PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate 397
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 397
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 397
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 397
4 Indicator(i) de rezultat 397
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 398
6 Identificarea elementelor de referință relevante 399
7 Gama și cuantumurile sprijinului 400
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 401
9 Conformitatea cu OMC 401
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 402
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 405
PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile 407
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 407
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 407
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 407
4 Indicator(i) de rezultat 407
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 408
6 Identificarea elementelor de referință relevante 410
7 Gama și cuantumurile sprijinului 411
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 411
9 Conformitatea cu OMC 411
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 412
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 412
CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit 414
PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia 414
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 414
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 414
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 414
4 Indicator(i) de rezultat 414
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 414
6 Identificarea elementelor de referință relevante 415
7 Gama și cuantumurile sprijinului 415
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 415
9 Conformitatea cu OMC 417
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 419
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 419
PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă 421
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 421
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 421
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 421

4 Indicator(i) de rezultat 421
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 421
6 Identificarea elementelor de referință relevante 422
7 Gama și cuantumurile sprijinului 422
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 423
9 Conformitatea cu OMC 425
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 426
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 426
PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi 428
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 428
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 428
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 428
4 Indicator(i) de rezultat 428
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 428
6 Identificarea elementelor de referință relevante 429
7 Gama și cuantumurile sprijinului 429
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 429
9 Conformitatea cu OMC 432
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 433
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 433
PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă 435
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 435
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 435
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 435
4 Indicator(i) de rezultat 435
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 435
6 Identificarea elementelor de referință relevante 436
7 Gama și cuantumurile sprijinului 436
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 436
9 Conformitatea cu OMC 439
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 440
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 440
PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez 442
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 442
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 442
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 442
4 Indicator(i) de rezultat 442
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 442
6 Identificarea elementelor de referință relevante 443
7 Gama și cuantumurile sprijinului 443
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 443
9 Conformitatea cu OMC 446
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 447
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 447
PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof 449
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 449
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 449
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 449
4 Indicator(i) de rezultat 449
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 449
6 Identificarea elementelor de referință relevante 450
7 Gama și cuantumurile sprijinului 450
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 450
9 Conformitatea cu OMC 453

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 454
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 454
PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei 456
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 456
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 456
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 456
4 Indicator(i) de rezultat 456
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 456
6 Identificarea elementelor de referință relevante 457
7 Gama și cuantumurile sprijinului 457
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 457
9 Conformitatea cu OMC 460
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 461
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 461
PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr 463
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 463
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 463
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 463
4 Indicator(i) de rezultat 463
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 463
6 Identificarea elementelor de referință relevante 464
7 Gama și cuantumurile sprijinului 464
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 464
9 Conformitatea cu OMC 467
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 468
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 468
PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete) 470
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 470
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 470
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 470
4 Indicator(i) de rezultat 470
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 470
6 Identificarea elementelor de referință relevante 471
7 Gama și cuantumurile sprijinului 471
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 471
9 Conformitatea cu OMC 474
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 475
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 475
PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete) 477
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 477
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 477
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 477
4 Indicator(i) de rezultat 477
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 477
6 Identificarea elementelor de referință relevante 478
7 Gama și cuantumurile sprijinului 478
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 478
9 Conformitatea cu OMC 481
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 482
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 482
PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe 484
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 484
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 484

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 484
4 Indicator(i) de rezultat 484
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 484
6 Identificarea elementelor de referință relevante 485
7 Gama și cuantumurile sprijinului 485
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 485
9 Conformitatea cu OMC 488
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 489
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 489
PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere 491
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 491
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 491
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 491
4 Indicator(i) de rezultat 491
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 491
6 Identificarea elementelor de referință relevante 492
7 Gama și cuantumurile sprijinului 492
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 492
9 Conformitatea cu OMC 495
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 497
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 497
PD-21 - Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte 499
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 499
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 499
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 499
4 Indicator(i) de rezultat 499
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 499
6 Identificarea elementelor de referință relevante 500
7 Gama și cuantumurile sprijinului 500
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 500
9 Conformitatea cu OMC 503
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 504
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 504
PD-22 - Sprjin cuplat pentru venit- carne vită 506
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 506
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 506
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 506
4 Indicator(i) de rezultat 506
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 506
6 Identificarea elementelor de referință relevante 507
7 Gama și cuantumurile sprijinului 507
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 507
9 Conformitatea cu OMC 510
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 511
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 511
PD-23 - Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte 513
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 513
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 513
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 513
4 Indicator(i) de rezultat 513
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 513
6 Identificarea elementelor de referință relevante 514
7 Gama și cuantumurile sprijinului 514
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 514
9 Conformitatea cu OMC 516

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 517
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 517
PD-24 - Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine 519
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 519
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 519
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 519
4 Indicator(i) de rezultat 519
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 519
6 Identificarea elementelor de referință relevante 520
7 Gama și cuantumurile sprijinului 521
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 521
9 Conformitatea cu OMC 524
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 525
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 525
PD-25 - Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase 527
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 527
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 527
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 527
4 Indicator(i) de rezultat 527
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 527
6 Identificarea elementelor de referință relevante 528
7 Gama și cuantumurile sprijinului 528
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 528
9 Conformitatea cu OMC 530
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 531
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 531
PD-26 - Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz 533
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 533
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 533
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 533
4 Indicator(i) de rezultat 533
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 533
6 Identificarea elementelor de referință relevante 534
7 Gama și cuantumurile sprijinului 534
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 535
9 Conformitatea cu OMC 538
11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 539
12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 539
5.2 Intervenții sectoriale 542
Fructe și legume 542
Cuantumuri unitare planificate – Definiție 543
Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 543
INVRE(47(1)(a)) - - investiții în active corporale și necorporale, cercetarea și metode experimentale și inovatoare de producție, precum și alte acțiuni 544
IS-LF-01 - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni 544
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 544
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 544
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 544
4 Indicator(i) de rezultat 545
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 545
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 546
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 546
8 Conformitatea cu OMC 550

ADVI1(47(1)(b)) - - servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de combatere a dăunătorilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și a produselor pentru sănătatea animalelor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă 551
IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor 551
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 551
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 551
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 551
4 Indicator(i) de rezultat 552
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 552
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 553
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 554
8 Conformitatea cu OMC 554
TRAINCO(47(1)(c)) - - formare, inclusiv îndrumare profesională și schimb de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de control al dăunătorilor și al bolilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și pentru sănătatea animalelor, precum și utilizarea platformelor de tranzacționare organizate și a schimburilor de mărfuri pe piața la vedere și la termen 556
IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice 556
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 556
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 556
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 557
4 Indicator(i) de rezultat 557
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 557
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 558
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 558
8 Conformitatea cu OMC 559
TRANS(47(1)(e)) - - acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor 560
IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor 560
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 560
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 560
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 560
4 Indicator(i) de rezultat 560
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 561
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 562
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 562
8 Conformitatea cu OMC 563
PROMO(47(1)(f)) - - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința sistemelor de calitate ale Uniunii și a importanței alimentației sănătoase, precum și diversificarea și consolidarea piețelor 564
IS-LF-05 - Promovare, comunicare și comercializare 564
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 564
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 564
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 564
4 Indicator(i) de rezultat 565
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 565
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 565
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 566
8 Conformitatea cu OMC 567

TRACE(47(1)(h)) - - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali 568
IS-LF-07 - Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali. 568
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 568
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 568
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 568
4 Indicator(i) de rezultat 568
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 569
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 569
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 570
8 Conformitatea cu OMC 570
CLIMA(47(1)(i)) - - acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea 571
IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. 571
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 571
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 571
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 571
4 Indicator(i) de rezultat 572
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 572
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 573
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 573
8 Conformitatea cu OMC 575
WITHD(47(2)(f)) - - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea 576
IS-LF-08 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor 576
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 576
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 576
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 576
4 Indicator(i) de rezultat 576
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 576
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 577
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 578
8 Conformitatea cu OMC 579
GREEN(47(2)(g)) - - recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive 580
IS-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere 580
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 580
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 580
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 580
4 Indicator(i) de rezultat 580
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 581
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 581
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 582
8 Conformitatea cu OMC 583
NOHAR(47(2)(h)) - - nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este intact, de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli 584
IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic 584
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 584
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 584

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 584
4 Indicator(i) de rezultat 584
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 585
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 585
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 586
8 Conformitatea cu OMC 587
HARIN(47(2)(i)) - - asigurarea recoltelor și a producției, care contribuie la salvgardarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, asigurându-se totodată adoptarea de către beneficiari a măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor 588
IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor 588
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 588
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 588
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 588
4 Indicator(i) de rezultat 588
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 589
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 589
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 590
8 Conformitatea cu OMC 591
COMM(47(2)(l)) - - acțiuni de comunicare care vizează sensibilizarea și informarea consumatorilor 592
IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii. 592
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 592
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 592
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 592
4 Indicator(i) de rezultat 592
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 593
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 594
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 594
8 Conformitatea cu OMC 595
Produse apicole 596
ADVIBEES(55(1)(a)) - - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori 596
IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori 596
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 596
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 596
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 596
4 Indicator(i) de rezultat 596
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 596
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 598
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 598
8 Conformitatea cu OMC 598
9 Cuantumuri unitare planificate 599
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 599
INVAPI(55(1)(b)) - - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni 602
IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii. 602
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 602
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 602
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 602
4 Indicator(i) de rezultat 602

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 602
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 604
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 604
8 Conformitatea cu OMC 604
9 Cuantumuri unitare planificate 605
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 605
IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei 608
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 608
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 608
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 608
4 Indicator(i) de rezultat 608
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 608
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 609
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 609
8 Conformitatea cu OMC 609
9 Cuantumuri unitare planificate 610
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 610
IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței 612
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 612
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 612
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 612
4 Indicator(i) de rezultat 612
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 612
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 614
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 614
8 Conformitatea cu OMC 614
9 Cuantumuri unitare planificate 615
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 616
IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor 620
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 620
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 620
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 620
4 Indicator(i) de rezultat 620
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 620
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 622
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 622
8 Conformitatea cu OMC 622
9 Cuantumuri unitare planificate 623
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 623
ACTLAB(55(1)(c)) - - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine 626
IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine 626
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 626
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 626
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 626
4 Indicator(i) de rezultat 626
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 626
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 627
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 627
8 Conformitatea cu OMC 628

9 Cuantumuri unitare planificate 629
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 629
PROMOBEES(55(1)(f)) - - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole 631
IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole 631
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 631
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 631
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 631
4 Indicator(i) de rezultat 631
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 632
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 633
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 633
8 Conformitatea cu OMC 633
9 Cuantumuri unitare planificate 634
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 634
Vin 636
RESTRVINEY(58(1)(a)) - - restructurarea și conversia plantațiilor viticole 636
IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole 636
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 636
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 636
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 636
4 Indicator(i) de rezultat 636
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 636
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 637
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 637
8 Conformitatea cu OMC 638
9 Cuantumuri unitare planificate 639
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 639
INVWINE(58(1)(b)) - - investiții în active corporale și necorporale în sistemele de creștere a viticulturii, cu excepția operațiunilor relevante pentru tipul de intervenție prevăzut la litera (a), a instalațiilor de prelucrare și a infrastructurii unității de vinificație, precum și a structurilor și instrumentelor de comercializare 641
IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale 641
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 641
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 641
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 641
4 Indicator(i) de rezultat 641
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 641
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 642
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 643
8 Conformitatea cu OMC 643
9 Cuantumuri unitare planificate 644
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 644
HARINWINE(58(1)(d)) - - asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit cauzate de fenomene climatice nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de ravagiile animalelor, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători 646
IS-V-03 - Asigurarea recoltelor 646
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 646
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 646
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 646
4 Indicator(i) de rezultat 646
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 646

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 647
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 647
8 Conformitatea cu OMC 647
9 Cuantumuri unitare planificate 648
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 648
INFOR(58(1)(h)) - - acțiuni de informare referitoare la vinurile din Uniune, desfășurate în statele membre, pentru încurajarea consumului responsabil de vin sau promovarea sistemelor de calitate al Uniunii care vizează denumiri de origine și indicații geografice 650
IS-V-04 - Acțiuni de informare 650
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 650
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 650
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 650
4 Indicator(i) de rezultat 650
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 650
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 651
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 651
8 Conformitatea cu OMC 651
9 Cuantumuri unitare planificate 653
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 653
ACTREPUT(58(1)(i)) - - acțiuni întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 vizând consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție 655
IS-V-05 - Promovarea enoturismului 655
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 655
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 655
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 655
4 Indicator(i) de rezultat 655
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 655
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 656
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 656
8 Conformitatea cu OMC 656
9 Cuantumuri unitare planificate 657
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 657
PROMOWINE(58(1)(k)) - - promovarea efectuată în țări terțe 659
IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe 659
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 659
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 659
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 659
4 Indicator(i) de rezultat 659
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 659
6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 660
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 660
8 Conformitatea cu OMC 661
9 Cuantumuri unitare planificate 662
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 662
INVWINESUST(58(1)(m)) - - investiții în active corporale și necorporale vizând consolidarea sustenabilității vinificației 664
IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin 664
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 664
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 664
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 664
4 Indicator(i) de rezultat 664
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 664

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 666
7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției 666
8 Conformitatea cu OMC 666
9 Cuantumuri unitare planificate 667
10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 667
5.3 Dezvoltare rurală Intervenții 668
ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare 668
DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente 668
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 668
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 668
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 669
4 Indicator(i) de rezultat 669
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 669
6 Identificarea elementelor de referință relevante 689
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 693
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 697
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 697
10 Conformitatea cu OMC 697
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 698
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 699
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 701
DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile 706
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 706
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 706
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 706
4 Indicator(i) de rezultat 707
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 707
6 Identificarea elementelor de referință relevante 726
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 730
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 732
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 732
10 Conformitatea cu OMC 733
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 733
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 734
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 735
DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon 738
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 738
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 740
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 740
4 Indicator(i) de rezultat 741
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 741
6 Identificarea elementelor de referință relevante 742
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 744
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 746
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 746
10 Conformitatea cu OMC 747
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 747
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 748
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 748
DR-04 - Agricultură ecologică – conversie 752
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 752
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 752
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 753

4 Indicator(i) de rezultat 753
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 753
6 Identificarea elementelor de referință relevante 756
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 757
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 760
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 760
10 Conformitatea cu OMC 761
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 762
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 763
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 764
DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării 768
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 768
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 768
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 769
4 Indicator(i) de rezultat 769
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 769
6 Identificarea elementelor de referință relevante 771
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 773
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 776
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 776
10 Conformitatea cu OMC 777
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 777
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 779
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 780
DR-06 - Bunăstarea animalelor 784
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 784
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 784
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 784
4 Indicator(i) de rezultat 784
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 784
6 Identificarea elementelor de referință relevante 792
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 795
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 799
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 799
10 Conformitatea cu OMC 799
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 799
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 800
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 801
DR-07 - Silvo-mediu și climă 804
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 804
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 805
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 806
4 Indicator(i) de rezultat 806
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 806
6 Identificarea elementelor de referință relevante 808
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 810
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 813
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 813
10 Conformitatea cu OMC 815
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 815
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 816
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 816
DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite 818
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 818
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 818

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție ... 818
4 Indicator(i) de rezultat ... 818
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției ... 818
6 Identificarea elementelor de referință relevante ... 821
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul ... 821
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat ... 827
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției ... 827
10 Conformitatea cu OMC ... 828
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții ... 828
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție ... 829
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări ... 829
ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone ... 831
DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană ... 831
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională ... 831
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante ... 834
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție ... 834
4 Indicator(i) de rezultat ... 835
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției ... 835
6 Identificarea elementelor de referință relevante ... 836
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul ... 836
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat ... 839
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției ... 839
10 Conformitatea cu OMC ... 839
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții ... 839
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție ... 841
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări ... 841
DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative ... 843
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională ... 843
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante ... 847
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție ... 847
4 Indicator(i) de rezultat ... 848
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției ... 848
6 Identificarea elementelor de referință relevante ... 850
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul ... 850
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat ... 852
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției ... 852
10 Conformitatea cu OMC ... 852
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții ... 853
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție ... 854
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări ... 854
DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice ... 856
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională ... 856
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante ... 859
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție ... 859
4 Indicator(i) de rezultat ... 860
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției ... 860
6 Identificarea elementelor de referință relevante ... 861
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul ... 862
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat ... 864
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției ... 864
10 Conformitatea cu OMC ... 864
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții ... 865
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție ... 866
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări ... 866
INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații ... 868

DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați 868
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 868
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 868
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 868
4 Indicator(i) de rezultat 868
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 869
6 Identificarea elementelor de referință relevante 872
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 872
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 873
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 873
10 Conformitatea cu OMC 874
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 874
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 875
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 875
DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal 877
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 877
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 877
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 877
4 Indicator(i) de rezultat 877
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 877
6 Identificarea elementelor de referință relevante 879
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 879
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 880
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 880
10 Conformitatea cu OMC 880
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 881
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 882
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 882
DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni 884
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 884
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 884
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 884
4 Indicator(i) de rezultat 884
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 885
6 Identificarea elementelor de referință relevante 887
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 887
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 888
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 888
10 Conformitatea cu OMC 889
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 889
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 890
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 890
DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole 892
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 892
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 892
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 892
4 Indicator(i) de rezultat 892
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 892
6 Identificarea elementelor de referință relevante 896
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 896
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 912
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 912
10 Conformitatea cu OMC 912
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 913

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 914
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 914
DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi 916
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 916
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 916
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 916
4 Indicator(i) de rezultat 916
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 916
6 Identificarea elementelor de referință relevante 920
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 920
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 920
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 920
10 Conformitatea cu OMC 921
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 921
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 922
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 922
DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă 924
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 924
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 924
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 924
4 Indicator(i) de rezultat 924
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 924
6 Identificarea elementelor de referință relevante 928
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 928
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 931
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 931
10 Conformitatea cu OMC 931
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 932
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 933
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 933
DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice 935
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 935
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 935
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 935
4 Indicator(i) de rezultat 935
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 935
6 Identificarea elementelor de referință relevante 938
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 938
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 939
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 939
10 Conformitatea cu OMC 939
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 940
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 941
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 941
DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă 943
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 943
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 943
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 943
4 Indicator(i) de rezultat 943
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 943
6 Identificarea elementelor de referință relevante 945
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 945
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 947
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 947
10 Conformitatea cu OMC 948

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 948
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 949
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 949
DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic 951
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 951
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 951
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 951
4 Indicator(i) de rezultat 951
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 952
6 Identificarea elementelor de referință relevante 955
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 955
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 955
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 955
10 Conformitatea cu OMC 956
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 956
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 957
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 957
DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA) 959
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 959
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 959
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 959
4 Indicator(i) de rezultat 959
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 959
6 Identificarea elementelor de referință relevante 961
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 961
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 961
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 961
10 Conformitatea cu OMC 962
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 962
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 963
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 963
DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole .. 965
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 965
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 965
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 965
4 Indicator(i) de rezultat 965
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 965
6 Identificarea elementelor de referință relevante 968
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 969
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 969
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 969
10 Conformitatea cu OMC 970
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 970
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 971
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 971
DR-23 - Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene 973
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 973
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 974
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 974
4 Indicator(i) de rezultat 974
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 974
6 Identificarea elementelor de referință relevante 976
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 976

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 977
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 977
10 Conformitatea cu OMC 978
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 978
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 979
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 979
DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere 981
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 981
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 982
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 982
4 Indicator(i) de rezultat 982
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 982
6 Identificarea elementelor de referință relevante 984
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 984
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 985
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 985
10 Conformitatea cu OMC 986
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 986
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 987
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 987
DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații 989
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 989
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 989
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 989
4 Indicator(i) de rezultat 989
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 989
6 Identificarea elementelor de referință relevante 991
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 991
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 992
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 992
10 Conformitatea cu OMC 992
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 992
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 993
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 993
DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații 995
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 995
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 995
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 995
4 Indicator(i) de rezultat 995
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 995
6 Identificarea elementelor de referință relevante 997
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 997
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 998
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 998
10 Conformitatea cu OMC 998
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 998
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1000
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1000
DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă 1002
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1002
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1002
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1002
4 Indicator(i) de rezultat 1002
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1002

6 Identificarea elementelor de referință relevante 1003
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1004
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1004
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1004
10 Conformitatea cu OMC 1004
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1005
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1006
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1006
DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural 1008
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1008
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1008
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1008
4 Indicator(i) de rezultat 1008
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1008
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1010
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1010
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1010
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1010
10 Conformitatea cu OMC 1011
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1011
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1012
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1012
INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale 1014
DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri 1014
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1014
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1014
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1014
4 Indicator(i) de rezultat 1014
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1014
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1016
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1016
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1017
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1017
10 Conformitatea cu OMC 1017
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1017
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1018
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1018
RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor 1020
DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare 1020
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1020
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1020
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1020
4 Indicator(i) de rezultat 1020
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1020
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1021
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1022
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1022
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1022
10 Conformitatea cu OMC 1023
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1023
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1024
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1024
DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole 1026
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1026

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1026
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1026
4 Indicator(i) de rezultat 1026
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1026
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1028
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1028
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1028
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1028
10 Conformitatea cu OMC 1030
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1031
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1032
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1032
COOP(77) - Cooperare 1034
DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol 1034
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1034
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1034
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1034
4 Indicator(i) de rezultat 1034
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1034
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1035
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1036
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1036
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1036
10 Conformitatea cu OMC 1036
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1037
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1038
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1038
DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI 1040
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1040
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1040
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1040
4 Indicator(i) de rezultat 1040
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1040
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1043
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1044
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1044
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1044
10 Conformitatea cu OMC 1045
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1045
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1046
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1046
DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității 1048
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1048
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1048
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1048
4 Indicator(i) de rezultat 1049
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1049
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1052
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1053
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1053
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1054
10 Conformitatea cu OMC 1055
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1055
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1056
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1056

KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor 1058
DR-37 - Transfer de cunoștințe 1058
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1058
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1058
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1058
4 Indicator(i) de rezultat 1058
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1059
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1061
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1061
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1062
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1063
10 Conformitatea cu OMC 1063
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1063
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1064
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1065
DR-38 - Consiliere în afaceri agricole 1068
1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională 1068
2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante 1068
3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție 1068
4 Indicator(i) de rezultat 1068
5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției 1068
6 Identificarea elementelor de referință relevante 1071
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul 1071
8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat 1071
9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției 1071
10 Conformitatea cu OMC 1071
11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții 1071
12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție 1073
13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări 1073
6 Planul financiar 1076
6.1 Tabel sinoptic 1076
6.2 Informații financiare detaliate și defalcare per intervenție și planificarea realizărilor 1078
6.2.1 Plăți directe 1078
6.2.2 Sectorial 1087
6.2.3 Dezvoltare rurală 1092
7 Sistemul de guvernanță și coordonare 1127
7.1 Identificarea organismelor de guvernanță și coordonare + a organismelor de control 1127
7.2 Descrierea sistemului de monitorizare și de raportare 1129
7.3 Informații privind sistemul de control și sancțiunile 1132
7.3.1 IACS – Sistem integrat de administrare și control 1132
7.3.1.1 Toate elementele IACS prevăzute în Regulamentul orizontal sunt stabilite și operaționale începând cu 1 ianuarie 2023 1132
7.3.1.1.1 Sistemul de identificare a parcelelor agricole (LPIS) 1132
7.3.1.1.2 Un sistem de depunere a cererilor cu informații geospațiale și un sistem de depunere a cererilor de ajutor pentru animale 1133
7.3.1.1.3 Aplicați un sistem „fără cereri de plată” [în sensul articolului 65 alineatul (4) litera (f) din Regulamentul orizontal]? 1133
7.3.1.1.4 Sistemul de monitorizare a suprafețelor 1133
7.3.1.1.5 Sistemul de control și de sancțiuni 1134
7.3.1.1.5.1 Descrierea sistemului (sistemelor) de control și de sancțiuni pentru intervențiile IACS 1134
7.3.1.1.6 Sistem pentru identificarea și înregistrarea drepturilor la plată, după caz 1134
7.3.1.1.7 Sistem pentru identificarea și înregistrarea animalelor menționate la articolul 65 alineatul (4) litera (c) [articolul 66 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul orizontal] 1134
7.3.2 În afara cadrului IACS 1134

7.3.2.1 Scurtă descriere a sistemului de sancțiuni pentru intervenții în afara cadrul IACS în acord cu principiile eficacității, proporționalității și disuasiunii 1134
7.3.2.2 Scurtă descriere a sistemului de control în afara cadrului IACS (metode de control, verificări transversale, durabilitatea investițiilor și verificările ex post aferente etc.) 1135
7.3.2.3 Regulile privind achizițiile publice? 1137
7.4 Condiționalitate 1138
7.4.1 Sistemul de control al condiționalității 1138
7.4.1.1 Descrierea sistemului de control al condiționalității 1138
7.4.1.2 Tipuri de verificări 1140
7.4.2 Sistemul sancțiunilor aferente condiționalității 1142
7.4.2.1 Descrierea sistemului sancțiunilor aferente condiționalității 1142
7.4.2.2 Definirea și aplicarea „repetării” (calcul și interval de timp acoperit) 1145
7.4.2.3 Definirea și aplicarea „caracterului deliberat” 1145
7.4.3 Indicarea aplicării unui sistem de control simplificat pentru micii fermieri 1145
7.4.4 Organismele de control competente responsabile cu verificările practicilor de condiționalitate, cerințe legale în materie de gestionare 1146
7.5 Condiționalitate socială 1149
7.5.1 Descrierea sistemului de control al condiționalității sociale 1149
7.5.2 Descrierea sistemului sancțiunilor aferente condiționalității sociale 1150
8. Modernizarea: AKIS și digitalizare 1151
8.1 AKIS 1151
8.1 Configurarea organizațională globală avută în vedere pentru AKIS îmbunătățit 1151
8.2 Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)] 1152
8.3 Descrierea organizării tuturor consilierilor agricoli în conformitate cu cerințele menționate la articolul 15 alineatul (2), la articolul 15 alineatul (3) și la articolul 15 alineatul (4) 1154
8.4 Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii) 1155
8.5 Strategia de digitalizare [articolul 114 litera (b)] 1157
Anexe 1161
Anexa I privind evaluarea ex ante și evaluarea strategică de mediu (SEA) menționată în Directiva 2001/42/CE 1161
1. Rezumat al procesului de evaluare ex ante și al rezultatelor aferente 1161
2. Recomandări ale evaluării ex ante și SEA și modul în care au fost abordate acestea 1161
3. Raport de evaluare ex ante 1178
4. Raport de evaluare strategică de mediu 1178
Anexa II privind analiza SWOT 1179
Anexa III privind consultarea partenerilor 1179
Anexa IV privind plata specifică pentru cultura de bumbac (după caz) 1179
Anexa V privind finanțarea națională suplimentară prevăzută în domeniul de aplicare al planului strategic PAC 1180
Asistența financiară națională în sectorul fructelor și legumelor în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115 1180
Anexa VI privind ajutoarele naționale tranzitorii (după caz) 1181
(a) pachetul financiar sectorial anual pentru fiecare sector pentru care se acordă ajutoare naționale tranzitorii 1181
(b) acolo unde este cazul, rata unitară maximă a sprijinului pentru fiecare an al perioadei 1181
(c) acolo unde este cazul, informații privind perioada de referință modificată în conformitate cu articolul 147 alineatul (2) al doilea paragraf 1182
(d) o scurtă descriere a complementarității ajutoarelor naționale tranzitorii cu intervențiile din cadrul planului strategic PAC 1183
Altă anexă: Coerența cu țintele Uniunii pentru 2030 și contribuția la acestea 1187
Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % pierderile de nutrienți, asigurând totodată că fertilitatea solului nu este deteriorată 1187

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a acoperi 10 % din suprafața agricolă cu elemente de peisaj de mare diversitate 1187
Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a asigura faptul că 25 % din suprafața agricolă este destinată agriculturii ecologice 1187
Contribuția națională la obiectivele UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % utilizarea și riscul global de pesticide chimice, și utilizarea pesticidelor mai periculoase. 1187
Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % vânzările de substanțe antimicrobiene pentru animalele crescute în exploatații și pentru acvacultură 1187
Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2025 de a implementa internetul în bandă largă rapid în zonele rurale pentru a atinge obiectivul de acces de 100 % 1187
DOCUMENTE 1188

Tipul modificării

Modificare

Informații generale privind cererea de modificare

Modificările propuse au scopul de a alinia mai bine diferitele intervenții și politica propusă de RO în cadrul PS pentru atingerea obiectivelor aferente planului.

Ca urmare a implementării PS PAC 2023-2027 s-au identificat anumite elemente care necesită îmbunătățiri pentru asigurarea coerenței informațiilor, dar și pentru a facilita implementarea PS.

În această versiune a PS au fost incluse următoarele:

- Modificările PS PAC realizate prin procedura de notificare a COM (conform prevederilor art. 119 alin. (9) din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115) care nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115. Acestea au intrat în vigoare la data transmiterii oficiale la Comisia Europeană (20.03.2025, 07.05.2025 și 11.08.2025);
- Modificări care vizează cerințele privind condiționalitatea aferente GAEC 4 și GAEC 6 și intervenții din Pilonul I și Pilonul II: plăți directe, sprijin cuplat, intervenții de dezvoltare rurală, precum și capitolele orizontale care au fost revizuite în vederea corelării informațiilor.

Actualizări ale prevederilor generale

Modificările propuse pentru versiunea a VIII-a a Planului Strategic PAC 2023–2027 vizează actualizarea mai multor intervenții din Pilonul I și Pilonul II, fiind necesară actualizarea capitolelor 1, 2, 3, 4, 5 și 7 ale Planului, pentru asigurarea coerenței și alinierii la noile informații.

Modificări privind cerințele de condiționalitate:

- **GAEC 4:** Se clarifică obligația de instituire a benzilor tampon și pe terenurile adiacente cursurilor de apă care nu beneficiază de zone de protecție conform Legii apelor nr. 107/1996. Se adaugă și clarificări pentru terenurile din apropierea canalelor de irigații, desecare sau drenaj, în cazul în care acestea sunt prevăzute cu diguri sau deponii continue ce împiedică scurgerile de suprafață.
- **GAEC 6:** Se precizează că această cerință nu se aplică pentru terenuri ocupate cu sere și solarii, precum și pentru terenurile în curs de pregătire pentru culturi permanente.

Modificări privind prevederi generale aplicabile plăților directe:

- Completarea și îmbunătățirea definiției „Fermierului activ”.
- Completarea definiției „culturilor permanente” prin introducerea categoriei terenurilor aflate în pregătire pentru înființarea unei vii/livezi/altor culturi permanente.

Modificări ale intervențiilor din Pilonul I – FEGA (Plăți directe)

Actualizările intervențiilor din Pilonul I se concentrează pe simplificarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe, în special în cadrul eco-schemelor, prin clarificări, ajustări ale cerințelor și a cuantumurilor minime:

- **PD-01**: Clarificarea eligibilității suprafețelor de teren ocupate cu o cultură permanentă, din perspectiva dimensiunii parcelei de 0,1 ha.
- **PD-03**: Clarificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către tinerii fermieri care au accesat forma de sprijin în perioada de programare anterioară PS PAC 2023-2027.
- **PD-04:** Condiția privind evidența activităților agricole este transformată în cerință specifică; este stabilit cuantumul minim pentru anii financiari 2027 și 2028.
- **PD-05:** Se elimină cerința privind deținerea a minimum 0,3 UVM/ha. Au fost ajustate cerințele specifice astfel încât să fie extinsă plaja de potențiali beneficiari, fermierii cu suprafețe sub 10 ha și fără animale vor putea accesa această plată. Evidența activităților agricole devine cerință specifică și se reduce cuantumul minim.
- **PD-06:** Lianele fructifere (Kiwi) sunt incluse în categoria culturilor permanente eligibile pentru

ecoschemă. De asemenea, evidența activităților agricole devine cerință specifică.

- **PD-07:** Sunt aduse clarificări și corecturi pentru coerența textului fișei.
- **PD-10**: modificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către fermieri în cazul sprijinului cuplat pentru Lucernă.
- **PD-09 și PD-10**: Simplificarea prevederilor fișelor intervențiilor de sprijin cuplat pentru Soia și Lucernă (eliminarea unor condiții de eligibilitate redundante).
- **PD-19**: Introducerea posibilității sprijinirii a speciilor Păr, Gutui și Alun de pădure.
- **PD-26**: Transformarea unei condiției de eligibilitate de la nivelul sprijinului cuplat în condiție specifică obținerii sprijinului.
- **PD-27:** Se stabilește un cuantum minim pentru fiecare pachet aferent intervenției.
- **PD-28:** Condiția privind evidența activităților agricole devine cerință specifică. Se ajustează dimensiunile maxime admise pentru anumite zone neproductive și elemente de peisaj, în acord cu regulile de eligibilitate BISS. Se reduce și cuantumul minim.

Modificări ale intervențiilor ce vizează Pilonul II- dezvoltarea rurală

Modificări realizate asupra intervențiilor de investiții

- intervenția DR-16 - *Investiții în sectorul legume și/sau cartofi* - modificările vizează introducerea unei alocări separate pentru formele asociative în sectorul legume, precum și modificarea sprijinului public maxim/proiect în sensul introducerii unui nou plafon de maximum 3.000.000 euro/proiect pentru formele asociative din sectorul legume.
- intervenția DR-12 - *Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați* - modificările vizează introducerea unei alocări distincte pentru zootehnie şi legumicultură, pe lângă zona montană.
- intervenția DR-14 - *Investiții în fermele de mici dimensiuni* - modificările vizează introducerea unor alocări distincte pentru zootehnie şi legumicultură și a prevederii „Solicitantul va face dovada comercializării producției proprii în procent de minimum 20%".
- intervenția DR-19 - *Investiții neproductive la nivel de fermă* - modificarea vizează revizuirea secțiunii *Principii privind selecția proiectelor* prin eliminarea următorului text din cadrul parantezei: (*zone cu constrângeri specifice și zone cu constrângeri semnificative),* astfel încât să nu fie restricționat accesul la finanțare a potențialilor beneficiari amplasați în zone montane. De asemenea, a fost revizuită secțiunea 9, prin eliminarea următoarelor prevederi:
    - terenuri menționate la momentul depunerii aplicației în programe sau planuri naționale sau locale, de amenajare a teritoriului ca deservind un interes public major,
    - cu excepția celor afectate, conform proiectului tehnic, de fenomene de degradare a solului, și anume: eroziune de suprafață foarte puternică şi excesivă, eroziune de adâncime (ogaşe, ravene, torenți), alunecări active, prăbușiri, surpări și scurgeri noroioase, prezența aglomerărilor de pietriș, bolovăniş, grohotiș, stâncării și depozite de aluviuni torențiale, sărăturare sau aciditate puternică, prezența nisipurilor mobile).

Modificări ale fișei intervenției DR – 38 "Consiliere în afaceri agricole"

Principalele modificări ale fișei intervenției DR – 38 "Consiliere în afaceri agricole", Cap. 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.2 *Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)]* și punctul 8.4 - *Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii), precum și* capitolul 2.1.XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri, punctul 2.1.XCO.8 *Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat:*

- Modificarea cap. 8 și a fișei intervenției DR-38 "Consiliere în afaceri agricole" pentru a delimita acțiunile de formare a consilierilor cu activitățile de consiliere a fermierilor.
- Modificarea fișei intervenției DR-38 constă în eliminarea menționării activității instruirii consilierilor publici/privați prin intermediul intervenției DR 37 - „Transfer de cunoștințe", precum și modificarea tipului de plată în costuri unitare, deoarece rambursarea costurilor suportate nu se

poate face pentru serviciul efectiv de consiliere deoarece acesta este gratuit pentru fermieri (beneficiarii finali) și nu se pot emite facturi de către beneficiarul direct, respectiv consilierul AKIS.

- Modificarea capitolului 2.1.XCO, punctul 2.1.XCO.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat, vizează:
    - asigurarea demarcării sprijinului acordat consilierilor prin DR 37 și a sprijinului acordat fermierilor prin DR 38 în vederea simplificării implementării DR 38;
    - contribuția DR 37 la R2.

Totodată, secțiunea 8 *Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat* aferentă intervențiilor DR-07, DR-08, DR-23, DR-24 și DR-36 a fost revizuită prin completarea cu numerele de exceptare/actele normative adoptate în vederea aprobării schemelor vizate și includerea Regulamentului (UE) nr. 2022/2472 ca bază de reglementare pentru elaborarea schemelor de ajutor de stat DR-07, DR-08 și DR-24.

Tipul amendamentului

☐Revizuirea realizărilor planificate sau stabilirea/revizuirea coeficienților de reducere menționați la articolul 11 alineatele (1) și (5) din Regulamentul (UE) 2021/2115
☑Modificări legate de condiționalitatea menționată la articolele 12 și 13 din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Transfer legat de degresivitate și plafonare menționat la articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Modificări aduse intervențiilor în anumite sectoare menționate la articolul 42 din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Alocarea unei sume care urmează să fie vărsată către InvestEU, menționată la articolul 81 din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Modificări în urma unei revizuiri a deciziilor de utilizare a alocărilor pentru plățile directe pentru intervenții în anumite sectoare menționate la articolul 88 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Transferuri de alocări din FEADR către plățile directe, menționate la articolul 103 din Regulamentul (UE) 2021/2115
☑Modificări aduse elementelor legate de tipurile de intervenții pentru plățile directe prevăzute în titlul III capitolul II din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Adăugarea elementelor lipsă dintr-un plan strategic PAC aprobat, menționată la articolul 118 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/2115
☑Modificări ale intervențiilor pentru dezvoltarea rurală prevăzute în titlul III capitolul IV din Regulamentul (UE) 2021/2115, altele decât cele menționate la articolul 119 alineatul (9) din regulamentul respectiv
☑Modificări ale intervențiilor pentru dezvoltarea rurală prevăzute în titlul III capitolul IV din Regulamentul (UE) 2021/2115, menționate la articolul 119 alineatul (9) din regulamentul respectiv
☐Modificări datorate revizuirii planurilor strategice PAC menționate la articolul 120 din Regulamentul (UE) 2021/2115
☐Alte cazuri menționate la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2023/370 (sunt posibile una sau mai multe opțiuni)
☐Modificări datorate măsurilor de urgență necesare pentru abordarea dezastrelor naturale, a evenimentelor catastrofale sau a fenomenelor meteorologice nefavorabile recunoscute oficial ca atare de autoritatea publică națională competentă sau modificări datorate unei schimbări semnificative și bruște a condițiilor socioeconomice din statul membru
☐Modificări necesare ca urmare a modificărilor aduse legislației Uniunii, altele decât cele menționate la articolul 120 din Regulamentul (UE) 2021/2115 sau modificări necesare ca urmare a deciziilor instanțelor Uniunii Europene
☐Modificări ca urmare a măsurilor excepționale adoptate în temeiul articolului 219, 220 sau 221 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013

☐Modificări necesare ca urmare a introducerii instrumentelor financiare menționate la articolul 58 din Regulamentul (UE) 2021/1060 sau a modificărilor acestora
☐Modificări datorate unei dezangajări automate pentru planurile strategice PAC menționate la articolul 34 din Regulamentul (UE) 2021/2116
☐Modificări referitoare la intervențiile în temeiul titlului III capitolul IV din Regulamentul (UE) 2021/2115 menționate la articolul 119 alineatul (9) din regulamentul respectiv
☐Amendament care vizează alte elemente ale planurilor strategice PAC decât cele prevăzute la punctele de mai sus

Informații detaliate privind elementele specifice ale fiecărei modificări

A.1. Înlocuirea Anexei privind combinarea angajamentelor de mediu și climă

Motivele care justifică modificarea

Pentru corelarea cu modificarea adusă prin versiunea 7.1 a PS 2023 -2027, respectiv includerea ecoschemei PD-28 - *Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile* în PS 2023 – 2027 este necesară includerea posibilităților de combinare a angajamentelor PD-28 cu celelalte angajamente de mediu și climă, respectiv cu pachetele aferente DR-02, pachetele aplicabile pe terenuri arabile din DR-04 și DR-05, cu DR-09, DR-10 și DR-11.

De asemenea, s-a inclus posibilitatea combinării pachetului 2 – legume din intervențiile DR-04 și DR-05 cu ecoschema PD-05 - *Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale).*

Având în vedere această modificare, este necesară și completarea fișelor intervențiilor DR-04, DR-05 și DR-02 cu aceste posibilități de combinare a angajamentelor.

Efectele preconizate ale modificării

Impactul modificărilor nu influențează țintele și bugetul stabilit pentru perioada de implementare a intervențiilor.

Modificarea propusă va permite fermierilor să cumuleze pe aceeași suprafață plata aferentă intervenției PD-28 cu plățile compensatorii aferente DR-02, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10 și DR-11, respectiv plata aferentă intervenției PD-05 cu pachetul 2 al intervențiilor DR-04 și DR-05.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (20.03.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervențiilor.

Indicatorii de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-05 și PD-28, O.14.- *Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul altor unități care fac obiectul angajamentelor în materie de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii* aferent DR-02, O.17. - *Numărul de hectare sau numărul altor unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică* aferent DR-04 și DR-05 și O.12.- *Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, inclusiv o defalcare pe tip de zonă* aferent intervențiilor DR-09, DR-10, DR-11 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervențiilor PD-28, PD-05, DR-02, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10 și DR-11.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervențiilor.

A2. Ajustarea angajamentelor intervenția DR-02

Motivele care justifică modificarea

Ca urmare a modificării aduse prin PS PAC v.7.1 condițiilor aplicabile Pachetului 4 începând din 2025

este necesară completarea cap. 9 din fișa intervenției cu posibilitatea ca fermierii care au deschis angajamente în anul 2024 să își adapteze angajamentele la noile condiții:

„Ca urmare a modificării aduse prin PS PAC v.7.1 condițiilor aplicabile Pachetului 4 (includerea prevederii explicite referitoare la obligativitatea asigurării acoperirii solului pe perioada iernii cu culturi verzi), beneficiarii care au deschis angajamente în anul 2024 pot reduce la cerere, în anul 2025, suprafața angajată inițial în cadrul acestui pachet, cu maximum 50%. Angajamentul ajustat, aplicat pe suprafața rămasă, trebuie menținut până la finalizarea perioadei inițiale de 5 ani. Pentru reducerea suprafeței angajate în anul 2025 nu este solicitată rambursarea sumelor plătite pentru cererile de plată depuse în anul 2024."

Efectele preconizate ale modificării

Impactul modificărilor nu influențează țintele și bugetul stabilit pentru perioada de implementare a intervențiilor.

Este de așteptat ca larga majoritate a beneficiarilor P4, care au un angajament deschis în anul 2024 să opteze pentru continuarea angajamentelor (pe întreaga suprafață angajată inițial sau pe minimum 50% din suprafața angajată inițial).

Ca urmare a modificării nu se preconizează ca un număr important de beneficiari să aleagă închiderea anticipată a angajamentelor după primul an de implementare, dat fiind faptul că P4 a fost încă de la început unul din tipurile de angajamente de agro-mediu care a atras interesul fermierilor, dar și pentru că sistemul de sancțiuni aplicabil DR-02 prevede recuperarea sumelor plătite în primul an de angajament în aceste cazuri.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (20.03.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului celor două intervenții.

Indicatorul de realizare O.14.- Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul altor unități care fac obiectul angajamentelor în materie de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii aferent DR-02 nu se modifică. Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției DR-02.

Aceste premise sunt susținute de gradul foarte ridicat de accesare al P4 în primul an de implementare.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

A3. Modificare fișă intervenție DR-17 - "Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă" – modificarea secțiunii 5

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de modificare are în vedere secțiunea 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției, Condiții de eligibilitate**.** În acest sens condiția**:** *Solicitantul trebuie să prezinte proiectul tehnic avizat de Institutul de profil* va fi înlocuită cu ***Solicitantul trebuie să prezinte avizul tehnic din partea unui institut de profil.***

Propunerea de modificare este motivată de următoarele elemente:

În sectorul de struguri de masă nu există legislație aferentă similară sectorului pomicol pentru obligativitatea existenței unui proiect tehnic, dar pentru sustenabilitatea proiectului este totuși necesar un aviz tehnic de specialitate.

Efectele preconizate ale modificării

Posibilitatea implementării intervenției prin corectarea condiției de eligibilitate având în vedere lipsa cadrului de reglementare a sectorului.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (20.03.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

A4. Modificare fișă intervenție DR-23 - "Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a UE"

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de adăugare a cuantumului unitar mediu planificat maxim cu valoarea de 3 mil. euro este motivată de următoarele elemente:

1. Față de istoricul bazat pe implementarea PNDR 2014-2020 în stabilirea cuantumului unitar mediu, există un element de noutate în PS, respectiv plafonul maxim de 10 mil. euro pentru investiții noi în industria de panificație și de 3 mil. euro pentru celelalte tipuri de investiții. Aceste valori maximale ale proiectelor nu se reflectă decât într-o foarte mică măsură în calculul unit amount mediu dat fiind datele istorice rezultate din implementarea schemei GBER 4.2 PNDR 2014-2020, unde valoarea maximă a sprijinului per proiect a fost de 2,5 mil. euro.
2. Tipologia largă de investiții care poate fi efectuată de către potențialii beneficiari ai intervenției (respectiv înființarea de noi unități de producție sau modernizarea unităților de producție prin extinderea capacității, diversificarea producției/activității sau schimbarea fundamentală a procesului general de producție și care în mod evident diferă în funcție de diversitatea sectoarelor eligibile de la panificație la înghețată) este anticipat să conducă la o plajă diversă și posibil mult mai amplă a valorii finanțării publice solicitate de către beneficiari față de estimările inițiale luând în considerare și gradul mare de automatizare, standardele înalte de producție din cadrul acestor tipuri de investiții;

O estimare a valorilor potențiale este extrem de dificilă dat fiind domeniile diverse, categoriile de solicitanți (de la micro la întreprinderi mari), regulile de ajutor de stat (GBER), intensitatea diferită a ratelor de sprijin în funcție de regiune, capacitatea financiară a potențialilor beneficiari.

Un indicator important pentru autoritățile române îl reprezintă discuțiile din cadrul grupurilor de lucru aferent consultării cu privire la DR-23, în care o serie de reprezentanți ai sectorului au fost interesați de investiții noi în sectorul de panificație, fapt ce confirmă interesul acestora pe investiții noi de valori mai ridicate.

Totodată lansarea sesiunii va avea în vedere aplicarea prevederii din fișa intervenției respectiv existența unor alocări separate pentru investițiile de înființare de noi unități de producție și modernizare unități de producție.

Astfel, modificarea va consta în completarea secțiunii 13 *Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări, respectiv Cuantumul unitar mediu planificat maxim cu valoarea de 3 mil. euro.*

Efectele preconizate ale modificării

O planificare realistă a bugetului, a rezultatelor, a cuantumului unitar planificat în raport cu specificitățile intervenției DR 23 din PS.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (20.03.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

A5. Modificare fișă intervenție DR-12 – „Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați”, secțiunea “Principii privind selecţia proiectelor” – modificarea secțiunii 5

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de completare a secţiunii dedicate principiilor de selecţie este motivată de următoarele elemente:

Beneficiarii eligibili în cadrul DR-12 sunt *„Tinerii fermieri care au finalizat implementarea planului de afaceri în cadrul submăsurii 6.1 din PNDR 2014-2020, inclusiv tranziție sau fermierii care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin pentru această intervenție, având vârsta de până la 45 ani la momentul depunerii cererii de finanțare și sunt șefi ai exploatației.”*

Totodată, secţiunea dedicată principiilor de selecţie în forma anterioară modificării vizează doar categoria de ***„tineri fermieri”*** nu şi categoria ***„fermieri care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin”*** după cum urmează: *„încurajarea și dezvoltarea **exploatațiilor gestionate de tinerii fermieri** cu un nivel de calificare adecvat și apartenența acestora la structurile asociative, promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizarea utilizării resurselor naturale precum și acțiuni în scopul gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul exploatației, la încurajarea deținerii în proprietate a exploatație.”*

Având în vedere că principiile de selecţie trebuie să se adreseze tuturor categoriilor de potenţiali beneficiari, se impune completarea secţiunii şi cu referinţa la *fermieri care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin* prin introducerea sintagmei **„fermieri recent instalaţi”** pentru a asigura accesul egal la finanţare pentru toate categoriile de potenţiali beneficiari.

Astfel, modificarea va consta în completarea secţiunii „**Principii privind selecția proiectelor”** după cum urmează:

*“În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care contribuie la încurajarea și dezvoltarea exploatațiilor gestionate de tinerii fermieri **<u>și fermierii recent instalați</u>** cu un nivel de calificare adecvat și apartenența acestora la structurile asociative, promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizarea utilizării resurselor naturale precum și acțiuni în scopul gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul exploatației, la incurajarea deținerii în proprietate a exploatație.”*

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea se realizează în vederea asigurării coerenței sprijinului în sensul aplicării principiilor de selecție tuturor celor vizați de intervenție așa cum reiese încă din titlul intervenției, precum și din obiectivele specifice, scopul și conținutul intervenției.

Arhitectura intervenţiei vizează atât tinerii fermieri cât şi fermierii recent instalaţi, iar modificarea va asigura aplicarea criteriilor de selecţie în mod unitar, punctajul acordându-se pentru pregătirea profesională a solicitantului la un nivel superior faţă de cerinţa de eligibilitate.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

A6. Modificare fișă intervenție DR-12 – “Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați”, secțiunea “Condiții de eligibilitate” – modificarea secțiunii 5

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de modificare a secțiunii dedicate criteriilor de eligibilitate derivă din necesitatea asigurării

coerenței dintre tipologia beneficiarilor și condițiile de eligibilitate.

În acest sens, pentru armonizarea categoriei de beneficiari eligibili cu criteriile de eligibilitate propunem eliminarea sintagmei: **„și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);"** din cadrul celui de-al optulea criteriu de eligibilitate din secțiunea fișei tehnice a intervenţiei DR-12 „Criterii de eligibilitate".

Astfel, textul modificat este următorul: *„• **În cazul proiectelor care propun procesare/condiționare/depozitare minim 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/condiționării/depozitarii trebuie să provină din exploatația proprie;"***

Efectele preconizate ale modificării

Efectul modificării va fi de asigurare a coerenței fișei intervenției, fiind o eroare de redactare prin preluarea prevederii de la alte intervenţii, ceea ce nu este aplicabil pentru DR-12 în condiţiile în care beneficiarii eligibili au calitatea de „şefi de exploataţie".

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

A7. Modificare fișă intervenție DR-19 – "Investiții neproductive la nivel de fermă" – secțiunea Condiții de eligibilitate, prin înlocuirea simbolului "/" cu "și"

Motivele care justifică modificarea

Clarificarea condițiilor de eligibilitate aplicabile solicitanților pentru a aduce un plus de claritate prevederilor fișei intervenției, având în vedere că eligibilitatea se referă la exploatații care dețin doar culturi agricole si exploatații mixte (culturi agricole și creștere animale).

Condiția de eligibilitate care prevede că "***Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție" va fi modificată astfel:***

"Solicitantul va figura în sistemul APIA și ANSVSA dacă este cazul...."

Efectele preconizate ale modificării

Corectarea unei erori în cadrul condițiilor de eligibilitate, deoarece doar înregistrarea în ANSVSA (cu efective de animale) fără înregistrarea în sistemul APIA cu culturi agricole nu ar fi permis accesarea sprijinului pentru realizarea de perdele naturale de protecție pentru culturile agricole.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

A8. Modificare fișă intervenție DR-19 – „Investiții neproductive la nivel de fermă" – secțiunea 8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat prin scoaterea bifei referitoare la ajutorul de minimis.

Motivele care justifică modificarea

În procesul de analiza ex-ante de încadrare în statutul de ajutor de stat realizat de AM PS cu sprijinul

entităților cu atribuții pe ajutor de stat, respectiv a discuțiilor tehnice cu direcția de specialitate din cadrul MADR și a răspunsului furnizat de Consiliul Concurenței în colaborare cu DG Comps-au concluzionat următoarele:

Conform Reg. 2831/2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, art. 1 litera c) prezentul regulament se aplică ajutoarelor acordate întreprinderilor din toate sectoarele, cu excepția ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole. Astfel, având în vedere că beneficiarii intervenției DR-19 sunt exclusiv întreprinderi care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare respectiv, producției agricole, această intervenție nu poate fi implementată în baza Reg. 2831/2023.

Din răspunsul la solicitarea AM PS furnizat de Consiliul Concurenței coroborat cu prevederile aferente privind ajutoarele de stat inclusiv sectoarele agricol și forestier se deduce în mod evident faptul că intervenția prin totalitatea acțiunilor propuse se supune sectorului primar - producție agricolă, beneficiarii sunt fermieri și prin urmare nu este necesară elaborarea unei scheme de ajutor de stat pentru furnizarea acestuia, sprijinul putând fi acordat în baza Regulamentului 2021/2115.

Având în vedere aceste concluzii este necesară încadrarea acestei intervenții în afara sprijinului de tip ajutor de stat.

Efectele preconizate ale modificării

Scoaterea intervenției de sub incidența regulilor de ajutor de stat.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

A9. Modificare fișă intervenție DR-25 – "Modernizarea infrastructurii de irigații", secţiunea "Acțiuni eligibile" – modificarea secțiunii 5

Motivele care justifică modificarea

Având în vedere existența unor surse de finanțare pentru investițiile în producerea energiei din surse regenerabile dedicate sectorului agricol și industriei alimentare și anume Schema exceptată de ajutor de stat pentru obținerea energiei regenerabile, finanțată din Fondul pentru Modernizare gestionat de Ministerul Energiei și implementată de AFIR, schemă care se derulează în condiții avantajoase (bugetul schemei 500.000.000 euro 2023-2028, valoarea maximă a proiectului/beneficiar de până la 20.000.000 euro, finanțare în procent de până la 100% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile), este necesar ca sprijinul financiar acordat în cadrul intervenției DR 25 să vizeze doar cheltuielile necesare modernizării infrastructurii de irigații.

Astfel, modificarea va consta în eliminarea mențiunilor privind finanțarea investițiilor în energie din surse regenerabile din fișa intervenției, secțiunea 5 „*Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*".

Efectele preconizate ale modificării

Efectul modificării va fi acela de direcționare a bugetului întregului proiect către finanțarea lucrărilor ce au strictă legătură cu infrastructura de irigații și implicit asigurarea unei mai bune gestionări a apei, concomitent cu evitarea suprapunerii cu finanțarea asigurată din alte surse gestionate de AFIR pentru finanțarea investițiilor în energie din surse regenerabile.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1)

litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

B1. Modificare fișă intervenție DR-26 – „Înființarea sistemelor de irigații", secţiunea "Acțiuni eligibile" – modificarea secțiunii 5

Motivele care justifică modificarea

Având în vedere existența unor surse de finanțare pentru investițiile în producerea energiei din surse regenerabile dedicate sectorului agricol și industriei alimentare și anume Schema exceptată de ajutor de stat pentru obținerea energiei regenerabile, finanțată din Fondul pentru Modernizare gestionat de Ministerul Energiei și implementată de AFIR, schemă care se derulează în condiții avantajoase (bugetul schemei 500.000.000 euro 2023-2028, valoarea maximă a proiectului/beneficiar de până la 20.000.000 euro, finanțare în procent de până la 100% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile), este necesar ca sprijinul financiar acordat în cadrul intervenției DR 26 să vizeze doar cheltuielile necesare înființării/modernizării/extinderii sistemelor de irigații.

Astfel, modificarea va consta în eliminarea mențiunilor privind finanțarea investițiilor în energie din surse regenerabile din fișa intervenției, secțiunea 5 „*Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*".

Efectele preconizate ale modificării

Efectul modificării va fi acela de direcționare a bugetului întregului proiect către finanțarea lucrărilor ce au strictă legătură cu infrastructura de irigații și implicit asigurarea unei mai bune gestionări a apei, concomitent cu evitarea suprapunerii cu finanțarea asigurată din alte surse gestionate de AFIR pentru finanțarea investițiillor în energie din surse regenerabile.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

B2. Modificarea capitolului 4.3 Asistență tehnică, punctul 4.3.2 Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților

Motivele care justifică modificarea

În vederea asigurării unui management eficient și continuu și a derulării în condiții optime a activității desfășurate de beneficiarii capitolului 4.3.3, ca urmare a constrângerilor bugetare survenite recent, a fost propusă modificarea cap. 4.3 "Asistență Tehnică", punctul 4.3.2 *"Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților"*, astfel încât a fost ajustată/extinsă gama de beneficiari eligibili după cum urmează:

"Întărirea capacității administrative a personalului organismelor implicate în implementarea PS, prin cheltuieli pentru pregătirea profesională, fidelizarea și remunerarea personalului, prin plata salariilor personalului ~~AM~~ și a stimulentelor salariale pentru beneficiarii de la 4.3.3;"

Efectele preconizate ale modificării

Rectificarea cap. 4.3 – punctul 4.3.2 *Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților.*

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (07.05.2025).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Modificarea nu are impact asupra țintelor și indicatorilor.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare

B3. Finanțarea mijloacelor de transport persoane destinate scopurilor comunitare în cadrul proiectelor negeneratoare de venit finanțate prin SDL

Motivele care justifică modificarea

Conform dispozițiilor actuale stabilite în cadrul Capitolului 4.7.1 - Lista instrumentelor neeligibile din PS PAC 2023-2027, cheltuielile cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane, exceptând mijloacele de transport utilizate de echipa GAL, precum și a celor menționate în capitolul asistență tehnică, sunt considerate neeligibile.

În urma parcurgerii etapei de evaluare și selecție a Strategiilor de Dezvoltare Locală, a fost identificată nevoia de finanțare a mijloacelor de transport persoane destinate scopurilor comunitare (de exemplu, pentru transportul copiilor la școală, pentru deplasări medicale etc.). Aceste activități nu sunt destinate generării de venituri, ci au un impact direct asupra calității vieții din mediului rural, care permit accesul locuitorilor la educație, servicii de sănătate și alte activități destinate comunității locale.

Având în vedere această situație, considerăm oportună și justificată modificarea Capitolului 4.7.1, și a fișei intervenției DR 36, prin includerea unei excepții care să permită finanțarea ***„mijloacelor de transport persoane utilizate în cadrul proiectelor negeneratoare de venit, desfășurate în interesul comunității, finanțate prin SDL. Mijloacele de transport persoane trebuie să fie utilizate în mod frecvent și continuu, astfel încât, achiziția acestora să fie justificată.”***.

Secțiunile modificate sunt următoarele:

Cap. 4.7.1 Lista instrumentelor neeligibile

”Cheltuielile neeligibile adiționale sunt următoarele:

……

- cheltuielile cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane. ***Prin excepție, sunt eligibile mijloacele de transport*** ~~exceptând mijloacele de transport desfășurate în interesul comunității, finanțate prin SDL, precum și a celor~~ menționate în capitolul asistență tehnică, ***mijloacele de transport persoane utilizate în cadrul proiectelor negeneratoare de venit desfășurate în interesul comunității finanțate prin SDL și cele utilizate de echipa GAL.”***

Fișa intervenției DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

”.....

- Investiții în infrastructura locală și servicii destinate comunității, ***inclusiv achiziționarea mijloacelor de transport persoane utilizate în cadrul proiectelor negeneratoare de venit, desfășurate în interesul comunității, finanțate prin SDL. Mijloacele de transport persoane trebuie să fie utilizate în mod frecvent și continuu, astfel încât achiziția acestora să fie justificată;”***

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea propusă ar conduce la îmbunătățirea accesului locuitorilor din mediul rural la servicii esențiale (educație, sănătate, activități comunitare), reducerea izolării și a decalajelor teritoriale, creșterea coeziunii sociale și eficientizarea intervențiilor din strategiile de dezvoltare locală.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (11.08.2025)

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

B4. Includerea întreprinderilor mici în categoria beneficiarilor eligibili aferenți activităților neagricole finanțate prin intermediul DR 36

Motivele care justifică modificarea

În contextul eliminării din PS a intervenției DR 29, singura posibilitate de susținere a sectorului neagricol poate fi realizată prin DR 36-LEADER. Astfel, considerăm oportună modificarea fișei intervenției DR 36 și capitolului 4.5 Prezentare a coordonării, demarcării și complementarităților dintre FEADR și alte fonduri ale Uniunii utilizate în zonele rurale din PS prin menționarea faptului că întreprinderile mici pot fi beneficiari eligibili pentru intervențiile din SDL care vizează sectorul neagricol.

Întreprinderile mici, având între 10 și 49 de angajați (față de microîntreprinderi care au maximum 9 angajați), joacă un rol semnificativ în crearea și menținerea locurilor de muncă stabile, cu un impact direct asupra economiei locale. Acestea sunt capabile să susțină cofinanțarea de 35% datorită unui capital social mai mare și unei structuri financiare mai solide, ceea ce le permite să îndeplinească cerințele programelor de finanțare. De asemenea, datorită stabilității financiare și a experienței în gestionarea riscurilor economice, întreprinderile mici oferă o asigurare mai mare pentru finalizarea cu succes a proiectelor și pentru asigurarea durabilității și dezvoltării investițiilor finanțate, contribuind astfel la creșterea sustenabilă a economiei.

Din perspectiva precizărilor din Capitolul 4.5, modificarea presupune includerea întreprinderilor mici alături de microîntreprinderi, în referirile la activitățile de tip neagricol în mediul rural. Având în vedere că demarcările cu celelalte programe se realizează la nivel de obiective și valoarea proiectelor, această completare nu are impact asupra coordonării, demarcării și complementarităților stabilite la nivel național.

Secțiunile modificate sunt următoarele:

Cap. 4.5 Prezentare a coordonării, demarcării și complementarităților dintre FEADR și alte fonduri ale Uniunii utilizate în zonele rurale

”IMM, antreprenoriat (competitivitate)

PNS vizează susținerea înființării microîntreprinderilor cu activitate de tip neagricol în mediul rural (startup) prin LEADER în funcție de nevoile identificate la nivel local și dezvoltarea/modernizarea microîntreprinderilor ***și întreprinderilor mici*** din mediul rural, în domenii de activitate precum producție, servicii, turism, inclusiv în domeniul bioeconomiei cu o valoare maximă nerambursabilă de 200.000 Euro, precum și a IMM-urilor si întreprinderilor mari în agricultură (coduri CAEN pentru agricultură), a IMM-urilor și înreprinderilor mari din industria alimentară (inclusiv pentru obținere de produse neincluse în anexa 1 la Tratat) – abordare națională (urban şi rural).”

Fișa intervenției DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

”Această intervenție va continua să ofere sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi ***și întreprinderi mici*** neagricole, susținerea lanțurilor alimentare și investiții în infrastructura la scară mică, exploatarea potențialului istoric și cultural și sprijin pentru locuitorii din zonele acoperite de Strategiile de Dezvoltare Locală. În plus față de cele menționate, inițiativele pot viza și următoarele: ….”

Efectele preconizate ale modificării

Efectele estimate ale modificării constau în creșterea accesului întreprinderilor mici la finanțare în sectorul neagricol rural, ceea ce va conduce la crearea și menținerea unor locuri de muncă stabile, consolidarea economiei locale și a investițiilor finanțate prin LEADER.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (11.08.2025)

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

B5. Clarificări privind aplicarea costurilor simplificate în cadrul DR 36

Motivele care justifică modificarea

În vederea asigurării unei implementări mai eficiente, considerăm necesară modificarea secțiunii referitoare la utilizarea costurilor simplificate din fișa intervenției DR 36 - LEADER

Modificările operate vizează asigurarea unui cadru mai larg și flexibil pentru utilizarea SCO, permițând atât utilizarea costurilor simplificate aplicabile în cadrul politicilor Uniunii cât și cele aplicate în cadrul sistemelor de granturi finanțate integral la nivel național.

Secțiunea modificată este următoarea:

Fișa intervenției DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

”Tipurile de sprijin sub forma costurilor ***simplificate*** ~~unitare, sumelor forfetare și finanțării la rate forfetare~~ vor fi stabilite ~~în baza datelor istorice verificate ale beneficiarilor individuali aferente perioadei de programare 2014-2020~~ în conformitate cu art. 83 ***din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115***~~: alin. (2) lit. (a) punctul (ii) și lit. (d).~~

• Pentru operațiunile ~~inovative/colective/de cooperare/de tip umbrelă~~ din SDL ~~vor~~ ***pot*** fi utilizate tipurile de costuri simplificate stabilite ***la nivel național*** ~~în baza datelor istorice sau cele din PNS~~ pentru operațiuni~~le~~ similare ~~(costuri unitare, rate forfetare, sume forfetare)~~. De asemenea, în cazul intervențiilor care vizează înființarea activităților neagricole se vor aplica sume forfetare în cuantum maxim de 70.000 EUR/plan de afaceri, care poate fi diferențiat în funcție de criteriile obiective ale GAL.

• Pentru costurile aferente funcționării GAL (în afara cheltuielilor cu salariile personalului GAL) vor fi utilizate rate forfetare.”

Efectele preconizate ale modificării

Efectele modificării vor fi creșterea flexibilității și eficienței în implementarea intervenției DR 36 – LEADER, facilitând accesul mai rapid și simplificat la finanțare prin utilizarea costurilor simplificate, ceea ce va reduce povara administrativă pentru beneficiari și AFIR.

Modificarea a intrat în vigoare la data transmiterii notificării (11.08.2025)

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

B6. Revizuirea secțiunii ”Declarație strategică” prin introducerea unor precizări privind respectarea principiilor relevante din Carta drepturilor fundamentale a UE

Motivele care justifică modificarea

Secțiunea ”*Declarație strategică”* a fost revizuită prin introducerea unor precizări privind respectarea principiilor relevante din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, astfel: ”Intervențiile și standardele menționate la art.13 din Reg. (UE) 2021/2115 sunt elaborate în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu principiile generale ale dreptului Uniunii.”

Corelarea, din punct de vedere formal, a mențiunilor din secțiunea ”Declarație strategică” a planului, cu prevederile art.9 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

La elaborarea planului prevederile articolului mai sus menționat au fost respectate, fapt ce rezultă chiar din aprobarea planului prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C(2022) 8783/7 decembrie 2022.

Modificarea reprezintă măsura de remediere a aspectelor constatate de Autoritatea de Audit - Curtea de Conturi a României, în urma verificărilor de audit efectuate pentru FEADR în cadrul auditului aferent

exercițiului financiar al anului 2024.

Efectele preconizate ale modificării

Menționarea explicită în secțiunea ”Declarație strategică” din PS a conformității planului cu prevederile art. 9 din Regulamentul (UE) 2021/2115, respectiv cu prevederile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Nu este cazul.

B7. GAEC 4, GAEC 6 – clarificări, rectificări și ajustări ale obligațiilor

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea GAEC 4 în sensul:

- completării primei cerințe cu sintagma „cursurilor de apă” în scopul clarificării faptului că obligația de instituire a benzilor tampon (fâșiilor de protecție) trebuie realizată și pe terenurile agricole adiacente cursurilor de apă care nu au o zonă de protecție stabilită prin Legea apelor nr. 107/1996.

- mutării clarificărilor privind lățimea minimă a benzilor tampon și amplasamentul acestora, respectiv panta terenului au fost mutate după cele două cerințe, având în vedere că acestea sunt valabile pentru amândouă obligațiile GAEC 4.;

- completării cu informații relevante și clarificatoare în ceea ce privește aplicabilitatea cerințelor obligatorii pentru fermierii care gestionează terenuri agricole adiacente canalelor de desecare și drenaj și/sau de irigare, aferente lucrărilor de irigații, desecare și drenaj conform art. 2 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 138/2004 privind îmbunătățirile funciare, care dispun de diguri sau deponii continue care împiedică scurgerile de suprafață;

- eliminării din secțiunea 3.10.2.1.3. Sfera de aplicare teritorială, a precizărilor legate de sursa de date națională pe care APIA o utilizează la identificarea parcelelor agricole adiacente zonelor de protecție stabilite prin Legea apelor. Astfel, este eliminată posibila confuzie ce poate conduce la ideea că benzile tampon (fâșiile de protecție) se instituie doar acolo unde există zone de protecție a cursurilor de apă, stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996. Standardul GAEC 4 se aplică la nivel național, pe toate terenurile agricole adiance cursurilor de apă, ori zonelor de protecție a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996.

2) Modificarea GAEC 6 în sensul:

- includerea mențiunii în cap. *3.10.3.2.2 Sfera de aplicare teritorială* a precizării că obligațiile privind acoperirea terenurilor nu se aplică pentru terenurile agricole aferente culturilor permanente aflate în pregătire, pe care urmează să se înființeze culturi permanente și pentru terenurile agricole ocupate cu sere și solarii.

Terenurile aflate în pregătire pentru înființarea de livezi, vii sau alte culturi permanente sunt terenuri necultivate încadrate în categoria culturi permanente, fiind declarant ca atare de fermier în cererea de plată.

Dacă terenul respectiv este cultivat, fermierul va declara codul culturii înființate și se aplică obligația GAEC 6 aferentă culturilor permanente, respectiv acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă (15 iunie - 30 septembrie) înseamnă fâșii înierbate între rânduri, mulci sau resturi vegetale pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.

Terenurile agricole ocupate cu sere și solarii nu sunt terenuri descoperite, supuse riscului de pierdere a umidității din sol.

De asemenea, pentru coerența planului este necesară și actualizarea secțiunilor 3.1.1 - O descriere a contribuției globale a condiționalității la obiectivele specifice legate de mediu și de climă prevăzute la

articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f) și 3.1.3 - Explicarea modului de realizare a unei contribuții globale mai mari.

Efectele preconizate ale modificării

Facilitarea înțelegerii modului de aplicare a sistemului de condiționalitate de către beneficiari.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Nu este cazul.

B8. Completarea prevederilor cap. 4.1 „Elemente comune mai multor intervenții” din PS - sub cap. 4.1.1

Motivele care justifică modificarea

Modificarea efectuată la nivelul capitolului 4 – subcapitolul 4.1.1.2.2, vizează îmbunătățirea/clarificarea definiției „culturilor permanente” în înțelesul PS.

Se impune completarea secțiunii referitoare la definiția aferentă categoriei de folosință „*culturi permanente*” pentru a se asigura o corectă implementare a plății pe suprafață în cazul terenurilor aflate în pregătire pentru înființarea unei astfel de culturi.

Se propune astfel completarea definiției existente cu prevederi referitoare la încadrarea în această definiție a terenurilor care sunt încadrate conform legislației naționale în această categorie (CP), dar pe care nu se află înființată o livadă / o cultură de viță de vie / altă cultură permanentă, suprafața de teren aflându-se în perioada de pregătire pentru înființarea unei astfel de culturi, în această perioadă realizându-se lucrările necesare pentru înființarea viitoarei culturi.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Nu este cazul.

B9. Completarea/îmbunătățirea definiției „Fermierului activ” existentă la nivelul cap. 4.1 „Elemente comune mai multor intervenții” din PS - sub cap. 4.1.4

Motivele care justifică modificarea

Modificarea efectuată la nivelul capitolului 4 – subcapitolul 4.1.4, vizează îmbunătățirea/clarificarea, precum și completarea acestei definiții în înțelesul PS.

1. Formularea actuală nu acoperă toate situațiile existente la nivelul RO cu privire la modul în care se poate demonstra de către un fermier dreptul de desfășurare a activității agricole.

Prin formularea existentă s-a urmărit ca demonstrarea dreptului de desfășurare a activității agricole pe teritoriul RO să se poată realiza pe baza unei liste de documente predefinite, însă în urma desfășurării

campaniilor de depunere cereri s-a constatat necesitatea acordării fermierilor posibilității de demonstrare a acestui drept și prin intermediul altor documente justificative, modificarea vizând îmbunătățirea acestui aspect.

2. Completarea propusă prin introducerea pct-ului IV. urmărește îmbunătățirea definiției din perspectiva introducerii unei verificări privind desfășurarea de către fermieri a unei activități minime agricole obligatorii, în sensul prezentării unor documente justificative privind înființarea/întreținerea culturii.

Astfel, completarea vizează o mai bună corelare a definiției cu prevederile existente la nivelul Regulamentului (UE) 2021/2115.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea propusă la punctul 1 este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Având în vedere necesitatea adaptării sistemelor informatice pentru implementarea modificării propuse la punctul 2, care implică o perioadă mai lungă de timp, modificarea ce vizează acest punct devine aplicabilă începând cu 1 ianuarie 2027.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Nu este cazul.

C1. Modificarea fișei PD-01 – Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS) - Clarificarea eligibilității dimensiunii parcelelor în cazul culturilor permanente

Motivele care justifică modificarea

Având în vedere completarea propusă la nivelul capitolului 4 – subcapitolul 4.1.1.2.2 referitoare la definiția „*culturii permanente*” se impune actualizarea prevederilor existente la nivelul secțiunii 5 „*Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*” în sensul clarificării faptului că excepția privind dimensiunea parcelei de 0,1 ha se aplică tuturor categoriilor de culturi care se încadrează în definiția de „*cultură permanentă*”.

Completarea vizează clarificarea/îmbunătățirea înțelegerii privind dimensiunea parcelei eligibile la plată în cazul culturilor permanente.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C2.Modificarea fișei PD-03 – Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri - Clarificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către tinerii fermieri care au accesat forma de sprijin în perioada de programare anterioară PS PAC

Motivele care justifică modificarea

La nivelul fișei intervenției în cadrul secțiunii 8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției, la momentul elaborării PS au fost introduse prevederi referitoare la continuarea acordării sprijinului pentru fermierii care au accesat pentru prima oară această schemă de plată anterior adoptării PS, dar care ca urmare a încheierii exercițiului financiar multianual precedent, nu au obținut sprijinul pentru întreaga perioadă de maximum 5 ani la care ar fi avut dreptul.

Prin completarea propusă la nivelul secțiunii 5 „*Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*" se urmărește clarificarea condițiilor de eligibilitate care trebuie să fie respectate de această categorie de fermieri pentru obținerea sprijinului, prevederea existentă la nivelul secțiunii 8 fiind considerată ca insuficientă.

Modificarea propusă vizează corectarea unei erori apărute la momentul elaborării PS cu privire la secțiunea din fișă în care trebuia introdusă prevederea referitoare la eligibilitatea sprijinului în cazul fermierilor ce provin din perioada de programare anterioară.

România a considerat și analizat eligibilitatea acestor fermieri într-un mod similar cu propunerea de modificare încă de la aprobarea planului conform mențiunilor prevăzute la nivelul secțiunii 8.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C3. PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil – ajustare condiții de eligibilitate și cerințe specifice; stabilirea cuantumului minim

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției" în sensul:

- transformării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului, privind evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament, în cerință specifică.

- evidențierii faptului ca dimensiunea minimă a parcelei eligibile în cazul serelor și solariilor este de 0,03 ha și precizării faptului că fermierii care exploatează suprafeţe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere şi solarii nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-04.

2) Modificarea secțiunii 11 „Cuantumuri unitare planificate", - „Explicație și justificare" și a secțiunii 12 „Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări", în sensul stabilirii cuantumului minim la valoarea de 47,84 euro/ha pentru anii financiari 2027 și 2028;.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției

PD-04.
Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.
Indicatorul de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-04 nu se modifică.
Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-04.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C4. PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici – ajustare condiții de eligibilitate și cerințe specifice; completare descriere; corectare legătura dintre GAEC și SMR cu cerințele eco-schemei; reducerea cuantumului minim

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției" în sensul:
- completării și corelării părții descriptive a eco-schemei în raport cu modificările condițiilor de eligibilitate și ale cerințelor specifice;
- eliminării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului privind deținerea unui efectiv de animale de cel puțin 0,3 UVM/ha și ajustării cerințelor specifice astfel încât fermierii care exploatează suprafețe agricole mai mici de 10 ha și care nu dețin un efectiv de animale să poată avea acces la finanțare prin ecoschema PD-05.
- transformării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului, privind evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament, în cerință specifică;
- evidențierii faptului ca dimensiunea minimă a parcelei eligibile în cazul serelor și solariilor este de 0,03 ha și precizării faptului că fermierii care exploatează suprafețe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere și solarii nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-05.
- clarificării modalității de aplicare a cerinței specifice la alegere B referitoare la asigurarea acoperirii terenurilor în cazul culturilor permanente, cu excepția terenurilor aflate în pregătire, în corelare cu modificarea adusă la GAEC 6.
2) Modificarea secțiunii 6 „Identificarea elementelor de referință relevante" în sensul:
- în subsecțiunea „Lista GAEC și SMR relevante" se elimină GAEC 7 având în vedere faptul că fermierii care au suprafețe agricole sub 10 ha teren arabil sunt exceptați de GAEC 7 conform notei de subsol (2) din anexa III, litera (c), din cadrul Regulamentului (UE) 2115/2021, astfel cum se regăsește și în cap. *3.10.3.3.4 Tipul de fermieri în cauză* din PS PAC.
- în subsecțiunea „Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu" se elimină paragrafele explicative aferente legăturii dintre cerința specifică obligatorie 2 și cerința GAEC 7.
3) Modificarea secțiunii 11 „Cuantumuri unitare planificate" - „Explicație și justificare" și a secțiunii 12 „Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări", în sensul reducerii cuantumului minim la 30,00 euro/ha, astfel încât să fie posibilă încadrarea în alocarea financiară planificată, având în vedere flexibilizarea condițiilor de eligibilitate cu scopul extinderii numărului de potențiali beneficiari.

De asemenea, pentru coerența planului este necesară și actualizarea anexei privind combinarea angajamentelor de mediu și climă, în acord cu modificările aduse la cerintele specifice PD-05, respectiv eliminarea posibilității de a combina eco-schema PD-05 cu DR-01. Astfel că, de la data de 1 ianuarie 2026, va fi aplicabilă varianta 6 a anexei privind combinarea angajamentelor de mediu și climă.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției PD-05.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.

Indicatorul de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-05 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-05.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C5.PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști – Clarificări aplicare eco-schema pentru culturile de Kiwi; ajustare cerințe specifice

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției” în sensul:

- clarificării faptului că eco-schema PD-06 este aplicabilă si pentru plantațiile de Kiwi, specie încadrată în categoria lianelor fructifere.

- transformării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului, privind evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament, în cerință specifică.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției PD-06.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.

Indicatorul de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-06 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-06.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C6. PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte – Clarificări și rectificări pentru asigurarea coerenței textului

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției” în sensul:

- eliminării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului *privind identificarea și înregistrarea animalelor conform sistemului oficial*, având în vedere redundanța cu prima condiție de eligibilitate și faptul că înregistrarea animalelor în BND presupune și identificarea animalelor.

2) Modificarea secțiunii 6 „Identificarea elementelor de referință relevante”:
- în subsecțiunea „Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu” se corelează condițiile suplimentare care depășesc standardele minime obligatorii, respectiv se include condiția privind furajarea animalelor, cu informațiile care se regăsesc in cadrul secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției”.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției PD-07.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.

Indicatorul de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-07 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-07.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C7. PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate - stabilirea cuantumului minim

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 11 „Cuantumuri unitare planificate” - „Explicație și justificare” și a secțiunii 12 „Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări”, în sensul stabilirii cuantumului minim pentru fiecare pachet în parte, pentru anii financiari 2027 și 2028.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției PD-27.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.

Indicatorul de realizare O.8. - Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme aferent PD-27 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-27.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C8. PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile - Clarificări, rectificări ale ale cerințelor specifice, reducerea cuantumului minim

Motivele care justifică modificarea

1) Modificarea secțiunii 5 „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției” în sensul:
- reformulării cerinței specifice referitoare la alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fermei pentru

claritate și facilitarea înțelegerii cerinței specifice.

- corelării dimensiunilor maxime permise a anumitor zone neproductive și a anumitor elemente noi de peisaj, în acord cu dimensiunile maxime până la care acestea sunt eligibile BISS;

- transformării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului, privind evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament, în cerință specifică.

- clarificării condiției de eligibilitate aferentă beneficiarului referitoare la dimensiunea minimă a fermei, respectiv deținerea unei suprafețe minime a fermei de 1 ha teren arabil, în corelare cu condiția de eligibilitate aferentă suprafeței eligibile.

- evidențierii faptului ca dimensiunea minimă a parcelei eligibile în cazul serelor și solariilor este de 0,03 ha și precizării faptului că fermierii care exploatează suprafeţe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere şi solarii nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-28.

2) Modificarea secțiunii 11 „Cuantumuri unitare planificate" - „Explicație și justificare" și a secțiunii secțiunii 12 „Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări", în sensul reducerii cuantumului minim la 20,00 euro/ha pentru anii financiari 2027 și 2028.

Efectele preconizate ale modificării

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor specifice de către beneficiari în raport cu obiectivele vizate prin implementarea pachetelor intervenției PD-28.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115 și asupra bugetului intervenției.

Indicatorul de realizare O.8. - *Număr de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de eco-scheme* aferent PD-28 nu se modifică.

Prin urmare, modificările propuse nu vor influența indicatorii de rezultat aferenți intervenției PD-28.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

C9. Modificarea fișei PD-10 – Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă - Modificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către fermieri

Motivele care justifică modificarea

La nivelul fișei intervenției se introduce similar cu prevederile existente la nivelul PD-26 o „condiție specifică" pentru obținerea sprijinului referitoare la asigurarea unei încărcături minime de animale/ha.

Concomitent cu această nouă condiție se propune eliminarea posibilității demonstrării comercializării producției minime în cazul fermierilor vizați de această condiție.

Modificarea va viza exclusiv exploatațiile de peste 13 ha și va viza respectarea unei încărcături minime de 1 UVM/ha.

Prin această propunere se urmărește o dezvoltare a fermelor integrate (vegetal și zootehnic), similar cu modul de acordare a sprijinului în cazul intervenției PD-26.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe cuplate de producție din Pilonul I.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D1. Modificarea fișei PD-19 – Sprijin cuplat pentru venit- Fructe (prune, mere, cireşe, vişine, caise și piersice) - Completarea speciilor vizate de intervenție, inclusiv modificarea titlului intervenției

Motivele care justifică modificarea

Având în vedere necesitatea acoperirii cererii pieței cu toate speciile pomicole, se propune introducerea posibilității sprijinirii suplimentar a culturilor de păr, gutui și alun de pădure, prin completarea secțiunii 5 „*Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*".

Completarea vine ca urmare a solicitărilor venite din partea fermierilor cu privire la introducerea acestor specii pomicole.

Modificarea titlului intervenției se impune ca urmare a introducerii acestor noi specii pomicole, fiind necesară totodată și actualizarea capitolelor din cadrul PS unde există trimiteri la titlul intervenției, precum și prevederile existente la nivelul cap. 3.5. Prezentare generală a intervențiilor sectoriale - subcapitolul 3.5.1 Fructe și legume.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe cuplate de producție din Pilonul I.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D2. Modificarea fișei PD-26 – Sprijin cuplat pentru venit - Porumb pentru siloz - Modificarea condițiilor de eligibilitate ce trebuie îndeplinite de către fermieri, precum și realizarea unei corecții tehnice

Motivele care justifică modificarea

La nivelul fișei intervenției condiția de eligibilitate privind asigurarea unei încărcături animale minime/ha se propune a se transforma în „*condiție specifică*" pentru obținerea sprijinului.

Totodată, la nivelul condiției există o eroare de redactare, motiv pentru care se impune corectarea acesteia, înlocuindu-se în acest sens termenul „bocine" cu cel corect de „bovine".

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe cuplate de producție din Pilonul I.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D3. Eliminarea unei condiții de eligibilitate de la nivelul PD-09 și PD-10

Motivele care justifică modificarea

Având în vedere necesitatea ca fermierul să realizeze și să comercializeze anual o producție minimă către unitățile de procesare și/sau să utilizeze producția pentru hrana animalelor deținute ori către exploatații de creștere a animalelor se propune eliminarea condiției de eligibilitate „*Cultura să fie recoltată la maturitate*", întrucât producția nu poate fi valorificată în baza unor indici de calitate scăzuți (prezenți în fazele incipiente de dezvoltare a plantei), randamentul și calitatea maximă a recoltei fiind atinse doar la momentul în care cultura ajunge la maturitate.

Mai mult această condiție de eligibilitate este dificil de verificat la nivelul Agenției de Plăți, este împovărătoare din punct de vedere al sarcinii administrative atât al Agenției de Plată, cât și al fermierilor, propunerea urmărind evitarea creării unor sarcini administrative excesive în implementare.

Efectele preconizate ale modificării

Modificarea textului va conduce la facilitarea accesului fermierilor la sprijinul acordat sub forma plăților directe cuplate de producție din Pilonul I.

Eficientizarea atingerii obiectivelor programate și facilitarea înțelegerii modului de aplicare a cerințelor de către solicitanții sprijinului plăților directe.

Modificarea este aplicabilă începând cu data de 1 ianuarie 2026.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervențiilor.

D4. Revizuirea secțiunii 8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat aferentă intervențiilor DR-07, DR-08, DR-23, DR-24 și DR-36 prin completarea cu numerele de exceptare/actele normative adoptate în vederea aprobării schemelor vizate

Motivele care justifică modificarea

Ca urmare a adoptării actelor normative de aprobare a schemelor de ajutor de stat aferente intervențiilor DR-07, DR-08, DR-23, DR-24 și DR-36 a fost actualizată Secțiunea 8 *Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat* din fișele intervențiilor menționate anterior, astfel:

- Au fost completate informațiile privind numerele de exceptare/actele normative pentru schemele de ajutor de stat aferente intervențiilor DR-07, DR-08 și DR-24 și a fost inclus Regulamentul (UE) nr. 2022/2472 ca bază de reglementare pentru elaborarea schemelor de ajutor de stat.
- Au fost actualizate informațiile cu privire la ajutorul de stat aplicabil în cadrul intervenției DR-23 *Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene* prin introducerea numărului cazului ajutorului de stat, respectiv SA.119928, precum și a numărului de ordin de aprobare a schemei GBER DR-23, respectiv 244 din 16.07.2025, disponibil pe site-ul MADR la adresa https://www.madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020/legislatie-si-documente-ue/legislatie-nationala-ps.html.
- Au fost actualizate informațiile cu privire la schema de ajutor de minimis denumită „LEADER — Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității", aferentă intervenției DR-36 prin

introducerea numărului de ordin de aprobare a schemei, respectiv OMADR nr. 206 din 06.06.2025, disponibil pe site-ul MADR la adresa https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/2025/legislatie/OMADR-206-2025-DR-36-Leader.pdf.

Efectele preconizate ale modificării

Modificările sunt de ordin administrativ și nu au alte efecte la nivelul intervențiilor.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervențiilor.

D5. Completarea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați

Motivele care justifică modificarea

Completarea efectuată la nivelul *secțiunii 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției* – vizează posibilitatea unor alocări distincte pe lângă zona montană și a sectoarelor agricole: zootehnia și legumicultura, celelalte tipologii de culturi beneficiind de finanţare la comun din anvelopa rămasă.

Prin această completare se are în vedere să se asigure resurse financiare pentru sectoarele agricole cheie în vederea consolidării exploatațiilor tinerilor fermieri instalați pentru aplicarea unui management modern și inovativ. Spre deosebire de sectoarele mai puțin specializate, cum sunt culturile de câmp – unde competitivitatea depinde în principal de dotarea cu utilaje performante, – sectoarele zootehnic și legumicol presupun un nivel înalt de specializare.

Astfel aceste sectoare pentru a se dezvolta și a tinde a fi competitive pe piață necesită o abordare complexă, bazată pe convergența mai multor elemente (tehnologii specifice, investiții specifice adaptate standardelor de creștere a animalelor și de cultivare a legumelor, un grad de automatizare crescut, resurse dedicate). Astfel de investiții specifice pentru sectorul legume și zootehnie necesită atât un grad mare de know-how cât un grad mare de tehnologizare, investiții ce sunt costisitoare din perspectiva financiară și uneori mai puțin atractive tocmai din perspectiva tipicului acestora. Prin urmare considerăm că o alocare distinctă la nivelul acestor sectoare este necesară și este în acord cu analiza SWOT și obiectivele stabilite prin strategia PS.

Având în vedere cele mai sus menționate doar o alocare separată poate asigura accesul la finanțare a acestor sectoare, multe din criterii fiind aplicabile evident și celorlalte sectoare. Prin urmare o alocare echitabilă între sectoare cu aplicarea criteriilor de selecție vor genera proiecte de calitate și vor converge spre un echilibru sectorial mai bun ca raport al efortului financiar și cel al gradului de specializare.

Totodată, după cum cunoașteți la nivelul strategiei PS, DR 12 are rolul de intervenție-punte între sprijinul acordat instalării tinerilor fermieri și intervențiile de investiții care vizează consolidarea și modernizarea exploatațiilor agricole, precum și adaptarea acestora la cerințele pieței și la standardele europene.

În acest context, pentru a asigura sinergia între măsura de instalare a tinerilor fermieri și sprijinul destinat creșterii competitivității, această intervenție este necesară ca punte între cele 2 tipuri de sprijin.

Astfel, textul completat este următorul:

“Totodată, pentru a răspunde adecvat provocărilor cu care se confruntă unele sectoare cu grad mare de specializare, precum și zona montană, atât din perspectiva îmbătrânirii populației cât și din perspectiva specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole din această zonă, vor fi prevăzute alocări distincte pentru: sectorul legumicol, sectorul zootehnic și zona montană.

Efectele preconizate ale modificării

Prin atribuirea unei alocări separate se vor crea premisele de acces a unor sectoare cheie în raport cu analiza și strategia PS PAC răspunzând eficient obiectivelor stabilite la nivelul PS PAC

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D6. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați

Motivele care justifică modificarea

Revizuirea efectuată la nivelul secțiunii 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției – vizează **eliminarea sintagmei „Alte angajamente”.**

Modificarea este justificată prin faptul că acest scurt sub-titlu a fost inserat dintr-o eroare materială, câmpul conform platformei SFC fiind denumit „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției”, nemaifiind necesară introducerea unui subtitlu. Textul a fost preluat implicit din tipologiile de fișe utilizate în PNDR 2014-2020.

Prin urmare, sintagma „alte angajamente” reprezintă oricum parte integrantă din condițiile de eligibilitate, iar menținerea sa ar putea genera confuzii și redundanțe. Prin urmare, eliminarea acesteia asigură claritate și coerență.

Unele elemente din fișa tehnică a intervenției DR 12 au fost inspirate din măsura dedicată tinerilor fermieri (sM 6.1- *Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri*) din PNDR 2014-2020, în ideea asigurării unei continuități a instalării tinerilor fermieri prin PNDR 2014-2020 și a consolidării exploatațiilor tinerilor fermieri deja instalați prin PS 2023-2027, respectiv DR 12, astfel rezultând eroarea materială.

În concluzie, **prin eliminarea sintagmei „Alte angajamente”** textul dedicat condițiilor de eligibilitate din fișa tehnică DR 12 rămâne următorul:

“Beneficiari eligibili:

Tinerii fermieri care au finalizat implementarea planului de afaceri în cadrul submăsurii 6.1 din PNDR 2014-2020, inclusiv tranziție sau fermierii care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin pentru această intervenție, având vârsta de până la 45 ani la momentul depunerii cererii de finanțare și sunt șefi ai exploatației.

Nu sunt eligibile persoanele fizice.

Condiții de eligibilitate:

1.
   - Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
   - Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
   - Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
   - Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
   - Solicitantul trebuie să dețină calitatea de șef al exploatației (să exercite controlul asupra exploatației) și să demonstreze deținerea de competențe profesionale în raport cu proiectul;
   - Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
   - În cazul proiectelor care prevăd investiții în sectorul pomicol se vor avea în vedere condițiile de eligibilitate specifice sectorului în conformitate cu fișa intervenției dedicate pe sectorul pomicol cu excepția celei referitoare la dimensiunea economică;
   - În cazul proiectelor care propun procesare/condiționare/depozitare minim 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/condiționării/depozitarii trebuie să provină

din exploatația proprie;

- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă, îndeplinesc condițiile specificate în art.74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiția asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate."

Efectele preconizate ale modificării

Prin această modificare se urmărește simplificarea implementării prin eliminarea unei prevederi redundante.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D7. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni

Motivele care justifică modificarea

Completarea efectuată la nivelul *secțiunii 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției*– vizează posibilitatea unor alocări distincte pentru sectoarele zootehnic si cel legumicol, celelalte tipologii de culturi beneficiind de finanţare la comun din anvelopa rămasă.

Prin această completare se are în vedere să se asigure resurse financiare pentru sectoarele agricole cheie în vederea consolidării exploatațiilor micilor fermieri pentru aplicarea unui management adecvat specificului activităților agricole și pentru atenuarea problemelor structurale specifice acestor ferme.

Spre deosebire de sectoarele mai puțin specializate, cum sunt culturile de câmp – unde competitivitatea depinde în principal de achiziția de utilaje – sectoarele zootehnic și legumicol presupun un nivel înalt de specializare. Acestea necesită o abordare complexă, bazată pe convergența mai multor elemente (tehnologii specifice, investiții adaptate standardelor de creștere a animalelor și de cultivare a legumelor, resurse dedicate), fără de care competitivitatea nu poate fi atinsă.

Prin această completare se are în vedere să se asigure resurse financiare prin alocări distincte pentru sectoarele agricole cheie: zootehnia și legumicultura, în vederea consolidării exploatațiilor micilor fermieri pentru aplicarea unui management adecvat specificului activităților agricole și pentru atenuarea problemelor structurale specifice acestor ferme, precum și pentru a garanta o distribuire echilibrată și eficientă a sprijinului.

Având în vedere cele mai sus menționate doar o alocare separată poate asigura accesul la finanțare a acestor sectoare, multe din criterii fiind aplicabile evident și celorlalte sectoare. Prin urmare o alocare echitabilă între sectoare cu aplicarea criteriilor de selecție vor genera proiecte de calitate și vor converge spre un echilibru sectorial mai bun ca raport al efortului financiar și cel al gradului de specializare.

Astfel, textul completat în sub-secțiunea „Descrierea intervenției” este următorul:

“Totodată, pentru a răspunde adecvat specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole de mici dimensiuni, va fi prevăzută o alocare distinctă pentru sectoarele legumicol si cel zootehnic.”

Efectele preconizate ale modificării

Prin atribuirea unei alocări separate se vor crea premisele de acces a unor sectoare cheie în raport cu analiza și strategia PS PAC răspunzând eficient obiectivelor stabilite la nivelul PS PAC.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D8. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni

Motivele care justifică modificarea

Revizuirea efectuată la nivelul secțiunii 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției – vizează **eliminarea sintagmei „Alte angajamente”.**

Modificarea este justificată prin faptul că acest scurt sub-titlu a fost inserat dintr-o eroare materială, câmpul conform platformei SFC fiind denumit „Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției”, nemaifiind necesară introducerea unui subtitlu. Textul a fost preluat implicit din tipologiile de fișe utilizate în PNDR 2014-2020.

Prin urmare, sintagma „alte angajamente” reprezintă oricum parte integrantă din condițiile de eligibilitate, iar menținerea sa ar putea genera confuzii și redundanțe. Prin urmare, eliminarea acesteia asigură claritate și coerență.

Această sintagmă a fost preluată în mod similar cu măsura dedicată fermelor mici (sM 6.3- *Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici*) din PNDR 2014-2020, astfel rezultând eroarea materială.

În concluzie, prin eliminarea sintagmei „Alte angajamente” textul dedicat condițiilor de eligibilitate din fișa tehnică DR 14 rămâne următorul:

„**Condiții de eligibilitate:**

1.
   - Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică cuprinsă între 4.000 și 11.999 SO, respectiv 2.000 și 11.999 SO pentru fermele zootehnice populate cu rase autohtone și pentru cele din sub-sectoarele flori, plante aromatice, plante medicinale și plante ornamentale și între 2300 și 11999 euro SO pentru fermele legumicole;
   - Solicitantul prezintă un plan de afaceri în care prezintă situația exploatației și obiectivele pe 3 ani;
   - Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
   - Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
   - Investițiile în procesarea de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, vor reprezenta o componentă secundară a proiectului (din punct de vedere financiar);
   - În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă, îndeplinesc condițiile specificate în art 74 din Reg. (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiția asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragurile minime de 4.000 SO, respectiv 2000 SO sau 2300 euro SO (după caz) stabilite prin condițiile de eligibilitate."

Efectele preconizate ale modificării

Prin această modificare se urmărește simplificarea implementării prin eliminarea unei prevederi redundante.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

D9. Revizuirea Secțiunii 5 - Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției din cadrul fișei intervenției DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni

Motivele care justifică modificarea

Revizuirea efectuată la nivelul secțiunii 5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției – vizează eliminarea prevederii „Solicitantul va face dovada comercializării producției proprii în procent de minimum 20%".

Prin această modificare se asigură coerența intervenției dat fiind faptul că aceasta este o măsură de investiții și nu de tip forfetar. Prin urmare însăși prin natura intervenției trebuie să demonstreze orientarea către piață.

Această prevedere a fost preluată în mod similar cu măsura dedicată fermelor mici (sM 6.3- *Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici*) din PNDR 2014-2020.

Conform Regulamentului UE nr. 1305/2013, sM 6.3 se încadrează în art. 19, alin. 1, litera (a) punctul iii „dezvoltarea fermelor mici", fiind o măsură de sprijin forfetar.

Conform Regulamentului nr. 2115/2021, aplicabil PS PAC 2023-2027, intervenția DR-14, dedicată fermelor mici, se încadrează la art. INVEST(73-74), Investiții, inclusiv investiții în irigații.

Astfel, intervenția fiind încadrată ca intervenție de investiții, beneficiarii acestei măsuri vor fi implicit orientați către piață și produsele acestora vor fi destinate comercializării, fără să mai fie necesară o prevedere expresă în fișa măsurii privind comercializarea unui procent din producția proprie.

Astfel, după revizuire, textul rămâne următorul:

„Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragurile minime de 4.000 SO, respectiv 2000 SO sau 2300 euro SO (după caz) stabilite prin condițiile de eligibilitate."

Efectele preconizate ale modificării

Prin această modificare se urmărește simplificarea implementării prin eliminarea unei cerințe redundante.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

E1. Modificare fișa DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi secțiunea - Descrierea intervenției

Motivele care justifică modificarea

Menționarea explicită în secțiunea *Descrierea intervenției* a faptului că va fi stabilită o alocare separată pentru formele asociative în sectorul legume.

Aderarea la o formă asociativă asigură membrilor acesteia o putere mai mare de negociere, posibilitatea reducerii costurilor prin achiziții comune de echipamente sau utilaje, folosirea în comun a infrastructurii (spații de depozitare, sisteme de irigație, linii de procesare), creșterea capacității de procesare și vânzare, precum și asigurarea accesului la piețe noi și stabile mai ales pentru micii fermieri.

În acest sens este necesară instituirea unei alocări separate pentru formele asociative legal constituite (cooperative, grupuri de producători, organizații de producători) din sectorul legumicol, întrucât acestea reprezintă soluția viabilă pentru integrarea și sprijinirea fermierilor mici și mijlocii. Fără o astfel de măsură, aceștia nu se pot integra pe piață, în condițiile în care nu pot concura individual cu structurile/fermele mai mari de producție a căror potențial financiar, de management si know-how este superior.

Prin asigurarea unei alocări distincte și garantate, pentru investițiile colective ale grupurilor, organizațiilor de producători, precum și a cooperativelor agricole din sectorul legumicol fermierii de dimensiuni mici și mijlocii vor beneficia de condiții echitabile de dezvoltare și consolidare. Astfel, o alocare separată nu constituie doar un sprijin punctual, ci o măsură esențială pentru dezvoltare, cu impact direct asupra: integrării fermelor mici și mijlocii în lanțurile valorice, creșterii capacității de negociere și a puterii de comercializare colectivă, capacitatea de adaptare în fața schimbărilor climatice.

Sectorul legumicol, mai ales la nivelul unui fermier mic a cărui capitalizare și know how este scăzut este cu atât mai vulnerabil în raport cu volatilitatea pieței, a fenomenelor meteo nefavorabile, a gradului înalt de calitate cerut de piață.

Considerăm că formele asociative ce activează în acest moment pe sectorul de legume fructe de circa 300 de cooperative, la care se adaugă circa 40 de grupuri de producători, precum și 6 organizații de producători, au un rol determinant atât prin nivelul de reprezentare dar și prin maturitatea acestora în raport cu membrii acestora din perspectiva investițiilor în interes colectiv.

Buget 30 mil. euro.

Efectele preconizate ale modificării

Prin atribuirea unei alocări separate, formele asociative vor beneficia de șanse sporite în accesul la finanțare, pentru proiecte complexe care pot aduce plus valoare în sector. Modificarea asigură coerența cu majorarea sprijinului prevăzută la punctul următor.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

E2. Modificare fișa DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi secțiunea - Valoarea sprijinului public

Motivele care justifică modificarea

Modificarea sprijinului public maxim/proiect în sensul introducerii unui nou plafon de maximum 3.000.000 euro/proiect pentru formele asociative din sectorul legume, alături de celelalte plafoane deja existente în fișa respectivă, 2.000.000 euro/proiect cu excepția acelor proiecte care propun simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole a căror valoare este de maximum 300.000 euro/proiect pentru alte culturi decât cea a cartofului, respectiv de maximum 700.000 euro/proiect în cazul utilajelor pentru cartofi achiziționate de către fermele individuale și 700.000 euro/proiect în cazul utilajelor agricole achiziționate de către formele asociative, indiferent de cultură.

Formele asociative gestionează proiecte mai mari și mai complexe decât entitățile individuale prin urmare este necesară mărirea sprijinului public, acestea fiind capabile totodată să asigure cofinanțarea adecvată pentru aceste proiecte.

Efectele preconizate ale modificării

Se va asigura o mai bună integrare pe lanțul agroalimentar a producătorilor locali având în vedere că sprijinul majorat va crea posibilitatea ca formele asociative să susțină proiecte sustenabile, de anvergură.

Astfel, producătorii locali au posibilitatea valorificării producției lor prin intermediul acestor forme asociative, la prețuri competitive cu impact pozitiv asupra întregii economii locale.

Creșterea acestui plafon doar pentru această categorie de beneficiari de tip colectiv este necesară pentru a putea asigura de exemplu capacități de condiționare optime facilitând în acest sens valorificarea producției fermierilor mici și mijlocii prin cooperative.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Aceste modificări nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Majorarea plafonului sprijinului public la 3 mil. euro pentru formele asociative din sectorul legume nu afectează semnificativ țintele și nu modifică cuantumul unitar, având în vedere distribuirea alocării DR 16 între mai multe componente, cu o plajă largă de tipologii de proiecte. Această împărțire a alocării totale va determina o compensare a valorilor la nivelul proiectelor în cadrul întregii intervenții.

În plus, proiectul de regulament de modificare a R.(UE) 2021/2115 și a R.(UE) 2021/2116 în ceea ce privește guvernanța datelor și a interoperabilității, suspendările plăților, verificarea anuală a performanței și controalele și sancțiunile, propune întreruperea verificării anuale a performanței, pentru a reduce sarcina administrativă a statelor membre.

Astfel, cerințele care stau la baza verificării anuale a performanței se modifică, pentru a elimina informațiile necesare exclusiv în scopul procedurii respective, cum ar fi informațiile privind cuantumurile unitare realizate și justificările care trebuie furnizate de statele membre în cazul în care cuantumurile unitare realizate depășesc cuantumurile unitare planificate corespunzătoare prevăzute în planurile strategice PAC.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Aceste modificări nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

E3. DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă - Modificarea secțiunii Principii privind selecția proiectelor

Motivele care justifică modificarea

Revizuirea secțiunii constă în eliminarea din cadrul primului paragraf a următorului text din cadrul parantezei: (***zone cu constrângeri specifice și zone cu constrângeri semnificative).***

Astfel, textul secțiunii va fi:

Procesul de selecție va viza prioritizarea proiectelor care vor demonstra sinergii cu alte intervenții și/sau scheme/angajamente de mediu ale fermierilor pentru a crește impactul potențial asupra mediului al investițiilor neproductive și a proiectelor care propun realizarea investițiilor aferente intervenției în zone

afectate de constrângeri naturale.

Modificarea a avut în vedere faptul că precizările din paranteză restricționau accesul la finanțare a potențialilor beneficiari amplasați în zone montane.

Detalierea tuturor zonelor afectate de constrângeri naturale se va realiza la nivelul ghidului solicitantului.

Efectele preconizate ale modificării

Prin această modificare se asigură coerența intervenției în raport cu principiile de selecție, prin evitarea unor potențiale restricții aplicabile solicitanților (ca de exemplu celor din zonele montane).

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

E4. DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă - Revizuirea secțiunii 9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Motivele care justifică modificarea

Revizuirea secțiunii 9 constă în eliminarea următoarelor paragrafe:

- ***terenuri menționate la momentul depunerii aplicației în programe sau planuri naționale sau locale, de amenajare a teritoriului ca deservind un interes public major,***
- ***.....naturale...cu excepția celor afectate, conform proiectului tehnic, de fenomene de degradare a solului, și anume: eroziune de suprafață foarte puternică şi excesivă, eroziune de adâncime (ogaşe, ravene, torenți), alunecări active, prăbușiri, surpări și scurgeri noroioase, prezența aglomerărilor de pietriș, bolovăniş, grohotiş, stâncării și depozite de aluviuni torențiale, sărăturare sau aciditate puternică, prezența nisipurilor mobile).***

Astfel, textul secțiunii **Următoarele categorii de teren nu sunt eligibile pentru sprijin prin această măsură** va fi:

• terenuri care fac obiectul unor litigii,

• pajiști permanente.

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Efectele preconizate ale modificării

Această modificare a avut în vedere:

- simplificarea prevederilor fișei și implicit simplificarea implementării, prin eliminarea unei suprareglementări cu privire la această categorie de terenuri, în condițiile în care toate proiectele trebuie să respecte legislația națională în vigoare, conform cerințelor fișei intervenției;
- obiectivele intervenției de protejare a culturilor agricole de câmp și a celor permanente (livezi, viță de vie și hamei) și prin urmare pajiștile naturale permanente indiferent de starea lor nu vor mai face obiectul investițiilor prin DR 19. Astfel, prin această modificare se asigură o mai bună direcționare a sprijinului către zonele și culturile agricole care au cea mai mare nevoie de a beneficia de astfel de investiții de protecție.
- Prevederea a fost preluată similar DR 08 prin omisiunea faptului că aceste perdele de protecție aferente DR 19 vor fi realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici (fenomene extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă), de a crește gradul de reziliență al fermelor în condițiile schimbărilor climatice
- Perdelele naturale au un rol esențial adus mediului (solului, retenției de apă și aerului) iar scopul

lor rămâne unul neproductiv.

Astfel, considerăm că în această fază, luând în calcul și celelalte măsuri complementare această măsură trebuie să aibă în vedere protejarea culturilor agricole în contextul actual al schimbărilor climatice cu impact sever asupra culturilor care nu se află în spații protejate (cultura mare, legume, plantații pomicole, vie, etc)

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Această modificare nu determină modificarea planului financiar al intervenției.

E5. Modificarea secțiunii 5 din cadrul fișei intervenției DR-38 - "Consiliere în afaceri agricole" prin eliminarea menționării activității instruirii consilierilor publici/privați prin intermediul intervenției DR 37 - „Transfer de cunoștințe"

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de modificare a secțiunii **5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției** derivă din necesitatea separării procesului de formare prin DR 37 a consilierilor care vor face parte din AKIS de sprijinul acordat fermierilor prin DR 38.

Forma actuală a fișei intervenției presupune ca formarea prin DR 37 a consilierilor care vor face parte din AKIS să fie realizată înainte de consilierea fermierilor prin DR 38, aspect care va conduce la întârzieri semnificative în implementarea DR 38.

Astfel, prin modificarea propusă se elimină legătura dintre cele două intervenții, respectiv DR 37 și DR 38, fapt care va facilita implementarea DR 38.

Secţiunea dedicată *activităţilor finanțate* în forma anterioară modificării vizează următoarele:

„Prin intermediul platformei on-line, se vor realiza următoarele activități:

1.lansarea unui apel pentru selecția consilierilor;

2.derularea etapei de selecție (consilieri publici/privați imparțiali ce vor fi integrați în AKIS, cu calificare adecvată, selectați pe criterii nediscriminatorii, evitând posibile conflicte de interese);

3.instruirea consilierilor publici/ privați va fi realizată anual.prin intervenția DR 37 Transfer de cunoștințe. Periodic se va realiza actualizarea listei consilierilor din baza de date AKIS, astfel încât fermierii să beneficieze de servicii de înaltă calitate, de la personal calificat.

Astfel, consilierii, precum și serviciile de consiliere oferite fermierilor vor fi incluse în AKIS."

În acest sens, pentru simplificarea acordării sprijinului fermierilor prin DR 38, propunem eliminarea activității 3, respectiv „**3. instruirea consilierilor publici/ privați va fi realizată annual prin intervenția DR 37 Transfer de cunoștințe. Periodic se va realiza actualizarea listei consilierilor din baza de date AKIS, astfel încât fermierii să beneficieze de servicii de înaltă calitate, de la personal calificat.**

Astfel, consilierii, precum și serviciile de consiliere oferite fermierilor vor fi incluse în AKIS."

Astfel, textul modificat este următorul: „ ***Prin intermediul platformei on-line, se vor realiza următoarele activități:***

1.lansarea unui apel pentru selecția consilierilor;

2.derularea etapei de selecție (consilieri publici/privați imparțiali ce vor fi integrați în AKIS, cu calificare adecvată, selectați pe criterii nediscriminatorii, evitând posibile conflicte de interese).

(…)"

Efectele preconizate ale modificării

Simplificarea implementării DR 38 în sensul decuplării procesului de consiliere a fermierilor (DR-38) de procesul de formare a consilierilor AKIS.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

E6. Modificarea secțiunii 7 din cadrul fișei intervenției DR-38 - "Consiliere în afaceri agricole" prin modificarea tipului de plată

Motivele care justifică modificarea

Propunerea de modificare a secțiunii dedicate *formei și ratei sprijinului/cuantumuri/metode de calcul*, respectiv *tipul de plată* este motivată de următoarele aspecte:

La momentul întocmirii fișei intervenției DR 38 – Consiliere în afaceri agricole, din PS PAC 2023-2027, a fost luată în considerare la **tipul de plată**, rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar, având ca prețuri de referință ofertele existente din piață, respectiv de 30 euro/oră, fiind calculat pe serviciul propriu-zis și nu pe componente din care să rezulte costurile eligibile.

Din analizele ulterioare privind modalitatea de implementare a intervenției s-a constatat că această regulă de plată nu se poate aplica. Precizăm faptul că rambursarea costurilor suportate nu se poate face pentru serviciul efectiv de consiliere deoarece acesta este gratuit pentru fermieri (beneficiarii finali) și nu se pot emite facturi de către beneficiarul direct, respectiv consilierul AKIS.

Secţiunea dedicată *formei și ratei sprijinului/cuantumuri/metode de calcul, respectiv tipul de plată* în forma anterioară modificării vizează bifarea opțiunii „**rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar".**

În acest sens, propunem eliminarea bifei de la **„rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar" și bifarea opțiunii „costuri unitare".**

Astfel, textul modificat este următorul: **„Tipul de plată**

 rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

- ***costuri unitare***

 sume forfetare

 finanțare forfetară"

Efectele preconizate ale modificării

Efectul modificării va fi acela de a asigura derularea în condiții optime a intervenției, în sensul îndeplinirii obiectivelor asumate.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

E7. Modificarea capitolului 2.1.XCO, punctul 2.1.XCO.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Motivele care justifică modificarea

Modificarea se realizează în vederea asigurării demarcării sprijinului acordat consilierilor prin DR 37 și a sprijinuluiacordat fermierilor prin DR 38 în vederea simplificării implementării DR 38.

Secţiunea dedicată *justificării țintelor și a obiectivelor intermediare aferente* în forma anterioară modificării vizează următoarele:

"*R.2 Conectarea sistemelor de consiliere și cunoștințe: Numărul de consilieri care primesc sprijin pentru a fi integrați în Sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură AKIS.*

La ținta R2 contribuie intervențiile DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI si DR-37 - Transfer de cunoștințe, DR-38 - Consiliere în afaceri agricole.

Prin DR 37- Transfer de cunoștințe vor fi formați un număr de aproximativ 400 consilieri pe an. Aceștia vor beneficia de cursuri de formare online de 3 zile (cost unitar standard C - online, în valoare de 26 €/zi/beneficiar). Consilierii care vor beneficia de formare prin intervenția DR 37 pot fi persoane atât publice cât și private care au calificare în domeniul agricol, economic, tehnologic, IT etc, care vor fi formați în domeniile indicate la art. 15, alin 2 și alin 4 din Regulamentul (UE) 2021/2115 și care ulterior pot oferi servicii de consiliere fermierilor.(...)"

În acest sens, propunem eliminarea sintagmei **„care vor fi formați în domeniile indicate la art. 15, alin 2 și alin 4 din Regulamentul (UE) 2021/2115 și care ulterior pot oferi servicii de consiliere fermierilor".**

Totodată a fost adăugată o completare în ceea ce privește contribuția DR 38 -Consiliere în afaceri agricole la atingerea țintei R2.

Astfel, textul modificat este următorul:

"R.2 Conectarea sistemelor de consiliere și cunoștințe: ***Numărul de consilieri care primesc sprijin pentru a fi integrați în Sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură AKIS.***

La ținta R2 contribuie intervențiile DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI si DR-37 - Transfer de cunoștințe, DR-38 - Consiliere în afaceri agricole.

Prin DR 37- Transfer de cunoștințe vor fi formați un număr de aproximativ 400 consilieri pe an. Aceștia vor beneficia de cursuri de formare online de 3 zile (cost unitar standard C - online, în valoare de 26 €/zi/beneficiar). Consilierii care vor beneficia de formare prin intervenția DR 37 pot fi persoane atât publice cât și private care au calificare în domeniul agricol, economic, tehnologic, IT etc.

DR-34 contribuie prin consilierul de inovare la solutia tehnica propusa in cadrul GO in vederea elaborarii proiectului de inovare. Astfel, in contextul acestei intervenții, termenul de consilier reprezintă persoana care coordonează desfășurarea activității de inovare. Corelat cu numărul de proiecte estimam un număr de 71 de consilieri. Acești consilieri vor fi parte din AKIS, odată cu selectarea proiectului PEI.

Prin DR 38 - Consiliere în afaceri agricole se va realiza selecția consilierilor care vor oferi în principal servicii de consiliere în domeniile indicate la art. 15, alin 2 și alin 4 din Regulamentul (UE) 2021/2115. (…)***"***

Efectele preconizate ale modificării

Rectificarea cap. 2.1.XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri, punctul 2.1.XCO.8 *Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat*

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

E8. Modificarea capitolului 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.2 Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)]

Motivele care justifică modificarea

În vederea asigurării aplicării unitare a prevederilor fișei intervenției DR-37 – „Transfer de cunoștințe" prin care se va asigura din DR 37 formarea consilierilor care fac parte din categoria beneficiarilor eligibili, a fost propusă modificarea cap. 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.2 *Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)]*.

Forma anterioară modificării vizează următoarele:

"(…) *Rețeaua Rurală Națională ca parte integrantă a AKIS va oferi sprijin pentru ferme demonstrative, instruire pentru consilieri pe teme identificate, întâlniri on-line și fizice între reprezentanții institutelor de cercetare și consilieri,fermieri, precum și alt tip de acțiuni identificate la nivelul AKIS (...)".*

În acest sens, propunem eliminarea sintagmei **„ *instruire pentru consilieri pe teme identificate*".**

Astfel, textul modificat este următorul:

"***"(…) Rețeaua Rurală Națională ca parte integrantă a AKIS va oferi sprijin pentru ferme demonstrative, întâlniri on-line și fizice între reprezentanții institutelor de cercetare și consilieri, fermieri, precum și alt tip de acțiuni identificate la nivelul AKIS (…)".***

Efectele preconizate ale modificării

Rectificarea cap. 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.2 ***Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)]***

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

E9. Modificarea capitolului 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.4 Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii)

Motivele care justifică modificarea

În vederea asigurării aplicării unitare a propunerilor de modificare a secțiunii 5 din cuprinsul fișei intervenției DR-38 – „Consiliere în afaceri agricole" precum și a corelării entităților responsabile cu asigurarea formării consilierilor prin DR 37, a fost propusă modificarea cap. 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.4 *Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii).*

Forma anterioară modificării vizează următoarele:

"***Suport de servicii de inovare***

Sprijinul pentru inovare constă în găsirea de idei inovatoare. Captarea ideilor inovatoare individuale de bază, conform art 15 alineatul (4) litera (e) va fi realizată de către toți consilierii formați și imparțiali care sunt în contact direct cu fermierii întreprinzători care au idei și nevoi de inovare.(...)".

"***Promovarea inovării în agricultură se concentrează într-o prima fază*** *conectarea persoanelor implicate în inovare și agricultură în rețeaua națională reunind diverse persoane– fermieri, consultanți, cercetători, agri-business, ONG-uri și alte categorii interesate – pentru a colabora, a-și împărtăși ideile și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare, în vederea creării grupurilor operaționale și conturării ideilor de inovare.*

Prin DR 37 prin operațiunile propuse se va acoperi un sprijin important de inovare prin formare consultanților de inovare care ulterior vor fi parte din AKIS iar prin DR 38 aceștia cât și alți consultanți prezenți pe piață de inovare vor putea selectați asigurând criterii de imparțialitate, calificare adecvată, criterii nediscriminatorii în vederea furnizării unui input valoros pentru fermieri in oferirea de servicii de dezvoltare de idei de inovare.

Totodată prin în cadrul activităților Rețelei Naționale vor fi instruiți consilierii publici, consilieri care vor fi integrați in baza de date AKIS, astfel încât fermierii să beneficieze de servicii de înaltă calitate. (...)"

În acest sens, propunem eliminarea sintagmei**„*formați și*",** respectiv a frazei **"*Totodată prin în cadrul activităților Rețelei Naționale vor fi instruiți consilierii publici, consilieri care vor fi integrați in baza de date AKIS, astfel încât fermierii să beneficieze de servicii de înaltă calitate. (…)*"**

Astfel, textele modificate sunt următoarele:

"***<u>Suport de servicii de inovare</u>***

Sprijinul pentru inovare constă în găsirea de idei inovatoare. Captarea ideilor inovatoare individuale de bază, conform art 15 alineatul (4) litera (e) va fi realizată de către toți consilierii imparțiali care sunt în contact direct cu fermierii întreprinzători care au idei și nevoi de inovare. (…)**"**

"*<u>Promovarea inovării în agricultură se concentrează într-o prima fază</u>* *conectarea persoanelor implicate în inovare și agricultură în rețeaua națională reunind diverse persoane– fermieri, consultanți, cercetători, agri-business, ONG-uri și alte categorii interesate – pentru a colabora, a-și împărtăși ideile și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare, în vederea creării grupurilor operaționale și conturării ideilor de inovare.*

Prin DR 37 prin operațiunile propuse se va acoperi un sprijin important de inovare prin formare consultanților de inovare care ulterior vor fi parte din AKIS iar prin DR 38 aceștia cât și alți consultanți prezenți pe piață de inovare vor putea selectați asigurând criterii de imparțialitate, calificare adecvată, criterii nediscriminatorii în vederea furnizării unui input valoros pentru fermieri in oferirea de servicii de dezvoltare de idei de inovare.**(…) "**

Efectele preconizate ale modificării

Rectificarea cap. 8. Modernizarea: AKIS și digitalizare, punctul 8.4 *Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii)*

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Această modificare nu determină modificări ale valorilor țintelor menționate la articolul 109 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Modificarea nu are impact asupra planului de finanțare, iar bugetul intervenției nu se modifică.

F1. Actualizare cap. 7 Sistemul de guvernanță și coordonare – cap. 7.2 Descrierea sistemului de monitorizare și de raportare, cap. 7.3 Informații privind sistemul de control și sancțiunile și cap. 7.4 Condiționalitate

Motivele care justifică modificarea

Actualizare informații cap. 7.2 *Descrierea sistemului de monitorizare și de raportare*, cap. 7.3 *Informații privind sistemul de control și sancțiunile* și cap. 7.4 *Condiționalitate* pentru corelare cu cadrul național de implementare.

Efectele preconizate ale modificării

Corelare prevederi cap.7 cu normele naționale instituite.

Impactul modificării asupra țintelor și indicatorilor

Nu este cazul

Impactul modificării asupra planului de finanțare

Nu este cazul

Consultarea comitetului de monitorizare [articolul 124 alineatul (4) litera (d) din Regulamentul (UE) 2021/2115]

Data

29 oct. 2025

Avizul comitetului de monitorizare

În data de 23 octombrie 2025, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Autoritatea de Management pentru Planul Strategic PAC, a organizat, în sistem de videoconferință, o **reuniune ad-hoc a Comitetului de Monitorizare pentru PS PAC**, având ca obiect prezentarea și consultarea propunerilor

de modificare a Planului Strategic PAC 2023–2027, în vederea transmiterii acestora către Comisia Europeană.

În cadrul reuniunii au fost prezentate și supuse consultării Comitetului de Monitorizare pentru PS PAC, propunerile de modificare care vizează cerințele privind condiționalitatea și intervențiile din Pilonul I și Pilonul II: plăți directe, sprijin cuplat, intervenții de dezvoltare rurală, precum și capitolele orizontale care au fost revizuite în vederea corelării informațiilor.

Având în vedere că, la nivelul Comitetului de Monitorizare, nu s-a ajuns la un consens cu privire la propunerile înaintate, adoptarea pachetului de modificare s-a realizat în temeiul art. 10 alin. (3) din Regulamentul de Organizare și Funcționare al CM PS PAC 2023-2027 cu majoritate plus unu din membrii prezenți la reuniune.

Astfel, dintr-un total de **32 de membri înregistrați**, și-au exprimat votul **23 de membri**, după cum urmează:

- **22 de membri au votat favorabil,** cu excepția următoarelor amendamente:

- ***PD 10 – Sprijin cuplat pentru venit - Lucernă,*** pentru care s-au înregistrat **5 abțineri,** respectiv:

1.
   -
     - Liga Asociațiilor Producătorilor Agricoli din România (LAPAR)
     - Asociația Fermierilor din România (AFR)
     - Uniunea de Ramură Națională a Cooperativelor din Sectorul Vegetal (UNCSV)
     - Asociația Națională a Cooperativelor Agroalimentare din România – COOP RO
     - Forumul Agricultorilor și Procesatorilor Profesioniști din România (FAPPR)

- ***PD 28 – Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile,*** pentru care s-au înregistrat **6 abțineri,** după cum urmează:

1.
   -
     - Federația Asociațiilor Apicole din România (ROMAPIS)
     - WWF România
     - Liga Asociațiilor Producătorilor Agricoli din România (LAPAR)
     - Asociația Fermierilor din România (AFR)
     - Uniunea de Ramură Națională a Cooperativelor din Sectorul Vegetal (UNCSV)
     - Asociația Națională a Cooperativelor Agroalimentare din România – COOP RO.
2. **1 membru**, respectiv Asociația pentru Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării – **s-a abținut de la vot**.

Față de clarificările prezentate în cadrul CM, Comisia Europeană, în calitate de observator a transmis următoarele observații:

- Includerea terenului aflat în pregătire în categoria culturilor permanente ar trebui acceptată doar temporar (pentru o perioadă de maximum trei ani) și condiționată de efectuarea lucrărilor specifice de pregătire, cu aplicarea GAEC corespunzătoare. În cazul în care terenul este utilizat pentru producție, acesta trebuie încadrat ca teren arabil.
- Modificarea GAEC 5.2, prin înlocuirea cerinței referitoare la terenurile din clasa V cu cea privind terasele, reduce semnificativ impactul asupra protecției solurilor. În măsura în care această propunere este menținută în pachetul de modificări transmis oficial, există riscul transmiterii unei scrisori de observații din partea Comisiei Europene.
- În cadrul PD 28, este necesară clarificarea faptului că doar zonele umede mici temporare își pot schimba locația, spre deosebire de cele permanente sau cele vizate de GAEC 2, precum și precizarea că suprafața maximă a elementelor noi de peisaj (pâlcuri de arbori, tufișuri, movile etc.)

se referă la fiecare element individual, nu la un total pe parcelă sau exploatație.

Ca urmare a observațiilor transmise de Comisia Europeană în cadrul reuniunii și pentru a facilita aprobarea amendamentului PS până la sfârșitul anului, pachetul de modificări a fost revizuit după cum urmează:

1.
   - Eliminarea, din cadrul modificării B7, a propunerilor care vizează GAEC 5 și corelarea corespunzătoare în capitolele 3.1.1 și 3.1.3, precum și în fișele intervențiilor PD 04 și PD 06, în ceea ce privește baseline-ul.
   - Completarea definiției culturilor permanente (modificarea B8) și a fișei intervenției PD 28, pentru a include informațiile suplimentare solicitate de Comisia Europeană.

În ceea ce privește modificarea B9, care vizează revizuirea definiției fermierului activ privind demonstrarea desfășurării activității minime în baza unor documente justificative, s-a actualizat secțiunea corespunzătoare din template, prin introducerea unei mențiuni referitoare la aplicabilitatea începând cu data de 1 ianuarie 2027. Această actualizare a fost necesară întrucât adaptarea sistemelor informatice necesare implementării modificării presupune o perioadă mai lungă de timp.

Având în vedere cele menționate mai sus, **au fost îndeplinite condițiile de avizare a propunerilor AM PNDR.**

1 Declarație strategică

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS) prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil și competitiv, cu accent pe asigurarea de venituri echitabile pentru fermieri, respectarea angajamentelor de mediu prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, dezvoltarea sectoarelor deficitare și dezvoltarea socio-economică echilibrată a spațiului rural în baza unei strategii fundamentate pe baza analizei SWOT.

Intervențiile și standardele menționate la art.13 din Reg. (UE) 2021/2115 sunt elaborate în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu principiile generale ale dreptului Uniunii.

PNS vizează atingerea următoarelor obiective:

I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea disparităților dintre ferme

Sprijinul acordat sectorului agricol se concentrează pe atenuarea dezavantajelor structurale în vederea consolidării exploatațiilor.

Prin sprijinul acordat prin Pilonul I, se urmărește revitalizarea sectorului de creștere a animalelor și stimularea utilizatorilor de suprafețe agricole să practice o agricultură durabilă prin exploatarea suprafețelor prin pășunat.

Fermierii vor avea acces la resurse financiare printr-un nivel echitabil al plăților directe dar și prin sprijinul redistributiv complementar pentru venit, precum și prin plățile cuplate de producție. Pentru a compensa decalajul valorii subvenției față de media europeană se vor acorda în continuare de ANT.

Intervențiile se vor concentra pe sprijinirea sectorului vegetal şi zootehnic, pentru acoperirea deficitelor în anumite sectoare, cu accent pe sectorul de plante proteice. Sprijinul complementar pentru venit va fi de 15% din valoarea plăților directe.

Un nivel al plăților suficient pentru ecoscheme (25% FEGA), angajamente de mediu și climă și agricultură ecologică și irigații (41,32% FEADR) asigură o plată suplimentară fermierilor, în special pentru compensarea depășirii cerințelor minime obligatorii. Fermierii sunt stimulați să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu, respectiv: îmbunătățirea calității şi protejarea solului prin rotația şi diversificarea culturilor, inclusiv culturi leguminoase, gestionarea durabilă a nutrienților, contribuția la protejarea biodiversității, menținerea şi adoptarea unor practici agricole extensive, investitii nonproductive care să asigure protecția antierozională a solului, managementul eficient al resurselor naturale, protecția resurselor de apă împotriva poluării şi creșterea biodiversității. Totodată accentul major pe creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor va reduce impactul negativ al factorilor climatici, prin abordarea integrată a unor instrumente de gestionare a riscurilor finanțate din ambii piloni ai PAC.

Pentru a le oferi fermierilor mai multă flexibilitate în a contribui la atingerea obiectivelor de mediu, precum și gama excepțională de dificultăți și incertitudini cu care se confruntă aceștia, în baza *R. (UE) 2024/1468* necesitatea de a avea zone și elemente neproductive pe terenurile arabile este abordată printr-un instrument care să ofere mai multă flexibilitate și un stimulent care să compenseze cel puțin o parte din costurile suportate și pierderile de venit legate de astfel de zone.

II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare

PNS urmărește stimularea cooperării și a consolidării formelor asociative în vederea creșterii competitivității acestora, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor în lanțul valoric, echilibrarea

balanței comerciale și integrarea pe verticală a acestora în lanțul valoric (procesare, distribuție, comercializare). LEADER crează premisele pentru îmbunătățirea cooperării în cadrul lanțului valoric

Pentru RO, restructurarea, modernizarea si dezvoltarea fermelor în scopul creșterii productivității și, în mod special pentru femele de mici dimensiuni, cât si pentru cele medii este esențială.

PNS adresează nevoile de a investi la nivelul fermei în special în sectoare care au început să se dezvolte în urma infuziilor de capital din FEADR, cum ar fi legumicultură, pomicultură, zootehnie, concomitent cu creșterea investițiilor în agricultura de precizie, digitalizare-inovare, instrumente esențiale pentru asigurarea sustenabilității și competitivității.

Pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice și eficientizarea utilizării resursei de apă, se urmărește înființarea, dar și extinderea și/sau modernizarea infrastructurii eficiente de irigații necesare pentru a reduce dependența producțiilor agricole de condițiile meteo.

Din perspectiva competitivității, industria alimentară din România are încă decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor alimentare aspect relevat de dezechilibrul balanței comerciale. Astfel, PNS vizează investiții în unități de condiționare/depozitare si procesare, iar nivelul investițional răspunzând nevoilor identificate la nivelul SWOT astfel încât sa furnizeze pieței agroalimentare produse cu valoare adăugată, sa asigure securitatea alimentară, echilibrând în același timp balanța comercială și reducând deficitele existente în anumite sectoare.

La nivel sectorial, se va urmări creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor legume-fructe, apicol, viticultură atât prin investițiile din FEADR cât şi prin intervențiile sectoriale din FEGA.

III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor, promovarea și creșterea ocupării forței de muncă, incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale

Agricultura RO se confruntă cu fenomenul de îmbătrânire a fermierilor, astfel PNS propune o abordare integrată de sprijinire a reîntineririi generațiilor, prin acordarea de plăți directe pentru tinerii fermieri, dar și a instalării tinerilor fermieri şi consolidării fermelor acestora.

Diversificarea economică a activităților din mediul rural generează creșterea ocupării forței de muncă şi a veniturilor gospodăriilor agricole aducând un echilibru socio-economic teritorial și dezvoltare durabilă în zonele rurale. Îmbunătățirea infrastructurii de bază la scară mică (inclusiv cea agricolă) prin PNS, constituie premisa îmbunătățirii calității vieții rurale.

Consolidarea LEADER este importantă pentru dezvoltarea echilibrată a teritoriilor, răspunzând nevoilor identificate la nivelul comunităților locale. GAL-urile, prin natura structurii lor și a rolului pe care îl joacă în teritoriu, vor facilita o dezvoltare locală integrată. Instrumentul LEADER vizează crearea și dezvoltarea afacerilor neagricole la scară mică, ca sursă importantă de locuri de muncă și diversificarea veniturilor, conducând la sporirea gradului de atractivitate al zonelor rurale și reducerea disparităților dintre urban și rural.

În cadrul PNS obiectivele de mediu sunt esențiale în implementarea PAC, acestea se vor axa pe contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum şi pe contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

Din perspectiva transpunerii obiectivelor Green Deal și Farm to Fork, în obiectivele specifice PNS, se va oferi un cadru adecvat pentru dezvoltarea unor modele de producție bazate pe modele sustenabile si durabile.

Creșterea nivelului de ambiție va fi urmărită prin păstrarea unui echilibru în planificarea PNS intre valorile indicatorilor de mediu și impactul de mediu al activităților agricole si intervențiile de mediu și climă. Astfel, ambițiile de mediu propuse vor fi asiguratorii în raport cu obiectivele arhitecturii verzi la nivel European, fără a pune în pericol asigurarea necesarului de hrană și garantând siguranța alimentară.

Un concept nou pentru RO este aplicarea AKIS prin PNS, care, alături de formare și consiliere, face parte din categoria intervențiilor orizontale necesare dezvoltării agriculturii având în vedere provocările viitoare.

Analiza contribuţiei PNS la cele trei obiective generale se realizează pe baza indicatorilor de context prevăzuți în Anexa 1 la Reg. (UE) 2021/2115, ambiţiile ridicate ale PNS reflectându-se în înterconectarea indicatorilor de impact cu țintele stabilite în raport cu indicatorii de rezultat, obiectivele de etapă, precum şi cu intervenţiile propuse în acord cu planificarea financiară, programul propunând o contribuție consistentă la obiectivele stabilite de Green Deal.

2. Evaluările nevoilor și ale strategiei de intervenție, inclusiv planul-țintă și indicatorii de context

2.1 Evaluarea nevoilor și a strategiei de intervenție

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da	X	X								
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da	X	X								
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da	X	X							X	
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da		X								
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da		X								X
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da		X	X							
07	Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil	Grad ridicat	Da								X		
08	Nevoia de acces la instrumente financiare	Grad scazut	Nu		X					X			
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da		X	X							X
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da		X	X							
11	Sprijinirea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoare adăugată mare	Grad scazut	Parțial								X		
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da		X	X							
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da		X	X							
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial				X	X					
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da				X	X					
16	Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice	Grad mediu	Da				X						
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial				X						
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere	Grad mediu	Da					X					

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
	extensive/durabile pentru protectia solului												
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da					X	X				
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da					X					
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da					X	X				
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da						X				
23	Întinerirea generațiilor de fermieri	Grad ridicat	Da							X	X		
24	Susţinerea egalităţii de gen prin promovarea implicării populaţiei feminine în antreprenoriat	Grad mediu	Parțial								X		
25	Creşterea accesului tinerilor la terenuri agricole	Grad mediu	Da							X			
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da		X					X			
27	Creşterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagricol în zonele rurale	Grad mediu	Da								X		
28	Sprijinirea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității	Grad mediu	Da								X		
29	Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC şi îmbunătățirea calității vietii rurale	Grad mediu	Parțial								X		
30	Sprijinirea activităţilor neagricole pentru creşterea veniturilor rurale alternative	Grad mediu	Da								X		
31	Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale şi a nediscriminării	Grad scazut	Parțial								X		
32	Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor	Grad mediu	Parțial				X	X					
33	Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural şi cultural, material şi imaterial	Grad mediu	Parțial								X		
34	Dezvoltarea bioeconomiei şi a economiei circulare	Grad mediu	Da								X	X	
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da									X	X
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da		X						X		
37	Îmbunătățirea răspunsului agriculturii la cerințele societății privind deșeurile alimentare	Grad scăzut	Parțial								X		
38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da									X	
39	Nevoia de conştientizare și încurajare a consumului de alimente	Grad scăzut	Parțial		X								X

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
	sănătoase/nutritive												
40	Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor	Grad mediu	Da										X
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da										X
42	Nevoia de a crea și consolida un sistem integrat AKIS	Grad mediu	Da										X
43	Nevoia de consolidare a serviciilor de consiliere agricolă în cadrul AKIS	Grad mediu	Da										X
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da										X

01 - Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor

Având în vedere problemele structurale ale sectorului agricol românesc, este nevoie ca sprijinul să se concentreze, în principal, pe abordarea şi atenuarea dezavantajelor structurale, în vederea consolidării şi restructurării, care să permită atingerea unui nivel optim de viabilitate la nivelul fermelor și formelor asociative.

Conform analizei SWOT, în România, segmentul preponderent este cel al fermelor de dimensiuni mici/mijlocii, care utilizează o parte semnificativă a suprafeței agricole. Având în vedere dimensiunile reduse ale exploatațiilor, lipsa de capital și volatilitatea veniturilor, aceste categorii de ferme denotă vulnerabilitate crescută atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere al adaptării/răspunsului lor la efectele schimbărilor climatice.

Astfel, fermele mici și mijlocii care produc pentru piaţă sub o formă de organizare economică, în special fermele de familie au nevoie de un sprijin financiar conjugat, sub forma subvențiilor, a intervențiilor sub formă de sprijin pentru investiții, accesului la consultanță și noi tehnologii, pentru a evita abandonul activităților agricole, pentru facilitarea accesului pe piață și realizarea de investiții și de sprijin pentru procesarea și comercializarea produselor realizate, factori care vor conduce lastabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

Fermierii în general, iar fermieri mici și mijlocii în mod special, au nevoie de acces la resurse financiare și asigurarea unui nivel echitabil al plăților directe decuplate și cuplate de producție prin Politica Agricolă Comună a Uniunii, iar pentru a compensa decalajul valorii subvenției din RO față de media europeană vor trebui acordate în continuare Ajutoarele Naționale Tranzitorii.

Totodată, se impune ca fermele mici și mijlocii să primească o finanțare mai consistentă prin intermediul aplicării plăților redistributive pentru sprijinirea veniturilor.

În același timp, este necesară susținerea, în continuare, a fermelor vegetale, zootehnice sau mixte, competitive, care contribuie direct la securitatea și siguranța alimentară, creează noi locuri de muncă, asigură incluziunea socială și pot contribui direct la obiectivele Strategiei „De la Fermă la Consumator” etc.

Totodată, un nivel atractiv al plăților pentru ecoscheme, angajamente de mediu și climă, producția agricolă ecologică, asigură o plată suplimentară fermierilor, care să compenseze depășirea cerințelor minime obligatorii, fiind stimulați să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu.

Plățile directe decuplate acționează ca un tampon împotriva volatilității veniturilor, dar cu toate acestea, există diferențe între sectoarele agricole.

În plus, comparativ cu alte sectoare ale economiei, în sectorul agricol se înregistrează venituri mai mici, ceea ce poate avea ca și consecință abandonarea activităților agricole în favoarea altor tipuri de activități economice.

Pentru a face față dificultăților cu care se confruntă anumite sectoare, fermierii au în continuare nevoie de sprijin cuplat pentru venit, sprijin care va conduce la îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și calității produselor furnizate.

Sprijinul direcționat pentru fermele mici și mijlocii poate contribui la evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor, menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale.

02 - Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor

România prezintă anumite caracteristici structurale asemănătoare cu cele ale sectoarelor agricole din celelalte state membre UE, dar este unică prin mărimea decalajului dintre categoria fermelor mari şi aceea a fermelor mici, precum şi prin prevalenţa fermelor care practică agricultură pentru obținerea bunurilor de autoconsum.

Specificitatea agriculturii din RO, caracterizată prin polaritatea între ferme de dimensiuni foarte mari și foarte mici, inclusiv decalaje importante în ritmul de creștere al venitului în raport cu mărimea fermelor, exprimă o vulnerabilitate din punct de vedere economic al fermelor de dimensiuni mici, medii și a fermelor de familie.

În acest context, se impun măsuri de sprijin pentru evitarea abandonului activităților agricole, pentru asigurarea accesului pe piață și realizarea de investiții, factori care vor conduce la stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

Restructurarea fermelor care să producă pentru piaţă sub o formă de organizare economică, consolidarea fermelor, precum și încurajarea acestora de a se asocia sub diferite forme (cooperative sau grupuri de producători sau parteneriate informale/formale pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare) contribuie la creșterea puterii de reprezentare a acestora pe lanțul de producție, fapt care se va reflecta ulterior în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

În plus, un aspect care se impune a fi abordat este nevoia de conștientizare a fermierilor asupra oportunităților pe care le oferă parteneriatul cu alți actori implicați în sectorul agro-alimentar (ex. institute de cercetare, instituții de învățământ, unități de procesare) și implicarea lor în acestea pentru dezvoltarea unor aplicații, procese și produse inovatoare.

Abordarea acestei nevoi specifice va asigura noi oportunități pentru facilitarea restructurării fermelor, dezvoltarea și integrarea fermelor pe piață.

Este necesară o abordare mai intensă a conceptului de cooperare, atât sectorial cât și local între fermieri, în cadrul cooperativelor, a grupurilor și organizațiilor de producători, pentru a-și îmbunătăți și adapta producția la cerințele pieței (inclusiv pentru aspecte legate de aprovizionare, depozitare, condiționare, procesare, cantitate şi calitate) și pentru a-și comercializa produsele împreună, optimizându-și în acest mod costurile.

Formele asociative pot juca un rol important în rezolvarea problemelor de management cu care se confruntă fermele și în construirea de mijloace de creștere a venitului acestora. Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători, organizații de producători în sectorul agricol şi cooperative va contribui la reducerea dezavantajelor structurale, la consolidarea poziţiei pe piaţă a fermierilor și la combaterea practicilor comerciale neloiale.

03 - Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole

Sectorul agricol prezintă un risc inerent și este imperativ necesar ca fermierii să aibă la dispoziție diferite instrumente pentru a face față pierderilor de producție (cum ar fi cele care rezultă în urma fenomenelor climatice sau a bolilor animalelor și ale plantelor) și volatilității prețurilor.

Astfel, este necesară implementarea unor instrumente pentru gestionarea riscurilor de către fermieri și de răspuns la situații de criză. Pe lângă plățile directe care pot avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor, pentru anumiți fermieri se pot include instrumente de prevenire obligatorii sau condiționate, menite să îi ajute pe fermieri să își sporească reziliența.

În România, în general, resursele naturale sunt în stare bună, însă sistemele de management al riscului și serviciile prin care riscurile potențiale pot fi aplanate sunt insuficiente. Chiar și fermele comerciale au, în mare parte, o bază materială insuficientă și sunt dotate inadecvat pentru a face față riscurilor climatice, evenimentelor climatice nefavorabile sau a evenimentelor catrastrofale. Majoritatea fermelor nu sunt dotate cu sisteme de avertizare/protecție împotriva efectelor climatice adverse, care au menirea de a preîntâmpina pagubele produse de fenomenele meteo extreme și respectiv, atacuri de boli sau dăunători.

În mod similar, existenţa unor instrumente de sprijin pentru prevenţia și reducerea efectelor acestor fenomene și refacerea producţiei agricole conduce la creșterea biosecurității fermelor și la reducerea riscului de abandon a activității prin refacerea potențialului agricol al fermelor, prevenirea bolilor și dăunătorilor pentru plante și animale (PPA, altele).

Este nevoie de un sistem eficient de management al riscurilor, dar și de investiţii în infrastructura agricolă și modernizarea exploataţiilor din perspectiva gestiunii riscurilor climatice, cum ar fi în sectorul de legume–fructe (sisteme de protecție a culturilor adaptate la fenomenele climatice cu care se confruntă agricultura românească) și sectorul vitivinicol, în vederea atenuării gradului de vulnerabilitate în faţa ameninţărilor externe de tipul fenomenelor climatice extreme.

În contextul situației actuale privind schimbările climatice se constată creșteri ale temperaturii medii anuale ce amplifică fenomenele climatice extreme (secetă, inundații etc.).

Infrastructura de irigaţii din România nu este total adaptată din punct de vedere al eficienţei utilizării resurselor. Infrastructura secundară este încă deficitară din punct de vedere al adaptării și modernizării din perspectiva utilizării eficiente a resursei de apă.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și îmbunătățirea rezilienței mediului la acestea, este necesară înființarea, extinderea și/sau modernizarea amenajărilor de irigații, promovarea de tehnologii și practici noi de management agricol pentru gestionarea fenomenului de creștere al incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor (ex. utilizarea rațională a îngrășămintelor și a substanțelor de protecția plantelor), adoptarea de măsuri pentru managementul riscului, înființarea de perdele de protecție a exploatiilor agricole și informarea fermierilor cu privire la cele mai bune practici agricole, spre exemplu cu privire la soiurile utilizate, consumul de apă sau utilizarea eficientă a inputurilor.

De asemenea, prin lucrările de combatere a eroziunii solului se va urmări prevenirea și diminuarea degradării terenurilor agricole prin eroziune de suprafață și adâncime, asigurând-se condiții favorabile de utilizare a terenurilor.

04 - Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității

În vederea îmbunătățirii performanțelor economice și, totodată a consolidării exploataţiilor agricole, sunt necesare investiţii, aplicarea de noi tehnologii care să vizeze îmbunătăţirea calităţii produselor obţinute, promovării cresterii productivitatii , economiei circulare în scopul reducerii costurilor de producţie şi creşterii competitivităţii și promovarea formelor asociative ca soluție a problemelor structurale și accesul la piață.

Agricultura RO are un grad de dotare insuficient al exploatațiilor de mici dimensiuni și mijlocii, iar acesta scade proporțional cu scăderea dimensiunii exploatației, efectele reflectându-se în performanţa generală a fermei, cât şi intrarea și menţinerea pe piaţă.

Astfel, este nevoie de dotarea fermelor cu utilaje și echipamente performante, în vederea facilitării fluxurilor optime de producţie, inclusiv sisteme de irigaţii moderne, în scopul creșterii productivității acestora.

Prin urmare, nevoia de investiții în echipamente, mașini, utilaje, spaţii post-recoltare şi condiţionare, mijloace de producție, procesare și valorificare este încă de actualitate cu atât mai mult la anumite sectoare care au început să se dezvolte în urma infuziilor de tip grant din FEADR, cum ar fi sectorul pomicol.

În sectorul zootehnic se identifică nevoia de modernizare a fermelor, cu impact în creșterea efectivelor în sectoarele deficitare.

Fermele înregistrează un deficit de dotare cu tehnologii inovative ce permit o dezvoltare rezilientă și competitivă.

05 - Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare

Sectorul agricol trebuie să intre în era digitală, într-un efort de a răspunde nevoilor de nutriție în creștere la nivel mondial și pentru a răspunde provocărilor, toate acestea pe fondul creșterii populației, ceea ce va conduce la creșterea cererii pentru produsele agricole.

Având în vedere nevoia de a produce mai mult într-un mod sustenabil, agricultura de precizie poate deveni un instrument esențial pentru sustenabilitatea sectorului agricol și pentru creșterea competitivității.

Utilizarea de tehnologii inovatoare este reflectată în efectele socio-economice cum ar fi: creșterea producției, îmbunătățirea condițiilor de lucru ale fermierilor, menținerea structurii solului, conservarea și îmbunătățirea caracteristicilor solului, creșterea rezervei de apă din sol, reducerea cheltuielilor cu irigarea culturilor, reducerea cheltuielilor cu administrarea produselor de protecția plantelor și a îngrășămintelor chimice, utilizarea de material genetic rezistent la secetă și la anumite boli și dăunători etc.

Pe de altă parte, este important să existe o abordare strategică continuă bazată pe strategii diferite (din perspectiva abordării de tip partenerial), iar punctul de plecare ar trebui să fie acțiunea în cadrul ecosistemului digital. În primul rând, ecosistemul digital presupune existența mai multor actori, iar digitalizarea să fie privită drept un mijloc de a realiza scopul propus, având rolul de a conecta actorii implicați.

Având în vedere că adoptarea pe scară largă a noilor tehnologii și/sau a noilor practici agricole durează, de obicei, schimbul de cunoștințe de la fermier la fermier, dar și între comunitățile de fermieri cu sprijinul terților, cum ar fi formele asociative din sectorul agricol, organizații de fermieri, organizații ale societății civile locale, unităţi de cercetare-dezvoltare agricolă sau autoritățile publice, este adesea foarte util și necesar.

Rolul digitalizării în contextul inovării va fi extrem de important în perioada următoare pentru a spori performanţa economică a fermelor, a găsi noi forme de colaborare între fermieri şi alţi actori (lanţuri scurte, triunghiul cercetare/inovare – consultanţă – practică) şi pentru a ajuta comunităţile să se adapteze mai bine la efectele schimbărilor climatice.

Activitățile de dezvoltare-inovare vor permite fermierilor să capitalizeze în comun produsele obținute, să-și adapteze producția la cerințele pieței, să aibă un acces mai bun la inputuri, echipamente, credite și piață, să-și optimizeze costurile de producție, să creeze lanțuri scurte de aprovizionare și să facă față diferitelor provocări de pe piață.

06 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare

Așa cum rezultă și din analiza SWOT, exploatațiile anumitor sectoare agricole (ex. horticol, zootehnic, mixt) înregistrează valori scăzute în ceea ce privește valoarea adăugată netă comparativ cu celelalte categorii de exploatații. Totodată, valoarea adăugată netă rămâne scăzută în cazul exploatațiilor de mici dimensiuni. În cazul operatorilor comerciali cu deschidere față de asimilarea tehnologiilor performante, inovative se impune continuarea investițiilor în tehnologizarea pentru procesarea produselor agricole, în vreme ce pentru exploatațiile de mici dimensiuni, asocierea reprezintă soluția creșterii valorii adăgate a produselor lor agricole și a accesului la piață.

Creștera valorii produselor agricole și valorificarea acestora în condiții optime implică o atenție sporită acordată atât facilităților de depozitare/condiționare, în special pe segmentele de produse deficitare identificate în analiza SWOT. Asocierea reprezintă cheia unei bune valorificări a produselor agricole provenind de la fermieri, cu predilecție de la cei mici și medii, asigurând în același timp un flux continuu și suficient de produse agroalimentare autohtone pe lanțul de aprovizionare, de la fermă la furculiță (from farm to fork).

La nivel local este necesară integrarea pe verticală a fermierilor în lanțul valoric, de la facilități de depozitare/condiționare la cele de procesare, distribuție, comercializare.

07 - Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil

Cu toate că nivelul performanţei din industria alimentară a crescut, există încă nevoie de restructurare, pentru a ajuta sectorul să rămână competitiv şi să respecte standardele de siguranţă alimentară şi calitate a produselor şi pentru a stabili verigi de comercializare eficiente între industria alimentară şi fermieri și forme asociative. În România, sectorul de procesare a produselor agricole are nevoie de investiții, în special pentru modernizarea unităților existente cu echipamente și procese tehnologice inovatoare, inclusiv echipamente care să faciliteze aplicarea conceptului de economie circulară și care să determine creșterea productivității, productivitate care în momentul de față este scăzută raportat la UE28.

Din punct de vedere al competitivității, industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor alimentare în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone, aspect ce se poate observa din faptul că se exportă materii prime și se importă alimente procesate.

Astfel, este necesară concentrarea sprijinului pe acele produse agro-alimentare pentru care există producție de materii prime diversificate și pentru care există cerere pe piață, pentru realizarea unor capacități de procesare primară și procesare pentru obținerea produselor finite, dar și depozitare/ stocare/condiționare care să asigure o valorificare la prețuri competitive în funcție de perioadă, atât în sectorul vegetal, cât și în cel zootehnic.

În acest sens, nevoia de investiții în spații de producție de mare capacitate și tehnologii moderne, dezvoltarea de noi produse, aplicarea practicilor și tehnologiilor inovatoare este mare în industria laptelui și a produselor lactate, în procesarea produselor horticole și cartofi, în industria cărnii, a produselor de panificație, dar și a produselor cu valoare adăugată mare - produse ecologice, produse înregistrate în sisteme de calitate europene (Indicaţie Geografică Protejată (IGP), Denumire de Origine Protejată (DOP), Specialitate Tradiţională Garantată (STG), Denumire de Origine Controlată (DOC), produs montan etc.) și naționale.

Stimularea acestor domenii va conduce la îmbunătățirea productivității, creșterea competitivității și a sustenabilității unităților de procesare care respectă standardele UE (siguranță alimentară și trasabilitate), a operatorilor certificați ecologic care obțin produse ecologice, precum și creșterea ponderii pe piață a produselor autohtone cu valoare adăugată mare.

Totodată, fermele mari care produc pentru piaţă în sistem organizat trebuie să fie încurajate să proceseze materia primă, în vederea creșterii competitivității și a veniturilor, cu impact major social, cât și economic pentru comunitatea locală. În acest sens, este nevoie de integrarea producției fermierilor și a formelor asociative în lanțul agroalimentar.

De asemenea, folosirea de resurse și materii prime locale este un mijloc de stimulare a întreprinderilor rurale cu beneficii socio-economice multiple, inclusiv în perspectiva creșterii ponderii valorii adăugate brute din industria alimentară şi agricultură.

Progresele realizate vor echilibra nevoia de procesare în raport cu capacitatea de producție internă cu efecte pozitive asupra balanței comerciale, mai ales în contextul unei piețe aflate în plină dezvoltare și a interesului crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase cu impact redus asupra mediului.

08 - Nevoia de acces la instrumente financiare

În România, sursele de finanțare sunt mai puțin accesibile întreprinderilor din zonele rurale (în special celor nou înființate) și sectorului agricol în general. Fermierii şi unităţile de procesare au nevoie, pentru realizarea investițiilor, de acces facil la sursele de finanțare, iar sistemele de creditare şi garantare să fie adaptate permanent în raport cu nevoile sectorului de producție agricol şi pentru procesare (din punctul de vedere al costurilor de finanțare și al garanțiilor). De asemenea, mulţi tineri fermieri şi start-up-uri se confruntă cu dificultăți în accesarea creditelor datorate fie educației financiare deficitare, fie lipsei istoricului de creditare care reprezintă un impediment major în finanțarea acestora de către instituțiile financiare.

În ciuda instrumentelor financiare implementate în perioadele de programare anterioare sectorul agricol şi mediul rural, în general, prezintă în continuare un deficit major de finanțare pe fondul riscului ridicat asociat acestui sector, cât și a slabei capitalizări a fermelor și lipsa garanțiilor.

Îmbunătățirea accesului la sursele de finanțare ar sprijini fermele, inclusiv tinerii fermieri, formele asociative şi IMM-urile cu activitate neagricolă din zona rurală, în procesul de modernizare, de orientare mai intensă în piață, inclusiv de participare la lanțuri scurte de aprovizionare, în procesul de achiziționare mai competitivă a input-urilor, de diversificare a producției și de îmbunătățire a operațiunilor și a viabilității generale. Instrumentele financiare sunt importante în mod specific atunci când fermele şi unităţile de procesare demarează proiecte de investiții, având în vedere dificultatea acestor categorii de beneficiari de a-şi asigura cofinanţarea privată.

Aşadar, numeroase ferme au dificultăți în adoptarea de noi tehnologii din cauza mijloacelor financiare proprii insuficiente și a accesului redus la finanțare. De asemenea, numeroşi fermieri cu exploatații de mici dimensiuni şi/sau tineri nu sunt bancabili, atât în contextul înregistrării veniturilor, în cazul persoanelor fizice, dar şi în general în ceea ce priveşte demonstrarea veniturilor, astfel încât să beneficieze de finanţare prin sistemul bancar.

Exploatațiile agricole, indiferent de dimensiunea economică, au nevoie de sprijin pentru a valorifica potențialul și a deveni competitive. Orientarea către piaţă a antreprenorilor va contribui substanţial la creşterea puterii financiare a acestora, însă pentru a fi competitivi pe piaţă, au nevoie de investiții în construcții, echipamente, utilaje, spaţii post-recoltare şi condiționare, sisteme de sortare, calibrare, transport marfă, promovare, dar şi de lichidităţi etc. De altfel, nevoia accesului la lichidităţi s-a accentuat pe fondul crizei sanitare provocate de pandemia COVID-19.

Îmbunătățirea accesului la sursele de finanțare ar sprijini fermele în procesul de modernizare și de orientare mai intensă înspre piață, inclusiv de participare la lanțuri scurte de aprovizionare, în procesul de achiziționare mai competitivă a input-urilor, de diversificare a producției și de îmbunătățire a operațiunilor și a viabilității generale. Astfel, este nevoie de instrumente financiare care să asigure soluții bancare adecvate la costuri sustenabile.

Totodată, pentru ca accesul la finanțare să crească este nevoie de educație financiară în rândul fermierilor, astfel încât relațiile cu instituțiile bancare și nebancare să fie mai bune.

09 - Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol

A. Creșterea competitivității sectorului vitivinicol

Situația actuală a sectorului vitivinicol arată posibilităţile limitate ale producătorilor mici şi mijlocii şi nevoia continuă de sprijinire a acestora.

Plantaţiile viticole îmbătrânite, schimbările climatice, atacurile bolilor şi dăunatorilor, lipsa tehnologiilor moderne de producţie şi procesare, a utilajelor specifice, precum şi deficitul de forţă de muncă generează un interes tot mai scăzut al producătorilor din sectorul vitivinicol de a se dezvolta şi de a ieşi pe piaţă cu vinuri de bună calitate.

Schimbările climatice din ultimii ani, au avut efecte negative asupra producției de struguri pentru vin, prin urmare, finanţarea instalaţiilor de irigare în cadrul plantațiilor viticole este imperios necesar.

Pentru eficientizarea procesului de producţie şi adaptarea continuă la cerinţele pieţei se impun investiţii în active tangibile şi intangibile, inclusiv pentru dezvoltarea produselor inovative.

În mod complementar nevoilor de investiţii în acest sector, sunt necesare servicii de consultanţă în viticultură și vinificație. Este necesară susţinerea pregătirii unor specialiști în viticultură și oenologie, prin cursuri de scurtă durată.

Măsurile privind restructurarea şi reconversia-modernizarea plantaţiilor vitivinicole, alături de susţinerea defrişărilor din motive fitosanitare, normarea încărcăturii de rod, precum si investiţiile în tehnologii de producţie a vinului, dar şi facilităţi de procesare, infrastructura cramelor, împreună cu măsurile dedicate asigurării culturilor de viţă de vie sunt necesare pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare a sectorului viti-vinicol. În ceea ce priveşte vinurile româneşti, în ciuda calităţii deosebite a acestora, în continuare nu sunt suficient de vizibile pe piaţă, astfel încât măsura de promovare a vinurilor să fie continuată pentru a face cât mai vizibilă calitatea vinurilor pe piață.

Se identifică drept oportună posibilitatea înființării unor crame de capacitate mică, tip boutique, care vinifică și oferă spre vânzare producția unor plantații mici În acest context, sprijinirea turismului vitivinicol ar putea constitui un ajutor foarte important pentru dezvoltarea brandului de ţară/regiune, dar şi pentru dezvoltarea zonelor rurale şi susţinerea economiei rurale în arealele viticole.

B. Legume- fructe

Organizatiile profesionale pe sectorul legume fructe au nevoie de un sprijin integrat și coerent care să vizeze atât creșterea competitivității pe baze sustenabile, creșterea calității produselor, valorificarea acestora prin lanțul scurt către piață și încurajarea asocierii în vederea valorificării și predictibilitatea producției în vederea comercializării.

În plus, în vederea adaptării la cerințele și exigențele pieței, elementele de cercetare, inovare și digitalizare sunt esențiale în consolidarea desfășurării activității organizațiilor.

În prezent, producția de legume cultivate în câmp, în sere și solarii are în mare parte un caracter sezonier și nu asigură necesarul de consum intern, diferența fiind acoperită din import.

Astfel, din cauza deficitului care se manifestă, în special, în perioada de extrasezon a producției este necesară încurajarea fermierilor în vederea obținerii unor producții și în extrasezon.

Deficiențele existente în prezent în sectorul producerii legumelor în România se datorează gradului redus de modernizare, din cauza ritmului scăzut al investițiilor, costuri tehnologice mari (energie termică/electrică şi apă pentru irigat, fertilizare, tratamente fitosanitare, forța de muncă, ambalarea producției).

Astfel, îmbunătățirea infrastructurii de producție a dotărilor tehnice ale organizațiilor de producători de fructe și legume utilizate pentru planificarea și organizarea producției, ajustarea producției la cerere, dar și optimizarea costurilor de producție sunt nevoi reale ale organizațiilor de producători.

Astfel, nevoia de sprijin în direcția orientării spre creşterea competitivităţii produselor sunt de natură să termine crearea de plus valoare producţiei de fructe şi legume, concentrarea ofertei şi îmbunătăţirea infrastructurii reţelelor de comercializare.

Totodată, nevoia de stabilizarea a preţurilor de producţie, planificarea producţiei şi a ofertei, adaptarea la cererea pieţei cu produse de calitate, cantitate, ritmicitate şi termene de livrare scurte cu respectarea principiilor de trasabilitate sunt elemente cheie pentru organizațiile de producători care necesită susținere.

Totodată, îmbunătățirea sau menținerea unor produse de calitate prin dezvoltarea metodelor de producție durabilă pentru combaterea dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare, implementarea sistemelor de calitate, sisteme de trasabilitate și certificare, schimbul de bune practici sunt necesare pentru consolidarea organizațiilor de producători.

Totodată, sprijinul OP care derulează PO este necesar a adopta măsuri de protecție a mediului și de

10 - Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare

Sectorul agroalimentar primar este fragmentat. În lanțul alimentar există mult mai mulți fermieri decât procesatori dar întreprinderile agricole sunt, în general, de dimensiuni mici. Concentrarea în industria alimentară și în sectorul comerțului cu amănuntul este mai mare decât în sectorul agricol, înzestrând actorii din aval cu o putere de negociere mai mare. Deși această evoluție nu este problematică în sine și poate duce la creșterea eficienței în lanț, abuzul de putere de negociere ar putea duce la practici comerciale neloiale în lanțul alimentar și la o eficiență mai scăzută a lanțului decât cea potențial realizabilă, cu atât mai mult cu cât informațiile fermierilor cu privire la nivelul prețurilor și evoluția lor în avalul lanțului de aprovizionare sunt limitate.

În contextul susținerii lanțurilor alimentare integrate în perioada 2014-2020, la nivelul fermei s-a încercat reducerea decalajului în termeni de metode de organizare și promovare care să permită orientarea fermierului către piață. Totuși, ponderea mică a valorii adăugate pe lanțul alimentar pentru fabricarea de alimente, băuturi precum și a serviciilor în sectorul agroalimentar în detrimentul valorii adăugate aferente producției primare arată că lanțul alimentar se oprește, de multe ori, la veriga de producție.

Acest aspect evidențiază pe de o parte nevoia de a consolida lanțurile alimentare existente, precum și de a înființa altele noi, în special lanțuri scurte alimentare, prin integrarea producției de materie primă cu procesarea și comercializarea cu precădere prin formele asociative, dar și IMM-uri.

Capacitatea de stocare/depozitare redusă precum și prima procesare, cu predilecție pentru legume-fructe și cartofi relevă nevoia de a înființa și dezvolta un sistem de colectare și depozitare adecvat, de mari capacități, care să vină atât în sprijinul fermierilor prin stimularea producției locale și o mai bună valorificare a acesteia, cât și a consumatorilor care pot beneficia de produse proaspete, calitative, păstrate în condiții adecvate.

De asemenea, s-a identificat necesitatea facilitării cooperării între producători, forme asociative, procesatori și comercianți în vederea unei mai bune valorificări și promovări a produselor cu valoarea adăugată mare, cu predilecție pe piața locală dar și în marile magazine de tip supermarket prin intermediul lanțurilor scurte, în special prin acţiuni de marketing şi cercetare de piaţă. Totodată, bursele on-line pentru comercializarea legumelor și fructelor pot reprezenta un canal eficient de valorificare a produselor, reunind producătorii, procesatorii și comercianții.

Competitivitatea producătorilor primari va fi îmbunătăţită și printr-o mai bună integrare a acestora în cadrul lanţului agroalimentar prin participarea la scheme de calitate, atât europene, cât și naționale, inclusiv produse certificate ecologic. Utilizarea acestor sisteme de calitate asigură valoare adăugată produselor agroalimentare, creştere economică şi crearea de locuri de muncă. Comercializarea unui produs certificat pe piaţă poate constitui o garanție a calității și autenticității sale.

Interesul fermierilor în obținerea și promovarea unor produse de înaltă calitate implică o atenţie sporită la proveniența materiei prime utilizate, precum și la utilizarea unor tehnici de producţie şi prelucrare îmbunătăţite.

Sprijinul pentru dezvoltarea lanțurilor scurte alimentare, inclusiv a sistemelor de colectare și depozitare va permite fermierilor și formelor asociative ale acestora să își diversifice sursele de venit, să valorifice eficient producția agricolă promovând totodată un consum durabil de produse alimentare cu înaltă valoare nutrițională, accesibile consumatorilor, evidențiind astfel rolul important deținut de o agricultură sustenabilă și competitivă și importanța lanțurilor alimentare în atenuarea efectelor unei crize economice și alimentare, cum este cea generată de pandemia de COVID-19 sau alte calamități.

11 - Sprijinirea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoare adăugată mare

În contextul unor experienţe pilot în dezvoltarea de produse locale de calitate şi a existenţei de materii prime de calitate, cu potențial pentru producerea unor produse sănătoase, crearea de lanțuri alimentare va deschide oportunități de piață pentru fermieri, procesatori și alți actori din mediul rural, pentru diversificarea gamei de produse, promovarea și vânzarea produselor pe piețele locale sau aproape de sursa de producție, fie individual, fie în comun.

În RO există un potențial încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a brand-urilor locale prin includerea acestora în schemele de calitate naționale și europene, din cauza unor probleme referitoare la costurile aderării la schemele de calitate, promovarea deficitară a produselor agroalimentare românești, taxele aplicate producătorilor, logistica specifică activităţii de marketing, expertiza privind marketingul produselor agricole, care fac dificil accesul produselor autohtone pe rafturile hipermarket-urilor și a supermarket-urilor, slaba asociere între producători.

Numărul produselor românești recunoscute la nivel european este nesemnificativ pentru a avea impact asupra pieței, rezultând o nevoie acută de a sprijini obținerea și promovarea unor astfel de produse. Produsele pentru care se folosește materie primă locală, contribuie la dezvoltarea zonelor rurale, crearea de locuri de muncă, creşterea valorii adăugate şi a valorii de piaţă a acestora, conştientizarea consumatorului referitor la calitatea produselor cu tradiţie care fac parte din cultura naţională, valorificarea zestrei locale, dar şi la importanţa asigurării siguranţei şi securităţii alimentare.

În plus, având în vedere suprafața mare a terenurilor agricole clasificate cu înaltă valoare naturală (5.2 mil. ha), România are un potențial ridicat în ceea ce privește obținerea de produse de calitate, cu valoare adăugată mare (ecologice, tradiționale, montane, scheme de calitate - sisteme de calitate europene și naționale – DOP, IGP, STG, ecologic, produs montan, produse tradiționale etc.), aspect ce va contribui la identificarea și dezvoltarea unor modele de producție sustenabile, viabile din punct de vedere economic, care să răspundă nevoilor de consum ale populației.

12 - Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar

Având în vedere datele furnizate în analiza SWOT privind situația actuală a asocierii din sectorul agro-alimentar, este necesară o abordare mai intensă a conceptului de cooperare atât sectorial cât și local între fermieri, în cadrul cooperativelor, a grupurilor și organizațiilor de producători, pentru a-și îmbunătăți și adapta producția la cerințele pieței (inclusiv pentru aspecte legate de aprovizionare, depozitare, cantitate și calitate) și pentru a-și comercializa produsele împreună (inclusiv prin lanțuri scurte de aprovizionare), optimizându-și în acest mod costurile, având o putere de negociere mai mare și un acces mai facil pe piața internă, inclusiv locală, dar și pe piața internațională.

Numărul relativ scăzut de forme asociative viabile economic, timpul necesar de a se adapta eficient la cerințele pieței, cooperarea deficitară cu alți actori din lanțul alimentar sunt impedimente care trebuie depășite pentru consolidarea acestor structuri.

De asemenea, informațiile insuficiente la nivelul fermierului, atât cele din avalul lanțului alimentar cu privire la prețuri, producție, consum și stocuri, cât și cele aferente accesului la tehnologii inovative, conduc la concluzia că stimularea asocierii fermierilor cu alți actori din lanț și organizarea în forme asociative sau constituirea de parteneriate va contribui la creșterea rezilienței față de volatilitatea pieței, într-o manieră mai eficientă diminuând impactul economic negativ generat de pandemii, epizootii și calamități naturale cu care se confruntă România.

Capitalizarea formelor asociative rămâne însă cea mai grea barieră de depășit pentru formele asociative, cu predilecție pentru cooperative, în contextul în care majoritatea cooperativelor au o bază materială insuficientă și nu dețin decât capital social. În plus, membrii cooperatori au nevoie la rândul lor de capitalizare pentru afacerile curente, ceea ce determină lipsa de lichidități pentru investiții ale cooperativelor, acestea fiind în continuare captive în paradigma de comercianți/traderi ai producției/inputurilor membrilor. O susținere concertată în sensul capitalizării și consolidării patrimoniului acestora ar permite demararea unor proiecte de investiții care să adauge valoare producției primare a membrilor, să crească competitivitatea exploatațiilor, cu implicații în dezvoltarea economică sustenabilă a comunității locale, inclusiv în zona montană.

Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători și organizații de producători în sectorul agricol, inclusiv în cel pomicol, va contribui la reducerea dezavantajelor structurale şi la consolidarea poziției pe piaţă a fermierilor. De asemenea, stimularea formelor asociative existente (cooperative, grupuri și organizații de producători) în vederea orientării lor către performanță va conduce la obținerea unor produse mai competitive, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor, în special a celor care dețin exploatații de mici dimensiuni, în lanțul valoric.

Stimularea cooperării va contribui, totodată, la echilibrarea balanței comerciale a României, creșterea valorii adăugate a producției primare, consolidarea rolului fermierilor și integrarea pe vertical a acestora în lanțul valoric (procesare, distribuție, comercializare).

13 - Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale

Având în vedere sprijinul acordat în perioadele anterioare de programare (2007-2013, 2014-2020) pentru producătorii agricoli și procesatori, se impune identificarea unei metode de încurajare a consumului de produse naționale și diminuarea dependenței de importuri, în special în ceea ce privește sectorul de legume și fructe prospete.

Totodată integrarea produselor autohtone în lanțul alimentar este esențial pentru a crea efectul de valoare adăugată pe fiecare fragment din lanț, generând astfel impact economic pozitiv.

Acest aspect este strâns legat cu identificarea instrumentelor de sprijin pentru producători și creșterea competitivității la nivelul exploatațiilor, cu dezvoltarea de parteneriate între producători, procesatori și consumatori prin intermediul formelor asociative, cu crearea de rețele de colectare, stocare și aplicare a metodelor de marketing și comercializare, inclusiv prin intermediul marilor lanțuri de magazine și industria HORECA.

În contextul unei infrastructuri de vânzare insuficiente sau slab dezvoltate la nivel local (piețe agroalimentare, magazine de proximitate, platforme online, evenimente adhoc, târguri, piețe volante în mediul urban) care să permită comercializarea directă a produselor de la producător la consumatorul final și să diminueze valorificarea producției proprii prin intermediari, în condiții necorespunzătoare, pe canale comerciale greu controlabile care ocolesc legislația fiscală și creează concurență neloială, cu predilecție în sectorul legumelor și fructelor, sunt necesare măsuri de sprijin care să dezvolte piețele locale și de proximitate și să susțină producătorii agricoli în a oferi consumatorilor produse autohtone diversificate și calitative.

Existența experiențelor pilot de dezvoltare a lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale în perioada 2014-2020 constituie o bază de pornire pentru a sprijini micii producători în provocările cu care se confruntă legate de respectarea cerințelor stricte în ceea ce privește calitatea, frecvența livrării, ambalarea și condiționarea, în special ca urmare a modificărilor comportamentale generate de criza sanitară din ultima perioadă, și de a-și desfășura activitatea într-un mod sustenabil.

De asemenea, modificarea cadrului legislativ ca urmare a crizei provocate de pandemia COVID-19 care permite furnizarea produselor agroalimentare direct clienților, precum și schimbările comportamentale ale consumatorilor având ca efect cererea în creștere de produse proaspete de origine animală și vegetală, în special legume și fructe, au creat un cadru favorabil pentru producătorii locali de a-și valorifica produsele în mod direct, iar identificarea unor instrumente care să sprijine în continuare aceste eforturi răspunde nevoilor tuturor actorilor implicați în lanțul scurt de aprovizionare, încurajând totodată consumul de produse naționale.

14 - Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES

Emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură au înregistrat o evoluție în scădere, asociată cu declinul economic al agriculturii din 1989, inclusiv cu reducerea numărului de animale și scăderea utilizării fertilizanților minerali. Cu toate acestea, emisiile de gaze cu efect de seră provenite din depozitarea și aplicarea în teren a gunoiului de grajd sunt în continuare ridicate în România din cauza facilităților inadecvate de depozitare, din cauza echipamentelor învechite folosite pentru aplicarea acestora pe terenurile agricole și din cauza utilizării ineficiente care se axează preponderent pe experiența practică deținută de fermierii mici și mijlocii și nu pe argumente tehnologice.

Pentru a menține un nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră din agricultură, este necesară sprijinirea fermierilor pentru a menține solul acoperit, a utiliza tehnici de management al terenului care contribuie la menținerea carbonului în sol, utilizarea agriculturii de precizie, precum și pentru crearea de facilități de depozitare și utilizarea de echipamente moderne pentru aplicarea gunoiului de grajd.

În plus, încurajarea practicilor agricole prietenoase cu mediul, inclusiv a practicilor agricole tradiționale, și reducerea utilizării utilajelor mecanizate, aplicării îngrășămintelor chimice și îngrășămintelor organice, în același timp cu reducerea încărcăturii de animale pe suprafețele de pajiști permanente contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac provenite din agricultură. Totodată, utilizarea unor culturi cu capacitate ridicată de a fixa azotul în sol, contribuie la atingerea obiectivelor de menținere a unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă.

De asemenea, susținerea agriculturii ecologice va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, studiile demonstrând o reducere a amprentei de carbon pe tonă de alimente produsă din agricultura ecologică față de agricultura convențională datorită renunțării la îngrășăminte chimice și pesticide. În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor.

Totodată, deși România are un potențial ridicat de obținere a energiei (termice și electrice) din surse regenerabile, producția și utilizarea energiei din aceste surse în sectorul agroalimentar sunt încă scăzute. Astfel fermierii și procesatorii pot folosi aceste resurse pentru a crește autonomia energetică și a reduce costurile, investind în facilități pentru consum propriu prin folosirea soarelui, vântului etc. cu efect benefic pentru mediul înconjurător prin diminuarea emisiilor de GHG la nivelul întregului sector.

15 - Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole

Stimularea utilizatorilor terenurilor agricole din anumite zone să adopte măsuri de creștere a capacității solului de sechestrare a carbonului este, de asemenea, o măsură importantă care contribuie la atingerea OS 4.

Sechestrarea carbonului în sol este benefică pentru limitarea efectelor schimbărilor climatice, atât în atenuare (reducerea concentrației de CO2 din atmosferă), cât și în adaptare (reducerea riscului de inundații sau de eroziune a solului – prin îmbunătățirea capacității de retenție a apei în sol) și pentru creșterea productivității terenurilor (îmbunătățirea fertilității solului și a solubilității nutrienților).

În România, ponderea suprafeței împădurite este mai mică decât media UE și sub pragul minim recomandat de comunitatea științifică. Totodată, suprafețele împădurite sunt repartizate în mod inegal pe principalele forme de relief. Prin funcțiile de natură ecologică, socială și economică, pădurile furnizează şi alte bunuri și servicii pentru societate, cum ar fi produsele lemnoase și nelemnoase, spațiul de recreere, înfrumusețarea peisajului, sechestrarea carbonului, diminuarea amplitudinilor valorilor microclimatice, îmbunătățirea condițiilor pentru culturile agricole și creșterea animalelor sau captarea particulelor fine în suspensie.

Nevoia de diversificare a culturilor la nivelul exploatațiilor agricole este necesară din perspectiva creșterii capacității de sechestrare a carbonului în special în cazul culturilor proteaginoase.

Prin crearea de perdele natuarele de protectie pentru culturile agricole se asigură de asemenea reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin sechestrarea carbonului. In plus, încurajarea fermierilor să înființeze astfel de perdele pe terenurile agricole va aduce beneficii dezvoltările durabile si gestionarii eficiente a resurselor de sol apă si aer.

16 - Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice

Menținerea unei consistențe crescute a arboretelor mature și efectuarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor din FFN îmbunătățesc capacitatea pădurii de a contribui la reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă prin sechestrarea carbonului și la adaptarea la efectele schimbărilor climatice, prin creșterea rezistenței la fenomene climatice extreme.

De asemenea, realizarea lucrărilor silvice cu echipamente și utilaje cu impact de mediu redus, precum și realizarea unui management durabil al pădurilor contribuie la creșterea gradului de sechestrare a carbonului în ecosistemele forestiere, prevenirea incendiilor și creșterea rezistenței la fenomenele climatice extreme, în contextul creșterii temperaturilor și scăderii cantităților de precipitații și a creșterii numărului și intensității fenomenelor climatice extreme ca urmare a schimbărilor climatice.

17 - Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice

În contextul scenariilor climatice pe termen mediu și lung, conform cărora se așteaptă creșteri ale temperaturii medii anuale, se vor amplifica fenomenele climatice extreme (secetă, inundații etc.).

În plus, infrastructura de îmbunătățiri funciare irigații existentă în România este depășită din punct de vedere al eficienței utilizării resurselor. Modificarea condițiilor climatice poate conduce la creșterea incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor și la reducerea productivității naturale a terenurilor agricole și forestiere.

Creșterea suprafețelor împădurite constituie de asemenea o necesitate din perspectiva adaptării la efectele schimbărilor climatice. În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și îmbunătățirea rezilienței mediului la acestea, este necesară înființarea, extinderea și/sau modernizarea instalațiilor eficiente de irigații, promovarea de tehnologii și practici noi de management agricol pentru gestionarea fenomenului de creștere al incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor și reducerea cantității de apă evaporată din sol, sprijinirea utilizării agriculturii de precizie adoptarea de măsuri pentru managementul riscului și informarea fermierilor cu privire la cele mai bune practici agricole, spre exemplu cu privire la soiurile utilizate (adaptate la secetă) sau consumul de apă.

Nevoia de practicare a unor lucrări de tip no till sau minum tillage este importantă în raport cu adaptarea la efectele schimbărilor climatice, cu beneficii în menținerea umidității în sol.

Extinderea suprafeței agricole certificată ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și la diminuarea fenomenelor climatice extreme.

De asemenea, prin lucrările de combaterea eroziunii solului se va urmări prevenirea și diminuarea degradării terenurilor agricole prin eroziune de suprafață și adâncime, asigurându-se condiții favorabile de utilizare a terenurilor.

Extinderea și modernizarea sistemului de irigații din România conduce la reducerea efectului de secetă tot mai frecvent și combaterea amplificării fenomenului de deșertificare care a luat amploare în sudul și estul României. Prezentul fenomen poate fi combătut prin folosirea irigațiilor pe suprafețe cât mai mari.

Prin lucrările de irigații în agricultura luptă împotriva degradării solului, iar conservarea capacității de producție a terenurilor permite exploatarea lor durabilă.

18 - Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului

Pentru reducerea riscului de degradare a solului este necesară încurajarea fermierilor și a deținătorilor de păduri în vederea aplicării de practici de management care asigură protecția resurselor de sol.

Aplicarea la scară largă a unor metode adaptate de management al terenurilor, dar și promovarea unor măsuri targetate de gestionare a terenurilor, care depășesc standardele minime de întreținere a terenului vor contribui suplimentar la reducerea proceselor de degradare a solului. În plus, aplicarea de metode specifice agriculturii ecologice și alte metode de utilizare mixtă a terenurilor agricole prin sisteme agro-forestiere sau împădurirea terenurilor agricole afectate de diverse fenomene de degradare sau crearea de perdele forestiere, pot veni în sprijinul protecției resurselor de sol.

În sectorul forestier, utilizarea de atelaje sau echipamente și utilaje cu impact redus asupra solului la efectuarea lucrărilor silvice pe suprafețele din fondul forestier național contribuie la reducerea eroziunii și la protecția resurselor de sol.

Nevoia de menținere a practicilor agricole extensive la nivelul fermelor mici este importantă din perspectiva managementului resurselor de sol și creșterea de materie organică în sol.

19 - Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității

În ciuda stării bune, în general, a resurselor naturale, a tendinței de creștere a suprafeței pe care se practică agricultura ecologică, a ponderii ridicate a suprafețelor gestionate în mod durabil, care promovează agricultura extensivă, inclusiv practicile agricole tradiționale, cu impact scăzut asupra mediului (apă, sol, aer), în România există suprafețe agricole extinse afectate de diferite tipuri de fenomene de degradare a solului.

Manifestarea din ce în ce mai frecventă a fenomenelor climatice extreme, renunțarea la activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrțngeri specifice, sau intensificarea activităților agricole în zonele cu potențial agricol ridicat, precum și utilizarea unor tehnologii inadecvate pe terenurile agricole, cresc riscul de degradare a solului prin eroziunea cauzată de apă și de vânt, salinizare/alcalinizare, compactarea solului, reducerea biodiversității solului și reducerea materiei organice. În unele regiuni, aceste amenințări contribuie din ce în ce mai mult la un risc de scădere a productivității și chiar de marginalizare a suprafețelor agricole și abandonare a activităților agricole.

Necesitatea realizării pe teritoriul României a amenajărilor de îmbunătăţiri funciare rezultă din ansamblul condiţiilor naturale care determină diverse procese de degradare a mediului. La acestea se adaugă şi influenţa antropică care favorizează aceste procese.

Teritoriul României este vulnerabil la o serie de riscuri naturale pentru prevenirea cărora sunt necesare măsuri privind gestionarea, conservarea şi utilizarea durabilă a resurselor de apă, de teren şi biologice, în vederea menţinerii şi redresării sănătăţii, funcţionalităţii şi rezistenţei la schimbările climatice care afectează ecosistemele. In acest context este nevoie ca fermierii sa fie incurajati sa înființeze perdele naturale de protectie pentru culturile agricole.

Pentru dezvoltarea durabilă a sectoarelor agricol și forestier este necesară conservarea speciilor sălbatice, a speciilor de interes comunitar şi a habitatelor naturale pe terenurile agricole și forestiere, inclusiv pe terenurile agricole cu înaltă valoare naturală și menţinerea, respectiv creşterea valorii naturale a acestora. Totodată, este necesar managementul eficient al resurselor genetice prin menținerea raselor locale de animale de fermă în pericol de abandon și adaptare.

Pentru reducerea riscului de degradare a solului este necesară încurajarea fermierilor în vederea aplicării de practici de management care asigură protecția resurselor de sol, precum și încurajarea acestora în vederea utilizării de tehnologii cu impact redus asupra solului și a agriculturii de precizie. Pe lângă acestea este necesară încurajarea fermierilor în vederea continuării activităților agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Un set de măsuri importante pentru protecția solului este cel al normelor privind condiționalitatea, a căror aplicare la scară largă, inclusiv în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, asigură premisele necesare continuării activităților agricole. De asemenea, aplicarea la scară largă a unor metode adaptate de management al terenurilor, dar și promovarea unor măsuri targetate de gestionare a terenurilor, care depășesc standardele minime de întreținere a terenului vor contribui suplimentar la reducerea proceselor de degradare a solului. În plus, aplicarea de metode specifice agriculturii ecologice, promovarea utilizării mixte a terenurilor agricole prin sisteme agro-forestiere sau împădurirea terenurilor agricole afectate de diverse fenomene de degradare sau crearea de perdele forestiere, pot veni în sprijinul protecției resurselor de sol.

Pentru a crea habitate suplimentare și a conecta zonele naturale fragmentate este necesară menținerea zonelor neproductive și/sau înființarea de noi elemente de peisaj.

Utilizarea anumitor tipuri de culturi poate asigura pe de-o parte reducerea eroziunii de suprafață a terenurilor agicole, dar poate contribui și la îmbunătățirea compoziției solului și a proceselor biologice, fizice și chimice desfășurate la nivelul solului.

Prin urmare, se impune adoptarea unor măsuri pentru echilibrarea balanței de nutrienți în agricultură și, după caz, menținerea sau refacerea fertilității solului (creşterea conţinutului de materie organică din sol), cu limitarea pierderilor de nutrienți rezultate din utilizarea îngrășămintelor.

De asemenea, este necesară menținerea unui nivel redus de poluare a apelor din surse agricole, prin promovarea unor practici și facilități agricole cu impact redus asupra calității apei, respectiv prin aplicarea Programului de actiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole și a Codului de bune practici agricole (respectarea cerinţelor Directivei Nitraţi). Este necesară adoptarea standardelor de bază stabilite pentru activitățile agricole de către toți fermierii, eliminându-se astfel problema surselor punctuale și difuze de poluare a apei din surse agricole.

Totodată se desprinde nevoia de a adresa investiții la nivelul exploatatiilor agricole in ceea ce priveste perdelele de protecție a culturilor agricole cu rol in conservarea habitatelor si peisajelor.

20 - Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa

Cea mai mare parte a resurselor de apă în România se încadrează în clase de calitate bună și foarte bună, aşadar agricultura românească nu reprezintă, în prezent, un factor poluator major al apelor de suprafață și subterane. Prin urmare, se impune adoptarea unor măsuri pentru echilibrarea balanței de nutrienți în agricultură și, după caz, menținerea sau refacerea fertilității solului (creşterea conţinutului de materie organică din sol), cu limitarea pierderilor de nutrienți rezultate din utilizarea îngrășămintelor.

Pe fondul cererii din ce în ce mai ridicate de produse alimentare, presiunea intensivizării agriculturii va reprezenta un risc important pentru creșterea poluării apelor, asociat și cu aplicarea inadecvată a tehnologiilor agricole.

Aplicarea de practici specifice agriculturii ecologice prin care se interzice utilizarea îngrășămintelor și produse chimice de sinteză pentru protecția plantelor are ca scop creșterea calității apelor. În plus, aplicarea de practici agricole extensive și gestionarea adecvată a gunoiului de grajd, contribuie la menținerea și îmbunătățirea calității apelor.

21 - Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale

Mediul natural din RO se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol şi apă, prin varietatea peisajelor tradiționale și o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, riscul intensivizării în zonele cu potențial agricol ridicat sau cel al abandonării activităților agricole în zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, exercită o presiune ridicată asupra biodiversității și resurselor naturale de apă și sol.

Este necesară încurajarea fermierilor pentru a deservi societatea ca întreg, prin continuarea practicării activităților agricole prietenoase cu mediul, promovarea practicilor agricole tradiționale, extensive, pe pajiști și a practicilor bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, cu efecte benefice asupra mediului, pe pajiști și pe terenuri arabile (ex. culturi verzi, diversificarea culturilor).

Diversitatea genetică constituie un factor indispensabil pentru dezvoltarea producției agricole și a zonelor rurale. Prioritățile naționale în politicile de dezvoltare și utilizare a diversității genetice a animalelor domestice sunt orientate spre producerea şi utilizarea durabilă a unor specii și rase cu un înalt potențial productiv, precum și spre menținerea și utilizarea raselor de animale aflate în pericol de abandon.

Menținerea resurselor genetice prin creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care se află în pericol de abandon conduce la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creșterea productivități animalelor, poate contribui la diversificarea populațiilor existente la un anumit moment, poate contribui la refacerea vitalității liniilor selecționate și la refacerea rezistenței la boli.

22 - Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice

Mediul natural din RO se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale de sol și apă, prin varietatea peisajelor tradiționale și o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, riscul intensivizării în zonele cu potențial agricol ridicat sau cel al abandonării activităților agricole în zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, exercită o presiune ridicată asupra biodiversității.

Este necesară încurajarea fermierilor pentru a deservi societatea ca întreg, prin continuarea practicării activităților agricole prietenoase cu mediul, promovarea practicilor agricole tradiționale, extensive și a practicilor bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, cu efecte benefice asupra mediului, pe pajiști și pe terenuri arabile, menținându-se în același timp peisajul şi caracteristicile sale, calitatea resurselor naturale, inclusiv calitatea solului.

Pentru acoperirea acestor nevoi, fermierii trebuie sprijiniți să aplice metode de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea calității mediului, ce implică pierderi de venit și costuri suplimentare, față de metodele convenționale de producție agricolă.

Pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu specifice ecosistemelor forestiere, în completarea măsurilor de protecție a mediului prevăzute de legislația națională, este necesară aplicarea unor măsuri restrictive a intervențiilor silvotehnice, care presupun pierderi de venit pentru care deținătorii de păduri trebuie să fie compensați.

În general, zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice sunt caracterizate de un potențial scăzut pentru agricultură, fiind reprezentate de terenuri agricole ce suportă o agricultură mai puțin intensivă. Din acest motiv, în general, ANC au asociată o mai mare diversitate biologică, înregistrându-se o suprapunere în mare parte cu ariile naturale protejate și cu zonele eligibile pentru diferitele angajamente de agro-mediu care au ca obiectiv conservarea biodiversității.

Sunt necesare în continuare eforturi pentru încurajarea activităților agricole în ANC și evitarea abandonului acestora, pentru menținerea habitatelor agricole în aceste zone și a condițiilor de habitat, hrănire și reproducere pentru o serie de specii sălbatice prioritare. În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale sau de alte constrângeri specifice este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale.

Continuarea activităţii agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiţionale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. Contribuţia unui sprijin financiar în aceste zone va fi esenţială, în special pe termen scurt, în timp ce plățile compensatorii, precum cea de agro-mediu şi climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcţional, care să poată răspunde obiectivului de menţinere a calităţii mediului şi implicit a spaţiului rural.

Astfel, se va asigura dezvoltarea durabilă a sectoarelor agricol și forestier, răspunzând cererii din ce în ce mai mari a societății pentru servicii de mediu și totodată asigurând premisele necesare pentru promovarea produselor tradiționale și diversificarea activităților prin turism durabil.

23 - Întinerirea generațiilor de fermieri

Sectorul agricol se confruntă cu un grad ridicat de îmbătrânire în rândul proprietarilor și managerilor de ferme, demonstrat prin tendința de scădere a populației tinere de până în 41 de ani concomitent cu creșterea populației active cu vârstă mai mare de 41 de ani.

Pe de altă parte, analizând atractivitatea zonelor rurale din punct de vedere al asigurării unui nivel de trai decent, a veniturilor stabile, a serviciilor de bază și a posibilităților de investire, se constată o lipsă de motivare a tinerilor pentru a se stabili în mediul rural pentru dezvoltarea unei activități agricole, în acest sens fiind importantă o finanțare consistentă a schimbului de generații.

Cu atât mai acută este scăderea populației active din motive ce țin de factori topografici naturali, în zonele cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, cum ar fi cele montane sau regiunea Deltei Dunării, ca urmare a migrării tinerilor spre zonele urbane, sau în afara granițelor țării, care oferă oportunități economice pentru care sunt necesare eforturi mai scăzute decât cele din mediul de origine.

Această stare generează un efect negativ asupra nivelului de dezvoltare, modernizare și implicit competitivitate, cât și asupra existenței sau posibilității de implementare a bunelor practici de mediu în cadrul fermelor întrucât fermele gestionate de fermierii în vârstă, prezintă de cele mai multe ori o slabă orientare spre piață, o slabă adoptare a tehnicilor și tehnologiilor moderne și implementare a standardelor comunitare, dar și o deschidere limitată spre restructurare sau diversificare. Se menține astfel un decalaj mare între situația de fapt și potențialul de creștere economică și al competitivității exploatațiilor agricole.

România are nevoie de un număr mai mare de tineri fermieri, care să preia managementul fermelor, inclusiv al celor deja existente, să îmbunătățească productivitatea și să crească accesul pe piață al acestora,creand totodata si oportunitati de ocupare atat in agricultura cat si in economia rurala in general.

Astfel prin încurajarea stabilirii tinerilor fermieri în agricultură și a consolidării exploatațiilor acestora, sectorul agicol deține toate premizele practicării unei agriculturi moderne cu beneficii economice, dar și sociale pentru mediul rural.

Pentru diminuarea fenomenului de depopulare a zonelor rurale care în prezent a dobândit o amploare considerabilă cu consecințe socio-economice majore, nevoia de instalare a tinerilor fermieri, cât și de consolidare a exploatațiilor acestora este importantă, deopotrivă, pentru reîntinerirea populației și reducerea riscului de abandon a terenurilor agricole.

24 - Susţinerea egalităţii de gen prin promovarea implicării populaţiei feminine în antreprenoriat

Datele statistice analizate, privind populaţia ocupată pe activităţi, în contextul egalităţii de gen arată faptul că, în sectoarele agricol şi forestier, există un dezechilibru major între femei şi bărbaţi în contextul statutului profesional. Aşadar, numărul managerilor de gen masculin este de peste patru ori mai mare faţă de numărul managerilor de gen feminin, în timp ce lucrătorii familiali neremuneraţi sunt predominant persoane de gen feminin (peste 60%). Dincolo de mentalitatea de tip patriarhal încă prezentă la nivel de România, este important de subliniat faptul că facilităţile care pot fi acordate persoanelor de sex feminin ar asigura echitatea între bărbaţi şi femei, având în vedere retincenţa femeilor de a gestiona afaceri în special în mediul rural şi în sectorul agricol, aspect care ar putea explica acest dezechilibru reflectat de statistică.

Exerciţiile financiare anterioare au arătat că femeile au fost implicate cu succes atât în accesarea măsurilor dedicate tinerilor fermieri, dar şi în turismul rural, în special în agro-turism, prin urmare, se identifică nevoia unei mai mari absorbţii a forţei de muncă, iar populaţia de gen feminin reprezintă o resursă umană disponibilă în acest context.

Este necesară stimularea antreprenoriatului, în special în rândul tinerilor şi femeilor, dar şi a altor categorii de persoane de cetăţenie română provenite atât din țară, cât și din afara graniţelor ţarii, dar şi din zonele de activitate neremunerată (ex. lucrători familiali neremuneraţi).

Este nevoie de o susţinere financiară continuă pentru dezvoltarea sectoarele agricol şi forestier, fapt ce va conduce la creşterea reprezentativităţii populaţiei de sex feminin.

Un rezultat aşteptat este reprezentat atât de întinerirea generaţiilor de fermieri, cât şi de diversificarea activităţilor agricole către activităţi neagricole, creându-se totodată şi noi oportunităţi de integrare a femeilor pe piaţa muncii.

25 - Creşterea accesului tinerilor la terenuri agricole

Aşa cum s-a identificat la nivelul analizei SWOT, una dintre specificitătile spaţiului rural este ocuparea în agricultură, astfel accesul la terenurile agricole reprezintă o oportunitate şi, totodată, o provocare pentru a fi sprijinită în continuare instalarea de noi manageri de exploataţii agricole.

Problematica accesului la terenuri agricole în România este generată de numeroşi factori, printre care amintim: gradul redus de acoperire a terenurilor agricole și forestiere cu lucrări de cadastru finalizate, puterea financiară scăzută a tinerilor fermieri, dar şi reticenţa fermierilor cu vârste înaintate în a preda exploataţiile deţinute, în special persoanelor din afara propriei familii, aceasta fiind o problematică generată în special de asocierea forţată din perioada predecembristă.

Fenomenul de fărâmiţare a terenurilor, precum şi gestionarea afacerii agricole dintr-o localitate aflată la distanță mare față de exploatația pentru care se solicită sprijin financiar afectează capacitatea fermierului de a o gestiona adecvat. Spre exemplificare, există dificultăţi majore în transferarea utilajelor agricole de mari dimensiuni dintr-o localitate în alta, dar şi infrastructura rutieră slab dezvoltată în România generează o mobilitate limitată a populaţiei României.

În acest context, există riscuri financiare legate strict de dobândirea de terenuri care să fie parte din exploatația deținută de tinerii fermieri, la care se adaugă riscul imposibilităţii obţinerii de terenuri agricole situate în apropierea terenurilor deja deţinute. Astfel, se identifică nevoia stringentă de stimulare a tinerilor în sensul preluării de noi terenuri agricole, fiind nevoie de mai multe inițiative legislative, care să reglementeze şi să faciliteze accesul tinerilor la terenuri pe care să poată dezvolta noi afaceri atât în sectorul agricol, cât şi în sectorul neagricol în spaţiul rural, ţinând cont de necesitatea monitorizării situației terenurilor, inclusiv transparența cu privire la proprietatea terenurilor (de exemplu, disponibilitatea registrelor funciare şi acurateţea înscrisurilor din acestea), nevoia de cadastrare a terenurilor în contextul necesității recuperării terenurilor abandonate (neocupate sau fără proprietari), dar și de nevoia de moderare a prețurilor terenurilor agricole prin drepturi de preemțiune.

Rezultatele aşteptate prin atingerea acestei nevoi constau în atenuarea problematicii nivelului ridicat de fragmentare a exploatațiilor agricole din România, revenirea tinerilor în zonele rurale, dar şi aplecarea acestora către sectorul agricol astfel încât aceasta să conducă la dezvoltarea de exploataţii agricole performante în sensul creşterii productivității și competitivității în sectorul agro-alimentar.

26 - Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România

Zona montană din România se confruntă cu un grad accentuat de îmbătrânire a populaţiei, cu efecte în managementul şi orientarea spre piaţă a fermelor care sunt preponderent de dimensiuni mici şi orientate spre creşterea animalelor. Aceste aspecte au condus la o scădere constantă a numărului de animale, generând un impact major asupra calității pășunilor și fânețelor.

Astfel, sub-păşunatul şi ne-întreţinerea pajiştilor conduc la reducerea volumului de îngrăşăminte organice, consecinţele fiind resimţite la nivelul calităţii păşunilor.

În acest context, se identifică nevoia de sprijinire a zonei montane, în sensul dezvoltării activităţilor pretabile pentru specificităţile acestei zone, prin stimularea lansării de noi afaceri în zonă, atragerii tinerilor cu pregătire profesională adecvată care pot gestiona eficient o afacere şi pot utiliza tehnologii moderne cu mai multă uşurinţă, ţinând cont în special de dezavantajele naturale care implică inclusiv o mobilitate redusă în contextul accesului către zonele urbane (ex. relaţia cu autorităţile/instituţiile publice, achiziţii, comercializare).

O altă nevoie importantă este menţinerea terenurilor utilizate în agricultură, prin stimularea instalării de noi fermieri care să preia aceste terenuri spre utilizarea acestora în activităţile agricole.

Aşadar, un rezultat important aşteptat în urma abordării aceste nevoi, este dezvoltarea exploatațiilor agricole din zona montană în vederea diminuării riscului de abandon a terenurilor agricole în această zonă și a altor riscuri economice și sociale care pot apărea și conduce, ulterior, la dezechilibre semnificative.

27 - Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagricol în zonele rurale

În prezent, în zonele rurale din România, oportunităţile de angajare sunt reduse, în special în sectorul neagricol, în condiţiile în care ruralul dispune de resurse importante de dezvoltare, inclusiv de o resursă demografică semnificativă. Populaţia din zonele rurale depinde în principal de activităţile agricole, acestea oferind condiții de viață de subzistență. Decalajul dintre mediul rural şi cel urban este redat şi de numărul redus al întreprinderilor active, de nivelul scăzut al veniturilor, ponderea mare a lucrătorilor pe cont propriu şi a lucrătorilor familiali neremuneraţi şi de rata redusă de angajare. Mediul rural se confruntă în utimii ani, din ce în ce mai acut, cu fenomenul de depopulare a așezărilor rurale, asociat unor valuri de migrație a populației tinere, accesul redus la servicii de bază, educaționale, acces limitat la piața muncii, declinul unor activități tradiționale, etc.

Nevoia obținerii de venituri suplimentare pentru populaţia din mediul rural, care se ocupă preponderent cu agricultura de subzistență și semisubzistență este absolut necesară, mai ales în contextul tendinței de depopulare acute.

Nevoia de stimulare a antreprenoriatului în mediul rural este în rezonanță şi cu nevoia de creștere a valorificării potențialului comunităților rurale din perspectiva peisajului, culturii, activităților tradiționale, dar și a resurselor locale.

Se identifică nevoia creării oportunităților de dezvoltare a micilor afaceri realizate în mediul rural, bazat pe exploatarea potențialului local, care este diferit de la o regiune la alta. Astfel, în timp ce în zonele montane sau în Delta Dunării se identifică un potențial de dezvoltare în domeniul turistic și de agrement sau de producție bazată pe masă lemnoasă, respectiv stuf, în zonele de câmpie potențiala direcție de dezvoltare este în alte categorii de activități neagricole (productie, servicii, agroturism, etc). De asemenea, exploatarea resurselor locale, susținerea la nivel local a micilor întreprinzători în baza unor strategii de dezvoltare locală pot conduce la creșterea locurilor de muncă din mediul rural.

Dezvoltarea afacerilor la scară mică de către fermieri și alți potențiali întreprinzători în domenii neagricole poate contribui la crearea de noi locuri de muncă, obținerea de venituri suplimentare și la menținerea populației în mediul rural.

28 - Sprijinirea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității

Zonele omogene din punct de vedere geografic și al intereselor economice, sociale, culturale etc., se pot dezvolta sustenabil în condițiile în care această dezvoltare are la bază o strategie care vizează teritoriul respectiv, un set coerent de măsuri stabilite pe baza nevoilor specifice locale. Acest proces se poate realiza prin plasarea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunităţii, care se bazează pe abordarea ”de jos în sus”, instrument ce poate fi utilizat de către Grupurile de Acțiune Locală (GAL).

Utilizarea instrumentului LEADER este importantă din perspectiva dezvoltării echilibrate a teritoriilor rurale care să răspundă nevoilor identificate la nivel local, GAL-urile reprezentând soluția concretă de creștere a calității vieții și dezvoltare economică, socială și culturală a spațiului rural, prin implicarea pe termen lung a comunităților în deciziile strategice, privind teritoriile acoperite de parteneriate.

În perioadele anterioare de programare, GAL-urile au dobândit o capacitate administrativă ridicată privind implementarea strategiilor de dezvoltare locală, ceea ce conferă acestora premisele unei gestionări optime a strategiilor de dezvoltare și a atragerii la nivel local de fonduri şi din alte surse în afara PNDR.

La nivelul comunităților locale sunt identificate nevoi diverse, specifice unor domenii și sectoare de activitate diferite. GAL-urile, prin natura structurii lor și a rolului pe care îl joacă în teritoriu pot facilita atragerea de finanțări din mai multe surse/fonduri/programe pentru o dezvoltare locală eficientă și integrată.

O cooperare eficientă între toți actorii relevanți din teritoriu, precum autorități publice locale, fermieri, antreprenori, ONG-uri, și nu numai, s-a dovedit a fi benefică pentru dezvoltarea comunităților care se bazează pe intervenții și decizii ale guvernanței locale. Grupurile de Acțiune Locală reprezintă un factor de gestionare pentru inventarierea și analiza nevoilor specifice teritoriului, de implicare a actorilor interesaţi în stabilirea priorităților și obiectivelor pentru o dezvoltare durabilă, desprijinire a inițiativelor şi a strategiilor de dezvoltare locală.

GAL-urile în parteneriat cu instituțiile educaționale relevante pot interveni şi asupra necesității de dobândire de cunoștințe necesare atât fermierilor, cât și altor actori relevanți în domeniul dezvoltării rurale. GAL-urile pot sprijini dezvoltarea locală și prin acțiuni de informare și conștientizare asupra domeniilor de interes precum: bioeconomia, economia circulară, conservarea resurselor locale, conservarea biodiversității agricole și generale, diminuarea impactului schimbărilor climatice etc.

29 - Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC şi îmbunătățirea calității vietii rurale

Infrastructura şi serviciile de bază în comunitățile rurale, inclusiv din zonele montane, sunt neadecvate atât din punct de vedere al calității, dar mai cu seamă a funcționalității acestora. Acestea reprezintă principalele elemente care menţin un decalaj accentuat între zonele rurale şi zonele urbane şi cu atât mai mult, o piedică în calea asigurării respectării principiului egalităţii de şanse şi dezvoltării socio-economice a zonelor rurale.

Astfel, dezvoltarea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare, creşterea accesului populaţiei la energie electrică, inclusiv energie verde, îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local, inclusiv drumuri de acces la exploatațiile agricole, pentru îmbunătățirea conectivității și facilitarea desfășurării activităților agricole, reprezintă nevoi de bază pentru populația rurală. Accesul limitat la acestea este reflectat într-un grad redus de atractivitate a spațiului rural atât pentru antreprenori, reprezentând o piedică în calea investițiilor, cât și pentru populaţie, afectând calitatea vieţii.

Deficiențele ce decurg dintr-o infrastructură locală slab dezvoltată determină, de asemenea, decalaje de accesibilizare a formelor educaționale şi culturale. O infrastructură de bază îmbunătățită va crea condiţii de viaţă adecvate, o dezvoltare și revitalizare a economiei rurale asigurând, totodată, accesul la servicii de sănătate, sociale dar și educație, cultură. Infrastructura socială şi serviciile sociale inexistente sau deficitare, determină necesitatea de a înfiinţa sau moderniza infrastructura socială rurală în funcţie de nevoile sociale specifice comunităţilor locale şi de a dezvolta servicii sociale adaptate populaţiei rurale.

În contextul COVID 19, în zonele rurale fară acces la internet sau cu acces limitat, există mari dificultăți în asigurarea accesului la educație al copiilor şi tinerilor, vulnerabilizând aceste categorii. Accesul limitat la educație în aceste zone diminuează şansele tinerilor pe piaţa muncii, blocându-le şansa la un viitor mai bun, la dezvoltare, la asigurarea unui nivel de trai satisfăcător.

Investiţiile în infrastructura de internet în zonele fără acoperire sau în zonele cu conectivitate slabă, modernizarea infrastructurii TIC, dotarea instituţiilor şi firmelor cu echipamente şi programe, organizarea unor acţiuni de educaţie digitală contribuie la educaţia şi formarea incluzivă, la creşterea şanselor de acces pe piaţa muncii, la promovarea ocupării, la menţinerea şi dezvoltarea durabilă a comunităţilor rurale.

Îmbunătățirea infrastructurii de bază la scară mică și serviciile pentru populație pot conduce la o îmbunătățire a calității vieții în zonele rurale. Astfel de intervenții pot fi susținute şi prin instrumentul LEADER, care, prin abordarea „de jos în sus” poate interveni la nivelul comunităților, prin rezolvarea unor nevoi punctuale, cu specific local.

30 - Sprijinirea activităţilor neagricole pentru creşterea veniturilor rurale alternative

Având în vedere nivelul redus al veniturilor pentru populaţia rurală, cifra de afaceri mai mică a IMM-urilor din mediul rural, dezvoltarea insuficientă a antreprenoriatului în zonele rurale, ponderea foarte mare a lucrătorilor familiali neremuneraţi şi a lucrătorilor pe cont propriu în gospodăriile rurale, pentru categoriile care desfăşoară în special activităţi agricole, este nevoie de implementarea unor măsuri active de susţinere a activităţilor neagricole în mediul rural.

Resursele naturale şi umane din mediul rural permit dezvoltarea unor activităţi precum turismul rural, agroturismul, valorificarea florei spontane (fructe de pădure, ciuperci etc.) meşteşugurile, e-comerţ, prelucrare de produse locale, diferite servicii, etc.

Aceste activităţi neagricole pot absorbi o parte a resursei de muncă disponibile în gospodăriile rurale, asigură o mai bună valorizare a resursei de muncă având în vedere caracterul sezonier al activităţilor agricole, asigură plusvaloare produselor locale şi venituri suplimentare populaţiei rurale prin diversificarea activităţilor în zonele rurale, precum şi creşterea calităţii vieţii în zonele rurale.

31 - Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale şi a nediscriminării

În zonele rurale din România există o serie de decalaje şi deficienţe majore în ceea ce privește calitatea vieții. Acestea se reflectă prin prisma tuturor componentelor sale socio-economice: economie rurală, servicii, formare și educație (rată ridicată de abandon şcolar), capacitate administrativă, potenţial demografic, sănătate, cultură, etc.

Gradul de sărăcie ridicat din mediul rural este determinat atât de factorii economici, cât și de cei demografici, sociali şi culturali. Veniturile mai scăzute în zona rurală faţă de cele din mediul urban, tendințele de creștere a ratei sărăciei în rural, atât față de urban, cât și față de media europeană, conduc la accentuarea discrepanțelor între mediul rural și cel urban și accentuarea fenomenului de excluziune socială. Dezvoltarea economică specifică mediului urban şi calitatea vieţii urbane atrage populaţia activă în oraşe, astfel încât migrarea populaţiei rurale tinere, alături de îmbătrânirea populaţiei rurale, conduce la un declin al comunităţilor rurale.

Totodată, este din ce în ce mai evidentă nevoia unei abordări locale integrate, participative, de jos în sus, pentru a dezvolta comunitățile rurale, având în vedere posibilitatea de a identifica nevoile locale și a identifica soluții viabile și inovatoare pe care o abordare convențională de sus în jos nu o poate realiza.

Procentul ridicat al persoanelor care intră în categoria celor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială determină necesitatea sprijinirii grupurilor sociale vulnerabile prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, inclusiv prin intermediul instrumentului LEADER, în vederea creșterii calității serviciilor și a facilitării accesului comunităților vulnerabile la asistență și infrastructură socială în mediul rural.

Astfel, pentru a reduce gradul de sărăcie și riscul de excluziune socială, precum și pentru a crește calitatea vieții din mediul rural, se impune adoptarea de măsuri adecvate de dezvoltare rurală prin care să se realizeze facilitarea accesului la locuri de muncă, dezvoltarea inițiativelor de antreprenoriat, inclusiv prin sprijinirea înființării, dezvoltării și consolidării formelor asociative, intervenții pentru asigurarea serviciilor de sănătate, educație, cultură, crearea de oportunități pentru generarea de venituri alternative.

Prin reducerea sărăciei şi promovarea incluziunii sociale şi nediscriminării în zonele rurale, creşte calitatea vieţii rurale şi totodată atractivitatea acestor zone.

32 - Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor

Pădurile din România, indiferent de natura proprietății, sunt administrate în baza unor concepte de gestionare durabilă compatibile cu cele recunoscute la nivel european, printr-un cadru de reglementare și un sistem de planificare unitar la nivel național. Acest cadru este orientat în mod deosebit către asigurarea funcțiilor de protecție pe care pădurile le îndeplinesc. Cu toate acestea, gestionarea durabilă a resurselor forestiere este îngreunată de gradul scăzut de accesibilizare al pădurilor, precum și de dotarea tehnică insuficientă, învechită și puțin diversificată a firmelor care activează în domeniul forestier.

Astfel, este necesară sprijinirea diferiților actori din sectorul forestier pentru modernizarea și construirea de drumuri forestiere, precum și realizarea de depozite permanente. De asemenea, trebuie încurajată utilizarea în activitatea de exploatare forestieră a echipamentelor și utilajelor cu impact redus asupra factorilor de mediu, precum și de practici tradiționale.

Prin creșterea accesibilității pădurilor se urmărește îmbunătățirea condițiilor pentru executarea lucrărilor silviculturale, prevenirea incendiilor și pentru exploatarea pădurilor în condiții ecologice și de rentabilitate. Utilizarea practicilor tradiționale, va avea impact pozitiv asupra mediului, prin reducerea nivelului de degradare a solului, de poluare a aerului și apelor, prin reducerea emisiilor de GES și a consumului de energie.

33 - Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural şi cultural, material şi imaterial

Caracterizate de o capacitate slabă de a dezvolta și implementa în mod eficient proiecte de dezvoltare locală sustenabilă, de o calitate slabă a infrastructurii turistice, de degradarea aşezămintelor tradiționale cu valoare culturală și a monumentelor istorice, satele româneşti cu o bogată moştenire au nevoie de sprijin pentru a asigura conservarea resurselor culturale unice și utilizarea acestora în scopul dezvoltării socio-economice.

Tradiţiile rurale, etno-folclorice, culturale, ecologice, gastronomice și caracteristicile locale de mediu, în special în zona montană, sunt insuficient valorificate pentru dezvoltarea turismului, pentru crearea de locuri de muncă, pentru generarea de venit și pentru asigurarea unui impact pozitiv asupra sentimentului de demnitate și mândrie al comunităților locale.

Sprijinul acordat în cadrul unui proces integrat și echilibrat de dezvoltare teritorială, inclusiv prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală implementate prin intermediul GAL și/sau alți actori relevanți, va conduce la păstrarea și conservarea patrimoniului local, iar acțiunile de marketing aferente pot genera valoare adăugată pentru produsele autohtone.

Prin acțiuni inovative de punere în valoare a patrimoniului local se poate realiza, de asemenea, creşterea atractivității zonelor rurale, atât pentru populația rurală, cât și pentru turişti.

În mediul rural se regăsesc o serie de elemente valoroase din punct de vedere cultural care nu sunt încadrate în categoria obiectivelor de patrimoniu sunt într-o stare de degradare continuă sau, în cazul elementelor imateriale (dansuri populare, meșteșuguri, cântece) în risc de pierdere. Lucrările de conservare, restaurare și reabilitare a construcțiilor și amenajărilor cu valoare culturală sau alte activități de punere în valoare a elementelor ce aparțin patrimoniului neclasat (mobil, imobil și imaterial) pot fi realizate prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală.

Patrimoniului istoric, cultural autentic, tradițiile și particularitățile comunităților gazdă trebuie să fie respectate, păstrarea și dezvoltarea lor necesitând a fi promovate. Turismul este un sector care utilizează patrimoniul cultural al umanității și contribuie la îmbogățirea acestuia. Dezvoltarea turismului cultural este un factor important pentru dezvoltarea economică durabilă, care generează profit și locuri de muncă și un factor fundamental pentru construirea imaginii oricărei destinaţii turistice. Efectele socio-culturale sunt producția locală de bunuri și suveniruri și promovarea și revigorarea unor forme de artă locale, cum ar fi folclorul și gastronomia.

34 - Dezvoltarea bioeconomiei şi a economiei circulare

Conform analizei SWOT, România are un sector semnificativ de procesare bioresurse din biomasă, precum și un potențial semnificativ pentru obținerea energiei din biomasă, biogaz-bioenergie, nutraceutice/cosmetice, biofarmaceutice pe bază de plante medicinale și aromate, celuloză și hârtie, textile și pielărie, reciclare deșeuri etc. În plus, la nivel european şi internaţional se constată o creştere a cererii industriei pentru fibre scurte şi lungi de in şi cânepă. În acest scop, se identifică nevoia de cooperare şi asociere în vederea valorificării biomasei provenite din agricultură şi industrie alimentară, precum şi cu alte entităţi locale în vederea valorificării şi a altor resurse utilizabile în contextul bioeconomiei.

De asemenea, diversificarea structurii culturilor agricole pentru dezvoltarea bioeconomiei ar putea contribui la dezvoltarea unui sector de nişă cu utilizări multiple în diferite domenii de procesare a bioresurselor. Având în vedere provocările globale precum schimbările climatice, degradarea terenului și a ecosistemului și în contextul resurselor din ce în ce mai limitate, devine clară nevoia utilizării eficiente a tuturor resurselor, a produselor secundare rezultate din activitățile agricole și recuperarea elementelor utilizabile din deșeuri, utilizarea biomasei și a reziduurilor organice, în scopul de a limita recurgerea la resurse naturale neregenerabile.

Astfel, o sursă importantă de energie nu este valorificată, resursele naturale nu sunt utilizate eficient și este generat un impact negativ asupra mediului.

Includerea bioeconomiei în modelele de dezvoltare rurală sustenabilă este oportună din considerente ce țin de progresul înregistrat în domenii precum cercetarea și inovarea, în științele biologice, în tehnologiile moderne, cât și cele privind tehnologiile informaționale și de comunicare cu aplicații practice în agricultură, de creșterea integrării orizontale și verticale în lanțurile de aprovizionare agricolă și nu în ultimul rând de tendința de creștere a globalizării.

Astfel de investiții pot valorifica resursele locale care adresează bioeconomia, inclusiv prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală implementate prin intermediul GAL și/sau alți actori relevanți.

35 - Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice

a) Limitarea utilizării antibioticelor

Având în vedere analiza SWOT privind intensificarea problemelor de sănătate a animalelor şi creşterea consumului de medicamente în tehnologiile de creştere a animalelor, este nevoie de conştientizarea fermierilor cu privire la folosirea rațională a antibioticelor din perspectiva riscurilor pentru sănătătea populaţiei şi a siguranţei alimentare.

Sectorul agro-alimentar din România are nevoie de un nivel ridicat de instruire tehnică, economică și de management al afacerii la nivel de fermă, pentru a îndeplini cu succes standardele UE (siguranţă alimentară, sănătatea animalelor, norme de mediu, etc.).

Susținerea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor, care conduce la reducerea nivelului de noxe din adăposturile/halele de creștere a animalelor, scade foarte mult riscul de îmbolnăvire, crește imunitatea și îmbunătățește starea generală a animalelor, fiind o măsură eficientă de reducere a cantității de antibiotice necesare tratamentelor animalelor

b) Utilizarea sustenabilă a produselor pentru protecția plantelor și a îngrășămintelor chimice

În RO, pentru toate categoriile de pesticide începând cu anul 2017 s-a înregistrat o ușoară creștere a vânzărilor, în special în ceea ce privește categoria principală de PPP, respectiv, erbicide, fungicide și bactericide.

Având în vedere analiza SWOT privind intensificarea utilizării pesticidelor în agricultură și trend-ul crescător al comercializării de erbicide, fungicide și bactericide, este nevoie de îmbunătăţirea nivelului de cunoştinţe şi aptitudini a fermierilor cu privire la folosirea rațională a acestora și informarea asupra riscului real al substanțelor active și remanenței pesticidelor în sol, cu efecte nocive asupra sănătății omului și a mediului înconjurător.

Este necesară menținerea practicilor agricole tradiţionale, extensive, bazate pe o utilizare redusă a inputurilor, pentru a sprijini dezvoltarea durabilă a zonelor rurale şi pentru a răspunde cererii din ce în ce mai mari a societăţii pentru servicii de mediu, cu toate că în România cantitatea medie de pesticide utilizată pe ha este mică. Fermierii trebuie încurajaţi să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau continuarea aplicării metodelor de producţie agricolă compatibile cu protecţia şi îmbunătăţirea mediului, a peisajului şi caracteristicilor sale, a resurselor naturale, a solului şi a diversităţii genetice, printr-un sistem de management al utilizării durabile a PPP.

36 - Dezvoltarea unui sector alimentar durabil

În România, sectorul agroalimentar are nevoie de investiții pentru crearea de capacități noi de procesare, de echipamente și tehnologii moderne, de fluxuri tehnologice care să permită respectarea noilor standarde comunitare și îmbunătățirea productivității.

Aceste nevoi evidențiază fapul că industria alimentară din România încă are decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor agricole în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone.

Astfel, este necesară concentrarea sprijinului pe acele produse agro-alimentare pentru care oferta internă este relativ redusă comparativ cu potențialul existent. În mod specific se identifică nevoia de investiții pentru obținerea de produse diversificate, sănătoase şi nutritive, prin aplicarea practicilor inovative în procesarea produselor agricole.

Dezvoltarea zonelor rurale montane din România și încurajarea obținerii produselor locale ar conduce atât la o creștere a numărului de produse din zona montană înregistrate ca produse montane, cât și la extinderea pieței și a competitivității produselor agroalimentare cu valoare adăugată mare.

Criza sanitară și economică provocată de noul coronavirus SARS-CoV 2 a demonstrat cât de vulnerabili suntem cu toții și cât de important este să restabilim echilibrul între activitatea umană și natură, în scopul protejării sănătății și bunăstării populației.

Trecerea către un sistem alimentar mai sănătos și durabil se poate face prin crearea unor lanțuri alimentare scurte, din perspectiva deschiderii oportunității de piață pentru fermieri, prin promovarea și vânzarea produselor agricole aproape de sursa de producție, în acord cu obiectivele stategiei „De la fermă la consumator”.

PGL au rolul de a oferi posibilitatea vizitatorilor să servească o masă cu produse tradiționale românești la gospodarii locali, în zona în care își petrec vacanța, într-o atmosferă rustică, dar cu respectarea normelor de igienă, impuse de lege.

De asemenea, este nevoie de dezvoltarea și promovarea produselor originale, autohtone, obținute de către entități de profil care vizează grupe de populație cu nevoi alimentare specifice, cum ar fi diabeticii, cei cu boala celiacă şi alții, cei cu diferite intoleranțe și/sau alergii alimentare.

Pentru asigurarea siguranței alimentare se impune dezvoltarea de metode de analiză pentru identificarea și cuantificarea contaminanților din alimente (inclusiv pesticide, prevenirea îmbolnăvirilor cauzate de alimente nesigure, asigurarea transparenței și trasabilității pe lanțul alimentar de la fermier-procesator-producător-consumator, respectarea legislației în vigoare cu privire la etichetarea produselor).

De asemenea, pentru a reduce impactul ambalajelor asupra mediului este nevoie de cercetări cu scopul de a crea ambalaje biodegradabile, ambalaje microbiene (pentru prelungirea termenului de valabilitate al produselor alimentare perisabile).

Astfel, prin investiţii integrate în modernizarea infrastructurii de producţie, colectare, depozitare şi procesare s-ar oferi fermierilor oportunitatea de a desface produsele pe pieţele locale, de a extinde gama de produse şi de a promova comercializarea produselor locale. Sprijinirea acestui tip de abordare va aduce un venit suplimentar localnicilor, va adăuga plus valoare gospodăriilor și zonei și nu în ultimul rând, va crește atractivitatea și utilitatea zonelor respective pentru turiști.

37 - Îmbunătățirea răspunsului agriculturii la cerințele societății privind deșeurile alimentare

Problema deșeurilor alimentare este tot mai îngrijorătoare la nivel European iar gestionarea acestor deșeuri constituie o nevoie prioritară în ceea ce privește producerea, distribuirea și depozitarea lor, cu impact negativ asupra mediului și care provoacă pierderi financiare pentru consumatori și economie.

S-a identificat nevoia de reducere a cantității de deșeuri alimentare generate pe cap de locuitor la nivelul comerțului cu amănuntul și la nivelul consumatorilor, precum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de distribuție, respectiv, în magazine, restaurante, unități de alimentație publică și în gospodării.

La nivelul UE și statelor sale membre problema deșeurilor alimentare este tratată într-o manieră responsabilă, transformând această nevoie într-un obiectiv pe termen mediu și lung. În prezent, în UE există o serie de reglementări în domeniul risipei alimentare precum *Decizia CE nr. 2000/2019 pentru stabilirea unui format pentru raportarea datelor privind deşeurile alimentare şi pentru transmiterea raportului de control al calităţii în conformitate cu Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European şi a Consiliului* şi *Decizia nr. 1597/2019 de completare a Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European şi a Consiliului în ceea ce priveşte o metodologie comună şi cerinţele minime de calitate pentru măsurarea uniformă a nivelurilor de deşeuri alimentare* care vizează raportarea datelor privind deşeurile alimentare. În România risipa alimentară este reglementată prin *Legea nr. 217/2017 privind diminuarea risipei alimentare*, însă sunt în continuare necesare reglementări naţionale suplimentare care să faciliteze demersurile de cuantificare a deșeurilor alimentare, fiind în prezent îngreunată evaluarea de către autoritățile publice a volumului, a originii și a evoluției acestora de-a lungul timpului. Deșeurile alimentare trebuie privite și din perspectiva socială, recuperarea necorespunzătoare a deșeurilor alimentare de-a lungul lanțului alimentar constituind un factor în accentuarea fenomenului de risipă alimentară, iar un aport semnificativ l-ar putea aduce măsuri de conştientizare a populaţiei, precum şi iniţiative şi reglementări pentru facilitarea donării alimentelor care mai sunt comestibile, dar care, din motive logistice sau comerciale, nu pot fi valorificate.

De asemenea, se identifică și problema deșeurilor alimentare care din varii cauze/motive și-au pierdut valoarea nutritivă, alimentară, apetența și care nu mai pot fi folosite pentru consum și pe cale de consecință donarea acestora nu se poate efectua.

Pentru aceste materii prime/alimente/furaje este nevoie de sprijinirea dezvoltării de rețele de colectare și transformare/bio-transformare în produse cu valoare adăugată, carbohidrați, aminoacizi, proteine, grăsimi industriale/ furajere, vitamine, acizi grași, eteri, esteri, saponine, fertilizanți organici etc., care pot fi reintroduse ca materii prime/ materiale/energie, fie în filierele de produs din care au provenit, fie în alte filiere de produse alimentare, furajere și sau industriale.

O problemă tot mai des abordată, însă în continuare insuficient înțeleasă, este reprezentată de efectele risipei alimentare fiind nevoie de acces la o corectă informare și educare a producătorilor și consumatorilor implicați pe filierea de produs asupra practicilor și obiceiurilor de consum responsabile, în vederea diminuării considerabile a efectelor negative produse de risipa alimentară atât asupra economiei, cât și mediului.

38 - Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor

Continuarea aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor poate reprezenta o soluție pentru furnizarea de produse înalte calitativ. Exploataţiile comerciale din sectorul zootehnic, care beneficiază de schema privind standarde îmbunătăţite de bunăstare a animalelor, având fluxurile tehnologice adaptate pentru continuarea acestor practici pot să asigure condiții superioare de bunăstare a animalelor, contribuind la garantarea îmbunătăţirii condiţiilor de creştere şi a sănătăţii animalelor, reducerea impactului de mediu (asupra factorilor de mediu apă, sol şi aer), creşterea siguranţei alimentare, îmbunătăţirea calităţii produselor, dar şi la menținerea și crearea de locuri de muncă în mediul rural.

Calitatea produselor şi siguranța alimentelor de origine animală sunt în strânsă corelație cu nivelul bunăstării animalelor de la care provin, lanțul de producție alimentară bazându-se pe o sănătate mai bună a animalelor, îngrijire foarte bună a animalelor, utilizarea minimă a medicamentelor și antimicrobienelor prin aceasta asigurându-se o creştere a încrederii consumatorilor în produsele fermelor românești de creştere a animalelor.

Pentru creșterea responsabilității agricultorilor din România față de PAC privind furnizarea unor alimente de înaltă calitate, sigure și sănătoase este necesară susţinerea în continuare a standardelor superioare de bunăstare față de standardele minime obligatorii.

În acest context, este oportună susținerea exploataţiilor de creştere a animalelor, a intervențiilor care vizează acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri pentru asigurarea unor condiţii superioare de bunăstare a animalelor.

39 - Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive

Malnutriția rămâne cel puțin pentru viitorul pe termen scurt și mediu o problemă majoră în țările europene și implicit în România și afectează toate grupele de vârstă, cu un grad ridicat de risc la copii mici și foarte mici, sau la persoanele vârstnice.

În anumite regiuni din lume, o economie săracă sau anumite condiții regionale precum seceta sau suprapopularea, pot duce la o diminuare a disponibilității alimentelor. Aceasta poate influența capacitatea populației din zona respectivă de a se hrăni corespunzător. Malnutriția poate apărea și în situațiile în care alimentele sunt disponibile și suficiente.

Pentru asigurarea nutriției populației în creștere, sunt necesare culturi de cereale și leguminoase cu soiuri noi cu un conținut proteic ridicat, care să fie apoi procesate în alimente îmbunătățite din punct de vedere al conținutului de proteine.

Obezitatea reprezintă un alt fenomen care afectează bărbați și femei de toate rasele și vârstele, care are o prevalență egală sau mai mare comparativ cu malnutriția și bolile infecțioase.

În prezent, România se situează pe locuri fruntaşe la obezitatea adulţilor şi a copiilor în Europa. Frecvenţa obezităţii în ţara noastră este foarte crescută, fiind vorba chiar de o epidemie. Cauzele acesteia sunt alimentaţia, sedentarismul, stresul cotidian, lipsa educatiei, alimentatia hipercalorică tip fast-food, un stil de viață nesănătos care are drept efect o sporire a poftei de mâncare, astfel, un aport caloric mai mare.

Prevalența obezității este crescută suplimentar în anumite grupuri etnice datorită obiceiurilor alimentare (preparate alimentare cu conținut crescut caloric și scăzut vitaminic) și a particularităților climaterice (sezonul rece prelungit cu reducerea ofertei de fructe și legume).

Astfel, este nevoie de măsuri educative, în special în rândul copiilor, care să vizeze încurajarea consumului de alimente nutritive, sănătoase. Acestea pot presupune organizarea de vizite la ferme, la staţiuni de cercetare pomicolă, legumicolă sau de creştere a animalelor, la laboratoare de profil, la zilele recoltei, expoziţii, târguri sau alte evenimente şi/sau activităţi similare, organizarea de concursuri tematice legate de consumul de fructe şi legume, lapte şi produse lactate, inclusiv degustarea de fructe şi/sau legume proaspete şi/sau alte produse lactate şi/sau miere, precum şi organizarea de activităţi de grădinărit la nivelul şcolii şi de gătit.

40 - Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor

Nivelul scăzut de cunoştinţe de specialitate ale fermierilor şi populaţiei rurale este unul dintre factorii care au condus la o competitivitate redusă a sectorului agricol din România. Pe de o parte, acest nivel este cauzat de insuficienta dezvoltare şi adaptare a instituţiilor de învăţământ profesional agricol, dar şi a furnizorilor de formare continuă în domenii agricole.

Majoritatea fermierilor din România, în special cei ce dețin exploatații de dimensiuni mici și mijlocii, nu dispun de cunoștințe adecvate cu privire la metode de managementul exploatației, inclusiv managementul riscului, tehnologii, standarde de producție, axându-se preponderent pe experiența practică tradițională.

Nivelul de conștientizare, cunoștințe și abilități a acestora cu privire la metode agricole moderne și inovative este insuficient pentru a putea răspunde cererii societății pentru servicii de mediu și a îndeplini standardele la nivel european. Aceștia nu dețin suficiente cunoștințe cu privire la practicile de mediu care conduc la protecția resurselor de sol, un management eficient al apei și conservarea biodiversității și menținerea valorii de mediu a zonelor rurale și nu dețin informații privind practicile agricole care contribuie la reducerea emisiilor de GES și amoniac, inclusiv cerințele și standardele din cadrul condiționalității și condițiile privind schemele de sprijin, precum și informațiile referitoare la instrumentele financiare și planurile de afaceri dezvoltate în temeiul planului strategic.

În special adaptarea la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc necesită un nivel ridicat de instruire tehnică, economică și de management al fermei, pentru a îndeplini pe de-o parte cu succes standardele UE și de a face față pe de altă parte fenomenelor climatice.

Astfel, este nevoie de depăsirea dificultăţilor actuale din triunghiul cercetare/inovare – consiliere şi consultanţă – practică caracterizat de insuficienta conlucrare între mediul academic, institutele specializate în cercetare/entități de inovare şi transfer tehnologic, clustere și poli de competitivitate" şi agenţii economici cu privire la folosirea rezultatelor activităţii de cercetare şi la transferul tehnologic şi de inovare către economie, respectiv asigurarea de consultanță postimplementare.

De asemenea, pentru a îmbunătăți proiectele de inovare interactivă, este esențială conectarea pentru a facilita apelurile transfrontaliere și transnaționale ale Grupului Operațional EIP și schimbul de cunoștințe. În plus, va fi esențial să se stabilească servicii de inovare. Grupurile operaționale EIP se pot angaja într-un domeniu foarte larg de activități, legate de toate cele nouă obiective specifice PAC, de ex. de a dezvolta produse noi sau practici, angajarea în proiecte pilot, cooperare nouă în lanțul de aprovizionare, proiectele de mediu sau acțiunile privind schimbările climatice, energie regenerabilă, gestionarea pădurilor, reînnoirea generațiilor și diversificarea fermelor.

Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe și dezvoltarea aptitudinilor fermierilor va contribui la restructurarea/modernizarea fermelor (de dimensiuni mici şi mijlocii), adoptarea de tehnologii inovative şi bune practici și va fi încurajat managementul sustenabil al resurselor naturale şi adaptarea la schimbările climatice. De asemenea, este necesară creșterea gradului de informare asupra oportunităților de cultivare a plantelor și de creștere a animalelor în funcție de condițiile fiecărei zone în vederea îmbunătățirii viabilității economice a fermelor.

De asemenea, se impune susţinerea dezvoltării de parteneriate între fermieri şi unitățile de învățământ pentru efectuarea stagiilor de practică prevăzute în programa școlară, cu implicarea operatorilor/fermierilor în elaborarea Curriculumului de Dezvoltare Locală (CDL), pentru armonizarea competențelor dezvoltate în școală la cerințele pieței locale, precum și dezvoltarea de parteneriate pentru extinderea învățământului dual în calificări de interes pentru domeniul agro-alimentar, în unități de învățământ de profil.

În acest context, sunt necesare acţiunile de informare şi interconectare, prin intermediul Reţelei Naţionale PAC. În acest sens, se pot organiza şi evenimente la ferme demonstrative pentru un mai bun transfer de cunoștințe practice, care se concretizează într-o formă de instruire pentru fermieri. Acestea pot fi realizate inclusiv online, prin mijloace digitale de ultimă generație.

41 - Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural

Implementarea cu succes a strategiei PNS 2023-2027 nu poate depinde numai de existența sprijinului financiar și de existența unui set de operațiuni, ci și de asigurarea unor canale eficiente de comunicare între instituții și toți factorii interesați (fermieri, organizații profesionale, ONG-uri, autorități publice, operatori economici, comunități locale, etc.). Astfel, se asigură canalele necesare pentru diseminarea informațiilor, a modelelor de succes, a metodelor și practicilor inovative care să promoveze dezvoltarea durabilă a comunităților rurale într-o abordare coerentă, dar și pentru colectarea propunerilor de eficientizare a mecanismelor de implementare ale PNS 2023-2027. Astfel, este necesară îmbunătățirea cooperării între actorii care sunt interesați și pot contribui la dezvoltarea zonelor rurale din România, prin intermediul unei rețele naționale.

O rețea PAC consolidată va asigura interconectarea actorilor locali, diseminarea cunoștințelor și noilor metode inovative, precum și animarea actorilor comunităților locale, lucruri esențiale pentru un spațiu rural activ, inclusiv din perspectiva problematicilor legate de protecția mediului, managementul resurselor naturale și schimbărilor climatice, putând astfel să faciliteze creșterea gradului de accesare al măsurilor de mediu și climă, dar și îmbunătățirea calității implementării acestora.

42 - Nevoia de a crea și consolida un sistem integrat AKIS

Se identifică nevoia de abordare integrată a formării profesionale în agricultură, cercetare și extensie care să răspundă la nevoile de tehnologie, cunoaștere și informații necesare locuitorilor din rural, fermierilor în ceea ce privește managementul exploatațiilor agricole.

Eficiența și eficacitatea serviciilor de consiliere şi consultanță pot fi îmbunătățite cel mai bine prin consolidarea conexiunilor și integrarea în cadrul sistemului de inovare şi cunoştinţe în agricultură (AKIS) și prin partajarea mai largă a cunoștințelor și a aplicațiilor inovatoare.

Toți actorii din cadrul AKIS, fermierii, organizații profesionale reprezentative, cercetători, consultanți, ONG-uri și mass-media, etc. trebuie să își intensifice eforturile pentru a dezvolta cunoașterea și a genera soluții inovatoare.

Este esențial să construim sisteme de cunoaștere și inovare agricole pentru a înlesni accesarea fondurilor europene, a stimula inițierea și dezvoltarea proiectelor de inovare, pentru a disemina rezultatele acestora și pentru a putea fi utilizate cât mai eficient în cadrul dezvoltării fermelor.

Pentru aceasta este necesară formarea fermierilor și a locuitorilor din rural pentru a-i ajuta să ia decizii în cunoștință de cauză în ceea ce privește managementul fermelor, gospodăriilor și comunităților acestora.

Este necesară consolidarea serviciilor de consiliere a fermelor în cadrul AKIS prin captarea și împărtășirea nevoilor agricultorilor, facilitarea accesului la inovare, participarea și diseminarea cunoștințelor din proiecte inovatoare GO, informarea consilierilor și evenimente tematice pentru actualizarea cunoștințelor, vizitele încrucișate, activităţilor demonstrative în ferme, implicarea cercetătorilor. În acest sens, Reţeaua Naţională PAC va contribui la stabilirea conexiunilor dintre actori și a fluxurilor de cunoștințe. Se identifică necesitatea unui organism de coordonare AKIS care ar aproba o strategie de integrare a diferitelor componente ale AKIS și pentru monitorizarea punerii sale în aplicare.

De asemenea, se identifică necesitatea unei componente dedicate inovării în cadrul rețelei naționale PAC (cu finanțare adecvată), care ar putea cartografia și conecta actorii AKIS naționali și nevoile acestora și ar putea acționa ca un „liant” între aceștia.

43 - Nevoia de consolidare a serviciilor de consiliere agricolă în cadrul AKIS

În paralel cu deficienţele din cadrul sistemului de educaţie agricolă, se remarcă o lipsă de capacitate a sistemului de consiliere şi de adaptare a acestuia la nevoile pieţei. Ca urmare a numeroaselor procese de reorganizare instituţională, fermierii şi populaţia rurală au avut acces redus la servicii de sprijin în dezvoltarea şi modernizarea exploataţiilor, adaptarea la noile provocări (schimbări climatice, mediu, etc.), dobândirea de noi cunoştinţe (procesare, marketing, planificare, etc).

De asemenea, este nevoie de servicii de consiliere adecvate și în ceea ce priveste integrarea în lanţul scurt a fermierilor, iar în acest sens se remarcă necesitatea furnizării de servicii de consiliere dedicate în vederea dobândirii de cunoştinţe cu privire la depozitare, ambalare, etichetare, promovare şi marketing. Astfel, fermierii vor putea creşte valoarea produselor, inclusiv printr-o mai bună integrare în schemele naţionale și europene.

Nevoia de adaptare a fermierilor la noile provocări concurențiale și de mediu post PAC 2020 face necesară furnizarea și asigurarea accesului la servicii de consiliere axate pe activităţi de conştientizare şi promovare de bune practici în agricultură, în special în ceea ce priveşte practicile agricole prietenoase cu mediul, inclusiv în zonele cu înaltă valoare naturală, utilizarea sustenabilă a pesticidelor şi îngrăşămintelor în vederea dobândirii de cunoştinţe privind practicile agricole sustenabile în acord cu noile abordări strategice la nivel european.

Serviciile de consiliere agricolă din RO sunt insuficiente și nu răspund cerințelor societății în privința serviciilor de mediu pe care le furnizează agricultura. Această stare de fapt afectează în special fermele mici și mijlocii. Acești fermieri au nevoie de acces la servicii de consiliere de calitate și adaptate cerințelor cu privire la managementul durabil al resurselor naturale, adaptarea la standarde și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Exploatațiile agricole necesită servicii de consiliere care să le sprijine în îmbunătățirea performanțelor de mediu care să asigure un management sustenabil al solului și apei și care să contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc și la reducerea emisiilor de GES și amoniac.

În plus, pentru a răspunde standardelor europene, abordarea trebuie să se concentreze asupra modului în care digitalizarea susține eficiența și performanța la nivel de fermă. Este necesară consultanța strategică privind digitalizarea și infrastructura electronică, aceasta fiind legată de schimbul de cunoștințe, de comunicare, de diseminare și de exploatare.

Având în vedere că serviciile de consiliere de calitate sunt esențiale, este nevoie de sprijin din partea RNDR, concretizat în realizarea de pliante, broșuri informative, dar și organizarea de întâlniri, reuniuni, evenimente care să pună în legatură fermieri cu consultanţi pentru îmbunătăţirea cunoștintelor fermierilor și pentru a-i ajuta să beneficieze de servicii adecvate de consultanță.

În concluzie, serviciile de consiliere agricolă vizează dimensiunea economică, cea de mediu și cea socială și furnizează informații tehnologice și științifice la zi, obținute prin cercetare și inovare. Aceste servicii sunt integrate cu serviciile interconectate ale consilierilor agricoli, ale cercetătorilor, ale organizațiilor de fermieri și ale altor părți interesate relevante, care formează sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), un rol determinant în funcționarea optimă a consilierii agricole fiind imparțialitatea acesteia, iar consilierii să nu fie în conflicte de interese.

44 - Promovarea proiectelor de inovare interactivă

Deși cercetarea agricolă oferă cunoștințe multiple și există deja o cantitate substanțială de cunoștințe disponibile pentru a răspunde provocărilor actuale, diseminarea acestora are de suferit, astfel încât rezultatele cercetării nu sunt aplicate suficient în practică.

Având în vedere că România se află pe ultimul loc în UE privind inovarea în sectorul agroalimentar, cu numai 10 % din întreprinderi cu activități inovative, rezultă nevoia de creștere a productivității, competitivității și durabilității sectorului agroalimentar prin extinderea/introducerea acţiunilor inovative în întreprinderile cu activități de prelucrare și producție alimentară, prin stimularea Grupurilor Operaționale (grupuri formate prin asocierea de fermieri, administratori de păduri, cercetători, ONG-uri și alți actori implicați în sectoarele agricol și/sau forestier) și a proiectelor inovatoare ale GO, nevoia de sprijin pentru servicii de inovare (ex. brokeri de inovare care oferă suport pentru înființarea unui grup specific/pregătirea unui proiect, facilitatori) având roluri de intermediere și facilitare în cadrul proiectelor, oferind sprijin suplimentar pentru inovare (ex. promovarea finanțării pentru inovare, diseminare, rețele tematice, premii etc.).

S-a constatat o colaborare insuficientă între mediul universitar și întreprinderile agricole. PEI poate contribui la cooperarea între universități/institute de cercetare, entități de inovare și IMM-uri prin realizarea transferului de cunoştințe şi inovare și prin crearea unui sistem de diseminare eficientă a rezultatelor către fermieri. Promovarea inovării în agricultură de către PEI-AGRI, se concentrează pe dezvoltarea parteneriatelor și conectarea persoanelor din diverse domenii în Rețeaua PEI, prin diferite tipuri de activități. Astfel se vor putea reuni diverse persoane implicate în inovare și agricultură – fermieri, consultanți, cercetători, agribusiness, ONG-uri și alte categorii interesate de a colabora, a-și împărtăși ideile și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare și de a pune mai ușor în practică rezultatele cercetării.

Se identifică necesitatea de promovare a proiectelor interactive de inovare, cum ar fi grupurile operaționale PEI, cât şi necesitatea de a sprijini grupurile operaționale transfrontaliere.

Suplimentar față de inovarea adusă de zona de producție și de comunitatea de cercetare, fermierii pot dezvolta soluții inovative în scopul îmbunătățirii productivității, profitului și sustenabilității. Acțiunile demonstrative joacă un rol semnificativ în ceea ce privește transferul de cunoștințe și în diseminarea inovării. În acest sens, apreciem necesitatea înființării fermelor demonstrative în vederea testării soluțiilor inovative, precum și pentru a da posibilitatea fermierilor să observe dacă soluția propusă se pliază la nivelul exploatației agricole proprii.

Evaluarea nevoilor zonelor geografice specifice, precum regiunile ultraperiferice, zonele montane și cele insulare.

N/A

Metodologia și criteriile utilizate pentru prioritizare

Pe baza analizei SWOT au fost identificate nevoile sectorului agricol şi de dezvoltare rurală, iar analiza acestora reprezintă un instrument de evaluare prin care se pot determina problemele cele mai semnificative și ordinea priorităților în adresarea acestora.

În acest sens, pentru prioritizarea nevoilor s-au stabilit o serie de criterii de evaluare după cum urmează:

C.1 Teritorialitatea - identificarea nevoii la nivelul teritoriului național;

C.2 Corelarea și coerența cu politicile publice la nivel național (programul de guvernare, alte strategii naționale);

C.3 Contribuția la dezvoltarea socio- economică a zonelor rurale şi/sau la echilibrarea deficitului de balanță comercială;

C.4 Contribuția la atingerea obiectivelor de mediu;

C.5 Contribuția la atenuarea depopulării zonelor rurale şi prevenirea abandonului spațiului rural.

Ulterior, fiecare nevoie identificată a fost evaluată în raport cu fiecare din criteriile mai sus menționate , fiind elaborată o matrice globală. În această matrice a fost determinat cu "'DA" sau "NU" evaluarea nevoii din perspectiva celor cinci criterii, respectiv dacă nevoia îndeplinește fiecare criteriu stabilit.

Totodată matricea a identificat nivelul de răspuns al nevoii în raport cu numărul total al criteriilor identificate, determinând astfel un grad scăzut, mediu sau ridicat al prioritizării nevoii, astfel:

1. **Gradul scăzut de prioritizare al nevoii** este atribuit la îndeplinirea a 1 sau 2 criterii respectiv **1 sau 2 "DA";**
2. **Gradul mediu de prioritizare al nevoii** este atribuit la îndeplinirea a 3 criterii respectiv **3 "DA";**
3. **Gradul ridicat de prioritizare al nevoii** este atribuit la îndeplinirea a 4 sau 5 criterii respectiv **4 sau 5 "DA".**

Justificarea deciziei de a nu aborda nevoile identificate în planul strategic PAC sau de a le aborda parțial

N08. Nevoia de acces la instrumente financiare - Deși nevoia de finanţare a sectorului agricol din România este ridicată, decizia de a nu adresa această nevoie prin PNS are la baza disponibilitatea resurselor naţionale, inclusiv a celor reîntoarse din instrumentele financiare derulate prin PNDR.

Astfel, România a implementat în perioadele de programare anterioare, respectiv 2007-2013 şi 2014-2020 două instrumente financiare finanţate din FEADR destinate sprijinirii agriculturii şi dezvoltării zonelor rurale. La această dată, instrumentul de creditare cu partajarea riscului la nivel de portofoliu programat în PNDR este operational, având în vedere inclusiv extinderea perioadei de eligibilitate a actualului Program până la 31 decembrie 2025.

În paralel, de la bugetul naţional sunt finanţate instrumente de garantare care se adresează fermierilor şi altor categorii de beneficiari din mediul rural.

În aceste condiţii, intenţia MADR este de a utiliza în continuare resursele care s-au reîntors din instrumentele financiare implementate până la această dată pentru continuarea şi, după caz, extinderea schemelor naţionale prin care se acordă finanţare atât fermierilor, inclusiv tinerilor fermieri, cât şi întreprinderilor din sectorul industriei alimentare, dar şi consiliilor locale din mediul rural pentru realizarea de investiţii, pentru capital de lucru sau, după caz, pentru asigurarea surselor de co-finanţare privată în cadrul unor proiecte de investiţii sprijinite prin FEADR.

N11. Sprijinirea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoare adăugată mare - Acesta nevoie este parțial adresată, luând în calcul că deși măsura specifică de sprijin pentru aderare pentru prima dată la o schemă de calitate europeană sau națională nu este activată, în cadrul măsurilor de investiții se încurajează investiții în produse cu înaltă valoare adăugată de tipul produselor ecologice, IGP sau a celor tradiționale. De asemenea, GAL-urile au posibilitatea de a introduce în SDL – în baza nevoilor locale, atât activități premergătoare pentru aderarea la scheme de calitate, cât și activități de aderare.

N14. Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES - Nevoia este adresată parțial, dat fiind faptul că investițiile în obținerea energiei regenerabile la nivelul PNS sunt adresate ca și componente secundare pentru consumul propriu al beneficiarului.

N17. Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice - Această nevoie este adresată parțial având în vedere faptul că împădurirea terenurilor agricole, deși este o acțiune care are efecte pozitive asupra climatului local, contribuind la combaterea efectelor secetelor excesive, ameliorarea climatului local şi a regimului hidric edafic, reducând evaporaţia şi transpiraţia la nivelul culturilor agricole, contribuind astfel la adaptarea agriculturii din România la schimbările climatice așteptate, nu va implementată prin PNS. Împădurirea terenurilor agricole se va realiza exclusiv prin PNRR, dispunând de o alocare financiară substanțială. De asemenea, pachetul 5 – adaptarea la schimbările climatice din intervenția de agro-mediu și climă aplicabilă pe terenuri arabile vizează o suprafață redusă raportată la SAU și implict un buget scăzut.

N24. Susţinerea egalităţii de gen prin promovarea implicării populaţiei feminine în antreprenoriat - Această nevoie este parțial adresată în sensul în care deși nu există intervenții specifice direcționate populatiei feminine acestea pot beneficia de intervenții a căror specificitate sectorială le este adresată. Spre exemplu, sectorul legumicol sau cel de flori sunt cel mai adesea practicate de populația feminină. Totodată, agroturismul, sector sustinut prin PNS, este de asemenea practicat cu precădere de femei.

N29. Asigurarea infrastructurii de bază și acces agricol, accesului la TIC şi îmbunătățirea calității vieții rurale - Această nevoie este parțial adresată, având în vedere faptul că problematica infrastructurii de bază în mediul rural este una complexă care necesită implicarea mai multor actori, precum și a mai multor surse de finanțare, atât la nivel macro cât și micro.

Prin urmare, investițiile în infrastructura de apă/apă uzată vor fi finanțate din alte fonduri comunitare nerambursabile (în cadrul PODD, PNRR sau alte programe Interreg), precum și prin fonduri naționale în cadrul Programului Național de Investiții Anghel Saligny ori prin Fondul pentru mediu.

Investițiile în rețelele rutiere de drumuri comunale și acces agricol vor fi asigurate prin intermediul FEADR, cât și prin fonduri naționale în cadrul Programului Național de Investiții Anghel Saligny (drumurile de interes local), în timp ce finanțarea restului rețelelor de drumuri va fi asigurată din alte fonduri comunitare nerambursabile (în cadrul POR, PODD, PNRR).

Investițiile în infrastructura socială (inclusiv în domeniul sănătății) și infrastructura la scară mică vor putea fi acoperite printr-o abordare teritorială de tip LEADER, cât și prin intermediul altor fonduri comunitare nerambursabile.

În ceea ce privește investițiile în infrastructura de internet în bandă largă, această nevoie va fi adresată prin Planul Național de Redresare și Reziliență, prin implementarea unor scheme de sprijin pentru utilizarea serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente, cu accent pe zonele albe.

O mai bună detaliere a modului în care această nevoie este abordată prin alte surse de finanțare se regăsește la cap 4.5 din PNS „*Prezentarea generală a coordonării, delimitării şi complementarităţilor dintre FEADR şi alte fonduri ale Uniunii active în zonele rurale*”.

N32. Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al pădurilor - Această nevoie este adresată parțial având în vedere faptul că, deși prin analiza nevoilor au fost identificate nevoile referitoare la modernizarea și construirea de drumuri forestiere și realizarea de depozite permanente, acestea nu pot fi susținute din bugetul PNS având în vedere costurile ridicate pentru fiecare proiect, corelate cu limitările bugetare la nivelul PNS. Prin urmare s-a optat numai pentru susținerea investițiilor în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere.

N33. Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural şi cultural, material şi imaterial - Această nevoie este adresată parțial prin intervenția LEADER - prin sprijinul acordat obiectivelor de patrimoniu de Clasă B și neclasificat, material și imaterial din teritoriile GAL, iar investițiile care vizează obiectivele de patrimoniu cultural de clasă A și B, cu valori mai mari și din mediul urban vor fi sprijinite prin POR.

N37. Îmbunătățirea răspunsului agriculturii la cerințele societății privind deșeurile alimentare - Această nevoie este adresată parțial prin operațiuni secundare în cadrul măsurilor de investiții de procesare și marketing în sectorul alimentar și pe schema de ajutor de stat pentru procesare și marketingul produselor non anexa 1 la Tratat.

N39. Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive - Această nevoie este adresată parțial prin operațiuni de susținere a sectoarelor legume fructe, industriei de produse lactate, însă un rol important în vederea conștientizării efectelor benefice asupra calităților nutritive și a alimentelor sănătoase îl are Programul pentru şcoli al Uniunii Europene.

2.1.SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

2.1.SO1.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO1.1.1 Puncte forte

1. Suprafețe agricole semnificative cu o pondere ridicată a terenurilor arabile (62%) și soluri fertile
2. Potențial ridicat pentru diversificarea culturilor
3. Valoare adăugată netă crescută în cazul exploatațiilor comerciale care utilizează peste jumătate din suprafața agricolă
4. Venitul factorilor agricoli crește exponențial la fermele peste 50 ha
5. Condiții agro-pedologice favorabile
6. Nivel redus al utilizării practicilor de agricultură intensivă la nivelul fermelor, implicit administrare redusă de îngrășăminte chimice și pesticide, cu avantaje în tranziția către o agricultură verde și la orientarea către piață (ex. consumul de îngrășăminte azotoase în România - 40,3 kg N/ha, față de media UE 28 - 77,2 kg N/ha, 2018)
7. Diversitate ridicată a resurselor naturale.

2.1.SO1.1.2 Deficiențe

1. Venituri mici pentru fermele mici și mijlocii, în special în cazul fermelor zootehnice mixte (creșterea mai multor specii), precum și în cazul exploatațiilor mixte de tip vegetal și animal, dar și la nivelul exploatațiilor mixte vegetale/horticole
2. Număr foarte mare al exploatațiilor de mici dimensiuni (73,35% sub 5 ha în 2020)
3. Dimensiune medie scăzută a exploatațiilor (3,65 ha) de 4,5 ori sub nivelul mediei UE
4. Dimensiunea economică scăzută a exploatațiilor (de 9,8 ori față de media UE)
5. Venituri mici ale fermierilor/lucrătorilor în agricultură comparativ cu celelalte sectoare, ceea ce conduce la abandonarea activităților agricole în favoarea altor tipuri de activități economice inexistente în rural și la migrația populației către urban și alte state membre (în 2018 venitul factorilor agricoli reprezentând 4.394 euro/AWU - 26,3% din media UE28, iar ponderea veniturilor din agricultură reprezintă 5,04% din venitul mediu lunar/gospodărie în rural)
6. În zona montană, venitul factorilor agricoli pe lucrător (AWU) a fost mai mic comparativ cu AWU în celelalte zone. Veniturile și subvențiile directe acordate din FEGA fermierilor români sunt mai mici decât valoarea medie UE (sprijin mediu PAC/ha încasat în perioada 2016-2017 atingea 221 Euro/ha pentru RO, iar media UE28 atingea 325 Euro/ha)
7. Accesul dificil la credite pentru fermele mici și medii din cauza lipsei garanțiilor și din cauza exigențelor sistemului de creditare, întrucât sistemul bancar de creditare nu acceptă garantarea creditelor cu imobilele
8. Gradul de dotare tehnică scade proporțional cu scăderea dimensiunii exploatației
9. Dotare/utilizare redusă cu sisteme de avertizare timpurie/protecție împotriva efectelor climatice adverse
10. Nivel scăzut de accesare a instrumentelor de managementul riscului (în perioada 2012-2020 seceta pedologică a afectat 1.344.759,18 ha, inundațiile 154.844,93 ha, iar fenomenul de eroziune a solului peste 260.000 de ha)
11. Pondere scăzută a pădurilor în zonele de câmpie (14%)
12. Lipsa perdelelor de protecție pentru culturile agricole
13. Distribuirea neuniformă a sprijinului SAPS (0,27% din beneficiari încasează 31% din valoarea plăților unice pe suprafață)
14. Teren agricol extrem de fragmentat, conform IACS există cca. 6,5 milioane parcele agricole

15. Suprafața arabilă irigată insuficientă (sub 5% din total)
16. Lipsa resurselor de apă în perioadele secetoase
17. Pondere ridicată a exploatațiilor fără personalitate juridică (în 2016, din cele 3422 de mii de exploatații, doar 26 de mii aveau personalitate juridică)

2.1.SO1.1.3 Oportunități

1.Existența fondurilor pentru susținerea veniturilor fermierilor
2.Potențial de creștere a valorii nete adăugate la nivelul fermei pentru fermele zootehnice și mixte
3.Cererea crescută pentru produse agro-alimentare de nișă, cu valoare adăugată mare cu oportunitatea obținerii de venituri mai mari pentru fermieri
4. Existența și posibilitatea utilizării viitoare a instrumentelor de gestionare a riscurilor pentru atenuarea riscurilor în agricultură
5.Potențial de creștere a productivității muncii în agricultură prin investiții în retehnologizare inovativă, dar și convențională
6.Posibilitatea creșterii suprafeței agricole irigate, ceea ce se poate reflecta în creșterea producțiilor agricole și implicit a veniturilor fermierilor
7.Existenta fondurilor necesare pentru creșterea suprafeței împadurite la nivel national
8. Apariția micilor întreprinzători agricoli tineri, cât și a tinerilor fermieri și manageri tineri de exploatații
9.Cerere în creștere pe plan intern și extern pentru producția agricolă primară, dar și pentru produse agroalimentare procesate

2.1.SO1.1.4 Amenințări

1. Volatilitate mare a veniturilor (cauzată de secetă, inundații, boli, instabilitatea piețelor, putere scăzută de negociere a fermierilor, volatilitatea prețurilor inputurilor)
2. Abandonarea activității agricole din cauza veniturilor mici și variațiilor mari ale acestora, mai ales în zonele cu constrângeri naturale
3. Volatilitatea piețelor agricole, datorată instabilității pe plan național și global (ex. embargo, pandemii, epizootii, crize economice, schimbări climatice etc.)
4. Creșterea continuă a prețurilor la energie electrică și termică, combustibili, cât și la alte inputuri din industrie (petrochimică)
5.Creșterea la nivel global a numărului de fenomene climatice extreme și a intensității, pandemii și epizootii, înregistrarea temperaturilor medii, reducerea precipitațiilor și creșterea intensității și extinderea zonelor de manifestare a fenomenelor climatice extreme
6. Reticența fermierilor în utilizarea tehnologiilor noi, datorată incapacității susținerii financiare, precum și interesul scăzut asupra formării și școlarizării în vederea folosirii tehnologiilor avansate
7.Capacitatea redusă de adaptare a sistemelor actuale de consultanță agricolă și formare profesională în informarea fermierilor și în transferul de informație privind tehnologiile avansate
8.Încetinirea fenomenului de schimbare a generațiilor în managementul fermelor, ca urmare a menținerii fenomenului de migrare a populației tinere
9.Reticența fermierilor pentru implicarea în structuri asociative (ex. cooperative, grupuri de producători, organizații de producători etc.)
10.Îmbătrânirea populației angajate în agricultură (ferme de cultură mare) și alte sectoare conexe din mediul rural (raportul dintre numărul managerilor de ferme <40 de ani ce revin la un manager de >55 de ani este era în anul 2016 de 11,2:100 în România, față de 18,3:100 în UE 28)
11. Risc de deșertificare a terenurilor arabile, de depreciere a solului prin sărăcirea de nutrienți, alterarea structurii solului precum și epuizarea / alterarea resurselor de apă
12.Intensificarea diferențelor între mediul urban și cel rural sub aspectul veniturilor - fenomen coroborat cu creșterea nivelului sărăciei și al excluziunii sociale în zonele rurale

2.1.SO1.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO1.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO1.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	BISS(21) - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității	PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)	O.4. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin de bază pentru venit
DPdecoupled	CRISS(29) - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității	PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)	O.7. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin complementar redistributiv pentru venit
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	O.6. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit-Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit-Semințe pentru plante furajere	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-21 - Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-22 - Sprjin cuplat pentru venit-carne vită	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-23 - Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-24 - Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin

			cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-25 - Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-26 - Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
Sectoral - Fructe și legume	WITHD(47(2)(f)) - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea	IS-LF-08 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	GREEN(47(2)(g)) - recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive	IS-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	NOHAR(47(2)(h)) - nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este intact, de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli	IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	HARIN(47(2)(i)) - asigurarea recoltelor și a producției, care contribuie la salvgardarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, asigurându-se totodată adoptarea de către beneficiari a măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor	IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	COMM(47(2)(l)) - acțiuni de comunicare care vizează sensibilizarea și informarea consumatorilor	IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Vin	HARINWINE(58(1)(d)) - asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit cauzate de fenomene climatice nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de ravagiile animalelor, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători	IS-V-03 - Asigurarea recoltelor	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per

			tip de suprafață
RD	RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor	DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare	O.9. Numărul de unități acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin
RD	RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor	DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole	O.9. Numărul de unități acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Obiectivul are în vedere programarea unor intervenții care să contribuie la sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pentru a spori diversitatea agricolă și securitatea alimentară pe termen lung, precum și pentru a asigura durabilitatea economică a producției agricole.

România își propune prin PNS următoarele:

- Pentru a fi îndeplinit obiectivul privind consolidarea sectorului agricol în mod rezilient, care să sporească diversitatea agricolă și securitatea alimentară pe termen lung, este nevoie de intervenții care conduc la creșterea viabilității și competitivității fermelor și prin asigurarea unor venituri echitabile fermierilor. Astfel, este necesară o stabilitate a veniturilor fermierilor prin aplicarea schemelor de sprijin prevăzute în PAC, o aplicare a sprijinului redistributiv complementar pentru venit fermelor mai mici de 50ha .
- Acordarea sprijinului de bază pentru venit în scopul sustenabilității prin alocarea unui procent de 49,29 % din plafonul național pentru această intervenție. Suprafața vizată este de 9.697.000 ha, cuantum-ul planificat variind de la 96,47 euro/ha în anul 2023 la 103,06 euro/ha în anul 2027.
- Aplicarea sprijinului redistributiv complementar venitului pentru sustenabilitate în procent de 10% din plafonul național, cu scopul de a sprijini fermierii mici și mijlocii, respectiv exploatațiile de până la 50 ha.
- Alocarea a 0,69 % din plafonul național de plăți directe pentru acordarea sprijinului complementar pentru venit pentru tinerii fermieri Această intervenție va contribui, de asemenea, la realizarea obiectivului specific 7, împreună cu intervenția adresată instalării tinerilor fermieri din FEADR. Totodată, un procent de 2% din FEGA (cca. 200 mil euro) a fost trasferat către Pilonul II în vederea majorării alocării necesare pentru reîntinerirea generațiilor de fermieri, corespunzătoare nevoilor României.
- Procentul alocat eco-schemelor este de 25,02% din plafonul national.
- Acordarea de plăți compensatorii în contextul intervențiilor de dezvoltare rurală pentru suprafețele agricole situate în zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice care prezintă limitări naturale ale productivității, datorate unor condiții climatice și biofizice nefavorabile. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munților Carpați şi ale Deltei Dunării, precum și partea de sud și sud–est a ţării sau în zone mai puțin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivității naturale.Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare economică a dezavantajelor întâmpinate de fermieri în desfășurarea activităților agricole, legate de capacitatea de producție scăzută a terenurilor agricole şi de costurile suplimentare pe care le implică menținerea activităților agricole în aceste zone, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone).Prin încurajarea continuării activităților agricole în aceste zone, laolaltă cu aplicarea standardelor de eco-condiționalitate, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului.
- Aplicarea unei intervenții adresată gestionării riscurilor ce vizează crearea unui instrument de

despăgubiri în cazul unor pierderi de producție înregistrate de fermieri ca urmare a producerii unor fenomene climatice nefavorabile cu impact major cum sunt cele asimilate dezastrelor naturale. Instrumentul de gestionare a riscurilor se va constitui din contribuțiile tuturor fermierilor beneficiari de plăți directe prin reținerea anuală a unui procent de 3% din plățile directe care urmează a fi plătite fiecărui fermier în parte, la care se adaugă contribuția publică din FEADR și co-finanțarea de la bugetul de stat. Astfel, fermierii vor avea asigurat un sprijin sub forma unei despăgubiri în cazul în care se confruntă cu pierderi ale producției care intră sub incidența condițiilor de eligibilitate prevăzute în cadrul intervenției care să le asigure un sprijin financiar pentru a le permite acoperirea cel puțin a unei părți a cheltuielilor efectuate. Totodată, se va asigura un sistem eficient de management al riscurilor pentru fermierii din sectoarele legume-fructe și viticultură în vederea atenuării gradului de vulnerabilitate în faţa ameninţărilor externe de tipul fenomenelor climatice extreme.

2.1.SO1.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO1.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	**Valoare-țintă**
R.4 - Corelarea sprijinului pentru venit cu standardele și bunele practici Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității	70,14 %
R.5 - Gestionarea riscurilor Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin	0,73 %
R.6 PR - Redistribuire către ferme agricole mai mici Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)	115,90 %
R.7 PR - Stimularea sprijinului acordat fermelor agricole din zonele cu nevoi specifice Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)	114,39 %

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, în această secțiune care are rolul de a prezenta selectarea indicatorilor de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate în Anexa I a SPR).

R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici.

Mai multe intervenții abordează R4, respectiv BISS, CRISS, CIS-YF, Ecoscheme, CIS și ANC. Toate aceste intervenții sunt luate în considerare în valoarea-țintă totală stabilită pentru R.4. Valoarea-țintă totală pentru R.4 este calculată prin raportarea celor aprox. 9,7 mil. ha beneficiare de plăți directe la valoarea indicatorului de context C17 de 13,8 mil. ha SAU, astfel, valoarea țintă totală R4 este 70,14%. Indicatorul este anual.

R.5 - Managementul **riscului**

Intervențiile care sunt luate în considerare în valoarea-țintă totală stabilită pentru R.5 sunt cele care vizează primele de asigurare finanțate din FEADR și cele finanțate din FEGA în sectorul vitivinicol, sprijinul fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole finanțati din FEADR precum și măsurile de criză finanțate în sectorul fructe și legume în temeiul art. 47 alin.2 lit. f, g, h, i, l.

Având în vedere caracterul extins de aplicabilitate al intervenției privind Instrumentul de sprijin al

fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole DR-32 care, în mod potențial, poate acoperi anual un număr mare de ferme afectate de calamități și ținând cont că sprijinul prin această intervenție nu exclude sprijinul pentru primele de asigurare din cadrul celorlalte intervenții finanțate din FEGA sau FEADR, s-a considerat că pentru estimarea obiectivelor anuale, în vederea evitării numărării duble a unor categorii de beneficiari, se va lua în calcul pentru numărător doar numărul fermelor estimate a fi sprijinite anual prin intervenția DR-32.

În cadrul acestei intervenții, pornind de la numărul mediu de hectare estimate a fi sprijinite anual (cca. 500.000 ha), a fost stabilit numărul de beneficiari (ferme), având în vedere datele MADR legate de suprafața medie a fermelor pentru care au fost înregistrate pagube în urma calamităților din anul agricol 2019-2020 (cca. 20 ha/fermă).

În calculul R5 numitorul este indicatorul de context C12 - numărul total de ferme din RO (cca. 3,42 mil.), astfel, targetul redus al R5 de cca. 0,73% se datorează în mare masură valorii foarte mari a indicatorului de context (cu precizarea că, din cele peste 3,4 mil. ferme sub 1 mil. de ferme sunt eligibile pentru fondurile PAC). Indicatorul este anual.

R.6[PR] Redistribuirea către fermele mai mici

Mai multe intervenții (BISS, CRISS, CIS-YF, Ecoscheme, CIS) sunt luate în considerare în valoarea-țintă stabilită pentru R.6. Valoarea-țintă totală pentru R.6 este de cca. 115,87%. Dimensiunea medie a fermelor din RO este considerată ca fiind de 12,41 hectare, iar obiectivele de etapă și valoarea-țintă se bazează pe plata directă medie/ha pe terenurile agricole cu o suprafață mai mică de 12,41 hectare, în comparație cu valoarea medie a PD/ha a tuturor fermierilor. Indicatorul este anual.

An calendaristic	An financiar	Alocare Plati directe	Suprafata Ha	Plata directa/ha (media pe tara euro/ha)	Fermele cu suprafata pana in media IACS de 12,41 ha			**R6**
					Alocare Plati directe	Suprafata Ha	Plata directa medie/ha (euro/ha)	
2023	2024	€1.897.051.311	9.697.000	€196	€521.361.700	2.300.000	€227	**115,9%**
2024	2025	€1.924.609.371	9.697.000	€198	€529.040.945	2.300.000	€230	**115,9%**
2025	2026	€1.952.167.430	9.697.000	€201	€536.510.904	2.300.000	€233	**115,9%**
2026	2027	€1.979.725.489	9.697.000	€204	€544.081.618	2.300.000	€237	**115,9%**
2027	2028	€2.029.595.196	9.697.000	€209	€557.803.221	2.300.000	€243	**115,9%**

Modificarile tehnice și financiare din versiunea 7.0 a Planului Strategic de la nivelul ecoschemelor, în special reducerea bugetului PD-05, ecoschema dedicată fermelor mici, cu peste 70 mil. euro/an, au impactat indicatorul referitor la redistribuirea către fermele mici. Astfel, s-au modificat țintele anuale începând cu 2026 de la 115,90% la cca. 103,5%. Indicatorul este anual, valoarea totală țintă a acestuia reflectând valoarea anuală cea mai mare (an 2025) de 115,90%.

R.7[PR]: Consolidarea sprijinului acordat exploatațiilor agricole din zonele cu nevoi specifice

Mai multe intervenții (BISS, CRISS, CIS-YF, Ecoscheme, CIS, ANC) sunt luate în considerare în valoarea-țintă stabilită pentru R.7. Valoarea-țintă stabilită pentru R.7 este de cca. 114,39%. Obiectivele de

etapă și valoarea-țintă s-au bazat pe sprijinul mediu pentru venit per hectar pentru beneficiarii care au primit o plată ANC în comparație cu sprijinul mediu pentru venit per hectar acordat tuturor fermierilor. Indicatorul este anual.

Referitor la cererile depuse în campania 2023, se vor plăti din fondurile PAC 2023-2027 doar cererile aferente ANC semnificativ, celelalte 2 componente ANC plătindu-se din fondurile de tranziție din PNDR, iar acest lucru se reflectă în calculul R7 pentru anul financiar 2024.

An calendaristic	An financiar	Alocare Plăți directe	Suprafața plăți directe ha	Suprafața ANC ha	Plăți anuale ANC din PNS	Plata directă medie/ha	Plăți din PNS în zonele ANC (Directe+ ANC)	Plata medie în zonele ANC din PNS	**R7**
2023	2024	€1.897.051.311	9.697.000	3.733.928	€44.807.141	€196	€775.285.950	€208	**106,13%**
2024	2025	€1.924.609.371	9.697.000	5.138.928	€154.794.641	€198	€1.174.741.943	€229	**115,18%**
2025	2026	€1.952.167.430	9.697.000	5.138.928	€154.794.641	€201	€1.189.346.344	€231	**114,96%**
2026	2027	€1.979.725.489	9.697.000	5.138.928	€154.794.641	€204	€1.203.950.746	€234	**114,75%**
2027	2028	€2.029.595.196	9.697.000	5.138.928	€154.794.641	€209	€1.230.379.212	€239	**114,39%**

2.1.SO1.9 Justificarea alocării financiare

Țintele de performanță și obiectivele de etapă stabilite asigură sprijinirea nevoilor identificate în cadrul obiectivului specific 1.

Mai jos se prezintă toate intervențiile relevante pentru OS1 și alocările financiare aferente acestora. Valorile prezentate corespund valorilor din planul financiar din capitolul 6 și descrierilor individuale ale intervențiilor din capitolul 5. Unele intervenții contribuie la mai multe obiective specifice datorită impactului lor multiplu. Prin urmare, bugetul acestor intervenții este indicat pentru fiecare obiectiv relevant (însumând aceste alocări pentru toate obiectivele se depășește 100%).

Alocările rezultă în mare parte din experiența din perioada precedentă de programare. Experiența anterioară în materie de punere în aplicare a demonstrat că resursele financiare sunt adecvate pentru a obține realizările planificate stabilite în descrierea intervenției. Acest lucru asigură faptul că obiectivele stabilite pot fi atinse.

Pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor de performanță stabilite pentru perioada 2023-2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție:

- BISS - 4.822,42 mil. euro
- CRISS - 978,69 mil. euro
- CIS YF - 67,20 mil. euro
- ECOSCHEME - 2.447,37 mil. euro
- CIS - 1.467,47 mil. euro
- DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană – 414,80 mil. euro
- DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative – 224,04 mil. euro
- DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specific – 25,15 mil. euro
- DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare – 24,10 mil. euro
- DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole – 73,80 mil. euro

- IS-V-03 - Asigurarea recoltelor – 4,02 mil. euro
- IS-LF 08-12 Măsurile de criză finanțate în sectorul Fructe și Legume în temeiul art. 47 alin. 2 lit. f, g, h, i, l – 8,6 mil. euro

Total alocare OS1 de 10.557,66 mil. euro

Astfel, se stabilește legătura dintre obiectivele de performanță și finanțarea corespunzătoare per intervenție pentru a asigura îndeplinirea țintelor.

2.1.SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

2.1.SO2.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO2.1.1 Puncte forte

1. Producție agricolă vegetală și zootehnică, cu pondere ridicată în favoarea vegetalului (1/3 producție vegetală din total producție agricolă)
2. Suprafață agricolă semnificativă (12,502 mil ha) cu o pondere mare a terenului arabil (63,47%) fapt ce conduce la oferirea unei game diverse de produse agricole primare
3. Productivitatea totală a factorilor de producție din agricultură a avut un trend ascendent, dar rămâne sub media UE
4. Materii prime agricole, în special cereale de toamnă, porumb, floarea soarelui, rapiță, ouă, carne de oaie, miere, în cantități suficiente pentru a acoperi cererea pieței interne
5. Creșterea gradului de doatare tehnică a exploatatiilor, mai ales a celor de dimnsiuni mari (perioada 2010-2019- numărul de tractoare agricole a crescut cu 18,6%, numărul de pluguri pentru tractor cu 12,7%, combine autopropulsate cu 8,49%, semănători mecanice cu 6,58%), dar cu toate aceastea, uzura fizică și mai ales morală este încă foarte mare
6. În sectorul vitivinicol se observă un trend crescător al producției de vin și a suprafețelor restructurate, în ultimii ani, datorită investiţiilor cu finanțare europeană
7. Creșterea maturității fermelor în gestionarea proiectelor datorită programelor de finanțare din fonduri europene
8. România ocupă locul II în UE la producția de miere, cu toate acestea este nevoie de investiții în creșterea calității, a retehnologizării, marketingului și a combaterii bolilor la albine.

2.1.SO2.1.2 Deficiențe

1. Productivitatea muncii scăzută în agricultură (de 4 ori mai mică decât media UE 28)
2. Nivel scăzut de formare brută de capital fix în agricultură (50% din media UE 28)
3. Pondere ridicată a exploatațiilor de mici dimensiuni, asociată unui procent semnificativ de gospodării în care se practică sisteme de exploatație de tip gospodăresc/ extensiv (2.480.770 de exploatații agricole dețin până la 2 ha, 660.0000 de exploatații dețin între 2-5 ha)
4. Randamente reduse la ha în raport cu cele înregistrate la nivelul UE (exemplu: în medie pe 5 ani, randamentul la porumb a fost de 5,2 tone/ha, reprezentând circa 68% din randamentul/ha obținut la nivel UE 28; la grâu randamentul a fost de 4,2 tone/ha, reprezentând circa 73% din randamentul/ha obținut la nivel UE 28; la orz și orzoaică producția medie a perioadei 2013-2018 a fost de 3,81 t/ha, reprezentând circa 78% din randamentul UE)
5. Scăderea semnificativă a efectivelor de porcine (de la 5.180.173 în 2013 la 3.750.400 în 2020) și o ușoară scădere a celor de bovine (de la 2.022.408 în 2013 la 1.910.900 în 2020) și de păsări (de la 79.440.251 în 2013 la 70.501.200 în 2020)
6. Randamente scăzute, cu mult sub potențialul real, în special în sectorul zootehnic (producții medii sub 11 l/cap/vacă/zi în sectorul bovine), dar și în sectorul vegetal (legume-fructe, ex. producția totală de legume înregistra 3,802 mil. tone în anul 2014 scăzând la 3,358 mil. tone în 2016, iar în anul 2018 a ajuns la 3,797 mil. tone)
7. Capacitate redusă pentru asigurarea materialului biologic necesar populării fermelor de porc și pasăre
8. Sisteme de irigare, în mare parte, degradate, ineficiente și uzate conceptual
9. Suprafețe agricole extinse afectate de fenomene de degradare a solului prin eroziune, alunecări de teren, deșertificare, care afectează producțiile agricole și implicit competitivitatea fermelor
10. Balanță comercială negativă cu tendință de accentuare în special pe anumite sectoare precum:

fructe, legume, cartofi, hamei, struguri de masă, produse de origine animală, plante proteice, produse de panificatie (deficitul global al balanței comerciale cu produse agroalimentare în anul 2019 a depășit 1,22 mld. euro, în creștere cu 6,3% față de anul anterior)

11. Export de materii prime (cereale, semințe oleaginoase) și import de alimente procesate (produse de brutărie și patiserie, preparate pentru hrana animalelor, carne de porc și pasăre, legume și fructe)
12. Slaba integrare a producției pe lantul alimentar
13. Accesul redus pe piață a micilor producători
14. Vulnerabilitate crescută în rândul fermelor de mici dimensiuni și a celor medii atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere al adaptării/răspunsului la efectele schimbărilor climatice
15. Nivelul redus al capitalizării în agricultură
16. Producție scăzută de fructe din cauza îmbătrânirii plantațiilor și reducerii suprafețelor cu plantații (producția totală de fructe în anul 2017 a fost de 1,058 mil. tone, cu 18% mai mică decât în anul 2014 când producția totală de fructe a fost de 1,3 milioane tone)
17. Lipsa infrastructurii de marketing și de capacitățile suficiente de condiționare și prelucrare, în special pentru fermele mici și mijlocii
18. Reducerea suprafețelor cu legume cultivate în câmp datorată schimbărilor climatice, slaba capacitate de acoperire a consumului intern
19. Slabe capacități de procesare a producției primare (fructe, fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale/ aromatice, cereale, oleaginoase, proteaginoase și plante tehnice) (ex. la rapiță producția totală 1,6 milioane tone, iar capacitățile de procesare doar 450 mii tone anual), lipsa capacității de abatorizare și prelucrare a laptelui și a cărnii în zona montană
20. Sisteme de colectare și depozitare slab dezvoltate, în special pentru cereale, fructe, legume, cartofi și produse zootehnice (capacitatea de depozitare pentru legume-fructe în anul 2018 este de 190.770 tone, necesarul intern de consum fiind de cca. 843.000 tone fructe)
21. Slaba prelucrarea materiei prime în vederea asigurării nutrețurilor (șroturi de soia) pentru sectorul zootehnic
22. Productivitatea muncii scăzută în industria alimentară (aproximativ 67,6% din valoarea productivității muncii în UE 28)
23. Lipsa instrumentelor financiare care să asigure soluții bancare adecvate la costuri sustenabile, cât și instrumente de asigurare care să acopere profitabilitatea
24. Sistemele de creditare și garantare neadaptate permanent în raport cu nevoile sectorului agricol și de procesare, existând în continuare dificultăți în obținerea creditelor necesare realizării investițiilor
25. Nivel redus de asociere (la nivelul anului 2019 existând 68 grupuri de producători (GP) recunoscute, cu un număr mediu de 8,3 membri (65 GP au între 5-20 membri, 3 GP între 21-50 membri) și 23 organizații de producători, cu un număr mediu de 7,9 membri (între 5 și 27 membri)
26. Pierderea constantă a cotei de piață a produselor de proveniență autohtonă datorita productivității scăzute și preturi mari de producție
27. Vechimea mare a infrastructurii de desecare echipate cu agregate neperformante (vechimea mai mare de 30 de ani a stațiilor de pompare de desecare echipate cu agregate neperformante)
28. Distrugerea lucrărilor pentru combaterea eroziunii de suprafață ca urmare a aplicării defectuoase a Legii fondului funciar și reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente fără să se țină seama de lucrările existente
29. Gradul scăzut de inovare integrat la nivelul sectorului primar
30. Slaba specializare din agricultură (doar 2,8% dintre administratorii fermelor au absolvit studii superioare în domeniul agricol)
31. Deficit agroalimentar mare, cauzat de importuri cu valoare adăugată mare și de exporturi cu materii prime cu valoare adăugată scăzută, precum cereale, plante oleaginoase etc. (deficitul global al balanței comerciale cu produse agroalimentare în anul 2019 a depășit 1,22 mld. euro, în creștere cu 6,3% față de anul anterior)

2.1.SO2.1.3 Oportunități

1. Sprijin semnificativ din partea UE care să contribuie la modernizarea și restructurarea sectorului agricol, în vederea îmbunătățirii productivității, competitivității și sustenabilității, inclusiv pentru economie circulară și inovare în agricultură și industria alimentară, agricultura de precizie, digitalizare, instrumente financiare
2. Potențialul de creștere al fermelor mici și medii pentru a furniza pe piață produse autohtone, cu înaltă valoare adăugată,
3. Potențial de echilibrare a balanței comerciale pe baza produselor cu înaltă valoare adăugată datorată cererilor interne și externe de produse agricole în creștere
4. Disponibilitatea fondurilor pentru acordarea de sprijin cuplat pentru sectoarele în dificultate pentru îmbunătățirea competitivității, sustenabilității și calității
5. Implicarea formelor asociative în adaptarea planurilor de cultură în raport cu cerințele pieței și a cerințelor minimale de respectare a GAEC
6. Acces la echipamente și tehnologii noi în vederea practicării agriculturii de precizie
7. Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase și cu un impact redus asupra mediului
8. Crearea de parteneriate pentru inovare, de baze de cunoștințe și noi metode în agricultură
9. Existența finanțării pentru dezvoltarea cooperativelor și a grupurilor de producători, pentru creșterea competitivității, echilibrării puterii de negociere pe lanțul agroalimentar și combaterea practicilor comerciale neloiale
10. Piața aflată în plină dezvoltare, atât pe plan intern cât și extern, care ar putea fi exploatată
11. Existența unor rase/specii/soiuri adaptate la condițiile locale ce permit obținerea de rezultate profitabile în creșterea lor
12. Capacități de producție neexploatate, care să acopere lacunele pieței interne și europene
13. Potențial de dezvoltare pentru capacitățile de procesare care să conducă la echilibrarea balanței comerciale prin utilizarea potențialului de export cu produse agricole procesate
14. Schimbările comportamentale pe care le-a produs pandemia COVID 19 și care au condus la o atenție sporită privind calitatea alimentelor și la o creștere a încrederii în relația dintre consumator și producătorii locali, aducând beneficii pentru lanțurile de aprovizionare scurte
15. Oportunitatea internaționalizării și a integrării în lanțuri de valoare globale
16. Cerere crescută în RO, cât și în UE pentru soia (ulei, turte, alte produse alimentare)
17. Cerere crescută în RO pentru culturi tehnice, precum hamei (industria berii)
18. Extinderea zonelor favorabile pentru anumite culturii în contextul schimbărilor climatice

2.1.SO2.1.4 Amenințări

1. Creșterea prețurilor la energie și inputuri
2. Intensificarea problemelor de sănătate a animalelor și creșterea consumului de medicamente în tehnologiile de creștere a animalelor și creșterea riscurilor unor boli transfrontaliere, care induc riscuri din perspectiva sănătății populației și a siguranței alimentare
3. Menținerea unui grad redus de dezvoltare a infrastructurii de bază, cu efecte negative asupra investițiilor în sectorul agroalimentar
4. Lipsa unui sistem real pentru sectorul CDI care să fie mai aproape de sistemul de producție și valorificare
5. Interzicerea unor soiuri și hibrizi de plante create prin biotehnologii (soia, porumb, rapiță, cartof)
6. Insuficiența forței de muncă specializate
7. Volatilitatea pieței unice și situația economică mondială
8. Reticența față de asociere
9. Depopularea masivă a zonelor rurale cu impact direct asupra abandonării activităților agricole și asupra forței de munca din agricultura;
10. Apariția pandemiilor și continuarea instabilității globale generată de invazia rusă
11. Creșterea competitivității produselor din afara UE

12. Efectele schimbărilor climatice și ale pandemiei

2.1.SO2.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO2.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
08	Nevoia de acces la instrumente financiare	Grad scazut	Nu
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da
39	Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive	Grad scăzut	Parțial

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO2.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase	O.10. Numărul de hectare care beneficiază

		pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi	de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-21 - Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-22 - Sprjin cuplat pentru venit- carne vită	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-23 - Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-24 - Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-25 - Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru

			venit
DPcoupled	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit	PD-26 - Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit
Sectoral - Fructe și legume	TRANS(47(1)(e)) - acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor	IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Vin	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restructurarea și conversia plantațiilor viticole	IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
Sectoral - Vin	INVWINE(58(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale în sistemele de creștere a viticulturii, cu excepția operațiunilor relevante pentru tipul de intervenție prevăzut la litera (a), a instalațiilor de prelucrare și a infrastructurii unității de vinificație, precum și a structurilor și instrumentelor de comercializare	IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
Sectoral - Vin	INFOR(58(1)(h)) - acțiuni de informare referitoare la vinurile din Uniune, desfășurate în statele membre, pentru încurajarea consumului responsabil de vin sau promovarea sistemelor de calitate al Uniunii care vizează denumiri de origine și indicații geografice	IS-V-04 - Acțiuni de informare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
Sectoral - Vin	ACTREPUT(58(1)(i)) - acțiuni întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 vizând consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție	IS-V-05 - Promovarea enoturismului	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
Sectoral - Vin	PROMOWINE(58(1)(k)) - promovarea efectuată în țări terțe	IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin

RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor	DR-38 - Consiliere în afaceri agricole	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Obiectivul are în vedere programarea unor intervenții care să contribuie la restructurarea exploatațiilor agricole și creșterea competitivității acestora într-un mod sustenabil si durabil.

În acest scop, România își propune prin PNS următoarele:

Intervențiile din pilonul II :

- Investiții pentru dezvoltarea fermelor de mici dimensiuni și orientarea acestora pe piață
- Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați sau a celor recent instalați
- Investiții pentru dotarea tehnică cu utilaje agricole și echipamante pentru irigat pentru sectorul vegetal, respectiv cultura mare si sectorul viticol
- Investiții în sectorul pomicol
- Investiții în sectorul legume și cartofi
- Investiții în sectorul hamei și struguri de masă
- Investiții în sectorul flori, plante medicinale și aromatice
- Investiții în sectorul zootehnic

Investițiile menționate anterior sunt construite pentru a răspunde nevoilor identificate în analiza SWOT într-o manieră coerentă și sinergică.

1. Astfel, **intervenția de investitii pentru fermele de mici dimensiuni** are în vedere orientarea pe piață a acestei tipologii de fermieri, integrarea acestora în forme asociative, un accent major fiind pus pe consolidarea acestora în zonele montane, dată fiind vulnerabilitatea în raport cu abandonul activității agricole.

2. RO consideră de **o importanță majoră consolidarea tinerilor fermieri instalați** sau a celor recent instalați, astfel încât tranziția către creșterea competitivității să fie bazată pe termeni reali, având în vedere vulnerabilitatea acestora din punct de vedere al maturității financiare, dar și a nevoii de consolidare a reînnoirii generaționale a fermierilor, ca factori integratori de cunoștințe și tehnologii inovative.
3. **Investițiile în capitalul de producție de tipul dotărilor tehnice** pentru exploatațiile active în cultura mare si sectorul viticol sunt esențiale, dată fiind faptul că acestea constituie principalul factor de producție generator al unei productivități ridicate pentru aceste sectoare, sprijin acompaniat de promovarea soluțiilor de agricultură de precizie pentru o bună gestionare a resurselor. Sprijinul continuă, la un nivel optim, efortul de dotare realizat prin intermediul M 04, în exercițiul financiar anterior PNDR 2014-2020, în care acestor tipuri de investiții li s-au acordat un buget substantial.
4. **Sectorul pomicol** este extrem de important pentru RO în vederea reconversiei plantațiilor îmbătrânite, a înființării de noi plantații care integrează totodată atât tehnologie, know how modern cât și soluții de agricultură de precizie. Totodată, intervenția are în vedere promovarea patrimoniul genetic pomicol cu rezistență genetică la boli și dăunători (soiuri autohnone).
5. În mod similar, **sectorul strugurilor de masă** este unul în care înființarea și modernizarea exploatațiilor se impune, dat fiind arealele pretabile acestei culturi și gradul mic de acoperire a cererii interne de produse.
6. **Sectorul legumicol** este de asemenea un sector vulnerabil care necesită investitii majore dat fiind gradul mare de specializare a acestora dar și nevoia majoră de a facilita producția necesară pentru consumul intern.
7. **Sectorul zootehnic** parcurge o perioadă grea având în vedere epizootiile din ultimii ani, dar și nevoia de adaptare continuă la standardele date de ambițiile de mediu tot mai crescute, criza economică actuală. Prin umare, acesta necesită investiții de modernizare /adaptare la sisteme aternative, o bună aministrare a gunoiului de grajd, tehnologii moderne de creștere. Zona montană este importantă din perspectiva tipologiei structurale a exploațiilor zootehnice, astfel investițiile în această zonă sunt esențiale pentru menținerea activității agricole și a pășunilor.
8. Totodată, fiecare dintre aceste investiții sectoriale **pot aduce valoare adaugată la nivelul fermei prin investiții în depozitare și procesare pentru propriile produse**. O componentă importantă a sprijinului propus în vederea atingerii obiectivului de competitivitate este măsura de irigații la nivelul fermei.

Obiective importante orizontale vizate de aceste investiții care sunt, de altfel, și elementele centrale ale logicii interventiei pentru acest obiectiv, sunt **reducerea deficitului de balanță comercială** dar și **asigurarea unui echilibru structural al fermelor în vederea diminuării fenomenului de polarizare prin consolidarea fermelor de dimensiune mică și medie.**

Pilonul I este esențial în sprijnul fermierilor, după cum urmează:

- În mod complementar la acest obiectiv sunt vizate **schemele specifice pentru sprijinul cuplat pentru venit în sectorul agricol,** atât din sectorul vegetal cât și zootehnic pentru acele sub-sectoare la care sunt evidențiate dificultăți din punct de socio-economic și de mediu. Această intervenție are scopul de a îmbunătăți competitivitatea, sustenabilitatea sau calitatea, fiind alocat un procent de aproximativ 15% din plafonul național, din care cel puțin 2% pentru pentru plante proteice, având în vedere dificultățile întâmpinate de acest sector în întreaga Uniune.
- Măsurile privind **sectorul viti-vinicol, precum investițiile în activele corporale și necorporale în siteme de plantații viticole si în instalații de prelucrare și în infrastructura unității de vinificație și stracturile si instrumentele de comercializare, enoturismul, investițiile în active corporale și necorporale** menite să sporească durabilitatea producției de vin, sunt direct legate de creșterea competitivității produselor vitivinicole.
- Intervenția de **restructurarea și reconversia plantațiilor viticole** este menită să compenseze parțial cheltuielile eligibile cu punerea în aplicare a acțiunilor de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, care conduc la creșterea competitivității producătorilor vitivinicoli prin

adaptarea producției la cererea pieţei.

2.1.SO2.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO2.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.8 - Vizarea fermelor agricole din sectoare specifice Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității	1,22 %
R.9 CU PR - Modernizarea fermelor agricole Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor	0,13 %

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, în această secțiune care are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate în Anexa I a SPR).

R.8: Direcționarea spre ferme din anumite sectoare: Ponderea fermelor care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit pentru îmbunătățirea competitivității, a durabilității sau a calității

Intervențiile pentru sprijin cuplat contribuie la R.8. Valoarea-țintă totală stabilită pentru R.8 este de 1,22%. Valoarea-țintă reprezintă numărul preconizat de beneficiari în cadrul intervențiilor pentru sprijinul cuplat (cca. 41.800) ca proporție din totalul fermelor din RO și se bazează pe experiența actualelor scheme din perioada 2014-2020. Indicatorul este anual.

R.9PR: Modernizarea fermelor: Ponderea fermelor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv în vederea utilizării mai eficiente a resurselor

Intervențiile de investiții în fermă finanțate din FEADR precum și cele din sectorul vitivinicol finanțate din FEGA contribuie la R.9. Valoarea-țintă totală stabilită pentru R.9 este de 0,13%. Valoarea țintă reprezintă numărul preconizat de beneficiari în cadrul acestor intervenții (cca. 4.303) ca proporție din totalul fermelor din RO și se bazează pe experiența actualelor măsuri din perioada 2014-2020.Valoarea țintă este în strânsă corelare cu bugetul alocat, indicatorul de context C12 (numărul total de ferme din RO) și costurile ridicate pe care le implică un proiect de investiții. Indicatorul este cumulativ.

Modificările tehnice și financiare din versiunea 7.0, de la nivelul fișelor intervențiilor IS-V-02/ IS-V-07, DR-13 și DR-26 au condus la modificarea obiectivelor anuale stabilite inițial pentru 2025 și anii următori, ținta totală s-a modificat de la 0,14% la 0,13%.

În calculul R8 și R9 numitorul este numărul total de ferme din RO (cca. 3,42 mil.), astfel, targetul redus al R8, R9 se datorează în mare măsură valorii foarte mari a indicatorului de context (cu precizarea că, din cele peste 3,4 mil. ferme sub 1 mil. de ferme sunt eligibile pentru fondurile PAC).

2.1.SO2.9 Justificarea alocării financiare

Mai jos se prezintă intervențiile relevante alocate obiectivului specific 2 și pachetele financiare aferente acestora. Valorile prezentate corespund valorilor din planul financiar din capitolul 6 și descrierilor individuale ale intervențiilor din capitolul 5. Unele intervenții contribuie la mai multe obiective specifice datorită impactului lor multiplu. Prin urmare, bugetul acestor intervenții este indicat pentru fiecare

obiectiv relevant (însumând aceste alocări pentru toate obiectivele se depășește 100%).

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție:

- CIS - 1.467,47 mil. euro
- DR 12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați - 169,59 mil. euro
- DR 13 - Investiții în achiziții de utilaje agricole – 20 mil. euro
- DR 14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni – 108 mil. euro
- DR 15 - Investiții în exploatațiile pomicole – 151,38 mil. euro
- DR 16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi – 151,38 mil. euro
- DR 17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masa – 45 mil. euro
- DR 18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice – 5 mil. euro
- DR 20 - Investiții în sectorul zootehnic – 224,61 mil. euro
- DR 26 – Înființarea sistemelor de irigații – 77,9 mil. Euro (contribuție DR-26 estimată pentru înființarea/extindere sistemelor de irigații)
- IS-V-01- Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole – 41,55 mil. euro
- IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale – 45,60 mil. euro
- IS-V-07- Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin – 11,10 mil. euro

Total alocare OS2 de 2.518,59 mil. euro

2.1.SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

2.1.SO3.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO3.1.1 Puncte forte

1. Număr mare de produse sub semn de calitate montan (1.124 produse atestate)
2. Existența unui număr considerabil de produse din sectorul vinicol (vinuri) înregistrate în scheme de calitate europene (DOP) (39 produse)
3. Experiențe pilot pentru dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale
4. Existența clusterelor și polilor de competitivitate care se adresează sectorului agroalimentar
5.Capacitatea cooperativelor și a fermierilor asociați în acestea să facă față riscurilor volatilității piețelor în comparație cu desfășurarea activităților de valorificare în mod individual de către fiecare producător

2.1.SO3.1.2 Deficiențe

1.Sectorul agroalimentar românesc este vulnerabil la fluctuațiile prețurilor pe piață
2.Valoarea producției zootehnice, cu valoare adăugată mare, reprezintă doar 25.8% din valoarea totală a producției agricole
3.Ponderea valorii adăugate pentru producătorii de produse alimentare este mică (18%) în comparație cu UE, pe fondul limitării lanțului alimentar la produsele primare
4.Comercializare redusă a produselor prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare și a organizațiilor de producători, în special a legumelor și fructelor
5.Fermele mici și mijlocii au o putere de negociere scazută în raport cu marii retaileri și procesatori, ceea ce duce la un acces redus al produselor autohtone în supermarket-uri
6. Număr insuficient de magazine locale (700 structuri de vânzare temporară) și piețe de proximitate, în special în mediul rural (aproximativ 100)
7. Număr scăzut de produse care participă la scheme de calitate europene (7 produse, din care 6 produse IGP), în special pentru fermele și unitățile de procesare mici și mijlocii
8.Ponderea procesatorilor de produse ecologice din totalul operatorilor economici certificați este foarte scăzută (1,94%)
9.Vizibilitatea redusă a vinurilor pe piețele intra și extra comunitară
10.Slaba cooperare între fermieri și alți actori, reflectată într-un grad scăzut de asociere cu implicații în viabilitatea exploatațiilor, cu excepţia sectorului viti-vinicol
11.Număr scăzut de organizații interprofesionale (5) ce reflectă legături insuficient dezvoltate între actorii lanțului alimentar, cu impact negativ asupra promovării și comercializării produselor agroalimentare
12.Număr scăzut de forme asociative viabile și competitive pe piață (68 grupuri de producători, 23 organizații de producători, 654 cooperative agricole cu bilanț depus etc.)
13.Bază materială insuficientă pentru 70% dintre cooperative care nu dețin decât capital social
14.Nivel scăzut de capitalizare a formelor asociative cu rol economic (7,9% grad de capitalizare pentru cooperative agricole)

2.1.SO3.1.3 Oportunități

1. Existența unui context legislativ european favorabil creării și susținerii grupurilor de producători și întăririi poziției fermierilor în lanțul agroalimentar
2.Dezvoltarea și implementarea AKIS
3. Cerere pentru soiuri și hibrizi în sectorul vegetal și horticol adaptate la schimbările climatice
4.Dezvoltarea parteneriatelor administrative dintre centrele urbane și cele rurale de proximitate, în vederea desfacerii producțiilor/ produselor agricole/ a produselor alimentare de primă transformare
5. Sprijin prin fondurile europene în vederea susținerii întăririi poziției fermierului în lanțul alimentar
6.Trend crescător în ceea ce privește cererea de produse locale, tradiționale, care fac parte din schemele de

calitate recunoscute la nivel național sau european

7.Disponibilitatea unei piețe intracomunitare și mondiale aflată în plină dezvoltare a cererii de produse agro-alimentare

8.Interesul în creștere al consumatorilor pentru marketingul direct pe plan local, inclusiv prin utilizarea platformelor on –line de comercializare a produselor agro-alimentare

9.Existența, dezvoltarea și menținerea unor branduri puternice și cote de piață autohtone prin intermediul cooperativelor agricole

10.Posibilitatea implicării clusterelor și polilor de competitivitate din domeniu în procesul de identificare și dezvoltare a lanțurilor valorice din domeniul agroalimentar și în susținerea operatorilor economici români în procesul de integrare în lanțurile valorice globale

2.1.SO3.1.4 Amenințări

1. Ritm lent în derularea unor programe de modernizare a unităților economice din cauza noilor provocări sanitare, economice, sociale
2. Ritmul crescut de depopulare și abandon a activităților agricole de către fermieri, mai accentuat în zona montană
3. Menținerea ritmului redus de recunoaștere a produselor sub scheme de calitate europene (DOP, IGP, STG) generat de procedurile laborioase de recunoaștere care necesită timp îndelungat
4. Menținerea reticenței producătorilor agricoli cu privire la asociere și cooperare, în special în cazul fermelor ce nu au acces direct către piață și eșecul în formarea de parteneriate locale puternice, generate de un comportament individualist
5. Blocaje în finalizarea lucrărilor de cadastrare a proprietăților, în special a terenurilor agricole, cu impact negativ asupra legalizării formelor asociative
6. Existența unui cadru legislativ specific pentru zona montană, diferit de cel aplicabil pentru finanțare din FEADR
7. Reducerea efectivelor de animale din cauza stării de degradare a pășunilor, în special în zonele de câmpie

2.1.SO3.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO3.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO3.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
Sectoral - Fructe și legume	INVRE(47(1)(a)) - investiții în active corporale și necorporale, cercetarea și metode experimentale și inovatoare de producție, precum și alte acțiuni	IS-LF-01 - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	ADVI1(47(1)(b)) - servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de combatere a dăunătorilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și a produselor pentru sănătatea animalelor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă	IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	TRAINCO(47(1)(c)) - formare, inclusiv îndrumare profesională și schimb de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de control al dăunătorilor și al bolilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și pentru sănătatea animalelor, precum și utilizarea platformelor de tranzacționare organizate și a schimburilor de mărfuri pe piața la vedere și la termen	IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	TRANS(47(1)(e)) - acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor	IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	PROMO(47(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința sistemelor de calitate ale Uniunii și a importanței alimentației sănătoase, precum și diversificarea și consolidarea piețelor	IS-LF-05 - Promovare, comunicare și comercializare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	TRACE(47(1)(h)) - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali	IS-LF-07 - Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	CLIMA(47(1)(i)) - acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea	IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	WITHD(47(2)(f)) - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea	IS-LF-08 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	GREEN(47(2)(g)) - recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive	IS-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	NOHAR(47(2)(h)) - nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este intact, de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind	IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de

	exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli	dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic	sprijin
Sectoral - Fructe și legume	HARIN(47(2)(i)) - asigurarea recoltelor și a producției, care contribuie la salvgardarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, asigurându-se totodată adoptarea de către beneficiari a măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor	IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	COMM(47(2)(l)) - acțiuni de comunicare care vizează sensibilizarea și informarea consumatorilor	IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Produse apicole	ADVIBEES(55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori	IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	ACTLAB(55(1)(c)) - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine	IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	PROMOBEES(55(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	O.28. Numărul de grupuri sau organizații de producători sprijinite
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	O.31. Numărul de strategii de dezvoltare locală

			(LEADER) sau acțiuni pregătitoare care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Obiectivul are în vedere programarea unor intervenții care să contribuie la îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric .

În acest scop, România își propune prin PNS următoarele:

Intervențiile din pilonul II care contribuie la îndeplinirea obiectivului vizează:

- Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric prin **înființarea și funcționarea grupurilor de producători.** Intervenția are un rol esențial în sectorul agricol în general prin **diminuarea dezavantajelor structurale**, integrarea producției micilor fermieri pe lanțul alimentar, creșterea calitătii produselor si implicit creșterea puteriii de negociere a acestora pe piată.
- **Crearea și consolidarea cooperarii pe lanțul valoric** va mobiliza actorii locali în a integra pe piata locală / lanțul scurt produsele în baza unui parteneriat, angrenând antreprenorii locali precum cei din turismul rural în promovarea consumului produselor locale, dar si alti actori locali. Susținerea producătorilor agricoli, dar și a celorlalți operatori economici participanți în cadrul lanțului scurt de aprovizionare vor conduce la creșterea încrederii consumatorilor în furnizorii de produse agroalimentare, păstrarea controlului asupra comercializării, reducerea cheltuielilor de distribuție, contactul direct dintre producător și consumator, facilitarea cunoașterii pieței de către consumator și garantarea calității produselor vândute.

Intervențiile din pilonul I care completează sprijinul din pilonul II

- Sprijinul destinat **sectorului apicol** are în vedere investiții în active corporale și necorporale, precum și echipamante de procesare a cerii și ambalarea mierii, raționalizarea transhumanței, acțiuni de combatere a bolilor specifice a stupilor efectuate de formale asociative.
- Sprijinul destinat **sectorului legume fructe** are în vedere investiții în active corporale și necorporale, acțiuni de îmbunătățire a sustenabilității și eficientei transportării și depozitării produselor dar și acțiuni de sprijin pentru implementarea unor sisteme de transabilitate.

Astfel de actiuni vor contribui la creșterea calității produselor, valorificarea acestora prin intermediul lanțului scurt de aprovizionare.

Totodată, încurajarea asocierii în sectoarele menționate are un impact pozitiv în ceea ce privește predictibilitatea producției în vederea comercializării.

2.1.SO3.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO3.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.10 CU PR - O mai bună organizare a lanțului de aprovizionare Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC	0,03 %
R.11/Fructe și legume - Concentrarea aprovizionării Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele	1,00 %

operaționale din anumite sectoare	

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

În această secțiune sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate în Anexa I a SPR).

R.10[PR] O mai bună organizare a lanțului de aprovizionare: Ponderea fermelor care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, lanțuri scurte de aprovizionare și sisteme de calitate sprijinite de PAC

La R.10 contribuie intervențiile din sectorul legume fructe, respectiv numărul de producători care fac parte din organizațiile de producători de fructe și legume (cca. 68 producători) care vor pune în aplicare cele 7 programe operaționale estimate a primi finanțare precum și numărul de ferme care vor face parte din grupurile de producători finanțate în cadrul dezvoltării rurale DR-33 și fermierii care vor participa la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite în cadrul DR-36 LEADER. În cadrul DR-33 se estimează finanțarea a cca. 63 de grupuri de producători (inclusiv cele tranzitate din PNDR 2014-2020) cu cca. 10 membri în grup. În cadrul DR-36 conform SDL-urilor selectate se estimează participarea a cca. 466 fermieri.

Valoarea țintă totală stabilită pentru R.10 este de 0,03%. Aceasta se bazează pe experiența actualelor intervenții din perioada 2014-2020 și este în strânsă corelare cu bugetul redus (cca. 36,84 mil. euro), precum și cu valoarea foarte mare a indicatorului de context C12 - Numărul total de ferme din RO (cca. 3,42 mil.) care reprezintă numitorul indicatorului R10. Indicatorul este cumulativ.

Modificările din versiunea 7.0, respectiv eliminarea DR-35 și adăugarea contribuției LEADER la acest indicator, au condus la modificarea obiectivelor anuale stabilite inițial pentru 2025 și anii următori, ținta totală s-a menținut la 0,03%.

R.11 Concentrarea ofertei: Ponderea valorii producției comercializate de grupuri de producători sau organizații de producători sectoriale prin intermediul unor programe operaționale în anumite sectoare

La R.11 contribuie intervențiile din sectorul legume fructe, valoarea totală a producției comercializate de organizațiile de producători care vor pune în aplicare cele 7 programe operaționale estimate a se finanța este de cca. 39 mil. euro (în anul 2027).

Valoarea totală a producției sectoarelor în cauză conform datelor EUROSTAT este de cca. 3,89 mld. Euro în anul 2021 Eurostat - Data Explorer (europa.eu) Astfel, valoarea-țintă totală stabilită pentru R.11 este de 1%. Indicatorul este anual.

Valoarea producției comercializate de către OP din sectorul fructe legume utilizată la calcularea R11 a fost estimată pe baza producției comercializate de către OP la nivelul anului 2021, valoare care crește an de an cu 10% față de VPC la nivel de 2021.

2.1.SO3.9 Justificarea alocării financiare

Pentru intervențiile în sectorul fructelor și legumelor se preconizează că bugetul FEGA va fi de cca. 8,6 mil. euro pentru perioada 2024-2027. Această alocare orientativă rezultă din experiența din perioada precedentă. Suma exactă nu poate fi cuantificată ex ante deoarece depinde de cifra de afaceri a organizațiilor de producători participante.

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție:

- Sectorul legume-fructe (IS-LF) – 8,6 mil. euro
- DR. 33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol – 15,44 mil. euro
- DR. 36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității – 12,80 mil. euro (estimare pe baza bugetului celor 76 SDL-uri care au prevăzute operațiuni care contribuie la R.10)

Total alocare OS3 de 36,84 mil. euro

2.1.SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

2.1.SO4.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO4.1.1 Puncte forte

1. Emisiile de CH4 și N2O în România / Ha sunt printre cele mai mici la nivelul UE (1,29 kilotone echivalent CO2/1000 ha raportat la media UE care atinge 2,83 kilotone/1000 ha)
2. Emisiile totale de GES din agricultură sunt scăzute comparativ cu nivelul UE (2018 - emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură (inclusiv terenurile cultivate și pajiștile) se situau la cca. 17,5 milioane de tone de echivalent CO2, reprezentând 3,9% din totalul emisiilor din agricultură de la nivelul UE – 27)
3. În România o pondere mare din producția totală de ER (62%) provine din sectoarele agricol și forestier
4. Suprafață semnificativă din SAU de pajiști permanente (64%), cu o contribuție importantă la stocarea carbonului în sol
5. Existența unui cadru adecvat de reglementare și a unui sistem de planificare în sectorul forestier cu largă acoperire
6. Existența unor rase și soiuri adaptate la condițiile de mediu și climă locale
7. Menținerea unui nivel redus de utilizare a inputurilor agro-chimice (fertilizanți și produse de protecție a plantelor) la nivel național (cantitatea medie de pesticide utilizată de 0,6 kg/ha, comparativ cu media europeană de 2,3 kg/ha)
8. Suprafață semnificativă a terenurilor agricole aflate sub angajamente de agro-mediu (5% din SAU în 2017) prin care se promovează practici agricole extensive, care contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la efectele schimbărilor climatice
9. Terenurile forestiere au contribuit cu peste 80% la reducerea netă de gaze cu efect de seră prin stocarea de carbon
10. Gamă variată și disponibilitate ridicată de surse de energie regenerabilă (eoliană, solară, geotermală, etc.)

2.1.SO4.1.2 Deficiențe

1. Producția de energie regenerabilă din sectoarele agricol și forestier /ha este sub media UE 28
2. Sectoarele agricol și forestier utilizează doar 2% din producția totală de energie regenerabilă (nu include industria alimentară)
3. Suprafață cultivată în sistem ecologic redusă (2019 - 2,86% din SAU total a fost cultivată în sistem ecologic în RO, comparativ cu 8,5%, în UE 27)
4. Ponderea suprafeței împădurite este inferioară mediei UE și sub pragul minim recomandat de comunitatea științifică și academică din România (cca. 30% din suprafața totală a fondului funciar național (fără apele de suprafață), sub media UE de 43% și sub procentul optim de împădurire de 35-40%, 2015)
5. Număr mare de ferme de mici dimensiuni care gestionează inadecvat deșeurile rezultate din activitățile agricole
6. Scăderea cantității de carbon organic în solurile aferente terenurilor agricole (cca. 1,7% în anul 2015, față de anul 2012)
7. Suprafețe agricole întinse afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (50,02% din suprafața agricolă)
8. Cunoștințe insuficiente ale fermierilor în ceea ce privește obținerea și utilizarea energiei regenerabile și utilizarea de metode și tehnologii care să contribuie la adaptarea la schimbările climatice și reducerea emisiilor de GES

9. Slaba utilizare a soiurilor adaptate la condițiile pedoclimatice locale
10. Eficiența energetică redusă a instalațiilor de încălzire în mediul rural (47,43% dintre gospodăriile rurale utilizează lemnul de foc drept mijloc de încălzire)
11. Utilizare redusă a sistemelor de avertizare timpurie/protecție împotriva efectelor climatice adverse
12. Dificultăți în adaptarea la tehnologii noi pentru micii fermieri
13. Distribuția neuniformă, în plan teritorial a resurselor de apă dulce
14. Echipamente și utilaje pentru efectuarea lucrărilor de exploatări forestiere și a lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor insuficiente și depășite tehnologic
15. Suprafețe forestiere extinse afectate anual de diverși factori dăunători forestieri pe fondul debilitării fiziologice a arborilor, ca urmare a efectelor produse de factorii abiotici (vânt, secetă, poluare etc.)

2.1.SO4.1.3 Oportunități

1. Existența unui număr de intervenții în cadrul PAC care pot avea un impact pozitiv asupra atenuării și adaptării schimbărilor climatice (energii durabile, inclusiv investiții ce vizează economie circulară)
2. Acordarea de fonduri europene pentru aplicarea de practici prietenoase cu mediul care să conducă la reducerea emisiilor de GES și adaptarea la efectele schimbărilor climatice
3. Dezvoltare sistemului de consiliere și consultanță si asigurarea serviciilor adecvate de formare
4. Creșterea suprafețelor cultivate în regim de conservare a resurselor naturale ale agroecosistemelor și de reducere a impactului tehnologiilor agricole asupra mediului care contribuie în același timp la reducerea concentrației de gaze cu efect de seră din atmosferă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice
5. Creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul
6. Potențial crescut de obținere a energiei regenerabile datorită gamei variate de surse de energie regenerabilă
7. Accesul la scară largă la tehnologii de producere și stocare a energiei din surse regenerabile
8. Dezvoltarea parteneriatelor pentru inovare, creare de baze de cunoștințe și de noi metode în agricultură
9. Utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor pentru atenuarea riscurilor în agricultură
10. Utilizarea agriculturii de precizie și a altor tehnologii noi care să conducă la conservarea potențialului productiv în contextul nevoilor de atenuare și adaptare la schimbările climatice
11. Extinderea suprafețelor cu culturi din specii forestiere cu ciclu scurt de producție pentru utilizare în scopuri energetice

2.1.SO4.1.4 Amenințări

1. Creșterea numărului de fenomene climatice extreme și a intensității acestora
2. Creșterea temperaturii și reducerea cantității de precipitații din cauza schimbărilor climatice
3. Practicarea agriculturii intensive pe terenurile agricole cele mai productive
4. Menținerea unui grad ridicat de disociere a activităților de cercetare de latură aplicativă și cererea din piață
5. Neadaptarea capacității serviciilor de formare și consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor

2.1.SO4.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO4.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
16	Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice	Grad mediu	Da
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial
32	Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor	Grad mediu	Parțial

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO4.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific

Pentru **OS4 - Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, precum și la energia durabilă,** legislația în cauză se referă la:

1. Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE;
2. Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE;
3. Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013;
4. Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE;
5. Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului;

Introducerea și dezvoltarea unor practici și tehnologii durabile și inovatoare poate potența rolul sectorului

agricol în raport cu atenuarea schimbărilor climatice și cu adaptarea la efectele acestora, în special prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin conservarea și consolidarea absorbanților și a stocurilor de carbon, astfel cum prevede și Regulamentul (UE) nr. 842/2018.

Extinderea suprafeței agricole certificată ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și la diminuarea fenomenelor climatice extreme.

Extinderea/menținerea suprafeței agricole înregistrate în sistem ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și îngrășăminte chimice, aceste măsuri contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. De asemenea, lipsa poluării solului cu pesticide sintetice și întreținerea unei structuri mai bune a solului conduc implicit la creșterea capacității de a face față problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, respectiv riscul de inundații și efectele secetei.

Prin implementarea intervenției agricultura ecologică care răspunde nevoilor identificate se asigură coerența cu prevederile Regulamentul (UE) nr. 841/2018 referitor la faptul că toate sectoarele trebuie să-și aducă aportul într-o măsură echitabilă în ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, și de asemenea contribuind la punerea în aplicare a prevederilor Directivei 2009/128/EC privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

Prin protejarea resurselor de sol, sprijinul acordat prin intervenția de silvo-mediu va contribui și la reducerea emisiilor de GES provenite din solul forestier, adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei încadrându-se în prevederile Regulamentului (UE) nr. 842/2018 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013.

Intervenția privind investițiile în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere, care presupune sprijinul acordat operatorilor economici și ocoalelor silvice de regim pentru achiziționarea de echipamente/utilaje cu impact de mediu redus sau care contribuie la gestionarea durabilă a fondului forestier național, are în vedere:
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eroziunii solului ca urmare a utilizării de echipamente noi, cu consum redus de combustibil și utilizării funicularelor la operațiunile de colectare,
- sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, prin creșterea numărului de lucrări de conducere și îngrijire a arboretelor și dotarea ocoalelor silvice cu echipamente de management al riscului (ex. pentru monitorizarea și prevenirea incendiilor și monitorizarea, prevenirea și combaterea bolilor și insectelor dăunătoare) sau pentru monitorizarea managementului forestier (ex. camere supraveghere, senzori de mișcare/sunet etc.). Înființarea de culturi verzi contribuie la conservarea umidității în sol.

Aplicarea practicilor de protejare a solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, diversificarea culturilor, precum si aplicarea de practici de agricultură conservativă de tipul „no-till” sau „minimum tillage”, ori cultivarea suprafețelor agricole cu plante proteaginoase, ori alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile, contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, creșterea capacității solului și a plantelor de sechestrare a carbonului, precum si la adaptarea la efectele schimbarilor climatice.

Includerea în suprafața cultivată a unor culturi rezistente la secetă și utilizarea unor soiuri și hibrizi cu precocități diferite prin intervenția de agro-mediu și climă pe terenurile arabile contribuie la atenuarea efectelor schimbărilor climatice. De asemenea, utilizarea unor culturi cu capacitate ridicată de a fixa azotul în sol, interzicerea aplicării fertilizanților chimici și utilizarea îngrășămintelor organice contribuie la menținerea unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă. Încorporarea masei

vegetale în sol, pe terenurile agricole unde se înființează culturi verzi, realizată o dată cu efectuarea lucrărilor de pregătire a terenului pentru înființarea culturii de primăvară, contribuie la sechestrarea carbonului. Aplicarea lucrărilor minime ale solului în arealele sensibile din perspectiva riscurilor asociate manifestării efectelor climatice este o măsură activă pentru sechestrarea carbonului și eficientizarea utilizării resurselor de apă din sol.

Managementul adecvat al gunoiului de grajd contribuie la atenuarea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură.

2.1.SO4.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
Sectoral - Fructe și legume	CLIMA(47(1)(i)) - acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea	IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-04 - Agricultură ecologică – conversie	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-07 - Silvo-mediu și climă	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de	DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care

	gestionare		depășesc cerințele obligatorii
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă	O.21. Numărul de operațiuni sau unități de investiții neproductive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-23 - Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

În contextul tendinței de creștere a temperaturilor la nivel global dar și național și a manifestării din ce în ce mai frecvente a fenomenelor climatice extreme, menținerea unui nivel scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră din agricultură și silvicultură, precum și consolidarea gradului de sechestrare a carbonului pe terenurile agricole și forestiere și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, sunt obiective importante ale României, care, de asemenea, vor contribui la atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

În acest scop, România își propune prin PNS următoarele:

1. Acordarea de plăți compensatorii fermierilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât în perioada de conversie, cât și în perioada certificată, pentru aplicarea practicilor de agricultură ecologică, conform Regulamentului (UE) nr. 1848/ 2018. Practicile promovate de agricultura ecologică, respectiv evitarea utilizării pesticidelor și gestionarea strictă a gunoiului de grajd, contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

2. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare pe pajiști permanente pentru încurajarea aplicării de practici agricole prietenoase cu mediul, reducerea utilizării utilajelor mecanizate, interzicerea aplicării îngrășămintelor chimice, în același timp cu reducerea încărcăturii de animale, care vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac provenite din agricultură, precum și la cresterea nivelului de sechestrare a carbonului pe suprafețele de pajiști permanente.

3. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare pe terenurile arabile pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin utilizarea unor culturi rezistente la secetă și a unor soiuri/hibrizi cu precocități diferite, prin utilizarea lucrărilor minime ale solului în zonele sensibile din perspectiva manifestării efectelor climatice, precum și prin menținerea solului acoperit si utilizarea de culturi cu capacitate ridicată de a fixa azotul în sol care vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, precum și la cresterea nivelului de sechestrare a carbonului pe terenuri arabile, precum și la eficientizarea utilizării resurselor de apă din sol.

4. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare pentru reducerea numărului de intervenții silvotehnice și utilizarea de atelaje la executarea lucrărilor de rărituri în fondul forestier care vor contribui la reducerea emisiilor de GES provenite din solul forestier, sechestrarea carbonului în sol și biomasă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin menținerea unei consistențe crescute a arboretelor.

5. Sprijinirea financiară a operatorilor economici și ocoalelor silvice care operează în fondul forestier național pentru achiziționarea de echipamente și utilaje cu impact redus asupra mediului și echipamente de management al riscului sau pentru monitorizarea managementului forestier, necesare executării lucrărilor silvice și gestionării resurselor forestiere, care vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ca urmare a utilizării de echipamente noi, cu consum redus de combustibil și utilizării funicularelor la operațiunile de colectare, precum si la sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, prin contribuția la creșterea numărului de lucrări de conducere și îngrijire a arboretelor și dotarea ocoalelor silvice cu echipamente de management al riscului.

6. Acordarea sprijinului financiar pentru executarea lucrărilor de întreținere, îngrijire, refacere și acoperire a pierderilor de venit agricol, după caz, pentru beneficiarii care au plantații forestiere în diferite stadii de dezvoltare, înființate în baza sub-măsurii 8.1 din PNDR 2014 – 2020 și a măsurii 221 din PNDR 2007 – 2013. În acest fel se asigură succesul plantației forestiere și, implicit, creșterea cantității de carbon sechestrat în masa lemnoasă și solul forestier aferent.

7. Acordarea de plati prin eco-schema de sprijinire a practicarii unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, prin care se urmareste încurajarea gospodăriilor tradiționale să aplice practici agricole prietenoase cu mediul prin asigurarea pășunatului rațional și menținerea încărcării minime pe pășunile permanente și prin cultivarea suprafețelor agricole cu plante proteaginoase, cât și prin protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, ori înființarea de noi elemente de peisaj. Cultivarea speciilor bogate în proteină îmbunătățesc ciclul durabil al azotului contribuind la atenuarea schimbărilor climatice prin sechestrarea carbonului, fiind excelente plante premergătoare.

8. Acordarea de plati prin eco-schema practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil, prin care se urmareste protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, diversificarea culturilor, precum si aplicarea de practici de agricultură conservativă de tipul „no-till" sau „minimum tillage", ori cultivarea suprafețelor agricole cu plante proteaginoase. Aplicarea acestor tipuri de practici contribuie reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, creșterea capacității solului și a plantelor de sechestrare a carbonului, precum si la adaptarea la efectele schimbarilor climatice.

9. Acordarea de plăți prin eco-schema ce vizează menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile, prin care se urmărește creșterea alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de noi elemente de peisaj cu impact crescut asupra biodiversității și a peisajului, contribuind la adaptarea la efectele schimbarilor climatice.

10. Prin intervențiile de investiții în sectorul agricol se sprijină investițiile nonproductive de tipul perdelelor forestiere dar și a echipamentelor de producere energie regenerabilă pentru uz intern.

11. Sprijinirea investițiilor în sectorul zootehnic care includ investiții noi și/sau de modernizare a fermelor zootehnice, respectiv investiții în echipamente, adaptare la standarde, racorduri la utilități, dotare și facilități moderne, pentru managementul adecvat al gunoiului de grajd în ceea ce priveste depozitarea și aplicarea gunoiului de grajd, a nămolului de epurare și utilaje folosite pentru reducerea amprentei GES și amoniac, precum și tehnologii care contribuie la susținerea unei economii cu un nivel scăzut de carbon etc.

12. Investițiile în sectorul agroalimentar pentru legume/cartofi ,pomi fructiferi, hamei, struguri de masa, cultură mare, flori, plante aromatice, medicinale și ornamentale vizează de asemenea (ca o componentă secundară a unui proiect de investiții) producerea și utilizarea energiei (electrice si/sau termice) din surse regenerabile (solară, eoliană geotermală, aerotermală, hidrotermală etc, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu fără ca solicitantul să fie prosumator. Aplicarea acestor tipuri de investiții vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, obținerea de fertilizanți organici producerea și utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei. Existența surselor de finanțare din Fondul de Modernizare (Schema exceptată de ajutor de stat pentru obținerea energiei regenerabile) pentru investițiile în producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile dedicate sectorului agroalimentar, dar și suplimentarea alocării pentru intervenția DR 22, au condus la direcționarea bugetului intervenției DR 23 către cheltuielile necesare înființării/modernizării capacităților de procesare în domeniile de activitate vizate de DR 23, cu menținerea sprijinului pentru investițiile în eficiență energetică a clădirilor (ca o componentă secundară a unui proiect), altele decât cele privind energia din surse regenerabile.

13. Investițiile realizate în cadrul unei ferme de mici dimensiuni vor contribui la gestionarea adecvată a gunoiului de grajd și obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei, încadrate ca și componentă secundară a proiectului.

14. În ceea ce privește investițiile realizate de tinerii fermieri instalați și recent instalați sunt sprijinite acțiunile ce contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, obținerea de fertilizanți organici, producerea și utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei, încadrate ca și componentă secundară a proiectului.

2.1.SO4.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO4.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)?

: **Nu**

2.1.SO4.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	**Valoare-țintă**
R.12 - Adaptarea la schimbările climatice Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice	0,01 %
R.14 PR - Stocarea dioxidului de carbon în soluri și biomasă Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)	48,48 %
R.15 CU - Energie regenerabilă din agricultură și silvicultură și din alte surse regenerabile Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)	45,00 MW
R.16 CU - Investiții legate de climă Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la producția de energie din surse regenerabile sau de biomateriale	0,00 %
R.17 CU PR - Teren împădurit Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări	8.903,00 ha
R.18 CU - Sprijin pentru investiții în sectorul forestier Investiții totale pentru îmbunătățirea performanțelor sectorului forestier	133.294.052,00 EUR

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, in aceasta secțiune care are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidenta contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate in Anexa I a SPR).

R.12 Adaptarea la schimbările climatice: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice

La stabilirea obiectivelor de etapa a fost luată în considerare suprafața fizică a intervenției DR-02 (fără dublă înregistrare), pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice, respectiv **2,0 mii hectare** generând astfel valoarea de **0,01%** din SAU raportată la indicatorul de context C.17, pachetul 5 fiind singurul pachet programat la realizarea valorii acestui indicator. Indicatorul este anual.

R.14 PR Stocarea carbonului în sol și în biomasă: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la reducerea emisiilor sau la menținerea sau îmbunătățirea stocării carbonului (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu înveliș vegetal permanent, terenuri agricole în zone umede și turbării)

La stabilirea obiectivelor de etapa au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-01, DR-02 (pachetul 4 – culturi verzi), DR-04, DR-05 și PD-04.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune în cazul intervențiilor, menționăm că la calcularea indicatorului au fost excluse suprafețele de teren arabil de peste 10,01 ha din cadrul intervențiilor DR–02 (pachetul 4 - culturi verzi), DR-04 și DR-05, existând posibilitatea ca acestea să se

suprapună cu suprafața aferentă PD-04. Au fost incluse în calculul indicatorului suprafețele cu dimensiunea sub 10,01 ha categoriei de teren arabil DR-02 (pachetul 4 - culturi verzi), DR-04 și DR-05, cât si suprafețele celorlalte categorii de terenuri aferente DR-01, DR-04 și DR-05. De asemenea, au fost excluse suprafețele aferente DR – 04 si DR – 05 Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-mediu și climă ce se suprapun cu DR – 01.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru pachetele similare din M.10 și M.11 PNDR 2014-2020, adaptate la bugetul alocat pentru perioada 2024-2028 pentru PD-04, respectiv 2025-2028 pentru DR-01, DR-02, DR-04 și DR-05. Indicatorul este anual.

Au rezultat următoarele valori anuale prin raportarea suprafeței fizice la indicatorul de context C.17:

-FY 2024 – 40,82% (5,64 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2025 - 46,68% (6,45 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2026 – 48,48% (6,70 mil ha suprafață fizicăa);

-FY 2027 – 48,48% (6,70 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2028 – 48,48% (6,70 mil. ha suprafață fizică).

Intervențiile DR-01 si DR-02 contribuie la acest indicator prin reducerea riscului de intensivizare a agriculturii în zonele selectate şi a posibilei conversii a pajiştilor în teren arabil sau pajişti utilizate intensiv, respectiv prin efectuarea lucrărilor de pregătire a terenului pentru înființarea culturii de primăvară, ce va conduce la îmbunătățirea calității solului şi la sechestrarea carbonului.

Intervențiile DR-04 si DR-05 contribuie la acest indicator prin promovarea practicilor agricole extensive prietenoase cu mediul, respectiv prin evitarea utilizării pesticidelor şi a produselor de protecție a plantelor, gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea vor conduce la reducerea emisiilor de dioxid de carbon.

Prin implementarea ecoschemei PD-04 se va realiza contribuția practicilor agricole benefice pentru mediu la obiectivul de stocare a carbonului în sol, prin îmbunătățirea calității solului şi a calității aerului prin reducerea consumului de substanțe chimice în fertilizare şi combaterea bolilor, reducerea eroziunii solului, scăderea lucrărilor solului, îngrăşarea naturală prin plantarea culturilor proteaginoase.

Indicatorul este anual, valoarea totală țintă a acestuia reflectând valoarea anuală cea mai mare (an 2026) de 48,48%.

R.15 Energie din surse regenerabile care provine din agricultură, silvicultură și din alte surse regenerabile: Investiții care beneficiază de sprijin în capacitatea de producție de energie din surse regenerabile, inclusiv bioenergie (în MW)

La stabilirea obiectivelor de etapă și a țintei a fost luată în considerare o pondere de 5% din alocarea DR-12-18, DR-20, DR-22 pe care am considerat-o ca fiind utilizată pentru producția și stocarea de energie din surse regenerabile (ca și componentă secundară în proiecte).

La un cost estimat de 1.500 euro pe KW instalat corelat cu o alocare aproximativă de 66,7 mil. euro, rezulta ca și ținta R.15 - 45 de MW. Indicatorul este cumulativ.

Modificările tehnice și financiare din versiunea 7.0 de la nivelul DR-13, DR-22, respectiv DR-23 a cărei contribuție la indicator a fost eliminată, au condus la modificarea obiectivelor anuale pentru 2025 și anii următori, ținta a rămas nemodificată 45 MW.

R.16 Investiții legate de climă: Ponderea fermelor care beneficiază de sprijin pentru investiții în cadrul PAC care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și la producția de energie din surse regenerabile sau de biomateriale

La stabilirea valorilor obiectivelor de etapa au fost luate in considerare investițiile în sectorul zootehnic aferente interventiei DR-20, si anume investitiile de modernizare care vizeaza printre altele managementul adecvat al gunoiului de grajd, precum si investitiile noi care în mod obligatoriu vizează depozitarea/tratarea gunoiului de grajd.

In urma analizei implementarii masurii similare PNDR 2014-2020, s-a constatat ca cca. 60% din proiectele finantate în sectorul zootehnic au vizat investitii noi sau investitii de modernizare care vizau printre altele si investitii in managementul adecvat al gunoiului de grajd.

Astfel, se estimeaza finantarea a 138 operatiuni care prin raportarea la indicatorul de context C.12-Numarul total de ferme agricole, conduce la o valoare tinta a indicatorului de 0,004%. Indicatorul este cumulativ.

R.17PR Terenuri împădurite: Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire, agrosilvicultură și refacere, inclusiv defalcări

Intervențiile care contribuie la stabilirea acestui indicator sunt PD-04 (doar în anii 2024 și 2025), PD-05, PD-28 (începând cu anul 2026), DR-08, DR-19.

Referitor la DR-08 precizăm că prin această intervenție se are în vedere continuarea exclusivă a acordării sprijinului financiar beneficiarilor care și-au asumat angajamente în baza Măsurii 8 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor, Sub-măsura - 8.1 Împăduriri şi crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014-2020 sau care au semnat contracte în baza Măsurii 221 - Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 - 2013. Prin PNS nu se propune o intervenție prin care să se realizeze noi suprafețe de pădure, dat fiind faptul ca prin PNRR se asigură o alocare generoasă pentru aceste tipuri de acțiuni.

S-au avut în vedere explicațiile și clarificările COM din cadrul grupurilor de lucru privind cuantificarea în cadrul acestui indicator doar a suprafețelor împădurite prin angajamentele semnate exclusiv în perioada de programare 2023-2027.

Pentru anii 2024 și 2025, aferent PD-04, PD-05 la stabilirea valorilor țintă anuale au fost luate în considerare următoarele considerente:

- 5% din suprafața fizică de teren arabil aferentă PD-04 va contribui la valoarea anuală a indicatorului prin aplicarea condiției specifice de plantare anuală a cel puțin 2 arbori pe hectar, la nivel de exploatație;
- 5% din suprafața fizică de teren arabil aferentă PD-05 va contribui la valoarea anuală a indicatorului prin aplicarea condiției specifice de plantare anuală a cel puțin 2 arbori pe hectar, la nivel de exploatație;
- 100% din suprafața fizică de pajiști aferentă PD-05 (cca. 700 mii ha din ținta PD-05) va contribui la valoarea anuală a indicatorului prin aplicarea condiției obligatorii de plantare anuală a cel puțin 2 arbori pe hectar, la nivel de exploatație.

Începând cu anul 2026, PD-04 nu mai contribuie la R.17, iar aferent PD-05 și PD-28 (intervenție nou introdusă în versiunea 7.0), estimarea contribuției la valorile țintă anuale este următoarea:

- PD-05 - 40% dintre solicitanții ecoschemei, după 2 ani de implementare, au accesat condiția de plantare a 2 arbori pe ha. Au fost luați în calcul 900 arbori pe hectar pentru a genera 1 hectar de elemente de peisaj (arbori);
- PD-28 - 15% din fermieri vor aloca cel puțin 2% din suprafața arabilă a fermei în vederea înființării de elemente noi de peisaj.

DR-19 Conform studiului tehnic elaborat pentru aceasta masura, se considera ca la o exploatatie de 179 de ha este necesar un procent de 5% de acoperire a terenului agricol cu perdea. Corelat cu cele 62 de proiecte estimate pentru intreaga perioada de programare rezulta un număr de 554 ha de elemente de peisaj (perdele naturale de protecție).

S-au menținut valorile estimate ale țintelor anuale/finală, contribuția PD-04 a fost înlocuită cu cea a PD-28.

Indicatorul este cumulativ.

Au rezultat următoarele valori anuale:

- FY 2024 – 1.761 ha
- FY 2025 – 3.529 ha;
- FY 2026 – 5.307 ha;
- FY 2027 – 7.097 ha;
- FY 2028 – 8.903 ha.

R.18 Sprijin pentru investiții în sectorul forestier: Totalul investițiilor pentru îmbunătățirea performanței sectorului forestier

Valoarea țintă a indicatorului s-a stabilit prin contribuția intervenției DR-24, în baza nevoilor sectorului, corelat cu valoarea medie a proiectelor potențial a fi sprijinite și cu limitările bugetare ale PNS. Valorile țintelor intermediare au fost stabilite având în vedere toate etapele necesare implementării intervenției, inclusiv perioada inițială de acomodare a beneficiarilor cu noua intervenție și ținând cont, totodată, de prețurile de achiziție a utilajelor și echipamentelor vizate de intervenție, bazate pe analiza pieței și validate în urma consultărilor cu asociații ale potențialilor beneficiari.

De asemenea, în calculul volumului investițiilor totale pentru îmbunătățirea performanțelor sectorului forestier s-a ținut cont și de contribuția privată a beneficiarilor având în vedere că intensitatea ajutoarelor se limitează la 65% din costurile eligibile. Astfel, valoarea cumulată estimată a indicatorului este de cca. 133,3 mil. euro investiții totale pentru îmbunătățirea performanței sectorului forestier. Indicatorul este cumulativ.

2.1.SO4.9 Justificarea alocării financiare

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție:

- PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil – 1.646,55 mil. euro
- PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale) – 245 mil. euro
- DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente – 386,27 mil. euro
- DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile (pachetele 4 si 5) – 57,22 mil. euro
- DR-04 - Agricultură ecologică – conversie – 162,60 mil. euro
- DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării – 226,52 mil. euro
- DR-08 - Împădurire - întreținere și îngrijire suprafețelor împădurite – 3 mil. euro
- DR 12-18, 22 - 55,5 mil. euro (5% din alocarea totală)
- DR-19 - Investiții neproductive la nivel de ferma - 11,76 mil. euro
- DR-20 - Investiții în producția primară în sectorul zootehnic – 224,61 mil. euro
- DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere – 86,64 mil. euro
- PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile – 50,65 mil. euro (15% din alocarea totală)

Total alocare SO4 – 3.156,32 mil. euro

Astfel, se stabilește legătura dintre obiectivele de performanță și finanțarea corespunzătoare per intervenție pentru a asigura îndeplinirea țintelor în 2029.

2.1.SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

2.1.SO5.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO5.1.1 Puncte forte

1. Emisii de amoniac în agricultură stabile în ultimii 10 ani și sub media din UE (2018 - 89,05% din totalul emisiilor de NH3, față de 92,88% în UE 28)
2. Nivel bun al calității resurselor de apă din punct de vedere chimic și ecologic, 83% din sursele de apă monitorizate fiind de calitate bună și doar 7% fiind de calitate slabă
3. Aplicarea prevederilor și măsurilor din Programele de Acțiune pentru respectarea cerințelor Directivei Nitrați pe întreg teritoriul țării (componentă a ecocondiționalității)
4. Bună asimilare a tehnologiilor inovative la nivelul fermelor comerciale mari
5. Menținerea unui nivel redus de utilizare a inputurilor agro-chimice (fertilizanți și produse de protecție a plantelor) la nivel național (0,7 kg/ha substanță activă PPP (produs pentru protecția plantelor) față de media UE-28, unde se utilizează 2,1-2,2 kg/ha substanță activă PPP)
6. Gestionare durabilă a pădurilor din fondul forestier național, atât a celor cu funcții prioritare de protecție, cât și a celor cu funcții de producție și protecție, în concordanță cu conceptele recunoscute la nivel european, care asigură o bună regularizare a circulației apei, purificarea aerului și stabilizarea solurilor
7. Existența unei game largi de specii forestiere de arbori și arbuști, adaptabile condițiilor pedoclimatice din țara noastră.

2.1.SO5.1.2 Deficiențe

1. 6% din suprafața agricolă se afla sub contracte de îmbunătățire a gestionării apei, față de media UE de 10%
2. 2% din suprafața agricolă se afla în 2017 sub contracte de îmbunătățire a gestionării solului față de media UE de 10%
3. Suprafețe agricole extinse afectate de fenomene de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren, deșertificare, etc.), precum și de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (ponderea din SAU a suprafeței cu risc de eroziune a solului în 2012 a fost de 9,7%, față de media UE de 6,7%)
4. Suprafața cultivată în ferme ecologice este încă redusă (395.228 ha reprezentând 2,86% din SAU în anul 2019)
5. Numărul de animale din rase locale în pericol de abandon, adaptate la condițiile locale este în scădere
6. Poluarea punctiformă și difuză a apei și eutrofizarea habitatelor umede ca urmare a activității de creștere a animalelor în gospodăriile individuale și a numărului redus de facilități și echipamente de gestionare a gunoiului de grajd
7. Suprafață scăzută de culturi permanente (2,54% din total SAU în 2018)
8. Intervențiile frecvente cu lucrări silvotehnice pe suprafețele forestiere, cu impact asupra solului
9. Infrastructura și sisteme de irigații în mare parte învechite și ineficiente
10. Disponibilitatea resurselor de apă este limitată în spațiile/bazinele hidrografice în contextul secetei hidrologice
11. Lipsa unui program național de îmbunătățiri funciare pentru regiunile cu risc crescut de degradare a stratului arabil prin eroziune pluvială și/sau eoliană
12. Suprafete mici acoperite de perdelelor naturale de protecție a culturilor agricole la nivel de fermă
13. Insuficiența corelare a sectorului de cercetare agricolă cu practica agricolă
14. Echipamente și utilaje pentru efectuarea lucrărilor de exploatări forestiere insuficiente și depășite tehnologic precum și un număr redus al funicularelor utilizate pentru lucrările de exploatări

forestiere
15. Suprafața agricolă utilizată gestionată de ferme cu intensitate scăzută a factorilor de producție per hectar a scăzut de la 33,3 % la 16,1 %

2.1.SO5.1.3 Oportunități

1. Disponibilitatea de tehnologii inovative care să asigure un management eficient al resurselor naturale
2. Disponibilitatea de tehnologii noi si a solutiilor de agricultură de precizie care să conducă la gestionarea eficientă a resurselor naturale
3. Disponibilitatea fondurilor Europene pentru gestionarea eficientă a terenurilor agricole, prin înființarea de perdele forestiere, cu lățimi mici, pentru protecția culturilor agricole la nivel de fermă, care pot îmbunătăți peisajul natural, managementul apei și conservarea solului, contribuind în același timp la îmbunătățirea retenției apei și reducerea riscului de inundații
4. Creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul
5. Punerea în aplicare în continuare a măsurilor care contribuie la îndeplinirea obiectivelor europene și naționale de mediu în ceea ce privește calitatea aerului, solului, apei și biodiversitatea
6. Sprijin UE pentru gestionarea durabilă și eficientă a resurselor naturale, pentru servicii de formare și consultanță, pentru parteneriate pentru inovare, pentru creare de baze de cunoștințe și de noi metode în agricultură

2.1.SO5.1.4 Amenințări

1. Abandonul activităților agricole, cu influențe negative în calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale
2. Accentuarea efectelor negative, în special asupra resurselor de apă, rezultate în urma utilizării unor tehnologii neperformante sau neadaptate condițiilor locale
3. Manifestarea accentuată a fenomenelor asociate schimbărilor climatice care pot avea impact asupra solului și resurselor de apă
4. Creșterea temperaturii și reducerea cantității de precipitații din cauza schimbărilor climatice
5. Menținerea unui grad ridicat de disociere a activităților de cercetare de latură aplicativă și cererea din piață
6. Neadaptarea capacității serviciilor de consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor
7. Presiuni antropice crescute asupra resurselor de apă și sol pe suprafețele agricole și forestiere

2.1.SO5.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO5.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da

19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
32	Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor	Grad mediu	Parțial

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO5.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific

Pentru **OS 5 - Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice,** legislația în cauză se referă la:

1. Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei;
2. Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
3. Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa;
4. Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor.

Implementarea intervențiilor de mediu şi climă va contribui la atingerea obiectivelor strategiilor, politicilor şi programelor europene şi naţionale de conservare a speciilor importante.

Promovarea de practici agricole extensive prin intervenția de agro-mediu și climă pe pajiști permanente contribuie, totodată, la atingerea obiectivelor de protecție a apelor precizate în cadrul Directivei Cadru Apă, Directivei nitraţi şi Directivei privind gestionarea durabila a pesticidelor, prin reducerea poluării apelor și atenuarea efectelor negative ale viiturilor.

Agricultura ecologică promovează, de asemenea, metode de gestionare a dăunătorilor bazate pe reducerea utilizării pesticidelor contribuind la punerea în aplicare a prevederilor Directivei 2009/128/EC privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

În acest sens, este necesară menținerea unui nivel redus de poluare a apelor din surse agricole, prin promovarea unor practici și facilități agricole cu impact redus asupra calității apei, respectiv prin aplicarea Codului de Bune Practici Agricole si a Programului de Actiune (respectarea cerinţelor Directivei Nitraţi). În special exploatațiile zootehnice de dimensiuni mici și medii, care produc pentru piață în sistem organizat, au nevoie de sprijin pentru a investi în facilități individuale de depozitare a gunoiului de grajd pentru a se alinia cerințelor minime obligatorii de mediu.

Sprijinul acordat pentru conversia la practicile de agricultura ecologică va contribui la îmbunătățirea calității apei prin evitarea utilizării pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării

resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane).

Metodele specifice agriculturii ecologice implică utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând și îmbunătățind starea solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele.

De asemenea, încurajarea practicilor de agricultură ecologică sporeşte fertilitatea și activitatea biologică a solului, asigurând un nivel mai înalt de conținut de materie organică în sol și un potențial mai mare de control al eroziunii prin utilizarea rotației multianuale a culturilor, prin utilizarea culturilor pentru îngrășăminte verzi, utilizarea de preparate pe bază de microorganisme și aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, de preferință compostate, provenite din producția ecologică.

Intervenția de agro-mediu și climă pe terenuri arabile contribuie la promovarea dezvoltării durabile și la gestionarea eficientă a resurselor naturale prin limitarea sau interzicerea utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor, contribuind la îmbunătățirea gestionării nutrienților, la reducerea scurgerilor de pesticide, la menținerea și îmbunătățirea stării ecologice şi chimice a apelor, precum și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați. Înființarea culturilor verzi pe terenurile arabile asigură protecția solului împotriva eroziunii pe timpul iernii, îmbunătățește calitatea și fertilitatea solului prin creșterea materiei organice din sol și contribuie la conservarea umidității din sol.

Practicile agricole promovate prin înființarea culturilor verzi pe terenurile arabile contribuie la diminuarea riscului scurgerilor de nutrienţi. Renunțarea la lucrările de bază ale solului și înlocuirea cu lucrările minime în arealele sensibile la manifestarea efectelor schimbărilor climatice conduce la limitarea deficitului de apă din sol.

Prin înființarea de perdele naturale de protecție la nivelul fermelor va fi asigurată îmbunătățirea gestionării resurselor naturale precum aer, apă și sol prin contribuția la sechestrarea carbonului, retenția apei în sol și stabilizarea terenurilor în arealele cu risc de eroziune a solului/zonele cu constrângeri naturale.

Stimularea menținerii și utilizării raselor de animale aflate în pericol de abandon răspunde nevoilor privind adaptarea la scară largă a unor metode agricole durabile cu scopul managementului eficient al resurselor naturale (apă, sol și aer) și biodiversității și pentru încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale în România. De asemenea, sistemul extensiv de creștere tradițională a animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon reprezintă o modalitate de gestionare eficientă a resurselor genetice animale autohtone.

Prin promovarea utilizării atelajelor în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, sprijinul are în vedere reducerea eroziunii solului, cu efecte asupra menținerii calității acestuia, precum și asupra reducerii scurgerilor de suprafață, inclusiv în cazuri extreme de formare a torenților și viiturilor.

Intervenția privind investițiile în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere, care presupune sprijinul acordat operatorilor economici și ocoalelor silvice de regim pentru achiziționarea de echipamente/utilaje cu impact de mediu redus sau care contribuie la îmbunătățirea managementului durabil al pădurilor la atingerea obiectivelor Directivei 92/43/CEE conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică;

2.1.SO5.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de

		teren arabil	programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
Sectoral - Vin	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restructurarea și conversia plantațiilor viticole	IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
Sectoral - Vin	INVWINESUST(58(1)(m)) - investiții în active corporale și necorporale vizând consolidarea sustenabilității vinificației	IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon	O.19. Numărul de operațiuni sau unități care sprijină resursele genetice
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-04 - Agricultură ecologică – conversie	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-07 - Silvo-mediu și climă	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă	O.21. Numărul de operațiuni sau unități de investiții neproductive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv	DR-26 - Înființarea sistemelor	O.20. Numărul de operațiuni sau

	investiții în irigații	de irigații	unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI	O.1. Numărul de proiecte ale grupului operațional al Parteneriatului european pentru inovare (PEI)
RD	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor	DR-37 - Transfer de cunoștințe	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin
RD	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor	DR-38 - Consiliere în afaceri agricole	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Romania înregistrează, în general, o stare bună a resurselor naturale (aer, apa, sol). In contextul efectelor schimbarilor climatice si al tendintei de intensivizare a agriculturii, mentinerea intr-o stare buna a resurselor naturale (apa, sol, aer), imbunatatirea calitatii acestora si gestionarea eficienta a acestora sunt obiective importante ale Romaniei.

In acest scop, România își propune prin PNS următoarele:

1. **Acordarea de plăți compensatorii fermierilor** înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât în perioada de conversie, cât și în perioada certificată, pentru aplicarea practicilor de agricultură ecologică, conform Regulamentului (UE) nr. 1848/ 2018. Metodele specifice agriculturii ecologice implică utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând și îmbunătățind starea solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele.

2. **Acordarea de plati compensatorii pentru angajamente de agro-mediu și climă voluntare** pe pajiști permanente pentru încurajarea aplicării de practici agricole prietenoase cu mediul, reducerea utilizării utilajelor mecanizate, interzicerea aplicării îngrășămintelor chimice, în același timp cu reducerea încărcăturii de animale, care vor contribui la protecția resuselor de sol, creșterea calității aerului și a resurselor de apă.

3. **Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare pentru creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon**, prin aplicarea unor practici agricole durabile de creștere extensivă tradițională a animalelor de rasă pură, care sunt bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu și climă, va contribui la reducerea riscului intensivizării și la reducerea presiunii exercitate asupra biodiversității.

4. **Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare de agro-mediu și climă pe terenurile arabile** prin interzicerea sau limitarea utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor și prin aplicarea unor practici agricole și lucrări ale solului corelate cu riscul de eroziune și cu riscurile asociate manifestării efectelor schimbărilor climatice vor contribui la mentinerea și îmbunătățirea stării ecologice și chimice a apelor, la menținerea calității solului prin reducerea eroziunii eoliene și pluviale, precum și la creșterea calității aerului prin reducerea pulberilor atmosferice rezultate din eroziunea eoliană a solului.

5. **Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare pentru reducerea numarului de interventii silvotehnice** si utilizarea de atelaje la executarea lucrarilor de rarituri in fondul forestier care vor contribui la reducerea eroziunii solului forestier și creșterea calității apelor prin reducerea scurgerilor de suprafață.

6. **Sprijinirea financiară a operatorilor economici și ocoalelor silvice** care operează în fondul forestier național pentru achiziționarea de echipamente și utilaje cu impact redus asupra mediului (echipamente și

utilaje cu tehnologii noi și funiculare) necesare executării lucrărilor silvice și gestionării resurselor forestiere, care vor contribui la reducerea eroziunii solului forestier și creșterea calității apelor prin reducerea scurgerilor de suprafață.

7. **Sprijinirea modernizării infrastructurii de irigații,** în vederea gestionării eficiente a resurselor de apă cu scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice, în special a fenomenelor de secetă și deșertificare.

8. **Acordarea de plăți prin eco-schema de sprijinire a practicarii unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici,** prin care se are în vedere cultivarea suprafețelor agricole cu cel puțin 10% plante proteaginoase, asigurarea rotației culturilor, precum și, după caz, necultivarea pe o perioadă de maximum un an a suprafetei de teren agricol. Aplicarea acestui tip de măsuri de gestionare a suprafețelor agricole vor contribui la reducerea eroziunii de suprafață, dar pot contribui și la îmbunătățirea compoziției acestuia și a proceselor biologice, fizice și chimice desfășurate la nivelul solului, precum și la gestionarea eficientă a resurselor de apă din sol.

9. **Acordarea de plăți prin eco-schema practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil,** prin care se urmareste creșterea numărului de culturi proteaginoase, reducerea consumului de substanțe chimice în fertilizare și combatere, precum si aplicarea de practici de agricultură conservativă de tipul „no-till" sau „minimum tillage". Aplicarea acestui tip de măsuri de gestionare a suprafețelor agricole vor contribui la prevenirea degradării solului, dar pot contribui și la îmbunătățirea compoziției acestuia și a proceselor biologice, fizice și chimice desfășurate la nivelul solului, gestionarea nutrienților precum și la gestionarea eficientă a resurselor de apă din sol.

10**. Investiții neproductive de înființare a perdelelor protecție a culturilor agricole,** la nivel de fermă, cu contribuții importante la conservarea resurselor naturale de apă, aer și sol.

11.**Investiții în sectorul viti-vinicol** care conduc la sporirea durabilității producției de vin prin utilizarea eficientă a resurselor de apă, conservarea solului și creșterea capacității de captare a carbonului în sol.

Acțiunile privind agricultura de precizie din cadrul intervențiilor de investiții agricole din pilonul II contribuie, de asemenea, la gestionarea eficientă a resurselor de apă, sol și aer.

2.1.SO5.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO5.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)?

: **Nu**

2.1.SO5.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.19 PR - Îmbunătățirea și protejarea solurilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)	52,76 %
R.20 PR - Îmbunătățirea calității aerului Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor de amoniac	4,42 %
R.21 PR - Protejarea calității apei Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul	8,09 %

angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă	
R.22 [PR] - Gestionarea durabilă a nutrienţilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienţilor	8,38 %
R.24 [PR] - Utilizarea durabilă și redusă a pesticidelor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide	7,93 %
R.25 - Performanța de mediu în sectorul creșterii animalelor Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea durabilității mediului	4,01 %
R.26 [CU] - Investiții legate de resursele naturale Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale	0,00 %
R.27 [CU] - Performanța legată de mediu sau climă prin investiții în zonele rurale Numărul de operațiuni care contribuie la obiectivele de durabilitate a mediului și la realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în zonele rurale	276,00
R.28 [CU] - Performanța legată de mediu sau climă prin cunoștințe și inovare Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC, legate de performanța legată de mediu sau climă	37.032,00

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, în aceasta secțiune care are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate în Anexa I a SPR).

R.19[PR] Îmbunătățirea și protejarea solurilor: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin care sunt benefice pentru gestionarea solului, în vederea îmbunătățirii calității și a biocenozei solului (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor inclusiv cu culturi de leguminoase)

La stabilirea obiectivelor de etapa au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-02 (pachetele 4 și 5), DR-04, DR-05, PD-04 si PD-05, PD-06.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune în cazul celor 6 intervenții, menționăm că la calcularea indicatorului au fost excluse suprafețele de teren arabil din cadrul intervențiilor DR–02 (pachetul 4 si 5), DR-04 și DR-05, existând posibilitatea ca acestea să se suprapună cu suprafața aferentă PD-04 si PD-05.

Au fost incluse în calculul indicatorului suprafețele aferente DR-04 si DR-05 pachetele 6.1 si 6.2 – pajiști permanente.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru pachetele similare din M.10 și M.11 PNDR 2014-2020, adaptate la bugetul alocat pentru perioada 2024-2028 pentru PD-04, respectiv 2025-2028 pentru DR-01, DR-02, DR-04 și DR-05. Indicatorul este anual.

Au rezultat următoarele valori anuale prin raportarea suprafeței fizice la la indicatorul de context C.17:

-FY 2024 – 50,84% (7,03 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2025 - 52,76% (7,30 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2026 – 45,00% (6,22 mil ha suprafață fizică);

-FY 2027 – 45,00% (6,22 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2028 – 45,00% (6,22 mil. ha suprafață fizică).

Intervenția DR-02 contribuie la acest indicator prin condițiile de incorporare a masei vegetale a culturilor verzi, fixatoare de azot, realizate odată cu efectuarea lucrărilor de pregătire a terenului pentru înființarea culturii de primăvară ceea ce conduce la îmbunătățirea si protejarea calității solului.

Intervențiile DR-04 si DR-05 contribuie la acest indicator prin promovarea practicilor agricole extensive si a practicilor specifice agriculturii ecologice ce sporesc fertilitatea și activitatea biologică a solului, asigurând un nivel mai înalt de conținut de materie organică în sol și un potențial mai mare de control al eroziunii prin utilizarea rotației multianuale a culturilor, prin utilizarea culturilor pentru îngrășăminte verzi, utilizarea de preparate pe bază de microorganisme și aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, de preferință compostate, provenite din producția ecologică vor favoriza îmbunătățirea structurii solului, menținerea fertilității și funcționalității solului.

De asemenea, intervențiile PD-04, PD-05 si PD-06 contribuie la valoarea indicatorului țintă prin promovarea la nivelul ecoschemelor a practicilor benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității și a biocenozei solului, precum acoperirea solului, diversificarea culturilor, implementarea lucrărilor solului în manieră conservativă, înființarea de culturi proteaginoase. De asemenea, practicile promovate contribuie la: creșterea conținutului de azot în sol, creșterea capacității solului de sechestrare a carbonului și îmbunătățirea calității structurii solului, resursă naturală principală în cadrul activității agricole.

Modificările tehnice și financiare din versiunea 7.0 de la nivelul ecoschemelor au condus la modificarea obiectivelor anuale pentru 2026 (care reflectă rezultatele campaniei 2025) și anii următori. Indicatorul este anual, valoarea totală țintă a acestuia reflectând valoarea anuală cea mai mare (anul 2025) de 52,76%.

R.20PR Îmbunătățirea calității aerului: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la reducerea emisiilor de amoniac

La stabilirea obiectivelor de etapa a fost luata in considerare suprafața fizica din intervenția DR-01, respectiv 610,6 mii hectare generând astfel valoarea de 4,42% din SAU raportata la indicatorul de context C.17. Indicatorul este anual.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsurile similare M.10 din PNDR 2014-2020.

Intervenția DR – 01 contribuie la acest indicator prin cerințele referitoare la lipsa mecanizării cu utilaje grele și evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiționale folosite (ce se reduc în fond la un păşunat non-intensiv și la cosit), precum si interzicerea aplicării fertilizanților chimici și utilizarea îngrășămintelor organice vor favoriza promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice.

R.21PR Protejarea calității apei: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la calitatea cursurilor de apă

La stabilirea obiectivelor de etapa au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-01, DR-02 (excepție pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice), DR-04 și DR-05.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune in cazul celor 4 intervenții menționam că în calculul indicatorului au fost excluse suprafețele aferente DR-04 si DR-05 Pachetul 6 - varianta 6.2 - pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-mediu și climă ce se suprapun cu DR-01, precum și 80% din suprafața DR-02 pachet 5 ce se poate suprapune cu suprafețele DR-04 si DR-05.

A rezultat o suprafață fizică de cca. 1,118 mil. hectare care raportată la indicatorul de context C.17 a generat valoarea țintă de 8,09% din SAU. Indicatorul este anual.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsurile similare M.10 și M.11 din PNDR 2014-2020.

Intervenția DR-01 contribuie la acest indicator prin cerințele referitoare la lipsa mecanizării cu utilaje grele și evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiționale folosite (ce se reduc în fond la un păşunat non-intensiv și la cosit) ce vor favoriza reducerea poluării cu nitrați proveniți din agricultură. De asemenea, practicile agricole promovate in cadrul DR-02 contribuie la diminuarea riscului scurgerilor de nutrienți, în special a azotului în timpul iernii, iar împreună cu cerința de interzicere a utilizării fertilizanților chimici vor favoriza menținerea și îmbunătățirea stării ecologice și chimice a apelor și atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați.

Intervențiile DR-04 si DR-05 contribuie la acest indicator prin promovarea practicilor agricole extensive

si a practicilor specifice agriculturii ecologice ce implică evitarea utilizării pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd vor favoriza îmbunătățirea calității apei, dar si scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane.

R.22PR Gestionarea durabilă a nutrienților: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la îmbunătățirea gestionării nutrienților

La stabilirea obiectivelor de etapă au fost luate în considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-01, DR-02 (pachetele 4, 7, 9.1 si 10), PD-04 și PD-05.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune în cazul celor 4 intervenții, menționăm că au fost excluse suprafețele aferente PD-05 pajiști permanente ce se puteau suprapune cu DR-01 (cca. 50 mii ha). De asemenea, au fost excluse cca. 10 mii ha PD-04 teren arabil ce se puteau suprapune cu DR-02.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsurile similare din PNDR 2014-2020 fiind adăugate si suprafețele aferente angajamentelor asumate in cadrul PNDR 2014-2020.

Au rezultat următoarele valori anuale prin raportarea suprafeței fizice la la indicatorul de context C.17:

-FY 2024 – 4,95% (685 mii ha suprafață fizică);

-FY 2025 - 8,38% (1,16 mil. ha suprafață fizică);

-FY 2026 – 5,95% (823 mii ha suprafață fizică);

-FY 2027 – 5,95% (823 mii ha suprafață fizică);

-FY 2028 – 5,95% (823 mii ha suprafață fizică).

Interventiie DR – 01 și DR – 02 contribuie la acest indicator prin pachetul adresat culturilor verzi care are potențialul de a diminua riscul scurgerilor de nutrienți, în special cele de azot, respectiv prin respectarea cantităților de îngrășăminte ce pot fi utilizate pe terenurile agricole, perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor, obligația de a urma un plan de fertilizare.

De asemenea, intervențiile PD – 04 si PD-05 contribuie la valoarea indicatorului țintă cu practicile benefice pentru mediu impuse de ecoschemă, respectiv cerința de cultivare de plante proteaginoase contribuind la îmbogățirea solului în nutrienți, iar suplimentar PD-05 cu suprafața de pajiști permanente care prin efectuarea păşunatului cu max. 2 UVM/ha asigură premisele evitării suprapăşunatului, contribuie astfel la gestionarea durabilă a nutrienților prin îmbunătățirea ciclului durabil al azotului, a materiei organice a solului, cât și la reducerea consumului de îngrășăminte chimice..

Anul financiar 2024 este calculat doar pe baza ecoschemelor, respectiv 10% din suprafața PD-04 și PD-05. În anul 2025, aferent ecoschemelor s-a avut în vedere suprafața generată de 10% PD-05, respectiv 5% PD-04. Începând cu 2026, aferent ecoschemelor s-a avut în vedere suprafața generată de 10% PD-05.

Modificările tehnice și financiare din versiunea 7.0 de la nivelul ecoschemelor au condus la modificarea obiectivelor anuale pentru 2026 (care refecta rezultatele campaniei 2025) și anii următori. Indicatorul este anual, valoarea totală țintă a acestuia reflectând valoarea anuală cea mai mare (anul 2025) de 8,38%.

R.24PR Utilizarea durabilă și redusă a pesticidelor: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) conform unor angajamente specifice care beneficiază de sprijin și care duc la o utilizare durabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a efectelor pesticidelor, precum scurgerea pesticidelor

La stabilirea obiectivelor de etapa au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-01, DR-02 pachetele 7 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis), 9.1 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina) și 10 refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole, DR-04 si DR-05.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune in cazul celor 4 intervenții menționam ca in calculul indicatorului au fost excluse suprafețele DR-04 si DR-05 Pachetul 6 - varianta 6.2 – pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-

mediu și climă.

A rezultat o suprafață fizica de cca. 1,096 mil. hectare care raportata la indicatorul de context C.17 a generat valoarea țintă de 7,93% din SAU. Indicatorul este anual.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsurile similare M10. Și M.11 din PNDR 2014-2020.

Intervenția DR-01 contribuie la acest indicator prin cerințele referitoare la lipsa mecanizării cu utilaje grele și evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiționale folosite (ce se reduc în fond la un păşunat non-intensiv şi la cosit) ce vor favoriza reducerea utilizării pesticidelor. De asemenea, intervenția DR-02 urmărește contribuția la obiectivele stabilite prin Strategia UE Farm to Fork privind reducerea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor.

Intervențiile DR-04 si DR-05 contribuie la acest indicator prin promovarea practicilor agricole extensive si a practicilor specifice agriculturii ecologice ce implică evitarea utilizării pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd vor favoriza reducerea utilizării pesticidelor.

R.25 Performanța de mediu în sectorul creșterii animalelor: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la îmbunătățirea durabilității mediului

La stabilirea obiectivului de etapă 2025 au fost luate în considerare UVM-urile aferente intervențiilor PD-27 (191.327 UVM) și DR-03 (2.382 UVM-uri), cumulând o valoare de 193.709 UVM-uri care raportată la indicatorul de context C.23 Numărul de unități de vita mare generează o valoare de 4,01%.

Începând cu anul 2026, DR-03 contribuie cu 2.382 UVM-uri, iar PD-27 cu 38.000 UVM-uri pe an.

PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin păşunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate a fost introdusă ca urmarea analizei depunerilor de cereri din anul de cerere 2023 în cadrul eco-schemelor. Intervenția va contribui la valoarea țintă programată începând cu 2025 (campania 2024).

Pentru DR-03 - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon, valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru pachetele similare din PNDR 2014-2020.

Intervenția DR-03 vizează stimularea menținerii și utilizării raselor de animale aflate în pericol de abandon, răspunzând nevoilor privind adaptarea la scară largă a unor metode agricole durabile cu scopul managementului eficient al resurselor naturale (apă, sol și aer) și biodiversității și pentru încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale în România. Sistemul extensiv de creștere tradițională a animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon constituie o practică agricolă durabilă prin care se gestionează eficient resursele genetice animale autohtone.

Intervenția PD-27 vizează păşunatul extensiv real și eficient al bovinelor pe suprafețele de pajiști permanente si pajiști temporare, asigurarea libertății de mișcare suplimentare prin efectuarea de păşunat pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare contribuie la sporirea condițiilor de bunăstare a bovinelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de anti-microbiene.

Modificările tehnice și financiare din versiunea 7.0 de la nivelul ecoschemei PD-27 au condus la modificarea obiectivelor anuale pentru 2026 și anii următori. Indicatorul este anual, valoarea totală țintă a acestuia reflectând valoarea anuală cea mai mare (anul 2025) de 4,01%.

R.26 Investiții legate de resursele naturale: Ponderea fermelor care beneficiază de sprijin din PAC pentru investiții productive și neproductive legate de grija pentru resursele naturale

La R.26 contribuie operațiunile sprijinite în cadrul intervenției DR-19, DR-26 (componenta de modernizare), IS-V-01 și IS-V-07, este estimată finanțarea a cca. 138 de operațiuni. Prin raportare la C12, valoarea țintă este de 0,004%. Indicatorul este cumulativ.

În versiunea inițială a Planului Strategic, toate proiectele finanțate în cadrul IS-V-02 și IS-V-07 contribuiau la R.26, datorită condiției de a avea cel puțin o acțiune pentru a îndeplini obiectivele legate de grija pentru resursele naturale, iar valoarea acestor acțiuni să reprezinte cel puțin 11% din cheltuielile eligibile ale proiectului, precum si proiectele din cadrul IS-V-01 care vizează şi acţiuni care asigură posibile economii de apă.

În versiunea 7.0 s-a modificat fișa intervenției IS-V-02, respectiv s-a eliminat procentul de 11% și s-a considerat IS-V-07 în integralitatea sa ca având drept obiectiv investițiile în sensul art. 60 alin.(4) din Regulamentul (UE) 2021/2115, ceea ce a condus la eliminarea contribuției operațiunilor sprijinite prin IS-V-02 de la indicatorul de rezultat R26.

Modificarea DR-26 prin introducerea componentei de modernizare, a condus la adăugarea contribuției operațiunilor de modernizare sprijinite prin DR-26 de la indicatorul de rezultat R.26.

S-au modificat obiectivele anuale pentru 2025 și anii următori, ținta totală s-a modificat de la 0,01% la 0,004%.

R.27 Performanță în materie de mediu sau de climă prin investiții în zonele rurale: Numărul de operațiuni care contribuie la durabilitatea mediului și la obținerea unei atenuări a schimbărilor climatice și la îndeplinirea obiectivelor de adaptare în zonele rurale

La R.27 contribuie operațiunile sprijinite în cadrul intervenției DR-25 fiind estimată finanțarea a cca. 276 de operațiuni. Aceasta se bazează pe experiența actualelor intervenții din perioada 2014-2020 și este în strânsă corelare cu bugetul alocat (cca 400 mil. euro). Indicatorul este cumulativ.

R.28 Performanță în materie de mediu sau de climă prin cunoaștere și inovare: Numărul persoanelor care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale din cadrul Parteneriatului european pentru inovare (PEI) care beneficiază de sprijin din PAC privind performanța în materie de mediu sau de climă

Sprijinul acordat prin intervențiile DR-37 - Transfer de cunoștințe și DR-38 - Consiliere în afaceri agricole contribuie la R.28 care reflecta numărul persoanelor care beneficiază de formare, consiliere în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor (obiectivele specifice (d), (e) și (f) definite la articolul 6 alineatul (1) din regulament).

Estimare: DR-37 – 13.222 persoane care beneficiază de formare și DR-38 – 23.595 persoane care beneficiază de consiliere în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor, reprezentând cca. 30% din numărul total de beneficiari.

Sprijinul acordat prin DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI va contribui la R.28 cu un număr estimat de cca. 215 persoane participante în cca. 43 de proiecte PEI cu tematica în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor. Proiectele nu vor aborda exclusiv tematica de mediu pentru a putea fi cuantificate în R.28.

Valoare țintă R.28 de 37.032 persoane. Indicatorul este cumulativ.

2.1.SO5.9 Justificarea alocării financiare

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție.

- PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil – 1.646,55 mil. euro
- PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale) – 245,00 mil. euro
- PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști – 55,84 mil. euro
- PD-27 Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate – 35,60 mil. euro
- DR-01 - Agro-mediu și climă - Pajiști permanente – 386,27 mil. euro
- DR-02 - Agro-mediu și climă – Terenuri arabile – 104,69 mil. euro
- DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon – 1,38 mil. euro
- DR-04 - Agricultură ecologică – conversie – 162,60 mil. euro
- DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării – 226,52 mil. euro
- DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă – 11,76 mil. euro

- DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații – 400 mil. euro
- DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI – 20,04 mil. euro
- DR-37 - Transfer de cunoștințe – 12,1 mil. euro
- DR-38 - Consiliere în afaceri agricole – 8,1 mil. euro
- IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole – 41,55 mil. euro
- IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin – 11,10 mil. euro
- DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații – 24,5 mil. euro (contribuție DR-26 estimată pentru modernizarea sistemelor de irigații)

Total alocare SO5 – 3.393,6 mil. euro

Astfel, se stabilește legătura dintre obiectivele de performanță și finanțarea corespunzătoare per intervenție pentru a asigura îndeplinirea țintelor în 2029.

2.1.SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

2.1.SO6.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO6.1.1 Puncte forte

1. Pondere ridicată a terenurilor agricole și forestiere generatoare de servicii ecosistemice caracterizate printr-o mare diversitate biologică, inclusiv suprafețe agricole semnificative (36,3% din SAU în 2012) cu înaltă valoare naturală (HNV), care contribuie la conservarea biodiversității
2. Pondere ridicată de acoperire a zonelor importante din punct de vedere al protecției mediului (arii naturale protejate, situri Natura 2000) din perspectiva managementului durabil al terenurilor agricole și forestiere
3. 5% din SAU aflată sub angajamente de agro-mediu prin care se promovează practici agricole extensive, cu impact benefic asupra biodiversității
4. Gestionare durabilă a pădurilor din fondul forestier național, atât a celor cu funcții prioritare de protecție, cât și a celor cu funcții de producție și protecție, în concordanță cu conceptele recunoscute la nivel european, care contribuie la conservarea biodiversității
5. Varietate mare de specii forestiere, dintre care unele cu potențial melifer
6. Existența unor rase adaptate la condițiile locale
7. Unicitatea arealului Delta Dunării (patrimoniul UNESCO)

2.1.SO6.1.2 Deficiențe

1. Slaba utilizare a soiurilor adaptate la condițiile locale, cu impact asupra efectivelor
2. Nivel redus al biodiversității pe terenuri arabile
3. Intervențiile frecvente cu lucrări silvotehnice pe suprafețele forestiere, cu impact asupra biodiversității
4. Nivelul de disponibilitate și capacitățile aferente serviciilor de consultanță și formare sunt inadecvate pentru a putea sprijini numărul potențial de solicitanți pentru măsurile de agro-mediu și climă
5. Venituri mici ale fermierilor/lucrătorilor în agricultură comparativ cu celelalte sectoare, în special în zonele ANC, ceea ce favorizează abandonarea activităților agricole
6. Numărul de animale din rase locale în pericol de abandon, adaptate la condițiile locale este în scădere
7. Abandonul activităților agricole datorat reducerii numărului de animale pe suprafețele de pajiști naturale și seminaturale situate în zone afectate de constrângeri naturale
8. Nivel redus de protecție a culturilor agricole împotriva factorilor climatici nefavorabili
9. Doar 3,4 % din suprafața agricolă utilizată este acoperită de elemente liniare, sub media UE (4,6%)
10. Suprafața agricolă utilizată gestionată de ferme cu intensitate scăzută a factorilor de producție per hectar a scăzut de la 33,3 % la 16,1 %

2.1.SO6.1.3 Oportunități

1. Numărul mare de gospodării individuale care cresc animale, având posibilitatea reorientării spre creșterea raselor și cultivarea soiurilor autohtone
2. Punerea în aplicare în continuare a măsurilor care contribuie la îndeplinirea obiectivelor europene și naționale de mediu în ceea ce privește calitatea aerului, solului, apei și biodiversității
3. Atractivitatea zonelor rurale din perspectiva disponibilității și calității bune a resurselor naturale (biodiversitate, apă, sol, peisaj)
4. Sprijin UE pentru servicii de formare și consultanță
5. Sprijin UE pentru protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea

habitatelor și a peisajelor
6. Dezvoltarea investițiilor privind utilizarea resurselor regenerabile în vederea diminuării utilizării resurselor convenționale
7. Posibilitatea dezvoltării economiei circulare prin utilizarea resurselor silvice, inclusiv utilizarea unor materiale reciclabile/biodegradabile
8. Disponibilitatea sprijinului pentru protecția biodiversității și conservarea habitatelor și a peisajelor naturale din Delta Dunării
9. Posibilitatea oferita de sprijinul UE pentru înființarea de perdele forestiere de protecție a culturilor agricole, la nivelul fermei.

2.1.SO6.1.4 Amenințări

1. Risc de creștere a nivelului de utilizare a inputurilor
2. Abandonul activităților agricole, cu influențe negative în conservarea biodiversităţii, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale
3. Pierderea resurselor genetice asociate soiurilor și raselor locale
4. Neadaptarea capacității serviciilor de consultanță, din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor
5. Afectarea sănătății ecosistemelor forestiere, ca urmare a manifestării fenomenelor climatice extreme cu frecvență și intensitate crescută (secetă, vânt puternic, viituri etc.), cauzate de schimbările climatice
6. Slaba exploatare a potențialului zonelor desemnate Natura 2000 din cauza imposibilității de a planifica desfășurarea activităților agricole și realizarea investițiilor agricole și neagricole în lipsa hărților în format GIS care să indice zonarea restricțiilor și limitărilor impuse de planurile de management
7. Slaba eficiență economică a practicilor agricole extensive/mixte tradiționale prietenoase cu mediul

2.1.SO6.1.5 Alte observaţii

N/A

2.1.SO6.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO6.3 Identificarea (elementelor) planurilor naționale relevante care decurg din instrumentele legislative menționate în anexa XI la Regulamentul privind planul PAC care au fost luate în considerare pentru evaluarea nevoilor din cadrul planurilor PAC pentru acest obiectiv specific

Pentru **OS 6 - Contribuirea la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor**, legislația în cauză se referă la:

1. Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice;
2. Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică;

Obiectivele PNS concordă cu prioritățile PAC. Intervențiile propuse pentru atingerea obiectivelor, se subordonează principiilor şi obiectivelor stabilite în convențiile internaționale aferente, legislația UE/națională, pentru conservarea biodiversității, habitatelor naturale șispeciilor de faună și floră sălbatică, protecției împotriva poluării cu nitrați, managementul apelor, utilizării durabile a pesticidelor, menținerii calității aerului și solului, precum și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) și adaptării la efectele schimbărilor climatice.

În zonele ANC se urmărește în mod deosebit evitarea abandonului activităților agricole prin aplicarea ecocondiționalității. Evitarea abandonului activităților agricole contribuie, de asemenea, la conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

Astfel, prin sprijinul acordat se vor reduce suprafețele agricole extinse afectate de fenomene de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren, deșertificare, etc.), precum și de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice respectiv, abandonul activităţilor agricole, cu influenţe negative în conservarea biodiversităţii, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale. De asemenea, majoritatea terenurilor agricole din zona de Sud, Est si Vest a țării se încadrează în categoria "fragil" și "critic" fiind sensibile la schimbările climatice și la modificările managementului agricol. Suprafața susceptibilă la procese de degradare care conduc la aridizare / deşertificare, stabilită pe baza indicelui ESAI, se suprapune în mare măsură cu suprafața afectată de constrângeri naturale semnificative stabilită în baza prevederilor Regulamentului (UE) 1305/2013. Anual, suprafețe semnificative de teren agricol sunt afectate de diferite fenomene meteorologice care au impact negativ asupra producției agricole, ca de exemplu: secetă, inundații, furtună, grindină și îngheț.

Neutilizarea îngrășămintelor chimice, a erbicidelor și pesticidelor produse sintetic, densitățile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreținerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole și alte zone necultivate), menținerea activității biologice mai intense a solului, mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea mixtă a terenurilor vor contribui la conservarea biodiversităţii.

Sprijinul acordat pentru menținerea practicilor de agricultura ecologică va contribui la conservarea biodiversității față de agricultura convenţională, precum și la îmbunătățirea managementului siturilor Natura 2000. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversităţii sunt conferite de neutilizarea îngrăşămintelor chimice, a erbicidelor şi pesticidelor produse sintetic, densităţile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreţinerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole şi alte zone necultivate), menţinerea activităţii biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte şi utilizarea mixtă a terenurilor.

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, intervenția urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere, contribuind în acest fel la conservarea biodiversității, inclusiv pe suprafețele angajate situate în ariile naturale protejate. Activitățile forestiere care au ca rezultat perturbarea faunei sălbatice vor fi astfel limitate, asigurându-se condițiile necesare conservării elementelor de biodiversitate pe întregul lanț trofic (fluturi, insecte, în special insecte xilofage, păsări, mamifere mici și mari etc.).

Înierbarea intervalelor dintre rânduri in plantațiile pomicole, viticole, pepiniere si hameisti contribuie la conservarea și sporirea biodiversității plantațiilor si a mediului înconjurător, precum și la protecția si reconstrucția habitatelor.

Aplicarea de către fermieri a unor practici agricole extensive pe suprafeţele de pajişti permanent, asigură premisele necesare conservării biodiversităţii. Astfel, stabilirea unor perioade când activităţile agricole nu sunt permise sau a unor zone unde aceste activităţi sunt limitate, reducerea utilizării îngraşămintelor organice şi interzicerea utilizării inputurilor chimice (îngraşăminte şi persticide). Încurajarea menținerii sau adoptării pe terenurile arabile a unor practici agricole adresate protecției speciilor prioritare, dar și a speciilor comune și a habitatelor agricole contribuie la conservarea biodiversității asociate terenurilor agricole.

Înființarea de către fermieri a perdelelor naturale de protecție pe terenurilor agricole asigură premisele necesare stopării declinului biodiversității, cu aport semnificativ la creșterea populațiilor de polenizatori, precum și creșterea elementelor de peisaj.

Alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile contribuie la conservarea și sporirea biodiversității, precum și la protecția si reconstrucția habitatelor.

Creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care se află în pericol de abandon contribuie la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creșterea productivități animalelor, diversificarea populațiilor existente la un anumit moment, refacerea vitalității liniilor selecționate și refacerea rezistenței la boli. De asemenea, prin încurajarea creșterii animalelor din rase locale în pericol de abandon, se păstrează identitatea locală și valoarea cultural-istorică a acestora.

2.1.SO6.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte	IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor și a bolilor	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării

apicole	acțiuni	specifice stupilor, în special a varoozei	sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni	IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	PROMOBEES(55(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon	O.19. Numărul de operațiuni sau unități care sprijină resursele genetice
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-04 - Agricultură ecologică – conversie	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-07 - Silvo-mediu și climă	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de

			suprafață
RD	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone	DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă	O.21. Numărul de operațiuni sau unități de investiții neproductive realizate in situ, care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Mediul natural din Romania se caracterizează, în general, printr-o stare bună de conservare a resurselor naturale, prin varietatea peisajelor tradiționale și o remarcabilă diversitate biologică. Cu toate acestea, riscul intensivizării în zonele cu potențial agricol ridicat, al abandonării activităților agricole în zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, al pierderii diversitatii genetice autohtone, precum si numarul ridicat al interventiilor silvotehnice, exercită o presiune ridicată asupra biodiversității atat pe terenurile agricole, cat si pe cele forestiere. Astfel, conservarea habitatelor si a peisajelor reprezinta obiective importante pentru Romania.

In acest scop, România își propune prin PNS următoarele:

1. Acordarea de plăți compensatorii fermierilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât în perioada de conversie, cât și în perioada certificată, pentru aplicarea practicilor de agricultură ecologică, conform Regulamentului (UE) nr. 1848/ 2018. Practicile de agricultura ecologică contribuie la conservarea biodiversităţii prin neutilizarea îngrăşămintelor chimice, a erbicidelor şi pesticidelor produse sintetic, densităţile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreţinerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole şi alte zone necultivate), menţinerea activităţii biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte şi utilizarea mixtă a terenurilor.
2. Acordarea de plati compensatorii pentru angajamente voluntare pe pajişti si livezi traditionale din zonele HNV, inlcusiv in zonele Natura 2000, pentru continuarea practicării activităților agricole prietenoase cu mediul, promovarea practicilor agricole tradiționale, extensive, care vor contribui la conservarea biodiversitatii si menținerea peisajului traditional.
3. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare adaptate cerinţelor etologice ale speciilor de păsări specifice pajiştilor permanente sau livezilor tradiţionale precum *Crex crex, Lanius minor și Falco vespertinus*. Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă în România adaptate cerinţelor etologice ale speciilor de păsări ca *Crex crex, Lanius minor* și *Falco vespertinus* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel naţional, comunitar şi internaţional.
4. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare cu scopul asigurării unui management adecvat pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) cu scopul protejării acestor specii. Implementării acestui pachet va contribui indirect la conservarea unor habitate importante specifice pajiştilor naturale şi seminaturale, dar şi a unor specii prioritare a căror ecologie este legată de aceste tipuri de habitate.
5. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare în vederea asigurării unui management adecvat aplicat pe teren arabil și pe pajiștile permanente situate în arealul de distribuţie al **Acvila ţipătoare mică (***Aquila pomarina*) fapt ce contribuie la asigurarea condiţiilor de cuibărit şi de hrănire necesare protecției speciei acvila tipătoare mică (Aquila pomarina). În acelaşi timp, aplicarea acestui angajament contribuie la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversităţii, protecţiei apei şi solului, contribuind şi la încurajarea practicilor agricole tradiţionale.
6. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare în vederea asigurării unui

management adecvat aplicat pe terenurile arabile importante atât din punct de vedere etologic cât și ecologic pentru, gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis). Scopul angajamentului este asigurarea supraviețuirii și a reproducerii în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției a speciei *Branta ruficollis* (gâsca cu gât roșu), specie importantă inclusă în Anexa I a Directivei Păsări.

7. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare care vizează speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole, obiectivul angajamentului fiind reprezentat de asigurarea supraviețuirii și a reproducerii, în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției, specii care datorită intensificării agriculturii pierd condițiile optime pentru hrană și cuibărit.
8. Acordarea de plăți compensatorii în contextul intervențiilor de dezvoltare rurală pentru suprafețele agricole situate în zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice care prezintă limitări naturale ale productivității, datorate unor condiții climatice și biofizice nefavorabile, cu scopul evitarii abandonarii activitatilor agricole. Prin sprijinirea continuării activității agricole în zonele afectate de constrângeri naturale și alte constrângeri specifice se asigura, totodata, menținerea habitatelor agricole în aceste zone și a condițiilor de habitat, hrănire și reproducere pentru o serie de specii sălbatice prioritare. Continuarea activităţii agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiţionale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural.
9. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare în vederea creșterii numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care se află în pericol de abandon care să contribuie la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creșterea productivității animalelor, diversificarea populațiilor existente la un anumit moment, refacerea vitalității liniilor selecționate și refacerea rezistenței la boli. De asemenea, prin încurajarea creșterii animalelor din rase locale în pericol de abandon, se păstrează identitatea locală și valoarea cultural-istorică a acestora.
10. Acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare care depășesc cerințele obligatorii relevante prevăzute în cadrul legislației naționale în domeniul gestionării pădurilor și prevederile amenajamentelor silvice, cu scopul, în principal, de a reduce numărul de intervenții silvotehnice în pădure. Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, se urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere. De asemenea, prin menținerea lemnului mort în pădure (arbori uscați, dar nedoborâți) pentru a se descompune lent, în detrimentul valorificării economice, se urmărește păstrarea unei mari varietăți de insecte xilofage (care se hrănesc cu lemn), care la rândul lor vor contribui la menținerea în pădure a unei populații stabile de păsări insectivore.
11. Acordarea de plăți prin eco-schema de sprijinire a practicarii unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, prin care se are în vedere încurajarea gospodăriilor tradiționale să aplice practici agricole prietenoase cu mediul prin asigurarea păşunatului raţional şi menţinerea încărcării minime pe păşunile permanente şi prin cultivarea suprafeţelor agricole cu plante proteaginoase, cât şi prin protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, ori înființarea de noi elemente de peisaj. Aplicarea acestui tip de măsuri de gestionare a suprafețelor agricole vor contribui la protejarea biodiversității, prin conservarea speciilor din fauna locală sau, după caz a speciilor din flora locală.
12. Acordarea de plăți prin eco-schema practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil, prin care se urmareste protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, diversificarea culturilor, precum si aplicarea de practici de agricultură conservativă de tipul „no-till" sau „minimum tillage", ori cultivarea suprafețelor agricole cu plante proteaginoase. Aplicarea acestor tipuri de practici contribuie la protejarea biodiversității, prin conservarea speciilor din fauna locală sau, după caz a speciilor din flora locală.
13. Acordarea de plăți prin eco-schema înierbarea intervalelor dintre rânduri in plantațiile pomicole, viticole, pepiniere si hameişti, va contribui la conservarea și sporirea biodiversității a plantațiilor, protejarea mediului înconjurător, precum și la protecția si reconstrucția habitatelor locale.
14. Acordarea de plăți prin eco-schema ce vizează menținerea de zone neproductive și/sau înființarea

de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile, prin care se urmărește alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de noi elemente de peisaj cu impact crescut asupra biodiversității și a peisajului. Aplicarea acestor tipuri de practici contribuie la conservarea și sporirea biodiversității, precum și la protecția si reconstrucția habitatelor.

15. Acordarea de sprijin fermierilor prin investiții neproductive în realizarea de perdele naturale de protecție la nivel de fermă va contribui la protejarea biodiversității, în special a polenizatorilor.

2.1.SO6.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO6.7 Planificați contribuția PAC la programul LIFE (doar pentru OS4, OS5, OS6)?

: **Nu**

2.1.SO6.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.29 PR - Dezvoltarea agriculturii organice Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, împărțită între întreținere și conversie	3,53 %
R.30 PR - Sprijinirea gestionării durabile a pădurilor Ponderea terenurilor forestiere în cadrul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice	11,02 %
R.31 PR - Conservarea habitatelor și a speciilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată	7,93 %
R.32 CU - Investiții legate de biodiversitate Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la biodiversitate	0,00 %
R.33 - Îmbunătățirea gestionării rețelei Natura 2000 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin	30,09 %
R.34 PR - Conservarea elementelor de peisaj Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a copacilor	2,07 %
R.35 CU - Conservarea stupilor Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC	42,41 %

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Secțiunea are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate in Anexa I a SPR).

R.29PR Dezvoltarea agriculturii ecologice: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) care beneficiază de sprijin din PAC pentru agricultura ecologică, cu repartizare între menținerea și conversia la aceasta

La stabilirea obiectivelor de etapă au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-04 si DR-05, respectiv 488,3 mii hectare generând astfel valoarea de 3,53% din SAU raportata la indicatorul de context C.17. Fata de perioada anterioara de programare suprafața estimata a fi sprijinita este cu cca. 115 mii hectare mai mare.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsura similară M.11 din PNDR 2014-2020. Indicatorul este anual.

R.30[PR] Sprijinirea gestionării durabile a pădurilor: Ponderea terenurilor forestiere vizate de angajamentele de a sprijini protejarea pădurilor și gestionarea serviciilor ecosistemice.

La stabilirea obiectivelor de etapă a fost luată în considerare suprafața fizică a intervenției DR-07, respectiv 912 mii hectare suprafață împădurită generând astfel valoarea de 11,02% din suprafața totală împădurită raportată la indicatorul de context C.05. Valoarea maxima a indicatorului va fi atinsa in anul financiar 2027.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsura similară M.15 din PNDR 2014-2020. Indicatorul este anual.

R.31[PR] Conservarea habitatelor și a speciilor: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la sprijinirea conservării sau a refacerii biodiversității, inclusiv a practicilor agricole de mare valoare naturală

La stabilirea obiectivelor de etapa au fost luate in considerare suprafețele fizice ale intervențiilor DR-01, DR-02 pachetele 7 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis), 9.1 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina) și 10 refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole, DR-04 si DR-05.

Pentru evitarea dublei înregistrări a suprafețelor ce se puteau suprapune in cazul celor 4 intervenții menționam ca in calculul indicatorului au fost excluse suprafețele DR-04 si DR-05 Pachetul 6 - varianta 6.2 – pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-mediu și climă.

A rezultat o suprafață fizica de cca. 1,096 mil. hectare care raportata la indicatorul de context C.17 a generat valoarea ținta de 7,93% din SAU. Indicatorul este anual.

Valorile anuale ale indicatorului au fost stabilite pe baza datelor de implementare înregistrate pentru măsurile similare M.10 și M.11 din PNDR 2014-2020.

Intervenția DR – 01 vizează încurajarea deținătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive de menținere a zonelor cu înaltă valoare naturală (HNV), a zonelor importante pentru specii sălbatice de păsări și fluturi, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor pentru reducerea riscului de intensificare a agriculturii în zonele selectate și a posibilei conversii a terenurilor cu Înaltă Valoare Naturală sau a pajiștilor importante pentru păsări sau pentru fluturi în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv. De asemenea, intervenția DR - 02 vizează încurajarea menținerii sau adoptării pe terenurile arabile a unor practici agricole adresate protecției speciilor prioritare, dar și a speciilor comune și a habitatelor agricole

Intervențiile DR – 04 si DR – 05 contribuie prin utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând și îmbunătățind printre altele și sănătatea plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele conducând la conservarea sau refacerea biodiversității.

R.32 Investiții legate de biodiversitate: Ponderea fermelor care beneficiază de sprijin din PAC pentru investiții care contribuie la biodiversitate

La stabilirea valorii țintă a fost luata in considerare contribuția DR-19 Intervenții neproductive la nivel de ferma, respectiv 62 de exploatații. Indicatorul este cumulativ.

R.33 Îmbunătățirea gestionării Natura 2000: Ponderea suprafeței totale din Natura 2000 vizate de angajamente care beneficiază de sprijin.

În ceea ce privește planificarea indicatorului R.33 menționăm că intervențiile DR-01, DR-02 pachetele 7 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis), 9.1 terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina) și 10 refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole, DR-04, DR-05 și DR-07 nu vizează acordarea de plăți pentru compensarea cerințelor din planurile de management ale siturilor N2000 ce se suprapun cu zonele eligibile in cadrul acestor intervenții, ci, așa cum a fost cazul masurilor din PNDR 2014-2020, angajamentele vizate prin aceste intervenții răspund complementar unor

nevoi de conservare identificate prin PAF și specific prin planurile de management ale siturilor N2000.
Astfel, la stabilirea obiectivelor de etapa a fost calculata o contribuție care să reflecte proporțional gradul de acoperire al zonei eligibile pajiști permanente, terenuri arabile, silvomediu si agricultura ecologica cu zonele N2000, după cum urmează:
-100% - DR-02 pachetele 9.1 si 10;
-90% - DR-01 pachetele 3.1 si 3.2;
-75% - DR-02 pachetul 7;
-70% - DR-01 pachetul 1;
-65% - DR-04, DR-05 pachetele 1-6.1;
-55% - DR-07
-50% - DR-01 pachetul 6;
-40% - DR-01 pachetul 9.2.
A rezultat o suprafață fizica de 1,274 mil. hectare care raportata la valoarea indicatorului de context C.19 actualizată conform notei COM adresată Statelor Membre, a generat valoarea de 30,09% hectare.
Indicatorul este anual.

R.34[PR] Conservarea elementelor de peisaj: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a arborilor
La stabilirea obiectivelor de etapă a fost luata in considerare suprafața aferenta intervenției PD-04 (în anii 2024 si 2025). Având in vedere cerința obligatorie conform căreia fermierii trebuie să rezerve minimum 5% din terenul arabil pentru elemente neproductive (inclusiv teren lăsat pârloagă), mai puțin în anul calendaristic 2023 (an financiar 2024) datorita conjuncturii geopolitice, raportat la suprafața acoperita de ecoschema rezultă o valoare țintă de 2,07% din SAU.
Modificările aduse ecoschemelor în versiunea 7.0, cu impact asupra Campaniei 2025 (an financiar 2026) au condus la stabilirea obiectivelor de etapă luând în considerare suprafața aferenta intervenției PD-28, având în vedere cerința obligatorie conform căreia 85% din fermieri vor aloca cel puțin 2% din suprafața arabilă a fermei în vederea menținerii de elemente neproductive.
Modificările tehnice și financiare de la nivelul ecoschemelor PD-04 și PD-28, au condus la modificarea obiectivelor anuale pentru 2026 și anii următori. Indicatorul este anual, valoarea totală țintă reflectând valoarea anuală cea mai mare (anul 2025) de 2,07%.

R.35 Conservarea stupilor: Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din PAC
La R.35 contribuie intervențiile din sectorul apicol care cad sub incidenta art. 55(1)(b), valoarea țintă a indicatorului de 42,41% a fost stabilită pe baza datelor aferente programării anterioare 2019-2021 unde a fost înregistrată o creștere anuală de aproximativ 5% a ponderii stupilor care au primit sprijin PAC și a faptului că la nivel național, chiar dacă există un număr semnificativ de apicultori înregistrați (32.864 apicultori – 2021 cu un număr total de apox. 2,3 mil. stupi) aceștia nu accesează sprijinul acordat sectorului apicol din cauza neîndeplinirii condițiilor de eligibilitate. Indicatorul este cumulativ.

2.1.SO6.9 Justificarea alocării financiare

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție

- DR-01 - Agro-mediu și climă - Pajiști permanente – 386,27 mil. euro
- DR-02 - Agro-mediu și climă – Terenuri arabile (pachetele 7, 9.1, 10, inclusiv tranziție) – 47,47 mil. euro
- DR-04 - Agricultură ecologică – conversie – 162,60 mil. euro
- DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării – 226,52 mil. euro
- DR-07 - Silvomediu și climă – 84,83 mil. euro

- DR 19 Intervenții neproductive la nivel de ferma – 11,76 mil. euro
- IS-A (03, 04, 05, 06) – 28,88 mil. euro
- PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile – 287,03 mil. euro (85% din alocarea totală)

Total alocare OS6 – 1.235,36 mil. euro

Astfel, se stabilește legătura dintre obiectivele de performanță și finanțarea corespunzătoare per intervenție pentru a asigura îndeplinirea țintelor în 2029.

2.1.SO7 Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale

2.1.SO7.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO7.1.1 Puncte forte

1. Interes crescut al tinerilor fermieri pentru accesarea sprijinului din Pilonul I și Pilonul II (numărul tinerilor fermieri sprijiniți prin Pilonul I, care au încasat plăți directe în perioada 2015-2017 a crescut cu 43,37 p.p., iar prin sM 6.1 din PNDR 2014-2020, în perioada 2015-2018 s-au instalat 10.229 de tineri fermieri);
2. Înregistrarea unor valori ale dimensiunii economice a exploatațiilor tinerilor fermieri, crescute comparativ cu valoarea medie a acesteia (tineri între 25 și 34 de ani, dețineau exploatații de aproape 8.000 S.O. la nivelul anului 2016);
3. Bună asimilare a tehnologiilor inovative în cadrul exploatațiilor deținute de tinerii fermieri;
4. Implicarea tinerilor în funcționarea formelor de asociere cu rol economic, majoritatea membrilor din cooperative fiind fermieri de până în 45 de ani;
5. Procentul de manageri tineri fermieri, cu educație de bază în agricultură și cu pregătire agricolă completă este mai mare decât cel la nivelul tuturor managerilor de ferme (managerii de exploatație sub 35 ani, în anul 2016, au avut absolvite formele de învățământ agricol: 3,2% educație de bază 0,9% educație completă și 89,6% aveau experiență practică agricolă);
6. Evoluție pozitivă a numărului total de studenți înscriși în învățământul superior de licență cu profil agricol (creștere de 4,5% a absolvenților în învățământul superior cu profil agricol, în perioada 2015 – 2019);
7. Generațiile tinere, cu studii medii/superioare, dețin bune cunoștințe de management și marketing, cu potențial în desfășurarea de activități profitabile în zona montană și care să conducă la plus valoare, inclusiv la dezvoltarea habitatelor montane;
8. Interes crescut al tinerilor pentru afaceri inovative, digitalizare și diversificarea activităților agricole către activități neagricole, în cadrul PNDR 2014 – 2020 fiind depuse peste 14.000 de proiecte care propun astfel de activități;
9. Existența unui procent semnificativ al tinerelor femei șefi de exploatații 21,68% (Eurostat),si al celor care au accesat măsura 6.1 respectiv 38% în cazul tinerelor femei fermieri.

2.1.SO7.1.2 Deficiențe

1. Forță de muncă îmbătrânită în sectorul agricol, procentul de fermieri tineri în total fermieri fiind cel mai scăzut din UE 28 (3.1% în RO față de 5.1% media UE 28);
2. Grad scăzut de interes pentru înființarea și dezvoltarea unor afaceri agricole de către tineri in zona rurala, mai accentuat in din zona montană (între 2015 și 2018 prin sM 6.1 s-au instalat 1998 de tineri fermieri în zona montană) datorita disparităților dintre zonele rurale și urbane, din perspectiva calității vieții, resurselor financiare, oportunităților de muncă, educație și acces la sănătate;
3. Procentul de tineri fermieri cu pregătire de bază și completă în domeniul agricol este mai mic decât media UE (31,6% din managerii exploatațiilor UE 28 dețin educație agricolă de bază și completă în timp ce 96,7% din managerii români aveau doar experiență practică agricolă, comparativ cu media UE 28 de 68,3%);
4. Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoștințelor manageriale de bază, precum și acces dificil la servicii de consiliere, doar 26,8% din totalul întreprinderilor nou create s-au înregistrat în mediul rural în anul 2018, în timp ce în mediul urban procentul este de 73,2% din întreprinderile nou înființate la nivel național;
5. Cel mai ridicat nivel al șomajului înregistrat în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani (în anul 2017 18,3%);
6. Scăderea numărului de absolvenți ai școlilor cu profil agricol (educație de bază și completă) în

contextul slabei dotări a liceelor agricole și a deficitului de parteneriate cu ferme private pentru stagii de practică a elevilor (la nivelul anului 2016 doar 0,89% din absolvenți finalizau un liceu agricol);
7. Acces relativ limitat la resurse financiare pentru micii si tinerii antreprenori;
8. Costuri mari ale produselor de creditare, fără a ține seama de particularitățile agriculturii și a economiei rurale și număr limitat de instrumente de creditare care să permită scăderea costurilor generate de creditare;
9. Depopularea zonelor rurale cu accent pe populația tânără;
10. Interes scazut al tinerilor fermieri pentru sectoarele agricole cu grad mare de specializare, precum zootehnia;
11. Fenomenul de îmbătrânire a populației rurale (în special în zonele montane) și depopularea zonelor rurale (în special a celor montane) până la limita de risc de habitat (în perioada 2009-2019, populația rurală a scăzut cu 4,98% puncte procentuale); (în anul 2019 - 20,40% din populația rurală avea peste 65 de ani și 50,71% din totalul populației din această grupă de vârstă locuiesc în mediul rural); (2010- populația rurală a zonei montane înregistra 1.697.474 locuitori, în anul 2019 aceasta înregistra cu 60.546 persoane mai puțin);
12. Acces dificil la sursele de finanțare (ex. credite, asigurări) pentru tinerii din sectorul agricol, micii antreprenori din zonele rurale.

2.1.SO7.1.3 Oportunități

1. Disponibilitatea fondurilor europene pentru intinerirea generațiilor de fermieri prin creșterea interesului numărului de tineri antreprenori care practică activități agricole orientate către piață;
2. Instrumente financiare care pot facilita accesul tinerilor antreprenori la surse de finanțare;
3. Premise legislative de încurajare a educației în agricultură, inclusiv învățământ dual;
4. Revenirea persoanelor care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice, situație generată și de declanșarea pandemiei COVID-19;
5. Inițiative legislative pentru fermierii care angajează tineri în exploatațiile agricole (ex. facilități fiscale, stimulente financiare etc.);
6. Premise legislative pentru sprijinirea accesului tinerilor la terenuri (agricole, dar și intravilane în zonele rurale) și la locuințe în mediul rural;
7. Disponibilitatea de forță de muncă pentru zona rurală îl constituie un segment important de populație tânără în căutare de loc de muncă sau dornică să dezvolte afaceri, ca urmare a ratei ridicate a șomajului în rândul tinerilor (în anul 2019 rata șomajului (BIM) în mediul rural 4,5% față de rata șomajului la nivel național 3,9% și 15,2% rata șomajului în mediul rural pentru tinerii 15-24 ani);
8. Cresterea atractivitatii sectorului agricol in contextul cresterii consumului de produse agricole;
9. Tendințe crescute de digitalizare și dezvoltarea locurilor de muncă „remote” în contextul evoluției pandemiei COVID-19.

2.1.SO7.1.4 Amenințări

1. Fenomen accentuat de acaparare a terenurilor ce generează dificultăți majore în accesul tinerilor la terenuri agricole (până la 10% din suprafețele agricole din România au ajuns în posesia unor investitori din afara UE, iar alte 20-30% sunt controlate de investitori din UE);
2. Tendințe puternice de creștere accelerată a prețurilor de cumpărare și arendare a terenurilor agricole în special începând cu anul 2018 (prețul mediu al unui hectar de teren arabil în România era de 1.366 euro/ha în anul 2011 și a crescut până la 4.904 Euro/ha în 2018; media anuală a prețului de arendare exprimat în RON/ha fiind mai mare cu aproape 30 p.p. în anul 2019, față de anul 2014, atingând o valoare de 541,27 RON/ha);
3. Tendințe ascendente de emigrare definitivă a tinerilor vârsta cuprinsă între 20 și 39 de ani (emigrarea definitivă înregistrează o creștere de peste 54% din 2014 până în anul 2018);

4. Procesul lent și de lungă durată al comasării terenurilor;
5. Fenomenele climatice defavorabile care nu sunt acoperite adecvat de sisteme și servicii de gestionare a riscurilor pentru aplanarea potențialelor riscuri agricole, în special pentru noii fermieri care sunt în general lipsiți de experiență.

2.1.SO7.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO7.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
08	Nevoia de acces la instrumente financiare	Grad scazut	Nu
23	Întinerirea generațiilor de fermieri	Grad ridicat	Da
25	Creșterea accesului tinerilor la terenuri agricole	Grad mediu	Da
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO7.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	CIS-YF(30) - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	O.6. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
RD	INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale	DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	O.25. Numărul de tineri fermieri care beneficiază de plata pentru tinerii fermieri

Prezentare generală

Pentru atingerea acestui obiectiv specific sunt avute în vedere următoarele intervenții:

- **Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri;**
- **Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri**

Sprijinul complementar pentru venit acordat pentru tinerii fermieri constă în acordarea unei plăti anuale pe hectarul eligibil declarat de tânărul fermier, decuplat de producție. Sprijinul pentru tinerii fermieri este acordat in contextul în care aceștia se califică pentru sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității.

Sprijinul acordat tinerilor fermieri în vederea instalării ca șefi de exploatație are în vedere adresarea nevoilor identificate la nivelul analizei SWOT, respectiv îmbunătățirea structurii de vârstă a managerilor de exploatații agricole, reducerea depopulării mai ales în zonele montane, dar și îmbunătățirea nivelului de formare profesională în rândul managerilor de fermă. Această intervenție va contribui la înlocuirea treptată a generațiilor de fermieri, la creșterea nivelului de cunoștințe al acestora, sprijinul încurajând adoptarea tehnicilor moderne de protecția mediului, dar și aplicarea soluțiilor digitale și inovative.

Totodată, istoricul din PNDR 2014-2020 pentru care datele de monitorizare identifică existența unui procent semnificativ al tinerelor femei care au accesat măsura 6.1, respectiv 38% din totalul tinerilor

fermieri instalaţi, precum şi datele Eurostat care arată o pondere a șefilor de exploatații de gen feminin de 21,68% (aspect surprins şi în analiza SWOT) demonstrează interesul natural crescut al femeilor pentru antreprenoriat în sectorul agro-alimentar, fără a fi necesară o prioritizare în acest sens.

Referitor la **accesul la capital**, acesta este asigurat prin intermediul instrumentelor financiare instituite în temeiul legislației naționale, care oferă sprijin pentru investiții și capital de lucru pentru întreprinderile situate în zonele rurale. Astfel, OUG. nr. 24/2022 stabilește posibilitatea de a finanța următoarele obiective din domeniul agriculturii, industriei alimentare, pisciculturii și acvaculturii: achiziționarea de terenuri agricole (răspunzând nevoii referitoare la creşterea accesului tinerilor la terenuri agricole); dotare/amenajare și automatizare; alinierea la obiectivele de mediu pentru eficiență și independență energetică; refinanțarea împrumuturilor de investiții și/sau a împrumuturilor pentru capital de lucru; certificate de depozitare pentru producătorii de cereale. Facilităţi de finanţare, printre care şi achiziţia de terenuri agricole, mai sunt stabilite şi prin intermediul OUG nr. 99/2022 şi OUG nr. 43/2013. De asemenea, nevoia de acces la instrumente financiare este susţinută prin POCIDIF, în vederea stimulării accesului la finanţare al IMM-urilor, programul susţine utilizarea Instrumentelor Financiare.

De asemenea, în cadrul intervenției sprijinului pentru instalarea tinerilor fermieri se va acorda o atenție deosebită instalării tinerilor în zona montană, a implementării tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizării utilizării și gestionarii adecvată a resurselor, dar și a realizării comasării prin preluarea de exploatații. Totodată, un deziderat important în vederea unei gestionări sustenabile și mai ales durabile de către tinerii manageri constă în deținerea în proprietate a exploatației, aspect promovat la nivelul intervenției prin prioritizare.

In plus, sprijinul acordat pentru instalarea tinerilor fermieri va contribui la creșterea locurilor de muncă și implicit a creșterii nivelului de trai al populației rurale în corelare cu OS 8.

Astfel, **cele 2 intervenții complementare**, selectate pentru a sprijini tinerii fermieri vor conduce la reîntinerirea generațiilor de agricultori, scăderea riscului de abandon al terenurilor agricole, creșterea premiselor practicării unei agriculturi moderne și sustenabile prin aplicarea de practici agricole de precizie, inovative cu un management corect al resurselor naturale contribuind in același timp la consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale.

2.1.SO7.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO7.6 Planificați contribuția PAC la programul Erasmus?

: **Nu**

2.1.SO7.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.36 CU PR - Reînnoirea generațională Numărul tinerilor fermieri care beneficiază de sprijin din partea PAC, inclusiv o defalcare pe sexe	36.000,00
R.37 CU - Creșterea și locuri de muncă în zonele rurale Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC	37.094,00

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Aceasta secțiune prezintă selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate in Anexa I a SPR).

R.36[PR] Reînnoirea generațională: Numărul de tineri fermieri care beneficiază de sprijin din partea PAC pentru instalare, inclusiv o defalcare pe sexe

Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (PD 03 CIS-YF) si Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri (DR-30) contribuie în mod direct la realizarea OS7. Valoarea-țintă pentru R.36 este de 36.000 de tineri fermieri. Valoarea-țintă atribuită CIS-YF este estimată pe baza numărului de fermieri eligibili din cadrul schemei în 2022.

Valoarea-țintă stabilită ia în considerare evitarea dublei contabilizări și presupunem că numărul total de fermieri care beneficiază de grantul pentru instalare (3.580 fermieri) vor primi, de asemenea, sprijin în cadrul CIS-YF. Prin urmare, valoarea-țintă totala este calculata numai pe baza celor care primesc sprijin în cadrul CIS-YF. Indicatorul este cumulativ.

R.37 Creștere economică și locuri de muncă în zonele rurale: Noi locuri de muncă ce beneficiază de sprijin în cadrul proiectelor PAC

Intervențiile PD-03 CIS YF, DR-30 și DR-36 contribuie la atingerea valorii țintă totală stabilită pentru R.37. Indicatorul este cumulativ.

Metodologia propusa conform fisei indicatorului este de a echivala un tânăr fermier cu un loc de munca in echivalent norma întreaga (FTE).

Astfel, PD-03 CIS YF prin cei 36.000 de tineri sprijiniți contribuie la R.37 cu 36.000 locuri de muncă.

Locurile de muncă aferente celor 3.580 fermieri sprijiniți prin DR-30 nu se iau in considerare la valoarea-țintă stabilită pentru R.37 pentru a evita dubla contabilizare, estimăm că fermierii care beneficiază de grantul pentru instalare vor primi, de asemenea, sprijin în cadrul CIS-YF. Prin urmare, valoarea țintă totală este calculată numai pe baza celor care primesc sprijin în cadrul CIS-YF.

Conform SDL-urilor aprobate, DR-36 va contribui cu 1.094 noi locuri de muncă la valoarea-țintă totală. Valoarea-țintă totala R.37 este de 37.094 noi locuri de muncă.

2.1.SO7.9 Justificarea alocării financiare

Ținta de performanță și obiectivele de etapă stabilite asigură sprijinirea nevoilor identificate în cadrul obiectivului specific.

Unele intervenții contribuie la mai multe obiective specifice datorită impactului lor multiplu. Prin urmare, bugetul acestor intervenții este indicat pentru fiecare obiectiv relevant (însumând aceste alocări pentru toate obiectivele se depășește 100%). Alocările rezultă in mare parte din experiența din perioada precedentă. Experiența anterioară în materie de punere în aplicare a demonstrat că resursele financiare sunt adecvate pentru a obține realizările planificate stabilite în descrierea intervenției.

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție

- PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri – 67,2 mil. euro
- DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri – 250,7 mil. euro
- DR-36 – LEADER – 71,5 mil. euro (buget alocat de GAL-uri pentru acțiuni care contribuie la noi locuri de muncă)

Total alocare SO7 de 389,4 mil. Euro

2.1.SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

2.1.SO8.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO8.1.1 Puncte forte

1. Resursele rurale și potențialul economic crescut al zonei rurale
2. Pondere ridicată a zonelor rurale în cadrul teritoriului național, suprafața rurală a RO ocupând 207.633 km² (87,09%)
3. Existența unei populații active semnificative în mediul rural, care reprezintă 51,1% din populație
4. Trend ascendent al numărului de IMM-uri în mediul rural, mai ales a IMM-urilor agricole (în anul 2018 au fost active cu 27,51% mai multe întreprinderi decât în 2011)
5. Dezvoltarea structurilor de cazare turistică, mai ales a celor de tip pensiuni agroturistice (structurile de cazare de tip pensiuni agroturistice au înregistrat o creștere de 55,62% în 2018 față de 2012)
6. Experiența unor autorități publice, fermieri și întreprinderi în accesarea fondurilor nerambursabile și în implementarea proiectelor
7. Planurile strategice de dezvoltare regională și locală, pondere ridicată a suprafeței acoperite de strategiile de dezvoltare locală, reprezentând 92% din suprafața eligibilă LEADER
8. Experiența și capacitatea administrativă dobândită la nivelul Grupurilor de Acțiune Locală de a gestiona strategii de dezvoltare locală, servicii și infrastructuri îmbunătățite
9. Patrimoniu cultural și natural bogat și divers

2.1.SO8.1.2 Deficiențe

1. Trend demografic negativ și sold migratoriu negativ, respectiv populație rurală în scădere (în special populația tânără) și în curs de îmbătrânire (scădere cu aproximativ 2,4 % în perioada 2017 – 2021, a populației din mediul rural, respectiv 4,12% a populației tinere cu vârsta cuprinsă între 0-25 de ani și 3,56% a populației în curs de îmbătrânire)
2. PIB-ul/locuitor în mediul rural se situează la un nivel mult mai redus față de PIB/locuitor înregistrat la nivel național sau în ruralul UE 28 (în anul 2020 PIB-ul/locuitor înregistrat la nivel național se situează la 69% față de media UE 27)
3. Rata sărăciei în zonele rurale din România (46 %) este cu mult peste rata medie a sărăciei din zonele rurale din UE (24 %)
4. Dezvoltarea insuficientă a antreprenoriatului în rural și zonele montane, față de mediul urban, în special IMM-uri neagricole, precum și nivel redus al cifrei de afaceri nete a IMM-urilor rurale, în 2018 în mediul rural densitatea IMM-urilor fiind de 20,2 IMM la 1.000 de locuitori, în timp ce la nivel național este de 29,4 IMM-uri la 1.000 de locuitori
5. Deficit agroalimentar mare, cauzat de importuri cu valoare adăugată mare și de exporturi cu materii prime cu valoare adăugată scăzută, precum cereale, plante oleaginoase etc. (deficitul global al balanței comerciale cu produse agroalimentare în anul 2019 a depășit 1,22 mld. euro, în creștere cu 6,3% față de anul anterior)
6. Export de materii prime (cereale, semințe oleaginoase) și import de alimente procesate (produse de brutărie și patiserie, preparate pentru hrana animalelor, carne de porc si pasare, legume si fructe)
7. Numărul redus de locuri de muncă în rural provocat de capacitatea redusă a întreprinderilor rurale de a genera locuri de muncă atractive, având în vedere faptul că dintre IMM-urile active cu profil neagricol, numai 22,5% figurau în mediul rural în 2018
8. Numărul redus al unităților de procesare a materiei prime
9. Creșterea continuă a ratei de abandon școlar în învățământul liceal și profesional din mediul rural față de rata din mediul urban și media națională

10. Grad redus de calificare și de participare la programe de formare profesională la nivelul populației rurale, precum și adaptabilitatea slabă a forței de muncă din mediul rural
11. Rata de activitate a femeilor semnificativ mai mică decât rata de activitate a populației în vârstă de muncă la nivel național și rata de ocupare redusă a populației feminine din rural
12. Scăderea populației ocupate la nivelul populației rurale în coroborare cu menținerea unei ponderi ridicate a populației ocupate în agricultură, a lucrătorilor pe cont propriu și lucrătorilor familiali neremunerați
13. Rata mare a șomajului (BIM) în mediu rural față de mediul urban, cele mai vulnerabile categorii fiind tinerii și femeile din mediul rural
14. Nivelul redus al veniturilor în zonele rurale față de mediul urban, în coroborare cu accentuarea sărăciei și polarizarea economică și socială în zonele rurale
15. Suprafața acoperită cu păduri și altă vegetație forestieră relativ scăzută și neuniformă la nivel teritorial, față de media UE
16. Infrastructură și servicii inexistente sau deficitare pentru comunitățile din zonele rurale (sănătatea, serviciile sociale, inclusiv la nivelul infrastructurii turistice, de agrement și servicii turistice)
17. Lipsă acces sau acces limitat la internet și la digitalizare în anumite zone rurale
18. Acces limitat la rețelele de alimentare în sistem centralizat cu apă potabilă, canalizare în zonele rurale
19. Resurse regenerabile insuficient puse în valoare
20. Dotări tehnice deficitare și insuficiente în silvicultură
21. Densitate scăzută a rețelei de drumuri forestiere
22. Dotări tehnice deficitare și insuficiente în silvicultură precum și deficit de depozite permanente de material lemnos și dotare tehnică specifică precară a depozitelor existente
23. Tendințe de alterare și pierdere a moștenirii culturale, a tradițiilor rurale și a gastronomiei locale precum și stare avansată de degradare a unor monumente istorice
24. Slaba utilizare a subproduselor din cadrul lanțurilor valorice din bioeconomie și transformarea acestora în deșeuri nevalorificate ulterior pe principiul economiei circulare
25. Fragmentarea excesivă a proprietăților şi exploatațiilor agricole a făcut ca infrastructura ce deservește sistemele agricole (rețeaua de drumuri de acces) concepute în cea mai mare măsură în perioada economiei planificate, să nu mai corespundă noilor structuri de exploatare

2.1.SO8.1.3 Oportunități

1. Sinergii și complementarități în a accesa și alte instrumente financiare disponibile la nivel național și UE
2. Disponibilitatea fondurilor europene pentru stimularea bio-economiei/economiei circulare, investitiilor in infrastructura, servicii si economie rurala
3. Surse alternative/complementare de finanțare a activității/măsurilor implementate de GAL-uri, inclusiv utilizarea mecanismului multifond
4. Dezvoltarea TIC, accelerată în contextul COVID 19, creșterea accesului populației rurale la această tehnologie cu potențial de a sprijini dezvoltarea rurală și de a depăși provocările impuse de distanță
5. Dezvoltarea accelerată a e-comerțului
6. Creșterea cererii de produse locale și de produse de calitate
7. Influența pandemiei de COVID-19 asupra trendului privind migrația către spațiul rural
8. Noua tendință de flexibilizare a relațiilor de muncă, munca la domiciliu/munca remote (de la distanță)
9. Potențialul agroturistic al zonelor rurale, în special al zonelor montane
10. Interesul sporit al turiștilor locali și străini față de gastronomia, tradițiile și patrimoniul local
11. Existența clusterelor și polilor de competitivitate care poate genera dezvoltare in zonele rurale
12. Posibilitatea integrării strategiilor sectoriale existente într-o potențială direcție de dezvoltare a

bioeconomiei, care să ofere măsuri de dezvoltare pentru a evita o abordare limitativă a bioeconomiei
13. Interes în creștere al inițiativelor antreprenoriale pentru dezvoltarea afacerilor neagricole în mediul rural, având în vedere că din totalul de 6.331 de proiecte depuse, au fost selectate și finanțate un număr de 1.917 start-up-uri
14. Număr mare de persoane care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice disponibile pentru a incepe o activitate economica in Romania
15. Performanță relativ bună în implementarea și absorbția măsurii privind investiții pentru "servicii de bază pentru populația din mediul rural" conform rezultatelor integrate în evaluarea intermediară
16. Disponibilitatea biomasei forestiere și a deșeurilor lemnoase, care reprezintă peste 23% din potențialul de biomasă energetică al României
17. Degradarea continuă până la pierdere a așezărilor tradiționale cu valoare patrimonială, culturală și a monumentelor istorice. Pentru aproximativ 38 % din totalul monumentelor istorice starea fizică a clădirilor este foarte proastă.

2.1.SO8.1.4 Amenințări

1. Creșterea vulnerabilităților zonei rurale și reducerea rezilienței în fața evenimentelor nedorite, a pericolelor sau dezastrelor greu de prevăzut. Pierderi materiale cauzate de vulnerabilitatea comunităților rurale în fața manifestării, din ce în ce mai frecvente, a efectelor schimbărilor climatice și a fenomenelor meteorologice extreme
2. Migrarea populației tinere, de vârstă activă către zonele urbane sau în afara țării (emigrarea temporară a tinerilor din România a crescut cu 21,38%, iar emigrarea definitivă a tinerilor depășește procentul de 54% din 2014 până în anul 2018)
3. Impactul negativ al pandemiei provocate de COVID-19 în dezvoltarea economică și socială
4. Adâncirea disparităților între rural și urban
5. Competiția accentuată de fenomenul globalizării accelerate
6. Dispariția/reducerea locurilor de muncă din cauza dezvoltării noilor tehnologii
7. Inegalitatea de șanse în educație și formare profesională pentru populația rurală- Unele modificări nefavorabile ale cadrului legislativ național și/sau european- Posibilele crize economice, sociale, sanitare, umanitare sau de mediu care pot afecta dezvoltarea rurală
8. Atragerea populației active către urban sau străinătate
9. Izolarea comunităților rurale sărace din cauza infrastructurii de comunicație deficitară și accesul limitat la servicii și piețe de desfacere
10. Degradarea terenurilor agricole și forestiere în majoritatea zonelor rurale și în special în zonele montane
11. Adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane, din perspectiva calității vieții. Mediul rural este deficitar în privința furnizorilor de servicii sociale, în timp ce în mediul urban revin, în medie, aproximativ 10 furnizori de servicii sociale la o UAT, în mediul rural un furnizor de servicii sociale deservește 7 UAT-uri (un furnizor de servicii sociale deservește 23.975 locuitori)
12. Degradarea continuă până la pierdere a așezărilor tradiționale cu valoare patrimonială, culturală și a monumentelor istorice. Pentru aproximativ 38 % din totalul monumentelor istorice starea fizică a clădirilor este foarte proastă.
13. Evoluția economica globala nefavorabila ce poate limita dezvoltarea economica a zonelor rurale

2.1.SO8.1.5 Alte observații

N/A

2.1.SO8.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată

			în planul strategic PAC
07	Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil	Grad ridicat	Da
11	Sprijinirea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoare adăugată mare	Grad scazut	Parțial
23	Întinerirea generațiilor de fermieri	Grad ridicat	Da
24	Susținerea egalității de gen prin promovarea implicării populației feminine în antreprenoriat	Grad mediu	Parțial
27	Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagricol în zonele rurale	Grad mediu	Da
28	Sprijinirea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității	Grad mediu	Da
29	Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale	Grad mediu	Parțial
30	Sprijinirea activităților neagricole pentru creșterea veniturilor rurale alternative	Grad mediu	Da
31	Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale și a nediscriminării	Grad scazut	Parțial
33	Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului natural și cultural, material și imaterial	Grad mediu	Parțial
34	Dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare	Grad mediu	Da
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da
37	Îmbunătățirea răspunsului agriculturii la cerințele societății privind deșeurile alimentare	Grad scăzut	Parțial

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO8.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
RD	INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi	DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	O.25. Numărul de tineri fermieri care beneficiază de plata pentru tinerii fermieri

	rurale		
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	O.31. Numărul de strategii de dezvoltare locală (LEADER) sau acțiuni pregătitoare care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Obiectivul 8 are în vedere selectarea unui set de intervenții care să contribuie la îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, prin acordarea unui sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, prin intermediul investițiilor care vizează modernizarea infrastructurii și a serviciilor publice oferite populației, a modernizării întreprinderilor nonagricole din mediul rural, a implementarii LEADER si a investitiilor in unitați de prelucrare/depozitare a produselor agricole, in vederea dezvoltarii spatiului rural, a scaderii saraciei si a contracarării fenomenul de depopulare a spațiului rural.

Pentru atingerea acestui obiectiv, prin PNS se propun:

1. **Sprijinirea tinerilor fermieri în vederea instalării ca șefi/manageri de exploatații agricole** are in vedere pe langa schimbul generational , creșterea numărului de locuri de muncă în spațiul rural,
2. **Investiții care vizează îmbunătățirea calității infrastructurii de bază**, prin construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local și a drumurilor de acces agricole. Aceste inițiative asigură îmbunătățirea condițiilor de viață, o dezvoltare și revitalizare a economiei rurale în sinergie cu proiectele care vizează infrastructura, ce vor fi finanțate din surse naționale Programul Național de Investiții Anghel Saligny sau prin intermediul altor fonduri comunitare nerambursabile (POR, PODD, PNRR).
3. **Investiții de capacitate mare în sectorul agro-alimentar** atât a produselor al căror rezultat este anexa 1 la tratat cât și a produselor finite non-anexa de catre IMM-uri, întreprinderi mari și forme asociative. Finanțarea unor investiții în capacitati mari de depozitare/ procesare va fi acordată acelor sectoare cu importanță în vederea echilibrării balanței comerciale și a asigurării securității alimentare în contextul crizei economice generate de pandemie și invazia rusă, crescând astfel valoarea adăugată a produselor agricole primare. Necesitatea suplimentării sprijinului pentru investițiile în capacitățile de depozitare/procesare reiese inclusiv din experiența derulării sesiunii de depunere de proiecte aferente intervenției DR 22 care a demonstrat existența unei cereri extrem de ridicate de finanțare în acest sector. Totodată, sprijinul acordat investițiilor legate de economia circulară, ca o componentă secundară a proiectului, vor conduce la valorificarea și utilizarea eficientă a resurselor, în mod sinergic cu investițiile finanțate prin alte fonduri comunitare (POTJ, POR,PODD).
4. **Investiții în dezvoltarea de activități economice neagricole,** care vizează investiții în domeniul producției, serviciilor și a turismului, a caror importanta este majora in contextul dezvoltarii economiei rurale si a mentinerii si crearii de locuri de muncă
5. **Implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală LEADER** - în cadrul cărora se finanțează mai multe tipologii de intervenții care au aplicabilitate la nivel local și care la rândul lor răspund unor nevoi diverse, în special celor legate de dezvoltarea locală, care asigură valoare adăugată. Operațiunile se pot concretiza în acțiuni de cooperare, inovare, diversificare, investiții și servicii în domeniul social, cultural, economic și de mediu, proiecte colective sau cu beneficii comunitare etc.

Totodată î**n sprijinirea dezvoltarii economiei rurale fondurile structurale au un rol important, acestea sprijinind IMM-urile din zonele rurale, iar interventiile PAC completează tipologia de sprijin intr-un mod complementar astfel incat prin eforturi conjugate acestea sa poata raspunda nevoii de dezvoltare a economiei si a zonelor rurale .**

2.1.SO8.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO8.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.37 CU - Creșterea și locuri de muncă în zonele rurale Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC	37.094,00
R.38 CU - Acoperirea LEADER Ponderea populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală	85,59 %
R.39 CU - Dezvoltarea economiei rurale Numărul întreprinderilor rurale, inclusiv al întreprinderilor din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC	1.083,00
R.40 CU - Tranziția inteligentă a economiei rurale Numărul strategiilor privind satele inteligente, care beneficiază de sprijin	85,00
R.41 CU PR - Conectarea Europei rurale Ponderea populației rurale care beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură prin intermediul sprijinului PAC	10,85 %
R.42 CU - Promovarea incluziunii sociale Numărul de persoane vizate de proiecte de incluziune socială care beneficiază de sprijin	96.911,00

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, în această secțiune care are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate in Anexa I a SPR).

R.37 Creștere economică și locuri de muncă în zonele rurale: Noi locuri de muncă ce beneficiază de sprijin în cadrul proiectelor PAC

Intervenția DR-36 - LEADER va contribui la valoarea țintei R.37 (conform estimarilor realizate pe baza SDL-urilor selectate) cu 1.094 noi locuri de muncă.

La R.37 mai contribuie și intervențiile PD-03 CIS YF și DR-30. Valoarea-țintă totala R.37 este de 37.094 noi locuri de muncă.

R.38 - Sfera de cuprindere a inițiativei LEADER: Ponderea populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală

Intervenția DR-36 - LEADER contribuie la atingerea valorii țintă totală stabilită pentru R.38 de 85,59%. Indicatorul este cumulativ.

S-a avut in vedere o medie de cca. 37.000 de locuitori/GAL, bazata pe experiența din perioada 2014-2020. La nivelul tuturor GAL-urilor finanțate estimam cca. 7,62 mil. locuitori, raportați la 8,9 mil. locuitori populație rurala la nivelul RO, rezulta valoarea țintă R38.

R.39 Dezvoltarea economiei rurale: Numărul de întreprinderi rurale, inclusiv întreprinderi din cadrul bioeconomiei, care s-au dezvoltat cu sprijin din partea PAC

Intervențiile DR- 22, DR - 23, DR-36 contribuie la atingerea valorii țintă totală stabilită pentru R.39 de 1.083 întreprinderi dezvoltate cu sprijinul PAC. Indicatorul este cumulativ.

- DR-22 - 153 de întreprinderi;
- DR-23 - 127 de întreprinderi;
- DR-36 - 803 întreprinderi.

R.40 Tranziția inteligentă a economiei rurale: Numărul de strategii „Sate inteligente” care beneficiază de sprijin

Intervenția DR-36 - LEADER contribuie la atingerea valorii țintă stabilită pentru R.40 de 85 strategii

„Sate inteligente” care beneficiază de sprijin. Indicatorul este cumulativ, iar targetul reflecta strategiile unicizate, conform metodologiei de calcul a indicatorului *”Trebuie evitată dubla contabilizare a aceleiași strategii. Dacă aceeași strategie este susținută prin mai multe operațiuni, strategia trebuie să fie luată în considerare o singură dată”*.

R.41[PR] Conectarea Europei rurale: Ponderea populației rurale care beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură grație sprijinului PAC

Intervențiile DR- 27, DR - 28 contribuie la atingerea valorii țintă totală stabilită pentru R.41 de 10,85%. Indicatorul este cumulativ.

DR-27 - 101 operațiuni finanțate (cca. 2.500 locuitori deserviți/proiect).

DR-28 - 204 operațiuni finanțate (cca. 3.500 locuitori deserviți/proiect).

Estimările se bazează pe experiența PNDR 2014-2020.

Astfel, populația rurală care beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură prin intermediul sprijinului PAC va fi de cca. 966,5 mii care prin raportare la total populație rurala RO de 8,9 mil. locuitori conduce la o pondere de 10,85%.

R.42 Promovarea incluziunii sociale: Numărul de persoane vizate de proiectele de incluziune socială care beneficiază de sprijin.

Intervenția DR-36 - LEADER contribuie la atingerea valorii țintă stabilita pentru R.42 de 96.911 persoane vizate de proiectele de incluziune socială care beneficiază de sprijin. Indicatorul este cumulativ.

2.1.SO8.9 Justificarea alocării financiare

Țintele de performanță și obiectivele de etapă stabilite asigură sprijinirea nevoilor identificate în cadrul obiectivului specific.

Unele intervenții contribuie la mai multe obiective specifice datorită impactului lor multiplu. Prin urmare, bugetul acestor intervenții este indicat pentru fiecare obiectiv relevant (însumând aceste alocări pentru toate obiectivele se depășește 100%).

Alocările rezultă in mare parte din experiența din perioada precedentă. Experiența anterioară în materie de punere în aplicare a demonstrat că resursele financiare sunt adecvate pentru a obține realizările planificate stabilite în descrierea intervenției.

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție:

- DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole – 459,36 mil. euro
- DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene – 164,93 mil. euro
- DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă – 100 mil. euro
- DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural – 200,99 mil. euro
- DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității – 500 mil. euro

Total alocare SO8 de 1.425,28 mil. euro

2.1.SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

2.1.SO9.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.SO9.1.1 Puncte forte

1. Cantitate comercializată de substanțe antimicrobiene, destinate sectorului zootehnic, sub media UE
2. Număr mare de produse montane atestate (1.124 produse montane atestate)
3. Existența de inițiative legislative și non-legislative pentru diminuarea și combaterea risipei alimentare
4. Îmbunătățirea calității produselor din carne, lapte și ouă obținute de la animale care beneficiază de condiții îmbunătățite de bunăstare, cu beneficii asupra sănătății consumatorilor și siguranței alimentare
5. Creșterea consumului de produse sănătoase, în special legume și fructe proaspete și procesate, prin programe naționale care încurajează educația alimentară
6. Nivel scăzut de obezitate în categoria de vârstă 15 și 29 de ani (RO: 0,9% 15-19 ani, 1,5% 20-24 ani, 3,5% 25-29 ani, media UE 28: 3,1% 15-19 ani, 6,5% 20-24 ani, 8,9% 25-29 ani)

2.1.SO9.1.2 Deficiențe

1. Suprafața redusă cultivată în ferme ecologice (2,86% din SAU în anul 2019)
2. Procentul scăzut al exploatațiilor zootehnice înregistrate în agricultura ecologică
3. Lipsa asigurării de cash flow la nivelul exploatațiilor zootehnice în contextul cerințelor tot mai crescute privind standardele de creștere a animalelor
4. Creșterea suplimentară a pierderilor de venit și a costurilor suplimentare pentru îndeplinirea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor, ca urmare a crizei generate de invazia rusă din perspectiva creșterii prețurilor la energie, input-uri, materiale de construcții etc.
5. Scăderea majoră a efectivelor de animale dat fiind creșterea incidenței unor epizootii în ultimii ani
6. Valoare scăzută a vânzărilor de produse sub scheme de calitate europene (IGP și DOP), comparativ cu întreaga producție a sectorului agroalimentar (valoarea producției comercializate a produselor agricole și alimentare înregistrate în scheme de calitate înregistrează până la 1,5% în total valoare producție comercializată și 10,8% din totalul de produse cu Indicație Geografică înregistrate în 2017)
7. Lipsa promovării produselor obținute prin metode extensive (ex. HNV, condiții superioare de bunăstare a animalelor)
8. Cantitatea mare de deșeuri alimentare (5 mil. tone/an) de-a lungul lanțului alimentar din cauza recuperării/valorizării necorespunzătoare și a lipsei campaniilor de informare
9. Obezitate ridicată în grupa de vârstă 35-74 de ani (35-44 ani - 54%, 45-64 ani - 69%, 65-74 ani - 71%) și o incidență ridicată a malnutriției în grupa de vârstă 0-4 de ani (1627 cazuri noi în 2018) din cauza dezechilibrului cantitativ și calitativ al nutrienților, în special în familiile sărace
10. Nivel ridicat de deșeuri alimentare, în special în mediul urban (peste 95% din resturile municipale ajung la depozitele de deșeuri)
11. Impactul negativ (din punct de vedere financiar, cât și al efectivelor de animale sau producției zootehnice) cauzat de slaba dotare a exploatațiilor din punct de vedere al biosecurității, în cazul apariției unei/unor epizootii (ca de ex: Pesta Porcină Africană)

2.1.SO9.1.3 Oportunități

1. Creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în zonele HNV și de nișă precum

fructele de pădure, produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul care dezvoltă agricultura verde etc.
2. Potențial ridicat de obținere a unor produse de calitate, sănătoase și nutritive de pe terenurile agricole clasificate cu înaltă valoare naturală
3. Sprijin UE pentru obținerea și promovarea produselor de calitate, agricultura ecologică, investiții în exploatații sustenabile, inovare și pentru bunăstarea animalelor
4. Majoritatea consumatorilor au o preferință exprimată asupra produselor provenite de la animale care au beneficiat de condiții îmbunătățite de bunăstare
5. Sprijin prin fondurile europene pentru continuarea eforturilor de a asigura conditii superioare de bunastare prin compensarea costurilor suplimentare si pierderilor de venit
6. Sprijin UE pentru conștientizarea consumatorilor cu privire la beneficiile consumului de produse sub scheme de calitate, a celor obținute în exploatații care aplică standardele de bunăstare a animalelor și a produselor locale, cu accent pe calitate
7. Tendința de îmbunătățire a calității vieții
8. Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase și cu un impact redus asupra mediului

2.1.SO9.1.4 Amenințări

1. Trend crescător al utilizării de fungicide și bactericide ca urmare a creșterii incidenței bolilor plantelor și a dăunătorilor
2. Creșterea riscurilor din perspectiva siguranței alimentare pentru consumatori ca urmare a creșterii incidenței bolilor animalelor (Ex. PPA, gripa aviară, etc.)
3. Limitarea accesului familiilor cu venituri mici la produse de calitate și creșterea incidenței afecțiunilor produse de o alimentație necorespunzătoare
4. Menținerea unui nivel scăzut de conștientizare în ceea ce privește impactul unei alimentații necorespunzătoare asupra sănătății, dar și referitor la efectele risipei alimentare și ale deșeurilor generate pe lanțul agro alimentar
5. Impactul economic asupra producătorilor și a industriei alimentare generate de epizootii (pesta porcină, gripa aviară) și calamități naturale care pot duce la blocarea sistemului de valorificare a produselor agroalimentare
6. Creșterea continuă a nivelului de ambiție al standardelor aplicabile în sectorul de creștere a animalelor, pe fondul problematicilor actuale de mediu, climă, bunăstarea animalelor și siguranța alimentara
7. Scăderea efectivelor de animale cu implicații în asigurarea necesarului de hrană pentru populație și a securității alimentare
8. Predictibilitate scăzută generată de volatilitatea preturilor la input-urile din sectorul agricol, în general, din cauza crizei mondiale

2.1.SO9.1.5 Alte observații

Impactul risipei alimentare din România în anul 2020, la nivelul întregului lanț alimentar, evaluat în baza unui studiu cantitativ efectuat în cadrul proiectului ADER 18.1.2: «Metode de reducere a risipei alimentare pe lanțul agroalimentar, la nivel național, în vederea prevenirii și reducerii impactului socio-economic, până în anul 2030" exprimat ca pondere a deșeurilor în volumul anual de produse, aferente fiecărei verigi a lanțului agroalimentar este relevat de următoarele date:

- Producția agricolă primară: 4,20 %
- Procesarea alimentelor: 3,79 %
- Distribuție/ retail: 0,86 %
- Alimentație publică: 8,63 %
- Consumatori casnici, din mediul urban: 6,5 %

Total pierderi alimentare pe întreg lanțul agroalimentar exprimate în % din volumul anual de produse este de 23,98 %.

România, ca parte semnatară a Acordului de la Paris încheiat la 12 decembrie 2015, a confirmat, alături de celelalte state membre UE, precum și de statele membre ale Organizației Națiunilor Unite (ONU), atingerea obiectivului de reducere cu 50% a risipei de alimente, până în anul 2030, prevăzut în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.

Cadrul legislativ național aplicabil domeniului risipei alimentare, reprezentat de Legea nr. 217 privind diminuarea risipei alimentare, adoptată în anul 2016 și Hotărârea Guvernului nr. 51/2019, privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 217/2016, reglementează donarea de alimente.

Mecanismul de donare de alimente, în contextul cadrului legal specific se adresează organizațiilor/entităților care desfășoară activități caritabile, în calitate de operatori receptori, precum și tuturor operatorilor economici care optează să se implice în mecanismul de donare de alimente și vizează consumatorii finali - categorii sociale defavorizate/vulnerabile.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) este autoritatea publică centrală cu prerogative legale în implementarea și monitorizarea cadrului juridic specific domeniului combaterii/diminuării risipei alimentare, la nivel național. În acest sens, MADR întocmește, gestionează și publică, pe site-ul oficial al instituției, Lista operatorilor receptori.

În prezent, sunt înscrise în Lista operatorilor receptori, 37 de entități implicate în mecanismul de donare de alimente, dintre care, un număr de 9 (nouă) sunt bănci de alimente, care provin din/și acoperă întregul teritoriu al României.

De asemenea, MADR derulează de campanii de informare și conștientizare a consumatorilor finali asupra efectelor negative a risipei de alimente, inclusiv cu sprijinul altor autorități publice responsabile, la nivel național, precum și al altor entități din sectorul agroalimentar (din mediul academic și din mediul de afaceri), prin intermediul unor protocoale de colaborare/parteneriate.

Totodată, a fost realizată finanțarea, în contextul implementării Planurilor sectoriale 2015-2018 și 2019-2022, a două teme de cercetare dedicate prevenirii și reducerii risipei alimentare, respectiv:

- Proiectul ADER 18.1.2 – ”Metode de reducere a risipei alimentare pe lanțul agroalimentar, la nivel național, în vederea prevenirii și reducerii impactului socio-economic, până în anul 2030”;
- Proiectul ADER 15.1.1. - ”Impactul socio-economic al risipei alimentare la nivel național în contextul actual al crizelor legate de securitatea alimentară și schimbări climatice”,

ale căror rezultate vor sta la baza fundamentării unor politici publice de prevenire și reducere a impactului socio-economic, politici de educație, informare și conștientizare până în anul 2030, precum și la elaborarea unui pachet integrat de susținere a metodelor inovative de reducere a risipei, cu implementarea unei atitudini responsabile față de resursele alimentare folosite.

2.1.SO9.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
34	Dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare	Grad mediu	Da
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da

38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.SO9.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
DPdecoupled	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor	PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-04 - Agricultură ecologică – conversie	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
RD	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare	DR-06 - Bunăstarea animalelor	O.18. Numărul de unități vită mare (UVM) care beneficiază de sprijin pentru bunăstarea și sănătate animalelor sau de măsuri de biosecuritate sporite
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Prin acest obiectiv se au in vedere masuri de sprijin de tip plăți compensatorii pentru agricultura ecologica, plăti compensatorii pentru bunastare animală dar și investitii pentru reducerea risipei alimentare a procesarii de alimente sigure.

România își propune prin PNS următoarele:

Acordarea de plăți compensatorii fermierilor înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât în perioada de conversie, cât și în perioada certificată, pentru aplicarea practicilor de agricultură ecologică, conform Regulamentului (UE) nr. 1848/ 2018. Agricultura ecologică produce alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor prin interzicerea utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor, respectiv utilizarea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural.

Acordarea de plati compensatorii pentru angajamente voluntare pentru susținerea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor care sa contribuie la furnizarea de produse înalte calitativ şi la asigurarea siguranței alimentere.

Standardele superioare de bunăstare în fermele de porci, păsări și bovine sunt direct legate de tehnologiile aplicate în ferme și îmbunătățesc starea de sănătate a animalelor, reduc consumul de medicamente, iar în secundar influențează pozitiv indicatorii tehnici și performanțele în creștere și reproducție contribuind direct la calitatea și siguranța alimentelor, toate acestea cu impact pozitiv asupra sănătății publice.

Programul pentru şcoli al Uniunii Europene pe care si RO il implementeaza este un program menit să creeze obiceiuri alimentare sănătoase şi să ducă la creșterea consumului de produse locale în rândul copiilor, fiind construit în jurul a două componente: distribuţia de fructe şi legume proaspete şi punerea în aplicare de măsuri educative aferente.

Obiectivele Programului pentru școli al României sunt:

- Conştientizarea preșcolarilor și a elevilor asupra unei alimentaţii sănătoase bazate pe consumul de fructe și legume proaspete, lapte și produse lactate;
- Deprinderea şi fixarea unor obiceiuri alimentare sănătoase în rândul copiilor şi prevenirea diferitelor afecţiuni de sănătate (diabet, boli cardiovasculare şi obezitate infantilă);
- Creşterea pe termen scurt şi pe termen lung a consumului de fructe şi legume în dieta copiilor;
- Creşterea gradului de informare despre tipurile de produse alimentare locale şi despre combaterea risipei de alimente.

Totodată, **implementarea Programului pentru şcoli al României** reprezintă o oportunitate acordată sectoarelor româneşti de fructe şi legume, mai ales în contextul punerii accentului pe produsele locale.

Pe termen lung, implementarea acestui program, **la o vârstă la care se formează obiceiurile alimentare, poate contribui la reducerea cheltuielilor destinate tratării diferitelor afecțiuni** (de exemplu, obezitatea şi diabetul) cauzate de o alimentație nesănătoasă.

Programul pentru şcoli al României este finanțat din două surse: buget european (FEGA) și buget național.

Subprogramul de evaluare şi promovare a sănătăţii şi educaţie pentru sănătate este ul alt instrument important care are vizeaza:

1. intervenţii pentru un stil de viaţă sănătos;
    1. organizarea şi desfăşurarea de intervenţii pentru punerea în aplicare a planurilor judeţene de acţiune pentru alimentaţie sănătoasă şi activitate fizică la copii şi adolescenţi
    2. adoptarea unui comportament sanogen în ceea ce priveşte nutriţia şi activitatea fizică în rândul copiilor şi adolescenţilor;
2. evaluarea stării de sănătate a populaţiei generale

evaluarea stării de nutriţie a copiilor (6 – 10 ani) conform metodologiei OMS prin participarea la proiectul „European Childhood Obesity Surveillance Iniţiative (COSI)

Totodată prin intermediul interventiilor DR 15, 16,17,18 sunt **promovate investitii in sectoare importante pentru asigurarea unei diete nutritivă si sanatoasa fiind adresate sectoarelor de legume fructe,struguri de masa, plante medicinale si aromatice**, fiind promovate in acelasi timp si culturile în sistem ecologic. În plus interventiile DR 4, DR 5 sunt adresate in mod direct agriculturii ecologice. Toate aceste masuri insumeaza o alocare substantiala.

De asemenea, este vizată promovarea economiei circulare prin acordarea de sprijin pentru investiții destinate acesteia în sectorul hamei, flori și struguri de masă si pomicultură precum cât și pentru investiții ce vizează procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate cu scopul de a reduce risipa alimnetara si de a produce produse alimentare sigure.

Agricultura este unul dintre sectoarele economiei care este extrem de vulnerabil și poate fi afectat în mod semnificativ de **apariția incidentelor biotice sau abiotice** care pot duce la distorsiuni grave în producția agricolă cu importante daune economice.

Gradul relativ scăzut de dotare cu instalații de dezinfecție și dezinsecție utilizate în majoritatea exploatațiilor cu nivel de biosecuritate scăzut, lipsa unor facilități de protecție pentru evitarea contactului animalelor sălbatice cu animalele domestice din cadrul acestor exploatații agricole, reprezintă factori din teren care favorizează apariția și extinderea epizootiilor.

Mai mult decât atât, producția agricolă primară reprezintă principalul segment al lanțului agro-alimentar afectat de astfel de epizootii, cu impact major negativ asupra asigurării securității alimentare.

În contextul acțiunii unor astfel de dezastre, România are nevoie de îmbunătățirea sistemelor de biosecuritate la nivelul fermelor. Prin urmare, în cadrul intervenției propuse în cadrul acestui obiectiv se va urmări asigurarea securității fermelor împotriva efectelor evenimentelor extreme și a incidentelor biotice sau abiotice.

2.1.SO9.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.SO9.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat [Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet cu caractere aldine]	Valoare-țintă
R.43 PR - Limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)	90,41 %
R.44 PR - Îmbunătățirea bunăstării animalelor Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor	90,41 %

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

Secțiunea are rolul de a prezenta selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate in Anexa I a SPR).

R.43PR Limitarea utilizării anti-microbienelor: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiuni de limitare a utilizării anti-microbienelor (prevenire/reducere) care beneficiază de sprijin

Sprijinul acordat prin intervențiile PD-07, PD-08, PD-27, DR-06, DR-21 și DR-04, DR-05 (începând cu anul 2026), contribuie la targetul R.43.

Prin aplicarea măsurilor propuse în intervențiile asupra vacilor de lapte, tineretului taurin la îngrășare, bovinelor care pășunează pe pajiști, porcine și păsări, se urmărește asigurarea unor condiții de bunăstare mai bune care conduc si la reducerea consumului de anti-microbiene.

Prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice și date fiind condițiile impuse de angajamentele DR-04 și DR-05 utilizatorilor de pajiști permanente (pachetele/variantele 6.1 și 6.2 privind obligativitatea asigurării unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha) se asigură premisele necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor și implicit de reducere a cantităților de anti-microbiene utilizate de crescătorii de animale. Așadar, animalele deținute de operatorii în agricultura ecologică care nu accesează simultan cu intervențiile DR-04 și DR-05 și o ecoschemă adresată sectorului zootehnic (PD-07, PD-08 sau PD-27) trebuie cuantificate ca participând la obiectivul corelat cu indicatorul R.43.

Considerăm corelația R.44 cu R.43 adecvată în sensul că ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiuni de limitare a utilizării anti-microbienelor este aceeași cu ponderea de unități vită mare (UVM) care fac obiectul acțiunilor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor.

Astfel, UVM-urile sprijinite în cadrul acestor intervenții raportate la numărul total de UVM-uri conform EUROSTAT, vor conduce la valoarea țintă totală stabilită pentru R.43 care va fi aceeași cu cea a R44, respectiv 90,41%. Valoarea țintă totală este valoarea anuală cea mai mare, respectiv cea stabilita pentru anul 2024 la atingerea căreia s-a estimat ca vor contribui cele trei intervenții programate pentru anul de cerere 2023 (PD-07, PD-08 și DR-06).

În anul 2025, an care reflectă Campania 2024, odată cu introducerea PD-27 în versiunea 3.1 a Planului, valoarea țintă atribuită sectoarelor finanțate prin ecoscheme a fost recalculată. Valoarea-țintă atribuită DR-06 și DR-21 a rămas nemodificată.

Începând cu 2026, an care reflectă cererile din Campania 2025, campanie impactată de modificările de la

nivelul ecoschemelor realizate prin versiunea 7.0 a Planului Strategic, dar și de adăugarea contribuției DR-04 și DR-05 (cca. 200 mii UVM pe an), valorile țintă anuale 2026-2028 stabilite pentru R.43 s-au revizuit, iar în anul 2029 valoarea se bazează doar pe contribuția DR-21.

Indicatorul este anual.

Pentru intervențiile de investiții care implica proiecte, outputul (numărătorul) este calculat având in vedere numărul estimat de UVM-uri bazat pe capacitatea de producție). DR-21 este o intervenție de tip investiții, conform estimărilor la o capacitate medie de cca 3.000 capete / ferma sprijinită, corelat cu numărul de ferme estimat a fi finanțate cca. 222, rezultă un nr. de UVM de cca 200 mii.

R.44[PR]: Îmbunătățirea bunăstării animalelor: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiuni care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor

Acest indicator este exprimat ca numărul de UVM-uri pentru care s-au efectuat plăți în raport cu numărul total de UVM-uri conform EUROSTAT.

Intervențiile PD-07, PD-08, PD-27, DR-06 și DR-04, DR-05 (începând cu anul 2026), contribuie la realizarea Obiectivului 9 și la R.44.

Valoarea țintă totală stabilită pentru R.44 de 90,41%, este valoarea anuala cea mai mare, respectiv cea stabilita **pentru anul 2024** la atingerea căreia s-a estimat ca vor contribui toate cele trei intervenții programate inițial (PD-07, PD-08 și DR-06).

Prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice și date fiind condițiile impuse de angajamentele DR-04 și DR-05 utilizatorilor de pajiști permanente (pachetele/variantele 6.1 și 6.2 privind obligativitatea asigurării unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha) se asigură premisele necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor. Așadar, animalele deținute de operatorii în agricultura ecologică care nu accesează simultan cu intervențiile DR-04 și DR-05 și o eco-schemă adresată sectorului zootehnic (PD-07, PD-08 sau PD-27) trebuie cuantificate ca participând la obiectivul corelat cu indicatorul R.44.

Valoarea țintă atribuită DR-06 se bazează pe accesarea programului 2014-2020 care a vizat sectorul porcin și cel al pasărilor, precum și pe alocarea bugetară a intervențiilor, astfel:

- Valoarea țintă atribuită sectorului porcin se bazează pe accesarea sistemul actual de bunăstare în campania 2021, respectiv cca. 1.460.053 UVM pe an;

- Valoarea țintă atribuită sectorului păsări se bazează pe accesarea sistemul actual de bunăstare în campania 2021, respectiv cca 2.428.863 UVM pe an.

Valoarea-țintă atribuită sectorului vacilor de lapte este estimată la cca. 285.000 UVM pe an.

Valoarea-țintă atribuită sectorului tineret bovin la îngrășat este estimată la cca 192.000 UVM pe an.

În versiunea 3.1 a Planului, s-a introdus PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate, bugetul dedicat eco-schemelor din sectorul zootehnic a fost menținut la același nivel, dar s-a redistribuit între cele trei ecoscheme. Astfel, numărul de UVM sprijinite **pentru anul 2025** a fost recalculat față de versiunea inițială a Planului.

Începând cu anul 2026, urmare modificărilor ecoschemelor din versiunea 7.0 a Planului, valoarea-țintă anuală 2026-2028 atribuită sectorului vacilor de lapte este estimată la cca. 67.000 UVM pe an.

Valoarea-țintă anuala atribuită sectorului tineret bovin la îngrășat este estimată la cca 16.500 UVM pe an.

Valoarea-țintă anuala atribuită bovinelor - pășunat extensiv pe pajiști este estimata la cca 38.000 UVM pe an.

Valoarea-țintă atribuită DR-06 a rămas nemodificată.

A fost adăugată și contribuția DR-04 și DR-05 (cca. 200.000 UVM pe an).

Coeficienții de transformare utilizați sunt cei precizați la Glossary:Livestock unit (LSU) - Statistics Explained (europa.eu), de asemenea, s-a evitat dubla înregistrare în cazul în care același UVM face obiectul sprijinului prin mai multe pachete. Indicatorul este anual.

Indicatorul de context (numitorul) reflectă numărul total de UVM-uri din exploatații calculat având în vedere animalele vii la momentul realizării recensământului.

În cazul intervențiilor de bunăstare și eco-scheme care implică angajamente, outputul (numărătorul) este calculat având în vedere numărul de UVM-uri pentru care s-au efectuat plăți în cadrul intervențiilor relevante, în anul financiar respectiv. Anumite specii (în special păsările) implică mai multe cicluri de

creștere într-un an.

Indicatorul este anual (doar în cazul investițiilor acestea sunt contabilizate cumulativ pe parcursul perioadei). Pentru intervențiile de investiții care implica proiecte, outputul (numărătorul) este calculat având în vedere numărul estimat de UVM-uri bazat pe capacitatea de producție).

2.1.SO9.9 Justificarea alocării financiare

Țintele de performanță și obiectivele de etapă stabilite asigură sprijinirea nevoilor identificate în cadrul obiectivului specific.

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție

- PD-07 Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte – 76,89 mil. euro
- PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat – 49,81 mil. euro
- PD-27 Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate – 35,60 mil. euro
- DR-04 - Agricultură ecologică, conversie (pachetele 6.1 și 6.2) – 24,96 mil. euro
- DR-05 - Agricultură ecologică, menținerea certificării (pachetele 6.1 și 6.2) – 25,46 mil. euro
- DR-06 Bunăstarea animalelor – 736,25 mil. euro
- DR-21 Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA) – 10 mil. euro

Total alocare SO9 de 958,97 mil. euro

2.1.XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

2.1.XCO.1 Rezumatul analizei SWOT

2.1.XCO.1.1 Puncte forte

1. Potențialul de resursă umană și materială (terenuri, investiții specifice) existent la nivelul institutelor, stațiunilor de cercetare, universităților din domeniul agricol precum și cel din zona grupurilor școlare cu profil agricol
2. Unitățile de cercetare acoperă întreg domeniul agroalimentar, inclusiv pe zona montană
3. Existența unei Rețele de Dezvoltare Rurală activă, funcțională, care poate fi un vector de impulsionare a promovării cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură
4. Trend ascendent al conexiunii în banda largă, existenta la nivelul spațiului rural asigurându-se accesul la tehnologie/ educație/ e-learning(aproximativ 40% din zonele rural
5. Existența entităților de cercetare- dezvoltare din domeniul agroalimentar, a celor de inovare si transfer tehnologic (315 unități de cercetare -dezvoltare in sectorul privat si 256 de unități de cercetare în sectorul public).

2.1.XCO.1.2 Deficiențe

1. Curricula neadaptată cerințelor diferitelor vârste și interese ale fermierilor din punct de vedere al abordării modului de diseminare a informațiilor: accent pe latura teoretică și mai puțin pe rezultate, pe reproducerea proiectelor de succes
2. Sistemul de învățământ avansează diferențiat urban/rural în ceea ce privește adaptarea lui la cerințele pieții, iar măsurile de îmbunătățire a ratelor de participare și a calității învățământului nu au fost corelate în mod corespunzător
3. Dotare neadecvată a centrelor de formare profesională și a rețelei de activitate practică/ fermelor din învățământul agricol, a unităților CDI în care s-ar putea face pregătire practică de înalt nivel
4. Finanțare insuficientă a sectorului serviciilor publice de consiliere coroborat cu lipsa serviciilor integrate de consiliere și extensie în rândul fermierilor mici și medii, precum și nivel scăzut de competențe în rândul consilierilor
5. Parteneriatul public - privat este slab dezvoltat în ceea ce privește identificarea/dezvoltarea de dotări, pregătirea de cadre didactice auxiliare, care să faciliteze învățarea prin practică
6. Nivel de digitalizare încă scăzut în sectorul agricol, la nivelul fermelor și fermierilor
7. Nivel scăzut de inovare conform European Innovation Scoreboard
8. Nivel scăzut de educație a tinerilor fermieri (31,6% din managerii exploatațiilor UE 28 dețin educație agricolă de bază și completă în timp ce 96,7% din managerii români aveau doar experiență practică agricolă, comparativ cu media UE 28 de 68,3%)
9. Fragmentarea majoră a entitătilor care pot fi integrate in AKIS, cu atiributii in domeniile:formare/consultanta/educatie/cercetare fara a avea asigurata o coordonare la nivel national
10. Nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competențe profesionale în rândul fermierilor precum și lipsa aptitudinilor practice pentru adaptarea la noile provocări mondiale prin practici agricole sustenabile, digitizare (în ceea ce privește pregătirea tinerilor manageri de exploatație (sub 35 ani) la nivelul anului 2016, formele de învățământ agricol absolvite au fost 3,2% educație de bază 0,9% educație completă și 89,6% aveau doar experiență practică agricolă)

11. Servicii de informare, consiliere și consultanță slab dezvoltate (în 2019, numărul total de angajați din rețeaua de consultanță publică era de cca 500 persoane organizați în 41 de structuri județene și cca 250 centre locale de consultanță agricole organizate pe sistem microzonal, revenind 11 localități rurale la un centru de consultanță local)

12. Lipsa sau cunoștințe profesionale insuficiente de marketing, comunicare, business care să contribuie la valorificarea patrimoniului local-meșteșuguri, obiceiuri etc.

13.Finanțarea deficitară a sistemului de cercetare inovare precum și de consultanță care duce la limitarea capacității de a derula proiecte și de a obține performanțe în agricultura României

14.Competitivitate redusă a entităților de cercetare inovare naționale în raport cu omologii din spațiul european în planul competițiilor de proiecte lansate la nivel european, cu repercusiuni asupra creșterii competitivității fermelor

15.Neadaptarea serviciilor de formare profesională și consiliere din punct de vedere cantitativ și calitativ, la nevoile fermierilor și la noile provocări ce decurg din schimbările climatice și degradarea ecosistemelor și a biodiversității și neimplicarea în acest proces a formelor asociative și instituțiilor de cercetare

16. Număr scăzut și ofertă limitată de programe de pregătire profesională (cursuri ad-hoc și pregătire pe tot parcursul vieții) pentru noii fermieri

17. Cooperare limitata intre fermieri si entitățile de cercetare in vederea identificării de soluții de cercetare aplicata ca răspuns la nevoile fermierilor

18.Gradul scăzut de inovare integrat la nivelul sectorului primar

19. Slaba specializare din agricultură (doar 2,8% dintre administratorii fermelor au absolvit studii superioare în domeniul agricol)

20.Cunoștințe insuficiente ale fermierilor în ceea ce privește obținerea și utilizarea energiei regenerabile și utilizarea de metode și tehnologii care să contribuie la adaptarea la schimbările climatice și reducerea emisiilor de GES

21.Nivelul de disponibilitate și capacitățile aferente serviciilor de consiliere și de instruire sunt inadecvate pentru a putea sprijini numărul potențial de solicitanți pentru măsurile de agro-mediu și climă

22. Insuficiența corelare a sectorului de cercetare agricolă cu practica agricolă

23. Grad redus de calificare și de participare la programe de formare profesională la nivelul populației rurale, precum și adaptabilitatea slabă a forței de muncă din mediul rural

2.1.XCO.1.3 Oportunități

1. Portofoliu de rezultate ale cercetării agricole, care sunt /pot fi puse la dispoziția fermierilor în vederea introducerii acestora în piață, în vederea creșterii competitivității acestora
2. Existenta fondurilor europene care pot susține creșterea gradului de participare a fermierilor la procesul de instruire și consiliere
3. Integrarea de actori precum: GAL-uri, Cooperative, ONG-uri, , entități de inovare și transfer tehnologic din cadrul ReNITT (Rețeaua Națională pentru Inovare și Transfer Tehnologic), clustere și poli de competitivitate, Digital Innovation Hubs - DIH, în procesul de intermediere a inovării
4. Încheierea unor parteneriate în domeniul digitalizării sectorului agricol/hub-uri de inovare digitală, la nivel regional, care să reunească furnizori IT, reprezentanți ai sectorului agricol, experți în tehnologie, investitori și alți factori interesați, pentru crearea/dezvoltarea de produse, servicii, tehnologii capabile să aducă plus valoarea outputurilor agricole
5. Asigurarea accesului la tehnologie/informație/e-learning etc. datorită conexiunilor în bandă largă existente într-un procent semnificativ la nivelul spațiului rural
6. Receptivitate în creștere la nivelul exploatațiilor agricole față de tehnologiile inovative și potențialul oferit de cercetarea agricolă pentru identificarea de noi produse, servicii, tehnologii și integrarea acestora la nivelul spațiului rural
7. Oportunitatea de a elabora biblioteci de bune practici cu instrumente specifice de analiză a datelor din domeniul investițiilor cu finanțare europeană, cu un accent deosebit pe costuri-beneficii cu scopul îmbunătățirii productivității
8. Implementarea rezultatelor cercetării aplicate și a studiilor realizate la nivel național și european privind prevenirea și adaptarea sistemului agricol la schimbările climatice și refacerea habitatelor și a ecosistemelor degradate
9. Creșterea gradului de accesare a programelor de finanțare naționale/europene dedicate sectorului de cercetare inovare

10. Existenta unor programe competiționale de Cercetare Dezvoltare finanțate de la bugetele national si europeanOportunitatea dezvoltării de parteneriate private de susținere a fermelor mici si mijlocii, cât și a tinerilor fermieri de a adopta tehnologii care să susțină activități la nivel de fermă (în special în domeniul zootehnic), precum și în vederea prevenirii și combaterii efectelor schimbărilor climatice
11. Realizarea și promovarea platformelor de tipul Open innovation 2.0 pentru identificarea necesarului de cercetare din mediul de afaceri și a ofertei de cercetare-dezvoltare a mediul de cercetare, inclusiv cea aferentă infrastructurilor de cercetare-dezvoltare (www.erris.gov.ro), care să răspundă cerințelor mediului de afaceri
12. Accesul fermierilor/formelor asociative din agricultură la Parteneriatul European pentru Inovare (PEI) și valorificarea rezultatelor de cercetare obținute în cadrul proiectelor europene Horizon 2020
13. Dezvoltare de platforme de colectare, stocare și diseminare date statistice ce pot fi folosite in vederea realizarii de studii si rapoarte necesare fermierilor

2.1.XCO.1.4 Amenințări

1. Cererea diversificată de competențe necesare forței de muncă și reacții de adaptare întârziate ale sistemului de învățământ
2. Creșterea discrepanțelor între dotările tehnologice și digitalizare dintre fermele mari și fermele mici și mijlocii, cu repercusiuni în domeniul concurenței pe piață a acestora
3. Emigrarea forței de muncă calificate din spațiul rural în spațiul urban și / sau în spațiul comunitar din cauza veniturilor salariale scăzute din agricultură
4. Disponibilitate redusă a fermierilor cu privire la activitățile RNDR, (cum ar fi situații de forță majoră, pandemii) față de participarea la reuniuni, evenimente, întâlniri organizate sau față de punerea în aplicare a cunoștințelor accesibile prin instrumentele folosite de RNDR
5. Accenturarea polarizării agriculturii și a industriei alimentare
6. Capacitatea redusă de adaptare a sistemelor actuale de consultanță agricolă și formare profesională în informarea fermierilor și in transferul de informație privind tehnologiile avansate

2.1.XCO.1.5 Alte observații

N/A

2.1.XCO.2 Identificarea nevoilor

Cod	Titlul	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Nevoia este abordată în planul strategic PAC
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da
39	Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive	Grad scăzut	Parțial
40	Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor	Grad mediu	Da
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da
42	Nevoia de a crea și consolida un sistem integrat AKIS	Grad mediu	Da

43	Nevoia de consolidare a serviciilor de consiliere agricolă în cadrul AKIS	Grad mediu	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

Alte observații legate de evaluarea nevoilor.

N/A

2.1.XCO.4 Strategia de intervenție

Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Indicator comun de realizare
Sectoral - Fructe și legume	ADVI1(47(1)(b)) - servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de combatere a dăunătorilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și a produselor pentru sănătatea animalelor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă	IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Fructe și legume	TRAINCO(47(1)(c)) - formare, inclusiv îndrumare profesională și schimb de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de control al dăunătorilor și al bolilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și pentru sănătatea animalelor, precum și utilizarea platformelor de tranzacționare organizate și a schimburilor de mărfuri pe piața la vedere și la termen	IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin
Sectoral - Produse apicole	ADVIBEES(55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori	IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
Sectoral - Produse apicole	PROMOBEES(55(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	O.20. Numărul de operațiuni sau unități

			de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații	DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
RD	INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale	DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	O.25. Numărul de tineri fermieri care beneficiază de plata pentru tinerii fermieri
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI	O.1. Numărul de proiecte ale grupului operațional al Parteneriatului european pentru inovare (PEI)
RD	COOP(77) - Cooperare	DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	O.31. Numărul de strategii de dezvoltare locală (LEADER) sau acțiuni pregătitoare care beneficiază de sprijin
RD	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor	DR-37 - Transfer de cunoștințe	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin
RD	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor	DR-38 - Consiliere în afaceri agricole	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin

Prezentare generală

Obiectivul transversal are în vedere intervenţii care să contribuie la îmbunătăţirea calităţii vieţii în mediul rural, prin acţiuni de transfer de cunoaştinţe, consiliere atât în domeniul agricol, cât şi în alte domenii conexe în vederea îmbunătăţirii capitalului uman cu efecte în creşterea competitivităţii economiei rurale.
Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil.

Pentru atingerea acestor obiective, prin PNS se propun:

1. Creșterea gradului de instruire a fermierilor, prin îmbunătățirea competențelor, cunoștințelor de bază ale acestora prin educație non-formală, informală și pe tot parcursul vieții și dobândirea de cunoștințe necesare fermierilor pentru aplicarea metodelor agricole durabile și pentru adaptarea la condițiile de mediu și conformarea la condiționalități;
2. Dezvoltarea unui sistem de consiliere public/privat și furnizarea de servicii de consiliere și consultanță agricolă adaptate nevoilor fermierilor de a furniza servicii de mediu și de a se adapta la

condițiile de mediu și condiționalități care să fie integrat într-un sistem de inovare şi cunoştinţe în agricultură (AKIS), astfel încât să se realizeze un schimb de cunoștințe și expertiză în dezvoltare rurală. Va fi urmărită consilierea pe teme specifice (de exemplu: tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice, colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori, etc).

3. Adaptarea activităților de cercetare, a rezultatelor cercetării și a infrastructurii și serviciilor TIC la nevoile fermierilor legate de aplicarea unor metode agricole durabile și a unor metode de adaptare la condițiile de mediu și la condiționalități, precum și îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural;
4. Dezvoltarea AKIS, prin consolidarea fluxurilor de cunoștințe și a legăturilor dintre cercetare și practică, prin consolidarea tuturor serviciilor de consiliere pentru fermieri și susținerea unei bune comunicări între acestea, prin consolidarea inovării interactive care reunește mai multe teme și mai multe țări și prin sprijinirea tranziției digitale în agricultură va contribui la atingerea obiectivelor specifice propuse în cadrul PNS 2021-2027;
5. Susținerea dezvoltării ecosistemelor digitale în cadrul AKIS, în vederea stimulării performanţei economice a fermelor.
6. Prin intervenția privind transferul de cunoștințe se urmărește îmbunătățirea abilităților tehnice și digitale ale managerilor întreprinderilor agricole, precum și a celor implicați în sectorul agricol, contribuind la dezvoltarea abilităților profesionale, standarde de biosecuritate si de mediu. În cadrul programelor de formare profesională vor fi abordate tematici privind:, schimbările climatice, dezvoltare durabilă, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice, utilizarea resurselor (sol, apă, aer), calitatea alimentelor, digitalizare, inovare, biodiversitate, standarde superioare de bunăstare a animalelor, materii prime regenerabile, creșterea eficienței și competitivității în agricultură. În acest fel, obiectivele Green Deal vor fi respectate și îndeplinite.
7. Prin intermediul intervenției privind consilierea în afaceri se urmărește furnizarea unor servicii de consiliere de înaltă calitate, independentă și orientată către grupul țintă, în scopul îmbunătățirii managementului durabil, al performanței economice și de mediu pentru fermieri. În general, vor fi acordate servicii de consiliere pe teme specifice pentru fermieri (de exemplu, eficiența energetică și a resurselor, energie regenerabilă, schimbările climatice, protecția mediului și a naturii, bioeconomia, biosecuritate, standarde superioare de bunăstare a animalelor (ex. viței, scroafe, găini ouătoare etc.), diversificarea activităților, inovații, digitalizare). De asemenea, serviciile de consiliere agricolă vor fi adaptate diferitelor tipuri ferme și vor viza domeniile indicate la art. 15, alin. 4. din Regulamentul (UE) 2021/2115.
8. Prin intervenția de înființarea de grupuri operaționale PEI și aplicarea de operațiuni inovatoare de identificare, dezvoltare și validare de soluții se are în vederea optimizării producției și a îmbunătățirii competitivitățitii, tehnologiei și digitalizării in sectorul agroalimentar prin cooperare între fermieri şi alţi actori. Astfel acestia vor putea pune in practică solutii de adaptare la efectele schimbărilor climatice de utilizare cat mai rationala a resurselor naturale.
9. Totodată, în cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală pot fi sprijinite proiecte ce vizează valorificarea cunoștințelor comunităților locale pentru a identifica soluții utilizând tehnologia și inovarea în scopul îmbunătățirii calității vieții în mediul rural în domenii precum reducerea depopulării și a handicapurilor demografice, îmbunătățirea calității serviciilor locale în domeniul sănătății și a siguranței cetățenilor sau digitalizarea socială/ administrativă/educațională etc.

2.1.XCO.5 După caz, o justificare pentru utilizarea InvestEU, inclusiv cuantumul și contribuția sa preconizată la obiectivul specific/obiectivul transversal

N/A

2.1.XCO.8 Selecționarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat

Selectarea indicatorului (indicatorilor) de rezultat pentru acest obiectiv specific

Indicatori de rezultat |Indicatorii de rezultat recomandați pentru acest obiectiv specific sunt afișați complet	Valoare-

cu caractere aldine]	țintă
R.1 CU PR - Îmbunătățirea performanței prin cunoaștere și inovare Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	123.134,00
R.2 CU - Corelarea sistemelor de consiliere și de cunoștințe Numărul de consilieri care beneficiază de sprijin pentru a fi integrați în sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)	2.571,00
R.3 CU - Digitalizarea agriculturii Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC	0,02 %

Justificarea țintelor și a obiectivelor intermediare aferente

R.1PR Îmbunătățirea performanțelor cu ajutorul cunoștințelor și al inovării : Numărul persoanelor care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale din cadrul Parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru îmbunătățirea performanței durabile economice, sociale, în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor

Sprijinul acordat prin intervențiile DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI, DR-37 - Transfer de cunoștințe si DR-38 - Consiliere în afaceri agricole precum si IS-LF 02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor si IS-LF 03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice, contribuie la R1 care reflecta numărul persoanelor care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale din cadrul Parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru îmbunătățirea performanței durabile economice, sociale, în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor.

Din punct de vedere cantitativ, modul în care fiecare intervenție contribuie la ținta indicatorului de rezultat, pe baza descrierii intervenției și a realizărilor planificate, este următorul:

DR-34 - 355 persoane participante în cele 71 proiecte PEI, DR-37 - 44.081 persoane care beneficiază de formare, DR-38 - 78.650 persoane care beneficiază de consiliere, IS-LF 02-03 – 48 persoane beneficiare de formare și consiliere.

Valoarea țintă stabilită R.1 de 123.134 persoane. Indicatorul este cumulativ.

R.2 Conectarea sistemelor de consiliere și cunoștințe: Numărul de consilieri care primesc sprijin pentru a fi integrați în Sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură AKIS.

La ținta R2 contribuie intervențiile DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI si DR-37 - Transfer de cunoștințe, DR-38 - Consiliere în afaceri agricole.

Prin DR 37- Transfer de cunoștințe vor fi formați un număr de aproximativ 400 consilieri pe an. Aceștia vor beneficia de cursuri de formare online de 3 zile (cost unitar standard C - online, în valoare de 26 €/zi/beneficiar). Consilierii care vor beneficia de formare prin intervenția DR 37 pot fi persoane atât publice cât și private care au calificare în domeniul agricol, economic, tehnologic, IT etc.

DR-34 contribuie prin consilierul de inovare la solutia tehnica propusa in cadrul GO in vederea elaborarii proiectului de inovare. Astfel, in contextul acestei intervenții, termenul de consilier reprezintă persoana care coordonează desfășurarea activității de inovare. Corelat cu numărul de proiecte estimam un număr de 71 de consilieri. Acești consilieri vor fi parte din AKIS, odată cu selectarea proiectului PEI.

Prin DR 38 - Consiliere în afaceri agricole se va realiza selecția consilierilor care vor oferi în principal servicii de consiliere în domeniile indicate la art. 15, alin 2 și alin 4 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Indicatorul este cumulativ. Ținta este de 2.571 de consilieri care primesc sprijin pentru a fi integrați în Sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură AKIS (dubla cuantificare este permisă).

R.3 Digitalizarea agriculturii: Ponderea fermelor care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agricolă

digitală prin intermediul PAC

Intervențiile de investiții in exploatațiile agricole (DR-12-18, DR-20) contribuie la R.3. Valoarea-țintă totală stabilită pentru R.3 este de 0,02% (20% din investițiile in DR-12-18, DR-20). Valoarea țintă se bazează pe rezultatele masurilor echivalente din perioada de programare anterioară. Se vor contabiliza la acest indicator toate proiectele care vor viza investiții in tehnologii agricole digitale, chiar daca proiectul nu va fi majoritar sau exclusiv de digitalizare. Indicatorul este cumulativ.

2.1.XCO.9 Justificarea alocării financiare

Pentru a asigura atingerea obiectivelor de performanță stabilite pentru fiecare an până în 2029, au fost alocate următoarele fonduri (mil. euro) pentru fiecare intervenție

- IS-LF Sector legume fructe – 8,6 mil. euro
- DR-12-18, DR-20 - 175 mil. euro (cca. 20% din alocarea acestor intervenții)
- DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI – 20,04 mil. euro
- DR-37 - Transfer de cunoștințe – 12,1 mil. euro
- DR-38 - Consiliere în afaceri agricole – 8,1 mil. euro

Total alocare XCO 223,84 mil. euro

2.2 Indicatorii de context și alte valori utilizate pentru calcularea țintelor

Indicatori de context (Cod PMEF) (Cadru de performanță, monitorizare și evaluare)	Valoarea de referință	Anul de referință	Valoare actualizată	An actualizat	Justificare/Observații	Sursa datelor
C.01 Populația rurală totală – pentru LEADER (R.38) (Persoană)	10.255.681,00	2020	8.905.269,00	2021	Conform metodologiei Institutului Naţional de Statistică şi a aplicării definiţiei naţionale a spaţiului rural.	POP105A - Populatia rezidenta la 1 ianuarie pe medii de rezidenţă - http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table
C.01b Populația rurală totală – pentru servicii și infrastructură (R.41) (Persoană)	10.255.681,00	2020	8.905.269,00	2021	Conform metodologiei Institutului Naţional de Statistică şi a aplicării definiţiei naţionale a spaţiului rural.	POP105A - Populatia rezidenta la 1 ianuarie pe medii de rezidenţă - http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table
C.05 Suprafață totală împădurită (Hectare)	8.276.697,00	2018				
C.12 Numărul total de ferme agricole (Fermă)	3.422.030,00	2016				
C.17 Suprafața agricolă totală utilizată (SAU) (Hectare)	13.825.610,00	2019				
C.19 Suprafața agricolă totală și zonele forestiere totale din cadrul siturilor Natura 2000 (Hectare)	1.534.633,00	2018	4.236.114,00	2018	Conform notei COM "Instructions for C.19".	Nota COM "Instructions for C.19" - Table 1: Estimates for C.19 Farming in Natura 2000 areas.
C.23 Numărul total de unități vită mare (Unități vită mare)	4.828.780,00	2016				
D.35 Numărul total de stupi notificați Comisiei Europene: media ultimilor trei ani disponibili la momentul elaborării planului. (Stupi)	2.031.165,00	2020				

2.3 Planul cu ținte

2.3.1 Tabel recapitulativ

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
R.1 CU PR Îmbunătățirea performanței prin cunoaștere și inovare Numărul de persoane care beneficiază de consiliere,	XCO	0,00	12.767,00	42.226,00	72.254,00	100.643,00	116.992,00	123.134,00	123.134,00

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor									
R.2 CU Corelarea sistemelor de consiliere și de cunoștințe Numărul de consilieri care beneficiază de sprijin pentru a fi integrați în sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)	XCO	0,00	500,00	900,00	1.371,00	1.771,00	2.171,00	2.571,00	2.571,00
R.3 CU Digitalizarea agriculturii Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC	XCO	0,00 %	0,00 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %	0,02 %
R.3 Cifre: Numărul de beneficiari ai sprijinului plătit relevant		0,00 farm	0,00 farm	578,00 farm	802,00 farm	802,00 farm	802,00 farm	816,00 farm	816,00 farm
R.3 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.4 Corelarea sprijinului pentru venit cu standardele și bunele practici Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub	SO1		70,14 %	70,14 %	70,14 %	70,14 %	70,14 %		70,14 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
rezerva condiționalității									
R.4 Cifre: Numărul de hectare plătite			9.697.000,00 ha	9.697.000,00 ha	9.697.000,00 ha	9.697.000,00 ha	9.697.000,00 ha		9.697.000,00 ha
R.4 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.5 Gestionarea riscurilor Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin	SO1		0,73 %	0,73 %	0,73 %	0,73 %	0,73 %		0,73 %
R.5 Cifre: Numărul de ferme agricole care beneficiază de sprijin relevant			25.000,00 farm	25.000,00 farm	25.000,00 farm	25.000,00 farm	25.000,00 farm		25.000,00 farm
R.5 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.6 [PR] Redistribuire către ferme agricole mai mici Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)	SO1		115,87 %	115,90 %	103,35 %	103,52 %	103,83 %		115,90 %
R.6 Cifre: Media DP/ha plătită beneficiarilor de o dimensiune inferioară mediei exploatațiilor agricole			226,68 EUR/ha	230,02 EUR/ha	208,06 EUR/ha	211,35 EUR/ha	217,32 EUR/ha		230,02 EUR/ha
R.6 Denumirea: Media DP/ha plătită tuturor beneficiarilor			195,63 EUR/ha	198,47 EUR/ha	201,32 EUR/ha	204,16 EUR/ha	209,30 EUR/ha		198,47 EUR/ha
R.7 [PR] Stimularea sprijinului acordat fermelor agricole din zonele cu nevoi specifice Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone	SO1		106,13 %	115,18 %	114,96 %	114,75 %	114,39 %		114,39 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
cu nevoi mai mari (în comparație cu media)									
R.7 Cifre: Sprijin mediu pe venit/ha pentru beneficiarii din zonele cu nevoi specifice			207,63 EUR/ha	228,60 EUR/ha	231,44 EUR/ha	234,28 EUR/ha	239,42 EUR/ha		239,42 EUR/ha
R.7 Denumirea: Sprijin mediu pentru venit/ha plătit tuturor beneficiarilor			195,63 EUR/ha	198,47 EUR/ha	201,32 EUR/ha	204,16 EUR/ha	209,30 EUR/ha		209,30 EUR/ha
R.8 Vizarea fermelor agricole din sectoare specifice Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității	SO2		1,22 %	1,22 %	1,22 %	1,22 %	1,22 %		1,22 %
R.8 Cifre: Numărul de beneficiari ai sprijinului cuplat pentru venit			41.800,00 farm	41.800,00 farm	41.800,00 farm	41.800,00 farm	41.800,00 farm		41.800,00 farm
R.8 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.9 [CU PR] Modernizarea fermelor agricole Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor	SO2	0,00 %	0,00 %	0,08 %	0,12 %	0,12 %	0,12 %	0,13 %	0,13 %
R.9 Cifre: Numărul de beneficiari care primesc sprijin relevant		3,00 farm	11,00 farm	2.907,00 farm	4.102,00 farm	4.234,00 farm	4.234,00 farm	4.303,00 farm	4.303,00 farm
R.9 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.10 [CU PR] O mai bună organizare a lanțului de aprovizionare	SO3	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC									
R.10 Cifre: Numărul de beneficiari care beneficiază de sprijin relevant		0,00 farm	8,00 farm	296,00 farm	867,00 farm	994,00 farm	1.108,00 farm	1.164,00 farm	1.164,00 farm
R.10 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.11 /Fructe și legume Concentrarea aprovizionării Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare	SO3	0,00 %	0,23 %	0,53 %	0,91 %	1,00 %			1,00 %
R.11 Cifre: Valoarea totală a producției comercializate de organizațiile de producători cu programe operaționale		0,00 EUR	8.980.923,00 EUR	20.558.305,00 EUR	35.491.288,00 EUR	39.040.417,00 EUR			39.040.417,00 EUR
R.11 Denumirea: Valoarea totală a producției sectoarelor în cauză		3.894.050.000,00 EUR	3.894.050.000,00 EUR	3.894.050.000,00 EUR	3.894.050.000,00 EUR	3.894.050.000,00 EUR			3.894.050.000,00 EUR
R.12 Adaptarea la schimbările climatice Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice	SO4			0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %		0,01 %
R.12 Cifre: Numărul de hectare		0,00 ha	0,00 ha	2.000,00 ha	2.000,00 ha	2.000,00 ha	2.000,00 ha	0,00 ha	2.000,00 ha

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
plătite									
R.12 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.14 [PR] Stocarea dioxidului de carbon în soluri și biomasă Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)	SO4		40,82 %	46,68 %	48,48 %	48,48 %	48,48 %	0,00 %	48,48 %
R.14 Cifre: Numărul de hectare plătite			5.644.000,00 ha	6.454.000,00 ha	6.702.000,00 ha	6.702.000,00 ha	6.702.000,00 ha	0,00 ha	6.702.000,00 ha
R.14 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.15 [CU] Energie regenerabilă din agricultură și silvicultură și din alte surse regenerabile Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)	SO4	0,00 MW	0,00 MW	5,50 MW	14,30 MW	26,30 MW	44,30 MW	45,00 MW	45,00 MW
R.16 [CU] Investiții legate de climă Ponderea fermelor agricole	SO4	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la producția de energie din surse regenerabile sau de biomateriale									
R.16 Cifre: Numărul de ferme agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la producția de energie din surse regenerabile sau de biomateriale		0,00 farm	0,00 farm	0,00 farm	138,00 farm	138,00 farm	138,00 farm	138,00 farm	138,00 farm
R.16 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.17 CU PR Teren împădurit Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări	SO4	0,00 ha	1.761,00 ha	3.529,00 ha	5.307,00 ha	7.097,00 ha	8.903,00 ha	8.903,00 ha	8.903,00 ha
R.18 CU Sprijin pentru investiții în sectorul forestier Investiții totale pentru îmbunătățirea performanțelor sectorului forestier	SO4	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	57.615.385,00 EUR	133.294.052,00 EUR	133.294.052,00 EUR	133.294.052,00 EUR	133.294.052,00 EUR
R.19 PR Îmbunătățirea și protejarea solurilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice	SO5		50,84 %	52,76 %	45,00 %	45,00 %	45,00 %	0,00 %	52,76 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)									
R.19 Cifre: Numărul de hectare plătite			7.029.000,00 ha	7.295.000,00 ha	6.222.000,00 ha	6.222.000,00 ha	6.222.000,00 ha	0,00 ha	7.295.000,00 ha
R.19 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.20 [PR] Îmbunătățirea calității aerului Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor de amoniac	SO5			4,42 %	4,42 %	4,42 %	4,42 %		4,42 %
R.20 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	610.590,00 ha	610.590,00 ha	610.590,00 ha	610.590,00 ha	0,00 ha	610.590,00 ha
R.20 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.21 [PR] Protejarea calității apei Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă	SO5			8,09 %	8,09 %	8,09 %	8,09 %		8,09 %
R.21 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	1.118.365,00 ha	1.118.365,00 ha	1.118.365,00 ha	1.118.365,00 ha	0,00 ha	1.118.365,00 ha
R.21 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
R.22 [PR] Gestionarea durabilă a nutrienţilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienţilor	SO5		4,95 %	8,38 %	5,95 %	5,95 %	5,95 %	0,00 %	8,38 %
R.22 Cifre: Numărul de hectare plătite			685.000,00 ha	1.159.000,00 ha	823.000,00 ha	823.000,00 ha	823.000,00 ha	0,00 ha	1.159.000,00 ha
R.22 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.24 [PR] Utilizarea durabilă și redusă a pesticidelor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide	SO5			7,93 %	7,93 %	7,93 %	7,93 %		7,93 %
R.24 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	0,00 ha	1.096.365,00 ha
R.24 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.25 Performanța de mediu în sectorul creșterii animalelor Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor care	SO5	0,00 %	0,00 %	4,01 %	0,84 %	0,84 %	0,84 %	0,00 %	4,01 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea durabilității mediului									
R.25 Cifre: Numărul de unități vită mare pentru care s-a efectuat o plată aferentă		0,00 LU	0,00 LU	193.709,00 LU	40.382,00 LU	40.382,00 LU	40.382,00 LU	0,00 LU	193.709,00 LU
R.25 Denumirea: Numărul total de unități vită mare		4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU
R.26 CU Investiții legate de resursele naturale Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale	SO5	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
R.26 Cifre: Numărul de ferme agricole care beneficiază de sprijin relevant		3,00 farm	42,00 farm	78,00 farm	83,00 farm	138,00 farm	138,00 farm	138,00 farm	138,00 farm
R.26 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.27 CU Performanța legată de mediu sau climă prin investiții în zonele rurale Numărul de operațiuni care contribuie la obiectivele de durabilitate a mediului și la realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în zonele rurale	SO5	0,00	0,00	138,00	276,00	276,00	276,00	276,00	276,00
R.28 CU Performanța legată de mediu sau climă prin cunoștințe și inovare	SO5	0,00	3.828,00	12.662,00	21.770,00	30.286,00	35.190,00	37.032,00	37.032,00

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC, legate de performanța legată de mediu sau climă									
R.29 [PR] Dezvoltarea agriculturii organice Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, împărțită între întreținere și conversie	SO6			3,53 %	3,53 %	3,53 %	3,53 %		3,53 %
R.29 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	488.325,00 ha	488.325,00 ha	488.325,00 ha	488.325,00 ha	0,00 ha	488.325,00 ha
R.29 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.30 [PR] Sprijinirea gestionării durabile a pădurilor Ponderea terenurilor forestiere în cadrul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice	SO6			3,73 %	7,25 %	11,02 %	11,02 %		11,02 %
R.30 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	309.000,00 ha	600.000,00 ha	912.000,00 ha	912.000,00 ha	0,00 ha	912.000,00 ha
R.30 Denumirea: Suprafață totală împădurită		8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha	8.276.697,00 ha
R.31 [PR] Conservarea	SO6			7,93 %	7,93 %	7,93 %	7,93 %		7,93 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
habitatelor și a speciilor Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată									
R.31 Cifre: Numărul de hectare plătite		0,00 ha	0,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	1.096.365,00 ha	0,00 ha	1.096.365,00 ha
R.31 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.32 [CU] Investiții legate de biodiversitate Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la biodiversitate	SO6	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
R.32 Cifre: Numărul de ferme agricole care beneficiază de sprijin relevant		0,00 farm	31,00 farm	62,00 farm	62,00 farm	62,00 farm	62,00 farm	62,00 farm	62,00 farm
R.32 Denumirea: Numărul total de ferme agricole		3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm	3.422.030,00 farm
R.33 Îmbunătățirea gestionării rețelei Natura 2000 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin	SO6			22,31 %	26,06 %	30,09 %	30,09 %		30,09 %
R.33 Cifre: Hectare cu angajamente relevante pe siturile Natura 2000		0,00 ha	0,00 ha	945.200,00 ha	1.104.100,00 ha	1.274.500,00 ha	1.274.500,00 ha	0,00 ha	1.274.500,00 ha

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
R.33 Denumirea: Suprafața agricolă totală și zonele forestiere totale din cadrul siturilor Natura 2000		4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha	4.236.114,00 ha
R.34 PR Conservarea elementelor de peisaj Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a copacilor	SO6			2,07 %	0,22 %	0,23 %	0,26 %	0,00 %	2,07 %
R.34 Cifre: Suprafața agricolă utilizată (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a copacilor				285.754,00 ha	30.200,00 ha	32.200,00 ha	36.250,00 ha	0,00 ha	285.754,00 ha
R.34 Denumirea: Suprafața agricolă totală utilizată (SAU)		13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha	13.825.610,00 ha
R.35 CU Conservarea stupilor Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC	SO6	38,46 %	40,39 %	42,41 %	42,41 %	42,41 %			42,41 %
R.35 Cifre: Numărul de stupi pentru care s-a efectuat o plată aferentă		781.260,00 beehives	820.323,00 beehives	861.339,00 beehives	861.339,00 beehives	861.339,00 beehives			861.339,00 beehives
R.35 Denumirea: Numărul total de stupi notificați Comisiei Europene: media ultimilor trei ani disponibili la momentul elaborării planului.		2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives	2.031.165,00 beehives
R.36 CU PR Reînnoirea generațională Numărul tinerilor fermieri care beneficiază de sprijin din	SO7	0,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
partea PAC, inclusiv o defalcare pe sexe									
R.37 CU Creșterea și locuri de muncă în zonele rurale Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC	SO7, SO8	0,00	36.000,00	36.006,00	36.012,00	36.102,00	36.418,00	37.094,00	37.094,00
R.38 CU Acoperirea LEADER Ponderea populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală	SO8			85,59 %	85,59 %	85,59 %	85,59 %	85,59 %	85,59 %
R.38 Cifre: Populația rurală acoperită de GAL finanțată prin intermediul LEADER în cursul perioadei de programare		0,00 person	0,00 person	7.622.000,00 person	7.622.000,00 person	7.622.000,00 person	7.622.000,00 person	7.622.000,00 person	7.622.000,00 person
R.38 Denumirea: Populația rurală totală – pentru LEADER (R.38)		8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person
R.39 CU Dezvoltarea economiei rurale Numărul întreprinderilor rurale, inclusiv al întreprinderilor din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC	SO8	0,00	0,00	28,00	546,00	847,00	1.015,00	1.083,00	1.083,00
R.40 CU Tranziția inteligentă a economiei rurale Numărul strategiilor privind satele inteligente, care beneficiază de sprijin	SO8			2,00	26,00	52,00	71,00	85,00	85,00
R.41 CU PR Conectarea Europei rurale Ponderea populației rurale care	SO8			4,02 %	10,85 %	10,85 %	10,85 %	10,85 %	10,85 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură prin intermediul sprijinului PAC									
R.41 Cifre: Populația rurală care beneficiază de îmbunătățiri relevante		0,00 person	0,00 person	358.000,00 person	966.500,00 person	966.500,00 person	966.500,00 person	966.500,00 person	966.500,00 person
R.41 Denumirea: Populația rurală totală – pentru servicii și infrastructură (R.41)		8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person	8.905.269,00 person
R.42 CU Promovarea incluziunii sociale Numărul de persoane vizate de proiecte de incluziune socială care beneficiază de sprijin	SO8			117,00	27.906,00	65.249,00	84.569,00	96.911,00	96.911,00
R.43 PR Limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)	SO9	0,00 %	90,41 %	88,14 %	87,19 %	87,19 %	87,19 %	4,14 %	90,41 %
R.43 Cifre: Numărul de unități vită mare pentru care s-a efectuat o plată aferentă		0,00 LU	4.365.916,00 LU	4.255.923,00 LU	4.210.416,00 LU	4.210.416,00 LU	4.210.416,00 LU	200.000,00 LU	4.365.916,00 LU
R.43 Denumirea: Numărul total de unități vită mare		4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU
R.44 PR Îmbunătățirea bunăstării animalelor Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării	SO9	0,00 %	90,41 %	88,14 %	87,19 %	87,19 %	87,19 %	0,00 %	90,41 %

Indicator de rezultat	Obiectiv specific	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total valoare țintă
animalelor									
R.44 Cifre: Numărul de unități vită mare pentru care s-a efectuat o plată aferentă		0,00 LU	4.365.916,00 LU	4.255.923,00 LU	4.210.416,00 LU	4.210.416,00 LU	4.210.416,00 LU	0,00 LU	4.365.916,00 LU
R.44 Denumirea: Numărul total de unități vită mare		4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU	4.828.780,00 LU

2.3.2 Intervențiile și realizările planificate cu o legătură directă și semnificativă la indicatorii de rezultat

A se vedea tabelul din aplicația SFC2021

2.3.3 Coerența și contribuția la obiectivele Uniunii pentru 2030 prevăzute în Strategia „De la fermă la consumator" și în Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030

Strategia Farm to Fork propune obiective care vor avea un impact benefic asupra componentelor de mediu și asupra sănătății publice prin promovarea aplicării unor practici agricole durabile, iar pe termen lung poate contribui și la reducerea efectelor manifestării calamităților naturale (secetă, inundații etc). Totuși, integrarea în planurile naționale strategice a prevederilor strategiei Farm to Fork reprezintă o provocare deoarece aceasta propune ținte foarte ambițioase și termene pentru atingerea acestor ținte foarte strânse și greu de atins.

Atingerea acestor ținte, la pragurile indicate, constituie o mare provocare pentru România din următoarele considerente:

- Atingerea țintelor este dificilă deoarece cerințele sunt complexe, iar componentele financiare permise a fi acordate în cadrul plăților nu sunt corelate cu nivelul de complexitate și nu asigură răsplătirea beneficiarilor pentru efectele pozitive de mediu. Prin urmare, potențialii beneficiari nu vor fi interesați de accesarea măsurilor în lipsa unui sprijin financiar stimulativ. O provocare o reprezintă implicarea și menținerea interesului deținătorilor de resurse să adopte modele de management al acestor resurse mai eficiente din perspectiva conservării componentelor de mediu, în condițiile în care prevederile proiectului de regulament aferent planurilor strategice PAC 2023 – 2027 prevăd compensarea beneficiarilor numai pentru costurile suplimentare și pierderile de venituri suportate de aceștia urmare aplicării angajamentelor benefice pentru mediu și climă. Pentru a atinge țintele propuse prin Strategia Farm to Fork, MADR a susținut necesitatea includerii unor măsuri stimulative (inclusiv din punct de vedere financiar) care să fie atractive pentru deținătorii de resurse care trebuie să adopte modele de management al acestor resurse mai eficiente din perspectiva conservării biodiversității, modelul aplicat până în prezent, bazat pe încurajarea conservării biodiversității pentru serviciile de mediu furnizate societății, dovedindu-se a nu fi funcțional la scară largă.
- România are, în general, un nivel bun al indicatorilor de mediu, iar reducerea nivelului actual de folosire a inputurilor chimice ar conduce la reducerea productivității terenurilor agricole și, implicit, la punerea în pericol a siguranței alimentare.

Țintele pentru care Strategia Farm to Fork prevede ca fiecare Stat Membru să le stabilească nu trebuie să fie bazate pe reduceri procentuale ale valorilor indicatorilor de context aplicabile într-o manieră unitară tuturor Statelor Membre (ex. emisii, cantități de inputuri în agricultură, etc.), ci să stabilească nivelul de utilizare aplicabil fiecărui Stat Membru pe baza condițiilor naționale specifice (niveluri de referință naționale), astfel încât, la nivelul Uniunii Europene, să fie atinsă reducerea procentuală vizată de aceste strategii. O abordare de reduceri procentuale față de contextul actual sau istoric, pe de-o parte, ar fi menținut sau chiar ar fi crescut decalajele economice între statele cu economii mai dezvoltate și cele care înregistrează o nevoie pregnantă de a se dezvolta în continuare din punct de vedere economic și social, iar pe de altă parte rezultatele obținute în materie de conservare a resurselor naturale și de scădere a emisiilor de gaze cu efect de seră ar fi fost disproporționate între Statele Membre care în prezent se bazează pe activități economice intensive cu impact mare asupra mediului și celelalte state caracterizate de modele semi-intensive sau extensive.

În Strategia Farm to Fork, pentru indicatorii de reducere a utilizării pesticidelor, reducere a vânzării de substanțe antimicrobiene, creștere a suprafeței utilizate pentru agricultura ecologică, creștere a suprafeței agricole acoperite cu elemente de peisaj de mare diversitate, reducere a pierderilor de nutrienți, se prevede că la atingerea țintei europene pentru un anumit indicator vor contribui țintele naționale care se vor stabili pornind de la nivelul de referință specific fiecărui Stat Membru. Intervențiile PNS 2023-2027 vor avea o

contribuție la atingerea acestor ținte naționale, corelată cu disponibilitatea resurselor financiare și cu complexitatea acțiunilor puse în aplicare. Referitor la ținta de reducere a nutrienților în sol cu 20% până în 2030 prin elaborarea de planuri de gestionare a nutrienților, cu ajutorul unui instrument electronic pentru sustenabilitatea fermelor care să fie pus la dispoziția fermierilor individuali de către Statele Membre (FaST - farm sustainability tool), termenul de implementare (anul 2024) este unul foarte ambițios având în vedere termenul foarte scurt. În statele membre care se confruntă cu problema îmbătrânirii populației rurale și cu un nivel redus de pregătire al fermierilor (în special al celor mici), implementarea FaST este strâns legată de asigurarea serviciilor de consiliere, fiind necesară dezvoltarea și dimensionarea în raport cu specificitățile spațiului rural pentru fiecare Stat Membru. Pentru România, problemele principale din această perspectivă derivă din faptul că populația rurală este îmbătrânită, există un număr foarte mare de fermieri mici, iar capacitatea serviciilor existente de consiliere este subdimensionată în raport cu nevoile existente.

În plus, trebuie avut în vedere și faptul că Strategia Farm to Fork vine într-o perioadă în care situația de criză creată de pandemia SARS-CoV-2 a generat o scădere a economiilor pentru toate Statele Membre și nu trebuie neglijat faptul că în principal activitățile economice sunt cele care generează resursele financiare necesare pentru serviciile negeneratoare de venit, de exemplu pentru serviciile de mediu.

Cu toate acestea, **nivelul de ambiție stabilit la nivel național în ceea ce privește mediul și clima reflectă recomandările Comisiei Europene în politicile naționale din toate domeniile relevante pentru țintele europene**. Astfel, țintele Pactului Ecologic European, respectiv Strategia Farm to Fork și Strategia privind Biodiversitatea, vor fi atinse prin diverse instrumente aplicate la nivel național. Unul dintre aceste instrumente este Planul Național Strategic (PNS) prin care se vor implementa intervenții care vizează obiectivele de mediu și climă în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Aceste intervenții sunt concepute astfel încât să mențină un nivel de ambiție ridicat în ceea ce privește obiectivele de mediu și climă, respectiv asigurarea continuității acțiunilor care urmăresc protecția mediului prin dezvoltarea durabilă și managementul eficient și durabil al resurselor naturale precum apă, sol și aer, conservarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și peisajelor, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Planul Național Strategic 2023 – 2027 ia în considerare atingerea acestor ținte ale UE astfel:

Referitor la ținta UE de reducere a utilizării și a riscului pesticidelor chimice cu până la 50% până în 2030, precum și reducerea utilizării pesticidelor mai periculoase cu până la 50% până în 2030

Ținta privind reducerea utilizării pesticidelor chimice va fi atinsă prin aplicarea de către fermieri a normelor de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru toți beneficiarii de plăți acordate prin FEGA și FEADR. Astfel, aplicarea produselor de protecție a plantelor este interzisă prin GAEC 4 pe benzile tampon de pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă. Fermierii din sectorul produselor alimentare și fermierii cu activitate în domeniul hranei pentru animale trebuie să respecte SMR 5 care asigură reducerea cantității de pesticide utilizate prin respectarea conținutului maxim aplicabil reziduurilor de pesticide din alimente și hrana pentru animale. Normele SMR 8 cuprind restricții referitoare la utilizarea pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, respectiv interdicția de a aplica tratamente cu produse de protecție a plantelor în zonele de protecție a resurselor de apă, în zonele de protecție sanitară și ecologică, precum și norme privind depozitarea, manipularea și utilizarea produselor de protecție a plantelor în exploatațiile agricole.

Pe lângă aceasta, intervențiile de agro-mediu și climă și cele de agricultură ecologică contribuie la atingerea țintei de reducere a pesticidelor prin angajamente superioare cerințelor de bază prin care se interzice total sau, după caz, parțial, utilizarea pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor. În mod indirect intervenția silvo-mediu și climă și intervențiile adresate zonelor cu constrângeri naturale contribuie la atingerea țintei de reducere a utilizării pesticidelor prin faptul că beneficiarii acestor intervenții trebuie să respecte normele de condiționalitate pe terenurile agricole din cadrul exploatațiilor

agricole pe care le dețin.

Referitor la țintele UE de reducere cu cel puțin 50 % a pierderilor de nutrienți rezultate din utilizarea îngrășămintelor, fără a deteriora fertilitatea solului până în 2030 și de reducere cu cel puțin 20% a cantității de îngrășăminte utilizate în agricultură până în 2030

Țintele privind reducerea pierderilor de nutrienți rezultate din utilizarea îngrășămintelor și reducerea cantității de îngrășăminte utilizate în agricultură se vor atinge prin aplicarea de către fermieri a normelor de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru toți beneficiarii de plăți acordate prin FEGA și FEADR. Aplicarea îngrășămintelor de orice fel este interzisă prin GAEC 4 pe benzile tampon de pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă. De asemenea, GAEC 2 contribuie la atingerea țintei prin permiterea aplicării îngrășămintelor în zonele umede numai cu monitorizarea evoluției calității solului, evitând supra-dozarea și levigarea îngrășămintelor în resursele de apă, iar pentru crescătorii de animale din aceste zone este obligatorie deținerea sistemelor de depozitare/compostare a gunoiului de grajd și valorificarea acestuia.

Pe lângă aceasta, intervențiile de agro-mediu și climă și cele de agricultură ecologică contribuie la atingerea acestor ținte prin angajamente superioare cerințelor de bază care impun interzicerea totală sau, după caz, parțială, a utilizării îngrășămintelor chimice/organice, precum și reducerea încărcăturii de animale pe pajiștile permanente. În mod indirect intervenția silvo-mediu și climă și intervențiile adresate zonelor cu constrângeri naturale contribuie la atingerea acestei ținte prin faptul că beneficiarii acestor intervenții trebuie să respecte normele de condiționalitate pe terenurile agricole din cadrul exploatațiilor agricole pe care le dețin.

Aceste măsuri contribuie la realizarea țintei UE privind reducerea pierderilor de nutrienți, deși principalele concluzii/rezultate ale documentelor de raportare corespunzătoare României referitoare la punerea în aplicare a Directivei 91/676/CEE a Consiliului privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole pentru perioada 2012-2015, respectiv 2016-2019 susțin faptul că în România nu se impune adoptarea unor măsuri pentru reducerea pierderilor de nutrienți și pentru reducerea cantității de îngrășăminte utilizate în agricultură.

Elementele care justifică stabilirea acestei poziții sunt următoarele:

- în perioada 2012-2015:

·efectivele de bovine au înregistrat scăderi relevante în *România* (–10,8 %), media UE-28 fiind de (– 0,7 %)[1];

·potrivit Eurostat, la nivelul UE-28, în perioada 2012-2014 au fost utilizate 9,2 kt de azot provenit din gunoi de grajd. Aceasta reprezintă o reducere de 2,6 % față de perioada 2008-2011.

·în perioada 2012-2014, toate statele membre, *cu excepția României*, au înregistrat un surplus de azot.

- în perioada 2016-2019[2]:

·din perspectiva cerințelor Directivei Nitrați în stabilirea programului de monitorizare și a secțiunilor relevante pentru poluarea cu nitrați din surse agricole s-a ținut cont în special de presiunile și impactul activităților agricole asupra corpurilor de apă, precum și de efectul aplicării măsurilor de reducere a acestei poluări, respectiv a Codului de bune practici agricole și a programelor de acțiune;

·monitorizarea apelor subterane se face având în vedere toți parametrii ceruți de Directiva Cadru Apă, inclusiv nutrienţii (azotaţi, azotiţi, amoniu, fosfaţi) iar a apelor de suprafață, includ azotaţi, azotiţi, azot total, fosfaţi şi fosfor total, etc;

·analiza tendințelor concentrațiilor medii de azotați, în secțiunile localizate pe toate categoriile de ape de suprafață arată că pentru majoritatea, respectiv 95,24% se înregistrează o tendință descrescătoare și stabilă, înregistrându-se o îmbunătățire comparativ cu raportarea precedentă (2012-2015), când acest procent era de 90,54%;

·doar cca. 22% din cantitatea de azot emisă de sursele difuze se datorează activităților agricole, rezultând o emisie specifică de 1,18 kg N/ha suprafață agricolă, respectiv de 0,21 kg P/ha suprafață agricolă. De

asemenea, aproximativ 55% din emisia totală difuză de fosfor se datorează agriculturii.

·comparativ cu emisiile totale din surse difuze de poluare evaluate în primul Plan Național de management al bazinelor/spațiilor hidrografice (date din anul 2005) se constată o reducere importantă a emisiilor totale de azot (cu cca. 39%) și fosfor (cu cca. 45%), urmare a aplicării în principal de măsuri eficiente și reducerii/închiderii unor activități economice[3]

·analiza aplicării scenariului de bază (2021) pentru agricultură, a indicat o descreștere a emisiilor difuze din activități agricole, respectiv reducerea cu cca. 4.104 tone N/an, reprezentând 25%, precum și reducerea cu cca. 152 tone P/an, reprezentând 5%. Astfel emisia difuză specifică totală de azot din activitățile agricole va scădea cu 25% (de la 12,08 kg N/ha suprafață agricolă în 2012 la 9,04 kg N/ha suprafață agricolă în anul 2021).

·măsurile implementate sau în curs de implementare și care vizează emisiile de nutrienți sunt axate în principal pe lucrări de extindere/construcție a rețelei de canalizare, extinderea/modernizarea/construirea stațiilor de epurare cu treaptă secundară și terțiară (eliminarea nutrienților) și gestionarea nămolului rezultat; realizarea de platforme comunale și individuale pentru stocarea gunoiului de grajd, împăduriri și asigurarea zonei tampon în lungul râului etc.

Intervențiile PNS menționate contribuie la realizarea țintei UE de reducere a îngrășămintelor, deși din datele statistice menționate în Anexa 1 la Recomandările COM nr. 846/ 2020 final referitoare la bilanțul brut al azotului și al fosforului (surplusul de azot, respectiv fosfor utilizat pe terenurile agricole în statele membre UE) rezultă că România, prin valorile înregistrate în perioada 2012-2014 (7 pentru azot, -1 pentru fosfor) se situează sub valoarea de referință UE-27 (46 pentru azot, 1 pentru fosfor) conducând la concluzia că nu se impune luarea unor măsuri de reducere a îngrășămintelor.

Referitor la ținta UE de a asigura 10% pondere a suprafeței agricole constituite din elemente de peisaj de mare diversitate;

Prin ecoschemele PD-05 și PD-28 și prin aplicarea cerințelor GAEC 8, privind obligația fermierilor de a menține elementele de peisaj existente pe terenurile agricole, respectiv prin interdicția de tăiere a gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor sălbatice și prin luarea de măsuri pentru evitarea instalării și extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol, se urmărește contribuția la atingerea țintei UE privind elementele de peisaj de mare diversitate.

Referitor la ținta UE de reducere cu 50% a vânzărilor de substanțe antimicrobiene pentru animalele de fermă și pentru acvacultură până în 2030;

Prin PNS 2023 – 2027 se implementează intervenția privind bunăstarea animalelor. Prin această intervenție se aplică o serie de standarde superioare de bunăstare pentru porci și păsări care vizează reducerea cantității de medicamente utilizate, a vaccinărilor și a altor tipuri de medicații care conduc la îmbunătățirea performanțelor de producție și reproducție, precum și la îmbunătățirea siguranței alimentare și sănătății publice. De asemenea, o condiție specifică intervenției este cea de reducere a densității animalelor/ păsărilor prin asigurarea unui spațiu de cazare mai mare cu 15% față de cerința minimă prevăzută de legislația națională care conduce la scăderea incidenței luptei pentru hrană, la reducerea cazurilor de comportament anormal, a leziunilor traumatice și implicit la reducerea incidenței bolilor și a mortalității în ferme.

Reducerea utilizării input-urilor (medicamente, vaccinări și alte tipuri de medicamente), corelată cu relaxarea animalelor/ păsărilor asigurată de libertatea de mișcare a acestora, contribuie la atingerea țintei privind reducerea cu 50% a vânzărilor de substanțe antimicrobiene pentru animalele de fermă.

Referitor la ținta UE de reducere cu cel puțin 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră, comparativ cu nivelul anului 1990 până în 2030 și atingerea neutralității climatice până în 2050.

Încurajarea practicilor agricole bazate pe lucrări manuale și evitarea utilizării utilajelor mecanizate, precum și interzicerea aplicării îngrășămintelor chimice și limitarea utilizării îngrășămintelor organice pe terenurile agricole, în același timp cu reducerea numărului de animale pe suprafețele de pajiști permanente prin intervențiile de mediu și climă vor contribui la reducerea emisiilor de GES provenite din agricultură. Totodată, sprijinul acordat pentru intervenția de agro-mediu și climă pe terenurile arabile contribuie la atingerea obiectivelor de menținere a unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă, la sechestrarea carbonului, la păstrarea umidității solului, precum și la adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Prin sprijinul acordat pentru conversia la practicile și metodele de agricultură ecologică și pentru menținerea practicilor și metodelor de agricultură ecologică se asigură reducerea emisiilor de GES prin evitarea utilizării pesticidelor și gestionarea strictă a gunoiului de grajd, conservarea fertilității solului mai bine decât agricultura convențională prin asigurarea unui nivel mai înalt de conținut de materie organică a solului, activitate biologică mai înaltă și un potențial mai mare de control al eroziunii. De asemenea, o mai bună structură a solului este întreținută prin aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, conducând implicit la creșterea capacității de a face față problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, riscul de inundații și efecte ale secetei.

Acțiunile susținute prin intervenția de silvo-mediu și climă, prin reducerea intervențiilor silviculturale și utilizarea de tehnologii de exploatare forestiere extensive precum utilizarea atelajelor în lucrările de rărituri în detrimentul lucrărilor mecanizate, contribuie la reducerea concentrației de GES din atmosferă, respectiv adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei. Menținerea unei consistențe crescute în arboretele din suprafețele angajate, precum și reducerea eroziunii solului prin lucrările de exploatări forestiere, vor contribui în mod secundar la creșterea nivelului de stocare a carbonului atât în sol cât și în biomasă. De asemenea, intervenția privind investițiile în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere, care are în vedere acordarea de sprijin operatorilor economici și ocoalelor silvice de regim pentru achiziționarea de echipamente/utilaje cu impact de mediu redus sau pentru gestionarea durabilă a fondului forestier național, contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eroziunii solului, precum și la sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Referitor la ținta UE de a asigura ca 25% din terenurile agricole la nivel UE să fie destinate agriculturii ecologice până în 2030;

România a stabilit prin Planul Național pentru Dezvoltarea Producției Ecologice ținta națională pentru creșterea suprafeței agricole care să fie destinată agriculturii ecologice până în anul 2030 care va contribui la atingerea țintei UE de 25% prevăzută în Pactul Ecologic European, respectiv în Strategia Farm to Fork și Strategia UE privind Biodiversitatea pentru anul 2030.

Pentru atingerea țintei propuse vor fi aplicate măsurile prevăzute în Planul de Acțiune pentru Dezvoltarea Producției Ecologice, respectiv:

·acordarea de sprijin financiar operatorilor care se înscriu în sistemul de agricultură ecologică;

·distribuirea produselor certificate ecologic cu ajutorul Programului pentru școli în România reglementat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 19/2018 cu modificările și completările ulterioare. Conform prevederilor ordinului menționat, produsele ecologice primesc un punctaj mai mare în procedura de achiziție.

·măsuri cheie pentru creșterea consumului (informare și comunicare despre agricultura ecologică și beneficiile ei, efectuarea sondajelor privind conștientizarea consumatorilor privind sigla UE pentru produsele certificate ecologic, organizarea de campanii publicitare, stimularea consumului în cantine publice și distribuirea de produse certificate ecologic în școli, lupta împotriva practicilor frauduloase prin efectuarea controalelor oficiale și a altor activități oficiale, îmbunătățirea trasabilității);

·măsuri pentru încurajarea producției (îmbunătățirea organizării lanțurilor de aprovizionare cu produse certificate ecologic, consolidarea poziției fermierilor în lanțul de aprovizionare, prelucrarea (procesarea)

produselor pe plan local, la scară mică, pentru a asigura lanțuri de aprovizionare organizate și eficiente și pentru a asigura o piață de desfacere pentru operatorii mici/grupuri de operatori);

·măsuri pentru îmbunătățirea durabilității producției ecologice (conservarea și utilizarea resurselor genetice, asigurarea disponibilului de semințe ecologice, utilizarea produselor de protecție a plantelor care conțin substanțe active aprobate de către Comisia Europeană pe baza unor studii științifice și care sunt prevăzute în Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului).

Prin Planul Național pentru Dezvoltarea Producției Ecologice s-a stabilit o țintă națională pentru creșterea suprafeței înregistrată în sistemul de agricultură ecologică, iar prin PNS 2023–2027 se va contribui la atingerea acestei ținte prin creșterea suprafeței care intră în perioada de conversie. Totodată, prin PNS se va asigura și consistența și durabilitatea acestei creșteri a suprafețelor agricole înregistrate în agricultura ecologică ca urmare a finanțării angajamentelor pentru menținerea practicilor specifice agriculturii ecologice.

[1] Efectivele mari de animale concentrate într-un loc prezintă riscuri importante pentru mediu atunci când cantitatea de gunoi de grajd generată este în dezechilibru cu terenurile disponibile și cu nevoile culturilor. Acest dezechilibru creează un surplus de substanțe nutritive, cea mai mare parte a acestora ajungând, mai devreme sau mai târziu, în apă și în aer, în cazul în care nu sunt transportate în afara regiunii, și conducând uneori la presiuni suplimentare în zonele receptoare

[2] Datele din prezentul raport se bazează pe analiza calității apelor de suprafață şi subterane care se face de către laboratoarele A.N. „Apele Române”.

[3] Astfel, în perioada 2009-2012 s-a redus numărul de aglomerări umane fără sisteme de canalizare prin construirea de noi rețele de canalizare și a crescut nivelului de conectare la acestea, iar în agricultură s-au aplicat prevederile Programelor de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole și Codului de bune practici agricole.

3 Coerența strategiei și complementaritățile

3.1 Prezentare generală a arhitecturii de mediu și climatice

3.1.1 O descriere a contribuției globale a condiționalității la obiectivele specifice legate de mediu și de climă prevăzute la articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f)

În cadrul PAC sunt aduse modificări sistemelor de condiționalitate și de înverzire aplicate în perioada 2014-2020 și în perioada de tranziție la PAC 2023-2027, care reflectă ambiții ecologice mai mari și contribuie consistent la îndeplinirea obiectivelor Pactului verde european. Așadar, condiționalitatea joacă un rol important în creșterea sustenabilității agriculturii europene în perioada 2023-2027.

Obiectivele specifice privind mediul și clima, conform art. 6 (1) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC vizează atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer) și conservarea biodiversității și a elementelor de peisaj. În perioada de programare 2023–2027, arhitectura verde are la bază normele de condiționalitate stabilite în România în baza art. 12 și art. 13, respectiv Anexa III din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC, care sunt consolidate și care țintesc mai bine aspectele de mediu și climă, comparativ cu perioada de programare anterioară. Respectarea normelor privind condiționalitatea este obligatorie pentru fermierii care primesc plăți directe decuplate, plăți directe cuplate, plăți compensatorii prin intervenții pentru dezvoltare rurală (angajamente de mediu și climă, constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone, menținerea suprafețelor împădurite prin PNDR) pe întreaga exploatație agricolă și pe tot parcursul anului calendaristic în cauză.

De asemenea, normele privind condiționalitatea relevante reprezintă nivelul de bază neremunerat pentru plățile care se acordă prin eco-scheme în baza art. 31 și angajamentele de mediu și climă asumate în baza art. 70, 71 și 72 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC.

Normele privind condiţionalitatea cuprind cerințele legale în materie de gestionare (SMR) și standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) referitoare la climă și mediu, sănătate publică și sănătatea plantelor și bunăstarea animalelor.

Modul în care normele privind condiționalitatea contribuie la obiectivele specifice de mediu și climă prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC este descris mai jos:

Pentru ***atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea*** **(OS4) - art. 6(1) (d)**:

GAEC 1 - Menținerea pajiștilor permanente pe baza unui raport proporțional între pajiștile permanente și suprafața agricolă la nivel național în comparație cu anul de referință 2018. Reducerea maximă este de 5% în comparație cu anul de referință.

Standardul GAEC 1 este un **standard nou**, care instituie clauza generală de protecție împotriva conversiei pajiștilor permanente către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon, ca și condiționalitate la plățile pe suprafață (intervențiile sub formă de plăți directe și unele intervenții pentru dezvoltare rurală).

Acest standard GAEC instituie și obligații specifice la nivel de exploatație agricolă, astfel:

- interdicția scoaterii din circuitul agricol și schimbarea categoriei de folosință a pajiștilor permanente, autorizarea prealabilă a schimbării destinației sau folosinței pajiștilor permanente, precum și recuperarea suprafețelor de pajiști permanente convertite în alte utilizări prin înființarea de noi suprafețe de pajiști, din terenuri degradate/neproductive;
- reconvertirea unor terenuri în pajiști permanente sau crearea unor suprafețe cu pajiști permanente pentru fermierii care au la dispoziție terenuri ce au fost transformate din pajiști permanente în terenuri pentru alte utilizări, în cazul în care se constată reducerea raportului proporțional cu peste

5% în comparație cu anul de referință și autoritatea competentă impune astfel de măsuri în temeiul GAEC 1.

- În perioada 2014-2020 (inclusiv tranziție) nu s-a aplicat acest standard GAEC ca și condiționalitate la plățile pe suprafață (plăți directe, plăți compensatorii prin măsurii PNDR), pajiștile permanente fiind o componentă a plăților pentru înverzire, iar obligația menținerii suprafeței de pajiști permanente la nivel național a fost gestionată în limitele condițiilor de eligibilitate pentru aceste plăți, având ca referință raportul proporțional (%PP) calculat pentru anul de cerere 2015.

GAEC 2 - Protejarea zonelor umede și a turbăriilor

Standardul GAEC 2 este un **standard nou,** având ca obiectiv principal protejarea solurilor bogate în carbon.

Acest standard GAEC instituie obligații pentru fermierii care deţin sau administrează terenuri agricole şi care desfăşoară activităţi agricole în perimetrul zonelor umede și turbăriilor, astfel:

- să respecte planul de management şi regulamentul ariei naturale protejate în ceea ce priveşte utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole, în cazul zonelor umede și turbăriilor desemnate arii naturale protejate, inclusiv siturile Ramsar;
- să urmeze procedura evaluării impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru planuri sau proiecte, precum şi procedura de autorizare pentru activităţi care pot afecta aria naturală protejată, cu precădere a celor care vizează: captările de apă dulce de suprafață și subteran, introducerea de poluanți, exploatarea turbei și introducerea deliberată de specii alohtone;
- să nu desfășoare activități ce contravin scopului de protecţie şi conservare a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, inclusiv a solurilor bogate în carbon din perimetrul zonelor umede și turbăriilor – activități interzise, precum: drenarea, incendierea și defrișarea zonelor umede și a turbăriilor, inclusiv a suprafețelor de teren cu destinație agricolă; evacuarea de poluanți în apele de suprafață și subterane, depozitarea deșeurilor; exploatarea turbei; introducerea deliberată de specii alohtone în zonele umede și turbării; conversia zonelor umede și a turbăriilor; schimbări în folosinţa terenurilor şi în cursul apelor; aratul pajiștilor permanente din zonele umede și turbării; lucrări profunde ale solului, la adâncimi mai mari de 25 cm;
- să respecte măsurile minime de conservare stabilite de administratorii ariilor naturale protejate, în cazul zonelor umede și turbăriilor desemnate arii naturale protejate pentru care planurile de management nu sunt încă elaborate/aprobate, conform legislației în vigoare;
- în cazul zonelor umede și turbăriilor, altele decât cele desemnate arii naturale protejate sau care sunt situate înafara ariilor naturale protejate, se respectă măsurile minime de conservare stabilite de autoritatea competentă pentru protecția mediului. Aceasta include, printre altele, interzicerea unor drenaje noi și a aratului pajiștilor permanente din zonele umede și turbării.

GAEC 3 - Interdicția de a incendia miriștile, vegetația uscată și resturile vegetale pe terenurile arabile

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal menținerea nivelului de materie organică din sol, prin interdicția privind arderea miriștilor, a vegetației uscate și a resturilor vegetale existente pe terenurile arabile.

Standardul GAEC 3 **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 6 - Menţinerea nivelului de materie organică din sol, inclusiv interdicția de a incendia miriștile arabile, din perioada 2014-2020, în ceea ce privește interdicția arderii miriştilor şi a resturilor vegetale pe terenul arabil şi a vegetaţiei pajiştilor permanente, într-o versiune mai clară ce vizează terenurile arabile, asigurând astfel reducerea emisiilor de GES și acoperirea solului în perioadele cele mai sensibile.

GAEC 10 - Interdicția de a incendia vegetația pajiștilor permanente

Acest standard suplimentar GAEC are ca obiectiv principal menținerea nivelului de materie organică din sol, prin interdicția privind arderea miriştilor, a vegetației uscate și a resturilor vegetale existente pe pajiștile permanente.

Standardul GAEC 10 **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 6 - Menţinerea nivelului de materie organică din sol, inclusiv interdicţia de a incendia miriştile arabile, din perioada 2014-2020, în ceea ce privește interdicția arderii miriștilor şi a resturilor vegetale pe terenul arabil şi a vegetaţiei pajiştilor permanente, într-o versiune mai clară ce vizează pajiștile permanente, asigurând astfel reducerea emisiilor de GES și acoperirea solului în perioadele cele mai sensibile.

Pentru ***dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale*** **(apa, sol, aer) (OS5)– art. 6(1) (e)**:

Pentru **protecția și îmbunătățirea calității apei** vor contribui:

GAEC 4 - Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție) de-a lungul cursurilor de apă

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal protecția cursurilor de apă împotriva poluării și a formării de șiroaie.

Standardul GAEC 4 **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 1 - Crearea/menţinerea benzilor-tampon (fâşii de protecţie) de-a lungul cursurilor de apă, din perioada 2014-2020, având următoarele cerințe obligatorii pentru fermieri:

- înființarea benzilor tampon (fâșii de protecție) pe terenurile agricole adiacente cursurilor de apă, ori zonelor de protecţie a cursurilor de apă, în care este interzisă aplicarea fertilizanţilor și a produselor de protecție a plantelor. *Lăţimea minimă* a benzilor tampon variază în funcție de panta terenului, astfel: 3 m pentru terenurile cu panta până la 12% şi 5 m pentru terenurile cu panta peste 12%;
- menținerea benzilor tampon (fâșiile de protecție) existente pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, în care este interzisă aplicarea fertilizanţilor și a produselor de protecție a plantelor.

Ca ambiții suplimentare, comparativ cu versiunea anterioară 2014-2020, se constată introducerea interdicției privind **aplicarea produselor de protecție a plantelor** pe benzile tampon de-a lungul cursurilor de apă, pe lângă cerințele Directivei Nitrați referitoare la fertilizanți, precum și **creșterea lăţimii minime a benzilor tampon** la **3 m** (față de 1 m în versiunea anterioară) pentru terenurile cu panta până la 12% și **la 5 m** (față de 3 m în versiunea anterioară) pentru terenurile cu panta peste 12%.

SMR 1 prin aplicarea unor măsuri de prevenire sau control al introducerii de poluanți din sursele difuze, interzicerea evacuării directe de poluanți în apele subterane, măsuri pentru eliminarea poluării apelor de suprafață cu substanțe prioritar periculoase în domeniul apei și reducerea treptată a poluării cu alte substanțe care ar afecta calitatea apei, controlul emisiilor, aplicarea de coduri de bune practici, controlul prelevărilor, utilizarea de producții agricole adaptate (culturi cu cerințe reduse de apă în zonele afectate de secetă), tehnologii eficiente din punct de vedere al consumului de apă, tehnici de irigații care au un consum redus de apă, reabilitarea infrastructurii de irigații, managementul riscului la inundații (infrastructura de protecție/colectare/scurgere - diguri, canale, drenaj) etc.

SMR 2 prin respectarea perioadelor de interdicție pentru aplicarea îngrășămintelor organice și chimice pe terenul agricol, respectarea normelor privind depozitarea gunoiului de grajd, respectiv amplasarea și dimensionarea capacităților de stocare a gunoiului de grajd, respectarea normelor privind aplicarea îngrășămintelor pe terenul agricol în ce privește cantitatea maximă de azot care poate fi aplicată pe terenul agricol, planul de fertilizare și presiunea nutrienților la nivelul exploatației agricole, respectarea cerințelor generale pentru aplicarea fertilizanților și a obligațiilor privind tehnicile de aplicare a îngrășămintelor organice și chimice pe terenul agricol, respectarea obligațiilor privind aplicarea îngrășămintelor pe terenurile agricole în pantă abruptă (mai mare de 12%), pe terenurile adiacente cursurilor de apă și în vecinătatea captărilor de apă potabilă, pe terenuri saturate cu apă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă, respectarea normelor privind aplicarea îngrășămintelor chimice și organice cu azot pe pajiști permanente etc.

Pentru **protecția solului și creșterea calității acestuia** vor contribui:

GAEC 5 – Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare a solului și eroziune, inclusiv luarea în considerare a pantei

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal gestionarea minimă a terenului pentru a reflecta condițiile specifice ale locului în scopul limitării eroziunii

Standardul GAEC 5 **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 5 - Gestionarea minimă a terenului care să reflecte condiţiile locale specifice pentru limitarea eroziunii, referitor la lucrările solului, inclusiv semănatul, pe terenul arabil cu panta mai mare de 12%, cultivat cu plante prăşitoare şi menţinerea teraselor existente pe terenul agricol, din perioada 2014-2020, având următoarele cerințe:

- lucrările solului, inclusiv semănatul culturilor, pe terenul arabil cu panta mai mare de 12% se efectuează de-a lungul curbelor de nivel. Panta terenului înseamnă panta medie a parcelei agricole utilizată de fermier;
- sunt interzise lucrările solului (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa și sapa rotativă, prașila mecanică) pe terenurile cu soluri foarte slab fertile, improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

Față de versiunea 2014-2020, acest standard vine cu cerințe suplimentare, cel puțin în ceea ce privește lucrările solului pe toate terenurile cu panta mai mare de 12%, indiferent de cultura înființată, precum și interdicția privind lucrările solului pe terenurile degradate (terenurile cu soluri foarte slab fertile) improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

GAEC 6 – Acoperirea minimă a solului pentru a evita solul descoperit în perioadele cele mai sensibile

Acest standard GAEC are ca obiectiv principal protejarea solurilor în perioadele și în zonele cele mai sensibile.

Standardul GAEC 6 **continuă** aplicarea GAEC 4 - Acoperirea minimă a solului - pe timpul iernii, terenul arabil trebuie să fie acoperit cu culturi de toamnă şi/sau să rămână nelucrat după recoltare pe cel puţin 20% din suprafaţa arabilă totală a fermei, din perioada 2014-2020, într-o versiune îmbunătățită, cu ambiții suplimentare referitoare la acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă pentru sol, astfel:

- Pentru a proteja solurile în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie), fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației. Acoperirea solului se poate asigura prin: culturi agricole aflate în vegetație, miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate. În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi de cel mult 3 săptămâni, cu posibilitatea de prelungire cu încă o săptămână, în baza avizului emis de autoritatea responsabilă, în cazul în care condițiile meteo nu permit realizarea lucrărilor de pregătire a terenului și înființare a culturilor. În acest scop, prin cadrul național de implementare, vor fi stabilite autoritatea/autoritățile responsabilă(e) de constatarea îndeplinirii condițiilor pentru acordarea prelungirii.

În scopul respectării prezentului standard, sunt permise lucrările superficiale care nu afectează acoperirea vegetală a terenului sau care lasă pe teren miriștea și resturile vegetale de la cultura anterioară, până la adâncimea de maximum 10 cm (de exemplu: discuirea superficială a miriștii fără întoarcerea brazdei sau afânarea superficială a solului). Lucrarea superficială asigură menținerea umidității solului și formarea unui strat vegetal de acoperire (samulastră) după recoltarea culturii principale.

Lucrarea superficială a solului poate fi realizată după momentul recoltării culturii aflate în vegetație și înainte de începerea lucrărilor necesare pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi.

- În cazul culturilor permanente, acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă (15 iunie - 30 septembrie) înseamnă fâșii înierbate între rânduri, mulci sau resturi vegetale pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.

Prin urmare, față de cerințele GAEC 4, din perioada 2014-2020, acest standard GAEC definește perioada cea mai sensibilă pentru sol, în care solul este cel mai expus la acțiunea factorilor de mediu și antropici (eroziune și degradare) și instituie măsuri pentru protejarea calității și fertilității solurilor agricole prin

asigurarea unui nivel minim de acoperire și protecție.

În România, perioada cea mai sensibilă pentru sol este perioada de vară (15 iunie – 30 septembrie) caracterizată prin temperaturi foarte ridicate, lipsa precipitațiilor, secetă pedologică și atmosferică, alte fenomene meteo extreme care pot cauza uscarea excesivă a solului și apariția fenomenelor de eroziune, degradare și deșertificare.

Stabilirea perioadei cea mai sensibilă pentru sol se bazează pe evoluția datelor climatice din ultimii 3 ani (2019-2021) înregistrate la stațiile meteorologice reprezentative pentru teritoriul agricol al țării, comparativ cu datele climatice din perioada 1981-2010 (media pe țară), în ceea ce privește:

- temperatura medie lunară a aerului (ºC) pe țară, înregistrată în lunile de vară din anii 2019-2021, comparativ cu media multianuală 1981-2010;
- cantitățile lunare de precipitații (l/mp) înregistrate pe țară, în lunile de vară din anii 2019-2021, comparativ cu media multianuală 1981-2010;
- rezerva de umiditate pe adâncimea de sol 0-100 cm (mc/ha), înregistrată în lunile de vară din anii 2019-2021, la stațiile meteorologice cu program agrometeorologic (un număr de 66 stații agrometeorologice).

GAEC 7 - Rotația culturilor pe terenul arabil, cu excepția culturilor care cresc sub apă

Standardul GAEC 7 este un **standard nou**, având ca obiectiv principal păstrarea potențialului solurilor, cu următoarele cerințe:

- Rotația culturilor: se aplică o rotație a culturilor agricole pe terenul arabil, cu excepția culturilor care cresc sub apă. Rotația constă în alternarea culturilor cel puțin o dată pe an (an de cultură) la nivel de parcelă agricolă, cu excepția culturilor multianuale, a ierburilor și a altor plante furajere erbacee, a terenurilor lăsate pârloagă și a culturilor din spații protejate;

Prin excepție de la regula generală, una și aceeași specie de plante (cultura principală) poate fi cultivată pe aceeași suprafață de teren arabil (parcelă agricolă), pe cel mult 50% din suprafața arabilă a exploatației, astfel:

a) o perioadă de cel mult 3 ani consecutivi, cu obligația ca între două culturi principale să înființeze o cultură secundară diferită ca specie față de cultura principală;

b1) o perioadă de cel mult 2 ani consecutivi pe suprafețele pe care cultura principală s-a recoltat toamna târziu (după data de 1 noiembrie) sau

b2) o perioadă de cel puțin 2 ani consecutivi ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile, iar înființarea culturii secundare nu mai este posibilă întrucât nu există condiții optime de răsărire și dezvoltare a plantelor.

Rotația culturilor la nivelul exploatației agricole include culturile înființate în toamna anului precedent și culturile înființate în primăvara anului curent depunerii cererii de plată, inclusiv în cazul excepției de la litera a), culturile secundare gestionate în mod corespunzător.

În planul de rotație a culturilor, soiurile de toamnă și soiurile de primăvară aparținând aceleiași specii, cultivate în scopul producției (culturi de bază sau principale), sunt considerate ca fiind „aceeași cultură”.

Culturi secundare – cultivate în perioada dintre două culturi principale și acoperă întreaga perioadă dintre culturile respective, fără o întrerupere semnificativă. Culturile secundare acoperă solul o perioadă de cel puțin 8 săptămâni după recoltarea culturii principale și trebuie să fie diferite ca specie față acestea. Culturile secundare includ și culturile succesive sau culturile duble semănate în vederea recoltării sau a pășunatului.

- Diversificarea culturilor: Fermierii pot respecta standardul GAEC 7 inclusiv prin diversificarea culturilor pe terenul arabil, după cum urmează:

a) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este cuprinsă între 10 și 30 ha, diversificarea culturilor constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin două culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 75 % din terenul arabil respectiv;

b) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este mai mare de 30 ha, diversificarea culturilor

constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin trei culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 75 % din terenul arabil, respectiv două culturi preponderente nu trebuie să acopere împreună, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 95 % din terenul arabil respectiv.

Dat fiind faptul că diversificarea culturilor poate contribui de asemenea la conservarea potențialului solului, deși este mai simplu de pus în aplicare pentru anumiți fermieri, în funcție de presiunile și provocările multiple cu care trebuie să se confrunte aceștia în prezent, fermierii pot să respecte standardul GAEC 7 inclusiv prin diversificarea culturilor.

Astfel, față de perioada 2014-2020 în care nu au fost aplicate astfel de cerințe (norme privind eco-condiționalitatea), acest standard impune un set de cerințe specifice, respectiv practici agricole dedicate menținerii potențialului de producție a solurilor agricole (fertilitatea solurilor).

Pentru ***conservarea biodiversității și a elementelor de peisaj*** **(OS6) - art. 6(1) (f)** vor contribui:

GAEC 8 - Menținerea elementelor de peisaj; Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor; Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive.
Acest standard GAEC are ca obiectiv principal menținerea elementelor și zonelor neproductive în scopul îmbunătățirii biodiversității agricole.
Standardul GAEC 8 **continuă** aplicarea unor cerințe ale GAEC 7 - Menţinerea particularităţilor de peisaj, incluzând arborii în aliniament, în grup sau izolaţi şi terasele existente pe terenul agricol, interzicerea tăierii gardurilor vii şi a arborilor în perioada de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice, măsuri pentru evitarea instalării şi extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol, din perioada 2014-2020, astfel:

- se mențin elementele de peisaj, incluzând garduri vii/fâșii împădurite, arbori izolaţi, arbori în linie, grup de arbori/pâlcuri arbustive, șanțuri/rigole, ridicături de pământ/movile și terase existente pe terenul agricol;
- este interzisă tăierea gardurilor vii şi a arborilor în perioada de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice (perioada 15 martie – 31 august);
- se iau măsuri pentru evitarea instalării şi extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol.

Prin urmare, față de cerințele GAEC 7 din perioada 2014-2020, standardul GAEC 8 stabilește o perioadă mai lungă pentru interdicția privind tăierea gardurilor vii şi a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor sălbatice, respectiv 15 martie – 31 august (cerința 2), cu efecte semnificative în privința îmbunătățirii biodiversității agricole.

GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000
Standardul GAEC 9 este un **standard nou**, având ca obiectiv principal protejarea habitatelor și a speciilor, cu următoarele cerințe:

- se interzice schimbarea destinației sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000;
- lucrările de exploatare și întreținere a pajiștilor permanente din perimetrul siturilor Natura 2000 se efectuează cu respectarea măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale siturilor sau cu respectarea măsurilor minime de conservare stabilite de administratorul sitului, până la aprobarea planului de management.

În aplicarea acestui standard, se consideră „pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic” din perimetrul siturilor Natura 2000, pajiștile permanente care constituie un habitat natural (habitat prioritar) a cărui conservare necesită declararea ariei speciale de conservare, precum și pajiștile permanente care constituie un habitat important pentru speciile de floră și faună sălbatică (specii prioritare) care fac obiectul conservării sitului.

Astfel, față de perioada 2014-2020 în care nu au fost aplicate astfel de standarde, aplicarea cerințelor GAEC 9 în ceea ce privește interdicția conversiei/aratul pajiștilor permanente sensibile din punct de vedere ecologic, precum și exploatarea și întreținerea corespunzătoare a acestora va aduce o contribuție semnificativă la protejarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice din siturile Natura 2000.

SMR 3 prin respectarea de către fermieri a măsurilor prevăzute în planul de management și regulamentul ariei de protecție specială avifaunistică în ceea ce priveşte utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole, parcurgerea procedurii evaluării impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru proiecte sau planuri, precum și a procedurii de autorizare pentru activități care pot afecta în mod semnificativ aria de protecție specială avifaunistică, interzicerea uciderii sau capturării intenționate a păsărilor sălbatice, deteriorării, distrugerii și/sau culegerii intenționate a cuiburilor și/sau ouălor din natură, culegerii ouălor din natură și păstrarea acestora, perturbării intenționate a păsărilor sălbatice prin arderea vegetației, tăierea gardurilor vii, a arborilor/pâlcurilor arbuști și a perdelelor agroforestiere existente pe terenul agricol sau schimbări în folosința terenurilor și în cursul apelor.

SMR 4 prin respectarea de către fermieri a planului de management și regulamentului ariei naturale protejate în ceea ce privește utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole, aplicarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru proiecte sau planuri, precum și a procedurii de autorizare pentru activități care pot afecta în mod semnificativ aria naturală protejată, interzicerea recoltării, capturării, uciderii, distrugerii sau vătămării exemplarelor aflate în mediul lor natural, perturbării intenționate în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrațiune, interzicerea deteriorării, distrugerii și/sau culegerii intenționate a cuiburilor și/sau ouălor din natură, deteriorării și/sau distrugerii locurilor de reproducere ori de odihnă a speciilor de animale sălbatice prin activități precum arderea vegetației, tăierea gardurilor vii, a arborilor/pâlcurilor arbustive și a perdelelor agroforestiere existente pe terenul agricol sau schimbări în folosință terenurilor și în cursul apelor, interzicerea recoltării florilor și a fructelor, culegerii, tăierii, dezrădăcinării sau distrugerii cu intenție a speciilor de plante sălbatice în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.

În conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2024/1468 pot fi stabilite o serie de derogări de la cerințele standardelor, după cum urmează:

- derogări specifice, în cazul GAEC 5, 6, 7 sau 9, bazate pe criterii obiective și nediscriminatorii (cum ar fi culturile, tipurile de sol și sistemele agricole, ori daunele aduse pajiștilor permanente, cauzate, printre altele, de animale sălbatice sau de specii invazive, și sunt limitate în ceea ce privește suprafața), stabilite numai în cazul și în măsura în care sunt necesare pentru a răspunde unor probleme specifice legate de aplicarea standardelor respective și nu împiedică în mod semnificativ contribuția fiecăruia dintre aceste standarde la obiectivele lor principale;
- derogări temporare de la unele cerințe, care se limitează la fermieri și la alți beneficiari sau zone afectate de astfel de condiții meteorologice și se aplică numai atât timp cât sunt strict necesare.

Având în vedere elementele descrise anterior, se asigură condițiile necesare pentru durabilitatea la scară largă a activităților agricole desfășurate fermierii din România pe perioada de implementare a PNS, precum și o contribuție consistentă la obiectivele privind schimbările climatice, managementul resurselor naturale și protecția biodiversității.

3.1.2 Prezentare generală a complementarității dintre condițiile de referință relevante, astfel cum sunt menționate la articolul 31 alineatul (5) și la articolul 70 alineatul (3), condiționalitate și diferitele intervenții care vizează obiectivele legate de mediu și de climă

Noua arhitectură verde propusă prin PNS este bazată pe standardele generale stabilite prin condițiile de

mediu care trebuie respectate de către fermieri, odată cu schemele voluntare suplimentare promovate prin intermediul ambilor piloni ai PAC. În cadrul acesteia se remarcă intervențiile de mediu și climă ale Pilonului II care, prin specificitatea condițiilor aplicabile în cadrul angajamentelor în raport cu nevoile identificate privind schimbările climatice (reducerea emisiilor sau adaptarea la efectele schimbărilor climatice), managementul durabil al resurselor naturale (în special apă și sol) și conservarea biodiversității (specii și habitate), asigură consistența necesară atingerii obiectivelor de protecție a mediului pe fondul general asigurat de aplicarea la scară largă a eco-schemelor propuse.

Condiționalitatea are menirea de a contribui la dezvoltarea unei agriculturi durabile printr-o sensibilizare mai puternică a beneficiarilor în legătură cu respectarea standardelor și a cerințelor de bază. De asemenea, condiționalitatea îmbunătățește coerența dintre PAC și obiectivele privind mediul și clima, sănătatea publică, sănătatea plantelor și bunăstarea animalelor. Față de sistemul de eco-condiționalitate implementat până în anul 2022, noul sistem de condiționalitate din PNS este consolidat cu cerințe noi. Respectarea sistemului de condiționalitate reprezintă primul nivel (nivelul de bază) pentru accesarea sprijinului acordat prin PAC în perioada 2023-2027 și este aplicabilă tuturor beneficiarilor de plăți directe și beneficiarilor de plăți compensatorii pe întreaga exploatație și pe tot parcursul anului calendaristic.

Acordarea sprijinului prin eco-schemele care sunt puse la dispoziția fermierilor români în conformitate cu art. 31 și prin intervențiile disponibile fermierilor și altor beneficiari în conformitate cu art. 70 are la bază respectarea sistemului de condiționalitate.

Dacă doresc să primească sprijinul corespunzător eco-schemelor aferente art. 31 și plățile compensatorii acordate în cadrul intervențiilor aferente art. 70, fermierii și alți beneficiari care respectă condiționalitatea la nivelul întregii exploatații și pe tot parcursul anului calendaristic trebuie să respecte un set de cerințe superioare nivelului de bază neremunerat. Nivelul de bază neremunerat constă în respectarea condițiilor minime stabilite prin art. 31(5) și art. 70(3), și anume:
-bunele condiții agricole și de mediu și cerințele obligatorii în materie de reglementare (GAEC și SMR) relevante, stabilite în temeiul capitolului I secțiunea 2 din Regulamentul (UE) 2021/2115,
-cerințele minime relevante privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor sau pentru bunăstarea animalelor, precum și alte cerințe obligatorii relevante prevăzute de dreptul național și de dreptul Uniunii,
-condițiile stabilite pentru menținerea suprafeței agricole în conformitate cu art. 4 alin. (2) din Regulamentul (UE) 2021/2115 (activitatea minimă),
angajamentele corespunzătoare art. 31 și art. 70 fiind definite în așa fel încât să difere unele față de altele.

Pornind de la acest nivel de bază pentru fiecare tip de angajament propus de eco-scheme (Pilonul I) sau de intervenții de mediu și climă (Pilonul II), au fost definite cerințele superioare specifice care să răspundă cât mai eficient obiectivelor urmărite. Implicit, nivelul de limitare indus în activitatea agricolă de aplicarea fiecărui tip de angajament, care exprimă nivelul de ambiție al acestora, se reflectă în valoarea sprijinului acordat, neincluzând costurile asociate respectării nivelului de bază (neremunerat).

Atât nivelul de bază, cât și cerințele superioare specifice fiecărui tip de angajament propus sunt definite în cadrul descrierii eco-schemelor/intervențiilor (cap. 5).

Eco-schemele (art. 31) din Pilonul I reprezintă un mijloc de stimulare a furnizării de bunuri publice prin intermediul aplicării unor practici agricole benefice pentru mediu și climă, prin urmare contribuie la un nivel de ambiție de mediu superior. Stimularea se face prin acordarea unor plăți forfetare anuale, așa cum este cazul pentru eco-schemele privind practicile benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil, practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale).

Intervențiile de agro-mediu și climă și cele de conversie și menținere a agriculturii ecologice (art. 70) din Pilonul II își propun să continue eforturile din perioadele anterioare de programare, compensând fermierii

pentru respectarea unor angajamente adaptate riguros la provocările la care se adresează aceste măsuri, cum sunt apa, solul, reducerea utilizării îngrășămintelor și a pesticidelor, bunăstarea animalelor, adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice, conservarea biodiversității etc. Intervențiile de agro-mediu și climă sunt proiectate sub formă de pachete și variante, propunându-se mai multe tipuri de angajamente, adaptate la nevoile specifice locale prin modalitatea de selectare a zonelor eligibile și de proiectare a cerințelor aplicabile. Adaptarea la condițiile locale a intervențiilor de agro-mediu asigură un nivel de ambiție superior față de cel urmărit de eco-schemele Pilonului I asigurând, în același timp, utilizarea eficientă a finanțării. Prin această abordare se asigură faptul că atât beneficiarii din Pilonul I, cât și cei din Pilonul II își vor îmbunătăți practicile agricole din punct de vedere al protejării mediului, putând opta pentru diferitele tipuri de angajamente cu niveluri de ambiție diferite, pentru a acoperi întreg spectrul de nevoi identificate pentru managementul durabil al resurselor naturale. De asemenea, pentru conservarea biodiversității se va continua implementarea prin PNS a unor angajamente destinate creșterii animalelor de fermă pentru rasele locale în pericol de abandon. Sprijinirea beneficiarilor în cadrul intervențiilor aferente art. 70 se face pe baza unor angajamente multianuale (5 ani) asumate în mod voluntar, prin acordarea unor plăți compensatorii anuale pentru cheltuielile suplimentare și pierderile de venituri care decurg din respectarea cerințelor specifice acelor angajamente.

Nivelul superior al ambițiilor de mediu și climă specific angajamentelor promovate prin Pilonul II este dat de modalitatea mai specifică prin care au fost selectate zonele eligibile și de corelarea dintre condițiile propuse și nevoile specifice de adaptare a practicilor agricole în diferitele zone. Atât nivelul de bază, cât și cerințele superioare specifice fiecărui tip de angajament propus sunt definite în cadrul descrierii intervențiilor de mediu climă (cap. 5.3).

În ansamblu, prin aplicarea conjugată a tuturor acestor elemente puse la dispoziția fermierilor prin PNS, se asigură premisele necesare atingerii obiectivelor de mediu și climă.

3.1.3 Explicarea modului de realizare a unei contribuții globale mai mari, prevăzută la articolul 105

Condiționalitatea

În perioada de programare 2023–2027, arhitectura verde are la bază normele de condiționalitate stabilite în România în baza art. 12 și 13 și a Anexei III din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC, care sunt prezentate într-o formă consolidată și care țintesc mai bine aspectele de mediu și climă, comparativ cu perioadele de programare anterioare (așa cum este explicat la secțiunea 3.1.1).

În cadrul PAC sunt aduse modificări sistemelor de condiționalitate și de înverzire aplicate în perioada 2014-2020 și în perioada de tranziție la PAC 2023-2027, care reflectă ambiții ecologice mai mari și contribuie consistent la îndeplinirea obiectivelor de mediu și climă. Ambiția crescută este dată pe de-o parte de integrarea unor standarde de înverzire voluntare pentru fermieri în perioada anterioară de programare în normele de condiționalitate care vor fi aplicate începând cu anul 2023, iar pe de altă parte de noi standarde care vor fi implementate față de perioada de programare anterioară.

Așadar, cerințele din înverzire care vizau diversificarea culturilor pe terenurile arabile, menținerea unor zone de interes ecologic și menținerea pajiștilor permanente devin standarde obligatorii, integrate în normele de condiționalitate. Asta înseamnă că toți fermierii care vor primi plăti directe prin intermediul intervenției BISS (CRIS, CIS-YF) vor trebui să respecte aceste condiționalități îmbunătățite. Față de perioada anterioară de programare, pentru care beneficiarii schemei pentru mici fermieri erau scutiți de obligațiile de înverzire, în perioada 2023-2027 noile standarde de condiționalitate îmbunătățită vor fi aplicabile.

Normele privind condiționalitatea relevante pentru diferitele intervenții reprezintă nivelul de bază neremunerat pentru plățile care se acordă prin eco-scheme în baza art. 31 și angajamentele de mediu și climă asumate în baza art. 70 și 71 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC.

Maniera consolidată în care normele privind condiționalitatea contribuie la obiectivele specifice de mediu și climă prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC este descrisă la secțiunea 3.1.1, elementele de consolidare care dau consistență sporită aplicării acestora față de perioada de programare

anterioară fiind descrisă mai jos:

Pentru ***atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea*** **(OS4) - art. 6(1) (d)**:

GAEC 1 - Menținerea pajiștilor permanente pe baza unui raport proporțional între pajiștile permanente și suprafața agricolă la nivel național în comparație cu anul de referință 2018. Reducerea maximă este de 5% în comparație cu anul de referință.

Standardul GAEC 1 este un **standard nou**, care instituie clauza generală de protecție împotriva conversiei pajiștilor permanente către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon. În perioada 2014-2020 (inclusiv tranziție) nu s-a aplicat acest standard GAEC ca și condiționalitate la plățile pe suprafață (plăți directe, plăți compensatorii prin măsurii PNDR), pajiștile permanente fiind o componentă a plăților pentru înverzire, iar obligația menținerii suprafeței de pajiști permanente la nivel național a fost gestionată în limitele condițiilor de eligibilitate pentru aceste plăți, având ca referință raportul proporțional (%PP) calculat pentru anul de cerere 2015.

GAEC 2 - Protejarea zonelor umede și a turbăriilor

Standardul GAEC 2 este de asemenea un **standard nou,** având ca obiectiv principal protejarea solurilor bogate în carbon. Acest standard GAEC instituie obligații pentru fermierii care dețin sau administrează terenuri agricole şi care desfăşoară activităţi agricole în perimetrul zonelor umede și turăriilor.

GAEC 3 - Interdicția de a incendia mirиștile, vegetația uscată și resturile vegetale pe terenurile arabile

Acest standard GAEC **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 6 - Menţinerea nivelului de materie organică din sol, inclusiv interdicţia de a incendia miriștile arabile, din perioada 2014-2020, în ceea ce privește interdicția arderii miriştilor şi a resturilor vegetale pe terenul arabil şi a vegetaţiei pajiştilor permanente, într-o versiune mai clară ce vizează terenurile arabile, asigurând astfel reducerea emisiilor de GES și acoperirea solului în perioadele cele mai sensibile.

GAEC 10 - Interdicția de a incendia vegetația pajiștilor permanente

Acest standard suplimentar GAEC **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 6 - Menţinerea nivelului de materie organică din sol, inclusiv interdicţia de a incendia miriștile arabile, din perioada 2014-2020, în ceea ce privește interdicția arderii miriştilor şi a resturilor vegetale pe terenul arabil şi a vegetaţiei pajiştilor permanente, într-o versiune mai clară ce vizează pajiștile permanente, asigurând astfel reducerea emisiilor de GES și acoperirea solului în perioadele cele mai sensibile.

Pentru ***dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale*** **(apa, sol, aer) (OS5)– art. 6(1) (e)**:

Pentru **protecția și îmbunătățirea calității apei** vor contribui:

GAEC 4 - Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție) de-a lungul cursurilor de apă

Acest standard GAEC **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 1 - Crearea/menţinerea benzilor-tampon (fâşii de protecţie) de-a lungul cursurilor de apă, din perioada 2014-2020. Ca ambiții suplimentare, comparativ cu versiunea anterioară 2014-2020, se constată introducerea interdicției privind **aplicarea produselor de protecție a plantelor** pe benzile tampon de-a lungul cursurilor de apă, pe lângă cerințele Directivei Nitrați referitoare la fertilizanți, precum și **creșterea lățimii minime a benzilor tampon** la **3 m** (față de 1 m în versiunea anterioară) pentru terenurile cu panta până la 12% și **la 5 m** (față de 3 m în versiunea anterioară) pentru terenurile cu panta peste 12%.

Pentru **protecția solului și creșterea calității acestuia** vor contribui:

GAEC 5 – Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare a solului și eroziune, inclusiv luarea în considerare a pantei

Acest standard GAEC **continuă** aplicarea cerințelor GAEC 5 - Gestionarea minimă a terenului care să

reflecte condiţiile locale specifice pentru limitarea eroziunii, referitor la lucrările solului, inclusiv semănatul, pe terenul arabil cu panta mai mare de 12%, cultivat cu plante prăşitoare și menţinerea teraselor existente pe terenul agricol, din perioada 2014-2020. Față de versiunea 2014-2020, acest standard vine cu cerințe suplimentare, cel puțin în ceea ce privește lucrările solului pe toate terenurile cu panta mai mare de 12%, indiferent de cultura înființată, precum și interdicția privind lucrările solului pe terenurile degradate (terenurile cu soluri foarte slab fertile) improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

Prin aplicarea cerinței specifice B a eco-schemei PD-04, privind aplicarea tehnologiilor de tip conservativ pentru sol pe minimum 50% din suprafața cultivată a exploatației, eco-schema impune respectarea unui nivel superior cerinței 2 din GAEC 5 printr-un management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafeței arabile, indiferent de tipul de calitate al terenului.

Prin aplicarea cerinței 2 a eco-schemei PD-06, se urmărește impunerea respectării unui management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafețelor de teren aferente intervalelor înierbate din cadrul culturilor permanente, superior cerinței 2 din GAEC5.

Angajamentul de agro-mediu și climă aplicat pe terenuri arabile adresat adaptării la efectele schimbărilor climatice, specific **pachetului 5 al intervenției DR-02**, impune respectarea unui management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafeței arabile comparativ cu cerințele GAEC 5 prin interzicerea lucrărilor de arat pe întreaga suprafață angajată și prin obligația de utilizare a lucrărilor minime, având astfel o contribuție superioară la protecția solului și la creșterea calității acestuia. De asemenea, aplicarea lucrărilor minime limitează deficitul de apă din sol prin reducerea cantității de apă evaporate din stratul superficial al solului fiind o practică de eficientizare a utilizării resurselor de apă din sol și de îmbunătățire a managementului solului prin sechestrarea carbonului.

Prin interventiile **adresate investitiilor in sectorul agricol respectiv DR 12 , DR 14, DR 15, DR 16, DR 17, DR 30 este incurajată integrarea solutiilor de agricultura de precizie in vederea optimizării** procesului de productie in general, In vederea exmplificării, sunt folosite aplicatii care preiau date din sol cu privire la umiditate, nivelul nutrientilor, stare plantelor in vederea dozării nutrientilor necesari in functie de deficiențele concrete a acestora,

GAEC 6 – Acoperirea minimă a solului pentru a evita solul descoperit în perioadele cele mai sensibile

Acest standard GAEC **continuă** aplicarea cerinței de eco-condiționalitate GAEC 4 - Acoperirea minimă a solului - pe timpul iernii, dar într-o versiune îmbunătățită. În perioada 2014-2022, terenul arabil trebuia să fie acoperit cu culturi de toamnă şi/sau să rămână nelucrat după recoltare pe cel puţin 20% din suprafaţa arabilă totală a fermei. În actuala versiune a GAEC 6, fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației si pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.

În România, perioada cea mai sensibilă pentru sol este perioada de vară (15 iunie – 30 septembrie) caracterizată prin temperaturi foarte ridicate, lipsa precipitațiilor, secetă pedologică și atmosferică, alte fenomene meteo extreme care pot cauza uscarea excesivă a solului și apariția fenomenelor de eroziune, degradare și deșertificare.

Prin 3 eco-scheme, **PD-04, PD-05 și PD-06**, perioada în care terenul este acoperit se prelungește până la 15 octombrie, iar suprafața acoperită trebuie să fie de cel puțin 85% in cazul terenurilor arabile, față de standardul de bază stabilit de norma de condiționalitate relevantă. Prin **eco-schema PD-05** această practică este extinsă și pentru culturile permanente ale gospodăriilor tradiționale (ferme cu o suprafață maximă de 10 ha), asigurându-se o acoperire a solului, pe toate intervalele dintre rânduri, în perioada sensibilă de la 50% la 100%. Și în cazul **eco-schemei PD-06** perioada în care terenul este acoperit se prelungeste pana la 15 octombrie, iar suprafața acoperită, pe toate intervalele dintre rânduri, crește de la 50% la 100% în cazul plantațiilor pomicole, viticole, pepinierelor și hameiștilor.

Angajamentele de agro-mediu și climă aplicabile pe terenuri arabile adresate culturilor verzi, specifice **pachetului 4 al DR-02**, impun acoperirea solului pe timpul iernii cu anumite tipuri de culturi cu rol

antierozional, de conservare a umidității și de fixare a azotului în sol. De asemenea, angajamentele de agro-mediu pe terenuri arabile adresate protejării speciei de gâscă cu gât roșu (*Branta ruficollis*) – **pachetul 7 al DR-02** - impun înființarea, în fiecare an de angajament, la nivelul suprafeței totale angajate, a minim 20% porumb și minim 30% culturi de toamnă (grâu, orz, secară, triticale, rapiță). Astfel, aceste angajamente contribuie la reducerea eroziunii în perioada iernii, la conservarea umidității în sol, la îmbunătățirea calității și fertilității solului prin creșterea materiei organice din sol, dar și la diminuarea riscului scurgerilor de nutrienți, în special a azotului în timpul iernii. Această contribuție depășește nivelul de bază asigurat de condiționalitate prin GAEC 6.

Prin **interventiile adresate investitiilor in sectorul agricol respectiv DR 12 , DR 14, DR 15, DR 16, DR 17, DR 30** este incurajată integrarea solutiilor de agricultura de precizie in vederea optimizării procesului de productie in general, In vederea exmplificării, sunt folosite aplicatii care preiau date din sol cu privire la umiditate, nivelul nutrientilor, stare plantelor in vederea dozării nutrientilor necesari in functie de deficiențele concrete a acestora,

GAEC 7 - Rotația culturilor pe terenul arabil, cu excepția culturilor care cresc sub apă

Standardul GAEC 7 este un **standard nou**, având ca obiectiv principal păstrarea potențialului solurilor. Față de perioada 2014-2020 în care nu au fost aplicate astfel de cerințe (norme privind eco-condiționalitatea), acest standard impune un set de cerințe specifice, respectiv practici agricole dedicate menținerii potențialului de producție a solurilor agricole (fertilitatea solurilor).

Prin cerința specifice A a **eco-schemei PD-04**, se urmărește creșterea ambiției de mediu privind diversificarea culturilor pe terenul arabil, astfel:

- în cazul fermelor cuprinse între 10,01 ha și 30ha, fermierul este obligat să cultive cel puțin două culturi diferite, iar cultura preponderentă să acopere maximum 70% din suprafața arabilă a fermei,
- în cazul fermelor ce depășesc 30ha, fermierul trebuie să cultive cel puțin trei culturi diferite, iar cultura preponderentă trebuie să acopere maximum 70 % din terenul arabil, respectiv două culturi preponderente să acopere împreună maximum 90% din suprafața arabilă a fermei.

Prin cerința 2 a **eco-schemei PD-05** se urmărește creșterea ambiției de mediu în ceea ce privește diversificarea culturilor în cadrul fermelor mai mici de 10 hectare.

Angajamentul de agro-mediu și climă pe terenuri arabile adresat adaptării la efectele schimbărilor climatice, specific **pachetului 5 al intervenției DR-02**, impune utilizarea concomitentă, în proporții egale, a cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi) pentru fiecare cultură de primăvară (porumb, sorg, floarea soarelui, soia) angajată. Angajamentul **pachetului 7 al DR-02**, adresat protejării speciei de gâscă cu gât roșu (*Branta ruficollis*) impune înființarea anumitor culturi în anumite procente de acoperire, iar angajamentul **pachetului 9.1 al DR-02** adresat protejării speciei de acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*) interzice cultivarea anumitor specii. De asemenea, **DR-02 prin pachetul 9.1** (*Aquila pomarina*) și **pachetul 10** adresat speciilor de păsări comune impun lăsarea unor suprafețe necultivate, respectiv nelucrate. Toate aceste angajamente contribuie la protecția și îmbunătățirea calității solului suplimentar condițiilor de rotație a culturilor impuse de GAEC7.

Pentru ***conservarea biodiversității și a elementelor de peisaj*** **(OS6) - art. 6(1) (f)** vor contribui:

GAEC 8 - Menținerea elementelor de peisaj; Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor; Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive.

Acest standard GAEC **continuă** aplicarea cerințelor similare din GAEC 7 - Menţinerea particularităţilor de peisaj, incluzând arborii în aliniament, în grup sau izolaţi şi terasele existente pe terenul agricol, interzicerea tăierii gardurilor vii şi a arborilor în perioada de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice, măsuri pentru evitarea instalării şi extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol, din perioada 2014-2020. Iar, față de cerințele GAEC 7 din perioada 2014-2020, standardul GAEC 8 stabilește o perioadă mai lungă pentru interdicția privind tăierea gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere

și creștere a păsărilor sălbatice, respectiv 15 martie – 31 august (cerința 2), cu efecte semnificative în privința îmbunătățirii biodiversității agricole.

Prin cerința **eco-schemei PD-28** se urmărește creșterea ambiției de mediu prin alocarea unei ponderi de din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și înființarea de noi elemente de peisaj cu impact crescut asupra biodiversității și a peisajului, față de cerința 1 din GAEC 8, referitoare la menținerea elementelor de peisaj existente pe terenul agricol.

Prin aplicarea cerinței specifice A din **eco-schema PD-05,** privind plantarea anuală a 2 arbori pe hectar arabil la nivel de exploatație, se urmărește creșterea ambiției de mediu privind suprafețele de teren arabil dedicate zonelor și elementelor neproductive, prin înființarea de elemente neproductive ce au un impact crescut asupra biodiversității și a peisajului.

Angajamentele de agro-mediu și climă pe terenuri arabile din cadrul **DR-02, pachetul 9.1** adresate protejării speciei de acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și **pachetul 10** adresat speciilor de păsări comune impun lăsarea unor suprafețe necultivate, respectiv nelucrate, contribuind la conservarea biodiversității și a elementelor de peisaj în procent mai mare (10% - 30%) decât procentele impuse de GAEC8.

GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000

Standardul GAEC 9 este un **standard nou**, având ca obiectiv principal protejarea habitatelor și a speciilor. Față de perioada 2014-2020 în care nu au fost aplicate astfel de standarde, aplicarea cerințelor GAEC 9 în ceea ce privește interdicția conversiei/aratul pajiștilor permanente sensibile din punct de vedere ecologic, precum și exploatarea și întreținerea corespunzătoare a acestora va aduce o contribuție semnificativă la protejarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice din siturile Natura 2000.

Deși acest standard nu constituie cerință de bază pentru **pachetele intervenției de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiștile permanente (DR-01)**, acestea contribuie într-o manieră mai consistentă la menținerea habitatelor de pajiști cu înaltă valoare naturală sau a celor importantante pentur speciile de păsări și fluturi.

Sprijinul prin **DR 19 ”Investiții neproductive la nivel de fermă”** din cadrul acestei intervenții se adresează investiților neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici (fenomene extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă)dar si cu efecte pozitive in relație cubiodiversitatea, crescând suprafața cu elemente de peisaj.

Pilonul I - ecoscheme

Prin PNS, respectiv intervențiile bugetate din Pilonul I al PAC se urmărește creșterea ambiției de mediu, prin planificarea unor ecoscheme cu un nivel crescut față de schemele de înverzire din PAC 2014-2020. Amplificarea efectelor cerințelor ecoschemelor constau în depășirea cerințelor de bază ale GAEC-urilor care în implementarea schemelor de înverzire erau cerințe voluntare, astfel că rezultate ecoschemelor vor avea efecte sporite privind îmbunătățirea protecției resurselor naturale utilizate în agricultură, creșterea calității aportului de nutrienți în sol și amplificarea nivelului de de biodiversitate inclusiv a caracteristicilor de peisaj.

Eco-schemele (art. 31) din Pilonul I reprezintă un mijloc de stimulare a furnizării de bunuri publice prin intermediul aplicării unor practici agricole benefice pentru mediu și climă, prin urmare contribuie la un nivel de ambiție de mediu superior. Stimularea se face prin acordarea unor plăți forfetare anuale în cazul PD-04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil, PD- 05 Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici, PD-06 Înierbarea intervalului între rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști și PD-28 Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile.

Ecoschemele propuse vizează acordare de stimulante financiare fermierilor pentru contribuția lor la realizarea obiectivul general 2 al PAC- Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii Europene în materie de mediu și climă urmărind îndeaproape atingerea tuturor celor 3 obiective strategice cu accent pe atenuarea schimbărilor climatice, îmbunătățirea biodiveristății precum și asigurarea de alimente de înaltă calitate, sigure, hrănitoare, produse prin metode sustenabile.

Ecoschemele se adresează protecției resurselor naturale gestionate de fermieri în cadrul procesului de producție agricolă, caracterizate prin aportul lor la atingerea zonelor de acțiune ale noului PAC, respectiv:

(a) atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de practicile agricole, precum și menținerea depozitelor de carbon existente și creșterea capacității de sechestrare a carbonului;

(b) adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară, precum și de creștere a diversității animalelor și plantelor, pentru o mai mare rezistență la boli și la schimbările climatice;

(d) prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților și biocenoza solului;

(e) protejarea biodiversității, conservarea sau refacerea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea elementelor de peisaj sau a zonelor neproductive;

În acest context, ecoschemele au fost proiectate, având în vedere caracterul specific al structurii agrare din România și se adresează întregului activ agricol al țării, tuturor categoriilor de ferme: mici (gospodării tradiționale), mijlocii și mari care își desfășoară activitatea pe toate categoriile de folosință: terenuri arabile, pajiști permanente și culturi permanente.

În baza analizei SWOT, prin intermediul implementării ecoschemelor se dorește o mai bună protejare și menținere a potențialului solurilor (evitarea fenomenelor de deșertificare), dar și creșterea biodiversităţii, scăderea emisiilor de dioxid de carbon, creșterea suprafețelor ocupate cu culturi proteice în vederea augmentării calității nutritive a solului, creșterea fertilității solului si a continutul de humus. Totodată, se urmărește menținerea calității apei ca urmare a respectării Directivei Cadru Apă nr. 91/676/EEC, menținerea calității pajiștilor, creșterea diversității culturilor agricole dar și menținerea vitalității satelor și a agriculturii sustenabile practicată la nivelul gospodăriilor tradiționale de mici dimensiuni.

La obiectivul de mediu privind adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice inclusiv prin stocarea carbonului în sol și reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră, contribuie eco-schemele PD-04 și PD-05. Prin cerințele acestor două ecoscheme fermierii își vor aduce contribuția la creșterea capacității de stocare a carbonului în sol, reducerea eroziunii solului prin scaderea impactului lucrărilor agrotehnice și creșterea fertilizării naturale prin plantarea culturilor proteaginoase. Deasemenea ecoschemele contribuie la îmbunătățirea calității solului și a aerului prin reducerea consumului de substanțe chimice în fertilizare.

De asemenea, prin aplicarea ecoschemelor PD-04, PD-05 și PD-06 se asigură contribuția fermierilor la realizarea obiectivului de mediu privind promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale (apă, sol și aer) inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice. Aplicarea cerințelor prevăzute în ecoschemele PD-04, PD-05 și PD-06 va conduce la îmbunătățirea calității solului și reducerea eroziunii prin protejarea solului și acoperirea pe perioadă prelungită, diversificarea culturilor și înființarea de culturi proteaginoase. De asemenea, practicile promovate în ecoschemă contribuie la creșterea conținutului de azot în sol, creșterea capacității solului de sechestrare a carbonului și îmbunătățirea biocenozei și structurii solului, resursă naturală principală în cadrul activității agricole.

Pentru stoparea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a perisajelor au fost elaborate cerințele ecoschemelor PD-04, PD-05, PD-06 și PD-28 care un grad ridicat de diversificare a culturilor, păstrarea unui procent din suprafața exploatației pentru elemente neproductive și de peisaj și obligația de a păstra acoperit cu iarbă terenul între rânduri la vii și livezi.

Dezvoltare rurală – angajamente de mediu și climă

Suplimentar, intervențiile de mediu și climă de dezvoltare rurală, sunt propuse într-o manieră consolidată față de perioada anterioară de programare. Acțiunile promovate prin PNS 2023-2027 legate de protecția mediului și schimbările climatice vor contribui la atingerea obiectivelor și țintelor politicilor UE/naționale referitoare la conservarea biodiversității și a ecosistemelor, protecția solului și a apei, reducerea emisiilor de GES și amoniac și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Se propune menținerea valorii naturale înalte şi starea bună a resurselor prin promovarea utilizării durabile ce contribuie la obiectivul de menținere a unui nivel redus al emisiilor de GES în sectorul agricol și adaptare la efectele schimbărilor climatice. Amenințările cu care se confruntă mediul natural, pentru evitarea cărora se propun intervenții în PNS, vizează riscurile asociate schimbărilor climatice, manifestate prin apariția fenomenelor extreme, abandonarea activităților agricole pe terenurile din anumite zone, intensificarea activităților agricole în altele și poluarea din surse agricole.

Având în vedere faptul că în perioada de programare 2023-2027 bugetul total alocat dezvoltării rurale este semnificativ redus față de perioada anterioară de programare 2014-2020, fapt care se răsfrânge şi asupra alocărilor intervențiilor de mediu și climă, este necesară o mai bună targetare printr-o selecție mai precisă a zonelor care vor beneficia de sprijin sau printr-o mai bună adaptare a condițiilor aplicabile la nevoile specifice de protecție a mediului. Aceasta reprezintă o provocare, motiv pentru care prin intervențiile a căror alocare de minim 35% din bugetul PNS al României sunt adresate obiectivele de mediu și climă se urmărește maximizarea potențialului de atingere a obiectivelor de mediu și climă. A fost asigurată continuitatea aplicării angajamentelor de agro-mediu și climă, pentru a asigura consistență acțiunilor derulate până în prezent în România în ceea ce privește protecția speciilor sălbatice și a habitatelor naturale, precum și protecția resurselor de apă și sol.

Cu scopul îmbunătățirii impactului în urma aplicării angajamentelor de mediu și climă au fost realizate o serie de optimizări față de angajamentele similare ale PNDR 2014-2020. Acestea au vizat pe de-o parte o mai bună targetare a zonelor în care vor fi aplicate diferitele tipuri de angajamente, pentru a răspunde mai bine nevoilor specifice de adaptare a metodelor de management al terenurilor agricole și a resurselor naturale. Pe de altă parte a fost realizată o evaluare a eficacității condițiilor specifice aplicabile diferitelor angajamente în raport cu obiectivele urmărite pentru a fi propuse cele mai bine adaptate angajamente care să asigure atingerea obiectivelor stabilite. O altă măsură luată cu scopul eficientizării utilizării financiare disponibile este legată de modalitatea de acordare a plăților compensatorii în diferite zone (ajustate a nivelului plăților prin compensare parțială a pierderilor de venituri și/sau a cheltuielilor suplimentare, aplicarea unor mecanisme de degresivitate în corelare cu dimensiunea suprafețelor angajate sau stabilirea unor condiții de eligibilitate legate de mărimea suprafețelor angajate).

În ceea ce privește metodologia de desemnare a zonelor eligibile utilizată pentru intervențiile DR-01 și DR-02, aceasta a fost îmbunătățită comparativ cu cea utilizată pentru perioada de programare PNDR 2014-2020. Astfel, în cadrul PNDR 2014-2020, pentru stabilirea zonelor eligibile aferente M.10, au fost utilizate formularele standard Natura 2000, iar în vederea prioritizării zonelor eligibile aferente intervențiilor DR-01 și DR-02 s-au utilizat o serie de criterii de selecție ce au ținut de diferite aspecte, printre care: distribuția speciilor de păsări și fluturi în baza raportării pe art. 12 din *Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice,* modelele geo-statistice dezvoltate pe baza datelor disponibile, pentru specia țintă, acoperirea cu zonele protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional), și folosința terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover. De asemenea, pentru a răspunde mai bine obiectivelor urmărite, la stabilirea zonelor eligibile s-a făcut o prioritizare a pachetelor, fiind selectate cu prioritate zonele care îndeplinesc criteriile pentru speciile cu nevoi etologice mai specifice.

Zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau păsări sălbatice) vizate de angajamente adaptate specificității etologice propuse prin intervenția DR-01, pachetele 3.1, 6 și 9.2, raportat la perioada de programare PNDR 2014-2020 vor cunoaște o extindere, astfel:

·Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*, vizează o dublare a suprafeței eligibile (cca. 347 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 3.1 (cca. 150 mii ha.), și o creștere cu cca. 71% a numărului de UAT-urilor eligibile (142 UAT-uri față de 83 UAT-uri) eligibile în perioada anterioară de programare.

·Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) vizează o extindere cu cca. 25% a suprafeței eligibile (cca. 29 mii ha.) față de M.10 – pachetul 6 (cca. 23 mii ha.); identificarea zonelor eligibile fiind realizată pe baza celor mai recente date din bibliografia de specialitate cu privire la absența/prezența

speciilor de *Maculinea sp.*

·Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina), vizează o extindere semnificativă a suprafeței (cca. 326 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 9.2 (cca. 45 mii ha.) și o dublare a UAT-urilor eligibile (140 UAT-uri) față de 67 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

Așadar, prin intervențiile de agro-mediu și climă ale PNS se asigură o consistență crescută din perspectiva corelării mai fidele, pe baza celor mai recente date disponibile, a modelelor de management durabil al terenurilor agricole cu zonele cele mai reprezentative pentru elementele de biodiversitate a căror protecție se urmărește.

În același timp a fost evaluată eficiența condițiilor aplicabile pentru fiecare tip de angajament implementat până în prezent, fiind realizate o serie de optimizări pentru a răspunde mai fidel nevoilor specifice identificate și implicit pentru a asigura într-o manieră consistentă premisele atingerii obiectivelor stabilite. Față de perioada anterioară de programare se propun variante îmbunătățite ale angajamentelor de agro-mediu și climă, astfel:

-DR-01 - Au fost actualizați paramentrii care fac corelarea între încărcătura de animale și cantitatea de azot excretată, pentru a asigura o corelare mai fidelă între angajamente, elemente legate de implementare aduse de cadrul legislativ și procedural, dar și cu realitățile specifice domeniului de creștere a animalelor.

-DR-01, pachetul 3.1 - pajiști importante pentru *Crex crex*: activitatea privind pășunatul a fost corelată cu data de la care este permisă și activitatea privind cositul, respectiv 1 august. Modificarea a avut în vedere etologia speciei *Crex crex.*

-DR-01, pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi *(Maculinea sp.)*: activitatea privind pășunatul a fost corelată cu data de la care este permisă și activitatea privind cositul, respectiv 26 august. Modificarea a avut în vedere nevoile ecologice specifice ale *Maculinea sp.*

-DR-02, pachetul 4 – culturi verzi: lista culturilor care pot fi utilizate a fost completată cu specii originare din zona de cultură temperată, adaptate la clima din România, cu rol antierozional, de conservare a umidității și de fixare a azotului în sol. Aceste specii pot prolifera și pe soluri cu ph acid. De asemenea, pentru asigurarea coerenței cerințelor din punct de vedere tehnologic a fost introdusă posibilitatea distrugerii mecanizate a culturii, completată de obligația de a menține cel puțin 2 luni cultura înființată.

-DR-02, pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice: au fost eliminate condiția privind dimensiunea maximă a fermei (< 10 ha) și obligația de a asigura rotația culturilor (prevăzută în condiționalitate de GAEC 7), dar a fost păstrată obligația de a utiliza cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi). Pachetul continuă să răspundă obiectivului de atenuare a schimbărilor climatice în arealele cu potențial de deșertificare, având astfel un potențial mai crescut față de perioada anterioară de programare, ca urmare a posibilității accesării acestuia și pe suprafețe mai mari de 10 ha.

-DR-02, pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*): cerințele de management au fost adaptate pe baza datelor colectate în ultimii 5 ani cu privire la populația speciei și pe baza noului plan de acțiune.

-DR-02, pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole: a fost modificată implementarea acestuia de la nivel parcelar și a fost menținută zona eligibilă la nivel de suprafață totală.

-DR-03 - creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon: din cele 21 de rase autohtone care au fost sprijinite prin pachetul 8 al Măsurii 10 din PNDR 2014-2020, intervenția din PNS 2023-2027 se concentrează pe cele 12 rase autohtone pentru care ANZ a stabilit că există în continuare pericolul de abandon. Deși pentru aceste 12 rase pericolul nu a fost încă depășit, în perioada 2015-2020 s-au înregistrat totuși îmbunătățiri în ceea ce privește efectivele pentru rasele de ovine Merinos de Cluj, Merinos de Suseni, Merinos de Transilvania, Țigaie varietatea ruginie și Rața (valahă cu coarne în tirbușon), rasele de suine Mangalița și Bazna și cele de ecvidee Lipițan și Shagya arabă, pentru care și interesul crescătorilor a fost mai ridicat, fiind asumate angajamente. Situația rămâne în continuare instabilă pentru rasa de caprine Alba de Banat pentru care efectivele de femele înregistrează variații de la an la an, fără a reuși să atingă nivelul din anul 2015, dar și pentru rasele de bovine Sura de stepă și Bivolul

românesc.

A fost introdusa o noua interventie (DR-24) prin care se acordă sprijin pentru reînnoirea utilajelor de exploatări forestiere, achiziționarea de echipamente pentru efectuarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor, precum și de echipamente pentru gestionarea riscurilor de incendii și atacuri de dăunători, este una nouă față de perioada anterioară de programare și a avut în vedere importanța deosebită, în contextul schimbărilor climatice, a necesității utilizării de echipamente noi și specializate în lucrările de exploatări forestiere care reduc semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră atât printr-un consum redus de combustibili (în comparație cele utilizate în prezent) cât și prin reducerea emisiilor din solurile forestiere, precum și a necesității creșterii numărului de echipamente necesare realizării lucrărilor de îngrijire a arboretelor, lucrări esențiale pentru adaptarea arboretelor la efectele schimbărilor climatice și creșterea stocului de carbon în ecosistemele forestiere.

Creșterea gradului de informare și responsabilizare a fermierilor cu privire la politica de dezvoltare rurală și la oportunitățile de finanțare precum și stimularea inovării în agricultură, sectorul agroalimentar, silvicultură și zonele rurale, prin RNDR care poate fi un instrument dinamic și flexibil în promovarea beneficiilor serviciilor de consultanță, a AKIS, a inovării și beneficiilor dezvoltării digitalizării în spațiul rural.

Astfel, ierarhizarea diferitelor elemente integrante ale arhitecturii verzi și modul complementar de acțiune stabilit prin condițiile specifice intervențiilor de agro - mediu și climă care completează cadrul general dat atât de condiționalități, dar și de alte documente strategice, (ca de exemplu PAF), împreună cu îmbunătățirea angajamentelor propuse față de perioada anterioară de programare, va asigura atingerea obiectivelor stabilite prin PNS, răspunzând consistent nevoilor identificate.

3.1.4 Explicarea modului în care arhitectura de mediu și climatică a planului strategic PAC este menită să contribuie la obiectivele naționale pe termen lung deja stabilite, prevăzute în instrumentele legislative menționate în anexa XI sau care decurg din acestea

1. **Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice;**
2. **Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică;**

Pentru regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, fermierii care dețin sau administrează terenuri agricole și care desfășoară activități în perimetrul ariilor naturale protejate au obligații stabilite conform prevederilor Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică.

România a transpus prevederile Directivei Habitate și Păsări prin Ordonanță de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

Intervenția agro-mediu și climă pe pajiști permanente își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru aplicarea pe scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau pasări salbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificităţii etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

Prin intervenția de agro-mediu destinată pajiștilor permanente cu înaltă valoare naturală (HNV), precum și a livezilor tradiționale extensive, peisajele mozaicate incluzând pajişti, arbori, arbuşti şi parcele agricole de dimensiuni mici cultivate extensiv, inclusiv fauna sălbatică sau pajiștile aflate în vecinătatea pădurilor, se contribuie la menținerea biodiversității și la continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecția şi îmbunătățirea mediului și a peisajului. Zonele HNV apar de obicei acolo unde agricultura reprezintă principala utilizare a terenurilor şi este asociată cu diversitatea speciilor şi habitatelor şi/sau cu prezenţa unor specii a căror conservare este de interes european, național sau regional, iar conservarea acestora este dependentă de continuarea practicilor agricole specifice, tradiționale.

Cu scopul protecției unor specii sălbatice de păsări și fluturi se propune continuarea implementării angajamentelor de agro-mediu și climă prin care se promovează aplicarea unor practici agricole adresate specific nevoilor de conservare ale acestor specii și habitatelor care să asigure condițiile necesare de adăpost și hrănire.

O mare parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (DR-01 - aproximativ 81,60% din suprafaţa SPA-urilor şi 82,67% din suprafaţa SCI-urilor, respectiv DR-02 - aproximativ 40,02% din suprafaţa SPA-urilor şi 32,65% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente/ terenurilor arabile propuse prin intervențiile DR-01 și DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% (DR-01), respectiv 36,74% (DR-02) din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Intervenția agro-mediu și climă pe terenuri arabile își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru creșterea nivelului de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătățirea managementului culturilor, precum și pentru menținerea biodiversității prin protejarea unor specii de păsări de interes comunitar (prioritare și comune) dar și a vieții sălbatice specifice habitatelor agricole în ansamblu. Intervenția va crea cadrul necesar aplicării la scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate.

Creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care se află în pericol de abandon contribuie la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creșterea productivității animalelor, diversificarea populațiilor existente la un anumit moment, refacerea vitalității liniilor selecționate și refacerea rezistenței la boli. De asemenea, prin încurajarea creșterii animalelor din rase locale în pericol de abandon, se păstrează identitatea locală și valoarea cultural-istorică a acestora.

Prin angajamentele propuse de intervențiile de agro-mediu și climă, PNS își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru creșterea nivelului de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătățirea managementului culturilor, precum și pentru menținerea biodiversității terenurilor arabile și a pajiștilor permanente prin protejarea unor specii de păsări de interes comunitar (prioritare și comune) dar și a vieții sălbatice specifice habitatelor agricole în ansamblu și astfel va contribui totodată și la obiectivele și măsurile propuse prin PAF. PNS va contribui în mare măsură la obiectivele generale ale PAF în ceea ce privește agricultura, printre acestea numărându-se:

- continuarea implementării angajamentelor de agro-mediu și climă din PNDR 2014-2020;
- promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu, reducerea utilizării pesticidelor și promovarea agriculturii tradiționale);
- controlul speciilor invazive și native;
- menținerea elementelor de peisaj pe terenul agricol;
- controlul activităților agricole pentru limitarea utilizării substanțelor chimice, a mijloacelor mecanizate și a altor metode care pot afecta starea de conservare a speciilor și habitatelor.

Metodele specifice agriculturii ecologice implică utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând

și îmbunătățind starea solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele. Sprijinul acordat pentru menținerea/conversia la practicile de agricultura ecologică va contribui la conservarea biodiversităţii comparativ cu agricultura convenţională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversităţii sunt conferite de neutilizarea îngrăşămintelor chimice, a erbicidelor şi pesticidelor produse sintetic, densităţile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreţinerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole şi alte zone necultivate), menţinerea activităţii biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte şi utilizarea mixtă a terenurilor. Aceste intervenții vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin PAF, respectiv promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu reducerea utilizării pesticidelor și promovarea agriculturii tradiționale).

Intervenția de silvo-mediu și climă, prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere, contribuind în acest fel la conservarea biodiversității, inclusiv pe suprafețele angajate situate în ariile naturale protejate. Activitățile forestiere care au ca rezultat perturbarea faunei sălbatice vor fi astfel limitate, asigurându-se condițiile necesare conservării elementelor de biodiversitate pe întregul lanț trofic (fluturi, insecte, în special insecte xilofage, păsări, mamifere mici și mari etc.).

Prin menținerea suprafețelor împădurite prin PNDR se are în vedere ameliorarea climatului local și a regimului hidric edafic, îmbunătățirea capacității de retenție a apei, atenuarea riscului la inundații, precum și diminuarea efectelor negative ale viiturilor. De asemenea, menținerea acestor plantații forestiere va contribui la reducerea eroziunii eoliene a solului, în special în zonele de câmpie, precum și la reducerea eroziunii solului provocată de viituri în zonele de deal și munte. Pe lângă influența pozitivă asupra condițiilor de climă, pădurile nou create prin măsurile de împădurire din PNDR și susținute prin intervenția de menținere a acestora contribuie și la creșterea diversității biologice la nivel local prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere.

În zonele ANC se urmărește în mod deosebit evitarea abandonului activităților agricole prin aplicarea ecocondiționalității. Evitarea abandonului activităților agricole contribuie, de asemenea, la conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv la menținerea peisajelor tradiționale.

Astfel, prin sprijinul acordat se vor reduce suprafețele agricole extinse afectate de fenomene de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren, deșertificare, etc.), precum și de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice respectiv, abandonul activităţilor agricole, cu influenţe negative în conservarea biodiversităţii, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale.

Prin alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile (PD-05 și PD-28), se urmărește contribuția la conservarea și sporirea biodiversității, precum și la protecția si reconstrucția habitatelor.

Aceste intervenții de dezvoltare rurală vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin PAF, respectiv promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu reducerea utilizării pesticidelor și promovarea agriculturii tradiționale).

Înierbarea intervalelor dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameişti (PD-06) contribuie la conservarea și sporirea biodiversității plantațiilor și a mediului înconjurător, precum și la protecția și reconstrucția habitatelor sau a speciilor, creșterea rezervelor de apă în sol, inclusiv întreținerea și crearea de caracteristici ale peisajului sau a zonelor neproductive, în contextul schimbărilor climatice. O contribuție benefică a acestei eco-scheme vizează asigurarea unor condiții favorabile polenizatorilor. În cadrul eco-schemei PD-28, alocarea unei ponderi din suprafața arabilă la nivel de exploatație care este

dedicată zonelor și elementelor neproductive, inclusiv terenurilor lăsate în pârloagă, cât și diversificarea culturilor în teren arabil contribuie la creșterea biodiversității, gestionarea durabilă a resurselor mediului, păstrarea capitalului natural și obținerea unor produse agricole sigure și de calitate superioară. Condițiile propuse la nivel național prin ecoscheme vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin PAF, respectiv promovarea politicilor agricole în direcția conservării biodiversității și promovării unei agriculturi tradiționale extensive.

Sprijinul prin **DR 19 "Investiții neproductive la nivel de fermă"** din cadrul acestei intervenții se adresează investiților neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici (fenomene extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă) dar si cu **efecte pozitive in relație cu biodiversitatea**, **crescând suprafața cu elemente de peisaj**. Totodata prin intervenția **DR 18 Investitii in floricultura, plante medicinale si aromatice** se are in vedere menținerea biodiversității si in general si asigură habitatelor propice polenizatorilor.

3. Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei;
4. Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;

Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, cu modificările şi completările ulterioare

Obiectivele Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, denumit în continuare plan de acţiune, sunt următoarele:
a) reducerea poluării apelor provocate sau induse de nitraţii proveniţi din surse agricole;
b) prevenirea oricărei noi poluări de acest tip.

Hotărârea Guvernului nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului naţional de protecţie a apelor subterane împotriva poluării şi deteriorării, cu modificările ulterioare;

"Obiectivele de mediu pentru corpurile de apă de suprafaţă şi subterane sunt:
e) prevenirea sau limitarea aportului de poluanţi în apele subterane şi prevenirea deteriorării stării tuturor corpurilor de apă subterane;
f) protecţia şi îmbunătăţirea calităţii corpurilor de apă subterane şi asigurarea unui echilibru între debitul prelevat şi reîncărcarea apelor subterane, cu scopul realizării unei stări bune a apelor subterane, în conformitate cu prevederile anexei nr. 11, până la data de 22 decembrie 2015;
g) inversarea oricărei tendinţe semnificative şi durabile de creştere a concentraţiei oricărui poluant rezultate din impactul activităţii umane, pentru a reduce în mod progresiv poluarea apei subterane."

Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei – este transpusă prin Legea apelor nr. 107/1996.
Intervențiile din cadrul PNS care vizează irigațiile vor asigura premisele prevăzute în această Directivă, fiind finanțate în cadrul acestor măsuri investițiile care respectă în totalitate prevederile Legislației naționale ce au transpus Directiva, fiind astfel implicit respectate prevederile Planurilor de Management al Bazinelor Hidrografice de la nivelul României, investițiile urmând a respecta totodată și prevederile legale stipulate în cadrul Regulamentului pentru PNS, astfel fiind asigurat faptul că acestea nu vor conduce la o deteriorare a stării corpurilor de apă.

Practicile extensive (evitarea utilizării inputurilor chimice – îngrășăminte și produse de protecție a

plantelor, limitarea fertilizării cu îngrășăminte organice, promovarea lucrărilor efectuate prin metode manuale sau cu utilaje ușoare) promovate de intervenția pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică și intervenția de agro-mediu și climă, contribuie la conservarea resurselor de apă și sol, precum și la reducerea poluării acestor resurse naturale și la reducerea emisiilor provenite din agricultură.

Practicile agricole promovate prin înființarea culturilor verzi pe terenurile arabile contribuie la diminuarea riscului scurgerilor de nutrienți, în special a azotului în timpul iernii, iar împreună cu cerința de interzicere a utilizării fertilizanților chimici contribuie la menținerea și îmbunătățirea stării ecologice și chimice a apelor și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați, în același timp, îmbunătățește calitatea și fertilitatea solului prin creșterea materiei organice din sol și contribuie la conservarea umidității acestuia.

Sprijinul acordat pentru conversia la practicile de agricultură ecologică va contribui la îmbunătățirea calității apei prin evitarea utilizării îngrășămintelor chimice și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane). De asemenea, încurajarea menținerii practicilor de agricultură ecologică conduce la sporirea fertilității și activității biologice a solului, asigurând un nivel mai înalt de conținut de materie organică în sol și un potențial mai mare de control al eroziunii prin utilizarea rotației multianuale a culturilor, prin utilizarea culturilor pentru îngrășăminte verzi, utilizarea de preparate pe bază de microorganisme și aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materie organică, de preferință compostate, provenite din producția ecologică.

Cerințele obligatorii pentru fermieri sunt cele prevăzute de noile reglementări europene (protejarea zonelor umede, cerințele obligatorii referitoare la controlul surselor difuze de poluare cu fosfați, aplicarea Directivei 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor) dar și modificări ale legislației naționale, în special Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, prevăzut în anexa nr. 2 la Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor şi al ministrului agriculturii şi dezvoltării rurale nr. 333/165/2021 (Programul de acțiune), care a integrat într–un ansamblu general prevederile Directivei Cadru în domeniul Apelor 2000/60/CE și ale Directivei 91/676/CEE prin stabilirea obiectivelor de mediu pentru toate tipurile de resurse de apă (de suprafață, costiere și subterane), precizând că aceste obiective de mediu se ating prin aplicarea și respectarea, în anumite perioade de timp, a unor standarde de calitate pentru apă, tuturor substanțelor poluatoare vizate de setul de directive specifice. În acest sens, este necesară menținerea unui nivel redus de poluare a apelor din surse agricole, prin promovarea unor practici și facilități agricole cu impact redus asupra calității apei, respectiv prin aplicarea Programului de acțiune (respectarea cerințelor Directivei Nitrați). În special exploatațiile zootehnice de dimensiuni mici și medii, care produc pentru piață în sistem organizat, au nevoie de sprijin pentru a investi în facilități individuale de depozitare a gunoiului de grajd pentru a se alinia cerințelor minime obligatorii de mediu.

Practicile benefice pentru mediu aplicabile în terenurile arabile (PD-04) aplicate în exploatațiile cu o suprafață mai mare de 10 ha și Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediu (PD-05) în fermele mici cu o suprafață între 1-10 ha și conduc la menținerea și îmbunătățirea practicilor agricole și la asigurarea sustenabilității prin promovarea tehnicilor de agricultură conservativă cu efecte scontate asupra creșterii capacității solului și a plantelor de reținere a apei în sol, reducerea fertilizanților chimici care conduc la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați. Totodată prin diversificarea culturilor în teren arabil se asigură creșterea biodiversității și totodată contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, cu precădere prin îmbunătățirea capacității de stocare a carbonului în sol.

De asemenea, stimularea menținerii și utilizării raselor de animale aflate în pericol de abandon răspunde nevoilor privind adaptarea la scară largă a unor metode agricole durabile cu scopul managementului eficient al resurselor naturale (apă, sol și aer).

Prin **intervențiile in exploatatiile agricole din art 73 aferent Pilonului II** se au în vedere investiții de irigații la nivelul exploatațiilor agricole, care au drept condiții de eligibilitate îndeplinirea condițiilor specificate în art.74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului este demonstrat faptul că:

- în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 8%
- în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul coresupunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă". Totodata la nivelul acestor masuri sunt incurajati prin crietrii de selectie de a avea economii cât mai mari de apă. În plus prin încurajarea integrării agriculturii de precizie și a metodelor inovative la nivelul femelor consumul efectiv de apă va inregistra reduceri nete.

Sprijinul prin **DR 19 "Investiții neproductive la nivel de fermă**" din cadrul acestei intervenții se adresează investiților neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici fenomene extreme climatice, secetă si implicit de a retine in sol apa.
Intervențiile de la nivelul exploatațiilor agricole **DR 12 – DR 18, DR 20, DR 30** au in vedere investiții care integrează agricultura de precizie prin soluții de optimizare a lucrărilor si tratamentelor localizate.

Totodată intervenția **DR 20 Investitii in exploatatiile zootehnice** se au in vedere investitii în managementul adecvat al gunoiului de grajd (dotare și facilități moderne pentru depozitarea și aplicarea gunoiului de grajd și a nămolului de epurare).

5. Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa;

În România, domeniul „calitatea aerului" este reglementat prin **Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător,** care transpune prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European şi a Consiliului privind calitatea aerului înconjurător şi un aer mai curat pentru Europa.

Pentru aplicarea legii, autoritatea publică centrală pentru agricultură trebuie să stabilească norme pentru desfăşurarea activităţilor specifice cu impact asupra calităţii aerului înconjurător, cum ar fi: tratamentele fitosanitare, fertilizarea solurilor, activităţi din sectorul zootehnic, şi urmăreşte aplicarea lor. De asemenea, Ordonanţa guvernului nr. 4/1995 stabileşte normele privind fabricarea, comercializarea şi utilizarea produselor de protecţie a plantelor pentru combaterea bolilor, dăunătorilor şi buruienilor în agricultură şi silvicultură.

România a parcurs pași importanți din perspectiva atingerii obiectivelor privind emisiile de NH_3 pentru anul 2020 (-13% comparativ cu anul 2005), astfel cum a fost stabilită de Directiva NEC și nu este departe de a îndeplini obiectivul pentru anul 2030 (-25%). Între anii 2015-2018, deși s-a înregistrat o ușoară creștere (cu 0,6%), se poate considera că tendința emisiilor de NH_3 din sectorul agricol față de totalul emisiilor de NH_3 în România este de stabilitate, astfel cum prevede Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici.

Astfel, acordarea de plăți compensatorii pentru angajamente voluntare de agro-mediu și climă pe pajiști permanente/terenuri arabile și pentru angajamente de agricultură ecologică, prin interzicerea sau limitarea

utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor și prin aplicarea unor practici agricole și lucrări ale solului corelate cu riscul de eroziune și cu riscurile asociate manifestării efectelor schimbărilor climatice vor contribui la mentinerea și îmbunătățirea stării ecologice şi chimice a apelor, la menținerea calității solului prin reducerea eroziunii eoliene și pluviale, precum și la creșterea calității aerului prin reducerea pulberilor atmosferice rezultate din eroziunea eoliană a solului.

Sprijinul prin **DR 19 "Investiții neproductive la nivel de fermă**" din cadrul acestei intervenții se adresează investiților neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici fenomene extreme climatice, secetă si implicit oferă beneficii de asupra aerului.

Totodata intervenția **DR15 Înființarea exploataților pomicole** are un rol important prin creșterea suprafețelor cu planațiile pomicole, aducând beneficii in raport cu calitatea aerului.

In plus la nivelul tuturor intervențiilor prin care se sprijină investițiile la nivelul exploatațiilor agricole sunt încurajate producerea si utilizarea in scop propriu a energiei regenerabile.

6. Directiva (UE) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE;

7. Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE;

8. Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013;

Legea nr. 14/2019 pentru stabilirea cadrului legal, instituţional şi procedural necesar aplicării Deciziei nr. 406/2009/CE privind partajarea efortului statelor membre de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, astfel încât să respecte angajamentele Comunităţii prin limitarea creşterii emisiilor de gaze cu efect de seră până în anul 2020

Hotărârea guvernului nr. 739/2016 pentru aprobarea Strategiei naţionale privind schimbările climatice şi creşterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020 şi a Planului naţional de acţiune pentru implementarea Strategiei naţionale privind schimbările climatice şi creşterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020

România va ține cont de obiectivele naționale care vor fi stabilite în Regulamentul (UE) 2018/842 revizuit (Regulamentul privind partajarea eforturilor) și în Regulamentul (UE) 2018/841 [Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură – (LULUCF)]. Propunerea de modificare a Regulamentului LULUCF prezintă sinergii cu alte politici ale UE care vizează activitățile legate de terenuri, în special politica agricolă comună și politica energetică, îndeosebi în ceea ce privește energia din surse regenerabile. Ținând cont de faptul că la nivel european, este încă în proces de revizuire cadrul legislativ în ceea ce privește energia și clima, la nivel național nu au fost stabilite, pentru sectoarele acoperite de Regulamentul privind partajarea eforturilor, ținte sectoriale. Concluziile studiilor promovate până la nivelul anului 2022 de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră dau soluții la procesul de autoevaluare a conformității cu reducerea emisiilor în comparație cu angajamentele de reducere a emisiilor sau nivelul de reducere a acestora, adică cerut de știință. De asemenea, conform Raport bienal 4 al României la UNFCCC, se poate observa că România nu a întâmpinat dificultăţi în atingerea ţintei sale pentru anul 2020. Prin raport se

estima ca emisiile în 2020 să înregistreze 73,189 Mt CO2 eq., ținta sectoarelor non-ETS fiind de 89,80 Mt CO2 eq, conform analizei de conformitate la nivelul UE (https://ec.europa.eu/clima/ets/transactionsCompliance.do?languageCode=en&esdRegistry=RO&esdYear=&search=Search&currentSortSettings=).

Cu toate acestea, România va lua toate măsurile în vederea conformării cu noile ținte naționale aferente sectoarelor non-ETS cu orizont 2030, inclusiv agricultură, și în acest sens vor fi aduse modificări ale PNS, acolo unde este cazul, în vederea asigurării coerenței.

Pentru a veni în sprijinul eforturilor naționale în vederea atingerii țintelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din agricultură, pentru sectorul zootehnic este în curs de derulare proiectul „Cercetări privind îmbunătățirea eficienței productive a animalelor din speciile bovine, ovine, caprine, porci și păsări, prin reducerea emisiilor totale anuale de gaze cu efect de seră, exprimate în tone CO2 echivalent", finanțat prin Planul sectorial pentru cercetare- dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală "Agricultură și Dezvoltare Rurală – ADER 2022. Livrabilele aferente studiului vor fi disponibile la sfârșitul anului 2022. Printre principalele obiective ale studiului se enumeră:

- Proiectarea și dezvoltarea unui program pentru calculul emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul zootehnic provenite din diferite tipuri de exploataţii unde se cresc ovine, caprine, bovine, suine și păsări. Analiză comparativă a rezultatelor obţinute.
- Stabilirea unor metode de intervenție pentru reducerea emisiilor, bazate pe tehnologii și practici care să îmbunătățească eficiența producției la nivel de animal și de efectiv de animale.
- Analiza fezabilității potențialelor instrumente de implementare la nivel național.
- Recomandări pentru atenuarea şi/sau reducerea emisiilor de gaze provenite din sectorul zootehnic, asupra mediul înconjurător.

De asemenea, România are în vedere includerea în Planurile sectoriale pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală "Agricultură și Dezvoltare Rurală – ADER" și a altor proiecte relevante contextului climatic ca urmare a revizuirii cadrului legislativ, respectiv a Regulamentului (UE) 2018/842 (Regulamentul privind partajarea eforturilor) și a Regulamentului (UE) 2018/841 [Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură – (LULUCF)].

În cuprinsul Planului Național de acțiune pentru implementarea Strategiei naţionale privind schimbările climatice şi creşterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020, în vederea atingerii obiectivelor strategice în domeniul schimbărilor climatice în sectorul agricultură, au fost incluse măsurile de mediu și climă din cadrul PNDR 2014-2020.

Ca și obiective strategice în sectorul agricol enumerăm : Promovarea bunelor practici agricole, Promovarea sechestrării carbonului în agricultură, Gestionarea adecvată a terenurilor agricole în scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice.

De asemenea, în ceea ce privește sectorul forestier, ca și obiective strategice atinse prin implementarea măsurilor PNDR 2014-2020, amintim: Extinderea suprafeţelor împădurite și Gestionarea pădurilor existente pentru stocarea carbonului în contextul unei administrări forestiere durabile. În prezent, strategia națională privind schimbările climatice post 2020 este în curs de actualizare.

Suprafața semnificativă a terenurilor agricole aflate sub angajamente de agro-mediu și climă prin care se promovează practici agricole extensive, contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac și sechestrarea carbonului. Introducerea și dezvoltarea unor practici și tehnologii durabile și inovatoare poate potența rolul sectorului agricol în raport cu atenuarea schimbărilor climatice și cu adaptarea la efectele acestora, în special prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin conservarea și consolidarea absorbanților și a stocurilor de carbon, astfel cum prevede și Regulamentul (UE) nr. 841/2018.

Intervențiile privind conversia la practicile agricole ecologice și menținerea practicilor de agricultură ecologică au ca obiectiv extinderea suprafeței agricole pe care se aplică practici agricole ecologice. Extinderea suprafeței agricole certificată ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și la diminuarea fenomenelor climatice extreme. Extinderea/menținerea suprafeței agricole înregistrată în sistem ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor și îngrășăminte chimice utilizate, aceste măsuri contribuind la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. De asemenea, lipsa poluării solului cu pesticide și întreținerea unei structuri mai bune a solului conduc implicit la creșterea capacității de a face față problemelor legate de apă care decurg din schimbările climatice, respectiv riscul de inundații și efectul secetei. Prin implementarea intervenției privind agricultura ecologică se asigură coerența cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 841/2018 referitor la faptul că toate sectoarele trebuie să-și aducă aportul într-o măsură echitabilă în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Introducerea și dezvoltarea unor practici și tehnologii durabile și inovatoare poate potența rolul sectorului agricol în raport cu atenuarea schimbărilor climatice și cu adaptarea la efectele acestora, în special prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin conservarea și consolidarea absorbanților și a stocurilor de carbon, astfel cum prevede și Regulamentul (UE) nr. 842/2018.

Totodată, prin menținerea unei consistențe crescute a arboretelor, capacitatea pădurii de a contribui la reducerea concentrației de GES din atmosferă prin sechestrarea carbonului și adaptare la efectele schimbărilor climatice, precum și la creșterea retenției scurgerilor de suprafață (în cazul viiturilor) va fi îmbunătățită. Sprijinul acordat pentru promovarea de tehnologii extensive de exploatare a lemnului cu impact redus al solului, respectiv utilizarea de atelaje în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, va contribui, de asemenea, la protejarea resurselor de sol forestier și reducerea emisiilor de GES.

Prin sprijinul acordat operatorilor economici și ocoalelor silvice de regim pentru achiziționarea de echipamente/utilaje cu impact de mediu redus sau care contribuie la gestionarea durabilă a fondului forestier național se are în vedere:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eroziunii solului ca urmare a utilizării de echipamente noi, cu consum redus de combustibil și utilizării funicularelor la operațiunile de colectare,
- sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, prin creșterea numărului de lucrări de conducere și îngrijire a arboretelor,
- îmbunătățirea managementului durabil al pădurilor prin creșterea calității genetice a arboretelor ca urmare a creșterii numărului de lucrări de îngrijire și conducere efectuate, reducerea timpilor de realizare a lucrărilor de exploatări forestiere (prin utilizarea de echipamente noi), creșterea gradului de sănătate a ecosistemelor forestiere ca urmare a îmbunătățirii calității monitorizării și combaterii bolilor și insectelor dăunătoare, precum și prin creșterea eficientizării managementului forestier (prin utilizarea de noi tehnologii - software, camere de supraveghere, senzori etc.).

Astfel, acțiunile sprijinite prin PNS au o contribuție importantă și la atingerea obiectivelor avute in vedere de Strategia Națională pentru Păduri 2030, în special la obiectivele legate de creșterea contribuției sectorului forestier la dezvoltarea economică a comunităților rurale, susținerea unui sector forestier competitiv, orientat către bioeconomia circulară și stimularea creșterii stocurilor de CO2 absorbit, reducerea emisiilor și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, precum și la obiectivele legate de integrarea conservării biodiversității în gospodărirea pădurilor.

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030 și Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice 2013 – 2020, precum și o obligație și prioritate națională definită în cadrul Codului Silvic. Pactul verde European și Strategia Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier recunoaște, de asemenea, potențialul major de contribuție al pădurilor, prin sechestrarea carbonului, la obiectivul global

de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și asigură de asemenea coerența cu faptul că toate sectoarele trebuie să-și aducă aportul într-o măsură echitabilă în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră astfel cum prevede și Regulamentul (UE) nr. 841/2018.

Prin menținerea trupurilor de pădure și perdelelor forestiere create prin PNDR se va promova stocarea carbonului în biomasa vegetală (din sol și de deasupra solului), în materia organică moartă, precum și în sol. Sprijinirea acestor acțiuni va contribui la adaptarea la efectele schimbărilor climatice.

Sprijinul prin **DR 19 "Investiții neproductive la nivel de fermă**" din cadrul acestei intervenții se adresează investiților neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici fenomene extreme climatice, secetă si implicit oferă beneficii de asupra aerului.

Totodata intervenția **DR15 Înființarea exploataților pomicole** are un rol important aducând beneficii in raport cu calitatea aerului.

Prin interventiile adresate investitiilor in sectorul agricol respectiv **DR 12 , DR 14, DR 15, DR 16, DR 17, DR 30** este incurajată integrarea solutiilor de agricultura de precizie in vederea optimizării procesului de productie in general, In vederea exmplificării, sunt folosite aplicatii care preiau date din sol cu privire la umiditate, nivelul nutrientilor, stare plantelor in vederea dozării nutrientilor necesari in functie de deficiențele concrete a acestora,

Prin aplicarea eco-schemelor din sectorul vegetal, respectiv a practicilor de protejare a solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol, diversificarea culturilor, precum si aplicarea de practici de agricultură conservativă de tipul „no-till" sau „minimum tillage", ori cultivarea suprafețelor agricole cu plante proteaginoase, respectiv alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile, vor contribui reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, creșterea capacității solului și a plantelor de sechestrare a carbonului, precum si la adaptarea la efectele schimbarilor climatice.

9. Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;

10. Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE;

Prin utilizarea resurselor biologice, bioeconomia este tot mai mult legată de conceptul de economie circulară, de reducerea deșeurilor și de creșterea valorii produselor din resurse biologice, în special prin utilizarea reziduurilor, subproduselor și a deșeurilor ca materie primă pentru produse inovatoare. Se urmărește creșterea eficienței energetice a instalațiilor de încălzire în mediul rural (aplicarea prevederilor Directivei nr. 2012/27/UE).

Alte elemente care influențează atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și obținerea și utilizarea energiei din surse regenerabile sunt reprezentate de numărul mare de ferme mici care gestionează inadecvat deșeurile rezultate din activitățile agricole și care au dificultăți în adaptarea la tehnologii noi, conform prevederilor Directivei (UE) 2018/2001.

La nivelul tuturor intervențiilor prin care se sprijină investițiile la nivelul exploatațiilor agricole, **DR 12-DR 18,** respectiv, **DR 20,** dar si a celor de la nivelul unităților de prelucrare, sunt încurajate investițiile in echipamente de producere si utilizarea in scop propriu a energiei regenerabile.

Intervențiile de promovare a surselor regenerabile de energie în cadrul PAC 2023-2027 sunt complementare politicii de coeziune si Programul National de Redresare si Reziliență (PNRR).

La nivelul PNS prin intervențiile adresate investiților in sectorului agroalimentar dar si celui nonagricol sunt susținute achiziția de echipamente performate cu eficienta energetică înalta dar si soluții inovatoare de creșterea eficientei energetice in general.

Sprijinul pentru grupurile PEI este un alt instrument important care pune în aplicare operațiuni inovatoare ca răspuns al cererii pieței, cu scopul de a optimiza producția și de a îmbunătăți competitivitatea, inclusiv cercetarea, tehnologia și digitalizarea.

11. Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor. Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituţional de acţiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României, cu modificările și completările ulterioare

In RO baza legala de reglemnatare a sitemului integrat de pesticide este Ordonanta de urgenta nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României cu modificarile si completarile ulterioare.

Ordonanța de urgență stabilește cadrul instituțional pentru realizarea utilizării durabile a pesticidelor, prin reducerea riscurilor și a efectelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, inclusiv prin promovarea gestionării integrate a dăunătorilor și a unor abordări și tehnici alternative, cum ar fi metode nechimice alternative pentru pesticide. In acord cu acest act legislativ a fost elaborat Planul național de acțiune.

Planul national de actiune stabileste obiective cantitative, măsuri și calendare în vederea reducerii riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor cu efecte asupra sănătății umane și a mediului pentru introducerea și dezvoltărea gestionării integrate a dăunătorilor și a unor abordări sau tehnici alternative, reduce dependența deutilizarea pesticidelor.

Obictivele Planului național de acțiune reglementeaza diferite domenii de interes cum ar fi: protecția lucrătorilor, protecția mediului, reziduurile de pesticide, utilizarea unor tehnici sau culturi specifice.

Planul național de acțiune include indicatori de monitorizare a utilizării produselor de protecție a plantelor care conțin substanțe active ce prezintă interes deosebit, în special dacă sunt disponibile metode alternative.

Gestionarea integrată a dăunătorilor

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale împreună cu Academia de Științe Agricole și Silvice promovează gestionarea dăunătorilor cu consum redus de pesticide și acordă prioritate metodelor nechimice, astfel încât utilizatorii profesioniști de pesticide să treacă la utilizarea practicilor și produselor disponibile care prezintă cele mai mici riscuri pentru sănătatea umană și pentru mediu.

Gestionarea integrată a dăunătorilor pune accentul pe creșterea unor culturi sănătoase prin metode care afectează cât mai puțin agro-ecosistemele și încurajează mecanismele naturale de control al dăunătorilor; indicator de risc - rezultatul unei metode de calcul care este utilizată în evaluarea riscurilor pe care le prezintă pesticidele asupra sănătății umane și/sau asupra mediului; metode nechimice - metode alternative utilizării produselor pentru protecția plantelor și pentru gestionarea organismelor dăunătoare, care se bazează pe tehnici agronomice.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în colaborare cu Asociația Industriei de Protecția Plantelor din România (AIPROM), **ia măsuri în vederea informării publicului larg, a promovării și facilitării programelor de informare și sensibilizare** și pune la dispoziția publicului informații precise și echilibrate privind produsele de protecție a plantelor, în special privind riscurile pe care acestea le prezintă, incluzând pericolele și efectele potențial acute și cronice asupra sănătății umane, determinate de utilizarea produselor de protecție a plantelor, precum și utilizarea metodelor nechimice alternative.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale împreună cu Academia de Științe Agricole și Silvice se asigură că utilizatorii profesioniști au la dispoziție informații și instrumente pentru monitorizarea dăunătorilor și pentru luarea deciziilor, precum și servicii de consultanță privind gestionarea integrată a

dăunătorilor.

În plus, aceste nevoia de gestionare vor fi abordate prin SMR 7 și SMR 8 pentru produsele de protecție a plantelor. Dispozițiile Directivei 2009/128/CE privind aplicarea principiilor IPM se aplică tuturor utilizatorilor profesioniști de produse de protecție a plantelor și, prin urmare, producătorilor agricoli și se aplică în întreaga țară.

Intervenția de agro-mediu și climă pe terenuri arabile contribuie la promovarea dezvoltării durabile și la gestionarea eficientă a resurselor naturale. Astfel, prin limitarea sau interzicerea utilizării îngrășămintelor chimice și a pesticidelor, contribuind la îmbunătățirea gestionării nutrienților, la reducerea scurgerilor de pesticide, la menținerea și îmbunătățirea stării ecologice şi chimice a apelor, precum și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați.

Agricultura ecologică promovează, de asemenea, metode de gestionare a dăunătorilor bazate pe reducerea utilizării pesticidelor contribuind la punerea în aplicare a prevederilor Directivei 2009/128/EC privind utilizarea durabilă a pesticidelor. Extinderea/menținerea suprafeței agricole înregistrată în sistem ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor și îngrășăminte chimice utilizate.

Așa cum se precizează la capitolul 2.3.3 din PNS, România stabilește prin Planul de acțiune pentru dezvoltarea producției ecologice o țintă națională pentru creșterea suprafeței înregistrate în sistemul de agricultură ecologică până în anul 2030. Această țintă națională va contribui la atingerea țintei UE care urmărește ca 25% din terenurile agricole la nivel UE să fie destinate agriculturii ecologice până în 2030.

Intervențiile de la nivelul exploatațiilor agricole DR 12 – DR 18, DR 20, DR 30 au în vedere investiții care integrează agricultura de precizie prin soluții de optimizare a lucrărilor si tratamentelor localizate.

Așadar, la momentul elaborării intervențiilor care contribuie la atingerea nivelului de ambiție stabilit prin noua arhitectură verde, România a avut în vedere atât continuarea eforturilor desfășurate în perioada anterioară de programare, cât și continuarea consistentă a contribuției finanțărilor acordate în cadrul PAC 2023-2027 la obiectivele și țintele stabilite prin cadrul legislativ european și național pentru o contribuție benefică asupra mediului și climei. Trebuie menționat faptul că, similar perioadei anterioare de programare, PNS va fi un instrument care va contribui semnificativ la obiectivele de mediu și climă naționale în sectorul agricultură, nivelul ambițiilor din cadrul PNS pentru dezvoltare rurală fiind stabilit în corelație directă cu bugetul alocat României din FEADR.

RO va tine cont de ajustările și completările standardelor europene, de modificările legislative în materie de mediu și climă și, în acest sens vor fi aduse actualizări și precizări prin versiuni revizuite ale PNS, acolo unde este cazul, în vederea asigurării coerenței.

3.1.5 După caz, contribuția PAC la proiectele LIFE

3.2 Prezentare generală a strategiei de reînnoire a generațiilor

Analiza SWOT a identificat nevoile privind *Întinerirea generațiilor de fermieri, Creșterea accesului tinerilor la terenurile agricole,* în vederea atragerii tinerilor în sectorul agro-alimentar, dar şi pentru a se stabili în spaţiul rural şi arealele montane, acestea din urmă confruntându-se cu cele mai accentuate tendinţe de depopulare. Adresarea acestor nevoi contribuie la atingerea Obiectivului Specific 7 *Atragerea şi susţinerea tinerilor agricultori şi facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale.*

Pentru a contribui la atingerea acestui obiectiv, abordarea propusă prin PNS vizează acordarea sprijinului pentru tineri fermieri atât prin Pilonul I cât şi prin Pilonul II al PAC.

Astfel, prin intervenția din Pilonul I *Sprijinul de bază pentru venit pentru tinerii fermieri* se va acorda o plată anuală pe hectarul eligibil declarat de tânărul fermier, decuplată de producție, pentru tinerii fermieri care au dreptul la sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității. Complementar cu acest sprijin, prin Pilonul II, prin intervenţia *Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri,* tinerii fermieri vor primi sprijin pentru demararea unei afaceri în sectorul agricol şi/sau agro-alimentar, prin implementarea unui plan de afaceri. Totodată, vor fi prioritizaţi tinerii fermieri care îşi vor demonstra potenţialul competitiv prin deţinerea unui nivel de calificare superior, care au în vedere realizarea comasării prin preluarea de exploatații, deținerea în proprietate a exploatației, promovarea unor tehnologii și tehnici de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizarea utilizării și gestionarea adecvată a resurselor. Totodată, pentru a răspunde adecvat provocărilor cu care se confruntă zona montană, atât din perspectiva îmbătrânirii populației cât și din perspectiva specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole din această zonă, instalarea tinerilor fermieri va fi abordată în mod prioritar în acest areal.

Alocarea bugetară pentru aceste două intervenții respectă plafonul minim prevăzut în Anexa XII din Regulamentul privind PS PAC, iar alocările aferente se regăsesc în capitolul specific.

În plus, pentru a asigura o abordare integrată a măsurilor de reînnoire a generațiilor în agricultură, prin PNS se urmărește şi încurajarea tinerilor fermieri deja instalaţi să îşi dezvolte în continuare ferma. Astfel, prin Pilonul II al PAC a fost programată o intervenţie distinctă pentru *"Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați"*, prin care se urmăreşte modernizarea, creșterea competitivității și a performanțelor de mediu pentru fermele deţinute de tinerii fermieri instalați prin PNDR 2014-2020 (inclusiv perioada tranzitorie) sau tinerii instalați în sectorul agro-alimentar în ultimii cinci ani.

Strategia PNS vine în completarea programelor naţionale care încurajează tinerii fermieri, respectiv programul derulat de Agenția Domeniilor Statului, program prin intermediul căruia tinerii fermieri beneficiază de teren cu destinație agricolă din domeniul public/privat al statului în arendă sau concesiune, precum şi în completarea Planului de Implementare a Garanției pentru Tineret 2017-2020 (PIGT 2017-2020), documentul strategic în domeniul ocupării tinerilor, ce include măsuri și programe implementate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), precum și de alte instituții cu atribuții în domeniu.

De asemenea, în mod complementar, MADR va sprijini din bugetul propriu angajarea tinerilor prin acordarea de sprijin financiar angajatorilor din agricultură și ramurilor conexe acesteia, în scopul asigurării forței de muncă tânără în aceste domenii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 336/2018 privind aprobarea Programului pentru stimularea angajării tinerilor în sectoarele agricultură, acvacultură și industrie alimentară.

În acelaşi context, Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăţilor ce deţin în administrare terenuri proprietate publică şi privată a statului cu destinaţie agricolă şi înfiinţarea Agenţiei Domeniilor Statului vizează concesionarea sau arendarea terenurilor cu destinaţie agricolă, libere de contract, în suprafaţă maximă de 50 ha, aparţinând domeniului public şi privat al statului, aflate în administrarea Agenţiei Domeniilor Statului, prin atribuire directă, tinerilor de până la 40 de ani, absolvenţi ai învăţământului de profil, în vederea înfiinţării de ferme.

3.2.1 După caz, contribuția PAC la proiectele Erasmus

N/A

3.3 Explicarea modului în care intervențiile în cadrul sprijinului cuplat pentru venit, astfel cum se menționează în titlul III secțiunea 3 subsecțiunea 1 din capitolul II, sunt în conformitate cu Directiva-cadru privind apa – 2000/60/CE

Conservarea și gestionarea durabilă a resurselor de apă reprezintă unul dintre cele mai importante obiective în domeniul protecției mediului. Deşi, în prezent, resursele de apă se găsesc, în general, în stare bună, tendinţa tot mai mare de utilizare a substanţelor chimice în agricultură sub presiunea intensivizării prezintă un risc real de poluare a apelor cu nitrați.

Pentru a avea o abordare globală a gospodăririi apei și a adaptării la schimbările climatice este necesară alinierea politicii agricole comune, a Directivei privind apa, a Directivei privind nitrații, a Regulamentului privind produsele de protecție a plantelor în ceea ce privește necesitatea unor măsuri sporite de protecție a apei și de utilizare eficientă a apei în agricultură.

În plus, creșterea finanțării pentru măsurile de mediu și de combatere a schimbărilor climatice, în ambii piloni ai PAC, precum și a finanțării pentru măsuri ecologice pot conduce la asigurarea gestionării durabile a apei și pentru a îmbunătăți calitatea solului.

În ceea ce privește sprijinul cuplat de producție, trebuie menționat faptul că, în cazul culturii de lucernă, se previne salinizarea secundară a solurilor în special la irigare, aceasta fiind recomandată atât pentru consumul mare de apă din sol, cât și pentru capacitatea de extragere a compușilor de calciu din profunzime şi ameliorarea structurii straturilor superficiale ale solului.

Culturile bogate în proteine vegetale contribuie la fixarea azotului din atmosferă în sol și, prin urmare, joacă un rol important în menținerea unui circuit sustenabil al azotului. Culturile bogate în proteine sunt cultivate în cea mai mare parte fără irigare: dezvoltarea lor contribuie prin urmare la îmbunătățirea stării cantitative a corpurilor de apă, în special dacă ne referim la culturile mari. Acestea sunt de altfel și o sursă de aminoacizi pentru animale și o componentă vitală a hranei acestora.

În rotațiile care includ culturile bogate în proteine vegetale (inclusiv leguminoase) ca plante premergătoare se reduc cantitățile de îngrășăminte, mai ales cele cu azot, cu efecte importante nu numai în reducerea costurilor de producție, dar şi în reducerea poluării cu nitrați şi a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Ajutorul cuplat cu producția de hamei are ca scop sprijinirea industriei de procesare a berii, acesta fiind un sector în dificultate iar cultura de hamei este pretabilă în anumite zone de favorabilitate ale țării, unde cerealele sunt mai puțin cultivate. Nu au fost identificate efecte negative ale acestui ajutor asupra resurselor de apă în raport cu culturile arabile care l-ar putea înlocui.

Ajutorul cuplat cu producerea de semințe de ierburi din specii furajere susține activitatea de multiplicarea semințelor certificate și permite producerea de soiuri adaptate la diverse condiții pedoclimatice necesare îmbunătățirii valorii culturale a pajiștilor, contribuind totodată la menținerea biodiversității. Prin urmare, acest ajutor contribuie indirect la buna stare a corpurilor de apă prin îmbunătățirea calității acoperirii erbacee.

Cânepa este o bună premergătoare pentru toate plantele de cultura, influențând refacerea structurii solului, contribuind la absorbția metalelor grele și a toxinelor precum și la stocarea carbonului pe suprafețele unde este înființată.

Cânepa, datorită sistemului radicular profund, este o plantă rezistentă la secetă fapt pentru care nu este necesară irigarea.

Sprijinul dedicat sectorului bovinelor, ovinelor și caprinelor face posibilă menținerea creșterii animalelor în zonele dificile și întreținerea pajiștilor natural prin evitarea transformării acestora în terenuri arabile, pretabile pentru culturile mari.

Ele contribuie la o utilizare mai redusă a îngrășămintelor minerale sau pesticide, asigură protecția apelor subterane și a rețelei de suprafață. Suprafețele de iarbă, prin capacitatea lor de a absorbi și elibera apa, joacă un rol tampon în ciclul hidrologic. Astfel, bovinele ajută, prin favorizarea sistemelor pe bază de iarbă, atât la refacerea calitativă a corpurilor de apă, cât și la îmbunătățirea stării lor cantitative.

Prin sprijinul pentru sfecla de zahăr se asigură condiții pentru practicarea asolamentelor, menținerea apei în sol, îmbunătățirea fertilității naturale a solului prin acoperirea compactă a solului contribuind la stocarea carbonului și menținerea apei în sol.

În ceea ce privește cultura orezului, aceasta este cultivată cu predilecție în zona riverană a Dunării, unde

nu este posibilă cultivarea altor culturi și contribuie la menținerea unui microclimat favorabil și împiedicarea sărăturării solurilor din aceste zone.

Prin sprijinul cuplat acordat sectorului legumicol se asigura asolamentul și rotatia culturilor, verigi importante în diminuarea produselor necesare combaterii bolilor, a dăunătorilor sau cele necesare fertilizării. Cultivarea speciilor pomicole din sortimente diversificate contribuie la asigurarea biodiversității, factor determinant pentru protejarea mediului.

Referitor la ajutorul cuplat ce se acordă culturilor de legume cultivate în câmp, culturilor de legume cultivate în spații protejate, precum și fructe menționăm că aceste intervenții respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole şi Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobate prin Ordinul nr. 333/165/2021 și Planul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

Prin urmare, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

3.4 Prezentare generală în ceea ce privește obiectivul unei distribuții mai echitabile și al unei direcționări mai eficace și mai eficiente a sprijinului pentru venit

România a optat în favoarea aplicării CRISS pentru fermele de la 1-50 ha, care constituie segmentul de mijloc al agriculturii ce trebuie dezvoltat în perioada următoare.

Referitor la suprafața maximă de 50 ha, aceasta a fost aleasă ținând cont de venitul factorilor agricoli, care este foarte scăzut pentru fermele mici dar este foarte ridicat (peste media UE) pentru fermele cele mai mari (peste 500 de hectare). În acest context, din studiile efectuate bazate pe datele RICA (Rețeaua de informații contabile agricole) se poate observa că ferma foarte mică are un SO cuprins între €2,000–8,000, ferma mică este cuprinsă între €8,000–25,000 SO, în timp ce ferma medie poate ajunge de la €25,000 până la €100,000 SO.

Dacă ne raportăm la o fermă de 30 ha cultivate cu grâu, rezultă un SO de 18,422€ (în intervalul prin care este definită ferma mică), în timp ce pentru o fermă de 50 ha cultivate cu grâu, valoarea SO ajunge la 30,704€, fiind astfel situată în parametrii fermei de dimensiunea categoriei pentru care am optat aplicarea CRISS.

Tiparul de agricultură reprezentat de fermele cuprinse între 1-50 ha contribuie direct la realizarea obiectivelor din Strategia ONU- Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă (obiectivele de dezvoltare durabilă: 2, 3, 12 și 13), dar și la realizarea obiectivelor din cadrul Strategiei UE de la Fermă la Consumator prin dezvoltarea producție alimentare durabile la nivelul întregii țării.

Din graficele de mai jos (Figura 1), în urma analizei categoriilor de ferme beneficiare de plăți directe se poate vedea importanța fermelor cuprinse între 1,86 ha și 50,7 ha, care au o pondere de 98% din totalul fermierilor. Din punct de vedere economic, în urma analizei veniturilor pentru categoriile 1,86 - 50,7 ha, în 2020, au variat de la 555 euro până la 15.733 euro, în timp ce pentru categoria imediat următoare beneficiară de plăți directe, cu suprafețe medii de 168 ha, s-a înregistrat un venit mai mare cu circa 70% față de fermele din categoriile anterior amintite, decalajul fiind semnificativ mai mare.

De asemenea, venitul mediu/AWU pentru categoriile fermelor de la 1,86 ha la 50,7 ha variază de la 552,4

euro până la 11.919 euro, în timp ce pentru următoarele categorii de ferme, cu suprafețe mai mari de 168 ha, venitul mediu /AWU variază de la 28.616 până la 130.943 euro.

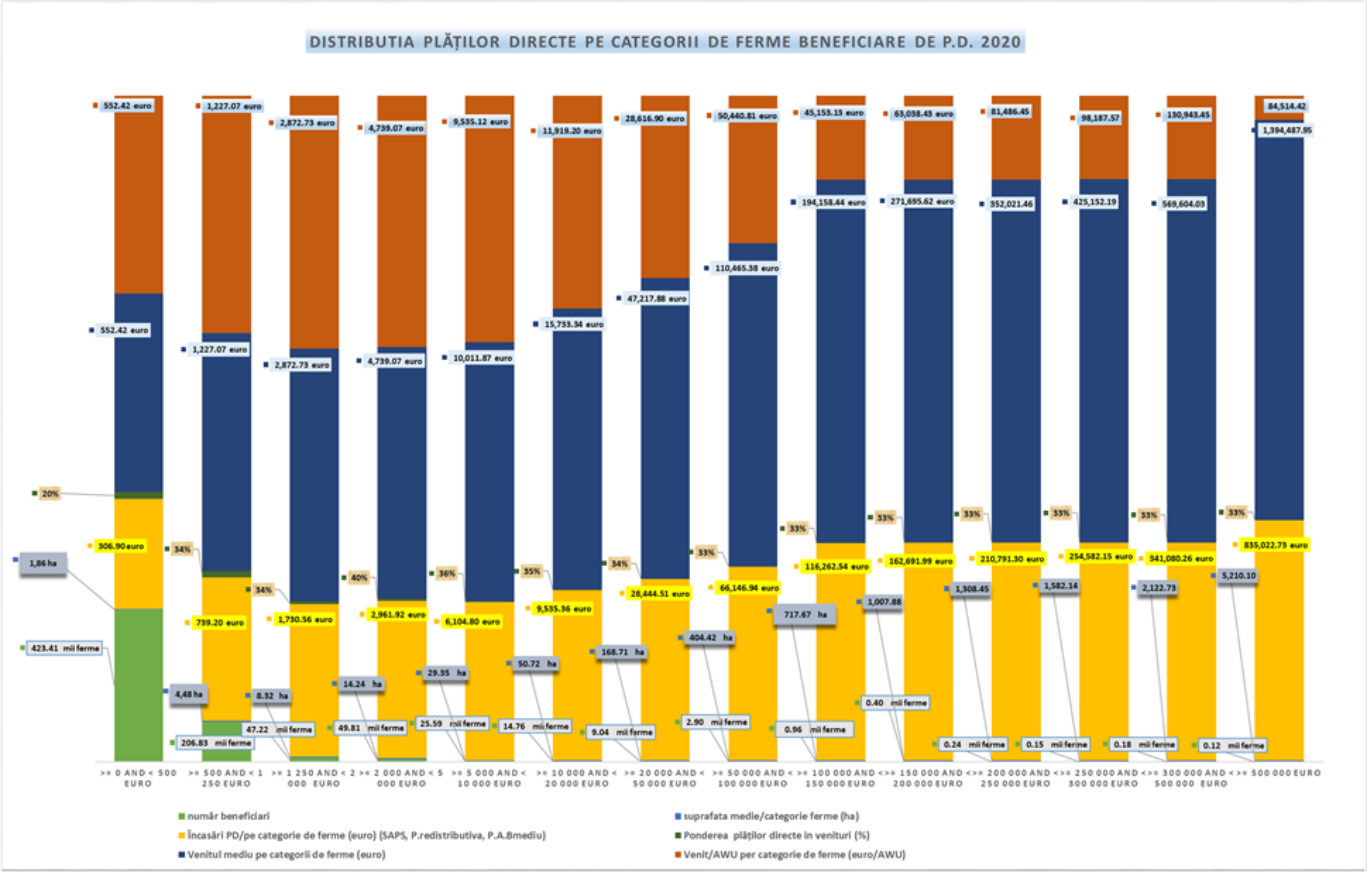

Figura 1

În ceea ce privește Figura 2, Previziunea distribuției plăților directe pe categorii de ferme beneficiare de plăți directe - 2023, pentru categoriile de ferme cuprinse între 1,86 și 50,71 ha rezultă o creștere a încasărilor de plăți directe, ca urmare a aplicării CRISS reformulată față de programarea curentă, respectiv, veniturile pot varia de la 775 euro până la 15.136 euro, în timp ce pentru categoria imediat următoare beneficiară de plăți directe, cu suprafețe medii de 168 ha, s-a înregistrat o scădere generală medie de cca. 12% a veniturilor fermelor mai mari de 50,7 ha, iar în cazul fermelor beneficiare de CRISS, acestea vor beneficia de o creștere a veniturilor medii față de 2020, de circa 15% (calculate ca medii ale subvenției: în anul 2020 aceasta era de 160 Euro/ha iar în 2023 poate ajunge la circa 198 euro/ha).

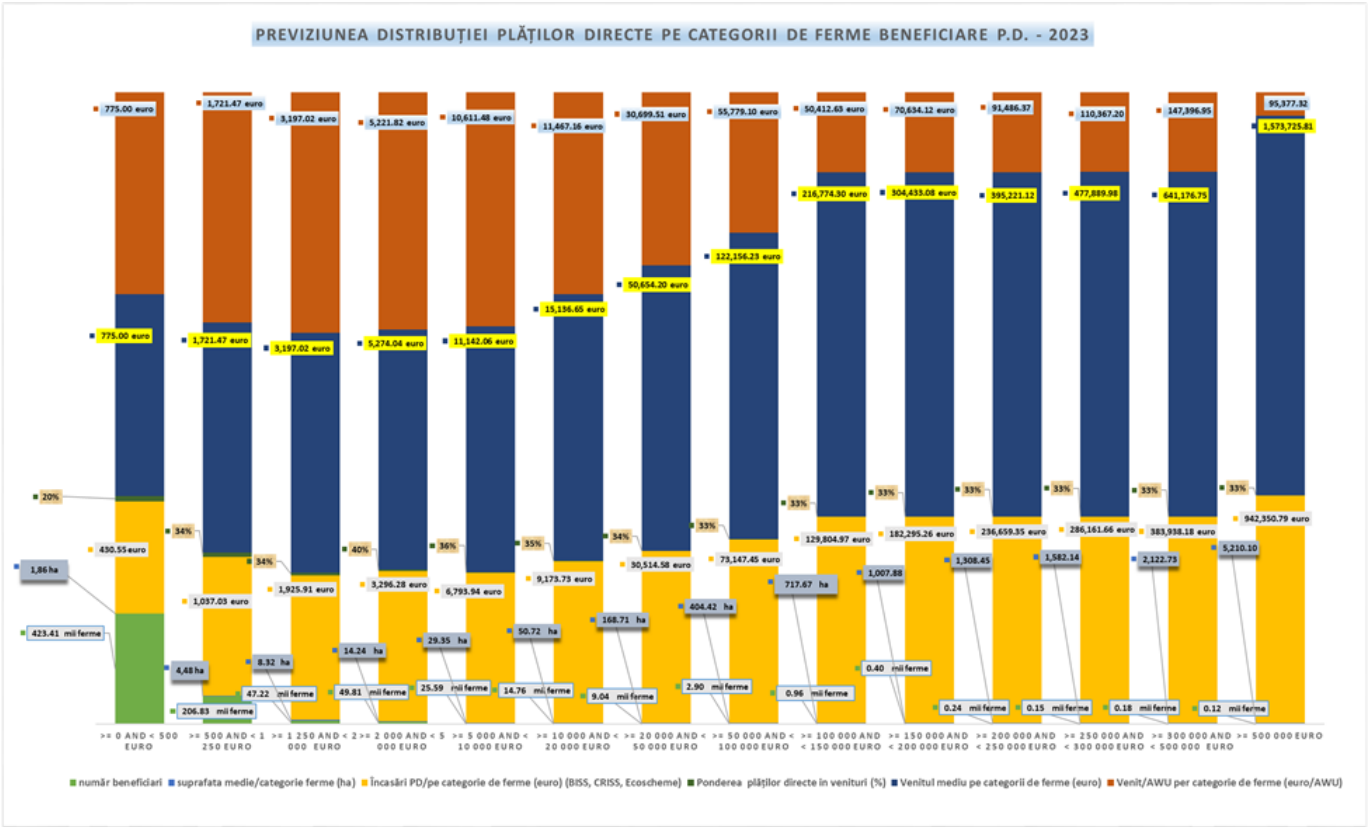

Figura 2

În plus, din datele APIA 2020 rezultă:

Număr ferme între 1 și 50 ha	758.512
Suprafață ferme între 1 și 50 ha	3.748.473 ha

Pe când:

Număr ferme între 1 și 30 ha	733.766
Suprafață ferme între 1 și 30 ha	3.184.026 ha

Diferența între cele două categorii de ferme este de circa 3% ca nr de beneficiari, ceea ce ne întărește convingerea ca alegerea limitei de suprafață de 50 ha este potrivită, contribuind astfel la vitalitatea satului românesc.

Astfel, pe baza celor expuse anterior, România a stabilit acordarea unei plăți redistributive pentru exploatațiile între 1 și 50 de ha, în care se încadrează și fermele înscrise în IACS (sub media de 12,1 ha) astfel încât, indicatorul R.6 Redistribuire către ferme agricole mai mici - Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media) va atinge valoarea de 115,87% de-a lungul actualei perioade de finanțare.

Justificări privind derogarea legată de articolul 29 alineatul (1) al doilea paragraf și de articolul 98

N/A

3.5 Prezentare generală a intervențiilor sectoriale

3.5.1 Fructe și legume

Alegerea intervențiilor selectate în cadrul programului operațional pentru legume-fructe a avut la bază informațiile rezultate din analiza SWOT, analiza nevoilor precum și rezultatele implementării PO/PNDR din perioada 2014-2020 și corespund obiectivelor specifice stabilite la articolul 6 din *Regulamentul (UE) 2021/2115.*

La selectarea intervențiilor s-au avut în vedere principalele obiective:

- creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor dintre veniturile fermierilor si cele din alte sectoare de productie,
- îmbunătățirea infrastructurii utilizate pentru planificarea și organizarea producției,
- ajustarea producției organizațiilor de producători la cerințele unor piețe de desfacere specifice,
- concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor,
- îmbunătățirea competitivității,
- stabilizarea costurilor de producție,
- îmbunătățirea comercializării, prin promovare și comunicare,
- prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, cercetarea și dezvoltarea,
- metode și tehnici de producție care respectă mediul, contribuția la atenuarea schimbărilor climatice
- cresterea cometitivitătii exploatatiilor pomicole si a celor de legume fructe
- reconversia plantațiilor pomicole
- integrarea metodelor de agricultura de precizie la nivelul exploatatiilor si a inovării
- formare profesională

<u>Intervenții sprijinite prin Pilonul I</u>

În cadrul Pilonului I au fost programate tipurile de intervenții din sectorul fructelor și legumelor care sunt implementate prin programe operaționale (PO) ale organizațiilor de producători (OP), intervenții care contribuie la stabilizarea veniturilor (**BISS, CRISS, CIS-YF, sprijin cuplat**).

Principalele tipuri de intervenții propuse în cadrul PO ale OP din **sectorul fructelor și legumelo**r în cadrul noii perspective **financiare 2023-2027** sunt:

Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și acțiuni care vizează planificarea și organizarea producției. Aceste investiții vor conduce la îmbunătățirea infrastructurii, a echipamentelor tehnice utilizate de către OP pentru planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special în ceea ce privește calitatea și cantitatea, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor, stabilizarea prețurilor la producător. Sunt necesare investiții în tehnologie care să determine crearea de plus valoare producției de fructe și legume, concentrarea ofertei, precum și o îmbunătățire a infrastructurii rețelelor de comercializare. Totodată, cercetarea și dezvoltarea au rolul de a asigura folosirea de metode de producție durabile, inclusiv în ceea ce privește rezistența la dăunători, precum și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, și a unor practici și tehnici de producție inovatoare care să stimuleze competitivitatea economică și să consolideze evoluțiile pieței.

Servicii de consiliere și asistență tehnică care vizează furnizarea de servicii de consiliere și consultanță, adaptate nevoilor fermierilor.

Formarea profesională are ca scop îndrumarea și schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor îmbunătățirea orientării spre piață și creșterea competitivității, prin activități de formare a membrilor din cadrul organizațiilor de producători folosind cele mai eficiente metode de producție care răspund cerințelor consumatorilor. Adaptarea la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc necesită un nivel ridicat de instruire tehnică, economică și de management al fermei, pentru a îndeplini pe de-o parte cu succes standardele UE și de a face față pe de altă parte fenomenelor climatice. De asemenea, este necesară creșterea gradului de informare asupra oportunităților de cultivare a culturilor horticole în funcție de condițiile fiecărei zone în vederea îmbunătățirii viabilității economice a fermelor.

Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor. Scopul intervenției este acela de a dezvolta sistemele de colectare, depozitare, în vederea valorificării mai eficiente a produselor și creșterea surselor de venit ale membrilor OP. ,.

Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități care vizează în special promovarea unui consum durabil de legume și fructe cu înaltă valoare nutrițională, accesibile consumatorilor, sensibilizarea consumatorilor în privința sistemelor de calitate ale Uniunii adoptate in sectorul legume-fructe și a importanței alimentației sănătoase. Diversificarea și consolidarea piețelor, vizează îmbunătățirea orientării spre piață a fermierilor, creșterea disponibilității de legume și fructe proaspete și creșterea competitivității fermierilor. Intervenția va avea în vedere promovarea de metode de marketing care să faciliteze furnizarea unor produse de calitate către consumatori. Totodată, prin promovarea produselor proaspete sau procesate se are în vedere încurajarea desfacerii de fructe și legume în vederea diversificării și consolidării piețelor.

Măsuri de mediu și de adaptare a schimbărilor climatice, vizează sprijin OP care derulează programe operaționale pentru măsurile de protecție a mediului și de atenuare a schimbărilor climatice și adaptare la acestea care conduc la conservarea solului, îmbunătățirea utilizării și a gospodăririi eficiente a apei, utilizarea eficientă a produselor chimice, utilizarea energiei din surse regenerabile, reducerea emisiilor și a deșeurilor, utilizării unor soiuri și a unor practici de gestionare adaptate la condițiile climatice aflate în schimbare.

Prevenirea și gestionarea crizelor pe piața fructelor și legumelor, cum ar fi retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, recoltarea înainte de coacere, nerecoltarea, asigurarea producției și a recoltelor, având ca scop compensarea pierderilor OP care au prevăzute în PO aceste măsuri de intervenție, gestionând mai eficient riscurile de pe piață în perioadele de criză și asigurând in felul acesta venituri fermierilor.

Sectorul de l**egume-fructe este sprijinit prin intervențiile aferente sprijinului cuplat de producție** care vizează atât legumele cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării cât și cele cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete) dar și cel care vizează producția de fructe în stare proaspătă sau destinate industrializării (prune, mere, cireșe, vișine, caise, piersici, păr, gutui și alun de pădure) cu scopul de a asigura venituri decente fermierilor, creșterii viabilității fermelor, menținerea producției de anumite produse agricole care fără acest sprijin ar dispărea sau s-ar reduce semnificativ.

Sprijinul cuplat este completat de plățile directe decuplate de producție (BISS, CRISS (după caz), CYS (după caz) contribuind împreună la creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanței economice precum și creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole.

Totodată în vederea îndeplinirii obiectivelor de mediu, fermierii din sectorul de legume-fructe sunt încurajați în a **aplica practici agricole benefice pentru mediu și climă prin ecoscheme**.

<u>Intervenții sprijinite prin Pilonul I</u>

În mod complementar, intervențiile din **Pilonul II privind investițiile adresate sectoarelor legume-fructe** vin să completeze sprijinul acordat prin Pilonul I pentru aceste sectoare cheie în vederea creșterii competitivității și rezilienței fermelor.

Sprijinul **prin intervențiile DR-15, DR-16, DR-33, DR-36 vizează sectoarele legume-fructe, în vederea capitalizării, consolidării și creșterii competitivității**, dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare, dar și consolidarea formelor asociative cu rol economic. În plus, agricultura de precizie este un element important vizat în cadrul investițiilor care va asigura o bună gestiune a resurselor naturale din agricultură.

În sectorul pomicol, o importanță deosebită se acordă **reconversiei plantațiilor îmbătrânite, dar și creșterii suprafețelor de pepiniere prin DR-15,** pentru asigurarea materialului săditor. În contextul adaptării la schimbările climatice, se are în vedere promovarea patrimoniului genetic autohton pomicol, în

vederea asigurării rezistenței la boli și dăunători.

În cadrul intervenției adresate **procesării investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole** sectorul legume-fructe este sprijinit prin intermediul investițiilor individuale sau colective pentru înființarea, extinderea și/sau modernizarea infrastructurii de condiționare-depozitare și/sau procesare, comercializare a produselor agricole și pomicole, asigurând astfel un nivel optim al calității atât a produselor proaspete cât și al celor procesate **(DR22 și DR-23)**.

Totodată, susținerea sectorului are în vedere și asigurarea **sprijinului pentru producția ecologică de legume-fructe**, prin intervenția specifică din cadrul Pilonului II se acordă plăți compensatorii/ha pentru producătorii de legume-fructe în sistem ecologic, atât în perioada de conversie cât și pentru producția certificate **(DR-04 și DR-05)**.

Având în vedere gradul redus de asociere în Romania, prin **intervenția DR-33** se vor sprijini pentru o perioadă de 5 ani grupurile de producători nou înființate, iar prin DR-34 se va sprijini cooperarea cu institutele de cercetare din domeniu și diseminarea rezultatelor cercetării.

Prin intermediul intervențiilor **DR-31 și DR-32** se va contribui la primele de asigurare și se vor acorda despăgubiri în cazul pierderii producției agricole datorată condițiilor climatice nefavorabile (secetă), stabilizându-se veniturile fermierilor și crescând reziliența fermelor.

Justificarea intervențiilor

În conformitate cu **analiza SWOT, fermierii din sectorul legumicol** se confruntă cu numeroase dificultăți socio-economice: cheltuieli considerabile în procesul tehnologic specific, inputuri și investiții, lipsa forței de muncă, populația îmbătrânită, migrarea populației tinere în zonele urbane sau în afara lor, efecte ale schimbărilor climatice (secetă, îngheț timpuriu, grindină, ploi torențiale de primăvară de scurtă durată) care afectează producția de legume, conducând la o rentabilitate scăzută a producției.

De asemenea, sectorul legume - fructe are nevoie de un sprijin integrat și coerent care să **vizeze creșterea viabilității fermelor și stabilizării veniturilor fermierilor, creșterea competitivității** pe baze sustenabile cât și creșterea calității produselor, valorificarea acestora prin lanțul scurt către piață și încurajarea asocierii în vederea producerii și valorificării producției de legume- fructe.

Susținerea unei producții optime de **legume-fructe va avea un impact pozitiv pe lanțul valoric**, asigurând totodată nevoia de produse proaspete, dar și pentru a asigura necesarul de materie primă pentru unitățile de procesare legume-fructe.

Astfel, au fost programate intervenții orientate către dezvoltarea sectorului de legume fructe, atât la nivelul Pilonului I cât și la nivelul Pilonului II, într-un mod sinergic, plecând de la încurajarea creșterii producției prin sprijinul acordat din FEGA (programe operaționale și sprijin cuplat pentru venit) la încurajarea constituirii grupurilor de producători în vederea consolidării poziției fermierilor pe piață prin FEADR, până la măsuri de investiții la nivelul exploatațiilor, dezvoltarea și modernizarea de capacități de condiționare-depozitare și procesare, pentru a crea valoare adăugată producției primare prin implementarea programelor operaționale și a intervențiilor specifice din FEADR.

Asigurarea coerenței intervențiilor

Este asigurată coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector, dar și cu alte sectoare, cum ar fi sectorul apicol sau cel vitivinicol. Totodată, la nivelul capitolului 4.5, dar și al capitolului 5 este descrisă modalitatea prin care se asigură complementaritatea și demarcarea/evitarea dublei finanțări.

În plus, intervențiile sectoriale și intervențiile de investiții propuse în temeiul articolului 73 contribuie în

special la consolidarea lanțului valoric alimentar prin asigurarea veniturilor exploatațiilor agricole și ale întreprinderilor din domeniul producției, al prelucrării și al comercializării și sunt orientate către o ofertă de produse durabile și orientate spre calitate pentru consumatori.

În contextul general al noii PAC, obiectivele specifice din planul național strategic se aplică în general tuturor sectoarelor agricole.

3.5.2 Produse apicole

Prin intermediul intervențiilor PNS selectate ce vor adresa acest domeniu s-au avut in vedere urmatoarele obiective:

- diversificarea produselor apicole
- modernizarea exploataților în vederea achiziționării unor echipamente moderne
- promovarea materialului biologic apicol autohton

Intervenții sprijinite prin Pilonul I

Astfel prin Programul operațional apicol se au în vedere următoarele tipuri de intervenții ce vizează:

- Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori
- Investiții în active corporale și necorporale, precum achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.
- Investiții în active corporale și necorporale, precum combaterea agresorilor şi a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei
- Investiții în active corporale și necorporale, precum raționalizarea transhumanței
- Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor, inclusiv ameliorarea albinelor
- Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine
- Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole

În mod **complementar Pilonul II** va contribui prin finanțarea din FEADR la consolidarea exploatațiilor apicole prin:

- **investiții pentru exploatațiile agricole de mici dimensiuni** care practică apicultura,
- **instalarea și consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri** implicați în sectorul apicol,
- investiții **pentru dezvoltarea fermelor zootehnice** în care investițiile subsectorul apicole sunt eligibile,
- **investiții în condiționarea/depozitarea prelucrarea produselor** agricole,
- **înființarea grupurilor de producători**
- **servicii de transfer de cunostinte, informare si consiliere in afaceri agricole**

În vederea asigurării sinergiei sprijinului din **pilonul I**, prin **măsura dedicată fermelor de mici dimensiuni (DR 14) se va prioritiza rasa autohtonă Apis Mellifera Carpatica**. Totodată, se are în vedere înființarea și funcționarea grupurilor de producători în sectorul apicol care încurajează apicultorii să producă și comercializeze în comun, produse apicole de calitate.

Tipologiile de sprijin mai sus menționate vizează și sectorul apicol, în vederea capitalizării,

consolidării și creșterii competitivității, dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare, dar și consolidarea formelor asociative cu rol economic, si asigurarea serviciilor de transfer de cunostinte, informare si consiliere in afaceri agricole (DR 12,DR 20,DR 30, DR 36, DR 37, DR 38)

În cadrul intervenției adresate **procesării Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole** (DR 22) sectorul apicol este sprijinit prin intermediul investițiilor individuale sau colective pentru înființarea, extinderea și/sau modernizarea infrastructurii de condiționare-depozitare și/sau procesare, comercializare a produselor agricole și pomicole, asigurând astfel un nivel optim al calității atât a produselor.

Justificarea intervențiilor in raport cu analiza SWOT și nevoile identificate

În conformitate cu analiza SWOT, apicultura reprezintă un sector important pentru agricultura din România atât din punct de vedere **socio-economic cât și de mediu**, prin polenizarea plantelor, asigurarea unei surse de venit fiind și un factor de menținere a biodiversității.

România deține o tradiție îndelungată situându-se printre țările cu o apicultură bine dezvoltată cu efective însemnate de familii de albine fiind necesară menținerea interesului apicultorilor privind creșterea numărului familiilor de albine, creșterea calitativă a produselor apicole, îmbunătățirea indicatorilor de producție, creșterea nivelului de valorificare a resurselor de natură vegetală care vor genera majorarea ofertei de produse apicole și a exporturilor.

Astfel din perspectiva statistica numărul familiilor de albine a crescut progresiv de la 998.359 în anul 2008 la 2.352.599 în anul 2021, iar acest lucru s-a datorat în mare măsură și Programelor Naționale Apicole.

În ceea ce privește producția de miere s-a înregistrat o creștere a acesteia de la 20.037 to. în anul 2008 la 26.678 to în anul 2013, iar în perioada 2014 - 2021 producția de miere a oscilat foarte mult de la un an la altul datorită schimbărilor climatice care sau manifestat prin secetă, grindină, ploi torențiale, vânt puternic care au avut un impact negativ asupra producției de miere.

Consumul de miere pe cap de locuitor în anul 2021 a fost de 1,35 kg.

În urma unui studiu realizat în anul 2021, privind structura producţiei şi a comercializării în sectorul apicol a reieșit următoarele date:

- Numărul de apicultori înregistraţi -32.864
- Numărul de apicultori care gestionează până la 75 de stupi -20.072
- Numărul de apicultori care gestionează între 75 -150 de stupi - 8.609
- Numărul de apicultori care gestionează peste 150 de stupi - 3.050
- Numărul total de stupi gestionaţi de apicultori cu peste 150 de stupi -632.764
- Producţia naţională anuală de miere –33.456 tone
- Producţia medie estimată de miere pentru fiecare stup – 16 kg/stup
- Costul de producţie mediu estimat pe kg de miere produsă – 19,74 lei/kg
- In 2021 în România au fost înscriși în forme asociative 20.900 de apicultori.
- In anul 2021 erau număr de 7 stupine de elită și 273 stupine de multiplicare, care a asigurat cererea apicultorilor pentru achiziţia de mătci selecţionate şi familii de albine şi roiuri obţinute de apicultori prin aplicarea controlată a tehnologiilor apicole de multiplicare.(detalii suplimentare se regăsesc in capitolul general /documente - Anexa II Analiza SWOT descriptivă)

Pentru exercițiul financiar 2023-2027 suma totală alocată sectorului apicol prin intermediul intervențiilor apicole va fi de 60.816.300. euro, respectiv 12.163.260 euro alocare anuală din care 50% contribuția Uniunii Europene și 50% contribuția României. Alocarea financiara planificata pentru anul 2023 nu sufera modificari deoarece Romania nu aplica perioada de prelungire dintre 1 august si 31 decembrie 2022 a Programului National Apicol 2020-2022.

Astfel nevoile identificate pentru acest sector constau in:

- Facilitarea privind transferul de informații noi din domeniul apicol către apicultori în vederea specializării și perfecționării acestora prin servicii de consultanță și organizarea de cursuri;
- Îmbunătățirea producției și comercializării produselor apicole prin servicii de marketing și promovare, inclusiv informații de piață, consiliere și promovare referitoare la anumite produse apicole.
- Tratarea familiilor de albine pentru combaterea bolilor specifice, în special varooza şi nosemoza pentru evitarea depopulării (pierderilor) familiilor de albine;
- Dezvoltarea stupinelor existente prin achiziţia de familii de albine şi mătci pentru a compensa pierderile familiilor de albine suferite ca urmare a aplicării tratamentelor fitosanitare pentru combaterea dăunătorilor și agenților patogeni la plantele cu polenizare entomofile.
- Îmbunătăţirea dotărilor stupinelor prin achiziţii de echipamente specifice în vederea ambalării mierii și obținerii fagurilor artificiali, precum și prin achiziții de alte echipamente apicole,respectiv cutii noi , încărcator-descărcător stupi , uscător de polen, încălzitor miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașină de descăpăcit, colectoare de polen, colectoare de propolis , afumător, daltă apicolă, furculiță pentru descăpăcit, cuţit pentru descăpăcit, sită filtrare miere, bluze/jachete apicole, pantaloni sau combinezoane apicole, mască apicolă si mănuşi apicole.
- Efectuarea analizelor specifice mierii în vederea unei mai bune valorificări a acesteia pe piaţă, a identificării falsurilor și eliminarea acestora de pe piață.

Asigurarea coerenței intervențiilor

În planul strategic al RO au fost programate intervenții la nivelul Pilonului I cât și la nivelul Pilonului II care propun dezvoltarea sectorului apicol, într-un mod sinergic astfel încât sprijinul coroborat la nivelul Planului strategic să conducă la creșterea competitivității sectorului apicol din România.

Totodată la nivelul capitolului 4.5 cât și a capitolului 5 se precizează modalitatea de demarcare între intervențiile de la nivelul PNS.

Astfel toate operațiunile referitoare la **tratamente pentru combaterea bolilor specifice,analize, transfer de informații** vor fi operațiuni susținute exclusiv prin **măsurile aferente pilonului I**. În ceea ce privește operațiunile de **tip investiții**, demarcarea se va realiza ongoing p**rin schimb de baze de date la nivel de beneficiar, intre agențiile de plată pe baza unor criterii detaliate de verificare** care vor fi detaliate în cadrul de implementare astfel încât sa nu existe posibilitatea dublei finanțări. Demarcarea va avea in vedere detalii specifice la nivelul fiecărei de intervenții din Pilonul II astfel încât verificările sa fie clare in vederea implementării. RO are exercițiul implementării demarcării intre cei 2 piloni prin elaborarea de note demarcare clare, care au fost introduse atât în ghidurile solicitanților cât și in procedurile de implementare.

Descrierea unei metode fiabile stabilite pentru determinarea numărului de stupi pregătiți pentru iernat pe teritoriul statelor membre între 1 septembrie și 31 decembrie ale fiecărui an

În conformitate cu **legislația RO specifică în vigoare există reglementări clare de identificare a stupilor**. Astfel în cele ce urmează este d**etaliată metodologia de identificare a stupilor și stupinelor:**

- **Apicultorii depun la Oficiul Județean pentru Zootehnie (OJZ)**:
  - cererea de alocare a codurilor de identificare a stupinelor, însoțită de următoarele documente:-copie a actului de identitate BI/CI/certificatului de înregistrare la oficiul registrului comerțului/certificatului de înregistrare fiscală,
  - copie a adeverinței care atestă proprietatea și numărul familiilor de albine înscrise în registrul agricol la data solicitării acesteia, eliberată de consiliul local/primărie
  - codul de identificare al stupinei se alocă la adresa vetrei permanente; în cazul în care un apicultor deține stupine ale căror vetre permanente se află în mai multe județe, apicultorul va solicita coduri și de la județele unde se află efectiv vetrele permanente ale stupinelor. În cererea de alocare a codului de identificare a stupinei, apicultorul are obligația să specifice vetrele tuturor stupinelor pe care le deține.

- cerere de alocare a codurilor de identificare a stupinelor poate fi depusă direct la sediile OJZ prin fax, prin e-mail sau la oficiul poștal cu confirmare de primire OJZ înregistrează cererile de acordare a codurilor de identificare a stupinelor depuse de solicitanți, verifică documentele însoțitoare și acordă codurile de identificare în maximum 10 zile lucrătoare de la înregistrare, eliberând adeverința al cărei model este prevăzut în anexa nr. 2, din Ordinul 251/2017.

- ANZ elaborează procedura de control privind implementarea prevederilor Ordinului 251/2017 și o aprobă prin decizie a directorului general.
- Apicultorii transmit anual, în perioada 1 septembrie -31 decembrie, la ANZ, prin OJZ, declarația pe propria răspundere cu numărul de stupi identificați pregătiți pentru iernare; declarația poate fi depusă direct la sediile OJZ sau prin fax, e-mail, oficiul poștal cu confirmare de primire.
- Apicultorii au obligația de a duce la îndeplinire identificarea stupilor cu respectarea cerințelor tehnice, în maximum 30 de zile de la data primirii codului de identificare a stupinei de la OJZ.
- Agenția Națională pentru Zootehnie, prin Oficiile județene pentru Zootehnie, verifică, ori de câte ori este cazul, atât evidențele oficiale, cât și stupii existenți la fața locului în stupină, conform procedurii de lucru și de control aprobate prin decizie a directorului general.
- Exemplul codului de identificare a unui stup este prevăzut în anexa nr. 3 a Ordinului 251/2017.
- **Cererile pentru alocarea codurilor de identificare a stupinelor se depun la OJZ numai în perioada 1 aprilie-31 octombrie a fiecărui an.**

Neprezentarea evidențelor oficiale și neidentificarea stupilor şi stupinelor se sancționează conform legislației în vigoare.

3.5.3 Vin

Alegerea intervențiilor selectate a avut la bază informațiile rezultate d**in analiza SWOT, analiza nevoilor precum și rezultatele implementării din perioada 2014-2020** și corespund obiectivelor specifice stabilite la articolul 6 din *Regulamentul (UE) 2021/2115.*

La selectarea intervențiilor s-au avut în vedere principalele obiective:

- asigurarea unor venituri echitabile fermierilor
- restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
- competitivitatea exploatațiilor viticole
- managementul riscului
- condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricol**e**

Intervenții sprijinite prin Pilonul I

În cadrul Pilonului I au fost programate următoarele tipurile de intervenții finanțate din alocarea pentru acest sector:

- restructurarea și reconversia plantațiilor viticole vizează întâmpinarea provocărilor pe care le au producătorii vitivinicoli generate de plantațiile viticole îmbătrânite, schimbările climatice, atacurile bolilor și dăunătorilor, lipsa tehnologiilor moderne de producție și procesare, precum și deficitul de forță de muncă, astfel încât aceștia să fie încurajați să se dezvolte și să producă vinuri de calitate.
- intervenții în active corporale și necorporale în sisteme de plantații viticole, incluzând și sistemele de irigații, precum și în instalațiile de prelucrare, infrastructura unității de vinificație și structurile și instrumentele de comercializare, îmbunătățesc performanța întreprinderilor vitivinicole și adaptarea lor la exigențele pieței. Totodată, sunt vizate inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele durabile precum și modernizarea exploatațiilor viticole.
- intervenție privind asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit, în vederea atenuării gradului de vulnerabilitate în fața amenințărilor externe de tipul fenomenelor climatice

nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de daunele produse de animale, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători în vederea asigurării unui management eficient al riscurilor.

- intervenții care vizează informarea consumatorilor cu privire la beneficiile consumului responsabil de vin și a sistemelor de calitate precum și promovarea și comunicarea în țări terțe se urmărește îmbunătățirea vizibilității și recunoașterea pe piața țărilor terțe a calității vinurilor românești și deschiderea și diversificarea piețelor de desfacere.
- consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea enoturismului în regiunile de producție prin acțiuni întreprinse de către organizația interprofesională din sectorul vitivinicol.
- investiții în active corporale și necorporale de tipul: conversiei la producția ecologică, reducerea producției de deșeuri și îmbunătățirea gestionării deșeurilor, achiziționarea de echipamente pentru metode de producție de precizie sau digitalizată în vederea îmbunătățiri performanței și sporirii competitivității pe termen lung, respectiv să-și sporească durabilitatea producției de vin.
- Pentru sectorul vitivinicol este necesară menținerea interesului producătorilor de a se dezvolta în raport cu cerințele pieței și de a oferi produse îmbunătățite calitativ dar și cu o vizibilitate sporită pe piața internă și externă.

Prin Pilonul I se mai acordă sprijin pentru un venit echitabil prin intermediul următoarelor intervenții: **BISS, CRISS, CIS-YF.**

<u>În mod complementar, intervențiile din Pilonul II vizează</u>:

·**investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole** în afara exploatației prin **DR-22 și DR-23**, vor fi sprijinite întreprinderile care vizează investiții pentru distilarea vinului, dacă produsul obținut în urma distilării este un produs inclus în Anexa I la Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene

·**plăți compensatorii a pierderilor de venit survenite ca urmare a aplicării tehnologiei specifice de cultivare a viței de vie în sistem ecologic** în cadrul în cadrul intervenției aferentă agriculturii ecologice din Pilonul II.

- **intervențiile privind instruirea fermierilor (DR-37) și serviciile de consultanță (DR-38)** vor oferi un acces mai bun fermierilor la rezultatele cercetării, inovării și digitalizării și vor răspunde nevoilor de cunoaștere și informare ale fermierilor, ajutându-i să ia deciziile cele mai bune.
- **sprijinul pentru consolidarea exploatatiilor tinerilor recent instalati (DR-12)** va contribui la reînnoirea generațională și la reducerea abadonului zonelor rurale.

<u>Justificarea intervențiilor</u>

Astfel, în conformitate cu **analiza SWOT, fermierii din sectorul viticol se confruntă cu numeroase dificultăți socio-economice**: cheltuieli considerabile în procesul tehnologic specific, inputuri și investiții, lipsa forței de muncă, populația îmbătrânită, migrarea populației tinere în zonele urbane sau în afara lor, efecte ale schimbărilor climatice (secetă, îngheț timpuriu, grindină, ploi torențiale de primăvară de scurtă durată) care afectează producția.

Sectorul are nevoie de un sprijin integrat și coerent care să vizeze atât creșterea competitivității pe baze sustenabile cât și creșterea calității produselor.

<u>Asigurarea coerenței intervențiilor</u>

Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector dar și cu alte sectoare este asigurat prin sprijinul complementar și sinergic la nivelul intervențiilor PNS. Totodată la nivelul capitolului 4.5 dar și al capitolului 5, se descrie asigurarea complementarității și a demarcării/evitarea dublei finanțări.

3.5.4 Hamei

Alegerea intervențiilor selectate a avut la bază i**nformațiile rezultate din analiza SWOT, analiza nevoilor precum și rezultatele implementării din perioada 2014-2020** și corespund obiectivelor specifice stabilite la articolul 6 din *Regulamentul (UE) 2021/2115.*

La selectarea intervențiilor s-au avut în vedere principalele obiective:

- asigurarea unor venituri decente fermierilor
- evitarea abandonului activității
- creșterea suprafețelor inființate de hamei
- consolidarea exploatațiilor prin investiții in echipmente agricole
- creare de valoare adaugată a produsului de baza

Intervenții sprijinite prin Pilonul I

Astfel, sprijinul acordat pe Pilonul I sub forma plății cuplate de producție stimulează **menținerea suprafețelor înființate cu hamei și asigură un venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității**, atenuând efectele creșterii prețurilor și a riscurilor de producție. Sprijinul contribuie la creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanței economice, creșterea veniturilor.
Sprijinul cuplat pentru hamei contribuie la susținerea veniturilor fermierilor completat de plățile directe decuplate de producție **(BISS, CRISS (după caz), CYS** (după caz) fapt ce stimulează menținerea suprafețelor înființate cu hamei și atenuează efectele creșterii prețurilor și a riscurilor de producție.

Prin Pilonul II se are în vedere în mod complementar o intervenție specifică adresată investițiilor în **reconversia, înființarea și modernizarea exploatațiilor de hamei DR-17,** inclusiv condiționare, dar și investiții pentru procesarea hameiului **DR-22**, cu condiția ca rezultatul procesării să fie Anexa I la TFUE dar si investiții pentru procesarea hameiului care excede anexa 1 la tratat **DR-23**.
Prin DR-31 și DR-32 se urmărește creșterea rezilienței fermelor și stabilizarea veniturilor. **DR-33** va contribui la crearea grupurilor de producători și la creșterea puterii de negociere a fermierilor în raport cu procesatorii si retailarii.

Intervențiile privind **instruirea fermierilor (DR-33) și consultanța (DR-34)** vor oferi un acces mai bun fermierilor la rezultatele cercetării, inovării și digitalizării și vor răspunde nevoilor de cunoaștere și informare ale fermierilor, ajutându-i să ia decizii deciziile cele mai bune.

Justificarea intervențiilor

În conformitate cu **analiza SWOT, fermierii** din sectorul hameiului se confruntă cu numeroase dificultăți precum producția autohtonă de hamei acoperă într-o mică măsură necesarul de hamei pentru industria berii, plantații îmbătrânite. deteriorarea sistemelor de susținere a culturii și dotarea insuficientă cu mijloace de producție la nivelul fermelor.

Sprijinul direcționat către **fermele tradiționale de hamei** existente va contribui la:

- asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității;
- asigurarea unui nivel de producție satisfăcător pentru cererea din piață;
- îmbunătățirea competitivității;

- atenuarea efectelor creșterii prețurilor și a riscurilor de producție;
- oportunități de dezvoltare, economice și sociale.

Asigurarea coerenței intervențiilor

În Planul Strategic al RO au fost programate intervenții la nivelul Pilonului I, cât și la nivelul Pilonului II care propun dezvoltarea sectorului hamei, într-un mod sinergic astfel încât sprijinul coroborat la nivelul Planului strategic va conduce la creșterea competitivității exploatațiilor de hamei din România.

Totodată, la nivelul capitolului 4.5, cât și a capitolului 5 se precizează modalitatea de demarcare între intervențiile de la nivelul PNS.

3.5.5 Ulei de măsline și măsline de masă

N/A

3.5.6 Carne de vită și mânzat

Sprijinul sectorul de carne de vită și mânzat va avea in vedere:

- asigurarea unor venituri echitabile fermierilor, limitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor,
- redresarea pieței de carne prin sprijinirea crescătorilor de taurine carne;
- creșterea competitivității,
- modernizarea fermelor
- imbunatatirea sustenabilității și a calității ;
- reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;
- menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;
- asigurarea securității și siguranței alimentare.

Pilonul I susține sectorul de carne de vită și mânzat prin acordarea unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal eligibil în vederea asigurării veniturilor fermierilor având în vedere dificultățile cu care se confruntă sectorul.

Fermierii care dețin și teren agricol, vor beneficia se plăți pentru asigurarea veniturilor și creșterii viabilității fermei prin intermediul intervențiilor: **BISS, CRISS, CIS-YF.**

Prin **ecoschema pentru tineret bovin la îngrășat** se urmărește îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor scopul principal vizat fiind reducerea consumului de antimicrobiene ce conduce la o calitate crescută atât a cărnii cât și a produselor procesate din carne în concordanță cu așteptările consumatorilor.

De asemenea, **eco-schema creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate** contribuie la valorificarea rațională a pajistilor acolo unde se realizează o conversie optima a resurselor furajere în produse animaliere sănătoase cu un impact asupra sănătății și nutriției animalelor.

În cadrul Pilonului II, prin intervențiile specifice în sectorul zootehnic atât în sectorul primar cât și în

procesare **(DR-22, DR-22 și DR-23)**, sunt **finanțate investiții în înființarea și modernizarea fermelor zootehnice, condiționare, depozitare, procesare și marketingul produselor zootehnice** în vederea creșterii competitivității exploatațiilor agricole, obținerea de produse cu valoare adăugată care să permită o mai bună valorificare a acestora pe piață și integrarea producătorilor în lanțul valoric. În plus, prin intervenția adresată fermelor de **mici dimensiuni (DR-14) se are în vedere prioritizarea fermelor care mețin/dezvoltă efectivele de animale din rase autohtone.** Totodată, prin intervenția dedicată instalării tinerilor fermieri **(DR-30)** sunt încurajate acțiunile aferente sectorului zootehnic.

O altă contribuție asupra creșterii animalelor o constituie și sprijinirea continuării activităților agricole în zonele defavorizate prin acordarea sprijinul prin intermediul intervențiilor DR-09, DR-10 și DR-11 având un rol important și în conservarea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. În același timp, sprijinul acordat în cadrul **angajamentelor de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiști permanente (DR-01, DR04 și DR-05)** asigură utilizarea extensivă a suprafețelor utilizate pentru pășunat sau producerea de furaje destinate animalelor. Sprijinirea instalării tinerilor fermieri (DR-30) asigură înnoirea generațională și contribuie la diminuarea abandonului zonelor rurale și în special a celor montane.
Cu ajutorul inetrvențiilor orizontale (DR-37, DR-38) se asigură că fermierii sunt bine informați și că folosesc tehnologii noi și inovative.

Justificarea interventiilor

Având în vedere datele statistice înregistrate la nivelul acestui sector şi nevoile identificate la nivel SWOT, prin acordarea acestui sprijin se creează oportunităţi de creştere, atât a fluxului comercial al input-urilor necesare fermierilor, cât şi a fluxului de capital angajat pentru finanţarea activităţilor agricole.

Astfel se va urmări menținerea activității de creștere a bovinelor de carne la un anumit nivel în vederea abordării următoarelor problematici:

- existenţa riscului de abandon al acestei categorii de bovine în zonele cu pajişti permanente datorită marjei negative a fermelor din acest sector;
- lipsa de alternative în utilizarea suprafeţelor mari de păşuni şi fâneţe naturale;
- necesitatea aprovizionării pieţelor locale cu produse din carne de vită, în vederea utilizării capacităţilor de producţie existente.

Dezvoltarea sectorului de creştere a taurinelor de carne conduce la valorificarea integrală, eficientă şi raţională a condiţiilor şi posibilităţilor naturale, precum şi a resurselor furajere.

Sprijinul acordat asigură menţinerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai decent al crescătorilor de vite în zonele defavorizate, având în vedere contextul actual generat de criza creșterii prețurilor la energie și inputuri care are drept consecință scăderea veniturilor crescătorilor de animale și creșterea volatilităţii preţului la carnea de vită.
Totodată, se urmărește prevenirea tendinței de reducere drastică a efectivelor de bovine și specializarea creşterii animalelor pentru producţia de carne de vită.

Asigurarea coerenței intervențiilor
Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector dar și cu alte sectoare este asigurată prin sprijinul complementar si sinergic la nivelul intervențiilor PNS. Totodată, la nivelul capitolului 4.5 dar și al capitolului 5, se descrie asigurarea complementarității și a demarcării/evitarii dublei finanțări.

3.5.7 Lapte și produse lactate

Prin Pilonul I, se susține sectorul laptelui și produselor lactate prin:

Acordarea unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal eligibil în vederea menținerii activității de creștere a bovinelor de lapte la un anumit nivel având în vedere aspecte legate de viabilitatea fermelor și riscul de abandon al acestei activităţi, lipsa de alternative în ocuparea forţei de muncă, necesitatea **aprovizionării pieţelor locale** cu lapte şi produse din lapte, în vederea utilizării capacităţilor de producţie existente. **Sprijinul cuplat de producție acordat acestui sector conduce la prevenirea tendinţei de reducere a efectivelor de bovin**e, fenomen care a luat amploare în ultii ani, specializarea creşterii animalelor pentru producţia de lapte care generează asigurarea pe piață a cantităților necesare de lapte și produse din lapte. Dezvoltarea sectorului de creștere a bovinelor de lapte conduce la valorificarea integrală, eficientă şi raţională a condiţiilor şi posibilităţilor naturale, precum şi a resurselor furajere.

Prin ecoschema adresată sectorului de vaci de lapte se urmărește îmbunătățirea condițiilor de bunăstare a animalelor, scopul principal vizat fiind reducerea consumului de antimicrobiene ce conduce la o calitate crescută a laptelui și produselor lactate.

Prin eco-schema creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin păşunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate, se promovează păşunatul extensiv raţional pe pajiștile permanente și temporare ceea ce reprezintă o premiză sigură de realizare a unor produse animaliere sănătoase (inclusiv a laptelui) ca urmare a asigurării unor condiții adecvate de bunăstare a bovinelor.

Fermierii care dețin și teren agricol, vor beneficia se plăți pentru asigurarea veniturilor şi creșterii viabilității fermei prin intermediul intervențiilor: **BISS, CRISS, CIS-YF**.

<u>În cadrul pilonului II</u>:

- intervențiile de mediu și climă (DR-01, DR-04 și DR-05), prin sinergie cu intervențiile pilonului I, contribuie la o mai bună orientare către nevoile naturale ale speciilor de animale de fermă prin menținerea și **gestionarea adecvată a pajiștilor** având ca scop de asemenea, **conservarea biodiversității** și de furnizarea servicii ecosistemice și de a proteja resursele naturale
- **sprijinirea resurselor genetice (DR-03) va duce la creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care sunt în pericol de abandon** și va conduce la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creşterea productivităţii animalelor, poate contribui la diversificarea populaţiilor existente la un anumit moment, poate contribui la refacerea vitalităţii liniilor selecţionate şi la refacerea rezistenţei la boli.
- **plăți compensatorii pentru crescătorii de vaci** de lapte care utilizează terenuri agricole în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile (DR-09, DR-10 și DR-11) va conduce la evitarea abandonului agriculturii în acele zone și la asigurarea unor venituri decente fermierilor.
- **investitii în exploatațiile zootehnice** (DR-14 și DR-20) vor crește competitivitatea fermelor zootehnice.
- **modernizarea unităților de procesare pentru obținerea produselor lactate (DR-14, DR-15 și DR-22)** vor duca la creșterea valorii adăugate a producelor agricole, diversificarea veniturilor fermierilor și asigurarea de produse locale consumatorilor.
- in**tervențiile orizontale (DR-37, DR-38)** vor furniza servicii de consiliere și instruire fermierilor în vederea folosirii de tehnologii noi și inovative.
- dezvoltarea unor aplicații, procese și produse inovatoare prin intermediul grupurilor de producători și a colaborării cu alți actori implicați în sectorul agro-alimentar (ex. institute de cercetare, instituții de învățământ, unități de procesare).
- **sprijinirea grupurilor și organizațiilor de producători (DR-33 și DR-36)**, pentru a-și îmbunătăți și adapta producția la cerințele pieței (inclusiv pentru aspecte legate de aprovizionare, depozitare, condiționare, procesare, cantitate și calitate) și pentru a-și comercializa produsele împreună, optimizându-și în acest mod costurile

Justificarea intervențiilor

Prevenirea deprecierii în continuare a nivelului de trai a crescătorilor de vaci de lapte, provocat de reducerea veniturilor, şi evitarea abandonului aşezărilor rurale, impun n**ecesitatea acordării unor stimulente financiare care să compenseze dezavantajele specifice sectoarelor vulnerabile din punct de vedere economic.**
Sectorul de creștere a bovinelor pentru carne este vizat a fi sprijinit în cadrul celor doi piloni, într-un mod complementar plecând de la susținerea producției, menținerea activității de creștere a animalelor, până la intervenții de susținerea a investițiilor în exploatațiile zootehnice.

Sprijinul va contribui la:
• evitarea abandonului activităților agricole prin asigurarea unor venituri echitabile crescătorilor de bovine, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;
• îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;
• îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;
• menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;
• asigurarea securități și siguranța alimentară;
• menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;
• menţinerea exploataţiilor de creştere a vacilor de lapte, duce la menţinerea pajiştilor naturale şi a florei spontane pe aceste suprafeţe**,**

Asigurarea coerenței intervențiilor

În ceea ce privește sectorul laptelui și a produselor lactate se urmărește sprijin financiar conjugat ce vizează atât sprijin cuplat în vederea redresării sectorului și menținerii efectivelor de vaci de lapte cât și sprijinirea sectorului prin adresarea investițiilor la nivelul producției primare și a procesării produselor lactate.

Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector, dar și cu alte sectoare este asigurată prin sprijinul complementar si sinergic la nivelul intervențiilor PNS. Totodată, la nivelul capitolului 4.5, dar și al capitolului 5 este descrisă modalitatea prin care se asigură complementaritatea și demarcarea/evitarea dublei finanțări.

3.5.8 Ovine și caprine

Interventii sprijinite prin Pilonul I

Intervenția adresată prin pilonul I sectorului de creștere a ovinelor și caprinelor presupune acordarea **unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal** eligibil. Se urmărește menținerea activității de creștere a ovinelor/caprinelor la un anumit nivel având în vedere dificukltățile cu care se confruntă acest sector, existența riscului de abandon al acestei categorii de animale în zonele cu pășuni și fânețe naturale și necesitatea aprovizionării piețelor locale cu produse din carne, lapte. Prin acordarea acestui sprijin se creează oportunități de creștere, atât a fluxului comercial al input-urilor necesare fermierilor, cât şi a fluxului de capital angajat pentru finanţarea activităţilor agricole.Creșterea veniturilor crescătorilor de ovine/caprine va contribui la stabilizarea şi îmbunătățirea situației economice a acestora iar specializarea exploataţiilor pentru anumite producții generează creşterea competitivităţii şi asigurarea pieţii cu produse alimentare suficiente şi de bună calitate.

Sprijinul cuplat acordat acestui sector va conduce la dezvoltarea sectorului de creştere a

ovinelor/caprinelor, conduce la valorificarea integrală, eficientă şi raţională a condiţiilor şi posibilităţilor naturale, precum și a resurselor furajere urmărindu-se evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor și îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate. Menținerea creșterii ovinelor/caprinelor în concordanță cu nivelul efectivelor de femele și berbeci cu vârsta de peste 1 an care perpetuează specia prin obținerea de noi produși, duce la menținerea pajiștilor naturale și a florei spontane pe aceste suprafețe, la respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condițiilor de protecție a mediului. Prin aceasta formă de sprijin se are în vedere contextul actual al deprecierii nivelului de trai pe seama alinierii costurilor inputurilor şi al scăderii veniturilor crescătorilor de animale pe fundalul crizei economice, al volatilităţii preţului la carnea şi laptele de ovine/caprine.

În mod complementar în cadrul Pilonului II au fost programate intervenții destinate sectorului de ovine-caprine care vizează atât **plăți compensatorii cât și investiții destinate creșterii competitivității sectorului:**

- Intervenția de Agro-mediu și climă - pachetul Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon (DR-03) vizează **creșterea animalelor de rasă pură aparținând raselor locale în pericol de abandon** și răspunde astfel nevoilor de conservare a biodiversității și de încurajare a menținerii și aplicării practicilor tradiționale,
- Sprijinul financiar reprezentat de **compensarea fermierilor care utilizează terenuri agricole situate în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile (DR-09, DR-10 și DR-11)**, constituie o altă contribuție la creșterea veniturilor fermierilor și la reducerea abandonului activității în sectorul de creștere a oilor și caprelor,
- Sprijinul acordat în cadrul **angajamentelor de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiști permanente (DR-01, DR-04 și DR-05)** asigură utilizarea extensivă a suprafețelor utilizate pentru pășunat sau producerea de furaje destinate animalelor și susținerii agriculturii organice,
- **Investițiile în fermele zootehnice, inclusiv sectorul de ovine caprine, atât pentru investițiile în producție primară** cât prin cele aferente procesării (DR-20DR-22) vor duce la creșterea competitivității fermelor de oi și la diversificarea veniturilor fermierilor,
- Interventia adresata fermelor de mici dimensiuni **(DR-14)** are în vedere **prioritizarea fermelor care mețin/dezvoltă efectivele de animale din rase autohtone** și vor ajuta la creșterea viabilității fermelor și la reducerea numărului de animale care sunt în pericol de abandon**,**
- **Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri (DR-30)** va contribui la întinerirea fermierilor și la reducerea abandonului în zona rurală, în special în zona montană.
- **Încurajarea fermierilor, prin intermediul intervenției DR-33,** de a se asocia sub diferite forme cooperative sau grupuri de producători sau parteneriate informale/formale pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare) contribuie la creșterea puterii de reprezentare a acestora pe lanțul de producție, fapt care se va reflecta ulterior în stabilizarea și creșterea nivelului veniturilor.

Justificarea interventiilor

Astfel, în conformitate cu **analiza SWOT sprijinul acordat sectorului ovine/caprine** conduce la valorificarea integrală, eficientă şi raţională a condiţiilor naturale, evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor și îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate.

Sprijinirea sectorului bovinelor, ovinelor si caprinelor face posibilă menținerea creșterii animalelor în zonele montane și în alte zone dificile, întreținerea pajiștilor naturale, evitarea abandonării terenurilor agricole sau evitarea transformarii acestora în terenuri arabile, pretabile pentru culturile mari.

De asemenea investitiile destinate acestui sector contribuie la reducerea deficitului balanței comerciale, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor, consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale.

Asigurarea coerenței intervențiilor

Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector dar și cu alte sectoare este asigurat prin sprijinul complementar si sinergie la nivelul intervențiilor PNS. Totodată la nivelul capitolului 4.5 dar și a capitolului 5 se descrie asigurarea complementarității și a demarcării/evitarea dublei finanțări.

3.5.9 Culturi proteice

Intervențiile din Pilonul I au în vedere:

Intervenția **sprijinului cuplat pentru soia** și cel pentru lucernă va asigura stabilizarea veniturilor fermierilor complementar cu celelalte forme de sprijin de tipul plăților directe (**BISS, CRISS sau, după caz, CYS**). Menținerea culturii de soia se justifică și din punct de vedere al beneficiilor pentru mediu, aceasta aduce îmbunătățire solului, prin ciclului durabil al azotului, materiei organice din sol, de altfel, contribuie și la îmbunătățirea biodiversității, atenuarea schimbărilor climatice prin sechestrarea carbonului, fiind o plantă premergătoare pentru cereale prin aportul de azot adus în sol. Totodată menținerea culturilor de lucernă se justifică și din punct de vedere al beneficiilor pentru mediu, prin fixarea azotului în sol, datorită sistemul său radicular, care reduce compactarea solului, menține umiditatea, reduce nevoia de îngrășăminte minerale și organice cu azot, contribuie la captarea la emisiile de gaze cu efect de seră și asigură biodiversitatea. Totodată este benefică în asigurarea rotației culturilor ca bună plante premergătoare altor culturi.

Prin intervențiile de investiții ale Pilonului II adresate producției agricole primare sunt vizate creșterea competitivității fermelor prin intervenția dedicate achizițiilor simple de echipamente si utilaje agricole cu aplicabilitate asupra sectorului vegetal **(DR-013),** asigurarea fermelor zootehnice cu șrot de soia și creșterea veniturilor fermierilor prin investiții în procesare și depozitare **(DR-22)**, atragerea fermierilor tineri prin sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri **(DR-30)**. Reziliența fermelor și asigurarea unor venituri echitabile fermierilor se poate asigura prin intermediul intervențiilor privind managementul riscurilor **(DR-31 și DR-32).**

Justificarea interventiilor

În contextul în care este cunoscut deficitul major de proteină la nivelul Uniunii Europene, în România, cererea internă de soia boabe și turte de șroturi de soia se menține la niveluri destul de ridicate. Productivitatea scăzută a culturilor are legătură cu prevalența structurilor de producție mici și fragmentate și cu amplasarea multora dintre acestea în zone cu constrângeri naturale semnificative, ceea ce împiedică adoptarea și gestionarea unor tehnologii performante.

Astfel, preocuparile fermierilor sunt axate pe cultivarea de soia si lucerna avand in vedere continutul bogat in proteina vegetala dat fiind cererea sectorului de cresterea a animalelor. Totusi femierii cultivatori de plante proteice realizeaza venituri mai reduse decat cele inregistrate in alte sectoare ale economiei.

Asigurarea coerenței intervențiilor

Astfel, sprijinului sector de plante proteice va fi adresat atât prin pilonul I, sub forma sprijinului cuplat de producție atât pentru cultura de soia, lucernă dar și leguminoasele pentru boabe, cât și prin Pilonul II prin investiții la nivelul exploatațiilor agricole. În mod sinergic, sprijinul contribuie la creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, menținerea producției agricole și îmbunătățirea performanței economice.

Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector dar și cu alte sectoare este asigurat prin sprijinul complementar și sinergie la nivelul intervențiilor PNS. Totodată la nivelul capitolului 4.5, dar si a

capitolului 5 se descrie asigurarea complementarității și a demarcării/evitarea dublei finanțări.

3.5.10 Sfeclă de zahăr

Prin pilonul I

Sectorul de producere a sfeclei de zahăr este susținut prin **acordarea de sprijin culpat de producție în vederea menținerii producției** agricole și stabilizării veniturilor fermierilor din cadrul pilonului I.

Sprijinul contribuie la susținerea veniturilor fermierilor complementar cu celelalte forme de sprijin de tipul plăților directe **(BISS, CRISS sau, după caz, CYS)**.

Menținerea cultivării sfeclei de zahăr se justifică și din punct de vedere al beneficiilor pentru mediu, prin existența biodiversității terenurilor agricole, iar aparatul foliar bine dezvoltat, asigură o acoperire bună a terenului, contribuind astfel la stocarea carbonului în sol.

Sub-produsele din sfecla de zahăr (frunzele, borhotul și melasa) pot fi utilizate în asigurarea furajării sectorului zootehnic, iar rezidurile de la procesarea culturii, constituie un îngrășământ natural valoros.

Prin intervențiile de investiții ale Pilonului II adresate producției agricole primare respectiv achiziții simple de echipamente și utilaje agricole prin intervențiile **DR-13, DR-12 și DR-14** dar și procesarea acesteia prin DR-22 contribuie la creșterea competitivității fermierilor care produc sfeclă de zahăr, creșterea veniturilor și evitarea abandonului acestei activități. Sprijinul acordat instalării tinerilor fermieri **(DR-30)** contribuie la întinerirea generațională. Intervențiile orizontale **(DR-37 și DR-38)** vor ajuta fermierii să se adapteze la schimbările climatice, sociale și economice prin practicarea celor mai noi și inovative tehnologii.

Formele asociative pot juca un rol important în rezolvarea problemelor de management cu care se confruntă fermele și în construirea de mijloace de creștere a venitului acestora. Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători, organizații de producători în sectorul agricol şi **cooperative (DR-33)** va contribui la reducerea dezavantajelor structurale, la consolidarea poziţiei pe piaţă a fermierilor și la combaterea practicilor comerciale neloiale.

Implementarea unor instrumente pentru gestionarea riscurilor de către fermieri și **de răspuns la situații de criză (DR-31 și DR-32)** vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra rezilienței fermelor.

Justificarea interventiilor

Piața zahărului este o piață sensibilă, prin urmare ar trebui protejată în mod corespunzător, astfel încât să nu existe ri**scul abandonării culturii de sfeclă de zahăr** și a restructurării unităților de procesare.

Asigurarea coerenței intervențiilor

Coerența la nivelul intervențiilor din cadrul PNS pe acest sector dar și cu alte sectoare este asigurat prin sprijinul complementar și sinergie la nivelul intervențiilor PNS. Totodată la nivelul capitolului 4.5, dar și a capitolului 5 se descrie asigurarea complementarității și a demarcării/evitarea dublei finanțări.

3.5.11 Alte sectoare

Semințe

Semințe de cartof

Sprijinul cuplat pentru cartoful de sămânță acordat /ha, contribuie la susținerea veniturilor fermierilor alături de intervențiile BISS, CRISS (după caz)**, CIS-YF** (după caz). Deasemenea sprijinul în **cadrul Pilonului I** contribuie la creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, menținerea producției agricole dar și îmbunătățirea performanței economice a exploatațiilor. Acordarea sprijinului va conduce la asigurarea materialului săditor liber de boli virotice, menținerea suprafețelor

cultivate cu cartof pentru sămânță cât și la **menținerea veniturilor producătorilor de sămânță de cartof la consolidarea exploatațiilor dar și la creșterea competitivității sectorului.**

Prin intervențiile de investiții ale Pilonului II adresate producției agricole primare respectiv achiziții **simple de echipamente și utilaje agricole prin intervențiile DR-13, DR-12 și DR-14** contribuie la creșterea competitivității fermierilor care produc cartof de sămânță, creșterea veniturilor și evitarea abandonului acestei activități. **Sprijinul acordat instalării tinerilor fermieri (DR-30)** contribuie la întinerirea generațională. **Intervențiile orizontale (DR-37 și DR-38**) vor ajuta fermierii să se adapteze la schimbările climatice, sociale și economice prin practicarea celor mai noi și inovative tehnologii.

Formele asociative pot juca un rol important în rezolvarea problemelor de management cu care se confruntă fermele și în construirea de mijloace de creștere a venitului acestora. Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători, organizații de producători în sectorul **agricol şi cooperative (DR-33)** va contribui la reducerea dezavantajelor structurale, la consolidarea poziţiei pe piaţă a fermierilor și la combaterea practicilor comerciale neloiale.

Implementarea unor instrumente pentru gestionarea riscurilor de către fermieri și de răspuns la **situații de criză (DR-31 și DR-32)** vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra rezilienței fermelor.

Justificarea interventiilor

Cultura de sămânță de cartof se numără printre cele mai pretențioase în privința satisfacerii cerințelor sale față de climă și sol și asigurarea spațiului de izolare față de alte culturi înrudite. Tehnologia de cultivare a cartofului de sămânță este una dificilă, atât din punct de vedere al lucrărilor agricole, cât și datorită amplorii cheltuielilor pentru asigurarea tuturor verigilor tehnologice. Fără o susținere financiară care să asigure o marjă de profit rezonabilă, fermierii care cultivă cartof pentru sămânță se pot reorienta către alte culturi mai profitabile, mai puțin sensibile la factorii de mediu, boli și dăunători și astfel există riscul scăderii suprafețelor și producției la aceasta cultură, fapt oglindit și în balanța comercială. Sprijinul este destinat îmbunătățirii competitivității și sustenabilității fermelor cultivatoare de sămânță de cartof, contribuind la menținerea și susținerea activității economice a zonelor rurale, având în vedere faptul că cele mai mari suprafețe sunt concentrate în zonele unde există tradiție în cultivarea cartofului, unde există și condițiile climatice favorabile

Semințe de plante furajere

Producția de sămânță de plante furajere este necesară în vederea asigurării materialului semincer atât pentru scopuri agricole și de mediu precum refacerea terenurilor degradate și menținerea fertilității solului.

Prin pilonul I sprijinul cuplat pentru semințe de plante furajere, contribuie la susținerea veniturilor fermierilor alături de intervențiile BISS, CRISS (după caz), CYS (după caz).

Totodata, în mod complementar, pentru cultura de plante furajere prin intermediul intervențiilor din pilonul II destinate investițiilor în exploatațiile agricole **(DR-13)**, se are în vedere consolidarea și modernizarea exploatațiilor agricole, dar și procesarea acestor produse fie la nivelul fermei, fie la nivelul unităților de industrie alimentară prin **DR-22**.

Formele asociative pot juca un rol important în rezolvarea problemelor de management cu care se confruntă fermele și în construirea de mijloace de creștere a venitului acestora. Sprijinul pentru înființarea de grupuri de producători, organizații de producători în sectorul agricol şi cooperative (DR-33) va contribui la reducerea dezavantajelor structurale, la consolidarea poziţiei pe piaţă a fermierilor și la combaterea practicilor comerciale neloiale.

Implementarea unor instrumente pentru gestionarea riscurilor de către fermieri și de răspuns la situații de criză (DR-31 și DR-32) vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra

rezilienței fermelor.

Justificarea interventiilor

Managementul sistemelor de producere a semințelor de graminee și leguminoase impune o atenție deosebită la înființarea loturilor, răsărirea plantelor, controlul buruienilor, regimul de fertilizare, recoltarea, condiționarea, depozitarea materialului semincer și amplasarea loturilor semincere în cadrul rotației culturilor din fermele specializate. Obținerea unor rezultate satisfăcătoare în cultivarea plantelor furajere depinde în mare măsură de utilizarea unor semințe corespunzătoare, certificate ce presupun un proces agrotehnic de producție mai elaborat față de alte culturi. Intervenția, are stabilite condițiile de eligibilitate de bază pentru mediu, respectiv bunele condiții agricole și de mediu, astfel respectându-se gestiunea resurselor naturale folosite în agricultură.

Cânepă

Sectorul de cânepă este sprijinit în **cadrul pilonului I**, prin acordarea sprijinului cuplat care contribuie la **susținerea veniturilor fermierilor** alături de intervențiile BISS, CRISS (după caz), CYS (după caz).

Prin intermediul intervențiilor **din pilonul II destinate investițiilor în exploatațiile agricole,** se au in vedere investiții în vedere consolidarea și modernizarea exploatațiilor tinerilor fermieri (DR-12), achizitia de utilaje agricole destinate obținerii producție primare (DR-13, DR-14) creșterii competitivității fermelor.

Instrumentele pentru gestionarea riscurilor (DR-31 și DR-32) vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra rezilienței fermelor.

Intervențiile orizontale (DR-37 și DR-38) vor ajuta fermierii să se adapteze la schimbările climatice, sociale și economice prin practicarea celor mai noi și inovative tehnologii.

Justificarea intervenţiilor

- asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității,
- asigurarea menținerii nivelurilor de producție și al locurilor de muncă;
- atenuarea efectelor prețurilor și a riscurilor de producție.
- menținerea cantității de materie primă necesară unităților de procesare.

Prin condițiile de eligiblitate impuse, fermierii sunt obligații să respecte bunele condiții agricole și de mediu, respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Viermi de mătase

Sectorul de viermi de mătase este sprijinit la nivelul pilonului I, prin sprijinul cuplat acordat pentru producția de gogoși de viermi de mătase în vederea asigurării unor venituri decente producătorilor și mențineri acestei activități.

Prin **pilonul II** nu sunt prevazute intervenții.

Justificarea interventiilor

Necesitatea susținerii producției sericicole este importantă pentru:

- păstrarea tradiției și identității românești;
- obținerea unor venituri suplimentare pentru familiile din mediul rural;
- evitarea riscului de abandon al acestei activități de tradiție;
- necesitatea aprovizionării industriei artizanale.

Sprijinirea crescătorilor pentru a putea a face concurenței producătorilor din țărilor terțe care produc gogoși la prețuri foarte mici, dar de o calitate mai scăzută decât cele produse în Europa. Producția de gogoși de mătase a scăzut, de aceea se dorește încurajarea fermierilor în vederea creșterii producției, contribuind astfel la dezvoltarea zonelor rurale și a industriei textile.

Sprijinul acordat sectorului sericicol are atât o importanță economică, socială, culturală și de mediu cu posibilitatea de asigurare a unor venituri la un nivel corespunzător.

Prelucrarea firelor de mătase cunoaște o tradiție de sute de ani în industria artizanală românească, obiectele vestimentare populare precum iile și maramele fiind cunoscute pe plan international. Totodată, produsele din sectorul sericicol sunt utilizate în industria medicamentelor și a cosmeticelor.

Orez

Sectorul orezului este sprijinit în cadrul Pilonului I prin acordarea de sprijin cuplat care contribuie la susținerea veniturilor fermierilor alături de intervențiile BISS, CRISS, CYS.

Prin intervențiile de investiții ale Pilonului II vizează creșterea competitivității sectorului prin achiziții simple de echipamente și utilaje agricole performante prin inetrmediul inetrvenției DR-13 dar și consolidarea exploatațiilor tinerilor recent instalați prin DR 12. Prin intermediul intervenției DR-22 se pot efectua investiții în condiționare, depozitrare și procesare. Instrumentele pentru gestionarea riscurilor (DR-31 și DR-32) vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra rezilienței fermelor.

Intervențiile orizontale (DR-37 și DR-38) vor ajuta fermierii să se adapteze la schimbările climatice, sociale și economice prin practicarea celor mai noi și inovative tehnologii.

Justificarea interventiilor

- asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activităţiiș
-îmbunătățirea competitivității;
- asigurarea menţinerii nivelurilor de producţie și al locurilor de muncă;

În ultimii ani cultura orezului î**n România a cunoscut un regres considerabil din cauza anumitor dificultăți economice,** îndeosebi din cauza cheltuielilor specifice tehnologiei de cultură, dar și datorită importurilor din țări terțe. Ca urmare, suprafețele semănate s-au restrâns, iar România este dependentă de orezul din import.

În lipsa subvenționării, producătorii de orez nu ar reuși să își acopere costurile și ar renunța la această cultură, având în vedere că în ultimii ani fermierii se confruntă cu dificultății în menținerea competitivității producției, având în vedere evoluția ascendentă a prețurilor inputurilor (motorină, energie electrică și termică, semințe/răsaduri certificate, îngrășăminte și produse de protecția plantelor), cât și situația volatilă a piețelor ca efect al evenimentelor geopolitice și de sănătate publică (2019 - prezent).

Porumb pentru siloz

Producția de porumb pentru siloz este necesară în vederea asigurării materialului furajer în cazul animalelor rumegătoare, reprezentând cel mai eficient mod de hrănire a animalelor în perioada de stabulație, având un grad foarte ridicat de consumabilitate.

Sectorul porumbului pentru siloz este sprijinit în cadrul Pilonului I prin acordarea de sprijin cuplat care contribuie la susținerea veniturilor fermierilor alături de intervențiile BISS, CRISS (după caz), CYS (după caz).

Intervențiile de investiții ale Pilonului II adresate producției agricole primare, respectiv **achiziții simple de echipamente și utilaje agricole prin intervențiile DR-12 și DR-13** contribuie la creșterea competitivității fermierilor care produc porumb pentru siloz, creșterea veniturilor și evitarea abandonului acestei activități. **Sprijinul acordat instalării tinerilor fermieri (DR-30)** contribuie la întinerirea generațională, în timp ce prin intermediul intervenției **DR-22** se pot efectua investiții în condiționare, depozitrare și procesare. Instrumentele pentru gestionarea riscurilor (**DR-31 și DR-32**) vor avea un impact semnificativ asupra stabilizării veniturilor fermierilor și asupra rezilienței fermelor.

Justificarea intervențiilor

- asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activităţii;

-îmbunătățirea competitivității;

- asigurarea menţinerii nivelurilor de producţie și al locurilor de muncă.

În ultimii ani cultura porumbului pentru siloz în **România a cunoscut o fluctuație sensibilă, cu un trend descendent** din perspectiva suprafețelor cultivate **din cauza anumitor dificultăți economice,** îndeosebi din cauza cheltuielilor specifice tehnologiei de cultură.

În lipsa subvenționării, producătorii de porumb pentru siloz nu ar reuși să își acopere costurile și ar renunța la această cultură, având în vedere că în ultimii ani fermierii se confruntă cu dificultății în menținerea competitivității producției, având în vedere evoluția ascendentă a prețurilor inputurilor (motorină, energie electrică și termică, semințe/răsaduri certificate, îngrășăminte), cât și situația volatilă a piețelor ca efect al evenimentelor geopolitice și de sănătate publică (2019 - prezent).

3.6 Prezentarea generală a intervențiilor care contribuie la asigurarea unei abordări coerente și integrate a gestionării riscurilor, după caz

În contextul schimbărilor climatice, problematica gestionării riscurilor în agricultură a căpătat o importanță deosebită și necesită un pachet de măsuri adaptat, pe de o parte, nevoilor fermierilor, iar, pe de altă parte, adecvat instrumentelor existente la nivel național.

Abordarea integrată a gestionării riscurilor la nivelul PNS se axează pe trei paliere care vizează:

- susținerea veniturilor fermierilor afectați de diverse riscuri la care sunt expuși;

- acțiuni pe prevenire și adaptare pentru a răspunde riscurilor la care sunt expuse fermele, în special ca urmare a efectelor climatice;

- acțiuni de conștientizare a importanței gestionării corespunzătoare a riscurilor la nivelul fermei și pentru stimularea adoptării unor astfel de instrumente.

În acest scop, fermierii vor avea posibilitatea de a beneficia de sprijin pentru aplicarea unor instrumente de gestionare a riscurilor atât din Pilonul I al PAC cât și din Pilonul II, urmărind o acoperire a tuturor sectoarelor agricole, dar și punctual, sectorial, în funcție de nevoi.

Astfel, prin Pilonul II al PAC, vor fi finanțate două intervenții: una care vizează contribuția la primele de asigurare a producției, acoperind atât sectorul vegetal cât și pe cel zootehnic, iar a doua intervenție prevede crearea unui instrument de gestionare a riscurilor aferente unor fenomene climatice nefavorabile cu impact major asupra producției agricole, cum sunt cele similare dezastrelor naturale, prin activarea prevederilor art. 19 din Regulamentul UE nr. 2115/2021, implicând participarea obligatorie și automată a fermierilor prin reținerea anuală a unui procent de 3% din plățile directe.

În mod complementar, prin intervențiile sectoriale finanțate din Pilonul I al PAC, vor fi susținute contribuțiile la primele de asigurare a recoltei în sectorul viti-vinicol, dar și în cadrul programelor operaționale finanțate în sectorul legume fructe.

În plus, în sectorul legume-fructe, organizațiile de producători pot beneficia și de sprijin în cazul aplicării

altor măsuri de gestionare a riscurilor specifice sectorului cum ar fi: retragerea de pe piață a produselor în vederea distribuirii gratuite sau alte destinații, recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive, nerecoltarea care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive, asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, garantându-se totodată faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.

La nivel investițional, în cadrul intervențiilor specifice din Pilonul II sunt susținute operațiuni complementare de prevenție și protecție, precum cele pentru plase antigrindină, sistem de irigații la nivel de fermă, utilizarea soluțiilor digitale și/sau operațiunilor legate de agricultura de precizie, investiții în spații protejate, care au rolul de a pregăti fermierii să facă față efectelor nedorite ale riscurilor la care este expusă producția agricolă.

De asemenea, pentru a crește gradul de conștientizare a problematicii gestionării riscurilor și a încuraja această practică în rândul fermierilor, prin intervențiile care vizează transferul de cunoștințe și consiliere sunt prevăzute acțiuni de formare și consiliere a fermierilor privind această tematică.

3.7 Interacțiunea dintre intervențiile naționale și regionale

3.7.1 După caz, o descriere a interacțiunii dintre intervențiile naționale și regionale, inclusiv repartizarea alocărilor financiare pentru fiecare intervenție și pentru fiecare fond

N/A

3.7.2 După caz, dacă sunt stabilite la nivel regional elemente ale planului strategic PAC, cum asigură strategia de intervenții coerența și consistența acestor elemente cu elementele planului strategic PAC instituit la nivel național

N/A

3.8 Prezentare generală a modului în care planul strategic PAC contribuie la obiectivul de îmbunătățire a bunăstării animalelor și de reducere a rezistenței la antimicrobiene prevăzut la articolul 6 alineatul (1) litera (i), inclusiv a condițiilor de referință și a complementarității

Urmare creșterii exigențelor societății referitoare la hrană și sănătate, inclusiv în ceea ce privește alimentele de înaltă calitate, sigure și hrănitoare produse într-un mod durabil este necesară stimularea acțiunilor de promovare a unor niveluri mai ridicate de bunăstare a animalelor și inițiative de combatere a rezistenței la antimicrobiene.

Astfel, prin înființarea, extinderea și/sau modernizarea (inclusiv dotarea cu utilaje agricole) a adăposturilor de animale, inclusiv a facilităților necesare pregătirii hranei animalelor din exploatație, a căilor de acces, utilităților și racordărilor necesare exploatațiilor zootehnice, prin înființarea, extinderea și/sau modernizarea (inclusiv dotarea) spațiilor/unităților/punctelor de sacrificare a animalelor din cadrul fermei și prin investiții în instalații și/sau echipamente pentru gestionarea/utilizarea dejecțiilor de origine animală, în cadrul intervenției „Investiții în producția primară și condiționare – sector zootehnic” din PNS, sunt asigurate fluxuri tehnologice care să asigure condiții superioare de bunăstare a animalelor, contribuind la garantarea îmbunătățirii condițiilor de creștere și a sănătății animalelor.

De asemenea, investițiile în active corporale și necorporale, în cercetare și în metode de producție experimentale și inovatoare, precum și în alte acțiuni cum sunt cele pentru utilizarea unor rase și a unor practici de gestionare adaptate la condițiile climatice aflate în schimbare cât și a celor pentru biosecuritate, sănătate și bunăstare a animalelor, cât și pentru îmbunătățirea rezilienței la bolile animalelor și reducerea utilizării medicamentelor de uz veterinar, inclusiv a antibioticelor, contribuie la obiectivul de îmbunătățire a bunăstării animalelor și de reducere a rezistenței la antimicrobiene.

Respectarea de către fermierii care primesc plăți compensatorii prin intervențiile de dezvoltare rurală (angajamentele de mediu și climă asumate în baza art. 70 și 71 din Regulamentul privind planurile strategice PAC) a normelor privind condiționalitățile ce cuprind cerințele legale în materie de gestionare (SMR) și standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) referitoare la climă și mediu, sănătate publică, sănătatea animalelor și sănătatea plantelor și bunăstarea animalelor pe întreaga exploatație agricolă și pe tot parcursul anului calendaristic în cauză contribuie la acest obiectiv specific prevăzut în Regulament.

Prin serviciile de consiliere agricolă privind gestionarea fermelor se oferă asistență adecvată de-a lungul ciclului de dezvoltare a fermelor pentru practici inovatoare, tehnici agricole pentru reziliența la schimbările climatice, inclusiv îmbunătățirea bunăstării animalelor și pentru practicile agricole care împiedică dezvoltarea rezistenței la antimicrobiene.

Suplimentar față de acestea, prin Intervenția *Bunăstarea animalelor* din PNS 2023-2027, va fi continuată încurajarea fermierilor prin angajamentele încheiate cu scopul adoptării la scară largă a unor standarde ridicate de bunăstare a animalelor, garantându-se astfel păstrarea caracteristicilor și creșterea calității produselor alimentare, care prin depășirea semnificativă a standardelor comerciale minime aplicabile produselor de larg consum contribuie consistent la sănătatea publică, sănătatea animalelor, bunăstarea animalelor şi la protecția mediului prin promovarea unor metode agricole adecvate va asigura o mai bună orientare către atingerea obiectivelor și țintelor stabilite pentru calitatea aerului. Aplicarea de standarde superioare de bunăstare la porci și păsări va conduce la:
- reducerea incidenţei bolilor şi a mortalităţii în ferme la toate categoriile de animale,
- scăderea incidenței luptei pentru hrană corelată cu reducerea cazurilor de comportament anormal si a leziunilor traumatice,
- scăderea incidenței folosirii medicamentelor, vaccinărilor și a altor tipuri de medicații, fapt care conduce în final la îmbunătăţirea siguranţei alimentare şi sănătăţii publice, dar şi la reducerea gradului de poluare a resurselor de apă,
- îmbunătăţirea siguranţei alimentare în urma monitorizării mai bune a condiţiilor de creştere a animalelor și păsărilor,
- îmbunătăţirea factorilor de mediu rezultată în urma reducerii poluării apelor şi a emisiilor de gaze.

Standardele superioare de bunăstare în fermele de porci și păsări sunt direct legate de tehnologiile aplicate în ferme și îmbunătățesc starea de sănătate a animalelor, reduc consumul de medicamente, iar în secundar influențează pozitiv indicatorii tehnici și performanțele în creșterea și reproducția porcilor și păsărilor, contribuind direct la calitatea și siguranța alimentelor, toate acestea cu impact pozitiv asupra sănătății publice. În același timp, susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor va conduce la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor. Reducerea stresului la animalele care beneficiază de condiții superioare de bunăstare va conduce la diminuarea sau eliminarea unor factori ce afectează atât sănătatea, cât și performanțele productive (spor zilnic mediu, rata de conversie a furajelor, rata de reproducţie, rata îmbolnăvirilor şi cea a mortalităţii, etc.) ale păsărilor și porcilor, ceea ce indică faptul că asigurarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor asigură o stare generală de bine acestora. Concomitent cu performanțele de producție ridicate s-au obținut rezultate deosebite în ceea ce privește ameliorarea caracterelor care influențează procentul de carne în carcasă și stratul de grăsime, ceea ce de asemenea indică îmbunătățirea în ansamblu a calităţii vieţii animalelor care beneficiază de condiţii superioare de bunăstare.

Prin Intervenția - Creșterea nivelului de Bunăstarea a Vacilor de lapte - Programe pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 31 SPR, fermierii sunt încurajați să utilizeze tehnici ce conduc la îmbunătățirea condițiilor de creștere și exploatare a vacilor de lapte prin aplicarea de condiții suplimentare care depășesc standardele actuale conform Directivei nr. 58/1998 privind protecţia animalelor de fermă, respectiv:

- verificarea periodică a stării tehnice a echipamentelor de muls în vederea evitării mulsului traumatic, verificare de cel puțin 3 ori/an;
- schimbarea manșoanelor aparatelor de muls la un interval de maxim 4 luni;
- folosirea produselor de întreținerea ugerului premergător mulsului și post muls;
- efectuarea anuală a unei acțiuni suplimentare de trimaj pentru fiecare animal adult;
- monitorizarea activității zilnice a animalelor: - monitorizarea fără soft, minim 3 observații/zi; - monitorizare cu soft, ingesta, timp de rumegare, timp de odihnă, timp de activitate (hiperactivitate), temperatura (abateri de la normal) cu baza de date pe 5 zile.

Sprijinul este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a utilizării de soluții alternative care să conducă la îmbunătăţirea bunăstării animalelor şi combaterea rezistenţei la antimicrobiene.

Prin Intervenția - Creșterea nivelului de Bunăstarea a Vacilor de lapte - Programe pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 31 SPR, fermierii sunt încurajați să utilizeze tehnici ce conduc la îmbunătățirea condițiilor de creștere și exploatare a vacilor de lapte prin aplicarea de condiții suplimentare care depășesc standardele actuale conform Directivei nr. 58/1998 privind protecţia animalelor de fermă, respectiv:

– verificarea periodică a stării tehnice a echipamentelor de muls în vederea evitării mulsului traumatic, verificare de cel puțin 3 ori/an;
– schimbarea manșoanelor aparatelor de muls la un interval de maxim 4 luni;
– folosirea produselor de întreținerea ugerului premergător mulsului și post muls;
– efectuarea anuală a unei acțiuni suplimentare de trimaj pentru fiecare animal adult;
– asigurarea de condiții de confort sporite, prin creșterea cantității minime de așternut cu 100%, de la 2kg/cap/zi la 4 kg/cap/zi.

Sprijinul este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a utilizării de soluții alternative care să conducă la îmbunătăţirea bunăstării animalelor şi combaterea rezistenţei la antimicrobiene.

Prin Intervenția - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat - Programe pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 31 SPR, fermierii vor fi sprijiniți pentru punerea în aplicare a angajamentelor privind bunăstarea animalelor care depășesc standardele obligatorii relevante care rezultă din legislația națională și europeană.

Prin această măsură se urmărește:

– creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație,
– asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor, prin creșterea cantității minime de așternut cu 50%, de la 2 kg/cap/zi la 3 kg/cap/zi.

Sprijinul este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a aplicării măsurilor superioare de bunăstare a animalelor.

Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a tineretului bovin la îngrășat, va conduce la

îmbunătăţirea răspunsului dat de agricultura Uniunii exigenţelor societale referitoare la hrană şi la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure şi hrănitoare produse într-un mod durabil, precum şi îmbunătăţirea bunăstării animalelor şi combaterea rezistenţei la antimicrobiene.

Cu scopul asigurării cosistenței angajamentelor de bunăstare a animalelor, pentru îmbunătățirea calității implementării, prin PNS se urmări și instruirea fermierilor privind aplicarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor (scroafe și viței).

3.9 Simplificarea şi reducerea sarcinii administrative

Cu scopul simplificării procedurilor administrative, în implementarea Planului Național Strategic, se vor avea în vedere următoarele:

1. utilizarea opțiunii costurilor simplificate în vederea facilitării accesului la fonduri nerambursabile a potențialilor beneficiari/solicitanți, atât pentru unele intervenţii de investiţii, cât şi în cazul Leader şi al operatiunilor care vizează transferul de cunoştinţe şi consilierea. Se au astfel în vedere anumite categorii de costuri din cadrul operațiunilor finanțate prin intermediul SDL, costurile indirecte aferente funcționării GAL, activitățile de animare și organizare evenimente legate de implementarea SDL, intervențiile privind transferul de cunoștințe și informare, intervențiile privind înființarea și reconversia plantațiilor pomicole și investițiile în producția primară de hamei și struguri de masă).
2. includerea posibilității implementării proiectelor de tip umbrelă, definite ca proiecte cu un scop/obiectiv comun, care cuprinde mai multe sub-proiecte cu o valoare prestabilită, simplificând astfel procesul de verificare administrativă la nivelul Agenției de Plăți. Aceste proiecte de tip umbrelă pot avea ca beneficiar direct GAL-ul, care stabilește obiectivul proiectului, criteriile de admisibilitate, domeniul specific și se ocupă de evaluarea, selectarea și efectuarea plăților în calitate de promotor al proiectelor.
3. verificarea proiectelor selectate de GAL poate fi realizată la nivelul unui eșantion stabilit în baza unor factori de risc;
4. limitarea condițiilor de eligibilitate prevăzute pentru accesarea sprijinului la un nivel minim de cerinţe care derivă din prevederile Regulamentului nr. 2115/2021 privind PS PAC şi extinderea acestora, doar în cazul unde este necesară adăugarea unor cerințe suplimentare pentru atingerea obiectivului intervenției.
5. utilizarea în cadrul intervenției privind contribuțiile la primele de asigurare programate în cadrul Pilonului II al PAC a opţiunii de stabilire a pierderilor de producţie pe baza sistemului de indici în scopul simplificării aplicării condiției de eligibilitate privind înregistrarea unei pierderi de producție de cel puțin 20% din media anuală.
6. digitalizarea (aproape integrală) a tuturor proceselor/etapelor de implementare a intervențiilor din PNS. Acest proces a început încă din actuala perioadă de programare şi are în vedere depunerea cererii de finanțare online, semnarea electronică a contractului de finanțare, depunere online a cererilor de plată, etc.
7. în plus, în implementarea PNS se va urmări reducerea poverii administrative impuse solicitanților prin interogarea în mod direct a mai multor baze de date gestionate de alte autorităţi sau instituţii publice şi eliminarea necesității prezentării documentelor de către solicitanți/beneficiari, transferând astfel încărcătura administrativă de la aplicanţi la agenţiile de plăţi responsabile. Acest proces a fost iniţiat, de asemenea, în actuala perioadă de programare. Astfel, cazierul judiciar, cazierul fiscal, extrasul de carte funciară se realizează în mod direct în bazele de date gestionate de către MAI, ANAF şi ANCPI. Totodată, verificarea informațiilor privind persoanele fizice/juridice înmatriculate în registrul comerțului se realizează de către agenția de plăți direct în ONRC, verificarea încadrării corecte în categoria de IMM în baza de date gestionată de Consiliul Concurenţei, iar verificarea în baza de date a Inspecției Muncii a informațiilor din Registrul general de evidență a salariaților.
8. referitor la partajarea datelor în condițiile prevăzute de articolul 67 alineatele (3), (5) și (6) din

Regulamentul (UE) 2021/2116, menționăm că la nivelul AFIR se utilizează aplicația opendata.afir.info în scopul publicării informațiilor relevante atât către public cât și către orice parte interesată (Comisie, State membre, etc.) care va fi folosită și pentru PNS 2023-2027. Aplicația este accesibilă public și permite exportul de date. De asemenea, în măsura în care se va identifica faptul că este necesară publicarea altor date decât cele deja existente în opendata.afir.info, AFIR va putea dezvolta noi aplicații în funcție de cerințe.Din punct de vedere GDPR, în cazul în care se solicită publicarea de date cu caracter personal, aplicația opendata.afir.info permite publicarea acestora într-o zonă autentificată (zonă care se poate accesa pe baza de user și parolă), în acest caz transmiterea de date realizându-se printr-o conexiune securizată cu ajutorul unui certificat SSL. Seturile de date colectate prin intermediul sistemului integrat de către APIA care sunt relevante în sensul Directivei 2007/2/CE vor fi partajate gratuit între autoritățile publice locale și instituțiile și organismele Uniunii și vor fi puse la dispoziția publicului la nivel național. De asemenea, prin intermediul aplicației geospațiale vor fi furnizate către beneficiari informațiile relevante, inclusiv date cadastrale acolo unde acestea sunt disponibile. Informațiile referitoare la cererile depuse în anii anteriori vor fi de asemenea afișate pentru fiecare dintre beneficiari, în interfața aplicației pe contul fiecărui utilizator, pentru cererea depusă de acesta în anul/anii anteriori.

9. pentru măsurile din cadrul PNS, România planifică să folosească noile tehnologii pentru desfășurarea vizitelor in situ și a controalelor pe teren în cazul intervențiilor non-IACS, în conformitate cu prevederile din Regulament, modalitatea de implementare urmând a fi detaliată în procedurile viitoare de lucru ale Agenției, după aprobarea PNS.
10. fermierii care dețin exploatații a căror dimensiune maximă nu depășește 10 ha de suprafață agricolă declarată sunt scutiți de controale aferente condiționalității și nu li se aplică sancțiuni administrative în cazul identificării nerespectării obligațiilor legate de standardele de condiționalitate, conform prevederilor art. 83 alin (2) și art. 84 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2116, modificat prin Regulamentul de implementare (UE) nr. 2024/1468.

3.10 Condiționalitate

3.10.1 Aspect principal: Schimbările climatice (atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea)

3.10.1.1 GAEC 1: Menținerea pajiștilor permanente, pe baza raportului dintre pajiștile permanente și suprafața agricolă

3.10.1.1.1 Rezumatul fermei agricole (de exemplu, sistemul de autorizare prealabilă și obligația de reconversie)

1. *Clauză generală*: Se menține suprafața pajiștilor permanente pe baza raportului proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă eligibilă după controalele administrative și la fața locului, la nivel național, în comparație cu anul de referință 2018. Reducerea maximă este de 5% în comparație cu anul de referință.

2. *Obligații la nivel de exploatație agricolă*:

a) interdicția scoaterii din circuitul agricol și schimbarea categoriei de folosință a pajiștilor permanente, autorizarea schimbării destinației sau a folosinței pajiștilor permanente, precum și recuperarea suprafețelor de pajiști permanente convertite în alte utilizări prin înființarea de noi suprafețe de pajiști din terenuri degradate/neproductive, în condițiile prevăzute de legislația națională (OUG nr. 34/2013);

b) reconvertirea unor terenuri în pajiști permanente sau crearea unor suprafețe cu pajiști permanente pentru fermierii care au la dispoziție terenuri ce au fost transformate din pajiști permanente în terenuri pentru alte utilizări, în cazul în care se constată reducerea raportului proporțional cu peste 5% în comparație cu anul de referință și autoritatea competentă impune astfel de măsuri în temeiul GAEC 1, modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2024/1235.

_____

Implementare: Îndeplinirea obligației privind menținea pajiștilor permanente pe baza raportului

proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă la nivel național în comparație cu anul de referință 2018 se realizează conform prevederilor art. 48 din Regulamentul delegat (UE) 2022/126 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului cu cerințe suplimentare [...], precum și cu norme privind raportul pentru standardul GAEC 1.

Raportul proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarate de fermieri, la nivel național, calculat de APIA în anul 2018 este: 24,25%.

Anual, APIA calculează raportul proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarate de fermieri (la nivel național), odată cu depunerea cererii unice de plată, face comparația cu anul de referință 2018, constată menținerea/creșterea/reducerea raportului proporțional și informează Comisia, potrivit obligațiilor de raportare privind standardele GAEC.

Conform prevederilor art. 48 alin. (3) paragraful 3 din Regulamentul delegat (UE) 2022/126, în cazul în care raportul proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă a scăzut cu peste 5%, se impun obligații la nivel de exploatație pentru a reconverti terenuri în pajiști permanente sau pentru a crea o suprafață cu pajiști permanente pentru fermierii care au la dispoziție terenuri ce au fost transformate din pajiști permanente în terenuri pentru alte utilizări, numai în următoarele cazuri:

(a) atunci când și în măsura în care suprafața care urmează să fie reconvertită în suprafețe cu pajiști permanente sau pe care urmează să se stabilească pajiști permanente într-un anumit an depășește suprafața cu pajiști permanente înregistrată ca suprafață agricolă în sistemul LPIS și nedeclarată de către beneficiari cu scopul de a primi sprijin în conformitate cu un tip de intervenție prevăzut în titlul III capitolul II din Regulamentul (UE) 2021/2115 în anul respectiv;

(b) atunci când și în măsura în care scăderea proporției pajiștilor permanente într-un anumit an cu peste 5 %, la nivelul la care este pus în aplicare standardul GAEC 1, nu este cauzată de o creștere a suprafeței agricole totale declarate în același an.

APIA asigură informarea fermierilor în privința obligațiilor referitoare la menținerea/reconvertirea/crearea unor suprafețe de pajiști permanente, monitorizarea raportului proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarate de fermieri la nivel național în comparație cu anul de referință 2018, propune (după caz) instituirea unor măsuri în scopul îndeplinirii obligației privind menținerea pajiștilor permanente și verifică respectarea obligațiilor impuse în temeiul GAEC 1 la nivelul exploatației agricole prin acțiuni de control.

3.10.1.1.2 Sfera de aplicare teritorială (la nivel național, regional și la nivelul grupului de exploatații)

național

3.10.1.1.3 Valoarea raportului de referință (inclusiv metoda de calcul)

Raport **24.25**

Explicație

Valoarea de referință calculată de Agenția de Plăți în anul 2018 este = 24,25 %

Suprafața pășunilor permanente: suprafața totală eligibilă, după controalele administrative și controalele la fața locului, a pășunilor permanente ale beneficiarilor de plăți directe în anul 2018, în ha (PP)

Suprafața totală agricolă: suprafața totală eligibilă stabilită în urma controalelor administrative și controalelor la fața locului, a tuturor suprafețelor agricole pentru plăți directe în anul 2018

Procent: Suprafață PP/Suprafață agricolă

3.10.1.1.4 Tipul de fermieri în cauză (toți fermierii care dețin pajiști permanente)

Toți fermierii care dețin sau administrează suprafețe de pășuni permanente:

-fermierii și alți beneficiari care primesc plăți directe sau plăți anuale prin intervențiile sub formă de plăți directe și intervențiile pentru dezvoltare rurală prevăzute la art. 16 alin. (2) și (3) și art. 70, 71 și 72 din Regulamentul (UE) 2021/2115 și care dețin sau administrează pajiști permanente;

-fermierii care au solicitat plăți pe suprafață (plăți directe și plăți compensatorii prin măsuri de dezvoltare rurală aplicate pe terenurile agricole, prevăzute în PNDR 2014-2020) în anul de cerere 2018 și care au declarat pajiști permanente.

În cazul în care autoritatea competentă instituie obligații la nivel de exploatație agricolă în temeiul acestui

standard GAEC, sunt vizați în primul rând fermieri care au solicitat plăți pe suprafață și care au declarat pajiști permanente în anul de cerere 2018.

3.10.1.1.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Menținea pajiștilor permanente pe baza raportului proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarate de fermieri, la nivel național, în comparație cu anul de referință 2018, cu instituirea unor obligații la nivel de exploatație pentru a reconverti terenuri în pajiști permanente sau pentru a crea o suprafață cu pajiști permanente, în cazul diminuării raportului proporțional cu peste 5%, conduce în mod direct la îndeplinirea obiectivului principal al standardului GAEC 1 „Clauză generală de salvgardare împotriva conversiei către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon".

Însuși obiectul acestei cerințe are la bază rolul pajiștilor permanente (teren agricol acoperit cu vegetație pe tot parcursul anului) în stocarea carbonului la nivelul solului, reducând astfel volumul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES).

3.10.1.2 GAEC 2: Protejarea a zonelor umede și a turbăriilor

3.10.1.2.1 Rezumatul practicii in situ

1.Fermierii care deţin sau administrează terenuri cu destinație agricolă şi care desfăşoară activităţi agricole în perimetrul zonelor umede și turbăriilor, au următoarele obligaţii:

a) să respecte planul de management şi regulamentul ariei naturale protejate în ceea ce priveşte utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole, în cazul zonelor umede și turbăriilor desemnate arii naturale protejate, inclusiv zonele umede de importanţă internaţională (situri Ramsar);

b) să urmeze procedura evaluării impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru planuri sau proiecte, precum şi procedura de autorizare pentru activităţi care pot afecta aria naturală protejată, cu precădere a celor care vizează:

-captările de apă dulce de suprafață şi subteran;

-introducerea de poluanți, exploatarea turbei și introducerea deliberată de specii alohtone;

c) să nu desfășoare activități ce contravin scopului de protecţie şi conservare a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, inclusiv a solurilor bogate în carbon din perimetrul zonelor umede și turbăriilor, delimitate și reglementate în mod corespunzător, precum:

-drenarea zonelor umede și a turbăriilor, inclusiv a suprafețelor de teren cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede şi turbăriilor;

-incendierea zonelor umede și a turbăriilor, inclusiv a suprafețelor de teren cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede şi turbăriilor;

-defrișarea zonelor umede și a turbăriilor, cu excepția activităților aprobate prin planul de management;

-evacuarea de poluanți în apele de suprafață și subterane din zonele umede, din turbării și din zonele cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede și turbăriilor;

-depozitarea deșeurilor în zonele umede și turbării şi în zonele cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede și turbăriilor;

-activități de exploatare a turbei;

-introducerea deliberată de specii alohtone în zonele umede și turbării;

-conversia zonelor umede și a turbăriilor;

-schimbări în folosinţa terenurilor şi în cursul apelor;

-aratul pajiștilor permanente din zonele umede și turbării;

-lucrări profunde ale solului, la adâncimi mai mari de 25 cm.

d) să respecte măsurile minime de conservare stabilite de administratorii ariilor naturale protejate, în cazul zonelor umede și turbăriilor desemnate arii naturale protejate pentru care planurile de management nu sunt încă elaborate/aprobate, conform legislației în vigoare;

e) în cazul zonelor umede și turbăriilor, altele decât cele desemnate arii naturale protejate sau care sunt situate înafara ariilor naturale protejate, se respectă măsurile minime de conservare stabilite de autoritatea competentă. Aceasta include, printre altele, interzicerea unor drenaje noi și a aratului pajiștilor permanente

din zonele umede și turbării.

2. Pe terenurile cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede și turbăriilor pe care nu pot fi desfășurate activități agricole, se efectuează o activitate minimă în scopul menținerii acestora într-o stare adecvată pentru pășunat sau pentru cultivare, precum: îndepărtarea vegetației ierboase şi lemnoase considerată vegetaţie invazivă sau dăunătoare culturilor agricole, prin lucrări de cosit/tăvălugit/lucrări superficiale pe terenul arabil, nivelarea mușuroaielor și eliminarea resturilor vegetale pe pajiștile permanente, după caz, cu respectarea planului de management și/sau a măsurilor minime de conservare.

_____

Regimul activităților agricole – cerința 1.a)

Terenurile cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede și a turbăriilor desemnate arii naturale protejate, inclusiv siturile Ramsar, pot fi utilizate în scopul producției agricole (cultivat sau pășunat), cu respectarea condițiilor stabilite în planul de management și regulamentul ariei, precum:

-aplică tehnologiile și asolamentele agricole, elaborate pe baza normelor tehnice specifice, cu respectarea legislației de mediu în vigoare;

-execută lucrări de combatere a bolilor și dăunătorilor la culturile agricole folosind produsele chimice sau organice aprobate de administratorul ariei;

-nu folosesc semințe tratate cu produse chimice interzise pe teritoriul ariei natural protejate; protejează solul și apele împotriva poluări sau degradării;

-execută lucrări de fertilizare a solurilor prin aplicarea, cu precădere a îngrășămintelor organice sau chimice monitorizând evoluția calității solului, evitând supradozarea și levigarea îngrășămintelor chimice în resursele de apă;

-aplică măsuri de protecție a culturilor agricole împotriva animalelor sălbatice aprobate de administrația ariei;

-nu folosesc surse de apă poluată în irigarea culturilor și iau măsuri pentru prevenirea deteriorării calității solului;

-participă, acolo unde este cazul, la activitățile de întreținere a digurilor de protecție a incintelor agricole, a sistemelor de irigație și de desecare;

-nu cultivă plante modificate genetic, narcotice sau orice alte plante dăunătoare sănătății;

-nu realizează garduri de protecție ale terenurilor care să împiedice deplasarea liberă a animalelor sălbatice;

-nu incendiază vegetația uscată pe terenurile agricole sau deșeurile rezultate din operațiunile tehnologice.

Creșterea animalelor se poate realiza în perimetrul zonelor umede și a turbăriilor desemnate arii naturale protejate, cu respectarea planul de management și regulamentul ariei. Crescătorii de animale, persoane fizice sau juridice își pot desfășura activitatea numai în baza permisului și a autorizației emise de administratorul ariei, în următoarele condiții:

-dețin în proprietate animale identificate și înregistrate conform legislației specifice în vigoare;

-respectă normele tehnologice, specifice pentru creșterea și valorificarea produselor animaliere, stabilite prin legislația specifică în vigoare;

-asigură supravegherea permanentă a animalelor în condițiile scoaterii acestora la pășunat pe terenurile destinate acestui scop;

- asigură vaccinarea periodică a animalelor și tratamentele recomandate de medicul veterinar;

-respectă perioadele de practicare a pășunatului stabilite de administrația ariei, pentru fiecare tip de pășune;

-dețin sisteme de depozitare/compostare a gunoiului de grajd și de valorificare a acestuia în fertilizarea culturilor agricole și refacere a calității solurilor;

-nu introduc pe teritoriul ariei naturale protejate rase de animale domestice sau sălbatice, alohtone, fără acordul administrației ariei;

-asigură condiții de izolare a animalelor bolnave sau suspecte de îmbolnăvire precum și condiții de tratare a acestora;

-anunță medicul veterinar de circumscripție și agentul ecolog din teritoriu, în cel mai scurt timp, asupra oricărui fenomen de îmbolnăvire a animalelor care poate da naștere la epizootii;

-participă la acțiunile desfășurate de autoritățile sanitar-veterinare pentru aplicarea măsurilor de carantină și stingere a focarelor de infecție;

-aplică măsurile de distrugere a cadavrelor de animale prin metodele stabilite de autoritățile sanitar-veterinare.

Reglementarea planurilor, proiectelor și activităților – cerința 1.b)

Reglementarea planurilor, proiectelor și activităților care pot avea efecte semnificative asupra mediului în perimetrul ariilor naturale protejate, prin efectuarea studiilor EIA/SEA/EA și emiterea actelor de reglementare (avize/acorduri/ autorizații) se realizează conform legislației în vigoare, precum:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private care pot avea efecte semnificative asupra mediului, cu modificările și completările ulterioare;

- Procedura de realizare a evaluării de mediu pentru planuri şi programe, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004, cu modificările și completările ulterioare [transpune Directiva 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (Directiva SEA)];

- Ghidul metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potenţiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010, cu modificările ulterioare;

- Procedura de emitere a autorizatiei de mediu, aprobată prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1798/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Desemnarea zonelor umede și a turbăriilor în România și **stabilirea regimului de protecție și conservare** a acestora se realizează prin acte normative emise de Guvernul României și de autoritatea competentă pentru protecția mediului „desemnare ex ante” și nu are la bază declarația fermierului. Fermierii care dețin sau administrează terenuri agricole în perimetrul zonelor umede și turbăriilor delimitate și reglementate în mod corespunzător, au obligația să declare, să identifice și să delimiteze suprafețele respective în aplicația LPIS (Sistemul de Identificare a Parcelelor Agricole), odată cu depunerea cererii unice de plată.

3.10.1.2.2 Anul de aplicare a GAEC

Selectați anul: **2023**

Justificare

Standardul GAEC 2 „Protejarea zonelor umede și a turbăriilor” se aplică începând cu anul de cerere 2023.

3.10.1.2.3 Sfera de aplicare teritorială și zona desemnată

Zonele umede și turbăriile - toate terenurile cu destinație agricolă din perimetrul zonelor umede și turbăriilor existente în România.

Standardul GAEC 2 vizează zonele umede și turbăriile desemnate arii naturale protejate, inclusiv zonele umede de importanţă internaţională (situri Ramsar) care se suprapun total sau parțial cu anumite categorii de arii naturale protejate și care beneficiază de un statut de protecție, precum și zonele umede și turbăriile situate în afara ariilor naturale protejate pentru care se aplică măsurile minime de conservare stabilite de autoritatea competentă.

_____

Zone umede - întinderi de bălți, mlaștini, turbării, de ape naturale sau artificiale, permanente sau temporare, unde apa este stătătoare sau curgătoare, dulce, salmastră sau sărată, inclusiv întinderile de apă marină a căror adâncime la reflux nu depăşeşte 6 m [art. 1 din Legea nr. 5/1991 pentru aderarea României la Convenția Ramsar din 1971].

Zone umede de importanţă internaţională (situri Ramsar) - arii naturale protejate al căror scop este asigurarea protecţiei şi conservării siturilor naturale cu diversitatea biologică specifică zonelor umede (comunităţi biocenotice floristice şi faunistice unice). Managementul acestor zone se realizează în scopul conservării și utilizării durabile a resurselor biologice pe care le generează, în conformitate cu prevederile Convenţiei Ramsar din 1971.

În România există 20 situri Ramsar desemnate de către Secretariatul Convenției Ramsar, cu o suprafață totală de 1.177.749 ha, reprezentând cca. 5% din suprafața țării. Referințe: https://www.ramsar.org/wetland/romania.

Turbării – ecosisteme terestre umede caracterizate prin acumulări de turbă. Turba este materie organică parțial degradată, formată preponderent din briofite aparținând genului Sphagnum. În România, turbăriile sunt de 2 tipuri, astfel:

- turbării oligotrofe, formate în zonele cu climat rece, în depresiuni unde apa de suprafață este acidă și săracă în nutrienți. În aceste condiții, producerea de materie organică este mai intensă decât descompunerea ceea ce determină acumularea de turbă [adaptare a definiției dată de Internațional Peatland Society (IPS) și International Union for Conservation of Nature (IUCN)];

- turbării eutrofe, situate la o altitudine relativ joasă, pe terenuri plane sau ușor concave, unde pânza de apă freatică este aproape de suprafață, pe cursurile inferioare ale unor ape curgătoare bogate în meandre sau la gurile lor de vărsare, precum Delta Dunării.

Până în prezent, în România au fost identificate 274 turbării, cu o suprafață totală de 2.590 ha, din care un număr de 136 turbării se află suprapuse peste arii naturale protejate și beneficiază de un statut de protecție, iar un număr de 138 turbării sunt situate în afara ariilor naturale protejate.

Suprafața agricolă din perimetrul zonelor umede și turbăriilor, delimitată în Sistemul de Identificare a Parcelelor Agricole (LPIS), este de cca. 280.300 ha în zonele umede (situri Ramsar) și de cca. 788 ha în turbării. Sursa: APIA – intersecție fișiere .shp turbării și situri Ramsar cu parcelele declarate de fermieri în aplicația geospațială IPA-ONLINE în anul de cerere 2022.

Tipuri de suprafețe agricole existente în perimetrul zonelor umede, reprezentând suprafețe de teren cu destinație agricolă (amenajări agricole, gospodării individuale, grădini familiale) în care regimul activităților este reglementat, conform legislației în vigoare:

-pajiști permanente, precum: pajiști sărăturate de tip mediteranean, pajiști sărăturate panonice și ponto-sarmatice, pajiști pe soluri calcaroase, turboase sau argiloase, pajiști mediteraneene umede cu ierburi înalte, pajiști aluvionale, pajiști de altitudine joasă.

-teren arabil: culturi în amenajări agricole (cereale, plante tehnice, culturi furajere), culturi agricole izolate cu extindere mică, grădini familiale;

-culturi permanente (vii și livezi - plantații de mică dimensiune).

3.10.1.2.4 Tipul de fermieri în cauză

Fermierii care deţin sau administrează terenuri cu destinație agricolă şi care desfăşoară activităţi în perimetrul zonelor umede și turbăriilor existente în România, inclusiv zonele umede de importanţă internaţională (situri Ramsar) care se suprapun total sau parțial cu anumite categorii de arii naturale protejate, delimitate și reglementate conform legislației în vigoare, astfel încât să fie posibilă identificarea suprafețelor agricole utilizate de fermierii care se supun acestor obligații.

3.10.1.2.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Obligațiile fermierilor care deţin sau administrează terenuri cu destinație agricolă şi care desfăşoară activităţi agricole în perimetrul zonelor umede și turbăriilor desemnate sau nu arii naturale protejate (toate zonele umede și turbăriile din România), inclusiv zonele umede de importanţă internaţională (situri Ramsar), în ceea ce privește respectarea planului de management şi regulamentul ariei, evaluarea impactului asupra mediului, evaluarea strategică/evaluarea adecvată de mediu, precum și autorizarea activităţilor care pot afecta aria naturală, asigură un nivel suficient de protecție a solurilor bogate în carbon – obiectivul principal al standardului GAEC 2.

De asemenea, regimul activităților agricole, cu interdicțiile privind drenarea, incendierea și defrișarea zonelor umede și a turbăriilor, evacuarea de poluanți, depozitarea deșeurilor, exploatarea turbei, conversia zonelor umede și a turbăriilor și/sau alte măsuri minime de conservare, contribuie în mod semnificativ la atingerea scopului de protecţie şi conservare a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, inclusiv protecția solurilor bogate în carbon.

3.10.1.3 GAEC 3: Interdicția de a incendia miriștile arabile, cu excepția motivelor fitosanitare

3.10.1.3.1 Rezumatul practicii in situ

Este interzisă arderea miriştilor, a vegetației uscate și a resturilor vegetale existente pe terenurile arabile.

3.10.1.3.2 Sfera de aplicare teritorială

Se aplică pe toate terenurile arabile de pe teritoriul national.

3.10.1.3.3 Tipul de fermieri în cauză

Fermierii care dețin sau administrează suprafețe de teren arabil.

3.10.1.3.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Interdicția privind arderea miriștilor, a vegetației uscate și a resturilor vegetale existente pe terenurile arabile, inclusiv pe terenurile lăsate pârloagă, este o cerință specifică care vizează în principal menținerea nivelului de materie organică din sol - obiectivul standardului GAEC 3, dar și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite din agricultură.

În agricultură, arderea miriştilor și a vegetației uscate pe terenurile arabile nu constituie o măsură de combatere/eradicare a organismelor dăunătoare la culturile agricole (normă fitosanitară), ci o practică la scară mică numai în activități de cercetare-inovare (loturi experimentale).

3.10.2 Aspect principal: Apa

3.10.2.1 GAEC 4: Stabilirea de zone tampon de-a lungul cursurilor de apă

3.10.2.1.1 Rezumatul practicii in situ

1. Se instituie benzi tampon (fâșii de protecție) pe terenurile agricole adiacente cursurilor de apă, ori zonelor de protecţie a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, în care este interzisă aplicarea fertilizanţilor și a produselor de protecție a plantelor(*).

2. Se mențin benzile tampon (fâșiile de protecție) existente pe terenurile agricole adiacente zonelor de protecție a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, în care este interzisă aplicarea fertilizanţilor și a produselor de protecție a plantelor.

_____

(*)Benzile tampon de-a lungul cursurilor de apă în temeiul acestui standard GAEC respectă, ca regulă generală și în conformitate cu dreptul Uniunii Europene, o lățime minimă de 3 m fără utilizarea fertilizanților și a produselor de protecție a plantelor.

Benzi tampon (fâşii de protecţie) - suprafeţe de teren înierbate, împădurite sau cultivate cu plante graminee sau leguminoase perene, situate în vecinătatea cursurilor de apă, ori zonelor de protecţie a apelor de suprafaţă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările şi completările ulterioare, pe care este interzisă aplicarea fertilizanţilor (art. 14 din Programul de acțiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniți din surse agricole, prevăzut în anexa nr. 2 la Ordinul MMAP/MADR nr. 333/165/2021).

Zone de protecţie - suprafeţe de teren adiacente cursurilor de apă, lucrărilor de gospodărire a apelor, construcţiilor şi instalaţiilor aferente în care se introduc, după caz, interdicţii sau restricţii privind regimul construcţiilor sau exploatarea fondului funciar, pentru a asigura stabilitatea malurilor/construcţiilor și pentru prevenirea poluării resurselor de apă (art. 40 și anexa 2 din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare).

Lăţimea minimă a benzilor tampon variază în funcție de panta terenului, astfel: 3 m pentru terenurile cu panta până la 12% şi 5 m pentru terenurile cu panta peste 12%.

Lăţimea benzilor tampon se consideră de la limita blocului fizic (în care se află parcela agricolă utilizată de fermier) adiacent zonei de protecţie stabilită prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, spre interiorul acestuia.

Panta terenului înseamnă panta medie a blocului fizic (în care se află parcela agricolă utilizată de fermier) adiacent cursului de apă.

În cazul parcelelor agricole, care se regăsesc amplasate adiacent canalelor de desecare și drenaj și/sau de irigare, aferente lucrărilor de irigații, desecare și drenaj conform art. 2 alin. (2) lit. b) și c) din Legea nr. 138/2004 privind îmbunătățirile funciare, care dispun de diguri sau deponii continue care împiedică scurgerile de suprafață, sunt considerate conforme cu obligațiile GAEC 4.

3.10.2.1.2 Lățimea minimă a zonelor tampon (în m)

3.10.2.1.3 Sfera de aplicare teritorială, inclusiv definirea cursurilor de apă

Aplicarea standardului GAEC 4 se face la nivelul întregului teritoriu național.

3.10.2.1.4 Tipul de fermieri în cauză

Toți fermierii care dețin/administrează terenuri agricole situate în vecinătatea cursurilor de apă, ori adiacent zonelor de protecţie a cursurilor de apă stabilite prin Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare.

3.10.2.1.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Înființarea și menținerea benzilor tampon (fâșii de protecție) pe terenurile agricole adiacente cursurilor de apă, ori zonelor de protecție a cursurilor de apă și interzicerea aplicării fertilizanților de orice fel și a produselor de protecție a plantelor, contribuie în mod direct la protecția cursurilor de apă împotriva poluării și a formării de șiroaie - obiectivul principal al standardului GAEC 4.

Obligația menținerii benzilor tampon (lățime minimă 3 m pentru terenurile cu panta până la 12% și 5 m pentru terenurile cu panta peste 12%) în continuarea zonelor de protecţie stabilite prin Legea apelor nr. 107/1995, constituie o măsură suplimentară de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (Directiva 91/676 CEE) și a formării de șiroaie (torenți de apă care se formează și curg cu repeziciune și din abundență pe terenurile înclinate, în urma ploilor sau a topirii zăpezilor).

3.10.3 Aspect principal: sol (protecție și calitate)

3.10.3.1 GAEC 5: Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă

3.10.3.1.1 Rezumatul practicii in situ

1. Lucrările solului, inclusiv semănatul culturilor, pe terenul arabil cu panta mai mare de 12% se efectuează de-a lungul curbelor de nivel. Panta terenului înseamnă panta medie a parcelei agricole utilizată de fermier.

2. Sunt interzise lucrările solului (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa și sapa rotativă, prașila mecanică) pe terenurile cu soluri foarte slab fertile, improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

_____

Terenuri „Clasa V" - terenuri cu *soluri foarte slab fertile*, improprii pentru folosinţă arabilă, foarte puternic afectate de fenomene de degradare (eroziune, sărăturare, acidifiere, alunecări active, exces de umiditate etc.) clasificate și delimitate ca atare.

Pe terenurile cu soluri foarte slab fertile (clasa de calitate V) se pot efectua lucrări superficiale ale solului (adâncimea de 5-10 cm) în vederea înființării de pajiști permanente sau lucrări specifice pentru înființarea unor plantații pomicole/ arbori/arbuști fructiferi/specii forestiere ori combinații ale acestor utilizări, care pentru exploatare și întreținere nu necesită lucrări ale solului.

Procesele de degradare ale terenurilor agricole sunt determinate de următorii factori: eroziunea de suprafaţă; eroziunea în adâncime (ogaşe, ravene, torenţi); alunecări active, prăbuşiri, surpări şi scurgeri noroioase; textura nisipoasă a solului; aglomerări de pietriş, bolovăniş, grohotiş, stâncării şi depozite de aluviuni torenţiale; excesul permanent de umiditate; sărăturarea/acidifierea; poluarea cu substanțe chimice, petroliere sau noxe; ocuparea terenurilor cu halde miniere, deșeuri industriale sau menajere.

Suprafața agricolă cu panta mai mare de 12% este de 1.249.653,98 ha, reprezentând 12,57% din suprafața

agricolă declarată de fermieri în cererea unică de plată (9,8 mil ha). Sursa: APIA - baza de date IACS, anul de cerere 2022.

Terenuri arabile degradate: clasa de calitate V = 686.959,21 ha (cca. 7% din suprafața agricolă declarată de fermieri, din baza de date IACS pentru anul de cerere 2022).

Sursa (terenuri clasa V): ANPM - Raportul anual privind starea mediului anul 2020, Cap. III – Solul. Referințe: http://www.anpm.ro/documents/12220/2209838/RSM+2020+-+de+pe+site+ANPM.pdf/ea49d472-fde2-4e03-aeaa-64bb569d9f4d

3.10.3.1.2 Sfera de aplicare teritorială (inclusiv zonele cu riscuri de eroziune și cu gradient de pantă)

Terenuri agricole situate în zone cu risc ridicat de eroziune, cum ar fi: terenuri arabile cu panta mai mare de 12%, precum și terenuri agricole degradate aflate în folosință agricolă, clasificate și delimitate în mod corespunzător (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

3.10.3.1.3 Tipul de fermieri în cauză

Fermierii care dețin sau administrează terenuri agricole cu risc ridicat de eroziune (terenuri arabile cu panta mai mare de 12%), precum și fermierii care administrează terenuri degradate aflate în folosință agricolă, clasificate și delimitate în mod corespunzător (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

3.10.3.1.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Lucrările solului, inclusiv semănatul, pe terenul arabil cu panta mai mare de 12%, efectuate de-a lungul curbelor de nivel constituie practici agricole durabile ce contribuie la reducerea riscului de eroziune și degradare a solului (protecția calității solului) - obiectivul principal al standardului GAEC 5.

De asemenea, interdicția privind efectuarea lucrărilor solului pe terenurile agricole degradate (clasa de calitate V), constituie practici ce contribuie la protecția calității solului.

Contribuția acestei măsuri la atingerea obiectivului GAEC 5 este importantă în cazul solurilor degradate și a solurilor ușoare/nisipoase expuse eroziunii, pentru care tehnologia recomandă ca toate lucrările agricole (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa și sapa rotativă, semănatul, prașila mecanică și chiar recoltatul unor culturi) să fie efectuate de-a lungul curbelor de nivel.

3.10.3.2 GAEC 6: Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioada (perioadele) cea mai sensibilă (cele mai sensibile)

3.10.3.2.1 Rezumatul practicii in situ (inclusiv perioada în cauză)

1. Pentru a proteja solurile în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie), fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației. Acoperirea solului se poate asigura prin: culturi agricole aflate în vegetație, miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate. În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi de cel mult 3 săptămâni, cu posibilitatea de prelungire cu încă o săptămână, în baza avizului emis de autoritatea responsabilă, în cazul în care condițiile meteo nu permit realizarea lucrărilor de pregătire a terenului și înființare a culturilor. În acest scop, prin cadrul național de implementare, vor fi stabilite autoritatea/autoritățile responsabilă(e) de constatarea îndeplinirii condițiilor pentru acordarea prelungirii.

În scopul respectării prezentului standard, sunt permise lucrările superficiale care nu afectează acoperirea vegetală a terenului sau care lasă pe teren miriștea și resturile vegetale de la cultura anterioară, până la adâncimea de maximum 10 cm (de exemplu: discuirea superficială a miriștii fără întoarcerea brazdei sau afânarea superficială a solului). Lucrarea superficială asigură menținerea umidității solului și formarea unui strat vegetal de acoperire (samulastră) după recoltarea culturii principale.

Lucrarea superficială a solului poate fi realizată după momentul recoltării culturii aflate în vegetație și înainte de începerea lucrărilor necesare pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi.

2. În cazul culturilor permanente, acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă (15 iunie - 30 septembrie) înseamnă fâșii înierbate între rânduri, mulci sau resturi vegetale pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.

_____

În România, *perioada cea mai sensibilă pentru sol* este perioada de vară (15 iunie – 30 septembrie) caracterizată prin temperaturi foarte ridicate, lipsa precipitațiilor, secetă pedologică și atmosferică, alte fenomene meteo extreme care pot cauza uscarea excesivă a solului și apariția fenomenelor de eroziune, degradare și deșertificare.

Justificare- perioada cea mai sensibilă pentru sol: evoluția datelor climatice din ultimii 3 ani (2019-2021) înregistrate la stațiile meteorologice reprezentative pentru teritoriul agricol al țării, comparativ cu datele climatice din perioada 1981-2010 (media pe țară), în ceea ce privește:

1. Temperatura medie lunară a aerului (ºC) pe țară, înregistrată în lunile iunie, iulie și august în anii 2019-2021, comparativ cu media multianuală 1981-2010

Anul/Luna	Iunie				Iulie				August			
	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010
Tempera-tura medie lunară (ºC)	22,9	20,1	20,0	19,4	21,5	22,0	23,8	21,3	22,8	22,7	21,8	20,7

2. Cantitățile lunare de precipitații (l/mp) înregistrate pe țară, în lunile iunie, iulie și august în anii 2019-2021, comparativ cu media multianuală 1981-2010

Anul/Luna	Iunie				Iulie				August			
	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010	2019	2020	2021	Media multianuală 1981-2010
Cantitatea medie lunară (l/mp)	106,3	117,5	85,2	78,0	46,4	65,8	62,8	71,4	34,9	38,8	57,0	58,4

3. Rezerva de umiditate pe adâncimea de sol 0-100 cm (mc/ha), înregistrată în lunile iunie, iulie și august în anii 2019-2021, la stațiile meteorologice cu program agrometeorologic (un număr de 66 stații agrometeorologice)

Data	Cultura	Rezerva de umiditate, exemple (mc/ha)	% CAu (% din Capacitatea de Apă utilă a solului)	Semnificație
30 iunie 2020	Grâu de toamnă	0–376–693–1054-2198	0–21–36–57-96	Secetă pedologică extremă – puternică – moderată - aprovizionare satisfăcătoare - aprovizionare optimă
30 iunie 2020	Porumb neirigat	118-376-598-989-2149	7-21-36-54-94	Secetă pedologică extremă – puternică – moderată - aprovizionare satisfăcătoare - aprovizionare optimă
30 iulie	-//-	0-428-809-1349-1415	0-23-48-57-71	Secetă pedologică extremă – puternică – moderată -

2020				aprovizionare satisfăcătoare – apropiată de optim
30 august 2020	-//-	0-355-634-1013-1311	0-21-42-51-71	Secetă pedologică extremă – puternică – moderată - aprovizionare satisfăcătoare – apropiată de optim

Din analiza datelor se constată următoarele:

- creșterea semnificativă a temperaturilor medii ale aerului înregistrate în lunile iunie-august 2019-2021, comparativ media multianuală 1981-2010;

- diminuarea cantității de precipitații înregistrate în lunile iunie-august 2019-2021, comparativ cu media multianuală 1981-2010;

- diminuarea rezervei de umiditate pe adâncimea de sol 0-100 cm în lunile iunie-august 2019-2021, sub nivelul optim de vegetație și dezvoltare a plantelor în această perioadă.

Se apreciază că temperatura foarte ridicată a aerului și volumul redus de precipitații, asociate cu umiditatea atmosferică scăzută (arșița atmosferică) înregistrate în lunile iunie–august, au ca efect uscarea excesivă a solului (seceta pedologică extremă) și apariția fenomenelor de eroziune, degradare și deșertificare și, prin urmare, perioada cea mai sensibilă pentru sol este perioada de vară (15 iunie – 30 septembrie) în care terenurile arabile trebuie să fie acoperite.

Referințe: https://www.meteoromania.ro/Upload-Produse/agro/rezervaapa.pdf

3.10.3.2.2 Sfera de aplicare teritorială

Se aplica exploatațiilor agricole cu teren arabil și culturi permanente.

Nu se aplică pentru terenurile aflate în pregătire pentru infiintarea de livezi, vii și alte culturi permanente. Regimul de teren în pregătire pentru culturi permanente poate fi menţinut pe o perioadă de maximum 3 ani, perioadă care începe cu primul an în care s-a solicitat sprijin.

Nu se aplică pentru terenurile agricole ocupate cu sere și solarii.

3.10.3.2.3 Tipul de fermieri în cauză

Toți fermierii care înființează culturi în teren arabil și culturi permanente.

3.10.3.2.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Acoperirea terenului arabil în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie) cu culturi agricole sau asigurarea unui nivel minim de acoperire a solului. Acoperirea solului se asigură prin: culturi agricole aflate în vegetație, miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înfiinţate.

În intervalul stabilit, solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi, ținând cont de caracteristicile culturii respective, ca regulă generală nu mai mult de 3 săptămâni, cu posibilitatea de prelungire cu încă o săptămână în cazul în care condițiile meteo nu permit realizarea lucrărilor de pregătire a terenului și înființare a culturilor.

Tipuri de derogări aplicabile pentru GAEC 6:

Derogare specifică, conform art. 13 alin. (1) paragraful 2 din R. (UE) 2022/2115, modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1468:

După recoltarea culturii principale, fermierul poate efectua o lucrare superficială a solului care nu afectează acoperirea vegetală a terenului sau care lasă pe teren miriștea și resturile vegetale de la cultura anterioară, până la adâncimea de maximum 10 cm (de exemplu: discuirea superficială a miriștii fără întoarcerea brazdei sau afânarea superficială a solului), asigurând astfel protecția solului prin ruperea capilarității, reducerea pierderilor de apă și formarea unui strat vegetal de acoperire (samulastră) la suprafața solului.

Formarea stratului vegetal de acoperire prin germinarea semințelor de buruieni și a semințelor provenite din cultura premergătoare, urmată de menținerea vegetației la suprafața solului și încorporarea acesteia în sol, duce la îmbunătățirea calității solului prin reducerea rezervei de semințe de buruieni, reducerea consumului de produse de protecție a plantelor și creșterea cantității de materie organică în sol.

Acestea constituie practici agricole ce contribuie în mod direct la atingerea obiectivului GAEC 6 — protecția solului în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie).

În cazul culturilor permanente, asigurarea acoperirii minime a solului în perioada cea mai sensibilă prin menținerea fâșiilor de iarbă între rânduri, mulci sau resturi vegetale constituie practici agricole care contribuie la protecția și păstrarea calității solurilor agricole.

Derogare temporară, conform art. 13 alin. (2a) din R. (UE) 2022/2115, modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1468:
În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi de cel mult 3 săptămâni, cu posibilitatea de prelungire cu încă o săptămână, în baza avizului emis de autoritatea responsabilă, în cazul în care condițiile meteo nu permit realizarea lucrărilor de pregătire a terenului și înființare a culturilor. În acest scop, prin cadrul național de implementare, vor fi stabilite autoritatea/autoritățile responsabilă(e) de constatarea îndeplinirii condițiilor pentru acordarea prelungirii.

3.10.3.3 GAEC 7: Rotația culturilor pe teren arabil, cu excepția culturilor cultivate sub apă

3.10.3.3.1 Rezumatul practicii in situ pentru rotația culturilor

Se aplică o rotație a culturilor pe terenul arabil cel puțin o dată pe an (an de cultură) la nivel de parcelă agricolă.

Prin excepție, una și aceeași specie de plante (cultura de bază sau principală) poate fi cultivată pe aceeași suprafață de teren arabil (parcelă agricolă), pe cel mult 50% din suprafața arabilă a exploatației, astfel:
a) o perioadă de cel mult 3 ani consecutivi, cu obligația ca între două culturi principale să înființeze o cultură secundară diferită ca specie față de cultura principală;
b1) o perioadă de cel mult 2 ani consecutivi pe suprafețele pe care cultura principală s-a recoltat toamna târziu (după data de 1 noiembrie) sau
b2) o perioadă de cel mult 2 ani consecutivi ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile, iar înființarea culturii secundare nu mai este posibilă întrucât nu există condiții optime de răsărire și dezvoltare a plantelor;

Pentru suprafețele de teren arabil utilizate pentru culturi multianuale, ierburi și alte plante furajere erbacee, teren lăsat pârloagă, culturi din spațiile protejate (sere și solarii), culturi care cresc sub apă, loturile semincere, cât și suprafețele certificate în agricultura ecologică conform R. (UE) 2018/848, se consideră realizată rotația culturilor.

_____
Rotația culturilor la nivelul exploatației agricole include culturile înființate în toamna anului precedent și culturile înființate în primăvara anului curent depunerii cererii de plată, inclusiv în cazul excepției de la litera a), culturile secundare gestionate în mod corespunzător.
Culturi agricole - oricare dintre următoarele: (a) o cultură din oricare dintre diferitele genuri definite în clasificarea botanică a culturilor; (b) o cultură a oricăreia dintre specii în cazul Brassicaceae, Solanaceae și Cucurbitaceae; (c) terenuri în pârloagă; (d) ierburi sau alte furaje erbacee.
În planul de rotație a culturilor (asolament), *soiurile de toamnă și soiurile de primăvară* aparținând aceleiași specii, cultivate în scopul producției (culturi de bază sau principale), sunt considerate ca fiind „aceeași cultură". Pentru exemplificare: culturile de grâu/orz din soiuri de toamnă (înființate toamna) și culturile de grâu/orz din soiuri de primăvară (înființate primăvara) înseamnă aceeași cultură.
Culturi secundare – cultivate în perioada dintre două culturi principale și acoperă întreaga perioadă dintre culturile respective, fără o întrerupere semnificativă. Culturile secundare acoperă solul o perioadă de cel

puțin 8 săptămâni după recoltarea culturii principale și trebuie să fie diferite ca specie față acestea. Culturile secundare includ și culturile succesive sau culturile duble semănate în mod normal în vederea recoltării sau a pășunatului.

Culturile secundare introduse în rotație pot fi culturi *simple* sau *amestec de culturi*.

Teren lăsat pârloagă: teren arabil necultivat pe durata unui an (an de cultură), întreținut în bune condiții agricole şi de mediu, pe care se efectuează activitatea minimă de întreținere. Perioada în care terenul este lăsat pârloagă este de minim 6 luni într-un an de cultură și acoperă lunile martie - august, dar nu mai mult de 4 ani pe același amplasament.

3.10.3.3.2 Rezumatul practicii in situ pentru diversificarea culturilor

Fermierii pot respecta standardul GAEC 7 inclusiv prin diversificarea culturilor pe terenul arabil, după cum urmează:

(a) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este cuprinsă între 10 și 30 ha, diversificarea culturilor constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin două culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 75 % din terenul arabil respectiv;

(b) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este mai mare de 30 ha, diversificarea culturilor constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin trei culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 75 % din terenul arabil, iar principalele două culturi nu trebuie să acopere împreună, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 95 % din terenul arabil respectiv.

_____

Cultură preponderentă reprezintă cultura predominantă din punctul de vedere al acoperirii suprafeței de teren arabil.

3.10.3.3.3 Sfera de aplicare teritorială

Exploatațiile agricole cu teren arabil.

3.10.3.3.4 Tipul de fermieri în cauză

☐Toți fermierii care au la dispoziție terenuri arabile (fără exceptare)

☑Exceptări care se aplică

Cu o suprafață de teren arabil de până la 10 hectare [nota de subsol 5 din anexa III punctul (1) litera (c)]

în cazul în care peste 75 % din suprafața agricolă eligibilă este pajiște permanentă [nota de subsol de la anexa III punctul (1) litera (b)]

în cazul în care peste 75 % din terenul arabil este utilizat pentru producția de iarbă sau de alte plante furajere erbacee, este teren lăsat pârloagă, cu culturi de leguminoase sau face obiectul unei combinații între aceste utilizări [nota de subsol de la anexa III punctul (1) litera (a)]

3.10.3.3.5 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC (în special dacă SM a ales diversificarea culturilor)

Aplicarea unei rotații a culturilor pe terenul arabil, respectiv schimbarea culturii cel puțin o dată pe an la nivelul parcelei agricole sau, alternativ, aplicarea diversificării culturilor pe terenul arabil în funcție de dimensiunea fermei asigură utilizarea eficientă a materiei organice și a rezervei de nutrienți din sol și contribuie la atingerea obiectivului GAEC 7 - menținerea potențialului de producție al solurilor.

Principalul obiectiv al standardului GAEC 7, astfel cum este enumerat în anexa III la Regulamentul (UE) 2021/2115, este de a conserva potențialul solului. Dat fiind faptul că diversificarea culturilor poate contribui de asemenea la conservarea potențialului solului, deși este mai simplu de pus în aplicare pentru anumiți fermieri, în funcție de presiunile și provocările multiple cu care trebuie să se confrunte aceștia în prezent, fermierii pot să respecte standardul GAEC 7 inclusiv prin diversificarea culturilor.

Tipuri de derogări aplicabile pentru GAEC 7:

Derogare specifică, conform art. 13 alin. (1) paragraful 2 din R. (UE) 2022/2115, modificat prin R.

(UE) 2024/1468:

Prin excepție, una și aceeași specie de plante (cultura de bază sau principală) poate fi cultivată pe aceeași suprafață de teren arabil (parcelă agricolă), pe cel mult 50% din suprafața arabilă a exploatației, astfel:

a) o perioadă de cel mult 3 ani consecutivi, cu obligația ca între două culturi principale să înființeze o cultură secundară diferită ca specie față de cultura principală.

Pe suprafețele de teren arabil utilizate pentru culturi multianuale, ierburi și alte plante furajere erbacee, teren lăsat pârloagă, culturi din spațiile protejate (sere și solarii), culturi care cresc sub apă, loturile semincere, cât și suprafețele certificate în agricultura ecologică, conform R. (UE) 2018/848 se consideră realizată rotația culurilor.

Derogare temporară, conform art. 13 alin. (2a) din R. (UE) 2022/2115, modificat prin Regulamentul (UE) 2024/1468:

Prin excepție, una și aceeași specie de plante (cultura de bază sau principală) poate fi cultivată pe aceeași suprafață de teren arabil (parcelă agricolă), pe cel mult 50% din suprafața arabilă a exploatației, astfel:

b1) o perioadă de cel mult 2 ani consecutivi pe suprafețele pe care cultura principală s-a recoltat toamna târziu (după data de 1 noiembrie) sau

b2) o perioadă de cel mult 2 ani consecutivi ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile, iar înființarea culturii secundare nu mai este posibilă întrucât nu există condiții optime de răsărire și dezvoltare a plantelor.

3.10.4 Aspect principal: Biodiversitate și peisaj (protecție și calitate)

3.10.4.1 GAEC 8: Păstrarea elementelor de peisaj. Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor. Opțional, măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive

3.10.4.1.1 Rezumatul practicii in situ

Standard pentru ponderea minimă:

☐Cel puțin 4 % din terenul arabil la nivel de exploatație este dedicat zonelor și elementelor neproductive, inclusiv terenurilor lăsate în pârloagă.

☐Cel puțin 3 % din terenul arabil la nivel de fermă destinat suprafețelor și caracteristicilor neproductive, inclusiv terenurilor lăsate în pârloagă, în cazul în care fermierul se angajează să aloce cel puțin 7 % din terenul arabil destinat suprafețelor și caracteristicilor neproductive, inclusiv terenurilor lăsate în pârloagă, în cadrul unui program ecologic consolidat în conformitate cu articolul 31 alineatul (5a).

☐Cel puțin 7 % din terenul arabil la nivel de fermă destinat zonelor și elementelor neproductive, inclusiv terenurilor lăsate în pârloagă, culturilor secundare și culturilor fixatoare de azot, cultivate fără utilizarea de produse de protecție a plantelor, din care 3 % reprezintă zone și caracteristici neproductive, inclusiv terenuri lăsate în pârloagă. Statele membre ar trebui să utilizeze factorul de ponderare de 0,3 pentru culturile intermediare.

Lista caracteristicilor (Lista indicativă a caracteristicilor și a zonelor neproductive eligibile pentru calcularea ponderii minime)

☐Zone tampon

☐Movile

☐caracteristici culturale

☐Rigole

☐Marginile câmpurilor, petice sau zone tampon pentru parcele

☐Garduri vii individuale și grup de rânduri de arbori

☐Terenuri lăsate în pârloagă

☐Altele

☐Iazuri mici

☐Zone umede mici

☐Ziduri de piatră

☐Fluxuri

☐Terase

Lista caracteristicilor (pentru reținere)
- Movile
- Rigole
- Garduri vii individuale și grup de rânduri de arbori
- Terase
interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor (obligatorie)

Este interzisă tăierea gardurilor vii şi a arborilor în perioada de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice.

Tăierea gardurilor vii şi a arborilor înseamnă orice tip de tăiere sau intervenţie asupra gardurilor vii şi a arborilor, care ar duce la deteriorarea sau distrugerea locurilor de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice, precum şi la perturbarea intenţionată a acestora.

Perioada de reproducere şi creştere a păsărilor sălbatice - perioada în care o specie de păsări depune ouă, le clocește și își crește puii până când aceştia sunt capabili să zboare. Fără a aduce atingere restricţiilor din planurile de management şi regulamentele ariilor naturale protejate, perioada de reproducere și creștere pentru speciile de păsări este 15 martie – 31 august, atât în perimetrul ariilor naturale protejate (SCI, SPA), cât şi în afara acestora.

Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive

Se iau măsuri pentru evitarea instalării şi extinderii speciilor de plante invazive pe terenul agricol.

Plante invazive pe terenul agricol - plante cu capacitate mare de extindere, având efect dăunător asupra culturilor agricole:

- specii de plante invazive străine de interes ale Uniunii Europene, existente în România, precum: Asclepias syriaca „Lapte roșu”, Elodea nuttallii „Usturoi nuttall”, Heracleum mantegazzianum „Uriaș”, Heracleum sosnowskyi „Mucog”, Impatiens glandulifera „Balsam himalaian”, Myriophillum aquaticum „Clei papagal”;

- specii de plante invazive dăunătoare covorului ierbos pe pajiștile permanente (prag maxim admis până la 20%), precum: Alnus glutinosa (arin negru) puieți, Amorpha fruticosa (salcâm pitic), Asperula cynanchica (buruiana epilepsiei), Betula pendula (mesteacăn) puieți, Botriochloa ischaemum (bărboasă), Calamagrostis epigeios (trestioară);

- specii de plante invazive pe terenurile arabile și pajiștile din regiunile de câmpie și dealuri joase, precum: cuscuta (Cuscuta campestris), costrei (Sorghum halepense), cornuți (Xanthium strumarium), ambrozia (Ambrosia artemisiifolia), lupoaia (Orobanche spp), zârna (Solanum nigrum).

Plante toxice/otrăvitoare, cum ar fi: Ambrosia artemisiifolia (ambrozie), Aconitum tauricum (omag), Adonis vernalis (ruşcuță), Caltha laeta (calcea calului), Conium maculatum (cucută), Chelidonium majus (rostopască), Equisetum palustre (coada calului), Euphorbia cyparissias (laptele câinelui), Galega officinalis (ciumărea), Gratiola officinalis (vaninariţa).

Fermierii au obligația identificării și combaterii plantelor invazive și a plantelor toxice/otrăvitoare existente pe terenul agricol pe care îl administrează. Referințe: *Ghidul fermierului privind*

conditionalitatea (versiunea în vigoare), sursa: https://apia.org.ro/materiale-de-informare/.

3.10.4.1.2 Sfera de aplicare teritorială (aplicabilă pentru standardul privind „procentajul minim")

Toate exploatațiile agricole.

3.10.4.1.3 Tipul de fermieri vizați

☐Toți fermierii care au la dispoziție terenuri arabile (fără exceptare)

☑Exceptări care se aplică

☐Nu e cazul

Cu o suprafață de teren arabil de până la 10 hectare [nota de subsol 5 din anexa III punctul (1) litera (c)]

în cazul în care peste 75 % din suprafața agricolă eligibilă este pajiște permanentă [nota de subsol 5 din anexa III punctul (1) litera (b)]

în cazul în care peste 75 % din terenul arabil este utilizat pentru producția de iarbă sau de alte plante furajere erbacee, este teren lăsat pârloagă, cu culturi de leguminoase sau face obiectul unei combinații între aceste utilizări [nota de subsol de la anexa III punctul (1) litera (a)]

3.10.4.1.4 Explicarea contribuției la obiectivul principal al practicii/standardului

Pentru conservarea biodiversității agricole, lista extinsă a zonelor sau elementelor neproductive pe terenul agricol include, în continuare și zone de interes ecologic/elemente de peisaj care au făcut obiectul plăților pentru înverzire în perioada 2015-2022, precum: terase, garduri vii/fâșii împădurite, arbori izolaţi, arbori în aliniament, grup de arbori/pâlcuri arbustive și rigole existente pe terenul agricol.

Pentru zonele sau elementele neproductive, inclusiv elementele de peisaj, se utilizează factori de ponderare, astfel încât la suprafața determinată în urma controalelor pe teren și la fața locului, pentru fiecare element din lista indicativă a caracteristicilor și a zonelor neproductive eligibile pentru calcularea ponderii minime, se aplică factorii de conversie și de ponderare prevăzuți în secțiunea 3.10.4.1.1 (detalii în ghidul fermierului și procedura operațională privind condiționalitatea, elaborate de APIA).

3.10.4.2 GAEC 9: Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000

3.10.4.2.1 Rezumatul practicii in situ

1. Se interzice schimbarea destinației sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000.

2. Lucrările de exploatare și întreținere a pajiștilor permanente din perimetrul siturilor Natura 2000 se efectuează cu respectarea măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale siturilor sau cu respectarea măsurilor de conservare stabilite de administratorul sitului, până la aprobarea planului de management, conform legislației în vigoare.

_____

Se consideră „pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic" din perimetrul siturilor Natura 2000, pajiștile permanente care constituie un habitat natural *(habitat prioritar)* a cărui conservare necesită declararea ariei speciale de conservare, precum și pajiștile permanente care constituie un habitat important pentru speciile de floră și faună sălbatică *(specii prioritare)* care fac obiectul conservării sitului, astfel cum sunt prevăzute în anexele nr. 2 și 3 la OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

Evaluarea și desemnarea habitatelor naturale, inclusiv a pajiștilor permanente care constituie habitate naturale prioritare, ca situri de importanţă comunitară „Natura 2000", se utilizează criteriile prevăzute în anexa nr. 7 la OUG nr. 57/2007, astfel: gradul de reprezentativitate a tipului de habitat natural din situl respectiv; suprafaţa ariei acoperită de tipul de habitat natural, în comparaţie cu suprafaţa totală acoperită de acel habitat natural la nivelul întregului teritoriu naţional; gradul de conservare a structurilor şi funcţiilor tipului de habitat natural în cauză şi posibilităţi de refacere/ reconstrucţie; evaluarea globală a valorii ariei respective pentru conservarea tipului de habitat natural respectiv.

3.10.4.2.2 Sfera de aplicare teritorială

Suprafața totală orientativă a pajiștilor permanente sensibile din punct de vedere ecologic din siturile Natura 2000 care fac obiectul GAEC, în ha: **764393.0**

3.10.4.2.3 Tipul de fermieri în cauză

Fermierii care dețin sau administrează pajiști permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din siturile Natura 2000.

3.10.4.2.4 Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC

Interdicția privind schimbarea destinației sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic din perimetrul siturilor Natura 2000 și efectuarea lucrărilor de exploatare și întreținere a pajiștilor permanente din perimetrul siturilor, cu respectarea măsurilor de conservare prevăzute în planurile de management ale acestora, contribuie la atingerea obiectivului GAEC 9 - protejarea habitatelor și a speciilor.

3.10.5 GAEC suplimentare (dacă este cazul)

Cod	Titlul	Descriere
GAEC10	Interdicția de a incendia vegetația pajiștilor permanente	**Obiectivul principal:** menținerea nivelului de materie organică din sol **Rezumatul practicii in situ:** Este interzisă arderea vegetației pajiștilor permanente (pășuni și fânețe). **Sfera de aplicare teritorială:** Se aplică pe toate pajiștile permanente de pe teritoriul național. **Tipul de fermieri în cauză:** Fermierii care dețin sau administrează suprafețe de pajiști permanente. **Explicarea contribuției la atingerea obiectivului principal al standardului GAEC:** Interdicția privind arderea vegetației pajiștilor permanente (vegetație uscată, mirișteși resturi vegetale rămase după recoltarea fânului, vegetație invazivă/dăunătoare covorului ierbos pe pajiștile permanente), este o cerință specifică care vizează în principal menținerea nivelului de materie organică din sol - obiectivul standardului GAEC 10, dar și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) provenite din agricultură.

4 Elemente comune mai multor intervenții

4.1 Definiție și cerințe minime

4.1.1 Activitate agricolă

4.1.1.1 Definirea producției

"Activitatea agricolă" este prevăzută astfel încât să permită contribuția la furnizarea de bunuri private și publice prin intermediul unuia dintre următoarele procese sau al ambelor:

a). producția de produse agricole, care include acțiuni precum creșterea animalelor sau cultivarea de produse agricole, inclusiv prin paludicultură în scop furajer, recoltarea, cosirea, reproducția animalelor, unde produse agricole înseamnă produsele enumerate în anexa I la TFUE, cu excepția produselor pescărești, precum și producția de bumbac și de specii forestiere cu ciclu de producție scurt;

b). în cazul suprafețelor ocupate cu pajiști permanente situate la altitudini de peste 1.800 m, menținute în mod natural într-o stare adecvată pentru pășunat, activitatea minimă constă în pășunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, în perioada de pășunat, cu animalele pe care fermierul le deține; având în vedere că o alternativă neproductivă nu se poate desfășura la altitudini de peste 1.800 m.

4.1.1.2 Definirea întreținerii suprafeței agricole

4.1.1.2.1 Criterii de menținere a terenurilor arabile

Terenuri cultivate în scopul producției agricole sau suprafețe disponibile pentru producția agricolă, dar lăsate pârloagă, inclusiv zone neproductive, angajamente de dezvoltare rurală, zone împădurite, indiferent dacă terenul respectiv este sau nu ocupat cu sere, solarii sau alte mijloace de protecție fixe sau mobile.

- întreținerea terenurilor arabile prin cultivare și/sau prin îndepărtarea vegetației cel puțin o dată pe an pe terenul arabil, cu excepția suprafețelor împădurite prin măsurile finanțate prin PNDR 2007-2013 sau 2014-2020 sau PNS.

4.1.1.2.2 Criterii de menținere a culturilor permanente

Culturile permanente sunt următoarele : vii, livezi, pepiniere, hameiști, arbuști fructiferi, speciile forestiere cu ciclu scurt de producție, terenuri aflate în pregătire pentru înființare livezi, vii și alte culturi permanente, pentru care nu se practică un sistem de rotație, altele decât pajiștile permanente, care produc recolte repetate.

Terenurile pot fi menținute în pregătire pe o perioadă de maximum 3 ani, perioadă în care se realizează doar lucrări de pregătire/menținere necesare pentru înființarea noii culturi permanente.

Cu privire la întreținerea culturilor permanente în sine, aceasta constau în:

- lucrări de întreținere specifice plantațiilor pomicole, viticole, pepiniere, hameiști (tăieri de formare a coroanei, tăieri în verde, tăieri în uscat)

și

- lucrări de întreținere între rândurile de plante și între plante pe rând (o cosire anuală a vegetației ierboase și/sau lemnoasă spontană).

4.1.1.2.3 Criterii de menținere a pajiștilor permanente

Pajiști permanente (pășuni permanente şi fâneţe permanente) sunt terenuri consacrate producției de iarbă și de alte plante furajere erbacee cultivate sau spontane care nu au făcut parte din sistemul de rotație a culturilor din exploatație, timp de cel puțin cinci ani. Acestea pot include și alte specii, precum arbuști și/sau arbori, bune pentru pășunat, cu condiția ca iarba și alte plante furajere să rămână predominante.

Acestea trebuie menţinute într-o stare care sa le facă adecvate pentru păşunat sau pentru cultivare, fără acţiuni pregătitoare care să depășească folosirea metodelor și utilajelor agricole obișnuite, prin asigurarea

a cel puţin unei activităţi agricole anuale, precum recoltarea vegetației prin cosit și/sau îndepărtarea vegetației invazive sau prin păşunat.

4.1.2 Suprafață agricolă

4.1.2.1 Elemente ale sistemelor agroforestiere, atunci când sunt stabilite și/sau menținute pe suprafața agricolă

4.1.2.1.1 Elemente ale sistemelor agroforestiere pe terenuri arabile

Suprafețele acoperite cu perdele agroforestiere cu lățime de maxim 30 de metri cu rol de protecție a culturilor agricole. Norme detaliate cu privire la pretabilitatea speciilor de arbori și arbuști vor fi prevăzute în cadrul normativ de implementare a PNS 2023-2027. Dintre speciile agroforestiere de arbori și arbuști ce vor fi prevăzute pentru realizarea de perdele agroforestiere de protecție, în conformitate cu condițiile pedoclimatice naționale pot fi:

Stejar pedunculat, Stejar pufos, Stejar brumăriu, Măr sălbatic, Piersic sălbatic, Nuc negru, Ulm de Turkestan, Tei argintiu, Tei de deal (pucios), Tei cu frunza mare, Salcâm , Glădiţă, Paltin de câmp, Paltin de munte, Arţar tătăresc, Jugastru Acer câmpesc, Pin negru, Vişin turcesc, Prun sălbatic, Păducel, Sălcioară, Castan sălbatic, precum și alte specii, cu excepția: speciilor forestiere cu ciclu de producție scurt, brazi de crăciun sau arbori cu creștere rapidă pentru producția de energie.

4.1.2.1.2 Elemente ale sistemelor agroforestiere în culturi permanente

Suprafețele acoperite cu perdele agrosilvice de protecție cu lățime de maxim 30 metri cu rol de protecție a culturilor permanente.

Norme detaliate cu privire la pretabilitatea speciilor agroforestiere de arbori și arbuști vor fi stabilite prin prin norme naționale de implementare a PNS 2023-2027, respectiv, ghiduri elaborate de APIA și prin ordinul viitor al MADR pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și modului de implementare a intervențiilor de plăți directe decuplate și cuplate de producție. Dintre speciile agroforestiere de arbori și arbuști ce vor fi prevăzuți pentru realizarea de perdele agroforestiere de protecție, în conformitate cu condițiile pedoclimatice naționle pot fi: Stejar pedunculat, Stejar pufos, Stejar brumăriu, Măr sălbatic, Piersic sălbatic, Nuc negru, Ulm de Turkestan, Tei argintiu, Tei de deal (pucios), Tei cu frunza mare, Salcâm, Glădiţă, Paltin de câmp, Paltin de munte, Arţar tătăresc, Jugastru Acer câmpesc, Pin negru, Vişin turcesc, Prun sălbatic, Păducel, Sălcioară, Castan sălbatic, precum si alte specii cu excepția: speciilor forestiere cu ciclu de producție scurt, brazi de crăciun sau arbori cu creștere rapidă pentru producția de energie.

4.1.2.1.3 Elemente ale sistemelor agroforestiere pe pajiști permanente

Suprafețele acoperite cu perdele agroforestiere de protecție cu lățime de maxim 30 metri cu rol de protecție a pajiștilor permanente, cu condiția ca acest sistem agrosilvic să nu pericliteze îndeplinirea GAEC-ului 1 prevăzut la anexa III a Regulamentului nr. 2115/2021.

Norme detaliate cu privire la pretabilitatea speciilor agroforestiere de arbori și arbuști vor fi stabilite prin norme naționale de implementare a PNS 2023-2027, respective, ghiduri elaborate de APIA și prin ordinul viitor al MADR pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și modului de implementare a intervențiilor de plăți directe decuplate și cuplate de producție. Dintre speciile forestiere de arbori și arbuști ce vor fi prevăzuți pentru realizarea de perdele agroforestiere de protecție, în conformitate cu condițiile pedoclimatice naționale pot fi:

Stejar pedunculat, Stejar pufos, Stejar brumăriu, Măr sălbatic, Piersic sălbatic, Nuc negru, Ulm de Turkestan, Tei argintiu, Tei de deal (pucios), Tei cu frunza mare, Salcâm, Glădiţă, Paltin de câmp, Paltin de munte, Arţar tătăresc, Jugastru Acer câmpesc, Pin negru, Vişin turcesc, Prun sălbatic, Păducel, Sălcioară, Castan sălbatic, precum și alte specii, cu excepția: speciilor forestiere cu ciclu de producție scurt, brazi de crăciun sau arbori cu creștere rapidă pentru producția de energie.

4.1.2.2 Teren arabil

4.1.2.2.1 Alte observații legate de definirea terenului arabil

Suprafețe agricole pot fi considerate și:

- suprafețele cu zone sau elemente neproductive pe terenul arabil, precum: zone tampon de-a lungul râurilor, margini de câmp, teren necultivat dar întreținut (pârloagă), garduri vii, elemente de peisaj (arbori în aliniament, în grup sau izolați și terase existente pe terenul agricol), pâlcuri arbustive din zona de câmpie, iazuri, rigole/șanșuri, movile, zone cu specii forestiere cu ciclu scurt de producție, zone împădurite, zone cu Mischanthus. Detaliile, factorii de conversie, de ponderare vor fi prevăzute în legislația națională.

4.1.2.3 Culturi permanente

4.1.2.3.1 Definirea pepinierelor

Pepinierele reprezintă suprafețe cu plante tinere lemnoase cultivate în aer liber, destinate plantării ulterioare: pepiniere viticole și vii-mamă pentru portaltoi, pepiniere de pomi fructiferi și de fructe de pădure, pepiniere de plante ornamentale, pepiniere comerciale de arbori de pădure, cu excepția arborilor pentru nevoile proprii ale exploatației, crescuți în zona împădurită, pepiniere de arbori și arbuști pentru plantarea în grădini, parcuri, pe marginea drumurilor, pe rambleuri cum ar fi, dar fără a se limita la: plante pentru garduri vii, trandafiri și alți arbuști ornamentali, conifere ornamentale, precum și portaltoii acestora și materialul săditor.

4.1.2.3.2 Definirea speciilor forestiere cu ciclu scurt de producție

"Specii forestiere cu ciclu scurt de producție" constau în culturi de plante perene, lemnoase, ale căror rizomi sau tulpini rămân în pământ după recoltare, iar în următorul sezon răsar mlădițe noi. Se stabilesc ca fiind specii forestiere cu ciclu scurt de producție salcia (Salix spp.), plopul (Populus spp.) cu subspeciile plopul alb (Populus alba) și plopul negru (Populus nigra), arborele-prințesei (Paulownia), arbustul de petrol (Jatropha) etc. Suprafețele cultivate cu specii forestiere cu ciclu scurt de producție se recoltează integral cel puțin o dată la 6 ani, iar densitatea minima va fi de 600 de plante la hectar.

4.1.2.3.3 Alte observații legate de definirea culturilor permanente

Specii forestiere cu ciclu scurt de producție — suprafețe plantate cu specii de arbori încadrate la codul NC 06 02 9041.

4.1.2.4 Pajiști permanente

4.1.2.4.1 Definirea ierburilor și a altor plante furajere erbacee

Iarbă sau alte plante furajere erbacee — toate plantele erbacee care se găsesc în mod obișnuit pe pajiști permanente naturale sau care sunt incluse în mod normal în amestecurile de semințe pentru pajiști și pot fi utilizate în hrana animalelor.

4.1.2.4.2 Decizia de a utiliza criteriul „aratului" în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente

: **Nu**

4.1.2.4.3 Decizia de a utiliza criteriul „lucrărilor solului" în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente

: **Nu**

4.1.2.4.4 Decizia de a utiliza criteriul „reînsămânțării cu diferite tipuri de iarbă" în legătură cu clasificarea pajiștilor permanente

: **Nu**

4.1.2.4.5 Decizie privind includerea altor specii de arbori și/sau arbuști care produc hrană pentru animale, cu condiția ca iarba și alte plante furajere erbacee să rămână predominante

: **Da**

4.1.2.4.6 Decizie privind includerea altor specii, cum ar fi arbuştii şi/sau arborii, care sunt bune pentru păşunat şi/sau care produc hrană pentru animale, în care ierburile şi alte plante furajere erbacee nu sunt în mod tradiţional predominante sau sunt absente în zonele de păşunat

Decizie privind includerea altor specii, cum ar fi arbuștii și/sau arborii, care sunt bune pentru păşunat și/sau care produc hrană pentru animale, în care ierburile și alte plante furajere erbacee nu sunt în mod tradițional predominante sau sunt absente în zonele de păşunat : **Nu**

a) În cazul unui răspuns afirmativ, se aplică tuturor SM/regiunilor? : **Nu**

b) în cazul unui răspuns negativ la întrebarea a), se aplică numai terenurilor care fac parte din practicile locale consacrate? : **Nu**

b) în cazul unui răspuns negativ la întrebarea a), se limitează sau se aplică altor suprafețe decât cele cu practici locale consacrate? : **Nu**

4.1.2.4.7 Alte observaţii legate de definirea pajiştilor permanente

În cadrul pajiștilor este inclusă și Livada tradiţională utilizată extensiv - suprafeţele de livezi tradiţionale care sunt utilizate în principal ca pajişti permanente prin cosit şi/sau păşunat. Densitatea pomilor este de maximum 240 pomi/ha, indiferent de specia cultivată, iar intervalele dintre pomi sunt acoperite cu specii furajere erbacee sau din flora spontană.

4.1.2.5 Alte observaţii legate de definirea suprafeţei agricole în general

Suprafață agricolă — orice suprafață utilizată ca teren arabil, pajişti permanente (pășune permanentă sau fâneață permanentă) sau cultivată cu culturi permanente.

Suprafață agricolă – suprafețele utilizate pentru producția de cânepă cu conținut de tetrahidrocanabinol din soiurile utilizate nu depășește 0,3%.

Suprafață agricolă – suprafețele cu destinație piscicolă, utilizate temporar în scop agricol pe întreaga perioadă a anului de cerere, conform prevederilor capitolului 4.1.3.3.

Toate suprafețele cu destinație piscicolă, utilizate temporar în scop agricol, solicitate la plată, vor face obiectul unui control pe teren la fața locului, pentru a se asigura asupra desfășurării activității agricole.

4.1.3 Hectar eligibil

4.1.3.1 Criteriile privind modul de stabilire a predominanţei activităţii agricole în cazul în care terenul este utilizat şi pentru activităţi neagricole

Hectarele eligibile pot fi utilizate și pentru activități neagricole cu condiția ca acestea să nu îngreuneze activitățile agricole. Activitățile agricole trebuie să poată fi exercitate fără a fi afectate semnificativ de intensitatea, natura, durata și calendarul activităților neagricole. Hectarele trebuie să fie înregistrate în sistemul integrat de administrare și control IACS. Predominanța activității agricole se poate stabili și în situația utilizării neagricole ocazionale, din care rezulta că nu exista riscul degradării solului.

Pot fi eligibile și suprafețele de teren utilizate în scop agricol, pe care sunt amplasate obiective pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile, doar în situația în care activitatea de producere a energiei electrice nu îngreunează/împiedică desfășurarea activității agricole (activitatea agricolă este predominantă și poate fi exercitată fără a fi afectată semnificativ de intensitatea, natura, durata și calendarul activității de producere a energiei electrice), conform prevederilor stabilite în legislația națională.

Toate suprafețele solicitate la plată utilizate în scop agricol și pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile, vor face obiectul unui control pe teren la fața locului, pentru a se asigura asupra desfășurării activității agricole.

Activitatea neagricolă:

- nu trebuie să interfereze cu activitatea agricolă obișnuită pentru o perioadă mai lungă de 120 de zile- nu trebuie să conducă la degradarea structurii solului, nici să conducă la distrugerea acoperirii vegetale;
- nu trebuie să pericliteze respectarea bunelor condiții agricole și de mediu pe parcelă și totodată trebuie să permită menținerea suprafeței agricole în bune condiții agronomice și de mediu;

- se va desfășura numai în situații justificate de către fermier, în cazul suprafețelor ocupate cu plante de cultură;

În cazul în care activitatea neagricolă depășește 120 de zile și se constată că activitatea neagricolă nu a condus la deterioarea solului și a învelișului vegetal, terenul poate fi considerat eligibil doar în situații de întârziere obiective ce pot fi justificate de către fermier. În cazul în care aceste situații nu pot fi dovedite de către fermier, în urma justificărilor sau în lipsa acestora, terenul va considerat neeligibil.

Aceste condiții vor fi specificate în reglementările naţionale de implementare.

4.1.3.2 Criteriile pentru asigurarea faptului că terenurile se află la dispoziția fermierului

Fermierul demonstrează la depunerea cererii că deține documente din care să reiasă că are teren în folosință și la dispoziția sa în conformitate cu legislația națională, cum sunt:

a) adeverință conform înscrisurilor din Registrul Agricol, aferente anului curent de cerere, care se completează conform modelului-cadru prevazut în legislația națională. Adeverințele sunt acordate de Primărie din arealul UAT ului la care este arondat fermierul, în baza documentelor furnizate de fermieri și care atestă dreptul de folosință al terenului (după caz aceste documente pot fi: titlu de proprietate, act de moștenire, act de vânzare cumpărare, contract de arendă, contract de concesiune, comodat).

b) copie conform cu originalul a contractului de închiriere/concesiune/comodat a suprafeței agricole, încheiat între fermier și unitățile administrativ-teritoriale, după caz.

c) copie conform cu originalul a contractului de concesiune/arendă a suprafeței agricole, încheiat între fermier și Agenția Domeniilor Statului sau alte entități de drept public.

APIA efectuează control administrative la depunerea cererilor de plată de către fermieri, suprafețele declarate în cererile unice de plată pentru care nu se depun documentele prevăzute anterior până la data-limită de depunere a cererilor unice de plată cu penalități de întârziere sunt neeligibile.

4.1.3.3 Perioada în care o suprafață trebuie să respecte definiția „hectarului eligibil”

Perioada 1 ianuarie – 31 decembrie

4.1.3.4 Decizia de a include anumite suprafețe utilizate pentru activități agricole doar din doi în doi ani

: **Nu**

4.1.3.5 Decizie privind includerea altor elemente de peisaj (cele care nu sunt protejate prin GAEC), cu condiția ca acestea să nu fie predominante și să nu afecteze în mod semnificativ desfășurarea unei activități agricole din cauza suprafeței pe care o ocupă

: **Nu**

4.1.3.6 Decizie privind pajiștile permanente cu caracteristici neeligibile dispersate, pentru a aplica coeficienți de reducere ficși pentru a determina suprafața considerată eligibilă

: **Nu**

4.1.3.7 Decizia de a menține eligibilitatea suprafețelor eligibile anterior atunci când acestea nu mai corespund definiției „hectarului eligibil” în temeiul articolului 4 alineatul (4) literele (a) și (b) din Regulamentul SPR ca urmare a utilizării sistemelor naționale ale căror condiții sunt conforme cu intervențiile acoperite de sistemul integrat menționat la articolul 63 alineatul (2) din Regulamentul orizontal al UE care permite producerea de produse care nu sunt incluse în anexa 1 prin intermediul

cultivării plantelor palustre și care contribuie la obiectivele legate de mediu și climă ale Regulamentului SPR

: **Nu**

4.1.4 Fermier activ

4.1.4.1 Criterii de identificare a celor cu un nivel minim de activitate agricolă

Sunt fermieri activi:

I. fermierii persoane fizice sau juridice care în anul anterior de plată ar fi avut dreptul să primească plăţi directe în cuantum mai mic sau egal cu 5.000 euro;

II. fermierii, persoane fizice sau persoane juridice, care în anul anterior de plată ar fi avut dreptul să primească plăţi directe în cuantum mai mare de 5.000 euro și sunt implicați în cel puțin un nivel minim de activitate agricolă, după cum urmează:

a) În cazul în care exploatează o suprafață de teren de cel puțin 50 de ha, trebuie să demonstreze că au dreptul să desfășoare activitate agricolă conform legii, demonstrat după caz, prin:

- adeverința eliberată de primărie, sau extras din BND al ANSVSA pentru deținătorii de animale, în cazul persoanelor fizice;

sau

- certificat constatator, eliberat de ONRC, în cazul persoanelor juridice/PFA/II/IF;

sau

- actul de înființare/actul constitutiv/statutul/actul normativ de înființare/regulamentul de organizare și funcționare/alte documente doveditoare ale dreptului de desfășurare a activității agricole, în cazul altor forme de organizare.

sau

b) În cazul în care exploatează o suprafață de teren de maximum 50 ha, trebuie sa îndeplinească cumulativ următoarele condiții

1. au dreptul să desfășoare activitate agricolă conform legii, demonstrat, după caz, prin:

- adeverința eliberată de primărie, sau extras din BND al ANSVSA pentru deținătorii de animale, în cazul persoanelor fizice;

sau

- certificat constatator, eliberat de ONRC, în cazul persoanelor juridice/PFA/II/IF;

sau

- actul de înființare/actul constitutiv/statutul/actul normativ de înființare/regulamentul de organizare și funcționare/alte documente doveditoare ale dreptului de desfășurare a activității agricole, în cazul altor forme de organizare.

și

2. îndeplinesc cel puțin una din următoarele cerințe:

- cuantumul anual total al plăților directe reprezintă cel puțin 5% din veniturile sale totale obținute din activități neagricole în ultimul an fiscal pentru care sunt disponibile dovezi verificabile;

sau

- au venituri din activități agricole reprezentând cel puțin o treime din veniturile total obținute în ultimul an fiscal pentru care sunt disponibile dovezi verificabile.

III. fermierii, persoane fizice sau juridice care depun pentru prima dată cerere de plată, dacă sunt înregistrați cu activitate agricolă, după caz, la ONRC sau Registrul societăților agricole de la nivelul Judecătoriei, în cazul persoanelor juridice, respectiv în Registrul Agricol sau BND al ANSVSA pentru deținătorii de animale, în cazul persoanelor fizice.

IV. suplimentar condițiilor/cerințelor de la pct. I-III, începând cu anul 2027, fermierii care exploatează terenuri încadrate în categoria de folosință teren arabil fac dovada înființării/întreținerii culturii sau întreținerii terenului, după caz, în anul de cerere prin documente doveditoare/justificative, detaliate în legislația națională subsecventă.

4.1.4.2 Decizia de a utiliza o listă negativă pentru activități neagricole ca instrument complementar

: **Da**

Activitățile non-agricole sunt cele care se referă la activitățile desfășurate în cadrul aeroporturilor, serviciilor de transport, sistemelor de alimentare cu apă, serviciilor imobiliare, activităților desfășurate pe terenurile permanente de sport și terenurile destinate activităților de recreere, firmelor/companiilor de construcții, sau de către administratori de păduri de stat sau private, penitenciare, unități administrativ – teritoriale (comune, orașe, municipii, județe).

Persoanele juridice ori formele asociative de persoane fizice sau juridice care în anul anterior de plată ar fi avut dreptul să primească plăți directe în cuantum mai mare de 5.000 euro, precum și cei care depun pentru prima dată cererea de plată și au activități desfășurate în cadrul aeroporturilor, serviciilor de transport, sistemelor de alimentare cu apă, serviciilor imobiliare, activităților desfășurate pe terenurile permanente de sport și terenurile destinate activităților de recreere, firmelor/companiilor de construcții, sau de către administratori de păduri de stat sau private, penitenciare, unități administrativ – teritoriale (comune, orașe, municipii, județe), pot fi considerate fermier activ dacă din documentele furnizate dovedesc îndeplinirea uneia din următoarele condiții:

- cuantumul anual total al plăților directe reprezintă cel puțin 5% din veniturile sale totale obținute din activități neagricole în ultimul an fiscal pentru care sunt disponibile astfel de dovezi verificabile;

- veniturile totale obținute în cadrul exploatației din activități agricole reprezintă cel puțin o treime din veniturile totale obținute în ultimul an fiscal pentru care sunt disponibile dovezi verificabile.

4.1.4.3 Decizia de a stabili un cuantum de plăți directe, nu mai mare de 5 000 EUR, în temeiul căreia fermierii sunt considerați, în orice caz, „fermieri activi”

: **Da**

Fermierul care în anul anterior de plată ar fi avut dreptul la plăţi directe care nu ar fi depăşit cuantumul de 5.000 euro precum și cei care nu au depus cereri unice de plată în anul anterior dar calculul estimat al plăților directe nu depășește cuantumul de 5.000 euro este fermier activ şi poate beneficia de plăți directe. Pragul de 5000 de euro este stabilit având în vedere preponderența fermelor mici și mijlocii din România dar cu o importanță crescută pentru vitalitatea rurală. În acest context, cât și în vederea reducerii poverii administrative, cca. 90 % dintre fermieri mici și mijlocii se vor încadra ca fermieri activi.

4.1.5 Tânăr fermier

4.1.5.1 Limita maximă de vârstă

Limita maximă de vârstă: **40**

4.1.5.2 Condiții pentru a fi „șef al exploatației”

În cazul persoanelor fizice/Persoană Fizică Autorizată/Întreprindere individuală/Întreprindere Familială, tânărul trebuie să dețină un controlul privind luarea deciziilor referitoare la gestionarea exploatației agricole.

În cazul persoanelor juridice controlul efectiv se dovedește prin:

- exercitarea de către tânărul fermier a calității de asociat unic sau

- exercitarea de către tânărul fermier cumulativ a calității de acționar sau asociat majoritar (deținerea a 50%+1 din acțiuni / parți sociale) și administrator/manager. Condiția este îndeplinita şi dacă mai multe persoane fizice tineri fermieri dețin împreuna calitatea de acționar sau asociat majoritar sau toți acționarii/

asociații sunt persoane fizice tineri fermieri, situație in care unul dintre aceștia trebuie să aibă și calitatea de administrator/manager.

4.1.5.3 Formare adecvată și/sau competențe necesare

Dovada formării sau a deținerii competențelor adecvate în domeniul agricol (diploma/certificat absolvire).
Tânărul fermier trebuie să îndeplinească una dintre următoarele condiții:
-Minim un curs de inițiere în domeniul agronomic acreditat
-Un certificat de absolvire a unei forme de învățământ agronomic formal (școală profesională, liceu, etc.)
-Deținerea unui certificat de competențe profesionale în domeniul agronom
- Experiență practică în activitate agricolă de cel puțin 12 luni acumulată în ultimii 10 ani în cadrul unei exploatații agricole.
În cazul persoanelor juridice cu mai mulți acționari/asociați persoane fizice tineri fermieri care cumulativ îndeplinesc condiția de tânăr fermier, cerința privind formarea sau competențele adecvate trebuie îndeplinita de către persoana fizica tânăr fermier care are calitatea de administrator/manager al exploatației.

4.1.5.4 Alte observații legate de definirea „tânăr fermier”

N/A

4.1.6 Fermier nou

4.1.6.1 Condiții pentru a fi „șef al exploatației” pentru prima oară

N/A

4.1.6.2 Formare adecvată și competențe necesare

N/A

4.1.7 Cerințe minime care trebuie respectate pentru a primi plăți directe

4.1.7.1 Prag

Prag în ha: **1**
Prag în EUR: **150**

4.1.7.2 Explicație

Exploatație cu suprafață de minim 1 ha - Referitor la limita fizică de suprafață de 1 hectar aplicabilă într-o considerabilă parte a exploatațiilor din **sectorul vegetal,** s-a avut în vedere principiul simplificării administrative a PAC, respectiv, evitarea poverii administrative în implementare fiind asigurată, conform calculului APIA, pentru acordarea unui sprijin direct în cuantum de 100 euro sunt necesare costuri de 1,50 euro. În plus, în categoria fermelor din sectorul vegetal la care se adresează limita de 1 ha se regăsește o mare parte din numărul fermelor mici, (total ferme cuprinse între 1-2 ha: 258.000 fermieri ce gestionează 372.105 ha) cu un rol social determinant pentru vitalitatea spațiului rural românesc.
Pragul valoric de minim 150 de euro se aplică în cazul exploatațiilor din **sectorul zootehnic** ce dețin mai puțin de 1 ha și care solicită sprijin legat de animale sub formă de plăți directe. În vederea evitării poverii administrative, plățile directe legate de animale care nu ating pragul valoric de 150 euro/exploatație nu vor fi acordate fermierilor. Pragul valoric de 150 de euro a fost stabilit având în vedere evitarea creării unor sarcini administrative excesive în implementare. În urma analizei APIA, s-a constatat că pentru acordarea unui sprijin în cuantum de 150 euro sunt necesare costuri de 2,25 euro, astfel principiul simplificării administrative a PAC fiind respectat. În această ordine de idei, acordarea subvenției minime pentru acești fermieri reprezintă o contribuție certă la suplimentarea veniturilor din gospodăriile agricole cu un rol important în păstrarea vitalității spațiului rural. Pe termen mediu este posibil ca prin prezența lor și

menținerea activității agricole în mediul rural să conducă la o dezvoltare sustenabilă social economică.

4.1.8 Alte definiții utilizate în planul PAC

Titlul	Descriere

4.2 Element legate de plățile directe

4.2.2 Reducerea plăților directe

4.2.2.1 Descrierea reducerii și/sau a plafonării plăților directe

Aplicați reducerea plăților? : **Nu**
Aplicați plafonarea (și anume, o reducere de 100 %)? : **Nu**

4.2.2.2 Subcontractarea costurilor cu forța de muncă

Aplicați scăderea costurilor forței de muncă? : **Nu**

4.2.2.3 Produsul estimat al reducerii plăților directe și a plafonării pentru fiecare an

Anul de cerere	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Explicații**
Exercițiul financiar	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Produsul estimat anual total (EUR)	0	0	0	0	0	
– utilizare pentru plăți redistributive (EUR)	0	0	0	0	0	
– utilizare pentru alte intervenții de plăți directe (EUR)	0	0	0	0	0	
– transfer către FEADR (EUR)	0	0	0	0	0	

4.2.3 Aplicarea la nivelul membrilor persoanelor juridice sau grupurilor/la nivelul grupului de entități juridice afiliate (articolul 110).

– Aplicarea pragurilor/limitelor stabilite în [SPR] sau [HZR] la nivelul membrilor persoanelor juridice sau ai grupurilor:
Articolul 17 alineatul (4) din [SPR] Reducerea plăților
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 29 alineatul (6) primul paragraf din [SPR] CRIS
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 30 alineatul (4) din [SPR] CSI
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 17 alineatul (1) din [SPR] Disciplină financiară
Aplicarea pragului : **Nu**

– În cazul în care pragurile/limitele stabilite de SM, aplicarea acestor praguri/limite la nivelul membrilor persoanelor juridice/grupurilor:
Articolul 28 din [SPR] Plată pentru micii fermieri
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 31 din [SPR] Programe voluntare pentru climă și mediu
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolele 32-34 din [SPR] CSI
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 70 din [SPR] Angajamente în materie de mediu și climă și alte angajamente în materie de gestionare
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 71 din [SPR] Constrângeri naturale și alte constrângeri specifice anumitor zone
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 72 din [SPR] Dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 73 din [SPR] Investiții
Aplicarea pragului : **Nu**

Articolul 75 din [SPR] Instalarea tinerilor fermieri și întreprindere rurală nou înființată
Aplicarea pragului : **Nu**

– Aplicarea pragurilor/limitelor stabilite în [SPR] la nivelul grupului de entități juridice afiliate:
Articolul 29 alineatul (6) al doilea paragraf din [SPR] CRIS
Aplicarea pragului : **Nu**

4.2.4 Contribuție la instrumentele de gestionare a riscurilor

Aplicați opțiunea de a condiționa până la 3 % din plățile directe de faptul că acest cuantum este utilizat pentru contribuția la un instrument de gestionare a riscurilor? : **Da**
Care este procentajul? **3**
Elemente principale

Obiectivul activării acestei prevederi este de a constitui un instrument de gestionare a riscurilor din contribuțiile tuturor fermierilor beneficiari de plăți directe.

Astfel, fermierii vor avea asigurat un sprijin sub forma unei despăgubiri în cazul în care se confruntă cu pierderi ale producției care intră sub incidența condițiilor de eligibilitate prevăzute în cadrul intervenției specifice finanțate din FEADR și care să le asigure un sprijin financiar pentru a le permite acoperirea cel puțin a unei părți a cheltuielilor efectuate.

Valoarea estimată anuală a contribuțiilor reprezentând 3% din plățile directe ale fermierilor este de aprox. 59 mil. euro, urmând a fi completată cu resurse din FEADR și bugetul național. În cazul în care fondurile colectate pe parcursul unui an nu sunt utilizate integral pentru plata despăgubirilor, acestea se vor capitaliza la nivelul instrumentului de sprijin.

Principiile de funcționare ale instrumentului de sprijin precum și complementaritatea în cadrul intervențiilor de gestionare a riscurilor sunt detaliate în cadrul fișei intervenției *Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole.*

Această intervenție urmează să fie activată după aprobarea prin legislația națională a regulilor privind instituirea și funcționarea mecanismului de gestionare a fondurilor aferente instrumentului, a fluxurilor financiare necesare, precum și a normelor de evaluare a pagubelor și stabilire a cuantumului despăgubirilor pentru riscurile acoperite prin intervenție, urmând ca regulile aplicabile să fie ulterior detaliate și în intervenție.

4.3 Asistență tehnică

4.3.1 Obiective

Fondurile de asistență tehnică acordate pentru perioada 2023-2027 vor sprijini acțiunile necesare pentru

managementul și implementarea eficientă și eficace a Planului Strategic, inclusiv pentru înființarea și funcționarea Rețelei Rurale Naționale.

Bugetul alocat are în vedere atât perioada de programare anterioară, cât și perioada viitoare de programare.

4.3.2 Sfera de aplicare și planificarea orientativă a activităților

Asistența Tehnică sprijină acțiunile de pregătire, management, monitorizare, evaluare, informare și comunicare, audit și control necesare pentru implementarea eficientă și eficace a Planului Strategic.

În acest sens, prin fondurile de AT vor fi finanțate activități necesare pentru:

- Întărirea capacității administrative a personalului organismelor implicate în implementarea PS, prin cheltuieli pentru pregătirea profesională, fidelizarea și remunerarea personalului, prin plata salariilor personalului și a stimulentelor salariale pentru beneficiarii de la 4.3.3;
- Sprijinirea capacității logistice a organismelor administrative implicate în punerea în aplicare a planului;
- Sprijinirea activităților de verificare, evaluare, audit și control;
- Dezvoltarea și actualizarea sistemelor informatice necesare implementării PS, asigurarea suportului tehnic și logistic necesar (achiziția și întreținerea echipamentelor informatice inclusiv infrastructura IT, licențe, softuri etc.);
- Activitățile privind monitorizarea, evaluarea și raportarea PS (studii, documentații, analize, cercetări, precum și orice expertiză sau proiecte care pot fi necesare în legătură cu evaluarea, monitorizarea și colectarea de date pentru PS PAC 2023-2027);
- Înființarea și funcționarea Rețelei Rurale Naționale (orice tip de cheltuială necesară înființării și funcționării Rețelei Rurale Naționale PAC);
- Acțiuni specifice de promovare și informare cu privire la PAC 2023-2027;
- Acțiuni de reducere a poverii administrative;
- Cheltuielile necesare pentru organizarea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare şi a altor grupuri de lucru constituite în scopul asigurării implementării şi monitorizării PAC 2023-2027;
- Acțiunile necesare pentru pregătirea, implementarea și monitorizarea planurilor de acțiune;
- Activitățile necesare pentru închiderea PNDR 2014-2020, inclusiv evaluarea ex-post a PNDR;
- Activitățile necesare pentru pregătirea perioadei post 2027.

Lista nu este exhaustivă. Pentru alte tipuri de activități trebuie să existe o justificare fundamentată, astfel încât să se asigure buna implementare a PAC 2023-2027.

4.3.3 Beneficiari

Beneficiarii asistenței tehnice sunt:

- Autoritatea de Management (AM), inclusiv Rețeaua Rurală Națională (RRN PAC).
- Agențiile de plăți (AP),
- Direcția pentru coordonarea Agențiilor de Plăți,
- Autoritatea Competentă (AC).

Cheltuielile referitoare la Organismul de Certificare nu sunt acoperite prin fondurile de Asistență Tehnică.

4.3.4 Rata

Indicați procentajul din contribuția totală a FEADR la planul strategic PAC care va fi utilizat pentru finanțarea acțiunilor de asistență tehnică. Un singur procentaj pe parcursul perioadei (până la 4 %/până la 6 % pentru BE, DK, EE, CY, LV, LT, LU, MT, NL, SI, SE) **3.67**

4.4 Rețeaua PAC

4.4.1 Prezentare generală succintă și obiective ale rețelei naționale PAC, inclusiv activități de sprijinire a PEI și fluxuri de cunoștințe în cadrul AKIS

Rețeaua Rurală Națională (RRN) este rețeaua națională pentru politica agricolă comună reglementată în Regulamentul privind PS PAC.

RRN este structura care reunește organizații nonguvernamentale, fermieri, administrații publice locale, structuri teritoriale și de nivel național, reprezentanți ai sectorului agricol, consilieri, cercetători, promotori ai inovării și alți actori activi în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale, facilitând crearea de contacte între aceștia.

RRN va avea ca arie de interes și acțiune întreaga politică agricolă comună, atât Pilonul I cât și Pilonul II, și va desfășura activități pentru toate intervențiile din PNS. Prin urmare, va implica mai multe entități interesate de domeniul agriculturii, dezvoltării rurale și implicit de interconectarea prin RRN decât în perioada anterioară.

RRN va începe implementarea Planului de Acțiune (PA) propriu nu mai târziu de 12 luni de la aprobarea PNS.

Obiectivele RRN, inclusiv activitățile de sprijin PEI și transferul de cunoștințe AKIS.

Interconectarea prin intermediul RRN va viza următoarele obiective:

1. creșterea implicării tuturor părților interesate în implementarea PNS;
2. sprijinirea implementării PNS și asigurarea tranziției către un model de implementare bazat pe performanță;
3. contribuție la îmbunătățirea calității implementării PNS;
4. informarea publicului larg și a potențialilor beneficiari cu privire la PAC și la oportunitățile de finanțare;
5. încurajarea inovării în agricultură și în domeniul dezvoltării rurale, precum și a incluziunii și interacțiunii între toate părțile interesate în schimbul de cunoștințe și procesul de consolidare a cunoștințelor;
6. contribuție la diseminarea activităților de monitorizare și evaluare a implementării PNS;
7. contribuție la diseminarea rezultatelor implementării PNS.

Pentru realizarea obiectivelor RRN sarcinile sunt următoarele*:*

- colectarea, analiza și diseminarea de informații privind acțiunile și bunele practici implementate sau sprijinite în cadrul PNS, precum și o analiză a dezvoltării agriculturii și zonelor rurale, relevante în cadrul obiectivelor specifice prevăzute la articolul 6 (1) din Regulamentul privind PS PAC;
- contribuție la consolidarea capacității administrației publice și a altor părți implicate în implementarea PNS, inclusiv în ceea ce privește activitățile de monitorizare și evaluare;
- crearea de platforme, forumuri și organizarea de evenimente pentru a facilita schimbul de experiență și colaborarea (peer to peer) între părțile interesate, inclusiv posibilitatea colaborării cu rețelele din țările terțe;
- colectarea și facilitarea diseminării de informații, precum și interconectarea entităților și a proiectelor finanțate, cum ar fi grupurile de acțiune locală menționate la articolul 33 din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060 privind dispoziţiile comune (CPR), grupurile operaționale ale Parteneriatului european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii

menționat la articolul 127 (3) din Regulamentul privind PS PAC, precum și structuri și proiecte echivalente;
- sprijinirea interconectării în vederea creării grupurilor operaționale PEI cât și a cooperării între grupuri operaționale PEI, GAL-uri sau structuri similare de dezvoltare locală, inclusiv cooperarea transnațională;
- crearea de legături/conexiuni cu alte strategii sau rețele finanțate de Uniunea Europeană;
- contribuția la dezvoltarea continuă a PAC și la pregătirea PNS pentru următoarea perioadă de programare;
- participarea și contribuția la rețeaua europeană PAC.

RRN va desfășura activități de informare, diseminare și cooperare pentru beneficiarii și potențiali beneficiari ai plăților directe, responsabilii MADR, Agenția de Plăți

- difuzarea de informații pe scară largă privind posibilitățile de finanțare din Pilonul 1;
- consolidarea dialogului dintre părțile interesate în ceea ce privește implementarea activităților din cadrul Pilonului I;

RRN va disemina rezultatele activităților de monitorizare și evaluare privind implementarea PNS

- informarea în timp real online și prin intermediul mijloacelor social-media a publicului larg privind stadiul implementării PNS.
- organizarea unor evenimente tip conferințe naționale și regionale, târguri și expoziții care să implice un număr mare de participanți

RRN va sprijini GAL-uri sau structuri similare de dezvoltare locală, inclusiv cooperarea transnațională

- facilitarea interconectării între GAL-uri sau structuri similare de dezvoltare locală, în vederea schimbului de experiență, al cooperării și în identificarea de parteneri din alte state membre cu ajutorul Rețelei Europene PAC pentru realizarea proiectelor de cooperare interteritorială și transnațională
- promovarea rezultatelor proiectelor și diseminarea informațiilor relevante privind activitatea GAL-urilor în vederea eficientizării implementării proiectelor finanțate prin LEADER.
- cooptarea și a altor structuri de dezvoltare locală în activitățile RRN.

RRN va participa și contribui la rețeaua europeană PAC

- participarea la evenimentele rețelei europene PAC.
- colectarea/diseminarea de informații în scopul schimbului de experiență cu alte state membre și alte rețele UE, în conformitate cu articolul 126 din Regulamentul UE nr. 2115/2021.
- diseminarea informațiilor și încurajarea participării altor părți interesate la activitățile rețelei europene PAC.

RRN va sprijini schimbul de cunoștințe și inovare în agricultură între partenerii AKIS, prin:

- facilitarea schimbului de cunoștințe și crearea de conexiuni între părțile interesate din sistemul AKIS (cercetători, consilieri, antreprenori, fermieri și alte părți interesate);
- asigurarea unui cadru pentru schimbul de cunoștințe și cooperare, inclusiv în cadrul grupurilor tematice, având ca scop îmbunătățirea nivelului de cunoștințe și competențe ale părților interesate

din sistem;

- facilitarea pregătirii și punerii în aplicare a proiectelor interactive;
- cooperarea între grupurile operaționale, promovarea acestora și diseminarea rezultatelor;
- promovarea bunelor practici în ceea ce privește crearea și punerea în aplicare a unor soluții noi sau inovatoare în agricultură și în zonele rurale;
- crearea sau întreținerea de platforme/forumuri pentru schimbul de cunoștințe și informații între părțile interesate ce vor fi interconectate cu platforme care promovează proiectele UE Horizon;
- difuzarea de informații privind activitățile în curs, soluțiile inovatoare.
- atragerea cercetătorilor și consilierilor ca membri ai RRN și încurajarea implicării active prin participarea la activitățile RRN: evenimente, studii, vizite de lucru și realizarea de materiale informative în scopul împărtășirii cunoștințelor
- crearea de conexiuni între cercetători, consilieri, antreprenori, fermieri și alte părți interesate prin participarea acestora la ateliere de lucru la nivel de experți pentru a facilita schimbul de informații.

Totodată, RRN va facilita legătura dintre Grupurile Operaționale PEI și Rețelele Tematice Horizon și proiectele cu mai mulți actori prin:

- acțiuni de informare cu privire la cofinanțarea ideilor inovatoare în cadrul altor surse de cofinanțare (Horizon Europe);
- menținerea legăturii permanente cu punctele de contact naționale Horizon privind informațiile referitoare la apelurile și proiectele Horizon;
- dezvoltarea unei aplicații web care să deservească publicul larg în vederea informării prin intermediul interconectării cu platforme care promovează proiectele UE Horizon;
- realizarea și distribuirea unor materiale informative și publicitare (publicații, comunicate de presă, fișe informative și alte rapoarte), rețele sociale, newsletter, newsflash etc;
- sprijinirea cooperării și a inovării prin organizarea unor evenimente la care sa fie invitate institute de cercetare, universități de profil din toate regiunile țării, reprezentanți ai GO PEI, alături de fermieri, licee agricole, consilieri;
- organizarea unui eveniment anual, la momentul publicării programului de lucru Horizon, cu scopul interconectării GO din România cu consorții de proiecte Horizon multi-actor.

Instrumente specifice RRN sunt:

• instrumente de schimb de experiență și cooperare, cum sunt:
- organizarea unor evenimente de cooperare/târguri,
-ghiduri de cooperare,
-baze de date cu informații de contact.

• instrumente de dezvoltare a cunoștințelor, precum:
-organizarea unor grupuri de lucru tematice,
-studii analitice,
-colectarea de exemple de proiecte tip, de bune practici și de studii de caz.

• instrumente de diseminare a informațiilor prin media, precum:
-realizarea și distribuirea unor materiale informative și publicitare (publicații, comunicate de presă, fișe informative și alte rapoarte),
-baze de date,
-forumuri de discuții,
-cursuri de instruire,

-utilizarea multiplicatorilor de informații,
-platformă web,
-rețele sociale, newsletter, newsflash.

Acțiunile de informare și schimburile de experiență au un rol important în dobândirea de cunoștințe și concepte noi în rândul fermierilor și a persoanelor active în domeniul agro-alimentar, permițându-le acestora să aibă contact cu echipamente și utilaje moderne, tehnologii inovatoare, să beneficieze de transfer de practici noi etc.

Astfel, RRN va organiza reuniuni, întâlniri, evenimente pentru a pune în legătură actorii relevanți din domeniu, va disemina exemple de bune practici prin toate instrumentele aflate la dispoziție.

4.4.2 Structura, guvernanța și funcționarea rețelei naționale PAC

Pentru a valorifica experiența acumulată de actuala rețea rurală națională, RRN va fi înființată pe baza acesteia. Astfel, se va asigura continuitatea funcționării rețelei, se vor întări capacitatea administrativă și modalitățile de intervenție, ținând seama de acumulările realizate în perioada anterioară și de domeniul de acțiune mai larg al RRN în perioada de programare 2023-2027.

Serviciul RNDR din cadrul Autorității de Management reprezintă Unitatea de Sprijin a Rețelei (US RRN) existentă la nivel central și regional. În vederea asigurării eficienței RRN, echipa US RRN va asigura gestionarea activităților Rețelei pentru implementarea Planului de Acțiune (PA) și va fi formată din personal din cadrul AM, de la nivel central și regional (Compartimente de Dezvoltare Rurală Județene).

Compartimentele regionale, în calitate de unități regionale, vor îndeplini sarcini de colaborare în rețea la nivel regional în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale respectiv: informarea publicului larg cu privire la oportunitățile de finanțare oferite prin PNS, facilitarea interconectării între părțile interesate, identificarea nevoilor și colectarea de informații de la nivel regional. De asemenea, compartimentele regionale vor colecta teme de interes și exemple de bune practici din fiecare regiune, fiind responsabile de reprezentarea RRN la evenimentele organizate atât de rețea, cât și de alte entități.

Conform art. 125(1) al Regulamentului privind PS PAC, din fondurile alocate componentei de Asistență Tehnică a PNS, o alocare distinctă se va rezerva înființării și funcționării RRN.

Finanțarea va fi utilizată pentru implementarea PA al RRN de către structurile implicate, prin:

a) *implementarea activităților al căror beneficiar este US RRN*, implicit AM PNS, în scopul diseminării de informații privind dezvoltarea rurală prin instrumente precum organizarea de evenimente, vizite de studiu și schimb de experiență, cursuri, acțiuni realizate în vederea asigurării unei abordări unitare și informări permanente, livrabile, social media etc.

b) *implementarea activităților ai căror beneficiari pot fi entități cu caracter public sau privat nonprofit, asociații, fundații, parteneriate*, având calitatea de membri ai RRN, care desfășoară activități și proiecte conform PA RRN, în vederea facilitării proceselor de cooperare și a acțiunilor realizate în comun, dezvoltării capacității de inovare, schimbului de experiență și cunoștințe între actorii locali etc.

AM se va asigura că beneficiarii sprijinului prin RRN menționați la lit. b) vor dispune de personal cu competențe pentru desfășurarea în mod eficient a activităților RRN.

PA va cuprinde activitățile pe termen scurt, mediu și lung desfășurate de US RRN și indicatori clari pentru atingerea obiectivelor rețelei.

În implementarea activităților cuprinse în PA, RRN va fi coordonată de Comitetul Național de Coordonare permanent (CNC), structură care reunește entități reprezentative de la nivel local și național, implicate în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, cu rol consultativ, decizional şi strategic.

Tematicile de interes pentru activitățile RRN vor fi stabilite împreună cu CNC, în funcție de prioritățile și nevoile PNS.

Raportat la dimensiunea spațiului rural al României, nevoile acestuia și experiența acumulată de AM cu privire la rețeaua rurală, suma necesară pentru implementarea activităților din PA al RRN este estimată la 9.000.000 euro.

4.5 Prezentare a coordonării, demarcării și complementarităților dintre FEADR și alte fonduri ale Uniunii utilizate în zonele rurale

În Acordul de Parteneriat (AP) pentru perioada de programare 2021-2027, RO propune o abordare integrată a investițiilor UE pentru asigurarea sinergiilor și complementarităţilor dintre fondurile europene și programele prin care acestea sunt implementate, acoperind cele 6 obiective de politică (O.P.) asumate de România, 5 reprezentând O.P. ale UE, în conformitate cu art. 5, al *Regulamentului (UE) nr. 1060/2021*, iar cel de-al șaselea este unul specific care se axează pe implementarea Fondului pentru Tranziție Justă.

Acordul de Parteneriat 2021-2027 propus de România creează cadrul necesar pentru susținerea sinergică cu PNRR, cu implicații în coordonarea adecvată între Mecanismul de Redresare și Reziliență și programele operaționale stabilite în cadrul acestuia, precum şi cu acțiunile Planului Național Strategic. În cazul României, monitorizarea implementării Acordului de Parteneriat (AP) și a PNRR va fi întreprinsă de aceeași instituție, respectiv Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Acest aranjament funcțional va permite evitarea situațiilor de suprapunere sau dublare a finanțării, precum şi sinergia dintre PNRR și finanțările care fac obiectul AP și, de asemenea, va facilita coordonarea cu MADR în scopul asigurări demarcării şi complementarității celor două documente programatice cu PNS.

Conform celor stipulate în cadrul PNRR, încheierea de protocoale interinstituționale face parte din mecanismul de evitare a dublei finanțări atât cu PNS 2023-2027, cât şi cu alte programe de finanțare.

În ceea ce privește mecanismele de evitare a dublei finanțări cu programe naționale, dar şi între FEGA și FEADR, acestea sunt prezentate la nivelul fișelor intervențiilor şi se dezvoltă în documentația aferentă cadrului național de implementare, fiind precizate, în cadrul prezentei secțiuni, cele mai relevante programe pentru care se impune prezentarea asigurării sinergiilor cu PNS.

I. Asigurarea complementarității dintre principalele fonduri europene active în zonele rurale (FEADR), cele aferente politicii de coeziune (FEDR, FC, FSE+, FTJ, FEAMPA), alături de cele aferente PNRR

În contextul AP s-au analizat toate posibilitățile de asigurare a complementarității și sinergiilor dintre fondurile Uniunii Europene în abordarea nevoilor din zonele rurale și pentru a facilita implementarea pe teren, asigurându-se transparența cu respectivele remiteri ale diverselor instrumente.

Evitarea dublei finanţări, în conformitate cu art. 22 (3) (a) (iii) din Reg. nr. 1060/2021, se va asigura prin demarcarea: ex-ante în termeni de beneficiari, operaţiuni şi medii de rezidenţă, dar şi prin protocoale şi schimburi de informaţii între autorităţile responsabile. Detaliile privind mecanismele de demarcare şi asigurare a complementarităţii se dezvoltă în Cadrul Naţional de Implementare.

Coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate agriculturii (FEADR), cele aferente politicii de coeziune (FEDR, FC, FSE+, FTJ, FEAMPA) şi cele aferente PNRR, este prezentată în contextul identificării sinergiilor cu Planul Naţional Strategic 2023-2027 şi vizează următoarele domenii:

Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)

Planul Naţional Strategic (PNS) vizează sprijinirea domeniului dezvoltare – inovare în cadrul cooperării pe baza unui model interactiv de inovare prin intermediul Parteneriatului European de Inovare (PEI) între fermieri, grupuri de producători, cooperative, alte forme de asociere din agricultură şi parteneri din domeniul cercetare – dezvoltare-inovare pentru dezvoltarea şi aplicarea de soluții inovative (valoarea finanțării acordate pe proiect fiind de 300.000 euro), domeniul CDI fiind în mod sinergic adresat şi de alte programe precum Programul pentru Acvacultură şi Pescuit (PAP) care vizează susținerea parteneriatelor cu institutele şi staţiunile de cercetare - dezvoltare din domeniul acvaculturii şi pescuitului; Aceste intervenții asigură în mod sinergic sprijinul acordat prin Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ) pentru investiții în activități de cercetare - dezvoltare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor, respectiv promovarea transferului de tehnologii și sprijinirea cooperării dintre industrie, și cercetare, alături de sprijinul acordat prin Programele Operaţionale Regionale (POR-uri) care sprijină, în mod sinergic cu PNS, acțiunile de stimulare a cooperării între IMM-uri și organizațiile de cercetare, acestea vizând transferul tehnologic în beneficiul IMM-urilor, inclusiv prin crearea/dezvoltarea de structuri și servicii de suport precum şi inovare la nivel de proces, produs, organizare sau comercializare, în domeniile de specializare inteligentă regionale identificate prin RIS3 regional; De asemenea, Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) vizează integrarea sistemului național CDI în Spațiul de Cercetare European şi internaţional (rețele de mari infrastructuri de CDI) precum şi dezvoltarea capacităţii CDI a instituțiilor de învățământ superior, a INCD/ICAR-urilor, staţiunilor de cercetare – dezvoltare agricole, precum și a întreprinderilor mari în parteneriat cu IMM-urile, iar creşterea calității ofertei de educație şi formare profesională pentru asigurarea competitivităţii sistemului şi o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic va fi asigurată prin Programul Operaţional Educaţie şi Ocupare (POEO). Prin POS sunt promovate măsuri care susțin cercetarea și inovarea în sectorul sanitar.

Acest domeniu este sprijinit în mod sinergic şi prin PNRR, în cadrul Pilonului III - componenta C9. *Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare*, care prevede 5 reforme care vizează investiții în scopul: înființării și operaționalizării centrelor de competență, dezvoltării unui program pentru atragerea resurselor umane înalt specializate din străinătate pentru activități de CDI, consolidării excelenței și susținerea participării României la parteneriatele și misiunile din cadrul programului Orizont Europa precum și înființarea și susținerea financiară a unei rețele naționale de opt centre regionale de orientare în carieră ca parte *a Era Talent Platform.*

Este important de precizat faptul că România s-a alăturat inițiativei **AIM4C** (*Agriculture Mission Innovation for Climate)* ca partener guvernamental, din perspectiva creșterii nivelului investițiilor publice, pentru perioada 2023-2027, pe palierul inovării, cercetării și dezvoltării în agricultură de o manieră care să țină cont de aspectele climatice.

Digitalizare, Informatizare

Având în vedere nevoia identificată la nivelul PNS de a crea noi produse și servicii prin dezvoltarea tehnologiilor digitale (N.48) precum și nevoia de creștere a investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare (N 05), în coroborare cu nevoia de asigurare a infrastructurii de bază, accesului la TIC şi îmbunătățirea calității vieții rurale (N.29), fondurile disponibile în perioada 2023-2027 vor acționa sinergic cu alte fonduri europene pentru a răspunde acestei nevoi după cum urmează: PNS 2023-2027 vizează investițiile de digitalizare în mediul rural doar pentru microîntreprinderile cu profil neagricol cu o limită de finanţare de până la 200.000 Euro, respectiv investițiile de digitalizare în exploatațiile agricole de pe întregul teritoriu al RO pentru utilizarea de software şi soluții digitale care să conducă la optimizarea lucrărilor agricole prin practicarea unei agriculturi de precizie ca parte de proiect. De asemenea, pentru IMM-urile și întreprinderile mari din sectorul agro-alimentar se acordă sprijin pentru investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale în condiționare, procesare, marketing și management necesare în implementarea activității vizate prin proiect.

Toate acţiunile amintite mai sus vizează doar acțiuni secundare în cadrul proiectului de digitalizare şi nu proiecte distincte de digitalizare. În plus, PNS vizează şi înființarea /adaptarea unui sistem de cunoştinţe şi inovare în agricultură (AKIS), dar şi susținerea prin LEADER a acțiunilor care vizează revitalizarea

serviciilor rurale prin inovare digitală și socială, **îmbunătățirea serviciilor din teritoriile** LEADER (acțiuni de tip „smart villages") – dacă se identifică aceste nevoi la nivel local.Astfel, PNS vizează o digitalizare care susţine eficienţa şi performanţa la nivel de fermă și unitate de procesare, precum şi în corelare cu schimbul de cunoştinţe de comunicare, diseminare şi exploatare, digitalizarea (aproape integrală) a tuturor proceselor/etapelor de implementare a intervențiilor din PNS, sau acţiuni de digitalizare socială/administrativă/educaţională la nivelul teritoriului acoperit de Grupurile de Dezvoltare Locală. Sectorul pescăresc este vizat prin PAP de investiții în digitalizarea activităților de control şi inspecție, colectare si prelucrare de date privind sectorul pescăresc pentru aplicarea Politicii Comune de Pescuit în România. Totodată, prin POR-uri va fi asigurată susținerea digitalizării în IMM-uri, intervenții de tip "smart city", precum și acordarea de sprijin pentru digitalizarea administrațiilor publice locale, **inclusiv din mediul rural**. De asemenea, pentru dezvoltarea tehnologiilor digitale se acordă sprijin prin Programele Operaţionale Regionale, finanțate din FEDR și de la bugetul de stat, gestionate prin MIPE.

În ceea ce priveşte digitalizarea în educaţie şi cultură, aceasta va fi susținută prin POCIDIF, iar digitalizarea sistemului medical este vizată prin Programul Operațional Sănătate (POS), respectiv FEDR şi FSE+. Digitalizarea administrației publice centrale este susținuta prin POCIDIF. Având în vedere nevoile identificate care sunt deja abordate parțial prin PNS 2023-2027, finanțarea poate fi asigurată şi prin alte programe, în special cele gestionate direct de către Comisia Europeană, precum Europa Digitală, ale cărui detalii sunt prezentate în sub-secţiunea II a prezentei secțiuni.

Prin PNRR, Pilonul II - Transformare digitală, obiectivul principal este de a realiza o infrastructură digitală coerentă și integrată la nivelul administrației publice centrale si locale din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate cetățenilor. De asemenea, educația digitală pe tot parcursul vieții pentru cetățeni și creșterea competentelor digitale, este adresată prin scheme de granturi dedicate upskilling/reskilling pentru angajați. Investiția are drept obiectiv să sprijine IMM-urile din România care prezintă planuri viabile de transformare digitală a modelului de business, prin implementarea unor tehnologii smart (4.0) în procesul de producție, distribuție, operațiuni interne, dezvoltare de noi produse, sau de noi modele de interacțiune cu clienții și furnizorii să își recalifice forța de muncă în domenii tehnice cheie (programare/coding, data analytics, cyber-security, computer-assisted design, additive manufacuring). În cadrul Investiției pentru realizarea unui sistem integrat de eHealth și telemedicine se are în vedere implementarea Sistemului Informatic de Telemedicină ca un sistem de sine stătător, care va pune la dispoziția utilizatorilor funcționalități de telemedicină dispunând de interfața și cu alte sisteme informatice în scopul diversificării serviciilor de sănătate oferite comunităților și cetățenilor din mediul rural.

În cadrul Pilonului III, *Componenta C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare şi inovare*, sunt prevăzute reforme în cadrul cărora se finanțează investiții în platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri.

De asemenea, în materie de internet de mare viteză, PNRR asigură inclusiv finanţarea zonelor rurale cadrul Reformei B- Conectivitate digitală, prin reforma *Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE-2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate*. Prin investițiile preconizate pentru acoperirea cu rețele de mare capacitate a zonelor albe se vor realiza premisele pentru eliminarea obstacolelor administrative inutile, eficientizarea procedurilor și a taxelor de acordare a permiselor, precum și facilitarea accesului la infrastructura fizică pentru desfășurarea rețelelor de comunicații electronice, creând premisele accesului egal la servicii digitale și acces la internet.

IMM, antreprenoriat (competitivitate)

PNS vizează susținerea înființării microîntreprinderilor cu activitate de tip neagricol în mediul rural (start-up) prin LEADER în funcție de nevoile identificate la nivel local și dezvoltarea/modernizarea microîntreprinderilor și întreprinderilor mici din mediul rural, în domenii de activitate precum producție, servicii, turism, inclusiv în domeniul bioeconomiei cu o valoare maximă nerambursabilă de 200.000 Euro, precum şi a IMM-urilor si întreprinderilor mari în agricultură (coduri CAEN pentru agricultură), a IMM-urilor și înreprinderilor mari din industria alimentară (inclusiv pentru obținere de produse neincluse în anexa 1 la Tratat) - abordare națională (urban şi rural).

Sectorul piscicol este susţinut prin PAP pentru investiții în dotarea ambarcațiunilor și navelor de pescuit

pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu, investiții privind înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură precum şi investiții pentru înființarea, extinderea și modernizarea unităților de prelucrare și comercializare a peștelui și/sau produselor din pește, inclusiv sprijinirea lanțului scurt de comercializare şi a infrastructurii necesare acestuia. Accesul la capital este asigurat prin intermediul instrumentelor financiare instituite în temeiul legislației naționale, care oferă sprijin pentru investiții și capital de lucru pentru întreprinderile situate în zonele rurale. Astfel, OUG. nr. 24/2022 stabilește posibilitatea de a finanța următoarele obiective din domeniul agriculturii, industriei alimentare, pisciculturii și acvaculturii: achiziționarea de terenuri agricole (răspunzând nevoii 25 identificate în PNS referitoare la creşterea accesului tinerilor la terenuri agricole); dotare/amenajare și automatizare; alinierea la obiectivele de mediu pentru eficiență și independență energetică; refinanțarea împrumuturilor de investiții și/sau a împrumuturilor pentru capital de lucru; certificate de depozitare pentru producătorii de cereale. Facilităţi de finanţare, printre care şi achiziţia de terenuri agricole, mai sunt stabilite şi prin intermediul OUG nr. 99/2022 şi OUG nr. 43/2013. De asemenea, nevoia de acces la instrumente financiare (N8) este susţinută prin POCIDIF, în vederea stimulării accesului la finanţare al IMM-urilor, programul susţine utilizarea Instrumentelor Financiare, iar sprijinul dedicat incubatoarelor de afaceri, diversificare şi reconversie economică pentru IMM-uri, susţinut prin POTJ va avea în vedere atât țintele și obiectivele asumate de România în cadrul documentelor programatice naționale (Planul Naţional Integrat de Energie şi Schimbări Climatice - PNIESC,) cât şi obiectivele de diversificare economică și tranziția spre o economie neutră din punct de vedere climatic. Astfel, pentru evitarea dublei finanţări, sprijinul va ţine cont de specificul demografic, particularitățile economice și industriale, specificul energetic precum și de potențialul și perspectivele de dezvoltare a anumitor sectoare în contextul economic național.

Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri (tehnologii TIC, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, customizare de masă, Industria 4.0, printare 3D, metode avansate de producție) precum și susținerea cooperării între IMM-uri, clustere sau lanțuri de valori, respectiv sprijinirea structurilor suport pentru afaceri vor fi realizate prin POR-uri, iar prin POEO, antreprenorialul va fi abordat atât din perspectiva valorificării potențialului tinerilor pe piața muncii, cât și pentru creșterea ocupării prin sprijin antreprenorial și dezvoltarea afacerilor, inclusiv prin sprijinirea economiei sociale. De asemenea, prin POEO se susține dezvoltarea competențelor antreprenoriale, fiind avută în vedere în mod orizontal la nivelul sistemului de învățământ, inclusiv prin învățământul profesional și tehnic și învățământul terțiar. Aceste investiții vor fi sprijinite și prin Prioritatea 1 DLRC urban din POIDS (economie socială şi învățământ profesional).

Instrumentele financiare mai sunt susţinute şi prin PNRR, în cadrul Pilonului III, Componenta C9. *Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare şi inovare*, fiind prevăzute reforme în cadrul cărora se propune acordarea de instrumente financiare pentru sectorul privat, operaționalizate prin scheme de minimis și schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor, schemă de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursă.

Eficiență energetică, producere și utilizare de energie din surse regenerabile

În ceea ce privește **producția și utilizarea de energie din surse regenerabile**, prin PNS sunt eligibile investiții în producere de energie din surse regenerabile în cadrul fermei, a unității de procesare, ca parte secundară a proiectului de bază, energia rezultată fiind destinată exclusiv consumului propriu. Totodată prin PNS la nivelul microîntreprinderilor din sectorul neagricol din mediul rural, **producția și utilizarea de energie din surse regenerabile poate fi** acțiune eligibilă în cadrul proiectelor, în mod similar, destinată exclusiv consumului propriu. Prin PAP vizează susţinerea investițiilor pentru eficiență energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora. Totodată vor fi sprijinite investițiile privind eficienţa energetică la nivelul microîntreprinderilor din mediul rural ca parte secundară din proiectul de bază. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) vizează eficientizarea energetică prin finanțarea sistemelor de producere, transport și distribuție a energiei (inclusiv în domeniul încălzirii centralizate – SACET), precum şi eficienţa energetică în IMM-uri şi întreprinderi mari. În ceea ce privește eficientizarea energetică a clădirilor publice/rezidențiale sprijinul se va acorda prin POR-uri. Având în vedere nevoia de finanțare pentru atingerea obiectivelor în materie de eficiență energetică asumate prin PNIESC, atât PNRR cât și Politica de Coeziune susțin investiții de

eficiență energetică în clădiri rezidențiale multifamiliale și în clădiri publice, urmând ca în procesul de implementare să se asigure complementaritatea intervențiilor finanțate, prin utilizarea unui mecanism de colaborare inter-instituțional și a platformei digitale. Observatorul Teritorial (OT) va localiza în coordonate GIS investițiile finanțate din PNRR. Astfel, prin PNRR – Valul Renovării se pot realiza investiții de reabilitare termică a clădirilor rezidențiale, fiind prevăzut un apel pentru proiecte de renovare energetică dedicat comunităților expuse riscului de sărăcie și excluziune socială și respectiv un apel pentru proiecte de renovare energetică, teritorializat, în care fondurile vor fi puse la dispoziția tuturor UAT-urilor pe județe (inclusiv sectoarele din municipiul București), în funcție de numărul de clădiri rezidențiale multifamiliale și de populația județului.

Prin componenta C10- Fondul Local al PNRR se pot reabilita termic clădirile publice pentru orașe și comune pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale. De asemenea, tot prin PNRR, prin măsura de investiții I.5 se susțin intervenții în mediul rural pentru asigurarea eficienței energetice în sectorul industrial.

De asemenea, în cadrul aceleiași componente se are în vedere reabilitarea moderată a clădirilor publice ce aparțin orașelor și comunelor pentru renovarea unui număr cât mai mare de clădiri pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale. Prin PNRR, Componenta C.6 *Energie*, Măsura de investiții I.1 - *Noi capacități de producție electrică din surse regenerabile* sunt sprijinite investiții în noi capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie eoliană și solară, cu sau fără instalații de stocare integrate, cu o capacitate instalată de până la 0,2 MW.

Reţele inteligente şi Riscuri

Având în vedere identificarea la nivelul PNS 2023-2027 a nevoii de menținere/adoptare a unor practici agricole extensive pentru asigurarea protecției resurselor de apă (N. 20) în contextul reţelelor inteligente (smart grids) PNS vizează sprijinirea investițiilor în eficientizarea energetică și a consumului de resurse naturale (apă) pentru sistemele de irigații, dar şi pentru investiții la nivelul fermelor pentru echipamente de irigații, precum şi pentru agricultura de precizie aplicată în vederea eficientizării resurselor, în timp ce PODD va susţine, în mod sinergic, dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, precum şi măsuri de prevenire privind inundaţiile, eroziunea costieră, seceta şi sistemul de management al acestor riscuri. În ceea ce priveşte gestionarea riscurilor, prin PNS, la nivelul Pilonului II se susţin intervenții de mediu și climă care să promoveze metode de adaptare a agriculturii la efectele schimbărilor climatice prin acordarea de plăți compensatorii (agro-mediu și climă), precum şi înființarea de perdele de vegetaţie pentru culturile agricole, alături de investițiile la nivelul ocoalelor silvice pentru monitorizarea și prevenirea incendiilor de pădure și monitorizarea, prevenirea și combaterea bolilor și insectelor dăunătoare în fondul forestier național. Totodată, PNS vizează aplicarea unor instrumente de sprijin a fermierilor care se confruntă cu pierderi ale producției ca urmare a fenomenelor climatice nefavorabile prin subvenționarea unei părți din prima de asigurare eligibilă plătită sau după caz, acordarea de despăgubiri. Complementar cu intervențiile specifice Pilonului II, prin PNS sunt finanțate şi intervențiile sectoriale din Pilonul I pentru sectorul legume-fructe, viti-vinicol şi apicol care vizează şi acţiuni privind gestionarea riscurilor (asigurări, acţiuni pentru combaterea dăunătorilor), dedicate sectoarelor sprijinite.

Apă/Apă uzată

PNS nu va continua investițiile în infrastructura de apă și apă uzată în mediul rural la scară mică, având în vedere multiplele surse de finanțare care vor acoperi această componentă (PODD - *Obiectivul de Politică 2*; PNRR - Componenta 1 *Managementul apei*; alte fonduri comunitare Interreg (*Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova și Programul Interreg NEXT România-Ucraina*; *Programul pentru Regiunea Dunării*; *Programul Interreg VI-A Romania Bulgaria*; *Programul Interreg Europe*; *Programul Interreg NEXT Ungaria-Slovacia-România-Ucraina*); programul *LIFE*; precum și fonduri naționale în cadrul Programului Național de Investiții *Anghel Saligny*).

Economie circulară, deşeuri

PNS vizează susținerea activităților de acest tip la nivelul microîntreprinderilor din mediul rural, a IMM-urilor și întreprinderilor mari din sectorul agricol și industria alimentară pentru producerea de fertilizant organic obținut din dejecții de origine animală/resturi vegetale/subproduse/produse secundare din sectorul agro-alimentar, precum şi susținerea de investiții în economia circulară la nivelul fermelor şi a unităților de procesare pe tot teritoriul RO, ca parte secundară în cadrul proiectelor de investiții.

Având în vedere că, nevoia identificată la nivelul PNS 2023-2027 referitoare la îmbunatățirea răspunsului agriculturii la cerințele societății privind deșeurile alimentare (N. 38) este abordată parțial prin PNS 2023-2027, accesul la finanțare va fi asigurat în mod sinergic și prin alte programe precum Programul de gestionare a deșeurilor finanțat din Fondul pentru mediu. Din bugetul național, se va susține acordarea de sprijin financiar operatorilor economici în vederea realizării de investiții inițiale noi destinate sortării, tratării, reciclării și valorificării deșeurilor, în vederea obținerii de produse noi, materiale reciclate sau materii prime secundare, în scopul reducerii la minimum a efectelor negative ale deșeurilor asupra sănătății populației și asupra mediului, reducerea consumului de resurse primare, creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate. Consolidarea economiei circulare (identificată şi la nivelul PNS prin N. 34) mai este susținută în mod complementar prin POTJ Axa 3 – O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare, care are in vedere finanțarea acțiunilor IMM-urilor care contribuie la reducerea cantităților de deșeuri și consolidarea economiei circulare la nivel județean, dar şi prin PAP care are în vedere susținerea investițiilor de modernizare a infrastructurii pescărești cu instalații pentru preluarea deșeurilor marine. De asemenea, PODD, Axa prioritară 2-*Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară,* asigură finanţarea autorităților locale pentru capacități de tratare a deşeurilor biologice colectate separat, în vederea sprijinirii măsurilor pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare și reducerea depozitării a deșeurilor prevăzute în Pachetul Economie Circulară. Complementar cu acţiunile PNS 2023-2027 privind economia circulară/deşeurile, prin PNRR componenta C3-*Managementul deşeurilor*, se urmăreşte dezvoltarea de sisteme de colectare și valorificare a gunoiului de grajd/ deșeurilor agricole compostabile, respectiv sisteme integrate comunale - platformă comunală, platforme individuale pentru fermierii mici și mijlocii și echipamente pentru gestionarea compostului; sisteme de compostare pentru comunitățile cu ferme mari - stație de compostare și echipamente pentru gestionarea compostului sisteme de biogaz pentru comunități cu ferme foarte mari. În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a acelorași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de verificare încrucișată cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale și Direcția Generală pentru Dezvoltare Rurală din cadrul MADR).

Biodiversitate/ Infrastructura verde şi calitatea aerului

PNS susține intervenții de mediu și climă care să promoveze prin acordarea de plăți compensatorii pentru aplicarea voluntară de metode agricole și/sau de management forestier (agro-mediu și climă, agricultură ecologică, zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice, silvo-mediu și climă) adresate **conservării biodiversității**, inclusiv speciilor protejate și habitatelor prioritare, în timp ce PODD vizează elaborarea de planuri de management a siturilor Natura 2000 şi planuri de acţiune pentru specii, acțiuni de menţinere/îmbunătăţire a stării de conservare a speciilor şi habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management ale siturilor Natura 2000, reconstrucția ecologică a ecosistemelor degradate şi a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate, precum și de asigurare a conectivităţii ecologice. Totodată, prin PNRR sunt susținute acțiuni de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă, precum actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030.

De asemenea, având în vedere că prin PNRR au fost alocate fonduri financiare consistente pentru extinderea suprafețelor de pădure, acest tip de activități nu mai sunt sprijinite prin PNS, cu excepția sprijinului acordat pentru înființarea de perdele forestiere la nivelul exploatațiilor agricole. Prin PNS sunt finanțate lucrările de îngrijire și întreținere a terenurilor agricole împădurite prin PNDR 2007-2013 și

PNDR 2014-2020, în timp ce PNRR vizează împădurirea altor suprafețe agricole pentru care asigură și finanțarea lucrărilor de întreţinere a acestora. Nevoia *de asigurare de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al pădurilor* (N.32) este adresată parțial în PNS, modernizarea și construirea de drumuri forestiere, precum și realizarea de depozite permanente nefiind finanțate în baza PNS. Construcția de drumuri forestiere este susținută din fondul de accesibilizare a pădurilor constituit conform prevederilor Legii 56/2010. Totodată, sectorul forestier este susținut prin PNRR prin finanțarea de investiţii cu scopul de a dezvolta capacități suficiente de producere a materialului de reproducere (specii de arbori și ecotipuri) care să fie adecvate pentru viitoarele condiții climatice din România, prin reîmpădurirea suprafețelor din fondul forestier național afectate de factori biotici şi abiotici și prin finanțarea de sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinete forestiere expuse unor astfel de fenomene.

În mod sinergic cu aceste acţiuni, POR-urile vizează regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor pentru infrastructură verde în zonele urbane, iar PODD, prin FEDR susţine **conservarea biodiversităţii** în ariile Natura 2000, prin asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv măsuri pentru îndeplinirea cerințelor de **monitorizare a calitatii aerului**, PODD având ca scop sprijinirea inventarierii și cercetării siturilor contaminate. Proiectele pentru realizarea infrastructurii verzi sunt vizate de Programul Operațional Transport (POT), în timp ce POTJ susţine investiții în proiecte de decontaminare și de reconversie a terenurilor poluate industrial.

Modul în care intervențiile PNS contribuie la atingerea țintelor Green Deal este descris în cadrul secțiunii 2.3.3 din PNS.

Capital uman pentru piaţa muncii şi educaţie

PNS sprijină înființarea sistemului AKIS, precum şi acordarea de servicii de consiliere, formare și informare pentru fermieri, iar în privinţa educaţiei, acesta vizează susţinerea învățământului dual de tip parteneriat între şcoli tehnice (agricole din mediul rural) şi ferme-unități de procesare/ IMM-uri. Se va asigura complementaritatea acțiunilor din domeniile social și educațional între FEADR și FSE+. În ceea ce privește educația, prin FSE sunt susținute, pe de-o parte, intervenții care vizează creșterea accesului și a participării copiilor/studenților la educație, iar pe de altă parte, prin PNS vor fi susţinute intervenții care vizează îmbunătățirea calității sistemului educațional și relevanța acestuia pentru piața muncii.

Din punct de vedere social, din FSE+ mecanismul DLRC prevede acțiuni pentru combaterea sărăciei copiilor din zonele rurale. Prin măsurile puse în aplicare în cadrul acestui mecanism de către GAL-urile rurale sprijinite prin PAC, vor fi sprijiniți copiii vulnerabili din zonele rurale prin acțiuni integrate educaționale, recreative, culturale. În Strategiile de Dezvoltare Locală din zonele rurale vor fi stabilite măsuri sociale destinate comunităților locale, în baza nevoilor identificate în teritoriu, cu asigurarea delimitării ex-ante a acţiunilor din fiecare program în parte, pentru evitarea dublei finanţări.

Astfel, în mod complementar şi pentru asigurarea capitalului uman pentru piaţa muncii, POIDS susţine prin DLRC (FEDR) măsuri referitoare la pieţele de muncă locale, sprijin pentru grupurile sociale vulnerabile, dar şi prin măsuri FSE cu acţiuni pentru ajutorarea persoanelor dezavantajate, sprijinirea părinţilor din familiile monoparentale pentru reconversie profesională, formare continuă pentru specialiştii ce lucrează cu grupurile dezavantajate, precum şi calificare profesională pentru tehnicieni în asistenţa socială, îngrijitori pentru persoane vârstnice, asistenţi personali profesionişti. Formarea profesională a pescarilor, acvacultorilor şi viitorilor pescari şi acvacultori este susţinută prin PAP, în timp ce consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității este asigurată prin POEO, prin programe adaptate cerințelor angajaților și angajatorilor, atât pentru dezvoltarea competențelor de bază și a competențelor digitale, cât și pentru actualizare competențelor specifice ale angajaților și formare profesională pentru progresul în carieră. Din perspectivă educaţională, POEO finanţează îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară, prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității ofertei de educație si formare profesională pentru asigurarea echității sistemului, creșterea accesibilității, atractivității și calității

învățământului profesional și tehnic. Digitalizarea în educaţie se realizează prin POCIDIF, iar POR-urile finanţează dezvoltarea infrastructurii pentru învățământ ante-preșcolar, preșcolar, primar, secundar, profesional și tehnic, terțiar precum și tabere pentru copii și tineri/ centre de agrement palatele și cluburile copiilor inclusiv spații pentru Programul Scoală după Școală, precum și achiziția de autobuze/microbuze școlare; Capitalul uman este susţinut de asemenea prin POTJ care acordă sprijin pentru perfecţionarea, calificarea și reconversia profesională persoanelor ocupate; Recalificarea șomerilor și incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, în timp ce POS susţine formarea profesională a personalului medical.

Acţionând sinergic, PNRR acordă sprijin prin Programul Național România - Educată, punând accent pe investiții la scară mare pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii liceelor agricole (ex. construcţie acoperiș eficient energetic pentru licee agricole), revizuirea curriculei școlare, reorganizarea stagiilor de practică ale elevilor din învățământul profesional și tehnic, instruirea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice de specialitate din cadrul liceelor agricole. Această componentă vizează întinerirea și profesionalizarea forței de muncă din agricultură și a ramurilor conexe acesteia. În mod sinergic, investiţiile la scară mică (ex. dotări laboratoare, săli de curs etc.) pentru învățământul profesional, liceal și postliceal agricol sunt sprijinite prin Programul anual pentru finanțarea de investiții de la bugetul de stat prin bugetul MADR, în conformitate cu prevederile Legii nr. 57/2019 pentru completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.

Combaterea sărăciei şi sănătate

PNS vizează susținerea **infrastructurii de servicii socio-medicale** din teritoriul LEADER, în funcție de nevoile identificate la nivel local, precum şi microîntreprinderile de furnizare a serviciilor medicale în mediul rural, sprijinul fiind limitat la 200.000 Euro; **Pentru combaterea sărăciei,** PNS va contribui prin susținerea infrastructurii sociale și a acțiunilor de sprijinire a grupurilor vulnerabile din teritoriul LEADER, în funcție de nevoile identificate la nivel local, precum şi prin crearea de locuri de muncă în mediul rural, fiind abordată şi problematica incluziunii sociale prin facilitarea acordării de sprijin pentru grupurile vulnerabile/persoane dezavantajate, inclusiv susţinerea antreprenoriatului feminin, pentru a răspunde nevoii identificate în cadrul PNS 2023-2027 cu privire la susţinerea egalităţii de gen prin promovarea implicării populaţiei feminine în antreprenoriat (N. 24), în sinergie şi cu programe europene precum Programele CERV, CES şi Europa Creativă, gestionate direct de către Comisia Europeană, care stimulează promovarea egalității de gen, fiind prezentate detalii în sub-secţiunea II.

Complementar acestor acțiuni, **POIDS** sprijină prin DLRC **serviciile socio-medicale** şi rețeaua de asistență medicală comunitară în mediul rural, iar din **perspectiva combaterii sărăciei**, este susținută protejarea dreptului la demnitate socială (inclusiv locuinţe sociale) prin acţiuni destinate persoanelor dezavantajate acordând servicii sociale, de ocupare, sănătate, combaterea abandonului, incluziune, reducerea sărăciei copiilor şi incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei, precum şi a persoanelor cu dizabilităţi (inclusiv terapii), facilitarea accesului vârstnicilor la servicii, respectiv incluziunea socială a altor grupuri în risc de sărăcie şi/sau excluziune socială, inclusiv a migranților, iar **POS** susţine investiții în **infrastructura de sănătate publică**, medicină de familie, cabinete medicale școlare (inclusiv stomatologice) în zonele în care infrastructura lipsește, cu prioritate cele din mediul rural, zone marginalizate, zone greu accesibile. De asemenea, se va acorda sprijin pentru furnizarea de servicii de medicale (inclusiv în ambulatoriu), diagnosticare precoce şi tratament, reabilitare/ recuperare, îngrijire paliativă și îngrijire pe termen lung, cu accent pe: persoane din zona rurală, populația dezavantajată socio-economic (ex. neasigurați sau beneficiari de VMG persoane cu dizabilități, minorități etnice defavorizate, persoane fără adăpost etc.) şi pentru implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament al stadiilor incipiente în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile, dar şi **măsuri suport** (ex. costuri de transport/ cazare, costuri de consiliere și suport psihologic în grupuri etc.) de acces la servicii medicale specializate vizând persoanele din zona rurală/vulnerabile

Regulile de demarcare între PNS şi POIDS, respectiv POS, la nivel de detaliu, urmând a fi stabilite în Cadrul Naţional de Implementare.

Prin PNRR este vizat și sectorul sănătate, susținând investițiile în infrastructura centrelor comunitare integrate. Astfel, sănătatea este finanţată prin Investiția 1. *Dezvoltarea infrastructurii medicale*

prespitalicești, sub-investiția 1.1 *Cabinete ale medicilor de familie sau asocieri de cabinete de asistență medicală primară* prin renovarea, modernizarea sau dotarea a 3.000 de asocieri de cabinete sau de cabinete ale medicilor de familie. În cadrul intervenției se vor prioritiza cabinetele din mediul rural și din urbanul mic (inclusiv zone marginalizate/defavorizate și zonele defavorizate cu populație majoritar romă sau comunități rome, după caz).

Turism şi Cultură

Pentru susţinerea **turismului**, PNS vizează finanţarea microîntreprinderilor pentru dezvoltarea activităților de turism rural și agrement, iar prin LEADER se acordă sprijin pentru înființarea de microîntreprinderi în mediul rural (start-up) pentru activităţile turistice locale în funcție de specificul zonei (turism cultural, gastronomic, deltaic, ecumenic, agroturism, ecoturism etc.), pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro, în timp ce POR Sud-Vest Oltenia vizează finanţarea investiţiilor privind dezvoltarea infrastructurii publice de turism şi activelor turistice publice în stațiunile turistice din mediul rural pentru proiecte mai mari de 200.000 Euro. Din perspectiva **patrimoniului cultural**, PNS vizează sprijinirea reabilitării, restaurării, conservării obiectivelor de patrimoniu cultural local de clasă B și patrimoniu neclasificat – de la nivel local (mobil, imobil și imaterial) din teritoriul LEADER, în funcție de nevoile identificate în teritoriu, pentru proiecte cu valori mai mici de 200.000 Euro, în timp ce POR Sud-Vest Oltenia vizează finanţarea proiectelor de conservarea obiectivelor din patrimoniul cultural local (categoria B) cu valori mai mari de 200.000 Euro. Astfel, POR Sud-Vest Oltenia vizează conservarea obiectivelor din patrimoniul UNESCO şi patrimoniul cultural național (categoria A) din mediul rural şi a obiectivelor din patrimoniul UNESCO, din patrimoniul cultural național (categoria A) şi din patrimonial cultural local (categoria B) din mediul urban.
De asemenea, POR-urile vizează investiţii pentru consolidarea rolului culturii şi a turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială şi inovarea socială, susţinând creșterea utilizatorilor **resurselor turistice** prind dezvoltarea de: infrastructuri de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, infrastructură pentru turismul balnear și balneo – climateric, infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice / patrimoniului natural, iar din **perspectivă culturală** se va acorda sprijin pentru conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, în timp ce POCIDIF susţine **digitalizarea în cultură**, iar POIDS vizează reabilitarea unor **obiective turistice şi culturale** (DLRC urban), orientându-se exclusiv către sprijinirea dezvoltării economice, a incluziunii sociale și a inovării sociale.

Transport

În privinţa investiţiilor legate de transport, PNS vizează construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local în localitățile rurale, pentru îmbunătățirea conectivității. În ceea ce privește **infrastructura pentru biciclete**, prin PNRR este vizată finanțarea pistelor de biciclete, iar complementar, această tipologie de investiție poate fi finanțată și prin PNS, prin intermediul LEADER, în situația în care a fost identificată o astfel de nevoie la nivelul teritoriului acoperit de parteneriat. De asemenea, PNS vizează și construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor agricole către ferme (căi de acces din afara exploatațiilor agricole). Pentru o dezvoltare unitară și coerentă a zonelor rurale și pentru reducerea riscului de finanțare a unor investiții fragmentate în ceea ce privește infrastructura de drumuri agricole, se va urmări conectivitatea drumurilor de acces agricol către diverse căi de transport. În mod complementar, POR-urile vor susține sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat, iar PNRR, sprijină finanţarea traseelor de biciclete la nivel naţional, în cadrul componentei 11 - *Turism și cultură*, având ca obiectiv contribuirea la dezvoltarea economică a orașelor mici și a zonelor rurale prin adoptarea unui cadru legislativ, instituțional și investițional pentru rutele de ciclism și formele de turism durabil, alături de investițiile aferente componentei C10 care vizează achiziționarea de microbuze nepoluante (ce au zero emisii gaze de eșapament) utilizate în scopuri comunitare, microbuze electrice/hidrogen achiziționate de asemenea pentru scopuri comunitare, puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv pentru comune, acţionând sinergic asupra zonelor rurale alături de PNS şi celelalte programe menţionate.

În mod sinergic, prin Programul Național de Investiții *Anghel Saligny* se va asigura finanțarea drumurilor publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților, dar și poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice.

Astfel, demarcarea dintre PNS şi celelalte programe, se realizează atât pe tipologii de operaţiuni (la scară mare, sau la scară mică) în funcţie de nevoile identificate şi bugetul disponibil pentru fiecare program în parte, cât şi prin protocoale încheiate între instituţiile de resort, evitându-se dubla finanţare prin stabilirea unor mecanisme pe baza listei operaţiunilor eligibile susţinute prin fiecare program în parte, alături de o demarcare la nivel de beneficiari.

II. Programe cu finanţare Europeană care răspund în mod sinergic nevoilor identificate prin PNS 2023-2027

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (MIE)

Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE) este un instrument de finanțare al UE pentru promovarea creșterii economice, a creării de locuri de muncă și a competitivității prin investiții specifice în infrastructură la nivel european. Mecanismul sprijină crearea unor rețele transeuropene performante, durabile și interconectate în domeniul transporturilor, energiei și telecomunicațiilor. Astfel, în sectorul energiei, acesta sprijină investițiile în infrastructurile transfrontaliere, fiind complementar acțiunilor întreprinse în domeniul eficienței energetice, producerii și utilizării de energie din surse regenerabile din cadrul PNS care susține investițiile la nivelul microîntreprinderilor din sectorul neagricol din mediul rural, ca acțiune eligibilă în cadrul proiectelor pentru eficiență energetică, dar şi prin sprijin pentru eficiență energetică, producere și utilizare de energie din surse regenerabile în cadrul investițiilor la nivel de ferme, unități de procesare sau pentru consum propriu. În sectorul dedicat transporturilor se vor finanța proiecte de transport curat, dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi și a deschiderii căii către transportul pe apă cu emisii zero, venind astfel în sprijinul măsurilor de îmbunătățire a calității aerului în complementaritate cu PNS - domeniul transport, care urmărește construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local în localitățile rurale, pentru îmbunătățirea conectivității. Investițiile MIE completează verigile lipsă din infrastructura energetică, de transport și digitală a Europei, fiind în sinergie cu PNS în ceea ce privește sectoarele susţinute prin MIE şi totodată evitarea riscului de dublă finanţare se realizează prin mecanismele stabilite la nivel instituţional odată cu stabilirea Cadrului Naţional de Implementare.

Facilitatea Conectarea Europei — CEF Digital

Partea digitală a Facilității Conectarea Europei (CEF Digital) va sprijini și va canaliza investițiile publice și private în infrastructurile de conectivitate digitală între 2021 și 2027, prin acţiuni precum: implementarea rețelelor de foarte mare capacitate, inclusiv a sistemelor 5G, în zonele în care se află factorii socioeconomici; garantarea acoperirii neîntrerupte cu sisteme 5G a tuturor căilor de transport majore, inclusiv a rețelelor de transport transeuropene; implementarea și sprijinirea infrastructurii de conectivitate digitală aferentă proiectelor transfrontaliere în domeniile transportului sau energiei.

LIFE

Pentru perioada 2021-2027, noul Program LIFE va avea 4 sub-programe referitoare la:
Natură și biodiversitate prin care se va sprijini implementarea Directivelor privind Păsările și Habitatele cât și Strategia Europeană pentru anul 2030 privind Biodiversitatea. De asemenea, va ajuta la dezvoltarea rețelei Natura 2000 și va contribui la Regulamentul privind speciile străine invazive.
Economia circulară și calitatea vieții pentru trecerea către o economie durabilă, eficientă din punct de

vedere energetic, bazată pe energie regenerabilă, neutră din punct de vedere climatic și rezistentă. În acest scop, proiectele LIFE vor sprijini Planul Țintă în materie de climă al COM și ambițiile sale de neutralitate climatică.

Pentru *atenuarea și adaptarea la schimbările climatice*, proiectele LIFE vor dezvolta tehnologii și soluții pentru a îmbunătăți economia circulară. Proiectele includ recuperarea resurselor din deșeuri și altele privind managementul apei, aerului, zgomotului, solului și substanțelor chimice, precum și guvernarea mediului. Acestea sprijină Planul de acțiune al UE pentru economia circulară.

Pentru *tranziția către energie curată* vor fi finanțate proiecte LIFE dedicate eficienței energetice și surselor regenerabile la scară mică pentru a sprijini pachetul *Energie curată pentru toți europenii.*

Se vor asigura sinergii între programul LIFE și PNS prin promovarea acelor activități finanțate din PNS care completează proiectele integrate din cadrul LIFE+ în domeniul biodiversității, a apei, a atenuării și adaptării la schimbările climatice, economiei circulare etc. De asemenea, soluțiile, metodele și abordările validate prin programul LIFE vor fi promovate prin intermediul PNS, în acord cu strategiile europene în domeniul protecţiei mediului şi schimbărilor climatice.

ORIZONT Europa

Programul ORIZONT Europa este principalul program de finanțare al UE pentru cercetare și inovare pentru perioada 2021-2027. Acesta abordează schimbările climatice, contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU și stimulează competitivitatea și creșterea UE. Programul facilitează colaborarea și consolidează impactul cercetării și inovării în dezvoltarea, susținerea și implementarea politicilor UE, abordând în același timp provocările globale.

Acțiunile din cadrul Pilonului II, al Programului ORIZONT Europa, respectiv „*Provocări globale și competitivitate industrială europeană”*, în cadrul clusterului *„Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”*, vor sprijini **biodiversitatea și resursele naturale**, prin acțiuni care vizează: protejarea mediului, refacerea, gestionarea și utilizarea în mod durabil a resurselor biologice și naturale, abordarea problemei securității alimentare și nutriționale pentru toți și tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, eficientă din punctul de vedere al resurselor. Printre altele, domeniile de intervenție cuprind: observarea mediului; biodiversitatea și resursele naturale; agricultura, silvicultura și zonele rurale; sistemele alimentare; sistemele de bioinovare din bioeconomia Uniunii, sistemele circulare.

În ceea ce privește **biodiversitatea/infrastructura verde și calitatea aerului**, în cadrul Pilonului II, *„Provocări globale și competitivitate industrială europeană”,* clusterul *„Climă, energie și mobilitate”* va finanța soluții în domeniul climei, contribuind la combaterea schimbărilor climatice printr-o mai bună înțelegere a cauzelor, evoluției, riscurilor, efectelor și oportunităților acestora, prin asigurarea faptului că sectoarele energiei și transporturilor dobândesc un caracter mai favorabil climei și mediului prin promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și a eficienței energetice.

În același timp, domenii pentru posibile misiuni ale programului ORIZONT Europa și posibile parteneriate europene, complementare acțiunilor PNS, sunt domeniul de misiune 1 *„Adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societății”* care vizează pregătirea Europei pentru perturbările climatice și accelerarea transformării într-o Europă rezilientă din punct de vedere climatic și justă până în 2030 și domeniul de misiune 5 *„Un acord privind solul pentru Europa (A Soil Deal for Europe)”* care vizează: reducerea deșertificării, conservarea stocurilor de carbon organic din sol, stoparea impermeabilizării solului și creșterea reutilizării solurilor urbane, reducerea poluării solului și îmbunătățirea restaurării acestuia, prevenirea eroziunii, îmbunătățirea structurii solului pentru a spori biodiversitatea. Astfel, în mod sinergic, prin PNS se va acorda sprijin pentru grupurile operaționale din cadrul Parteneriatului European pentru Inovare pentru realizarea de proiecte şi dezvoltarea de noi produse, practici, procese. Odată formate, aceste grupuri operaţionale, în parteneriat cu grupuri din alte state membre, vor putea accede la oportunitățile oferite de instrumentul Orizont Europa. În complementaritate cu proiectele legate de atenuarea şi adaptarea la schimbările climatice şi managementul sustenabil al resurselor naturale finanțate din ORIZONT Europa, PNS va asigura sprijin în mod sinergic prin măsuri de mediu şi climă, măsuri suport de consiliere şi formare precum şi prin asigurarea accesului fermierilor la instrumente de gestionare a riscurilor.

Parteneriatul privind sisteme alimentare sigure și durabile pentru oameni, planetă și climă (SSFS)

Parteneriatul SSFS vizează promovarea guvernanței sistemelor alimentare inclusiv în domeniul cercetare-inovare (C & I) şi va coordona, alinia și va mobiliza eforturile europene și naționale în C & I pentru sisteme alimentare adaptate exigențelor viitorului, prin intermediul unei abordări integrate. Scopul acestui tip de parteneriat este de a accelera tranziția către o alimentație sănătoasă și alimente sigure și produse în mod durabil nivelul UE și la nivel mondial. Parteneriatul va aborda provocările și domeniile de interes tematice utilizând o abordare sistemică, în complementaritate cu alte inițiative tematice sau sectoriale.

Astfel, este important de subliniat că **PNS acționează sinergic alături de ORIZONT Europa şi alte inițiative şi parteneriate Europene dedicate cercetării şi inovării (precum SSFS) şi prin sprijinirea înființării de grupuri operaționale PEI (Parteneriatul European pentru Inovare)**, care pun în aplicare operațiuni inovatoare de identificare și dezvoltare/validare soluții în vederea optimizării producției și a îmbunătățirii competitivității, tehnologiei și digitalizării sectorului agroalimentar. Această abordare este de natură multi-interactivă prin integrarea tuturor actorilor relevați care pot oferi soluții la problemele reale cu care se confruntă fermierii/producătorii din sectorul agro-alimentar şi ceilalți actori din zonele rurale, fiind asigurată o cooperare activă între aceştia şi centrele de competență în inovare, mediul universitar, agri-business etc.. Aşadar, rolul inovării va fi extrem de important în perioada următoare pentru a spori performanța economică a fermelor, a găsi noi forme de colaborare între fermieri și alți actori (lanțuri scurte) și pentru a ajuta comunitățile să se adapteze mai bine la provocările pieței și la efectele schimbărilor de mediu și climatice, fiind totodată urmărită sporirea calității şi siguranţei produselor agro-alimentare.

Programul privind Piața Unică (PPU)

Este destinat îmbunătățirii funcționării pieței interne, competitivității și sustenabilității întreprinderilor, în special a IMM-urilor, standardizării, supravegherii pieței și protecției consumatorilor, pentru domeniul plantelor, animalelor, produselor alimentare și hranei pentru animale, cât și în domeniul statisticilor europene.

Programul asigură sinergii cu PNS, care adresează parţial nevoia de conştientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive (N. 40), prin asigurarea respectării legislației Uniunii care prevede un nivel înalt al sănătății umane, a animalelor și a plantelor, protecția stării de bine a oamenilor, siguranța produselor alimentare și a hranei pentru animale, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor. PPU va contribui la creșterea nivelului de protecție a mediului, inclusiv pentru conservarea biodiversității, contribuind la securitatea alimentară și la asigurarea unor prețuri accesibile, la reducerea risipei alimentare, la creșterea standardelor de calitate a produselor în cadrul Uniunii și la optimizarea competitivității industriei alimentare și a hranei pentru animale din Uniune, precum și la crearea de locuri de muncă, inclusiv prin stimularea cercetării și inovării. De asemenea, programul va sprijini acțiuni precum adoptarea unor măsuri de urgență în situații de criză care afectează sănătatea animalelor și a plantelor.

Mecanismul Uniunii de finanțare a energiei din surse regenerabile

Sprijină utilizarea energiei din surse regenerabile în întreaga Uniune prin investiții pentru a crește capacitatea de producție și utilizare de energie din surse regenerabile, fiind complementar cu PNS în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor și stimularea investițiilor în eficiență energetică, inclusiv a investițiilor de obținere și utilizare a energiei din surse regenerabile care să fie folosită în propriile procese productive alături de

Asistența Europeană pentru Energie Locală (ELENA) care stimulează investițiile în rețele de încălzire, iluminat public, eficiența energetică a clădirilor. Prin această facilitate se oferă asistență tehnică pentru susținerea promotorilor de proiecte privați și publici pentru a dezvolta investiții ambițioase și pe scară largă, studii tehnice, audituri energetice, planuri de afaceri și consiliere financiară, consultanță juridică,

management de proiect etc.

Programul Europa Digitală

Se axează pe aducerea tehnologiei digitale întreprinderilor, cetățenilor și administrațiilor publice. Programul Europa digitală va oferi finanțare strategică pentru a răspunde acestor provocări, susținând proiecte care vizează calculatoare de înaltă performanţă, inteligență artificială, securitate cibernetică, competențe digitale avansate, Huburi de inovare.
În ceea ce privește aspectele referitoare la transport, mobilitate, energie și mediu, Europa Digitală susține implementarea unor soluții și infrastructuri descentralizate necesare pentru aplicațiile digitale la scară largă, cum ar fi: vehiculele automatizate conectate, conceptele de mobilitate inteligentă, zonele rurale sau regiunile ultraperiferice inteligente ș.a. Totodată, programul sprijină politicile în domeniile transportului, energiei și mediului, în coordonare cu acțiunile pentru digitalizarea sectoarelor transportului și energiei în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei. Programul Europa digitală nu va aborda aceste provocări în mod izolat, ci va completa mai degrabă finanțarea disponibilă prin alte programe UE, cum ar fi programul Orizont Europa pentru cercetare și inovare și Facilitatea Conectarea Europei pentru infrastructura digitală, acționând sinergic alături de PNS în zonele rurale.

Erasmus+

Programul Erasmus+ va fi implementat astfel încât să se asigure consecvența sa globală și complementaritatea cu alte politici, programe și fonduri relevante ale Uniunii, în special cu cele referitoare la educație și formare, cultură și mass-media, tineret și solidaritate, ocuparea forței de muncă și incluziune socială, cercetare și inovare, industrie și antreprenoriat, politica digitală, agricultură și dezvoltare rurală, mediu și schimbări climatice, coeziune, politica regională, cooperare internațională și dezvoltare.

Programul “ Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CERV)

Acest program pune accentul pe promovarea egalității și prevenirea și combaterea inegalităților și a discriminării bazate pe sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, precum și pe sprijinirea, promovarea și punerea în aplicare a unor politici cuprinzătoare care vizează: promovarea exercitării depline a drepturilor de către femei, egalitatea de gen, inclusiv echilibrul dintre viața profesională și cea privată, capacitarea femeilor și integrarea perspectivei de gen; promovarea nediscriminării; combaterea rasismului, a xenofobiei și a tuturor formelor de intoleranță; protejarea și promovarea drepturilor copilului; protejarea și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, acționând sinergic alături de intervenţiile PNS dezvoltate la nivel teritorial.

Programul „Corpul European de Solidaritate” (CES)

Activitățile de solidaritate promovate prin CES vor urmări asigurarea unei potențiale valori adăugate europene și caracterul benefic pentru comunități, promovând în același timp dezvoltarea personală, educațională, socială, civică și profesională a participanților. Activitățile de solidaritate se vor desfășura, cu un accent deosebit asupra tinerilor defavorizați, în legătură cu diferite domenii precum: educația și formarea; lucrul cu tinerii; ocuparea forței de muncă; egalitatea de gen; antreprenorialul social; cetățenia și participarea democratică; conștientizarea interculturală și dialogul intercultural; incluziunea socială; incluziunea persoanelor cu dizabilități; protecția mediului și a naturii; acțiunile în domeniul climei; prevenirea dezastrelor, pregătirea pentru cazul în care acestea se produc și înlăturarea consecințelor acestora; agricultura și dezvoltarea rurală; aprovizionarea cu produse alimentare și nealimentare; sănătatea și bunăstarea personală; etc.

Programul Europa Creativă

Acțiunile orizontale ale programului vor cofinanța proiecte transnaționale de colaborare, networking, mobilitate și internaționalizare, inclusiv prin programe de rezidență, turnee, evenimente, expoziții și festivaluri. Astfel, următoarele acțiuni orizontale sunt sprijinite în cadrul programului: proiecte de cooperare transnațională care reunesc organizații din sectoarele culturale și creative de toate dimensiunile, inclusiv microorganizații și organizații de dimensiuni mici, și din diferite țări pentru a întreprinde activități sectoriale sau transsectoriale; rețele europene de organizații din sectoarele culturale și creative din diferite țări; platforme culturale și creative paneuropene; mobilitatea transnațională a artiștilor și a operatorilor din sectoarele culturale și creative; sprijin, inclusiv în ceea ce privește consolidarea capacităților, acordat organizațiilor din sectoarele culturale și creative pentru a le ajuta să opereze la nivel internațional; elaborarea de politici în domeniul culturii, cooperarea în domeniul acestor politici și punerea lor în aplicare, inclusiv prin furnizarea de date și schimbul de bune practici, prin proiecte-pilot și stimulente pentru promovarea egalității de gen.

4.6 Instrumente financiare

4.6.1 Descrierea instrumentului financiar

Prin PNS nu vor fi implementate instrumente financiare în perioada 2023-2027, ci vor fi utilizate resursele naţionale, incluzând fondurile reîntoarse din instrumentele financiare derulate prin PNDR.

România a implementat în perioadele de programare anterioare, respectiv 2007-2013 şi 2014-2020 două instrumente financiare finanţate din FEADR destinate sprijinirii agriculturii şi dezvoltării zonelor rurale. La această dată, instrumentul de creditare cu partajarea riscului la nivel de portofoliu programat în PNDR este operațional, având în vedere inclusiv extinderea perioadei de eligibilitate a actualului Program până la 31 decembrie 2025.

În paralel, de la bugetul naţional sunt finanţate instrumente de garantare care se adresează fermierilor şi altor categorii de beneficiari din mediul rural.

În aceste condiţii, intenţia MADR este de a utiliza în continuare resursele care s-au reîntors din instrumentele financiare implementate până la această dată pentru continuarea şi, după caz, extinderea schemelor naţionale prin care se acordă finanţare atât fermierilor, inclusiv tinerilor fermieri, cât şi întreprinderilor din sectorul industriei alimentare, dar şi consiliilor locale din mediul rural pentru realizarea de investiţii, pentru capital de lucru sau, după caz, pentru asigurarea surselor de co-finanţare privată în cadrul unor proiecte de investiţii sprijinite prin FEADR.

4.7 Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală

4.7.1 Lista instrumentelor neeligibile

Tipurile de cheltuieli neeligibile generale pentru investițiile de dezvoltare rurală, sunt cele prevăzute la art. 73 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Cheltuielile neeligibile adiționale sunt următoarele:

- cheltuielile cu achiziționarea de bunuri și echipamente ”second hand”;

- cheltuielile efectuate înainte de depunerea solicitării de sprijin și înainte de semnarea contractului de finanțare a proiectului, cu excepția:

- cheltuielilor cu întocmirea și depunerea proiectelor
- cheltuielilor necesare implementării proiectelor care presupun înființare/reconversie plantații pomicole și înființare perdele de protecție, în cadrul intervențiilor a cărei arie de eligibilitate permite aceste culturi, pot fi realizate după depunerea cererii de finanțare;
- cheltuielilor necesare implementării proiectelor care presupun înființarea/reconversia plantațiilor de struguri de masă și a plantațiilor de hamei a cărui arie de eligibilitate permite această cultură,

sunt eligibile de la data aprobării Planului Strategic (V1.2) cu respectarea prevederilor art. 86 alin 4, paragraful (3) din Reg 2115/2021;

- cheltuielilor cu activitățile pregătitoare pentru înființarea și funcționarea Grupurilor Operaționale PEI, a căror eligibilitate poate fi realizată după depunerea cererii de finanțare;

- cheltuielile cu achiziția mijloacelor de transport pentru uz personal și pentru transport persoane. Prin excepție, sunt eligibile mijloacele de transport menționate în capitolul asistență tehnică, mijloacele de transport persoane utilizate în cadrul proiectelor negeneratoare de venit desfășurate în interesul comunității finanțate prin SDL și cele utilizate de echipa GAL;

- cheltuielile cu investițiile ce fac obiectul dublei finanțări care vizează aceleași costuri eligibile;

- taxa pe valoarea adăugată, cu excepția cazului în care aceasta nu se poate recupera în temeiul legislației naționale privind TVA-ul sau eligibilă conform prevederilor specifice pentru instrumente financiare;

- în cazul contractelor de leasing, celelalte costuri legate de contractele de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile generale și cheltuielile de asigurare.

Detalierea cheltuielilor neeligibile specifice măsurilor de dezvoltare rurală va fi prezentată în cadrul național de implementare.

Pentru Pilonul I Potrivit prevederilor anexei II partea I și II a Regulamentului delegat (UE) al Comisiei nr. 2022/ 126 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele suplimentare pentru anumite tipuri de intervenții în temeiul regulamentului respectiv, tipurile de cheltuieli neeligibile pentru intervențiile sectoriale menționate la articolul 42 literele (a), (b), (d), (e) și (f) din Regulamentul (UE) 2021/2115 sunt:

- costuri generale de producție și, în special, costuri pentru miceliu (chiar certificat), semințe și plante neperene; produse de protecție a plantelor (inclusiv materiale de control integrat); îngrășăminte și alte inputuri; costurile de colectare sau transport (interne sau externe); costuri de stocare; costurile de ambalare (inclusiv utilizarea și gestionarea ambalajelor), chiar și ca parte a noilor procese; costurile de operare (în special electricitate, combustibil și întreținere);

- rambursarea creditelor contractate pentru o intervenție;

- achiziția de teren neconstruit pe care costă mai mult de 10 % din toate cheltuielile eligibile pentru operațiunea în cauză;

- investiții în mijloace de transport care urmează să fie utilizate pentru comercializare sau distribuție de către organizația de producători sau de către beneficiar în sectorul produselor apicole;

- cheltuieli de exploatare a mărfurilor închiriate;

- cheltuieli legate de contractele de leasing (taxe, dobânzi, costuri de asigurare etc.) și costuri de exploatare;

- contracte de subcontractare sau externalizare referitoare la operațiunile sau cheltuielile menționate ca neeligibile în această listă;

- orice impozite sau taxe fiscale naționale sau regionale;

- dobânzi la datorie, cu excepția cazului în care contribuția este efectuată sub o altă formă decât o asistență directă nerambursabilă;

- investiții în acțiuni sau capital ale companiilor dacă investiția reprezintă o investiție financiară;

- costurile suportate de părți, altele decât organizația de producători sau membrii acesteia, asociațiile organizațiilor de producători sau membrii producătorilor acestora sau o filială sau o entitate dintr-un lanț de filiale;

- intervenții care nu au loc în exploatațiile și/sau sediile organizației de producători, ale asociației de organizații de producători sau ale membrilor producători ai acestora sau ale unei filiale;

- intervenții externalizate sau implementate de organizația de producători în afara Uniunii, cu excepția intervențiilor de promovare, comunicare și marketing menționate la articolul 47 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul (UE) 2021/2115;

- taxa pe valoarea adăugată a cheltuielilor eligibile efectuate de beneficiar, cu excepția cazului în care aceasta este nerecuperabilă în temeiul legislației naționale în materie de TVA.

De asemenea, tipurile de cheltuieli neeligibile pentru intervențiile în sectorul vitivinicol din Pilonul I, menționat la articolul 42 litera (c) din Regulamentul (UE) 2021/2115 sunt:

- gospodărirea zilnică a unei podgorii;
- protecție împotriva daunelor cauzate de vânat, păsări sau grindina;
- realizarea de paravane și pereți de protecție împotriva vântului;
- aleile de acces și lifturi;
- achiziționarea de tractoare sau orice fel de vehicule de transport;
- defrișarea podgoriilor infectate și pierderea veniturilor în urma defrișării obligatorii din motive de sănătate sau fitosanitare.
- taxa pe valoarea adăugată a cheltuielilor eligibile efectuate de beneficiar, cu excepția cazului în care aceasta este nerecuperabilă în temeiul legislației naționale în materie de TVA.

4.7.2 Definirea zonei rurale și aplicabilitatea

Având în vedere legislația națională - Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările şi completările ulterioare, și Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului național de planificare teritorială, cu modificările şi completările ulterioare, spațiul rural este reprezentat de totalitatea comunelor cu satele componente, la nivel de Unităţi Administrativ Teritoriale (UAT), comuna fiind cea mai mică UAT, nivel LAU 2.

Teritoriul eligibil LEADER este definit în mod specific ca fiind format din UAT-comune și UAT- orașe mici cu o populație de maximum 20.000 locuitori.

4.7.3 Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală

În cazul proiectelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului, operațiunile finanțate în cadrul intervențiilor PNS se supun evaluării impactului preconizat asupra mediului conform legislației naționale aplicabile.

Finanțarea intervențiilor/ activităților care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE va face obiectul autorizării privind ajutoarele de stat în conformitate cu legislația privind ajutorul de stat aplicabilă și prevederile fișei intervenției. În acest scop, întreprinderile aflate în dificultate sau întreprinderile care se află încă sub incidența unui ordin de recuperare în urma unei decizii a Comisiei sunt excluse, cu excepțiile prevăzute în legislația aplicabilă privind ajutoarele de stat.

Alte prevederi aplicabile intervențiilor sectoriale vitivinicole Pilon I

În cazul intervențiilor ce vizează investiții în sectorul vitivinicol, se va stabili prin intermediul cadrului național de implementare o perioadă determinată de depunere a proiectelor de investiții.

Cheltuieli eligibile generale aferente proiectelor finanțate din FEADR:

1. Costurile generale ocazionate de cheltuielile cu construcția sau renovarea de bunuri imobile precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, onorariile pentru consiliere privind durabilitatea economică și de mediu, pentru obținerea avizelor și autorizațiilor necesare, inclusiv studiile de fezabilitate.
2. Cheltuieli cu achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci, etc.
3. Cheltuielile generate ca urmare a impunerii de noi cerințe ale UE, fermierilor, în vederea conformării respectivelor cerințe, pe o perioadă de maximum 24 de luni de la data la care acestea au devenit obligatorii pentru exploatație în acord cu Art 73 (5)

Definiții comune pentru intervențiile din FEADR

Fermă de dimensiune medie - **Fermă de dimensiune medie** - Exploatația agricolă având dimensiunea economică de cel puțin 12.000 € valoarea producției standard (SO), dar nu mai mult de 500.000 € SO dacă este specializată în creșterea suinelor sau păsărilor și nu mai mult de 250.000 € SO dacă activează în celelalte specializări/subsectoare.

Ferma de mică dimensiune - Exploatația agricolă având dimensiunea economică între 4.000 - 11.999 € SO (valoarea producției standard) cu excepția exploatației zootehnice care menține și dezvoltă efective de animale din rase autohtone și a celor din sub-sectoarele flori, plante aromatice, plante medicinale și plante ornamentale a căror dimensiune minimă este de 2.000 euro SO și 2300 euro SO pentru fermele legumicole.

4.7.4 Rata (ratele) contribuției aplicabile intervențiilor de dezvoltare rurală

Rata (ratele) contribuției naționale

Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
155(2)(c) - Pensionarea anticipată		20,00%	43,00%
91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
91(2)(b) - Regiuni ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee		20,00%	80,00%
91(2)(c) - Regiuni de tranziție în sensul articolului 108 alineatul (2) primul paragraf litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060		20,00%	60,00%
91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%
91(3)(a) - Plăți pentru constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone în temeiul articolului 71	65,00%	20,00%	65,00%
91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%
91(3)(c) - Operațiuni care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103	100,00%	20,00%	100,00%
91(3)(b) - 70 - Plăți în temeiul articolului 70		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 72 - Plăți în temeiul articolului 72		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 73 - Sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolului 73		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(a) - Sprijin pentru parteneriatul european pentru inovare în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a)		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(b) - LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)		20,00%	80,00%
91(3)(c) - 70 - Operațiuni, în temeiul articolului 70, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 71 - Operațiuni, în temeiul articolului 71, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 72 - Operațiuni, în temeiul articolului 72, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 73-74 - Operațiuni, în temeiul articolelor 73-74, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 75 - Operațiuni, în temeiul articolului 75, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 76 - Operațiuni, în temeiul articolului 76, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 77 - Operațiuni, în temeiul articolului 77, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 78 - Operațiuni, în temeiul articolului 78, care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103		20,00%	100,00%

Rata (ratele) contribuției regionale

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.

5 Plăți directe, intervenții de dezvoltare sectorială și rurală specificate în strategie

Fond	Formă de intervenție	Tipul de intervenție	Cod de intervenție (SM) – Denumire	Reportare	Indicator comun de realizare	Gen. Renewal	Env.	Sistemul de rabat ES	LEADER
FEGA	Plăți directe decuplate	BISS(21)	PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)		O.4				
FEGA	Plăți directe decuplate	CRISS(29)	PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)		O.7				
FEGA	Plăți directe decuplate	CIS-YF(30)	PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri		O.6				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS	PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	Nu, nu le include	O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS	PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)		O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS	PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști		O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie	PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	Nu, nu le include	O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie	PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat	Nu, nu le include	O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie	PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	Nu, nu le include	O.8				
FEGA	Plăți directe decuplate	Eco-scheme(31) / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS	PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile		O.8				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia		O.10				

FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere		O.10				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-21 - Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte		O.11				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-22 - Sprjin cuplat pentru venit- carne vită		O.11				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-23 - Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte		O.11				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-24 - Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine		O.11				
FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-25 - Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase		O.11				

FEGA	Plăți directe cuplate	CIS(32)	PD-26 - Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz		O.10				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	INVRE(47(1)(a))	IS-LF-01 - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	ADVI1(47(1)(b))	IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	TRAINCO(47(1)(c))	IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	TRANS(47(1)(e))	IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	PROMO(47(1)(f))	IS-LF-05 - Promovare, comunicare și comercializare		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	TRACE(47(1)(h))	IS-LF-07 - Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	CLIMA(47(1)(i))	IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	WITHD(47(2)(f))	IS-LF-08 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	GREEN(47(2)(g))	IS-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere		O.35				

FEGA	Sectorial - Fructe și legume	NOHAR(47(2)(h))	IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	HARIN(47(2)(i))	IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor		O.35				
FEGA	Sectorial - Fructe și legume	COMM(47(2)(l))	IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.		O.35				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	ADVIBEES(55(1)(a))	IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori		O.37				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b))	IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.		O.37				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b))	IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor şi a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei		O.37				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b))	IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței		O.37				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	INVAPI(55(1)(b))	IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor		O.37				

FEGA	Sectorial - Produse apicole	ACTLAB(55(1)(c))	IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine		O.37				
FEGA	Sectorial - Produse apicole	PROMOBEES(55(1)(f))	IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole		O.37				
FEGA	Sectorial - Vin	RESTRVINEY(58(1)(a))	IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	INVWINE(58(1)(b))	IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	HARINWINE(58(1)(d))	IS-V-03 - Asigurarea recoltelor		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	INFOR(58(1)(h))	IS-V-04 - Acțiuni de informare		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	ACTREPUT(58(1)(i))	IS-V-05 - Promovarea enoturismului		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	PROMOWINE(58(1)(k))	IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe		O.36				
FEGA	Sectorial - Vin	INVWINESUST(58(1)(m))	IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin		O.36				
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	Nu, nu le include	O.14	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	Da, parțial	O.14	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon	Da, parțial	O.19	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-04 - Agricultură ecologică – conversie	Da, parțial	O.17	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării	Da, parțial	O.17	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-06 - Bunăstarea animalelor	Nu, nu le include	O.18	Nu	Da	Nu	Nu

FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-07 - Silvo-mediu și climă	Da, parțial	O.15	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ENVCLIM(70)	DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite	Da, integral	O.15	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ANC(71)	DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	Nu, nu le include	O.12	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ANC(71)	DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	Nu, nu le include	O.12	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	ANC(71)	DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice	Nu, nu le include	O.12	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă	Nu, nu le include	O.21	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole	Nu, nu le include	O.24	Nu	Nu		Nu

FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	Nu, nu le include	O.24	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	Nu, nu le include	O.24	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații	Nu, nu le include	O.22	Nu	Da	Nu	Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații	Nu, nu le include	O.20	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă	Nu, nu le include	O.22	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INVEST(73-74)	DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural	Nu, nu le include	O.22	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	INSTAL(75)	DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	Nu, nu le include	O.25	Da	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	RISK(76)	DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare	Nu, nu le include	O.9	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	RISK(76)	DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole	Nu, nu le include	O.9	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	COOP(77)	DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	Da, parțial	O.28	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	COOP(77)	DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI	Nu, nu le include	O.1	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	COOP(77)	DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	Nu, nu le include	O.31	Nu	Nu		Da
FEADR	Dezvoltarea rurală	KNOW(78)	DR-37 - Transfer de cunoștințe	Nu, nu le include	O.33	Nu	Nu		Nu
FEADR	Dezvoltarea rurală	KNOW(78)	DR-38 - Consiliere în afaceri agricole	Nu, nu le include	O.33	Nu	Nu		Nu

5.1 Plăți directe Intervenții

BISS(21) - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității

PD-01 - Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)

Cod de intervenție (SM)	PD-01
Denumire intervenție	Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)
Tipul de intervenție	BISS(21) - Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității
Indicator comun de realizare	O.4. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin de bază pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

În perioada 2023-2027 România va aplica intervenția BISS pentru o suprafata de 9.697.000 ha

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul de a primi sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității.

BISS este complementar celorlalte categorii de plăți directe, cum sunt sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității, sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri. Totodată, BISS vizează alături de ecoschemele specifice, îmbunătățirea performanței de mediu. BISS este

complementar și față de plățile cuplate pentru îmbunătățirea competitivității, durabilității sau calității produselor sectoarelor sensibile, cât și cu intervențiile de dezvoltare rurală de agromediu.

Scopul BISS este de sprijinire a veniturilor agricole în vederea realizării viabilității fermelor prin acordarea unei plăți anuale decuplate de producție pe hectarul eligibil declarat de fermierul activ. BISS contribuie la stabilitatea relativă a veniturilor agricole, reducând volatilitatea acestora și la creșterea rezilienței fermierilor în condițiile actuale geopolitice și climatice.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Fermierul desfășoară o activitate agricolă pe teritoriul României și este "fermier activ", conform definiției stabilite în capitolul 4.1.4 din PNS.

Să exploateze un teren agricol cu o suprafață de cel puțin 1 ha, cu suprafața parcelei agricole de cel puțin 0,3 ha, cu excepția serelor și solariilor, în cazul cărora suprafața minimă a parcelei trebuie să fie de 0,03 ha și a culturilor permanente, în cazul cărora suprafața parcelei agricole trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha.

În cazul pajiștilor, trebuie să asigure o încărcătură de animale de minimum 0,3 UVM/ha sau să efectueze cel puțin o cosire anuală.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

BISS este un instrument de stabilizare a veniturilor fermierilor, contribuind la securizarea și reziliența activității agricole împotriva denaturării pieței, ca efect al fluctuațiilor prețurilor produselor agricole, cât și a inputurilor de producție și a energiei.

BISS face parte din răspunsul pe care PAC îl dă la problemele strategice precum: asigurarea securității alimentare și utilizarea durabilă a resurselor naturale. Totodată, BISS contribuie la dezvoltarea echitabilă a zonelor rurale din România, prin contribuția sa la asigurarea veniturilor decente ale fermierilor.

În acest context, menționăm că sprijinul direct în venitul factorilor agricoli, în perioada 2017-2018, s-a menținut la aproximativ 23%, conform analizei SWOT. Totodată intervenția vine în sprijinul diminuării decalajului dintre venitul antreprenorial agricol/lucrător de doar 47% în anul 2018 și veniturile medii salariale din celelalte sectoare ale economiei care sunt mai mari decât în agricultură.

Numărul de hectare care face obiectul plății SAPS în prezent și BISS în perioada post 2023 este numărul de hectare utilizate pentru agricultură, cu respectarea strictă a condițiilor de mediu și climă. Numărul de hectare dat de suprafața potențial eligibilă pentru plată se va raporta în fiecare an la bugetul planificat în baza Regulamentului de bază PAC 2115/2022 privind gestiunea PNS.

Pentru perioada 2023-2027, în conformitate cu prevederile și defalcarea financiară a bugetului din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind planurile strategice PAC, plafonul total BISS care urmează să fie alocat este de 4.822.415.070,00 euro.

Cuantumul unitar al intervenției are o evoluție crescătoare de la 96,47 euro/ha în anul 2023 la 103,06 euro/ha în 2027, fiind în corelație directă cu creșterea graduală a bugetului alocat României prin Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind planurile strategice PAC (Anexa V).

Referitor la modul de stabilire a Variației ***"of the planned unit amounts"*** aceasta a fost fundamentată în baza art. 101 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind planurile strategice PAC care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă și în baza art. art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocarea fondurilor neutilizate, dar doar dacă fi cazul, având în vedere că implementarea noii arhitecturi a PAC este la început.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Este intervenția BIS o plată pentru micii fermieri? (articolul 28)

☐ Da ☑ Nu

[articolul 22 alineatul (2)]

☐ Da ☑ Nu

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția BISS respectă paragraful 5 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 01 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar pentru terenurile agricole	Uniform		R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 01 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar pentru terenurile agricole

La stabilirea celor două valori posibile, de cuantum minim și maxim, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocarea fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul. Astfel, cuantumul unitar a fost diminuat cu 10% rezultând o subvenție minimă de 86,82 euro/ha (în anul 2023), iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 30% din valoarea cuantumului unitar planificat rezultând 125,41 euro /ha (2023), ipoteză ce a fost păstrată pe întreaga perioada de programare.

Totodată, trebuie menționat că în România, structura agrară este în continuare în tranziție, procesul de comasare a fermelor fiind încă în derulare, astfel, dimensiunea medie a fermelor înscrise în IACS a evoluat de la 7,51 ha, în anul 2027, la 12,41 ha în 2020. În acest context, am utilizat ipoteza de creștere a cuantumului unitar planificat la 130%, pentru a evita orice posibilitate de neutilizare a fondurilor.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 01 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar pentru terenurile agricole	Cuantum unitar planificat	96,47	97,85	99,27	100,66	103,06	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	86,82	88,07	89,34	90,59	92,76	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	125,41	127,21	129,05	130,86	133,99	
	O.4 (unitate: Hectare)	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	935.469.590,00	948.851.450,00	962.621.190,00	976.100.020,00	999.372.820,00	4.822.415.070,00
TOTAL	O.4 (unitate: Hectare)	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	**Suma:** 48.485.000,00 **Max.:** 9.697.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	935.469.590,00	948.851.450,00	962.621.190,00	976.100.020,00	999.372.820,00	4.822.415.070,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

CRISS(29) - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității

PD-02 - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)

Cod de intervenție (SM)	PD-02
Denumire intervenție	Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)
Tipul de intervenție	CRISS(29) - Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității
Indicator comun de realizare	O.7. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin complementar redistributiv pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil declarat de fermier, decuplată de producție.

Sprijinul redistributiv pentru venit sub forma unei plăți decuplate anuale per hectar eligibil se acordă fermierilor care au dreptul la o plată în temeiul sprijinului de bază pentru venit în scopul sustenabilității și se acordă pentru exploatațiile agricole cuprinse între **1-50 ha.**

În urma analizei datelor din Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) pentru plăți directe

gestionat de APIA, rezultă că în anul 2020 fermele cuprinse între 1 și 50 de hectare însumează 758.512 beneficiari exploatații agricole, circa 97,1% din totalul de 781.246 de fermieri. Fermele mici de la 1-50 ha reprezintă majoritatea exploatațiilor din România.

Acordarea plății redistributive pentru exploatațiile cu dimensiunea între 1-50 ha, constituie un sprijin suplimentar pentru o suprafață de 3.748.473 ha (39% din total area înscrisa în IACS), gestionată de majoritatea fermierilor (97%) care contribuie la susținerea vitalității spațiului rural.

Intervenția CRISS este complementară cu Intervenția BISS, cu eco schemele adresate sectorului vegetal, cât și cu alte scheme de sprijin cuplat din sectorul vegetal și zootehnic.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

CRISS se adresează fermierilor eligibili pentru plata BISS.

Fermele eligibile la plata CRISS se încadrează în intervalul de suprafață 1-50 ha.

Pentru a evita apariția condițiilor artificiale (fermieri care își vor diviza fermele în scopul obținerii sprijinului oferit prin această intervenție), sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității va fi acordat fermierilor care nu și-au fragmentat exploatațiile după 2020. Cazurile în care se consideră că fermierii nu și-au fragmentat/divizat exploatațiile în scopul de a beneficia de plata redistributivă vor fi reglementate prin legislația națională.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Plafonul anual reprezintă 10% din plafonul total anual al plăților directe (FEGA) care se calculează după efectuarea transferul din FEGA către FEADR. Pentru acordarea CRISS, România alocă 10% din plafonul de plăți directe, respectiv, 978.688.815,57 euro pentru perioada 2023-2027.

Plata anuală unitară pe suprafață este rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției CRISS și numărul de hectare eligibile determinate de APIA în fiecare an de plată, având în vedere că se acordă doar fermelor care se încadrează în intervalul 1-50 ha.

CRISS va fi acordată în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021 / 2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Având în vedere suprafața determinată IACS din Campania 2020 pentru fermele cuprinse între 1-50 ha, respectiv de 3.748.473 ha, pentru anul 2023 cuantumul indicativ de plată este de 50,61 euro/ha în anul 2023, ajungând la 54,16 euro / ha în anul 2027.

Sprijinul se adresează segmentului de ferme din categoria 1 la 50 de hectare, care trebuie consolidat ca o garanție în sprijinul securității și siguranței alimentare, sociale, dar și pentru creșterea ambiției de mediu a Uniunii. Este structurat pe 2 categorii de ferme, respectiv 1-5 ha și 5-50 ha. Acest tipar de ferme deși reprezintă majoritatea fermierilor înregistrați în IACS, 758.421 fermieri (97,1% din total fermieri) exploatează doar 3.748,473 ha (39% din totalul suprafeței IACS, cu o **fermă medie de 6 hectare**). Având în vedere contextul de concentrare accelerată al suprafeței agricole de către alte categorii de ferme, din structura agrară a României. Tiparul de agricultură reprezentat de fermele 1-50 ha de asemenea contribuie direct la obiectivele din Strategia ONU Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă (obiectivele de dezvoltare durabilă: 2, 3, 12 și 13), cât și la realizarea obiectivelor din cadrul Strategiei UE de la Fermă la consumator prin dezvoltarea producției alimentare durabile la nivelul întregii țării.

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021 / 2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC), care

prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafață planificată pentru care se acordă sprijinul este 3.748.473 ha.,

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Aplicați teritorializarea pentru CRISS?

☐ Da ☑ Nu

Aplicați sume diferite pentru diferite game de hectare? [articolul 29 alineatul (3)]

☐ Da ☑ Nu

Care este numărul maxim de hectare per fermier la care se plătește CRIS? [articolul 29 alineatul (3)]

50,00

Excludeți exploatațiile agricole din CRIS pe baza dimensiunii lor fizice?

☑ Da ☐ Nu

Fermele care depășesc 50 de hectare nu sunt eligibile pentru CRISS.

Reguli și/sau explicații suplimentare legate de CRIS

Aceasta plată se adresează în egală măsură micilor fermieri cu suprafețe foarte mici, având în vedere ca aceștia nu vor mai beneficia de plata "micii fermieri" – sprijin care s-a dovedit a fi neatractiv pentru aceștia în perioada de programare PAC 2014-2020. CRISS se adresează, totodată, și fermelor care nu făceau obiectul schemei "micii fermieri", dar care constituie segmentul agriculturii la scară mică și mijlocie, aflat în plin proces de consolidare, ca fiind vectorii cei mai importanți ai lanțului scurt de aprovizionare și practicarea unei agriculturii prietenoase cu mediul.

CRISS își propune să contribuie în mod direct la reducerea disparităților în materie de venituri între sectorul agricol și alte sectoare ale economiei naționale, determinând astfel diminuarea migrației tinerilor din mediul rural în mediul urban și în afara țării.

În urma analizei categoriilor de ferme beneficiare de plăți directe se constată importanța zonelor rurale din România. Astfel, ponderea aproape majoritară, de 98% din total, este reprezentată de fermele cuprinse între 1,86 ha și 50 ha, care au impact social și de menținere a capitalului natural și de biodiversitate considerabil. Din punct de vedere economic, în urma analizei veniturilor pentru categoriile de ferme cuprinse între 1,86 - 50 ha, în 2020, au variat de la 555 euro până la 15.733 euro; în timp ce, pentru categoria imediat următoare beneficiară de plăti directe, cu suprafețe medii de 168 ha, s-a înregistrat un venit mai mare cu circa 70% față de fermele din categoriile anterior amintite, decalajul fiind semnificativ mai mare.

De asemenea, venitul mediu/AWU pentru categoriile fermelor de la 1.86 ha la 50 ha variază de la 552.4 euro pana la 11.919 euro, în timp ce pentru următoarele categorii de ferme, cu suprafețe mai mari de 168 ha, venitul mediu /AWU variază de la 28.616 până la 130.943 euro.

În ceea ce privește previziunea distribuției plăților directe pe categorii de ferme beneficiare de plăți directe pentru anul 2023, pentru categoriile fermelor cuprinse între 1,86 si 50 ha rezultă o creștere a încasărilor de plăți directe, ca urmare a aplicarii CRISS reformulată față de programarea 2014-2022, respectiv, veniturile pot crește, acestea putând varia de la la 775 euro pana la 15.136 euro (pentru fermele din categoria țintită: 1-50 ha).În cazul fermelor beneficiare de CRISS, acestea vor putea beneficia de o creștere a veniturilor medii față de anul 2020, de circa 15%.

În plus, în urma analizei situațiilor APIA din 2020, fermele din categoria 1-50 ha totalizau 758,512 (cca. 97,1% din numărul total de ferme) și care gestionau o suprafață totală de 3.748.473 ha (cca. 39% din suprafața din IACS). Numărul majoritar de beneficiari și aria considerabilă gestionată de aceștia, ne întărește convingerea că măsura astfel conturată, contribuie mai bine și mai comprehensiv la menținerea vitalității satului românesc.

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția CRISS este o plată decuplată de producție care respectă cerințele de bază ale Cutiei Verzi a WTO, adică nu are efecte de denaturare a pieței sau efecte asupra producției, așa cum se specifică în Anexa 2 la Acordul WTO. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 02 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 02 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

La stabilirea celor două posibile valori, de cuantum minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, astfel, cuantumul minim a fost stabilit la 90% din valoarea cuantumului unitar planificat rezultând o subvenție minimă de 45,549 euro/ha (în 2023), iar în cazul stabilirii cuantumului maxim s-a ales o pondere de 120% din valoarea cuantumului unitar planificat rezultând la 60,73 euro /ha (2023), ipoteză ce a fost păstrată pe întraga perioada de programare.

La baza alegerii acestor valori minime și maxime a stat și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021 care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Totodată, trebuie menționat că în România, structura agrară este în continoare în tranziție, procesul de comasare a fermelor fiind încă în derulare, astfel, dimensiunea medie a fermelor înscrise în IACS a evoluat de la 7,51 ha, în anul 2027, la 12, 41 ha în 2020. În acest context, am utilizat ipoteza de creștere a cuantumului unitar planificat la 120%, pentru a evita orice posibilitate de neutilizare a fondurilor.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 02 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	50,61	51,42	52,08	52,82	54,16	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	45,54	46,28	46,87	47,54	48,74	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	60,73	61,70	62,50	63,38	64,99	
	O.7 (unitate: Hectare)	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	189.710.218,53	192.746.481,66	195.220.473,84	197.994.343,86	203.017.297,68	978.688.815,57
TOTAL	O.7 (unitate: Hectare)	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	**Suma:** 18.742.365,00 **Max.:** 3.748.473,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	189.710.218,53	192.746.481,66	195.220.473,84	197.994.343,86	203.017.297,68	978.688.815,57
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

CIS-YF(30) - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

PD-03 - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

Cod de intervenție (SM)	PD-03
Denumire intervenție	Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
Tipul de intervenție	CIS-YF(30) - Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri
Indicator comun de realizare	O.6. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO7 Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.36 Numărul tinerilor fermieri care beneficiază de sprijin din partea PAC, inclusiv o defalcare pe sexe
R.37 Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Pentru perioada 2023-2027, România va aplica intervenția sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri, ceea ce presupune acordarea unei plăți decuplate de producție pe hectarul eligibil declarat de tânărul fermier.

Sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri va contribui la creșterea veniturilor acestora, după perioada de instalare și ulterior.

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul de a primi sprijinul complementar

pentru venit pentru tinerii fermieri.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Sprijinul de bază pentru venit pentru tinerii fermieri reprezintă acordarea unei plăți anuale tinerilor fermieri care au dreptul la sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității și se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili, respectiv:

- Tânărul fermier este definit conform secțiunii specifice din PNS (capitolul 4);
- Tânărul fermier este instalat pentru prima data ca șef al exploatației;
- Tânărul fermier este eligibil la plata BISS;
- Sprijinul se acordă pentru primele 50 de hectare eligibile;
- Fermierii care nu au beneficiat integral de sprijin (timp de 5 ani) în cadrul perioadei de programare anterioare sunt eligibili la plată prin respectarea condițiilor de eligibilitate prevăzute în legislația națională în vigoare la momentul acordării sprijinului pentru prima dată.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Plafonul în 2023 este de 12.880.000,00 euro, plafonul total pe perioada 2023-2027 este de 67.200.000,00 euro, respectiv 0,69% din plafonul anual plăți directe FEGA.

Plata pentru tinerii fermieri va fi acordată în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021 / 2115 al Parlamentului European și al consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv). Astfel minimul estimat este de 41,4 euro/ha, iar maximum de 69,00 euro/ha, având în vedere analiza privind evoluția solicitării schemei de plată tânărul fermier din perioada 2015 - 2022, efectuată de APIA în baza datelor IACS.

Având în vedere că în anul 2022 suprafața determinată prin IACS pentru hectarele eligibile la schema pentru tinerii fermieri a fost de 300.000 ha, estimăm în anul 2023 un cuantum indicativ al plății de 46,00 euro / ha, iar pentru anul 2027 se estimează o valoare de 50,00 euro/ha.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Timp de câți ani oferă intervenția sprijin tinerilor fermieri? **5**

Care sunt condițiile aplicate pentru definirea unui sistem nou înființat?

Tinerii fermieri care solicită CIS-YF în perioada de programare PAC 2023-2027 au termen limită de solicitare a plății de maximum 24 de luni de la instalare ca tânăr fermier (înființat fermă), cu respectarea cumulativă a condițiilor de eligibilitate prevăzute la punctul 5 din prezenta fișă.

Ce formă de sprijin ia: **o plată decuplată anuală per hectar eligibil**

Care este cuantumul ajutorului pe hectar/sumă forfetară? **46**

Stabiliți un maxim în ceea ce privește numărul de hectare? DA/NU

☑ Da ☐ Nu

Dacă da, care este numărul maxim de hectare? **50**

Alte observații privind pragurile?

Sunt eligibile la plată doar **primele 50 ha din orice fermă, indiferent de dimensiune maximă**.

Aplicați o continuitate cu sistemul anterior (plata pentru tinerii fermieri)?

Da, există o continuitate a schemei.

În continuitate cu programarea anterioară, fermierii care au beneficiat de această plată integral în perioada de programare PAC 2014-2020, nu mai pot solicita sprijinul complementar pentru venit al acestei intervenții în perioada 2023-2027. În schimb dacă tinerii fermieri nu au beneficiat de sprijinul integral în baza perioadei de programare 2014-2020 și în programarea de tranziție la noul PAC 2021-2022 au dreptul la plata plăților în perioada de programare 2023-2027 până la data limită din cei 5 ani prevăzuți cu menținerea condițiilor de eligibilitate prevăzute la momentul acordării sprijinului.

Din perioada pentru care se acordă acest sprijin se scade numărul de ani care au trecut de la prima depunere a solicitării de sprijin pentru tinerii fermieri.

Alte observații

Nu este cazul

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Intervenția respectă paragraful 5 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 03 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.36; R.37; R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 03 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

La stabilirea celor două valori posibile, de cuantum minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul. Astfel, cuantumul unitar a fost diminuat cu 10% rezultând o subvenție minimă de 41,4 euro/ha (în anul 2023), iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 50% din valoarea cuantumului unitar planificat rezultând 69,00 euro /ha (2023), ipoteză ce a fost păstrată pe întreaga perioada de programare.

Totodată, trebuie menționat că în România, structura agrară este în continuare în tranziție, procesul de comasare a fermelor fiind încă în derulare, astfel, dimensiunea medie a fermelor înscrise în IACS a evoluat de la 7,51 ha, în anul 2007 la 12,41 ha în 2020. În acest context, am utilizat ipoteza de creștere a cuantumului unitar planificat la 150%, pentru a evita orice posibilitate de neutilizare a fondurilor. În plus, variația maximă de creștere a cuantumului unitar de 150% este justificată, datorită faptului că, condițiile de eligibilitate definite de noua PAC va pune multe bariere în accesarea schemei.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 03 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	46,00	47,00	48,00	49,00	50,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	41,40	42,30	43,20	44,10	45,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	69,00	70,50	72,00	73,50	75,00	
	O.6 (unitate: Hectare)	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
TOTAL	O.6 (unitate: Hectare)	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	**Suma:** 1.400.000,00 **Max.:** 280.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00

Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor

PD-04 - Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil

Cod de intervenție (SM)	PD-04
Denumire intervenție	Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-A atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de GES generate de practicile agricole, precum și menținerea stocurilor de carbon existente și îmbunătățirea sechestrării carbonului
AOA-B adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară, precum și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice
AOA-D prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților [și a biotei solului]
AOA-E protejarea biodiversității, conservarea sau restaurarea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea de elemente de peisaj sau de zone neproductive

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Eco-schema vizează un set de practici agricole benefice pentru mediu clasificate sub forma a unei cerințe specifice obligatorii cumulată cu o cerință specifică la alegerea fermierului (dintr-un set de 3 cerințe), detaliate în rubrica **„***Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu***"**.

Cerința obligatorie, acoperirea solului, urmărește protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol (15 iunie-15 octombrie), în scopul atenuării schimbărilor climatice.

În ceea ce privește cerințele specifice suplimentare, fermierii pot aplica la alegere una dintre următoarele cerințe care conduc la creșterea ambițiilor de mediu:

A. Diversificarea culturilor - pentru a evita riscul practicării monoculturii care determină înmulțirea și răspândirea organismelor dăunătoare plantelor, precum și degradarea și sărăcirea solului în anumite elemente nutritive; contribuind la creșterea biodiversității, gestionarea durabilă a resurselor mediului, dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțele chimice. De asemenea, aceasta poate contribui la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, cu precădere prin îmbunătățirea capacității de sechestrare a carbonului în sol.

B. Promovarea agriculturii conservative - *no tillage, strip-tillage sau minimun tillage (no-minimum-strip tillage)* cu efecte scontate asupra creșterii capacității solului și a plantelor de reținere a nutrienților și apei în sol. Ecoschema va stimula tehnologiile conservative de înființare a culturilor agricole, iar un grad de acoperire a solului cu aceste practici conservative în pondere de peste 50% contribuie la creșterea capacității de adaptare a solului la efectele schimbărilor climatice, prin prevenirea eroziunii și pierderilor de umiditate din sol. De asemenea, aceasta poate contribui la menținerea calității solului, îmbunătățire a texturii și structurii și a biotei solului, creșterea materiei organice din sol, și la creșterea biodiversității în sol, concomitent cu asigurarea unui habitat prielnic pentru dezvoltarea faunei.

Practicile de agricultură conservativă din punct de vedere al lucrărilor solului (no-tillage, strip tillage sau minimum tillage) se bazează pe următoarele elemente:

- Semănat fără pregătirea prealabilă a solului (no tillage);
- Semănat în benzi pregătite fără intervenție pe intervalul dintre rânduri (stip tillage);
- Semănat după o pregătire superficială a solului, fără întoarcerea brazdei (minimum tillage).

C. Cultivarea de plante proteice, fixatoare de azot, pe 2% din suprafața arabilă reprezintă o unealtă stimulativă pentru atingerea țintelor din strategia Green Deal - componenta Farm to Fork, plantele proteice, fixatoare de azot, fiind o alternativă naturală de îmbogățire a solului cu nutrienți și de reducerea

aplicării îngrășămintelor chimice.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

CERINȚE SPECIFICE OBLIGATORII:

1. În perioada sensibilă pentru sol cuprinsă între 15 iunie – 15 octombrie, terenul arabil trebuie să fie acoperit cu culturi agricole sau se asigură o acoperire minimă a solului cu miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate, după recoltarea culturii principale, pe cel puțin 85% din suprafața arabilă a exploatației, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființatarea noii culturii prevăzut prin GAEC6.
2. Ține evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament.

CERINȚE SPECIFICE LA ALEGERE:

La cerința generale obligatorii se cumulează una din următoarele cerințe specifice, la alegere:

A. să practice diversificarea culturilor pe terenul arabil, în funcție de suprafață, după cum urmează:

- în cazul suprafețelor cuprinse între 10,01 ha și 30 ha, fermierul trebuie să cultive cel puțin două culturi diferite, iar cultura preponderentă să acopere maximum 70 % din terenul arabil;
- în cazul suprafețelor de peste 30 ha, fermierul trebuie să cultive cel puțin trei culturi diferite, iar cultura preponderentă trebuie să acopere maximum 70 % din terenul arabil, respectiv două culturi preponderente să acopere împreună maximum 90% din terenul arabil;

B. Să practice o tehnologie de tip conservativ pentru sol (no /minimum /strip-till) pe minim 50% din suprafața cultivată a exploatației.

C. Să cultive pe o pondere minimă de 2% din terenul arabil declarat culturi leguminoase, bogate în proteină vegetală, fixatoare de azot, stabilite în legislația națională de implementare.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria fermierilor activi, definiți în înțelesul art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 conform legislației naționale,
- este beneficiar al schemei BISS,
- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și având o categorie de utilizare eligibilă,
- deține o suprafață minimă a fermei de 10,01 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha, cu excepția serelor și solariilor, pentru care suprafața minimă a parcelei este de 0,03 ha,
- se angajează, pe baze anuale, să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice.

Suprafața eligibilă:

- terenurile agricole utilizate ca teren arabil.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Ecoschema PD-04 poate fi combinată cu ecoschema PD-28.

Fermierii care exploatează suprafeţe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere şi solarii nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-04.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
GAEC05	Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă
GAEC06	Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioadele cele mai sensibile
GAEC07	Rotația culturilor pe teren arabil, cu excepția culturilor cultivate sub apă

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

-

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Angajament:

În perioada sensibilă pentru sol cuprinsă între 15 iunie – 15 octombrie, terenul arabil trebuie să fie acoperit cu culturi agricole sau se asigură o acoperire minimă a solului cu miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate, după recoltarea culturii principale, pe cel puțin 85% din suprafața arabilă a exploatației, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființatarea noii culturii prevăzut prin GAEC6.

- GAEC 6 - *1. Pentru a proteja solurile în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie), fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației.*

Prin aplicarea cerinței obligatorii se urmărește creșterea ambiției de mediu privind acoperirea solului pe perioada sensibilă a anului stabilită prin cerința 1 din GAEC 6, prin extinderea perioadei sensibile cu 2 săptămâni și creșterea cu 5% a suprafeței arabile pe care trebuie asigurată acoperirea. În cazul culturii de acoperire, acestea trebuie să conțină cel puțin două specii care au proprietatea de a lăsa solul bogat în nutrienți naturali necesari solului și care să sprijine dezvoltarea culturilor următoare dar și refacerea calității resursei pedologice.

În functie de opțiunea beneficiarului în ceea ce privește alegerea uneia dintre cele 3 cerințe specifice (A, B sau C), legătura dintre cerințele opționale și GAEC/SMR relevant în ceea ce privește baseline-ul este următoarea:

Angajament:

A. să practice diversificarea culturilor pe terenul arabil, în funcție de suprafață, după cum urmează:

- în cazul suprafețelor cuprinse între 10,01 ha și 30 ha, fermierul trebuie să cultive cel puțin două culturi diferite, iar cultura preponderentă să acopere maximum 70 % din terenul arabil ;

- în cazul suprafețelor de peste 30 ha, fermierul trebuie să cultive cel puțin trei culturi diferite, iar cultura preponderentă trebuie să acopere maximum 70 % din terenul arabil, respectiv două culturi preponderente să acopere împreună maximum 90% din terenul arabil

- GAEC 7 - *2. Diversificarea culturilor*

(a) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este cuprinsă între 10 și 30 ha, diversificarea culturilor constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin două culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai

mult de 75 % din terenul arabil respectiv;
(b) în cazul în care suprafața terenului arabil al unei ferme este mai mare de 30 ha, diversificarea culturilor constă în cultivarea terenului arabil din fermă cu cel puțin trei culturi diferite pe terenul arabil respectiv; cultura preponderentă nu trebuie să acopere, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 75 % din terenul arabil, respectiv două culturi preponderente nu trebuie să acopere împreună, la niciun moment pe parcursul anului, mai mult de 95 % din terenul arabil respectiv.

Prin aplicarea cerinței A a eco-schemei se urmărește creșterea ambiției de mediu privind diversificarea culturilor, prin reducerea suprafețelor maxime ce pot fi acoperite de cultura preponderentă, respectiv de două culturi prepondere, cu 5% față de GAEC 7.2.

Angajament:
B. Să practice o tehnologie de tip conservativ pentru sol (no /minimum /strip-till) pe minim 50% din suprafața cultivată a exploatației.

- GAEC 5 - *2. Sunt interzise lucrările solului (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa şi sapa rotativă, praşila mecanică) pe terenurile cu soluri foarte slab fertile, improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.*

Prin aplicarea cerinței B a eco-schemei privind aplicarea tehnologiilor de tip conservativ pentru sol pe minimum 50% din suprafața cultivată a exploatației, eco-schema impune respectarea unui nivel superior cerinței 2 din GAEC 5 printr-un management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafeței arabile, indiferent de tipul de calitate al terenului.

Angajament:
C. Să cultive pe o pondere minimă de 2% din terenul arabil declarat culturi leguminoase, bogate în proteină vegetală, fixatoare de azot, stabilite în legislația națională de implementare.

Prin aplicarea cerinței C a eco-schemei se urmărește translatarea prevederilor Regulamentului (UE) 2024/1468, respectiv eliminarea obligației pentru toți fermierii care solicită plăți pe suprafață de a aloca o parte din terenul arabil la nivel de fermă zonelor neproductive din standardul GAEC 8 și transformarea obligației într-un angajament voluntar.

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Prin aplicarea eco-schemei se acordă o plată uniformă pe suprafața de teren arabil, suplimentară BISS, conform art. 31 alin. (7) lit. a din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția respectă paragraful 5 la care prevăzut în Anexa 2 la Regulamentul 2115/2021 privind Sprijin Intern în Conformitate cu Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției și nu se bazează pe drepturi de plată.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 04 - 01 - Plata pe ha	Uniform		R.14; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 04 - 01 - Plata pe ha

Cuantumul unitar planificat este de 56,28 euro/ha.

Cuantumul minim este de 47,84 euro/ha.

Cuantumul maxim estimat este de 73,00 euro/ha.

La stabilirea cuantumului unitar planificat s-a urmărit corelarea nivelului plății suplimentare BISS, cu nivelul de ambiție asumat de către fermieri prin aplicarea unor cerințe care să contribuie la atingerea obiectivelor de mediu, respectiv adoptarea unor metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și a biodiversității și prevenirea degradării solului.

La stabilirea celor două valori posibile, respectiv de cuantum unitar planificat minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul. Astfel, cuantumul unitar planificat a fost diminuat cu 15% rezultând o plată minimă de 47,84 euro/ha, iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 30% din valoarea cuantumului unitar planificat, rezultând o plată maximă de 73,00 euro/ha.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 04 - 01 - Plata pe ha	Cuantum unitar planificat	56,28	56,28	56,28	56,28	56,28	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				47,84	47,84	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	73,00	73,00	73,00	73,00	73,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	5.644.241,00	5.715.089,00	5.964.000,00	5.964.000,00	5.964.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	317.657.883,48	321.645.208,92	335.653.920,00	335.653.920,00	335.653.920,00	1.646.264.852,40
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	5.644.241,00	5.715.089,00	5.964.000,00	5.964.000,00	5.964.000,00	**Suma:** 29.251.330,00 **Max.:** 5.964.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	317.827.328,97	321.765.110,34	335.653.920,00	335.653.920,00	335.653.920,00	1.646.554.199,31

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)

Cod de intervenție (SM)	PD-05
Denumire intervenție	Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.17 Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii

medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Eco-schema se adresează fermelor de mici dimensiuni (denumita generic **Gospodărie Tradițională**), majoritare în cadrul fermelor înscrise în IACS.

Scopul ecoschemei este de a încuraja gospodăriile tradiționale, ce au în componență teren agricol (arabil și/sau pajiști permanente și/sau culturi permanente), cu sau fără efective de animale, să aplice practici agricole prietenoase cu mediul și să continue tradițiile spațiului rural în agricultură. Totodată, ecoschema vine în sprijinul micilor fermieri prin menținerea vitalității spațiului rural, cu respectarea capitalului natural și menținerea biodiversității.

Prin cerințele obligatorii privind efectuarea păşunatului și/sau a cositului cu utilaje de mică capacitate se va asigura menținerea ecosistemelor naturale prin asigurarea păşunatului rațional și menținerea încărcăturii minime pe pajiștile permanente și se asigură premisele evitării suprapăşunatului, iar prin lipsa mecanizării cu utilaje grele se va asigura protejarea, pe lângă biodiversitatea floristică, a speciilor de păsări/mamifere specifice pajiştilor permanente, contribuind astfel la gestionarea durabilă a nutrienților prin îmbunătățirea ciclului durabil al azotului, a materiei organice a solului și la reducerea consumului de îngrăşăminte chimice, cât și la menținerea biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor.

Cerințele obligatorii privind cultivarea plantelor leguminoase, fixatoare de azot, și a plantelor care intră în alcătuirea rațiilor furajere, au ca scop asigurarea unui nivel constant al rațiilor furajere pentru efectivele de animale din fermă pe întreg parcursul anului, aspect care va contribui la continuarea activității agricole și menținerea în bune condiții agricole și de mediu a terenurilor în zonele rurale și evitarea abandonului. Totodată, cerința va contribui la îmbunătățirea ciclului durabil al azotului, a materiei organice a solului, cât și la reducerea consumului de îngrăşăminte chimice.

În ceea ce privește cerințele specifice suplimentare, fermierii pot aplica la alegere una dintre următoarele cerințe care conduc la creșterea ambițiilor de mediu:

A. Înființarea de elemente de peisaj - plantarea a doi arbori/ha/an poate contribui la protecția culturilor, stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor, ce pot constitui un refugiu pentru păsări și animale. De asemenea, pe termen mediu poate constitui un sprijin pentru reducerea eroziunii solului, reducerea temperaturii solului în zonele de proximitate a exploatației, cât și o influență ușoară asupra capacității de menținerea apei în sol și de sechestrare a carbonului.

B. Acoperirea solului - conduce la sporirea ambiției de mediu prin depășirea standardelor de bază prevăzute în GAEC 6. Astfel, acoperirea terenului pe 85% din suprafața de teren arabil are ca scop principal protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol (15 iunie-15 octombrie), în scopul atenuării schimbărilor climatice, iar în cazul culturilor permanente acoperirea terenului se va realiza, pe toate intervalele dintre rânduri.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Cerințe specifice obligatorii:

1. Păşunatul se efectuează cu minim 0,3 UVM și maxim 2 UVM pe hectar (încărcătura de animale poate fi crescută până la încărcătura optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral).

2. Cositul este permis începând cu data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau începând cu data de 15 iunie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m).

3. Cositul și strânsul fânului se poate efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (utilaje cu lama

scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele pe suprafaţa aflată sub angajament.

4. Masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului.

5. Fermierii trebuie să cultive cel puțin 10% din suprafața de teren arabil la nivel de fermă, astfel: 5% cu plante leguminoase, fixatoare de azot, și 5% cu una din speciile de plante care intră în alcătuirea raţiilor furajere, stabilite în legislația națională de implementare. (Cerință aplicabilă doar fermierilor care dețin animale din speciile ovine, caprine, bovine, bubaline, suine, ecvidee);

6. Fermierii trebuie să cultive cel puțin 10% din suprafața de teren arabil la nivel de fermă cu plante leguminoase, fixatoare de azot, stabilite în legislația națională de implementare. (Cerință aplicabilă doar fermierilor care nu dețin animale);

7. Ține evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament.

<u>Cerințe specifice la alegere</u>:

La cerințele specifice obligatorii, se cumulează una dintre următoarele cerințe la alegere, după caz:

A. să planteze anual cel puțin 2 arbori sau pomi fructiferi pe ha, la nivel de exploatație, precum: Măr, Piersic, Prun, Corcoduș, Zarzăr, Cais, Cireș, Vișin, Gutui, Nuc, Stejar, Ulm, Tei, Salcâm, Glădiţă, Paltin, Arţar, Jugastru, Pin, Sălcioară, Castan, ori alte specii locale de pomi fructiferi și arbori.

B. să păstreze terenul acoperit în perioada 15 iunie – 15 octombrie, în proporție de cel puțin:

- 85% în cazul terenurilor arabile prin culturi agricole sau cu miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate. În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturi, prevăzut prin GAEC 6.
- în cazul culturilor permanente, cu excepția terenurilor aflate în pregătire, toate intervalele dintre rânduri trebuie să fie acoperite cu fâșii inierbate, mulci sau resturi vegetale.

Distributia cerintelor specifice în functie de utilizarea terenului (pajiști permanente (PP)/ teren arabil (TA)/ culturi permanente (CP)) și în funcție de deținerea sau nu a unui efectiv de animale:

	Fermierul deține animale* și suprafață agricolă, după cum urmează:				Fermierul nu deține animale, ci doar suprafață agricolă, după cum urmează:			
	Doar PP**	Doar TA	Doar CP	Mixt (PP/TA/CP)	Doar PP	Doar TA	Doar CP	Mixt (PP/TA/CP)
Cerinte specifice obligatorii	1+7 sau 2+3+4+7 sau 1+2+3+4+7	5+7	2+3+4+7	1+5+7 sau 2+3+4+5+7 sau 1+2+3+4+5+7	2+3+4+7	6+7	2+3+4+7	2+3+4+6+7
Cerinte specifice la alegere	A	A sau B	B	A sau B	A	A sau B	B	A sau B

* animale din speciile: ovine, caprine, bovine, bubaline, suine, ecvidee.

** Aplicarea de către beneficiari a acestor cerințe se va realiza în raport cu modul de utilizare al pajiștilor:

- în cazul fânețelor – trebuie realizat cositul începând cu 1 iulie sau 15 iunie (în funcție de altitudinea medie);
- în cazul pășunilor – pășunatul se va efectua cu minim 0,3 UVM/ha și maxim 2 UVM/ha, raportat la animalele care pășunează (ovine, caprine, bovine, bubaline, ecvidee);
- în cazul pajiștilor permanente utilizate mixt - se va realiza cel puțin o lucrare de cosit, începând cu 1 iulie sau 15 iunie (în funcție de altitudinea medie), înainte de pășunat.

Plantarea arborilor se realizează pe suprafețele de teren arabil și/sau pajiști permanente, iar numărul de arbori se raportează la total suprafață angajată.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria fermierilor activi, definiți în înțelesul art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 conform legislației naționale,
- este beneficiar al schemei BISS,
- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și având o categorie de utilizare eligibilă,
- deține o suprafață minimă a fermei de minimum 1 ha și maximum 10 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha, cu excepția culturilor permanente, pentru care dimensiunea minimă este de 0,1 ha, și a serelor și solariilor, pentru care dimensiunea minimă este de 0,03 ha,
- se angajează, pe baze anuale, să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice.

Suprafața eligibilă:

- terenurile agricole utilizate ca teren arabil, pajiști permanente sau culturi permanente.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

În anul ulterior aplicării ecoschemei, arborii plantaţi pentru respectarea cerinţei specifice A vor face obiectul verificării cerinței GAEC 8 privind menţinerea elementelor de peisaj.

Fermierii care optează pentru această ecoschemă nu pot accesa Ecoschema PD - 06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști.

Fermierii care optează pentru aplicarea cerinței specifice A privind plantarea arborilor nu pot accesa ecoschema PD-28.

Fermierii care optează pentru aplicarea cerinței specifice B privind menținerea terenului acoperit, pot accesa si ecoschema PD-28 pe suprafețele de teren arabil.

Fermierii care au angajamente DR-01 pe suprafețele de pajiști permanente nu pot accesa și această ecoschemă pe aceleași suprafețe.

Fermierii care exploatează suprafețe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere și solarii și/sau terenuri aflate în pregătire pentru înființare livezi, vii și alte culturi permanente, nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-05.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
GAEC06	Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioadele cele mai sensibile
GAEC08	Menținerea elementelor de peisaj. Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a

	păsărilor. Opțional, măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive
SMR02	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Capacitate de de stocare, perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor, obligația de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole).

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Angajament:

În cazul în care fermierul exploatează pajiști permanente (PP), păşunatul se efectuează cu minim 0,3 UVM și maxim 2 UVM pe hectar (încărcătura de animale poate fi crescută până la încărcătura optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral).

- SMR2 – fermierii trebuie să:

- respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,

- nu depăşească 170 kg N s.a./ha/an din îngrășăminte organice și cantitățile de N din îngrășăminte chimice ce se pot aplica fără studii agrochimice stabilite prin Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole şi să urmeze un plan de fertilizare,

- nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,

- păstreze 3 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),

- deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

Prin aplicarea cerinței se urmărește creșterea ambiției de mediu în ceea ce privește protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

În functie de opțiunea beneficiarului în ceea ce privește alegerea uneia dintre cele 2 cerințe specifice (A sau B), legătura dintre cerințele opționale și GAEC/SMR relevant în ceea ce privește baseline-ul este următoarea:

Angajament:

A. să planteze anual cel puțin 2 arbori sau pomi fructiferi pe ha, la nivel de exploatație.

- GAEC 8 - *Menținerea elementelor neproductive în scopul îmbunătățirii biodiversității agricole.*

Prin aplicarea cerinței A a eco-schemei privind plantarea anuală a 2 arbori pe hectar arabil la nivel de exploatație se urmărește creșterea ambiției de mediu privind suprafețele de teren arabil dedicate zonelor și elementelor neproductive, prin înființarea de elemente neproductive ce au un impact crescut asupra biodiversității și peisajului. Arborii plantaţi pentru respectarea acestei cerinţe specifice vor face obiectul verificării cerinței GAEC 8 privind menţinerea elementelor de peisaj în anii ulteriori aplicării cerinţei specifice.

Angajament:

B. Fermierul este obligat ca în perioada 15 iunie – 15 octombrie, să păstreze terenul acoperit în proporție de cel puțin:

- 85% în cazul terenurilor arabile prin culturi agricole sau cu miriștea și resturile vegetale rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate. În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea noii culturii prevăzut prin GAEC6.

- în cazul culturilor permanente, toate intervalele dintre rânduri trebuie să fie acoperite cu fâșii inierbate, mulci sau resturi vegetale.

- GAEC 6: *1. Pentru a proteja solurile în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie), fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației.*

2. În cazul culturilor permanente, acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă (15 iunie - 30 septembrie) înseamnă fâșii înierbate între rânduri, mulci sau resturi vegetale pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.

Prin aplicarea cerinței B a eco-schemei se impune extinderea perioadei sensibile cu 2 săptămâni față de perioada sensibilă stabilită prin GAEC 6, și se impune asigurarea unei acoperiri minime a solului pe cel puțin 85% din suprafața arabilă a exploatației, respectiv pe 100% din suprafața de cultură permanentă a exploatației, depășind astfel ambiția de mediu impusă de GAEC 6 privind acoperirea terenului pe o suprafață de 80% pentru terenurile arabile, respectiv 50% pentru culturile permanente.

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Ecoschema ***Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)*** constituie o plată anuală uniformă pe suprafața de teren eligibilă, suplimentară BISS, conform art. 31 alin. (7) lit. a din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția respectă paragraful 5 la care prevăzut în Anexa 2 la Regulamentul 2115/2021 privind Sprijin Intern în Conformitate cu Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției și nu se bazează pe drepturi de plată.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 05-01 - Plată pe ha	Uniform		R.17; R.19; R.22; R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 05-01 - Plată pe ha

Cuantumul unitar planificat în perioada 2025-2027 este de 100,00 euro/ha.

Cuantumul minim este de 30,00 euro/ha.

Cuantumul maxim estimat este de 130,00 euro/ha.

La stabilirea cuantumului unitar planificat s-a urmărit corelarea nivelului plății suplimentare BISS, cu nivelul de ambiție asumat de către fermieri prin aplicarea unor cerințe care să contribuie la atingerea obiectivelor de mediu, respectiv adoptarea unor metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și a biodiversității și prezervare capacității de sechestrare a carbonului.

La stabilirea celor două valori posibile, respectiv de cuantum unitar planificat minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul. Astfel, cuantumul unitar planificat a fost diminuat cu 70% rezultând o plată minimă de 30,00 euro/ha, iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 30% din valoarea cuantumului unitar planificat.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 05-01 - Plată pe ha	Cuantum unitar planificat	76,00	76,00	100,00	100,00	100,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	64,60	64,60	85,00	30,00	30,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	98,80	98,80	130,00	130,00	130,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	1.200.657,00	1.233.552,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	91.249.932,00	93.749.952,00	20.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	244.999.884,00
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	1.200.657,00	1.233.552,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	**Suma:** 3.034.209,00 **Max.:** 1.233.552,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	91.250.000,00	93.750.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	245.000.000,00

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-06 - Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști

Cod de intervenție (SM)	PD-06
Denumire intervenție	Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-A atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de GES generate de practicile agricole, precum și menținerea stocurilor de carbon existente și îmbunătățirea sechestrării carbonului
AOA-C protejarea sau îmbunătățirea calității apei și reducerea presiunii asupra resurselor de apă
AOA-D prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților [și a biotei solului]
AOA-E protejarea biodiversității, conservarea sau restaurarea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea de elemente de peisaj sau de zone neproductive

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)

R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei eco-scheme se acordă pe unitatea de suprafață agricolă (ha) fermierilor care păstrează înierbat sau înierbează intervalul dintre rânduri pe toată suprafața plantației pomicole (inclusiv arbuști fructiferi), viticole, pepiniere și hameiști.

Prin cerința specifică privind înierbarea tuturor intervalelor dintre rândurile din plantațiile pomicole (inclusiv arbuști fructiferi și liane fructifere), viticole, pepiniere și hameiști, ecoschema contribuie la obiectivul PAC de conservarea biodiversității, cât și la creșterea capacității solului de sechestrare a carbonului și îmbunătățirea calității structurii solului, resursă naturală principală în cadrul activității agricole.

Acoperirea terenului are ca scop principal protejarea solurilor în perioadele cele mai sensibile pe parcursul anului agricol (15 iunie-15 octombrie), în scopul atenuării schimbărilor climatice.

Eco-schema constituie în ansamblul ei o practică generală benefică pentru mediu, iar dezvoltarea acesteia în cadrul activității agricole a fermierilor pe plan național, reprezintă alcătuirea unei insule de biodiversitate.

Prin aplicarea acestei eco-scheme se obțin o serie de beneficii pentru capitalul natural, respectiv:

1. stimularea biodiversității prin asigurarea unor noi condiții de hrană și habitat pentru plante și viețuitoare, stimulând dezvoltarea entomofaunei locale
2. îmbunătățirea regimului hidric prin menținerea umidității la nivelul solului.
3. reducerea evapotranspirației prin menținerea unei temperaturi constante la nivelul solului
4. creșterea gradului de fertilitate al solului prin îmbunătățirea caracteristicilor acestuia

Menținerea culturilor permanente înierbate poate asigura pe de-o parte reducerea eroziunii de suprafață a terenurilor agicole, dar poate contribui și la îmbunătățirea compoziției solului și a proceselor biologice, fizice și chimice desfășurate la nivelul solului.

De asemenea, ecoschema constituie o măsură de îmbogățire a solului cu nutrienți și menținerea sau refacerea fertilității solului (creşterea conţinutului de materie organică din sol), cu limitarea pierderilor de nutrienți rezultate din utilizarea îngrășămintelor.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Cerințe specifice:

- Toate intervalele dintre rândurile din plantațiile pomicole (inclusiv arbuști fructiferi și liane fructifere), viticole, pepiniere și hameiști trebuie păstrate înierbate sau vor fi înierbate, în perioada 15 iunie - 15 octombrie;
- Pe intervalele înierbate nu sunt permise lucrări ale solului în perioada de acoperire, respectiv 15 iunie - 15 octombrie;
- Ține evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria fermierilor activi (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 4 din Regulamentul (UE) 2115/2021 *de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune;*
- este beneficiar de BISS;
- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul

Integrat de Administrare și Control (IACS);

- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,1 ha;
- se angajează, pe baze anuale, să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice.

Suprafața eligibilă:

- Eco-schema se aplică pe toate suprafețele de culturi permanente existente la nivel național, pe care sunt înființate plantații pomicole (inclusiv arbuști fructiferi și liane fructifere), plantații viticole, pepiniere și hameiști.

Fermierii care optează pentru această ecoschemă nu pot accesa Ecoschema PD - 05 - Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale).

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
GAEC05	Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă
GAEC06	Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioadele cele mai sensibile

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

-

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Angajament: Toate intervalele dintre rândurile din plantațiile pomicole (inclusiv arbuști fructiferi), viticole, pepiniere și hameiști trebuie păstrate înierbate sau vor fi înierbate, în perioada 15 iunie - 15 octombrie

- GAEC 6 - *2. În cazul culturilor permanente, acoperirea minimă a solului în perioada cea mai sensibilă (15 iunie - 30 septembrie) înseamnă fâșii înierbate între rânduri, mulci sau resturi vegetale pe cel puțin 50% din suprafața culturilor permanente din exploatație.*

Prin aplicarea cerinței 1 a eco-schemei se urmărește creșterea ambiției de mediu privind acoperirea solului pe perioada sensibilă a anului stabilită prin cerința 2 din GAEC 6, prin extinderea perioadei sensibile cu 2 săptămâni și creșterea cu 50% a suprafeței de culturi permanente pe care trebuie asigurată acoperirea. Cerința contribuie la creșterea fertilității solului, sporirea conținutului în humus, sprijinirea conservării sau a refacerii biodiversității, inclusiv, a practicilor agricole cu valoare ridicată pentru natură.

Angajament: Pe intervalele înierbate nu sunt permise lucrări ale solului în perioada de acoperire, respectiv 15 iunie - 15 octombrie.

- GAEC 5 - *2. Sunt interzise lucrările solului (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa și sapa rotativă, prașila mecanică) pe terenurile cu soluri foarte slab fertile, improprii pentru folosință arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.*

Prin aplicarea cerinței 2 a eco-schemei se urmărește impunerea respectării unui management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafețelor de teren aferente intervalelor înierbate din cadrul culturilor permanente, superior cerinței 2 din GAEC5.

În baza cerințelor specifice ale eco-schemei nu sunt permise lucrări ale solului în perioada de acoperire. Astfel, eco-schema contribuie la reducerea pericolului de compactare a solului și creșterea fertilității solului, sporirea conținutului în humus, cât și la reducerea/prevenirea eroziunii solului, în special în zone cu pante erodate, reducerea pierderilor de apă prin evaporarea de la suprafața solului, și creșterea capacității solului de sechestrare a carbonului.

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Ecoschema ***Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști*** constituie o plată anuală uniformă pe suprafața de teren eligibilă, suplimentară BISS, conform art. 31 alin. (7) lit. a din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția respectă paragraful 5 la care prevăzut în Anexa 2 la Regulamentul 2115/2021 privind Sprijin Intern în Conformitate cu Acordul privind agricultură WTO deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 06 - 01 - Plată pe ha	Uniform		R.19; R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 06 - 01 - Plată pe ha

Cuantumul unitar planificat în perioada 2025-2027 este de 100,00 euro/ha.

Cuantumul minim este de 85,00 euro/ha.

Cuantumul maxim estimat este de 130,00 euro/ha.

La stabilirea cuantumului unitar planificat s-a urmărit corelarea nivelului plății suplimentare BISS, cu nivelul de ambiție asumat de către fermieri prin aplicarea unor cerințe care să contribuie la atingerea obiectivelor de mediu, respectiv conservarea biodiversității, inclusiv reducerea emisiilor de GES generate de practicile agricole, precum și menținerea stocurilor de carbon existente și îmbunătățirea sechestrării carbonului.

La stabilirea celor două valori posibile, respectiv de cuantum unitar planificat minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.Astfel, cuantumul unitar planificat a fost diminuat cu 15% rezultând o plată minimă de 85 euro/ha, iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 30% din valoarea cuantumului unitar planificat.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 06 - 01 - Plată pe ha	Cuantum unitar planificat	85,50	85,50	100,00	100,00	100,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	76,95	76,95	85,00	85,00	85,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	102,60	102,60	130,00	130,00	130,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	184.531,00	187.904,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	15.777.400,50	16.065.792,00	8.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	55.843.192,50
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	184.531,00	187.904,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	**Suma:** 612.435,00 **Max.:** 187.904,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	15.777.400,50	16.065.792,00	8.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	55.843.192,50

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-07 - Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte

Cod de intervenție (SM)	PD-07
Denumire intervenție	Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-B adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară, precum și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice
AOA-G acțiuni de îmbunătățire a bunăstării animalelor sau de abordare a rezistenței dobândite la antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da
38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Încurajarea fermierilor să utilizeze tehnici ce conduc la îmbunătățirea condițiilor de creștere și exploatare a vacilor de lapte.

Prevenirea afecțiunilor mamare la vacile de lapte

Conform datelor furnizate de către asociații reprezentative din sectorul creșterii vacilor de lapte (ACV HolsteinRo, LAPAR și APRIL) în intervalul 01.01.2021 - 01.08.2022 incidența afecțiunilor mamare evidențiată prin analiza NTCS a fost de 33%.

Incidența NTCS pentru intervalul (01.01.2021-01.08.2022):

- 0 - 200.000, în procent de 67%;
- 200.000 - 400.000 (mamite subclinice), în procent de 11%;
- peste 400.000 (mamite clinice), în procent de 22%.

Aceasta măsura ar putea reduce considerabil incidența mamitelor clinice și subclinice, crescând astfel randamentul de procesare al laptelui.

Reducerea afecțiunilor podale la vacile de lapte

Confom datelor furnizate de către Asociația Medicilor Veterinari Specialiști în Patologia Rumegatoarelor, în anul 2022 afecțiunile podale au afectat peste 42% din efectivul de bovine lapte.

Având în vedere faptul ca majoritatea acestor probleme sunt cauzate de deficiențe ale activității de podotehnie a managementului defectuos al afecțiunilor podale, este necesară instituirea de urgenta a unor noi protocoale care sa asigure bunastare sporita a animalelor.

Sprijinul este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a utilizării de soluții alternative care să conducă la reducerea utilizării antibioticelor, prevenirea afecțiunilor podale și mamare și îmbunătățirea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte.

Asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor îmbunătățește bunăstarea vacilor de lapte.

În urma studiilor furnizate de către asociațiile crescătorilor de vaci de lapte s-a constatat că suplimentarea cantitativă a așternutului duce la îmbunătățirea zonei de odihnă și creșterea nivelului de bunăstarea vacilor de lapte.

Asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Astfel, pentru o furajare eficientă trebuie să se țină cont de necesarul de substanțe nutritive, compoziția chimică a furajului (ex. proteină brută), capacitatea de ingestie a animalelor (cantitatea de substanță uscată pe care un animal o poate consuma în funcție de starea fiziologică și dezvoltarea corporală), calitatea furajelor și depozitarea în condiții optime, constanță în furajare și întreținere.

Stimularea eficientizării utilizării nutrienților din rațiile vacilor de lapte se poate realiza prin optimizarea rațiilor in concordanță cu cerințele nutriționale ale categoriei de animale.

Urmare optimizării rațiilor furajere pentru menținerea capacității de producție a animalului și creșterea în condiții de bunăstare, proteina brută din furaj trebuie să aibă valoarea cuprinsă între 10%-20% din substanța uscată care poate avea valori cuprinse între 40-90%. Lunar se vor trimite la laboratoarele specializate probe de furaj corespunzător rațiilor optimizate de furaj.

Urmare cercetărilor teoretice și practice, optimizarea rațiilor de furaj pentru animale conduce la:

- Scăderea riscului de îmbolnăvire
- Scăderea agresivității dintre animale
- Creșterea producției de lapte
- Creșterea procentului de conversie a furajelor (eficiență nutrițională și economică – consum redus, productivitate sporită)
- Diminuarea emisiilor nocive pentru mediu
- Scăderea risipei de furaj.

Intervenția se aplică următoarelor specii și categorii de animale: vaci de lapte

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Standarde actuale conform Directivei nr. 58/1998 privind protecția animalelor de fermă

1.Animalele sunt îngrijite de un personal suficient de numeros care deține aptitudinile, cunoștințele și capacitățile profesionale adecvate.

2.Toate animalele deținute în sisteme de creștere, a căror bunăstare depinde de o îngrijire frecventă acordată de oameni sunt inspectate cel puțin o dată pe zi. Animalele crescute sau deținute în alte sisteme sunt inspectate la intervale suficiente pentru a evita orice suferințe.

3.Animalele care nu sunt ținute în adăposturi sunt, după caz și în măsura posibilităților, protejate împotriva riscurilor pentru sănătatea lor.

Cerințe specifice care depășesc standardele minime:

1. Evitarea mulsului traumatic și bunăstarea ugerului:

a) verificarea periodică a stării tehnice a echipamentelor de muls în vederea evitării mulsului traumatic, verificare de cel puțin 3 ori/an;

b) schimbarea manșoanelor aparatelor de muls la un interval de maxim 4 luni;

c) folosirea produselor de întreținerea ugerului premergător mulsului și post muls;

2. Efectuarea anuală a unei acțiuni suplimentare de trimaj pentru fiecare animal adult;

3. Menținerea zonei de odihnă din adăpost în condiții de confort sporit, prin creșterea cantității minime de așternut cu 50%, de la 2kg/cap/zi la 3 kg/cap/zi, iar în cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele acestea se vor acoperi cu o cantitate de minim 300 g/cap/zi de material absorbant (talaș, rumeguș, paie tocate).

4. Asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- Crescător de animale care se încadrează în categoria fermierilor activ (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, și deține animalele înregistrate în BND a ANSVSA.

- deține o exploatație cu cod ANSVSA în BND sau autorizată/înregistrată sanitar-veterinar și solicită sprijin prin această ecoschema pentru bovine femele vaci de lapte adulte.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR11	Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă: articolul 4

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

1. Ordinul nr. 75/2015 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă.

2. Ordinul nr. 35/2016 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Programului acțiunilor de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a bovinelor, suinelor, ovinelor, caprinelor și ecvideelor, precum și a Normelor metodologice de aplicare a Programului de supraveghere și control în domeniul siguranței alimentelor.

- Animalele sunt îngrijite de un personal suficient de numeros care deține aptitudinile, cunoștințele

și capacitățile profesionale adecvate.

- Toate animalele deținute în sisteme de creștere, a căror bunăstare depinde de o îngrijire frecventă acordată de oameni sunt inspectate cel puțin o dată pe zi. Animalele crescute sau deținute în alte sisteme sunt inspectate la intervale suficiente pentru a evita orice suferințe.
- Libertatea de mișcare a unui animal, în funcție de specia căreia îi aparține și în conformitate cu experiența dobândită și cu cunoștințele științifice, nu trebuie îngrădită astfel încât să i se cauzeze animalului suferințe sau vătămări inutile.
- Animalele care nu sunt ținute în adăposturi sunt, după caz și în măsura posibilităților, protejate împotriva intemperiilor, a animalelor de pradă și a riscurilor pentru sănătatea lor.

3. Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale –art.13 cu modificările ulterioare.

Adăposturile pentru vaci de lapte trebuie construite astfel încât sa permită animalelor să aibă acces la o zonă de odihnă confortabilă din punct de vedere fizic și termic, drenată și curățată corespunzător și care să permită tuturor animalelor să se odihnească în același timp. Podeaua zonei de odihnă trebuie să fie solidă, acoperită cu un strat izolator ori materiale higroscopice sub formă de aşternut, cum ar fi paie sau alte produse cu proprietăţi absorbante, în vederea asigurării confortului şi pentru reducerea riscului de rănire a animalelor. În cazul în care se utilizează materiale higroscopice sub formă de aşternut, cantitatea minimă trebuie să fie de 2 kg/cap/zi.

Echipamentele de muls trebuie menţinute în stare corespunzătoare pentru a preveni apariţia de traumatisme în timpul mulsului, iar modul de funcţionare a acestora trebuie verificat minimum o dată pe an. Manşoanele aparatelor de muls trebuie înlocuite cel puţin o dată pe an.

Înaintea mulsului şi mai ales după muls trebuie să se facă igiena mameloanelor prin aplicarea unei soluţii destinate în acest sens. Anual, cantitatea de soluţie aplicată trebuie să fie de minimum 1 litru/cap animal, cu respectarea indicaţiilor de utilizare din avizul în vigoare al produsului biocid utilizat.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Condiții suplimentare care depășesc standardele minime obligatorii:

- verificarea periodică a stării tehnice a echipamentelor de muls în vederea evitării mulsului traumatic, verificare de cel puțin 3 ori/an;
- schimbarea manșoanelor aparatelor de muls la un interval de maxim 4 luni;
- folosirea produselor de întreținerea ugerului premergător mulsului și post muls;
- efectuarea anuală a unei acțiuni suplimentare de trimaj pentru fiecare animal adult;
- zona de odihnă în condiții superioare de bunăstare trebuie să fie în condiții de confort sporit prin aplicarea suplimentară a 1 kg/cap/zi de material absorbant (sub formă de așternut) sau în cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele prin aplicare a 300 g/cap/zi materiale higroscopice sub formă de fibre vegetale mărunțite sau tocate (talaș, rumeguș, paie tocate) peste stratul izolator;
- furajarea animalelor cu o rație furajeră optimizată, echilibrată din punct de vedere nutritiv, care are ca efect creșterea rezistenței animalelor la boli și protecția mediului. Prin administrarea unor rații furajere superioare, echilibrate din punct de vedere nutritiv pentru bunăstarea bovinelor se elimină acidoza, alcaloza, boli metabolice, ulcere podale și crește protecția mediului (producție mai mică de gaze cu efect de seră și hidrogen sulfurat din dejecții, mai puțini nitriți, nitrați în sol).

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Cuantum total anual estimat pentru fiecare pachet:

1. Evitarea mulsului traumatic și bunăstarea ugerului - 70,24 euro/UVM;
2. Sănătatea ongloanelor - 38,46 euro/UVM;
3. Îmbunătățirea zonei de odihnă – 22,13 euro/UVM;

4. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – 66,64 euro/UVM

Solicitanții de sprijin trebuie să îndeplinească minimum 3 angajamente din cele disponibile în cadrul acestei intervenții

Varianta 1 (4 pachete accesate): 70,24 euro/UVM + 38,46 euro/UVM + 22,13 euro/UVM + 66,64 euro/UVM = 197,47 euro/UVM

Varianta 2 (3 pachete accesate):

a) 70,24 euro/UVM + 38,46 euro/UVM + 22,13 euro/UVM = 130,83 euro/UVM

b) 38,46 euro/UVM + 22,13 euro/UVM + 66,64 euro/UVM = 127,23 euro/UVM

c) 70,24 euro/UVM + 22,13 euro/UVM + 66,64 euro/UVM = 159,01 euro/UVM

d) 70,24 euro/UVM + 38,46 euro/UVM + 66,64 euro/UVM = 175,34 euro/UVM

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 12 din Anexa 2 la OMC.

PD-07 Creșterea nivelului de bunăstarea a vacilor de lapte este cuprinsă în Planul Național Strategic al României pentru perioada 2023-2027, program guvernamental care respectă prevederile art. 31 „Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor” al Regulamentului 2115/2022

Suma plații compensatorii a fost stabilită pe baza datelor din contabilitatea fermelor, iar metodologia de calcul a fost validată de către Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală și nu depășește costurile suplimentare și/sau pierderile de venit.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 07 - 01 - Cuantum per UVM	Uniform		R.4; R.43; R.44; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 07 - 01 - Cuantum per UVM

Cuantum total anual estimat:

1. Evitarea mulsului traumatic și bunăstarea ugerului

Calcul compensației a fost stabilit pornind de la costurile suplimentare pentru : verificarea suplimentară a stării tehnice a echipamentului de muls, costuri suplimentare cu înlocuirea manșoanelor, costuri suplimentare cu folosirea produselor de întreținerea ugerului premergător mulsului și post muls, reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare pachet.

2. Sănătatea ongloanelor

Calcul compensației a fost stabilit pornind de la costurile suplimentare pentru, acțiunile de trimaj, consumabile pentru întreținerea ongloanelor, reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare pachet.

3.Îmbunătățirea zonei de odihnă

Calculul compensației a fost stabilit pornind de la suplimentarea paielor (astenut) cu 50% și în cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele prin acoperirea stratului izolator cu materiale higroscopice sub formă de fibre vegetale mărunțite sau tocate (talaș, rumeguș, paie tocate), reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare pachet.

4. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Calculul compensației a fost stabilit pe baza costurilor suplimentare rezultate din analiza furajelor, parametrii obligatorii de analizat vor fi proteina brută și substanța uscată și a costurilor suplimentare rezulate din recoltarea probelor și transportul acestora la laborator.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 07 - 01 - Cuantum per UVM	Cuantum unitar planificat	100,18	130,84	175,34	175,34	175,34	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	49,92		127,23	127,23	127,23	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	100,18		197,47	197,47	197,47	
	O.8 (unitate: Unități vită mare)	285.000,00	100.115,00	67.000,00	67.000,00	67.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	28.551.300,00	13.099.046,60	11.747.780,00	11.747.780,00	11.747.780,00	76.893.686,60

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)	285.000,00	100.115,00	67.000,00	67.000,00	67.000,00	**Suma:** 586.115,00 **Max.:** 285.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	28.551.300,00	13.099.040,00	11.747.780,00	11.747.780,00	11.747.780,00	76.893.680,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-08 - Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat

Cod de intervenție (SM)	PD-08
Denumire intervenție	Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-G acțiuni de îmbunătățire a bunăstării animalelor sau de abordare a rezistenței dobândite la antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da
38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Fermierii vor fi sprijiniți pentru punerea în aplicare a angajamentelor privind bunăstarea animalelor care depășesc standardele obligatorii relevante care rezultă din legislația națională și europeană.

Acest sprijin este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a aplicării măsurilor superioare de bunăstare a animalelor.

Intervenția se aplică următoarelor specii și categorii de animale: tineret bovin la îngrășat.

Intervenția urmărește:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație;

2. asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor .

3. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Astfel, pentru o furajare eficientă trebuie să se țină cont de necesarul de substanțe nutritive, compoziția chimică a furajului (ex. proteină brută), capacitatea de ingestie a animalelor (cantitatea de substanță uscată pe care un animal o poate consuma în funcție de starea fiziologică și dezvoltarea corporală), calitatea furajelor și depozitarea în condiții optime, constanță în furajare și întreținere.

Stimularea eficientizării utilizării nutrienților din rațiile tineretului taurin la îngrășat se poate realiza prin optimizarea rațiilor in concordanță cu cerințele nutriționale ale categoriei de animale.

Urmare cercetărilor teoretice și practice, optimizarea rațiilor de furaj pentru animale conduce la:

- Scăderea riscului de îmbolnăvire
- Scăderea agresivității dintre animale
- Creșterea sporului mediu zilnic
- Creșterea procentului de conversie a furajelor (eficiență nutrițională și economică – consum redus, productivitate sporită)
- Diminuarea emisiilor nocive pentru mediu
- Scăderea risipei de furaj.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Cerințe specifice care depășesc standardele minime:

1. Creșterea cu cel puțin 15% a spațiului util din adăpost, alocat fiecărui animal în perioada de stabulație;

2. Menținerea zonei de odihnă din adăpost în condiții de confort sporit, prin creșterea cantității minime de așternut cu 50%, de la 2kg/cap/zi la 3 kg/cap/zi. În cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele prin aplicare a 300 g/cap/zi materiale absorbante (talaș, rumeguș, paie tocate,) peste stratul izolator.

3. Furajarea animalelor cu o rație furajeră optimizată, echilibrată din punct de vedere nutritiv care are ca efect creșterea rezistenței animalelor la boli și protecția mediului.

Urmare optimizării rațiilor furajere pentru menținerea capacității de producție a animalului și creșterea în condiții de bunăstare, proteina brută din furaj trebuie să aibă valoarea cuprinsă între 10%-20% din substanța uscată care poate avea valori cuprinse între 40-90%. Lunar se vor trimite la laboratoarele specializate probe de furaj corespunzător rațiilor optimizate de furaj.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- crescător de animale care se încadrează în categoria fermierilor activ (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, dețin animalele înregistrate în BND a ANSVSA.
- deține o exploatație cu cod ANSVSA în BND sau autorizată/înregistrată sanitar-veterinar și solicită sprijin prin aceasta ecoschemă pentru tineret bovin la îngrășat.

Eco-schema pentru îngrășarea tineretului bovin se acordă fermierilor activi care îndeplinesc următoarele condiții:

- să dețină în exploatație cu cod ANSVSA în BND sau autorizată/înregistrată sanitar-veterinar

tineret bovin cu vârsta de maxim 32 de luni la data livrării în vederea sacificării;

- efectivul eligibil de tineret bovin trebuie să fie deţinut în exploataţie minimum 6 luni până la data livrării în vederea sacrificării în abatoare autorizate sanitar-veterinar;
- greutatea la livrare în vederea sacrificării către un abator autorizat este de minimum 450 kg în viu/cap;
- livrează animalele pentru sacrificare în abatoare autorizate sanitar-veterinar care sunt supuse controlului autorității competente privind respectarea Ordinul nr. 180/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor în timpul sacrificării și uciderii;
- sunt eligibile doar efectivele ieșite din exploatație către abatoare autorizate;
- se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice pe întreaga perioadă a angajamentului.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR09	Directiva 2008/119/CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime privind protecția vițeilor: articolele 3 și 4
SMR11	Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă: articolul 4

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Ordin nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă.

Animalele trebuie să fie îngrijite de personal suficient şi care are competenţa profesională, cunoştinţele şi aptitudinile corespunzătoare.

Toate animalele ţinute în sisteme de creştere în care bunăstarea acestora depinde de îngrijirea umană frecventă trebuie să fie inspectate cel puţin o dată pe zi. Animalele crescute sau ţinute în alte sisteme trebuie să fie inspectate la intervale de timp suficiente pentru a se evita orice suferinţă.

Pardoseala trebuie să fie netedă, dar nealunecoasă, astfel încât să se prevină rănirea viţeilor, şi trebuie proiectată astfel încât să nu provoace răniri sau suferinţe viţeilor culcaţi ori în poziţie patrupedă. Pardoseala trebuie să fie adecvată pentru mărimea şi greutatea viţeilor şi să formeze o suprafaţă rigidă, plană şi stabilă. Zona de culcuş trebuie să fie confortabilă, curată şi drenată corespunzător şi să nu afecteze viţeii în mod nefavorabil. Tuturor viţeilor mai mici de două săptămâni trebuie să li se asigure un aşternut corespunzător

Tuturor viţeilor trebuie să li se asigure o alimentaţie corespunzătoare vârstei, greutăţii, cerinţelor fiziologice şi comportamentale ale acestora, pentru asigurarea unei stări de sănătate şi bunăstare corespunzătoare. În acest scop hrana viţeilor trebuie să conţină o cantitate suficientă de fier, pentru a se asigura un nivel mediu sanguin de hemoglobină de cel puţin 4,5 mmol/l, şi o raţie zilnică minimă de furaje fibroase pentru fiecare viţel de peste două săptămâni, cantitatea crescând de la 50 la 250 g/zi pentru viţeii cu vârsta între 8 şi 20 de săptămâni. Viţeilor nu trebuie să li se pună botniţe.

Toţi viţeii trebuie să fie hrăniţi cel puţin de două ori pe zi. Atunci când viţeii sunt cazaţi în grupuri şi nu sunt furajaţi ad libitum sau cu un sistem de furajare automat, fiecare viţel trebuie să aibă acces la hrană în acelaşi timp cu ceilalţi din grupul respectiv..

Libertatea de mişcare a unui animal, având în vedere specia acestuia şi în conformitate cu experienţa acumulată şi cu cunoştinţele ştiinţifice, nu trebuie să fie îngrădită de o asemenea manieră încât să i se cauzeze acestuia suferinţe sau vătămări inutile.

Animalele trebuie să primească o hrană nutritivă, corespunzător vârstei şi speciei acestora, care să le fie administrată în cantitate suficientă pentru a le menţine într-o stare bună de sănătate şi pentru a le satisface necesităţile nutritive. Nici un animal nu trebuie să fie hrănit sau adăpat într-un mod care să producă suferinţe ori vătămări inutile, iar hrana sau lichidele nu trebuie să conţină nici o substanţă ce ar putea

produce suferinţe sau vătămări inutile.

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale cu modificările ulterioare

Animalele trebuie îngrijite de personal suficient care are cunoştinţe teoretice şi practice corespunzătoare referitoare la creşterea şi îngrijirea bovinelor, inclusiv la sistemul de creştere utilizat.

Personalul trebuie să poată recunoaşte dacă animalele sunt sănătoase sau nu, schimbările comportamentale ale acestora, precum şi dacă mediul este adecvat pentru menţinerea stării de sănătate a animalelor.

Inspecţia generală a animalelor trebuie să fie efectuată cel puţin o dată pe zi, cu excepţia celor legate, care trebuie să fie inspectate minimum de două ori pe zi de către persoane care deţin cunoştinţe corespunzătoare referitoare la creşterea bovinelor.

Pentru a se evita disconfortul, stresul sau leziunile traumatice la animale, pardoseala trebuie să fie antiderapantă, curată şi bine drenată, adaptată categoriilor de bovine.

Toate echipamentele automate sau mecanice din adăposturi care influenţează sănătatea şi bunăstarea animalelor trebuie să fie inspectate periodic, astfel încât să fie identificată şi remediată imediat orice defecţiune care ar putea pune în pericol sănătatea sau bunăstarea animalelor, cu luarea de măsuri corespunzătoare pentru protecţia acestora până la remedierea deficienţei.

Pentru exploatațiile care dețin viței sub 6 luni - Ordinul nr. 72/2005 privind aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia viţeilor.

Standarde actuale:

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale –art.12.

1. Suprafață disponibilă tineret bovin la îngrășat baseline:

• tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie până la 150 kg 1,5 mp;

• tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie între 150-220 kg – 1,7 mp;

• tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie între 221 -300 kg - 1,8 mp;

• tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie peste 300 kg - 2,5 mp.

2. Adăposturile pentru tineretul bovin la îngrășat trebuie construite astfel încât să permită animalelor să aibă acces la o zonă de odihnă confortabilă din punct de vedere fizic și termic, drenată și curățată corespunzător și care să permită tuturor animalelor să se odihnească în același timp. Podeaua zonei de odihnă trebuie să fie solidă, acoperită cu un strat izolator ori materiale higroscopice sub formă de aşternut, cum ar fi paie sau alte produse cu proprietăţi absorbante, în vederea asigurării confortului şi pentru reducerea riscului de rănire a animalelor. În cazul în care se utilizează materiale higroscopice sub formă de aşternut, cantitatea minimă trebuie să fie de 2 kg/cap/zi.

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale – art. 12

3. Bovinele trebuie să aibă acces la o raţie alimentară echilibrată din punct de vedere calitativ şi cantitativ, adaptată şi corespunzătoare nevoilor fiziologice, conţinutului în energie, proteinelor, mineralelor şi vitaminelor corespunzătoare raţiei alimentare, fiind un factor esenţial pentru creştere, precum şi indicelui de conversie alimentară, calitatea laptelui, eficacitatea reproducţiei şi calitatea carcasei.

Hrana trebuie să fie adaptată vârstei, greutăţii şi categoriei de producţie a animalului, de o calitate omogenă şi în cantitate suficientă, pentru evitarea oricărei competiţii.

În cazul în care bovinele sunt hrănite ad libitum sau în tainuri, toate animalele din boxă trebuie să poată mânca în acelaşi timp.

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale- art.7.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Condiții suplimentare care depășesc standardele minme obligatorii:

1. Creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație

Suprafață disponibilă tineret bovin la îngrășat:

- tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie până la 150 kg 1,725 mp;
- tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie între 150-220 kg – 1,955 mp;
- tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie între 221 -300 kg – 2,07 mp;
- tineret bovin la îngrășat cu o greutate vie peste 300 kg – 2,875 mp.

2. Zona de odihnă în condiții superioare de bunăstare trebuie să fie în condiții de confort sporit prin aplicarea suplimentară a 1 kg/cap/zi de material absorbant (așternut) sau în cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele prin aplicare a 300 g/cap/zi materiale absorbante (talaș, rumeguș, paie tocate,) peste stratul izolator)

3. Furajarea animalelor cu o rație furajeră optimizată, echilibrată din punct de vedere nutritiv care are ca efect creșterea rezistenței animalelor la boli și protecția mediului.Prin administrarea unor rații furajare superioare, echilibrate din punct de vedere nutritiv pentru bunăstarea bovinelor se elimină acidoza, alcaloza, boli metabolice, ulcere podale și crește protecția mediului (producție mai mică de gaze cu efect de seră și hidrogen sulfurat din dejecții, mai puțini nitriți, nitrați în sol).

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Cuantum total anual estimat:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație - 175,41 EURO/UVM.

2. asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor - 18,22 euro/UVM.

3. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – 55,53 euro/UVM

Cele 3 tipuri de angajamente de bunăstare disponibile pentru tineretul bovin îngrășat vor fi aplicate printr-o combinație de minim două angajamente, fiind obligatorie aplicarea angajamentului – „creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal”.

Varianta 1:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație - **175,41 euro/UVM**

2. asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor - **18,22 euro/UVM**

Total = 175,41 euro/UVM + 18,22 euro/UVM = 193,63 euro/UVM

Varianta 2:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație - **175,41 euro/UVM**

3. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – **55,53 euro/UVM**

Total: 175,41 euro/UVM + 55,53 euro/UVM = 230,94 euro/UVM

Varianta 3:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semintensiv și intensiv în stabulație - **175,41 euro/UVM**

2. asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor - **18,22 euro/UVM**

3. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu

efect de seră – **55,53 euro/UVM**

TOTAl: 175,41 euro/UVM + 18,22 euro/UVM + 55,53 euro/UVM = 249,16 euro/UVM

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 12 din Anexa 2 la OMC

PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat estecuprinsă în Planul Național Strategic al României pentru perioada 2023-2027, program guvernamental care respectă prevederile art. 31 „Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor” al Regulamentului 2115/2022

Suma plații compensatorii a fost stabilită pe baza datelor din contabilitatea fermelor, iar metodologia de calcul a fost validată de către Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală și nu depășește costurile suplimentare și/sau pierderile de venit.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 08 - 01 - Cuantum per UVM	Medie		R.4; R.43; R.44; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 08 - 01 - Cuantum per UVM

Cuantum total anual estimat:

1. creșterea cu cel puțin 15% a spațiului disponibil alocat fiecărui animal, exploatat în sistemul semi-intensiv și intensiv în stabulație

Rata de sprijin este diferența intre pierderea de venit în urma creșterii suprafeței alocate fiecărui animal cu 15% și economie cu furaje și alte cheltuieli, reprezintă 100% sprijin public nerambursabil care se acordă pe UVM pentru fiecare pachet.

2. asigurarea condițiilor de confort sporite în zona de odihnă a animalelor

Calculul compensației a fost stabilit pornind de la suplimentarea paielor (așternut) din zona de odihnă cu 50% și în cazul zonelor de odihnă prevăzute cu saltele prin acoperirea stratului izolator cu materiale higroscopice sub formă de fibre vegetale mărunțite sau tocate (talaș, rumeguș, paie tocate)a animalelor, reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare pachet.

(Sursa de date: contabilitatea fermelor de tineret bovin la îngrășat

3. asigurarea unor rații furajere optimizate pentru creșterea bunăstării și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Calculul compensației a fost stabilit pe baza costurilor suplimentare rezultate din analiza furajelor, parametrii obligatorii de analizat vor fi proteina brută și substanța uscată și a costurilor suplimentare rezulate din recoltarea probelor și transportul acestora la laborator.

Metodologia de calcul a fost validată de ICEADR)

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 08 - 01 - Cuantum per UVM	Cuantum unitar planificat	109,52	229,57	230,94	230,94	230,94	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat		192,26	193,63	193,63	193,63	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)		247,79	249,16	249,16	249,16	
	O.8 (unitate: Unități vită mare)	192.000,00	75.565,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	21.027.840,00	17.347.457,05	3.810.510,00	3.810.510,00	3.810.510,00	49.806.827,05
TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)	192.000,00	75.565,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	**Suma:** 317.065,00

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
							Max.: 192.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	21.027.840,00	17.347.400,00	3.810.510,00	3.810.510,00	3.810.510,00	49.806.770,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate

Cod de intervenție (SM)	PD-27
Denumire intervenție	Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (b) – Plată compensatorie
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-A atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de GES generate de practicile agricole, precum și menținerea stocurilor de carbon existente și îmbunătățirea sechestrării carbonului
AOA-B adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară, precum și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice
AOA-G acțiuni de îmbunătățire a bunăstării animalelor sau de abordare a rezistenței dobândite la antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da
38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

R.25 Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea durabilității mediului
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Fermierii vor fi sprijiniți pentru punerea în aplicare a angajamentelor privind bunăstarea animalelor care depășesc standardele obligatorii relevante care rezultă din legislația națională și europeană, ținând cont de :

- repartizarea pajiştilor din ţara noastră, în funcţie de formele de relief:

a) Zona alpină și montană 26%

b) Zona de deal 40%

c) Zona de câmpie, văi, depresiuni, terenuri inundabile 34%

- durata sezonului de pășunat este determinată în primul rând de durata perioadei de vegetație care este legată mai mult de perioadele de secetă la câmpie și deal și de temperaturi scăzute pentru zona de munte astfel:

a) câmpie: 190-210 zile la irigat (aprilie - octombrie) sau 100-150 zile la neirigat;

b) dealuri: 140-180 de zile (mai-septembrie);

c) munte: 90-150 de zile (iunie-septembrie);

d) subalpin: 60-100 de zile (iunie-august).

(Încetarea pășunatului se face cu 3-4 săptămâni (20-30 de zile) înainte de apariția înghețurilor permanente la sol ”.)

Acest sprijin este destinat să acopere costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri ca urmare a aplicării măsurilor superioare de bunăstare a animalelor.

Intervenția se aplică bovinelor.

Intervenția trebuie să asigure pășunatul extensiv, cu încărcături adecvate de animale în funcție de tipul de pășune și de localizarea acesteia în funcție de formele de relief.

Practica constă în efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare.

Ecoschema se definește ca o plată acordată fermierilor crescători de animale care utilizează pajiști permanente și temporare prin exploatarea animalelor în sistem extensiv, în vederea creșterii capacității de afânare a solurilor, de creștere a durabilității pășunilor prin evitarea sub-pășunatului și supra-pășunatului.

- Suprafața trebuie pășunată extensiv cu o încărcătură de animale de maxim 1,0 UVM/ha.

Activitatea de pășunat va presupune verificarea faptului că animalele sunt pe suprafețe de pășunat și pășunează efectiv pe acestea.

Suprafețele de pajiști permanente vor fi exploatate extensiv cu animale erbivore din specia de bovine.

Eco-schema se aplică pentru toate efectivele de bovine care pășunează.

- Intervenția se aplică beneficiarilor care au animalele înregistrate în BND.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Standarde minime actuale conform Ordinul nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă sunt:

1. Animalele sunt îngrijite de un personal suficient de numeros care deţine aptitudinile, cunoştinţele şi capacităţile profesionale adecvate.

2. Toate animalele deţinute în sisteme de creştere, a căror bunăstare depinde de o îngrijire frecventă acordată de oameni sunt inspectate cel puţin o dată pe zi. Animalele crescute sau deţinute în alte sisteme sunt inspectate la intervale suficiente pentru a evita orice suferinţe.
3. Libertatea de mişcare a unui animal, în funcţie de specia căreia îi aparţine şi în conformitate cu experienţa dobândită şi cu cunoştinţele ştiinţifice, nu trebuie îngrădită astfel încât să i se cauzeze animalului suferinţe sau vătămări inutile.
4. Animalele care nu sunt ţinute în adăposturi sunt, după caz şi în măsura posibilităţilor, protejate împotriva intemperiilor, a animalelor de pradă şi a riscurilor pentru sănătatea lor.

Condiții suplimentare care depășesc standardele minime sunt:

- Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- crescător de animale care se încadrează în categoria fermierilor activ (conform definiției naționale) în înțelesul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, dețin animalele înregistrate în BND.
- deține o exploatație cu cod ANSVSA în BND sau autorizată/înregistrată sanitar-veterinar și solicită sprijin prin aceasta ecoschemă pentru bovine

Cerințe specifice:

Eco-schema se adresează crescătorilor animale din specia bovine care îndeplinesc următoarele condiții:

PACHET 1 - pășunatul animalelor din specia bovine pe pajiști permanente și temporare din zona montană

a) Varianta 1

- asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha;
- pășunează cel puțin 60 de zile (timp de cel puțin 6 ore pe zi

b) Varianta 2

- asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha;
- pășunează cel puțin 90 de zile (timp de cel puțin 6 ore pe zi),

Solicitanții vor opta în cererea de plată pentru un singur angajament din pachetul 1 varianta 1 sau 2.

PACHETUL 2 - pășunatul animalelor din specia bovine pe pajiști permanente și temporare din zona de deal

- asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha;
- pășunează cel puțin 140 de zile (timp de cel puțin 6 ore pe zi),

PACHETUL 3 - pășunatul animalelor din specia bovine pe pajiști permanente și temporare din zona de câmpie

- asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha;
- pășunează cel puțin 100 de zile (timp de cel puțin 6 ore pe zi),

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR09	Directiva 2008/119/CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime privind protecția vițeilor: articolele 3 și 4
SMR11	Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă: articolul 4

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Ordinul nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă.

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale.

Pentru exploatațiile care dețin viței sub 6 luni - Ordinul nr. 72/2005 privind aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia vițeilor.

Standarde actuale:

1. Animalele trebuie să fie îngrijite de personal suficient şi care are competenţa profesională, cunoştinţele şi aptitudinile corespunzătoare.
2. Toate animalele ţinute în sisteme de creştere în care bunăstarea acestora depinde de îngrijirea umană frecventă trebuie să fie inspectate cel puţin o dată pe zi. Animalele crescute sau ţinute în alte sisteme trebuie să fie inspectate la intervale de timp suficiente pentru a se evita orice suferinţă.
3. Libertatea de mişcare a unui animal, având în vedere specia acestuia şi în conformitate cu experienţa acumulată şi cu cunoştinţele ştiinţifice, nu trebuie să fie îngrădită de o asemenea manieră încât să i se cauzeze acestuia suferinţe sau vătămări inutile.
4. Animalele care nu sunt ţinute în adăposturi sunt, după caz şi în măsura posibilităţilor, protejate împotriva intemperiilor, a animalelor de pradă şi a riscurilor pentru sănătatea lor.
5. Proprietarul sau deţinătorul animalelor trebuie să păstreze o evidenţă a tuturor tratamentelor medicale efectuate.

Ordinul nr. 10/2023 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare ce stabileşte standarde minime pentru protecţia bovinelor din exploataţiile comerciale - art. 12-14.

Ordinul nr. 75/2005 Norma sanitară veterinară privind protecția animalelor de fermă din 15.08.2005 (Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă (JO L 221, 8.8.1998, p. 23).

Normele metodologice pentru aplicarea OUG nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, din 11.12.2013, Ghidul-Cadru pentru amenajamentul pastoral punctul „5.4.1. Durata sezonului de pășunat.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Condiții suplimentare care depășesc standardele superioare:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de

pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Cuantumul estimat este media pierderilor rezultată din calculul pierderilor suferite din cele 2 linii de exploatare , respectiv pentru producția de carne și pentru producția de lapte, astfel:

Intervenția PD-27	Nivelul plăților (euro/UVM)
PACHET 1 **păşunatul animalelor din specia bovine pe pajişti permanente şi temporare din zona montană**	
Varianta 1 • asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha; • păşunează cel puţin 60 de zile (timp de cel puţin 6 ore pe zi)	72,75
Varianta 2 • asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha; • păşunează cel puţin 90 de zile (timp de cel puţin 6 ore pe zi),	122,42
PACHETUL 2 **păşunatul animalelor din specia bovine pe pajişti permanente şi temporare din zona de deal**	
• asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha; • păşunează cel puţin 140 de zile (timp de cel puţin 6 ore pe zi),	168,66
PACHETUL 3 **păşunatul animalelor din specia bovine pe pajişti permanente şi temporare din zona de câmpie**	
• asigură încărcătura de maxim 1,0 UVM/ha; • păşunează cel puţin 100 de zile (timp de cel puţin 6 ore pe zi)	135,25

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 12 din Anexa 2 la OMC.

PD-27 - Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin păşunat extensiv pe pajişti în condiţii optime de sustenabilitate este cuprinsă în Planul Național Strategic al României pentru perioada 2023-2027, program guvernamental care respectă prevederile art. 31 „Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor” al Regulamentului 2115/2022.

Suma plății compensatorii a fost stabilită pe baza datelor din contabilitatea fermelor, iar metodologia de calcul a fost validată de către Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală și nu depășește costurile suplimentare și/sau pierderile de venit.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 27 - 01 - Cuantum per UVM	Uniform		R.25; R.4; R.43; R.44; R.6; R.7
PD 27 - 02 - Cuantum per UVM zona montana 60 zile	Uniform		R.25; R.4; R.43; R.44; R.6; R.7
PD 27 - 03 - Cuantum per UVM zona montana 90 zile	Uniform		R.25; R.4; R.43; R.44; R.6; R.7
PD 27 - 04 - Cuantum per UVM zona deal	Uniform		R.25; R.4; R.43; R.44; R.6; R.7
PD 27 - 05 - Cuantum per UVM zona campie	Uniform		R.25; R.4; R.43; R.44; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 27 - 01 - Cuantum per UVM

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, de minimum 120 de zile, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Calculul compensației a fost stabilit pe baza pierderilor de producție astfel:

·în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte calcul compensație s-a stabilit pe baza % procentului de grăsime a laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație v/s % procentul de grăsime a laptelui obținut de la vacile exploatate în sistem extensiv pe pășune.

·în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne s-a stabilit pe baza pierderilor producțiilor obținute la bovinelor crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune

Conform datelor furnizate de către asociațiile crescătorilor de bovine, procentul de grăsime al laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație este în medie 4,2%, procentul de grăsime la laptele obținut de la vacile crescute pe pășune este în medie 3,5.

Laptele standard comercializat are un procent de grăsime de 3,5%.

Laptele obținut de la vacile crescute în stabulație cu 4,2% grăsime va fi supus unui proces de standardizare.

Luând în calcul o producție medie de 3.500 litri lapte/ an, o producție medie de 11,47 litri lapte/zi (durata lactație pe an este de 305 zile), pentru 120 de zile rezultă 1.377 litri lapte cu 4,2% grăsime.

În procesul de standardizare din cantitatea de 1.377 litri * 4,2%/3,5%, rezultă 1.652,5 litri normalizat la 3,5% grăsime.

Aceeași cantitate de lapte va fi obținută și la pășune, respectiv 3.500 litri/an, 1.377 litri/120 zile, dar la 3,5% grăsime

Compensația acordată va fi rezultată din diferența dintre laptele standardizat din stabulație si laptele obținut pe pășune pe o perioadă de 120 de zile (1.652,5 litri -1.377 litri = 275,5 litri , respectiv pierderea de venit este de 275,5 litri * 2,33 lei/litru = 642 lei), pierderea de venit este de 642 lei /cap de bovină exploatată pentru producția de lapte

Din datele transmise de către Asociațiile de crescători de taurine de carne au fost evidențiate următoarele:

·Sporul mediu zilnic (SMZ) obținut în stabulație pentru taurinele carne este în medie de 1,3 kg/zi

·SMZ obținut pe pășune este 0,8 kg/zi

Compensația acordată rezultă în urma pierderilor de producție calculată astfel:

·Diferența de spor mediu zilnic = 1,3 kg SMZ obținut în stabulație–0,8 kg SMZ obținut pe pășune = 0,5 kg

0,5 kg *120 zile = 60 kg de carne diferența de producție obținută în stabulație față de cea obținută pe pășune

·Pierderea de venit este de 60 kg * 9,06 lei/kg = 543,6 lei/ animal din specia bovină crescut pentru producția de carne, pierderea suferită dacă animalul va fi exploatat pe pășune pe o perioadă de 120 de zile

Astfel, plata planificată de 100 de Euro/UVM reprezintă 77% din valoarea plății rezultată din metodologia de calcul în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte și 90% în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne.

PD 27 - 02 - Cuantum per UVM zona montana 60 zile

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Calculul compensației a fost stabilit în funcție de numărul de zile care pășunează pe baza pierderilor de producție astfel:

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte calcul compensație s-a pe baza:

a) procentului de grăsime a laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație v/s % procentul de grăsime a laptelui obținut de la vacile exploatate în sistem extensiv pe pășune.

b) pierderilor de producție obținute la bovinele crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne s-a stabilit pe baza pierderilor producțiilor obținute la bovinelor crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune.

La stabilirea valorii cuantumului unitar planificat minim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Cuantumul unitar planificat pentru Pachetul 1, varianta 1, a fost diminuat cu cca. 50%, rezultând o plată minimă de 36,37 euro/UVM.

PD 27 - 03 - Cuantum per UVM zona montana 90 zile

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Calculul compensației a fost stabilit în funcție de numărul de zile care pășunează pe baza pierderilor de producție astfel:

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte calcul compensație s-a pe baza:

a) procentului de grăsime a laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație v/s % procentul de grăsime a laptelui obținut de la vacile exploatate în sistem extensiv pe pășune.

b) pierderilor de producție obținute la bovinele crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne s-a stabilit pe baza pierderilor producțiilor obținute la bovinelor crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune.

La stabilirea valorii cuantumului unitar planificat minim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Cuantumul unitar planificat pentru Pachetul 1, varianta 2, a fost diminuat cu cca. 87%, rezultând o plată minimă de 15,92 euro/UVM.

PD 27 - 04 - Cuantum per UVM zona deal

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Calculul compensației a fost stabilit în funcție de numărul de zile care pășunează pe baza pierderilor de producție astfel:

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte calcul compensație s-a pe baza:

a) procentului de grăsime a laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație v/s % procentul de grăsime a laptelui obținut de la vacile exploatate în sistem extensiv pe pășune.

b) pierderilor de producție obținute la bovinele crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne s-a stabilit pe baza pierderilor producțiilor obținute la bovinelor crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune.

La stabilirea valorii cuantumului unitar planificat minim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Cuantumul unitar planificat pentru pachetul 2 a fost diminuat cu cca. 55%, rezultând o plată minimă de 76,55 euro/UVM.

PD 27 - 05 - Cuantum per UVM zona campie

Cuantum total anual estimat:

Asigurarea libertății de mișcare suplimentare, prin efectuarea de pășunat real și eficient pe suprafețele de pajiști permanente și pajiști temporare pentru sporirea condițiilor de bunăstare a animalelor, reducerea riscului de îmbolnăvire și implicit reducerea consumului de antimicrobiene

Calculul compensației a fost stabilit în funcție de numărul de zile care pășunează pe baza pierderilor de producție astfel:

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de lapte calcul compensație s-a pe baza:

a) procentului de grăsime a laptelui obținut de la vacile crescute în stabulație v/s % procentul de grăsime a laptelui obținut de la vacile exploatate în sistem extensiv pe pășune.

b) pierderilor de producție obținute la bovinele crescute în stabulație v/s producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune

- în cazul bovinelor exploatate pentru producția de carne s-a stabilit pe baza pierderilor producțiilor obținute la bovinelor crescute în stabulație v/s

producțiile obținute la bovinelor exploatate în sistem extensive pe pășune.

La stabilirea valorii cuantumului unitar planificat minim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Cuantumul unitar planificat pentru Pachetul 3 a fost diminuat cu cca. 45%, rezultând o plată minimă de 73,76 euro/UVM.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	**Exercițiu financiar**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total 2024-2028**
	An calendaristic	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 27 - 01 - Cuantum per UVM	Cuantum unitar planificat		100,00				
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat						
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)		191.327,00				
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat		19.132.700,00				19.132.700,00
PD 27 - 02 - Cuantum per UVM zona montana 60 zile	Cuantum unitar planificat			72,75	72,75	72,75	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				36,37	36,37	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			3.800,00	3.800,00	3.800,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			276.450,00	276.450,00	276.450,00	829.350,00
PD 27 - 03 - Cuantum per UVM zona montana 90 zile	Cuantum unitar planificat			122,42	122,42	122,42	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				15,92	15,92	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			3.800,00	3.800,00	3.800,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			465.196,00	465.196,00	465.196,00	1.395.588,00
PD 27 - 04 - Cuantum per UVM zona deal	Cuantum unitar planificat			168,66	168,66	168,66	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				76,55	76,55	

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			19.000,00	19.000,00	19.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			3.204.540,00	3.204.540,00	3.204.540,00	9.613.620,00
PD 27 - 05 - Cuantum per UVM zona campie	Cuantum unitar planificat			135,25	135,25	135,25	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				73,76	73,76	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			11.400,00	11.400,00	11.400,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			1.541.850,00	1.541.850,00	1.541.850,00	4.625.550,00
TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)		191.327,00	38.000,00	38.000,00	38.000,00	**Suma:** 305.327,00 **Max.:** 191.327,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		19.132.700,00	5.488.036,00	5.488.036,00	5.488.036,00	35.596.808,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-28 - Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile

Cod de intervenție (SM)	PD-28
Denumire intervenție	Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile
Tipul de intervenție	Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor / Articolul 31 alineatul (7) litera (a) – Plată suplimentară la BIS
Indicator comun de realizare	O.8. Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe voluntare pentru climă și mediu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

Cod + Descriere cor DOMENII DE ACȚIUNE PAC
AOA-A atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de GES generate de practicile agricole, precum și menținerea stocurilor de carbon existente și îmbunătățirea sechestrării carbonului
AOA-B adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară, precum și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice
AOA-D prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților [și a biotei solului]
AOA-E protejarea biodiversității, conservarea sau restaurarea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea de elemente de peisaj sau de zone neproductive

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.17 Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări
R.34 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a copacilor
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Biodiversitatea agricolă joacă un rol esențial în menținerea echilibrului ecosistemelor, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și asigurarea sustenabilității pe termen lung a activităților agricole. Cu toate acestea, intensificarea agriculturii și fragmentarea habitatelor naturale contribuie la declinul biodiversității în peisajele agricole. În acest context, practica de menținere a zonelor neproductive, cum ar fi margini de câmp, petice sau zone tampon pentru parcele, ori terenurile lăsate pârloagă, și/sau înființare de noi elemente de peisaj, cum ar fi garduri vii individuale, grup de rânduri de arbori, arbori solitari, movile sau zone umede mici, este crucială pentru a crea habitate suplimentare și a conecta zonele naturale fragmentate.

Eco-schema își propune să:

1. Îmbunătățească biodiversitatea agricolă prin crearea unor habitate diverse și interconectate.
2. Contribuie la serviciile ecosistemice esențiale, cum ar fi polenizarea, controlul natural al dăunătorilor și gestionarea apei.
3. Promoveze practicile agricole sustenabile și să sporească reziliența fermelor în fața schimbărilor climatice și a altor factori de stres.
4. Îmbunătățească peisajul rural și să ofere beneficii estetice și recreative comunităților locale.

Prin participarea la această eco-schemă, fermierii vor beneficia de o plată suplimentară la BISS pentru menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de noi elemente de peisaj, contribuind astfel la crearea de noi zone destinate biodiversității, îmbunătățirea sănătății solului și a resurselor de apă, ceea ce poate duce la creșterea productivității pe termen lung.

Având în vedere flexibilizarea sistemului de condiționalitate reglementat prin *Regulamentul (UE) 2024/1468 de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/2115 și (UE) 2021/2116 în ceea ce privește standardele privind bunele condiții agricole și de mediu, schemele pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor, modificările planurilor strategice PAC, revizuirea planurilor strategice PAC și derogările de la controale și sancțiuni*, respectiv eliminarea obligației pentru toți fermierii care solicită plăți directe și intervenții menționate la articolele 70, 71 și 72, din Regulamentul (UE) 2021/2115, de a aloca o parte din terenul arabil la nivel de fermă zonelor neproductive din standardul GAEC 8 și transformarea obligației într-un angajament voluntar sub forma unei eco-scheme care vizează menținerea zonelor neproductive și stabilirea de noi elemente de peisaj, ținând cont de sarcina și consecințele pe care trebuie să le suporte anumiți fermieri, precum și gama excepțională de dificultăți și incertitudini cu care se confruntă aceștia, necesitatea de a avea zone și elemente neproductive pe terenurile arabile ar fi mai bine abordată printr-un instrument care să ofere mai multă flexibilitate și, mai important, oferindu-se un stimulent care să compenseze cel puțin o parte din costurile suportate și pierderile de venit legate de astfel de zone și elemente neproductive. Astfel, implementarea acestei eco-scheme reprezintă un pas esențial în atingerea obiectivelor de conservare a biodiversității și promovare a agriculturii sustenabile.

Descrierea angajamentelor pentru programul voluntar pentru climă și mediu

Cerințe specifice:

1. Fermierii trebuie să aloce cel puțin 2% din suprafața arabilă a fermei pentru zone neproductive și/sau pentru înființarea de elemente noi de peisaj.

În categoria zonelor neproductive se încadrează următoarele suprafețe:

Zone neproductive	**Descriere**	**Factor de conversie**	**Factor de ponderare**	**Suprafața ocupată**
Margini de câmp, petice sau zone tampon	Margini de câmp, petice sau zone tampon pentru parcele agricole, cu lățime minimă de 1 m. Suprafața inclusă în	6	1,5	9 m^2

pentru parcele (per 1 m)	ponderea minimă se calculează până la o lăţime maximă de 20 m.			
Teren lăsat pârloagă	teren arabil necultivat pe durata unui an (an de cultură), menținut în bune condiții agricole și de mediu, pe care se efectuează activitatea minimă de întreținere. Perioada în care terenul este lăsat pârloagă este de minim 6 luni într-un an de cultură și acoperă lunile martie – august, dar nu mai mult de 4 ani pe același amplasament	nu se aplică	nu se aplică	Suprafața de teren lăsat pârloagă, determinată în urma controlului administrativ și la fața locului, este eligibilă integral pentru calcularea ponderii minime din terenul arabil dedicat zonelor și elementelor neproductive la nivel de exploatație.
Zone umede mici (per 1 m^2)	Întinderi de bălți, mlaștini, turbării, ape naturale sau artificiale, permanente sau temporare, de mică dimensiune, unde apa este stătătoare sau curgătoare, cu suprafaţa de minimum 0,1 ha, pentru care suprafaţa eligibilă pentru ponderea minimă se calculează până la o dimensiune maximă de 0,3 ha / element compact.	nu se aplică	1,5	1,5 m^2

Pentru zonele neproductive enumerate, cu excepția zonelor umede mici permanente, amplasamentul poate fi modificat de la un an la altul.

Elementele noi de peisaj ce pot fi înființate sunt:

Elemente noi de peisaj	**Descriere**	**Factor de conversie**	**Factor de ponderare**	**Suprafața ocupată**
Garduri vii individuale, șiruri de arbori/ arbuști și arbori în aliniament (per 1m^2)	Garduri vii individuale, șiruri de arbori/arbuști și arbori în aliniament din diferite specii, incluse în calcularea ponderii minime până la o lăţime maximă de 30 m.	5	2	10 m^2
Grup de rânduri de arbori, pâlcuri arbustive, arbori în grup, tufe sau pietre (per 1m^2)	Grupuri de rânduri de arbori, pâlcuri arbustive, arbori în grup, tufe sau pietre, eligibile pentru calcularea ponderii minime până la o suprafață maximă de 0,3 ha / element compact.	Nu se aplică	1,5	1,5 m^2
Arbori solitari/ izolați (pe arbore)	-	20	1,5	30 m^2
Movile (per 1	Ridicături de pământ sau de pământ și pietre, permanente, de	Nu se aplică	1,5	1,5 m^2

m^2)	formă circulară sau alungită, înierbate sau împădurite, eligibile pentru calcularea ponderii minime de la o suprafaţă minimă de 0,01 ha până la o suprafață maximă de 0,3 ha/ element compact.			

Elementele de peisaj nu pot fi relocate de la un an la altul, fiind necesară menținerea amplasamentului.

2. Ține evidența activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Beneficiarul:

- se încadrează în categoria fermierilor activi, definiți în înțelesul art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 conform legislației naționale,
- este beneficiar al schemei BISS,
- este utilizatorul unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și având o categorie de utilizare eligibilă,
- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha teren arabil, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha, cu excepția serelor și solariilor, pentru care dimensiunea minimă este de 0,03 ha,
- se angajează, pe baze anuale, să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice.

Suprafața eligibilă:

- terenurile agricole utilizate ca teren arabil.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

În anul ulterior aplicării ecoschemei, elementelor noi de peisaj înființate li se aplică obligația menținerii conform cerinței 1 din GAEC 8.

Ecoschema PD-28 se poate combina cu ecoschemele PD-04 și PD-05.

Ecoschema PD-28 nu se poate combina cu ecoschema PD-05 în cazul alegerii cerinței specifice A privind plantarea arborilor.

Fermierii care exploatează suprafeţe agricole de teren arabil utilizate exclusiv pentru sere şi solarii nu sunt eligibili pentru ecoschema PD-28.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
GAEC08	Menținerea elementelor de peisaj. Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor. Opțional, măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

-

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu programul voluntar pentru climă și mediu (explicați modul în care programul voluntar pentru climă și mediu depășește referința, în special pentru SMR și standardele naționale)

Angajament:

Fermierii trebuie să aloce cel puțin 2% din suprafața arabilă a fermei în vederea menținerii zonelor neproductive și/sau înființării de elemente noi de peisaj.

- GAEC 8 - *Menținerea elementelor neproductive în scopul îmbunătățirii biodiversității agricole. (rigole, garduri vii individuale şi grupuri de rânduri de arbori, terase, movile, existente pe terenul agricol).*

Prin cerința specifică a eco-schemei se urmărește creșterea ambiției de mediu prin alocarea unei ponderi din suprafața arabilă a fi lăsată în afara ariei de producție și/sau înființarea de noi elemente de peisaj cu impact crescut asupra biodiversității și a peisajului, față de cerința 1 din GAEC 8, referitoare la menținerea elementelor de peisaj existente pe terenul agricol. În anul ulterior aplicării ecoschemei, elementelor noi de peisaj înființate li se vor aplica obligația menținerii din GAEC 8.

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Ecoschema constituie o plată anuală uniformă pe suprafața de teren eligibilă, suplimentară BISS, conform art. 31 alin. (7) lit. a din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

9 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 5 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția respectă paragraful 5 la care prevăzut în Anexa 2 la Regulamentul 2115/2021 privind Sprijin Intern în Conformitate cu Acordul privind agricultură WTO deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 28 - 01 - Plată pe ha	Medie		R.17; R.34; R.4; R.6; R.7

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 28 - 01 - Plată pe ha

Cuantumul unitar planificat în perioada 2025-2027 este de 58,18 euro/ha.

Cuantumul minim este de 20,00 euro/ha.

Cuantumul maxim estimat este de 75,63 euro/ha.

La stabilirea cuantumului unitar planificat s-a urmărit corelarea nivelului plății suplimentare BISS, cu nivelul de ambiție asumat de către fermieri prin aplicarea uneia dintre cele două cerințele specifice, care să contribuie prin înființarea de elemente noi de peisaj la atingerea obiectivelor de conservare a biodiversității și promovare a agriculturii sustenabile, la gestionarea resurselor naturale și prevenirea degradării solului.

La stabilirea celor două valori posibile, respectiv de cuantum unitar planificat minim și maxim s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare fondurilor neutilizate, cât și posibilitatea oferită de art. 101 din Regulamentul 2115/2021, care dă posibilitatea de flexibilitate pentru SM să realoce orice fonduri necheltuite prin alte intervenții de plată directă, dacă va fi cazul.

Astfel, pentru fiecare cerință în parte, cuantumul unitar planificat a fost diminuat cu 65,62% rezultând o plată minimă de 20,00 euro/ha, iar pentru cuantumul maxim s-a ales o creștere de 30% din valoarea cuantumului unitar planificat rezultând o plată maximă de 75,63 euro/ha.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 28 - 01 - Plată pe ha	Cuantum unitar planificat			58,18	58,18	58,18	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat			49,45	20,00	20,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)			75,63	75,63	75,63	
	O.8 (unitate: Hectare)			1.776.556,00	1.895.009,00	2.132.435,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			103.360.028,08	110.251.623,62	124.065.068,30	337.676.720,00
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)			1.776.556,00	1.895.009,00	2.132.435,00	**Suma:** 5.804.000,00 **Max.:** 2.132.435,00

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			103.360.460,16	110.252.115,14	124.065.600,32	337.678.175,62
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit

PD-09 - Sprijin cuplat pentru venit-Soia

Cod de intervenție (SM)	PD-09
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Soia
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al

Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul realizează și valorifică o producție minimă anuală de soia prevăzută în legislația națională, inclusiv către unitățile de procesare şi/sau utilizează producția în consumul propriu la nivelul fermei pentru hrana animalelor deținute;
- În cazul loturilor semincere de soia, fermierul trebuie să facă dovada livrării cantității minime de sămânță prevăzute în legislația națională;
- Fermierul trebuie să utilizeze sămânță certificată, în conformitate cu legislația națională.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru Planurile Strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (Planurile Strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre de a stabili cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027, suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 176.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de circa 169.000 ha, cu un **cuantum indicativ planificabil de 150 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință, s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim estimat de 195 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei culturii.

Cuantumul **indicativ minim estimat de 135 de euro/ha** în anul 2023**,** pentru care s-a luat în calcul posibilitatea creșterii suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Soia este o cultură proteaginoasă, CIS pentru soia respectă Blair House Agreement și concluziile Raportului Comisiei Europene către Consiliu și Parlamentul European privind dezvoltarea proteinelor vegetale în UE (757 final (2018)).

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?
☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Intervenția va contribui la:
-asigurarea sustenabilității fermierilor;
-menținerea unei suprafețe constante cultivată cu soia, circa 176.000 ha;
-renunțarea la abandonul acestei culturi, costisitoare în ceea ce privește verigile tehnologice.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Culturi proteice
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Cultivarea plantelor proteice poate contribui la atingerea majorității celor 9 obiective ale PAC (economice, de mediu, climatice și socio-economice, inclusiv regimuri alimentare mai sănătoase).

Soia are o lungă istorie de cultivare în România, un potențial agricol important și condiții pedoclimatice bune pentru cultivare, în condiții de irigare.
În anii 2017 și 2018, România s-a situat pe locul 2 în UE în ceea ce privește suprafața cultivată, iar în perioada 2017-2019, s-a situat pe locul 3, în ceea ce privește producția obținută.

Importanța economică, socială și de mediu

Soia este o cultură valoroasă în principal, datorită eficacității nutriționale a făinii de soia ca ingredient alimentar și ca furaj.
Are un conținut ridicat de proteine, un profil echilibrat de aminoacizi esențiali și alte substanțe nutritive benefice, ceea ce contribuie la valoarea sa economică și nutritivă.
Fibrele proteice din soia sunt utilizate în obținerea de „carne vegetală” cu care se prepară o serie de produse, utilizate în alimentație.
Planta este foarte valoroasă în furajarea animalelor, iar uleiul de soia poate fi folosit și în alte industrii, impactând și forța de muncă din aceste industrii.

Sprijinul voluntar cuplat pentru venit contribuie la:
-diminuarea pierderilor de venit pentru fermieri, în contextul unei crize energetice, cu impact asupra creșterii inputurilor;
-asigurarea materiei prime pentru fabricile procesatoare și evitarea închiderii acestora;
-menținerea locurilor de muncă în unitățile de procesare;
-asigurarea unei părți din proteina vegetală necesară furajării animalelor.

Din punct de vedere al importanței de mediu, este important de precizat că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.
Totodată, intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Soia deține numeroase beneficii pentru mediu, inclusiv îmbunătățirea ciclului durabil al azotului, a materiei organice a solului, îmbunătățirea biodiversității, atenuarea schimbărilor climatice prin sechestrarea carbonului, fiind o excelentă plantă premergătoare pentru cereale prin aportul de azot adus în

sol.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, art. 11, alin (3) lit. e și h (SMR1).

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole* şi *Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

Nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Lista OMC a UE privind limitele semințelor oleaginoase (Acordul de la Blair House): Se referă intervenția la oricare dintre culturile acoperite de acord (de exemplu, semințe de soia, de rapiță, de floarea-soarelui)?

☑ Da ☐ Nu

	Anul de cerere				
	2023	2024	2025	2026	2027
rapiță/rapiță sălbatică	0	0	0	0	0
floarea-soarelui (cu excepția produselor de cofetărie din semințe de floarea-soarelui)	0	0	0	0	0
boabe de soia	176.000	167.962	168.019	168.188	168.751

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☑ Da ☐ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 09 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 09 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 09 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	150,00	155,00	157,75	163,00	168,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	135,00	139,50	141,98	146,70	151,20	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	195,00	201,50	205,08	211,90	218,40	
	O.10 (unitate: Hectare)	176.000,00	167.962,00	168.019,00	168.188,00	168.751,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	26.400.000,00	26.034.110,00	26.504.997,25	27.414.644,00	28.350.168,00	134.703.919,25
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	176.000,00	167.962,00	168.019,00	168.188,00	168.751,00	**Suma:** 848.920,00 **Max.:** 176.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	26.400.000,00	26.034.068,00	26.504.977,00	27.414.570,00	28.350.155,00	134.703.770,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	(anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-10 - Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă

Cod de intervenție (SM)	PD-10
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil de lucernă, cuplată de producție.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) 1305/2013 și (UE) 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să realizeze cel puţin producţia minimă de masă verde sau fân sau produse derivate din fân, prevăzută în legislația națională, și
    1. în cazul exploatațiilor de maximum 13 ha:
        - să o comercializeze către exploataţii de creştere a animalelor înscrise în BND a ANSVSA şi/sau a păsărilor și/sau a ecvideelor,
        - și/sau să facă dovada consumului producției minime cu animalele înscrise în BND a ANSVSA şi/sau cu păsările și/sau ecvideele pe care le deţin,
        - şi/sau să facă dovada stocării în vederea consumului cu acestea a cel puţin producţiei minime de masă verde sau fân sau produse derivate din fân obținute în fermă;
    2. în cazul exploatațiilor de peste 13 ha:
        - să facă dovada consumului producției minime cu animalele înscrise în BND a ANSVSA şi/sau cu păsările și/sau ecvideele pe care le deţin,
        - şi/sau să facă dovada stocării în vederea consumului cu acestea a cel puţin producţiei minime de masă verde sau fân sau produse derivate din fân obținute în fermă;
    3. Sămânța utilizată trebuie să fie certificată, în conformitate cu legislația națională.

Condiții specifice exploatațiilor de peste 13 ha:

- să dețină un număr minim de animale, identificate și înregistrate conform legislației naționale prin intermediul cărora să se asigure cel puțin o încărcătură de minimum 1 UVM/ha de cultură.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate a fost stabilită în funcție de numărul de ha de lucernă înregistrate la nivel național și de nevoia de susținere a acestui sector.

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 121.783 ha, cu un **cuantum indicativ planificabil** de **101 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020.

În anul 2023, cuantumul **indicativ maxim estimat de 131,3 de euro/ha** pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de lucernă.

În anul 2023, cuantumul **indicativ minim estimat de 90,9 de euro/ha** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2115/2021 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Lucerna este o cultură proteaginoasă, iar CIS pentru lucernă respectă concluziile Raportului Comisiei Europene către Consiliu și Parlamentul European privind dezvoltarea proteinelor vegetale în UE (757 final (2018), astfel nu este nevoie de a fi justificată dificultatea la nivelul sectorului.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Intervenția va contribui la:

- asigurarea sustenabilității fermierilor;
- menținerea unei suprafețe constante cultivată cu lucernă, care să beneficieze de sprijin cuplat de circa 121.783 ha.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Culturi proteice

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Lucerna este una din cele mai importante plante proteice din România, având un rol însemnat în modelul de rotație a culturilor, iar la nivelul solului contribuie prin:

- reducerea eroziunii;
- fixarea azotului;
- îmbunătățirea structurii și capacității de menținere a umidității solului;
- stocarea carbonului;
- refacerea fertilității solului.

Importanța economică socială și de mediu

Lucerna îmbunătățește, în special, calitatea solului prin:

- fixarea azotului atmosferic, precum și prin sistemul său radicular, care reduce compactarea și menține umiditatea;
- împiedică compactarea terenului prin sistemul radicular și menține umiditatea solului;
- reducerea necesarului de îngrășăminte minerale și organice cu azot, care contribuie în mare măsură la emisiile de gaze cu efect de seră;
- asigurarea biodiversității în zonele de cultură, având o plasticitate energetică ridicată.

În România există patru unități de procesare a lucernei; Producția de lucernă a României estimată în peleți și baloți se ridică la circa 200.000 de tone, ceea ce înseamnă că aproximativ 50% din producția totală de lucernă (substanță verde) este procesată.

Sprijinul voluntar cuplat pentru venit contribuie la:

- combaterea pierderilor de venit pentru fermieri;
- asigurarea materiei prime pentru fabricile procesatoare, cu impact asupra locurilor de muncă din acest sector;
- îmbunătățirea biodiversității prin atragerea polenizatorilor în zonele de cultură;
- diminuarea îmburuienării pe suprafața cultivată;
- reducerea aplicării erbicidelor utilizate pentru combaterea buruienilor;
- asigurarea habitatului pentru numeroase specii de păsări care folosesc lucerna pentru hrană, adăpost sau reproducere.

Din perspectiva importanței de mediu, este important de precizat că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, art. 11, alin (3) lit. e și h (SMR1).

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* și *Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

Nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Lista OMC a UE privind limitele semințelor oleaginoase (Acordul
de la Blair House): Se referă intervenția la oricare dintre culturile acoperite de acord (de exemplu, semințe de soia, de rapiță, de floarea-soarelui)?

☐ Da ☑ Nu

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☑ Da ☐ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.
Nu se aplică
Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC
Cutie portocalie
Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 10 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 10 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 10 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	101,00	104,00	106,00	110,00	115,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	90,90	93,60	95,40	99,00	103,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	131,30	135,20	137,80	143,00	149,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	12.300.083,00	12.665.432,00	12.908.998,00	13.396.130,00	14.005.045,00	65.275.688,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	**Suma:** 608.915,00 **Max.:** 121.783,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	12.300.083,00	12.665.432,00	12.908.998,00	13.396.130,00	14.005.045,00	65.275.688,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-11 - Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi

Cod de intervenție (SM)	PD-11
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al

Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să utilizeze sămânța certificată, în conformitate cu legislația națională;
- Fermierul trebuie să facă dovada comercializării unor cantități minime anuale, stabilite prin legislația națională;
- În situația în care fermierul are și calitatea de procesator, acesta face dovada procesării prin documente contabile interne.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate a fost stabilită în funcție de numărul de ha de leguminoase pentru industrializare înregistrate la nivel național și de nevoia de susținere a acestui sector.

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 6.300 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 5.255 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **215 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim** pentru anul 2023 estimat **de 279,50 de euro/ha** pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei culturilor.

Pentru anul 2023 cuantumul **indicativ minim estimat este de 193,50 de euro/ha** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Producția medie la fasole a scăzut cu circa 2,5% în anul 2020 față de anul 2015, iar la mazăre boabe cu circa 33% în anul 2020 față de anul 2015.

Suprafața la fasole a scăzut cu circa 7% în anul 2020 față de anul 2015, iar la mazăre boabe cu circa 45% în anul 2020 față de anul 2015.
Sursa de date INS (Producția vegetală la principalele culturi).

Este necesar să se acorde sprijin pentru veniturile producătorilor, pentru a-i încuraja să cultive aceste specii de leguminoase despre care se știe că sunt mai puțin competitive decât cerealele.
Prin acest ajutor se are în vedere diversificarea surselor de proteine și căutarea unei autonomii sporite la nivel de fermă, reprezentând un aspect esențial pentru consolidarea rezilienței fermelor la volatilitatea tot mai mare a prețurilor materiilor prime.

Justificarea dificultăților:

Necesitatea aprovizionării industriei locale de prelucrare, în vederea utilizării capacităţilor de producţie existente.
Din cauza costului de producție ridicat/ha, există nesiguranța obținerii unor cantități de leguminoase, care să asigure aprovizionarea constantă a fabricilor de conserve.
Diversificarea alternativelor în rotaţia culturilor, atât mazărea cât și fasolea fiind foarte bune premergătoare pentru cerealele de toamnă.
Toate aceste necesități conduc la susținerea leguminoaselor pentru industrializare, în vederea evitării abandonului. Totodată, acest sprijin cuplat pe venit pentru leguminoasele pentru industrializare asigură pe termen scurt, viabilitatea economică a fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii, prin îmbunătățirea sustenabilității și competitivității acestui sector.
În ultimii ani, fermierii se confruntă cu dificultăți în menținerea competitivității producției, având în vedere evoluția ascendentă a prețurilor inputurilor (motorină, energie electrică și termică, semințe/răsaduri certificate, îngrășăminte și produse de protecția plantelor), cât și situația volatilă a piețelor ca efect al evenimentelor geopolitice și de sănătate publică (2019 - prezent).

Sprijinul cuplat la leguminoasele pentru industrializare previne riscul de abandon al acestei culturi, risc generat de faptul că înființarea și prelucrarea acestei culturi este costisitoare.
În ultimii ani, fermierii se confruntă cu dificultăți în menținerea competitivității producției, având în vedere evoluția ascendentă a prețurilor inputurilor (motorină, energie electrică și termică, semințe/răsaduri certificate, îngrășăminte și produse de protecția plantelor), cât și situația volatilă a piețelor ca efect al evenimentelor geopolitice și de sănătate publică (2019 - prezent).

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?
☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va fi direcționat către producătorii agricoli, cultivatori de: mazăre de gradină, fasole boabe și fasole păstăi și va contribui la:
-asigurarea menținerii nivelurilor de producție și a locurilor de muncă;
-asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității,
-atenuarea efectelor prețurilor și a riscurilor de producție;
-menținerea cantității de materie primă necesară unităților de procesare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Fructe și legume
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

Măsura de acordare a sprijinului cuplat (SVC) trebuie avută în vedere pentru leguminoase, întrucât acestea sunt utile ca plante bune premergătoare, fiind prezente în asolamente (diversificarea alternativelor în rotația culturilor).

O altă justificare a menținerii acestei măsuri este și necesitatea aprovizionării constante a industriei locale de procesare în vederea menținerii capacităților de producție funcționale existente, evitând procesul de restructurare în unitățile de procesare.

Neacordarea acestui sprijin financiar, ar conduce la declinul suprafețelor și diminuarea materiei prime pentru procesare.

Importanța acestor culturi este conferită şi de valoarea lor agronomică pentru că, atât mazărea cât și fasolea sunt plante fixatoare de azot, premergătoare foarte bune pentru majoritatea culturilor, lăsând terenul îmbogățit în substanță organică și azot, curat de buruieni, fără resturi vegetale, cu umiditate suficientă pentru a fi lucrat timpuriu și în condiții bune.

Importanța socială

În România există 6 fabrici care procesează mazăre și fasole cu o capacitate totală de procesare de 30 mii tone. Producția de mazăre destinată procesării-conserve, este de circa 17.000 tone, iar cea de fasole destinată procesării-conserve, este de circa 12.000 tone. Neacordarea sprijinului pentru aceste culturi ar avea implicații și asupra funcționării acestora, ducând la pierderea unor locuri de muncă, cu efecte din punct de vedere social și economic pentru dezvoltarea zonei.

În zonele unde se cultivă mazăre și fasole pentru industrializare, zone în care se regăsesc și unități de procesare - la nivelul lunii decembrie a anului 2020, rata șomajului a fost de 7,9% în județul Buzău, de 6,5% în județul Galați și de 5,9% în județul Olt (date Institutul Național de Statistică-INS).

Adiacent utilizărilor în scopuri alimentare, fasolea, sub diferite forme sau niveluri de prelucrare, are utilizări multiple în tratarea unor afecțiuni, respectiv în industria farmaceutică.

Importanța în protecția mediului.

În rotațiile care includ aceste leguminoase ca plante premergătoare pentru cereale se reduc cantitățile de îngrășăminte, mai ales cele cu azot, cu efecte importante nu numai în reducerea costurilor de producție, dar şi în reducerea poluării cu nitraţi şi a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Aceste aspecte sunt importante, indiferent de sistemul de agricultură practicat, dar mai ales în agricultura ecologică, prin asigurarea azotului necesar.

Declinul suprafețelor cultivate cu aceste leguminoase poate conduce la imposibilitatea practicării de asolamente adecvate, în cazul culturilor agricole.

Din punct de vedere al importanței de mediu, este important de precizat că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și Planului de acţiune pentru protecţia

apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 11 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 11 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 11 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	215,00	230,00	233,00	237,00	241,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	193,50	207,00	209,70	213,30	261,90	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	279,50	299,00	302,90	308,10	313,30	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.300,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.354.500,00	1.208.650,00	1.224.415,00	1.245.435,00	1.266.455,00	6.299.455,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.300,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	**Suma:** 27.320,00 **Max.:** 6.300,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.354.500,00	1.208.650,00	1.224.415,00	1.245.435,00	1.266.455,00	6.299.455,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-12 - Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă

Cod de intervenție (SM)	PD-12
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) 1305/2013 și (UE) 1307/2013 ale Parlamentului European și ale

Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să dețină autorizație de cultivare și să respecte legislația privind cultivarea plantelor ce conțin substanțe stupefiante și psihotrope;
- Cultura de cânepă să fie menținută în condiții de creștere normale, conform tehnologiei de cultivare, timp de cel puțin 10 zile de la data la care se încheie înflorirea, astfel încât să poată fi efectuate controalele necesare pentru stabilirea conținutului de THC, potrivit regulamentelor UE;
- Fermierul trebuie să utilizeze semințe din soiurile certificate, conform legislației în vigoare;
- Fermierul să facă dovada valorificării unei producții minime anuale potrivit legislației naționale;
- În situația în care fermierul are și calitatea de procesator, acesta face dovada procesării prin documente contabile proprii.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafață planificată pentru care se acordă sprijinul este 950 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 450 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **245 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 318,50 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de cânepă.

Cuantumul **indicativ minim** estimat **de 220,50 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Cânepa este o importantă planta textilă datorită însușirilor deosebite ale fibrelor asigurând producții potențiale mari de peste 3.000 kg de fibre la hectar. De asemenea, semințele (fructele de cânepă) pot avea utilizări diverse: pentru extragerea uleiului industrial și comestibil, pentru fabricarea lacurilor și vopselelor și a substitutelor proteice nutritive.

În sectorul cânepei, suprafața nu este un indicator relevant, având în vedere că randamentul este scăzut. Este necesară susținerea culturii pentru a se asigura un nivel constant al producției.

În rândul cultivatorilor de cânepă, există o capacitate redusă de a aplica tehnologii avansate, inclusiv tratamente fitosanitare, acest lucru contribuind la o productivitate scăzută.

Producția de cânepă rămâne în mare măsură dependentă de condițiile meteorologice și tratamentele fitosanitare care implică costuri relativ ridicate. Pentru asigurarea materiei prime necesară fluxului tehnologic al unităților de procesare existente, se impune cel puțin menținerea nivelului actual al suprafețelor cultivate.

Dificultățile cu care se confruntă sectorul cânepei:

-costurile ridicate pentru înființarea, întreținerea și recoltarea culturii;

-prețuri ridicate ale echipamentelor agricole specifice pentru recoltare și prelucrare.

Conform tehnologiei cadru, cultura de cânepă este rentabilă în condițiile în care producția medie la hectar este de 2.800 kg/ha fibre, raportat la cheltuielile tehnologice totale care depășesc 1.600 euro/ha.

Din datele oficiale ale INS, randamentul la cultura de cânepă în anii 2017-2020 a fost cuprins între 1.546 - 2.517 kg/ha, inferior producției minime de 2.800 kg/ha care asigură un grad minim de rentabilitate a culturii.

În acest context, cheltuielile tehnologice de cultură au depășit valoarea producției realizate, sens în care este necesară susținerea financiară a culturii.

În urma analizei datelor INS se constată un declin de cca. 59% al suprafeței cultivate cu cânepă în România, de la 1688 hectare în anul 2017 la 694 hectare în anul 2021, fapt ce denotă un risc real de abandon al sectoului.

Cheltuielile tehnologice agricole sunt de 1695 euro / ha, la un preț de valorificare de cca. 0,40 euro/kg, (calcule efectuate în baza devizului de cheltuieli agrotehnice elaborat de ICEADR - Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București.

În acest context, venitul obținut pe hectar din comercializare reprezintă doar 66% din costuri, sub pragul rentabilității.

În plus, cuantumul propus reprezintă un procent de circa 14-15% din cheltuielile tehnologice aferente anului 2021, sprijinind astfel activitatea fermierilor care, fără acest sprijin, ar abandona sectorul.

Toate acestea conduc la susținerea culturii, în vederea evitării abandonului și asigurarea unui nivel constant al producției. Sprijinul voluntar cuplat (CIS) asigură predictibilitatea fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii, prin îmbunătățirea competitivității și a sustenabilității sectorului.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va fi direcționat către producătorii agricoli care cultivă cânepă și va contribui la:

-asigurarea menținerii nivelurilor de producție și a locurilor de muncă;

-asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității;

-atenuarea efectelor prețurilor și a riscurilor de producție;

-menținerea cantității de materie primă necesară unităților de procesare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Cânepă

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică:

Cânepa pentru fibre a căpătat noi utilizări industriale, hârtie, materiale de construcții, textile, iar din semințe se pot obține uleiuri comestibile, industriale, produse cosmetice și alimentare.

Cânepa este o cultură care creşte extrem de repede, asigurând o producție la hectar mai mare decât orice plantă.

Semințele de cânepă se folosesc pentru extragerea uleiului care poate fi și comestibil. Este ulei sicativ utilizat în industria lacurilor, vopselelor, a săpunurilor fine, prepararea conservelor de pește, fabricarea linoleumului, șroturile și turtele au valoare furajeră și se utilizează în hrana animalelor.

Puzderiile (partea lemnoasă) se întrebuințează la fabricarea plăcilor aglomerate, a celulozei, hârtiei, celofibrei, etc. Cantitatea de puzderii de la un hectar de cânepă echivalează cu cantitatea de lemn rezultată din creșterea anuală a unui hectar de pădure și poate fi o sursă importantă de materie primă ca biomasă provenită din agricultură.

Importanța socială

Cultura cânepei poate constitui o sursă apreciabilă de venituri pentru fermieri, având în vedere că se pot folosi toate părțile plantei, iar în contextul crizei energetice și reducerea consumului de biomasă provenită din silvicultură, poate fi o sursă energetică importantă.

Se pot crea noi locuri de muncă în unitățile de procesare pentru fibre și semințe.

Aprovizionarea industriei de prelucrare pentru a evita consecințele sociale şi economice negative ale unui eventual proces de restructurare, asigurând astfel materia primă necesară.

Odată cu deschiderea unei unități de procesare, este necesar să se mențină cantitatea de materie primă necesară fluxului tehnologic.

Importanța în protecția mediului.

Cânepa este mare producătoare de masă vegetală (12 tone tulpini/ha din care 30% fibră plus frunze și rădăcini).

Este o bună premergătoare pentru toate plantele de cultură, influențând refacerea structurii solului, contribuind la absorbția metalelor grele și a toxinelor. Totodată, cultura contribuie la stocarea carbonului pe suprafețele unde este înființată.

Cultivarea cânepei pe soluri contaminate cu metale grele și utilizarea biomasei în industriile non alimentare ajută la transformarea solurilor contaminate în soluri productive, ceea ce implică şi un avantaj economic.

Cânepa poate crește în 100 de zile, fără folosirea erbicidelor şi pesticidelor, având un impact pozitiv asupra biodiversității.

Utilizarea suprafețelor agricole pentru diversificarea producției prin cultivarea plantelor textile, necesare industrializării.

Un avantaj major al textilelor de cânepă este sustenabilitatea. Cânepa se biodegradează în decurs de o lună, lăsând foarte puține deșeuri cu impact pozitiv asupra mediului.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.

964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece cânepa este o plantă rezistentă la secetă care nu se irigă în România.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 12 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 12 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 12 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	245,00	250,00	254,00	260,00	265,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	220,50	225,00	228,60	234,00	238,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	318,50	325,00	330,20	338,00	344,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	950,00	450,00	450,00	450,00	450,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	232.750,00	112.500,00	114.300,00	117.000,00	119.250,00	695.800,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	950,00	450,00	450,00	450,00	450,00	**Suma:** 2.750,00 **Max.:** 950,00
	Alocarea financiară orientativă	232.750,00	112.500,00	114.300,00	117.000,00	119.250,00	695.800,00

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	anuală (contribuția Uniunii în EUR)						
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-13 - Sprijin cuplat pentru venit-Orez

Cod de intervenție (SM)	PD-13
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Orez
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) 1305/2013 și (UE) 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să facă dovada valorificării unei producții minime anuale de orez,conform legislației naționale;
- În situația în care fermierul are și calitatea de procesator, acesta face dovada procesării prin documente contabile interne;
- Fermierul trebuie să facă dovada că utilizează sămânță certificată, conform legislației în vigoare.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 6.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 3.580 ha, cu un **cuantum indicativ planificabil de 605 euro/ha** în anul 2023. La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul indicativ maxim estimat de 786,50 de euro/ha în anul 2023**,** pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de orez.

Cuantumul indicativ minim estimat de 544,50 de euro/ha în anul 2023**,** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Orezul este, alături de grâu, una dintre cele mai importante plante cultivate, boabele de orez fiind destinate în primul rând alimentației umane.

În ultimii ani cultura orezului în România a cunoscut un regres considerabil din cauza anumitor dificultăți economice, îndeosebi din cauza cheltuielilor specifice tehnologiei de cultură. Ca urmare, suprafețele semănate s-au restrâns de la 11.106 ha în anul 2015, la 5.996 ha în anul 2020, iar România este dependentă de orezul din import. România a importat în anul 2020 cca. 82.000 tone orez pentru acoperirea

necesarului de consum intern.
Cheltuielile tehnologice agricole sunt de 2498 euro / ha, la un preț de valorificare de cca. 0,36 euro/kg, (calcule efectuate în baza devizului de cheltuieli agrotehnice elaborat de ICEADR - Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București.
În acest context, venitul obținut pe hectar din comercializare reprezintă doar 71% din costuri, sub pragul rentabilității.

În lipsa subvenționării, producătorii de orez nu ar reuși să își acopere costurile și ar renunța la această cultură.

Dificultățile cu care se confruntă sectorul orezului sunt:
-costurile ridicate pentru irigații;
- costuri ridicate pentru refacerea canalelor de aducțiune, evacuare și a construcțiilor hidrotehnice;
- fluctuația prețurilor la input-uri;
- volatilitatea prețurilor de valorificare.
Toate acestea conduc la susținerea culturii, în vederea evitării abandonului și asigurarea unui nivel constant al producției. Sprijinul voluntar cuplat (CIS) asigură predictibilitatea fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii, prin îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității sectorului.

În ultimii ani, fermierii se confruntă cu dificultăți în menținerea competitivității producției, având în vedere evoluția ascendentă a prețurilor inputurilor (motorină, energie electrică și termică, semințe/răsaduri certificate, îngrășăminte și produse de protecția plantelor), cât și situația volatilă a piețelor ca efect al evenimentelor geopolitice și de sănătate publică (2019 - prezent).

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?
☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va fi direcționat către fermele care cultivă orez și va contribui la:
-asigurarea menținerii nivelurilor de producție și a locurilor de muncă;
-îmbunătățirea competitivității;
-asigurarea unui venit pentru fermieri în vederea evitării abandonului activității.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Orez
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:
Orezul este destinat în primul rând alimentației umane, furnizând o mare cantitate de calorii, iar componentele bobului au o digestibilitate foarte ridicată.
În cantități mai mici, comparativ cu cele destinate consumului alimentar, boabele de orez sunt folosite pentru fabricarea de alcool, bere, amidon, glucoză, acid acetic, acetonă, produse farmaceutice, alimente vitaminizante, etc.

Importanța socială:
Menținerea suprafețelor cultivate cu orez este necesară pentru evitarea abandonului producției şi pentru diminuarea problemelor sociale, având în vedere faptul că, exploatațiile orizicole sunt amplasate în zonele afectate de constrângeri naturale și pe terenuri improprii altor culturi.

Importanța de mediu:

Producția de orez în România este concentrată în Lunca Dunării, cu un număr foarte mic de ferme implicate în producție. Această zonă oferă puține posibilități de producție alternativă.

Cultura orezului previne degradarea ecosistemului acvatic protejând pe termen lung resursele de apă și reducând poluarea apelor subterane. Din punct de vedere al importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Cultura orezului poate reprezenta o soluție de valorificare a terenurilor sărăturate. Ameliorarea solurilor sărăturate prin submersie și folosirea lor ca orezării, este metoda cea mai rapidă și eficientă de valorificare a acestor soluri. Totodată, contribuie la valorificarea solurilor sărăturate care pot fi redate circuitului agricol.

Orezăriile, contribuie la creșterea biodiversității, deoarece apa din orezării creează un habitat ideal pentru diverse specii de animale și păsări, dintre care unele aparțin unor specii protejate.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 13 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 13 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 13 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	605,00	611,00	612,50	619,50	621,10	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	544,50	549,90	552,25	557,55	558,99	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	786,50	794,30	796,25	805,35	807,43	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	3.630.000,00	2.187.380,00	2.192.750,00	2.217.810,00	2.223.538,00	12.451.478,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	**Suma:** 20.320,00 **Max.:** 6.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	3.630.000,00	2.187.380,00	2.192.750,00	2.217.810,00	2.223.538,00	12.451.478,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-14 - Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof

Cod de intervenție (SM)	PD-14
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producție.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul deține autorizaţie pentru producerea seminţei de cartof;
- Fermierul valorifică o producție minimă de sămânță de cartof/ha, prevăzută în legislația națională;
- Fermierul face dovada că utilizează și produce sămânţă de cartof certificată, conform legislației naționale;

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 650 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 880 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil de 2.001 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Pentru primul an 2023:

Cuantumul **indicativ maxim estimat de 2.601,30 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de sămânță de cartof.

Cuantumul **indicativ minim estimat de 1.800,90 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Cultura de sămânță de cartof se numără printre cele mai pretențioase în privința satisfacerii cerințelor sale față de climă și sol și asigurarea spațiului de izolare față de alte culturi înrudite.

Ținând seama de condițiile de climă și sol ale României, trebuie avută în vedere cultivarea cartofului în zone specializate care se delimitează în funcție de tipul culturii, consum sau sămânță.

Tehnologia de cultivare a cartofului de sămânță este una dificilă, atât din punct de vedere al lucrărilor

agricole, cât și din cauza cheltuielilor pentru asigurarea tuturor verigilor tehnologice.

În primul rând, este necesară plantarea cartofilor de sămânță din categoriile elită și super elită pentru a obține material săditor de înmulțire I și de înmulțire II, care provine de la stațiuni de cercetare sau firme autorizate, pentru a produce categorii de semințe superioare. Schema tehnologică este, de asemenea, complexă, iar rotația culturilor se face abia după trei ani. Certificarea culturilor de cartofi de sămânță este într-un proces continuu, iar o cultură care a fost stabilită inițial poate fi ulterior declasificată, respinsă sau pusă în carantină dacă a fost detectat un organism, chiar impunând distrugerea producției pe zona respectivă și interzicerea cultivării terenului pentru cinci ani.

Totodată este necesară monitorizarea și verificarea permanentă a culturii în ceea ce privește amplasarea (respectarea rotației și a spațiului de izolare), autenticitatea soiului cultivat, starea fitosanitară, aplicarea corectă a tehnologiilor de cultură, precum și condiționarea și păstrarea cartofului de sămânță după recoltare.

Performanțele și rentabilitatea acestor culturi s-au redus substanțial.

Mai mult, tehnologia specifică pentru culturile semincere cât și imposibilitatea atingerii potențialului biologic al soiurilor, au dus la obținerea unor producții reduse, prin urmare, riscul de abandon este real, cu consecințe asupra înființării culturilor pentru consum cu sămânță certificată.

Din datele statistice, se constată o descreștere a suprafețelor ocupate cu sămânță de cartof. Astfel, în anul 2020, suprafața cultivată cu sămânță de cartof a scăzut față de anul 2019, de la 692 ha la 655 ha. La fel și producția totală a scăzut în anul 2020 față de anul 2019, de la 20.191 tone la 18.368 tone. Aceste date au fost furnizate de Inspectoratele Teritoriale pentru Calitatea Semințelor și a Materialul Săditor. Prin urmare sectorul se afla în declin, fiind în continuare vulnerabil, având în vedere cheltuielile mari de producție ce nu pot fi acoperite de prețul de valorificare a cartofului de sămânță, impactând negativ veniturile fermierilor. Astfel, sectorul se confruntă cu restrangerea suprafețelor și cu tentinta de abandonare a acestora. De aceea se justifică acordarea sprijinului cuplat pentru venit fermierilor cultivatori de sămânță de cartof.

Suprafețele cultivate cu sămânță de cartof în anul 2020, pentru care s-a acordat sprijin cuplat pentru venit au fost de 532 ha, ca urmare, cantitatea de sămânța de cartof obținută se situează mult sub nivelul cererii, în contextul în care suprafața totală cultivată cu cartofi de consum pentru populație a fost de 165.700 ha.

Suplimentar dificultăților menționate mai sus, sectorul de sămânță de cartof se confruntă și cu o serie de probleme, cum ar fi:

- Riscul de respingere de la certificare a unor loturi semincere;
- Riscul răspândirii bolilor virotice ceea ce conduce la respingerea parcelelor cultivate;
- Fluctuația suprafețelor destinate cartofului pentru sămânță este provocată și de verigile tehnologice pe care sămânța de cartof trebuie să le parcurgă până la cerificarea finală. Acest proces tehnologic influențează și suprafețele ce urmează a fi plantate în anul următor;
- Costuri ridicate de producție pe care cultivatorii nu le pot suporta, ceea ce îi determină să nu respecte întocmai etapele tehnologice, din cauza randamentelor scăzute;
- Creșterea prețurilor la energie și input-uri;
- Impactul negativ al schimbărilor climatice asupra randamentului culturilor;
- Nivelul redus de asociere a producătorilor;
- Sisteme de colectare și depozitare slab dezvoltate;
- Preț mic de valorificare pentru fermier în raport cu cheltuielile de producție.

Fără o susținere financiară care să asigure o marjă de profit rezonabilă, fermierii care cultivă cartof pentru sămânță se pot reorienta către alte culturi mai profitabile, mai puțin sensibile la factorii de mediu, boli și dăunători și astfel există riscul scăderii suprafețelor și producției la aceasta cultură, fapt oglindit și în balanța comercială.

Sprijinul este destinat îmbunătățirii competitivității și sustenabilității fermelor cultivatoare de sămânță de cartof, contribuind la menținerea și susținerea activității economice a zonelor rurale, având în vedere faptul că cele mai mari suprafețe sunt concentrate în zonele unde există tradiție în cultivarea cartofului, unde există și condițiile climatice favorabile.

În concluzie, neacordarea sprijinului cuplat pentru venit ar conduce, evident, la declinul suprafețelor și al producțiilor, implicit la lipsa materialului semincer pentru cultura de cartofi.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:

-asigurarea materialului săditor liber de boli virotice;

-menținerea suprafețelor cultivate cu cartof pentru sămânță;

-menținerea veniturilor producătorilor de sămânță de cartof;

-reducerea riscului de abandon al culturilor pentru obținerea seminței de cartof.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Semințe

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

- În România există zone cu potențial foarte mare (județele aflate în interiorul lanțului Carpatic: Brașov, Harghita, Covasna, Suceava etc.) favorabile înființării de loturi semincere, pentru obținerea de material săditor liber de viroze.
- La ora actuală există un mare deficit de material de plantare pentru cultura cartofului.
- Menținerea culturii cartofului de sămânță, asigură dezvoltarea economică a spațiului rural în aceste zone.

Importanța socială:

- În România predomină fermele de familie, deci exploatații de mici dimensiuni care nu își pot completa veniturile cu alte activități auxiliare, prin urmare, sunt puțini cei care au posibilități pentru înființarea unor astfel de culturi.

În acest sens, este necesară:

- Menținerea sau chiar mărirea suprafețelor destinate obținerii seminței de cartof, asigurându-se astfel și locurile de muncă în aceste zone.

Importanța în protecția mediului:

- Activitățile din sectorul agricol se desfășoară cu respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact pozitiv asupra condițiilor de mediu.
- Cultura cartofului de sămânță poate contribui la dezvoltarea unor programe pentru protecția

mediului.

Din punct de vedere al importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 14 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 14 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 14 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	2.001,00	2.005,00	2.007,00	2.010,10	2.013,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.800,90	1.804,50	1.806,30	1.809,09	1.811,79	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.601,30	2.606,50	2.609,10	2.613,13	2.617,03	
	O.10 (unitate: Hectare)	650,00	880,00	880,00	880,00	880,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.300.650,00	1.764.400,00	1.766.160,00	1.768.888,00	1.771.440,00	8.371.538,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	650,00	880,00	880,00	880,00	880,00	**Suma:** 4.170,00 **Max.:** 880,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.300.650,00	1.764.400,00	1.766.160,00	1.768.888,00	1.771.440,00	8.371.538,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	(anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-15 - Sprijin cuplat pentru venit -Hamei

Cod de intervenție (SM)	PD-15
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit -Hamei
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS);
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să încheie un contract fie cu o fabrică de bere/unitate de procesare a hameiului care asigură materia primă pentru producția de bere, fie cu o unitate de procesare în scop farmaceutic. În situația fermierilor care au calitatea de procesator, aceștia sunt exceptați de la prezentarea contractelor;
- Fermierul trebuie să facă dovada valorificării/procesării unei producții minime anuale, conform legislației naționale;

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027, suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 260 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 270 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **599,91 euro/ha** în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 779,88 de euro/ha** în anul 2023**,** pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei culturii.

Cuantumul i**ndicativ minim** estimat **de 539,92 de euro/ha** în anul 2023**,** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În România, suprafața cultivată cu hamei a scăzut de la 1784 ha în anul 1996, la 246 ha în anul 2020. În perioada 2015-2020 suprafața cultivată cu hamei a menținut o oarecare stabilitate, astfel că cea mai mare suprafață a fost în anul 2016 de 257 ha. Scăderea suprafețelor de hamei este cauzată de soiurile vechi de hamei (au peste 25 ani).

Necesitatea creșterii producției de hamei se impune datorită cerințelor industriei berii. În prezent, asigurându-se circa 15% din necesarul de hamei pentru industria berii, deficit rezultat și din balanța comercială.

Dificultățile **cu care se confruntă** sectorul hameiului sunt:

- costuri ridicate pentru întreținerea culturii, care necesită un număr mare de lucrări și o complexitate a acestora;
- plantațiile de hamei existente sunt depășite ca perioadă de exploatare, având randamente mici de producție;
- costurile ridicate generate de fluctuația prețurilor la input-uri, în contextul crizei energetice;
- volatilitatea prețurilor la valorificarea producției obținute;
- specificitatea culturii hameiului, în ceea ce privește favorabilitatea acestuia în anumite zone de cultură respectiv, zona centrală a Transilvaniei;
- lipsa resurselor financiare pentru înființarea de plantații noi.

Toate acestea conduc la susținerea culturii de hamei, în vederea evitării abandonului și menținerea plantațiilor existente. Sprijinul voluntar cuplat (CIS) asigură pe termen scurt viabilitatea economică a fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii, prin îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității sectorului.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va fi direcționat către fermele tradiționale de hamei existente și va contribui la:

-asigurarea menținerii nivelurilor de producție și a locurilor de muncă;

-îmbunătățirea competitivității;

-asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activității;

-atenuarea efectelor prețurilor și a riscurilor de producție;

-oportunități de dezvoltare, economice și sociale.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Hamei

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

Hameiul este una dintre cele mai însemnate plante tehnice, prin faptul că inflorescențele femele (conurile) reprezintă o materie primă indispensabilă în industria berii şi industria farmaceutică. Conurile sunt, de asemenea, utilizate în medicină sub formă de extracte sau ceaiuri.

Importanța socială:

Menţinerea suprafeţelor cu hamei este necesară deoarece există riscul de abandonare a producţiei şi de apariție a problemelor sociale, având în vedere faptul că o parte dintre plantațiile de hamei sunt amplasate în zonele afectate de constrângeri naturale, improprii altor culturi agricole.

În activitatea de cultura a hameiului, există un număr mare de operațiuni manuale (tăierea butașilor, îndrumarea lăstarilor, plantarea/replantarea butașilor etc.) și de intervenții pentru a proteja de boli și dăunători cultura de hamei, pe parcursul unui an, astfel că numărul de lucrători în câmp și ferme este mai mare decât la multe alte culturi.

Riscul de abandonare a culturilor înseamnă pierderea veniturilor pentru foarte multe persoane stabilite pe lângă zonele cu hamei și cu tradiție de generații în cultivarea hameiului, existând astfel riscul de apariție a problemelor sociale.

Importanța de mediu

Din perspectiva importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, este important de precizat că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Hameiul este o cultură perenă, cu sistem de înrădăcinare profundă care previne eroziunea și crește fertilitatea solului. Plantațiile de hamei contribuie la păstrarea biodiversității și pot restabili proprietățile solului, stopând degradarea și deșertificarea.

Pe de altă parte, plantațiile de hamei, pe lângă istoria de 500 ani din anumite zone, sunt și un adevărat brand al localităților și asigură un design peisagistic unic.

Astfel, municipiul Sighișoara, aflat pe lista patrimoniilor UNESCO, un municipiu multietnic, are înscrisuri/dovezi cu suprafețe cultivate cu hamei de către sași în zonele limitrofe ale municipiului, zone care și astăzi sunt cultivate cu hamei.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 15 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 15 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 15 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	599,91	605,16	605,61	610,49	615,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	539,92	544,64	545,05	549,44	553,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	779,88	786,71	787,29	793,64	799,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	260,00	270,00	270,00	270,00	270,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	155.976,60	163.393,20	163.514,70	164.832,30	166.050,00	813.766,80
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	260,00	270,00	270,00	270,00	270,00	**Suma:** 1.340,00 **Max.:** 270,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	155.977,00	163.393,00	163.515,00	164.832,00	166.050,00	813.767,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-16 - Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr

Cod de intervenție (SM)	PD-16
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producție.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să încheie un contract de producere și valorificare a sfeclei de zahăr cu o fabrică de zahăr recunoscută potrivit legislaţiei naţionale;
- Fermierul să facă dovadă comercializării unei producții minime prevăzute în legislația națională;
- Fermierul să facă dovada utilizării semințelor certificate, conform legislației în vigoare.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 20.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de circa 19.600 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **900 euro/ha**, în anul 2023**.** La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere situația sensibilă actuală a sectorului sfeclă de zahăr la nivel național, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

În anul 2023, cuantumul **indicativ maxim** estimate **de 1.170 euro/ha** pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de sfeclă de zahăr.

În anul 2023, **cuantumul indicativ minim** estimat de **810 euro/ha** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În România cultivarea sfeclei de zahăr asigură un minim din necesarul de consum de zahăr. Necesarul de consum anual este cca. de 500.000 tone zahăr. Zahărul din sfeclă de zahăr reprezintă peste 20% din consumul intern. Diferența se asigură din import de zahăr brut în vederea rafinării (peste 30%) și a zahărului alb importat. Prin urmare, România rămâne un importator constant de zahăr, pentru acoperirea necesarului de consum, așa cum reiese din balanța comercială.

Sectorul sfeclă de zahăr a întâmpinat o serie de dificultăți de ordin social-economic, în special, după eliminarea cotelor de producție de zahăr, după cum urmează:

- diminuarea capacității de prelucrare a sfeclei de zahăr, ca urmare a închiderii unor fabrici (după eliminarea cotelor) de la 4 fabrici existente în anul 2017, la 1 fabrică în anul 2022;
- după eliminarea cotelor de producție de zahăr (anul 2017), s-a constatat reducere constantă a suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr, cu circa 20% respectiv de la 28,20 mii ha în anul 2017 la 22,76 mii ha în anul 2020.

Totodată, în anul 2022 suprafața contractată cu sfeclă de zahăr s-a redus la 8,60 mii ha. Comparativ cu anul 2021, în anul 2022 suprafața cu sfeclă de zahăr a scăzut cu aproximativ 38%.

Scăderea suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr a fost provocată și de următoarele cauze:
- reducerea producției, ca urmare a schimbărilor climatice respectiv, seceta din anul 2020;
- costuri ridicate pentru întreținerea culturii care necesită un număr mare de lucrări și o complexitate a acestora;
- eliminarea prețului minim garantat pentru sfecla de calitate standard (26,29 euro/t), au afectat cultivatorii odată cu renunțarea la cote;
- specificitatea culturii în ceea ce privește favorabilitatea acesteia în anumite zone de cultură respectiv, zona centrală a Transilvaniei și zona de N-E a țării;
- închiderea fabricilor care au generat riscuri cu consecințe nefavorabile pentru fermieri, muncitori și fabricile/întreprinderile de procesare, precum și pentru comunitățile locale, aflate la zona fabricilor de zahăr.

Efortul financiar ce ar trebui realizat, în contextul necultivării sfeclei de zahăr, având în vedere necesitatea de a importa zahăr pentru asigurarea consumului, este exemplificat după cum urmează:

- 500 mii tone de zahăr (media consum anual) * 600 euro/t = 300,000 euro;

În perioada 2015 -2020, producția medie de zahăr din sfeclă/an a fost de 135 (mii tone).

- 135 * 600 euro/t = 81.000 euro/t, astfel, producția obținută în țară, asigură o parte din necesarul pentru consum și diminuează efortul financiar generat de importul de zahăr.

Rentabilitatea culturii de sfeclă de zahăr este negativă, înregistrându-se un declin pe întreaga perioadă analizată (2015-2020).
Mai mult, contextul geo-politic și al crizelor sanitare din ultimii 3 ani, a generat un șoc economic cu impact la nivelul ofertei și al cererii, afectând fluxurile comerciale, cu implicații asupra tuturor palierelor rețelelor de valoare adăugată, generând riscuri legate de volatilitatea prețurilor și de presiunile mari asupra veniturilor, în special ale producătorilor primari.
Toate acestea, conduc la susținerea culturii de sfeclă de zahăr, în vederea evitării abandonului și menținerii unei suprafețe care să asigure un minimum din consumul anual de zahăr. Mai mult decât atât, sprijinul cuplat pentru venit pentru sfecla de zahăr (CIS) asigură pe termen scurt, viabilitatea economică a fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii, prin îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității sectorului.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?
☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Intervenția va contribui la:
- asigurarea sustenabilității veniturilor fermierilor;
- menținerea producției de sfeclă de zahăr, pentru asigurarea cu materie primă a industriei de procesare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Sfeclă de zahăr
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică, socială și de mediu

Cultivarea sfeclei de zahăr asigură un minim din necesarul de consum de zahăr. Necesarul de consum anual este cca. de 500.000 tone zahăr.
Sfecla pentru zahăr este planta care asigură materia primă de bună calitate pentru industria zahărului.
Subprodusele din sfecla de zahăr (frunzele, borhotul și melasa) pot fi utilizate în asigurarea furajării sectorului zootehnic, iar rezidurile de la procesarea culturii, constituie un îngrășământ natural valoros.

Importanța socială:
Neacordarea sprijinului cuplat pentru venit la cultura sfeclei de zahăr ar conduce la:
- abandonarea culturii de sfeclă de către circa 500 de fermieri, provocând consecințe sociale şi economice negative pentru fermieri și industria prelucrătoare;
- sprijinul acordat creează posibilitatea menținerii unei suprafețe de circa 20.000 ha cultivate cu sfeclă de zahăr.

Acordarea sprijinului voluntar cuplat pentru venit va contribui la:
- Diminuarea pierderilor de venit;
- Menținerea interesului fermierilor în cultivarea sfeclei de zahăr în zonele cu tradiție și favorabilitate, evitându-se abandonarea culturii;
- Asigurarea materiei prime pentru fabricile de zahăr și evitarea închiderii acestora;
- Menținerea locurilor de muncă în unitățile de procesare/fabricile de zahăr;
- Asigurarea unui asolament a sfeclei de zahăr, ca o cultură de bază în zonele de cultivare;
- Menținerea nivelului importurilor de zahăr la nivelul actual pentru acoperirea necesarului de consum.

Importanța de mediu:
Cu un aparat radicular și foliar bine dezvoltat, împiedică înburuienarea terenului fiind o bună plantă premergătoare în cadrul asolamentului.
Există mai multe beneficii de mediu asociate cu cultura sfeclei de zahăr, cum ar fi, asigurarea biodiversității terenurilor agricole, iar aparatul foliar bine dezvoltat, asigură o acoperire bună a ternului, contribuind astfel la stocarea carbonului.

Din punct de vedere al importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.
Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, art. 11, alin (3) lit e și h (SMR1).
Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu

există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* și *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 16 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 16 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 16 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	900,00	907,00	909,10	915,50	918,50	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	810,00	816,30	818,19	823,95	826,65	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	1.170,00	1.179,10	1.181,83	1.190,15	1.194,05	
	O.10 (unitate: Hectare)	20.000,00	19.500,00	19.551,00	19.604,00	19.654,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	18.000.000,00	17.686.500,00	17.773.814,10	17.947.462,00	18.052.199,00	89.459.975,10
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	20.000,00	19.500,00	19.551,00	19.604,00	19.654,00	**Suma:** 98.309,00 **Max.:** 20.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	18.000.000,00	17.686.568,00	17.773.458,00	17.947.766,00	18.052.285,00	89.460.077,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-17 - Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)

Cod de intervenție (SM)	PD-17
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al

Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să facă dovada realizării și valorificării prin livrarea către o unitate de industrializare înregistrată a unei producţii minime stabilite în legislația națională;
- În situația în care fermierul are și calitatea de procesator, acesta face dovada procesării prin documente contabile interne;
- Fermirul trebuie să facă dovada utilizării de sămânţă certificată, în conformitate cu legislația națională;
- Fermierul trebuie să cultive legume în câmp (tomate, castraveți, ardei (ardei gras, lung, gogoșar), vinete).

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027, suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 2.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de circa 2.770 ha, cu un cuantum indicativ planificabil **de 1.600 euro/ha** în anul 2023. La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul indicativ **maxim estimat de 2.080 de euro/ha** în anul 2023 pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei culturilor.

Cuantumul indicativ **minim estimat de 1.440 de euro/ha** în anul 2023 pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În perioada 2015-2020, suprafețele cultivate cu legume în câmp au avut un trend descendent astfel, la

tomate suprafața a scăzut de la 22.913 ha în anul 2015, la 20.678 ha în anul 2020, la ardei a scăzut de la 9.797 ha în anul 2015 la 9.303 ha în anul 2020, la vinete a scăzut de la 4.405 ha în anul 2015 la 4.270 ha în anul 2020, iar la castraveți s-a menținut la o suprafață constantă de 5.573 ha.

Producția medie la nivelul anului 2020, față de anul 2015, a avut de asemenea un trend descrescător astfel:

- castraveți - de la 13.560 kg la nivelul anului 2015 la 12.361 kg la nivelul anului 2020;
- ardei - de la 13.386 kg la nivelul anului 2015 la 11.117 kg la nivelul anului 2020;
- vinete - de la 15.000 kg la nivelul anului 2015 la 13.560 kg la nivelul anului 2020.

La tomatele producția medie/ha a fost constantă de circa 18.000 kg/ha.
Sursa date INS (Producția vegetală la principalele culturi).

Această scădere a producției este rezultatul condițiilor climatice dificile, precum și a costurilor financiare ridicate, fluctuația prețurilor la input-uri și volatilitatea prețurilor la valorificarea producției. Acest sprijin financiar va contribui la menținerea acestor producții, în beneficiul exploatațiilor ale căror costuri financiare pot fi ridicate, precum și a costurilor cu forța de muncă și pentru care accesul la finanțare nu este întotdeauna ușor, având în vedere dimensiunea lor redusă.
În plus, sectorul legumicol se confruntă cu o piață internațională extrem de competitivă.
Prin urmare, este necesară susținerea financiară a acestor culturi legumicole cultivate în câmp.
Există riscul de abandon în zonele din bazinele legumicole tradiționale, acestea fiind situate în zonele cu favorabilitate pentru legume.

În plus, dificultățile sectorului vizează următoarele:

- Un proces tehnologic specific care necesită o investiție mare, prin urmare cheltuielile cele mai importante sunt cele cu materialul săditor/răsadul, cu îngrășămintele, pesticidele, cu lucrările mecanice, cu irigațiile.
- Un alt consum valoric mare îl reprezintă cheltuiala cu forța de muncă care provoacă dificultăți, atât în perioada înființării culturii cât și la recoltare, ceea ce implica o majorare a costurilor.
- Pe fondul scăderii suprafețelor, a avut loc și o scădere a producției de legume provocată de creșterea prețurilor la energie și input-uri.
- Infrastructură de comunicație deficitară, acces limitat la servicii, dotări tehnice deficitare și insuficiente.
- Forța de muncă familială neplătită, nivel redus al veniturilor în zonele rurale și un grad redus al asocierii producătorilor agricoli din sectorul legumicol.
- Factorii de mediu prin schimbările climatice (seceta prelungită, seceta pedologică, grindină, ploi intense primăvara) care afectează producția de legume, conduc la o rentabilitate scăzută a producției.
- În prezent, suprafețele cultivate cu legume nu asigură necesarul de consum, în stare procesată.
- Există riscul de abandon în zonele din bazinele legumicole tradiționale, acestea fiind situate în zonele cu favorabilitate pentru legume.
- Totodată, suprafețele cultivate în câmp cu legumele pentru procesare nu asigură necesarul de materie primă pentru fabricile de procesare, acestea funcționând la un nivel mai mic 30% din capacitate.
- Costurile ridicate, fluctuația prețurilor la input-uri și volatilitatea prețurilor la valorificarea producției obținute, reprezintă un risc de abandon a culturii.

Pentru asigurarea materiei prime necesare fluxului tehnologic al unităților de procesare existente, se impune cel puțin menținerea nivelului actual al suprafețelor cultivate.
Toate aceste dificultăți conduc la susținerea legumelor cultivate în câmp destinate industrializării, în vederea evitării abandonului. Totodată, acest sprijin cuplat pe venit pentru aceste legume cultivate în câmp asigură, pe termen scurt, viabilitatea economică a fermelor pentru a face față dificultăților cu care se

confruntă fermierii din sectorul legumicol.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:

- asigurarea necesarul de materie primă pentru fabricile de procesare;
- menținerea unei alternative ocupaționale pentru fermieri;
- menținerea suprafețelor cultivate cu legume în câmp;
- menținerea veniturilor producătorilor din sectorul legume;
- încurajează dezvoltarea fermelor mici și mijlocii să rămână active în acest domeniu și contribuie la dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Legume

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

- menținerea activității în bazinele legumicole tradiționale și eficientizarea acesteia, prin aplicarea unor tehnologii care să contribuie semnificativ la economisirea resurselor;
- păstrarea suprafețelor cultivate va duce la stimularea ofertei de legume și echilibrarea balanței comerciale;
- asigurarea de materii prime pentru unitățile de procesare;
- aplicarea de tehnologii sustenabile care să răspundă schimbărilor climatice.

Importanța socială:

- suprafețele cultivate cu legume contribuie la menținerea ocupării forței de muncă locale, stabile, calificate și la atragerea tinerilor fermieri.
- menținerea veniturilor producătorilor din sectorul legumicol, legumicultura fiind un sector care se adresează fermelor mici și mijlocii.

Importanța în protecția mediului:

- dezvoltarea sectorului horticol se desfășoară prin respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact pozitiv asupra condițiilor de mediu.
- prin aceste culturi se asigură biodiversitatea, ca factor determinat pentru protejarea mediului.
- din punct de vedere al importanței de mediu, este important de precizat că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.
- totodată, intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități

reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 17 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 17 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 17 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	1.600,00	1.607,00	1.609,00	1.612,00	1.614,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.440,00	1.446,30	1.448,10	1.450,80	1.452,60	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.080,00	2.089,00	2.091,00	2.095,00	2.098,20	
	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.751,00	2.760,00	2.773,00	2.775,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	3.200.000,00	4.420.857,00	4.440.840,00	4.470.076,00	4.478.850,00	21.010.623,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.751,00	2.760,00	2.773,00	2.775,00	**Suma:** 13.059,00 **Max.:** 2.775,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	3.200.000,00	4.420.823,00	4.440.828,00	4.469.911,00	4.478.994,00	21.010.556,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-18 - Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)

Cod de intervenție (SM)	PD-18
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al

Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,03 ha/parcelă;
- Fermierul să facă dovada comercializării unor cantități minime anuale, în conformitate cu legislația națională;
- Fermierul să facă dovada utilizării de sămânță certificată, în conformitate cu legislația națională.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 2.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 2.165 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil de 2.100 euro/ha** în anul 2023. La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul indicativ **maxim estimat de 2.730 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la culturilor.

Cuantumul **indicativ minim estimat de 1.890 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În perioada 2015-2020, suprafețele cultivate cu legume în spații protejate au fost relativ constante, variațiile fiind mici.

Suprafețele cultivate cu legume în spații protejate care au fost eligibile la sprijinul cuplat la nivelul anului 2020 au reprezentat circa 39% din suprafața totală de spații protejate existentă în anul 2020 la nivel de

țară, ceea ce denotă accesul redus la sprijin al fermierilor din cauza costurilor financiare ridicate, a costurilor mari cu forța de muncă, iar accesul la finanțare nu este întotdeauna ușor, având în vedere dimensiunea lor redusă.

Producția medie la nivelul anului 2020 față de anul 2015 a avut un trend descrescător. Scăderea producției medii/ha a fost cuprinsă între 11% și 20% în funcție de specie.
Sursa date INS (Producția vegetală la principalele culturi).

Prin urmare, producția medie/ha, la nivelul anului 2020, a fost cea mai scăzută din ultimi 5 ani. Această scădere a producției este rezultatul costurilor ridicate cu energie şi apă pentru irigat, fertilizare, tratamente fitosanitare, folie, structura de rezistență, semințe, răsaduri, forța de muncă.
Acest sprijin financiar are scopul de a contribui la menținerea acestor producții, în beneficiul exploatațiilor ale căror costuri financiare pot fi ridicate, precum și a costurilor cu forța de muncă și pentru care accesul la finanțare nu este întotdeauna ușor, având în vedere în cele mai multe cazuri dimensiunea lor redusă.

În plus, sectorul legumicol se confruntă cu o piață internațională extrem de competitivă.

Pe fondul scăderii suprafețelor, a avut loc și o scădere a producției de legume provocată de creșterea în ultima perioadă a prețurilor la energie și input-uri.

Dificultăți:

- spațiile protejate cu grad redus de modernizare și ritm scăzut al investițiilor din cauza costurilor ridicate;
- costuri tehnologice mari (energie şi apă pentru irigat, fertilizare, tratamente fitosanitare, folie, structura de rezistență, semințe, răsaduri, forța de muncă);
- accesul la finanțare nu este întotdeauna ușor, având în vedere dimensiunea lor redusă;
- posibilități reduse pentru cultivare în perioada de extrasezon, deficit de producție în perioada de extrasezon a producției (noiembrie-mai);
- schimbările climatice din ultima perioadă au făcut ca o parte din producția de legume din câmp să migreze către spațiile protejate ceea ce a dus la costuri ridicate pentru obținerea producției;
- dirijarea factorilor de vegetație coroborat cu factorii climatici, adaptarea la fluctuațiile de temperatură;
- infrastructura de comunicație deficitară, acces limitat la servicii, dotări tehnice deficitare și insuficiente;
- grad redus al asocierii fermierilor din sectorul legumicol.

Prin urmare cultivarea legumelor în spații protejate constituie o alternativă la cultura legumelor în câmp, care poate fi afectată de condițiile pedoclimatice. În spațiul protejat, fermierul poate controla factorii de mediu şi poate limita mai uşor acțiunea unor boli și dăunători;

Toate aceste dificultăți conduc la susținerea legumelor cultivate în spații protejate, în vederea evitării abandonului și menținerea suprafețelor cultivate cu legume în sere și solarii. Totodată, acest sprijin cuplat pe venit pentru aceste legume cultivate în spații protejate asigură pe termen scurt, viabilitatea economică a fermelor pentru a face față dificultăților cu care se confruntă fermierii din acest sector.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?
☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Suprafața cultivată cu legume în spații protejate, producția totală de legume, precum și randamentul la hectar au avut un trend descendent în perioada 2018-2020, datorită costurilor ridicate de producție.

Costurile de producție ridicate sunt generate de creșterea prețurilor la inputuri, lucrări agricole, tipul construcției și specia cultivată.

Costurile de producție, la nivelul anului 2021 sunt de cca 20.000 Euro/ha și respectiv de 32.000 Euro/ha, în funcție de tipul construcției (sere/solarii).

Suprafața cultivată cu legume în spații protejate a scăzut în anul 2020 cu cca 5% față de anul 2018.

Sprijinul va contribui la:

- aprovizionarea pieţei cu legume din producţia internă;
- extinderea perioadei de producţie în vederea asigurării consumului intern în perioada de extrasezon;
- menținerea unei alternative ocupaționale pentru fermieri;
- menținerea suprafețelor cu spații protejate;
- menținerea veniturilor producătorilor din sectorul legume;
- motivarea fermierilor mici și mijlocii să rămână în acest sector să producă legume în spații protejate.

Totodată, sprijinul va stimula producătorul agricol pentru a continua producția de legume proaspete, cultivate în spații protejate.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Legume

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

- Păstrarea suprafețelor de spații protejate funcționale va conduce la extinderea perioadei de recoltare, contribuind la echilibrarea balanței comerciale.
- Ocuparea terenului pe tot parcursul anului;
- Asigurarea semnificativă a cererii de legume proaspete și de calitate printr-o ofertă diversificată și practicarea unei rotații echilibrate.

Importanța socială:

- Suprafețele cu legume cultivate în spații protejate contribuie la menținerea ocupării forţei de muncă locale, stabile, calificate și la atragerea tinerilor fermieri.
- Menținerea veniturilor producătorilor din sectorul legume.

Importanța de mediu:

- Dezvoltarea sectorului horticol se desfășoară cu respectarea măsurilor de biosecuritate, având impact pozitiv asupra condițiilor de mediu.
- Asigurarea veniturilor producătorilor agricoli care să contribuie la practicarea unor activități pentru protecția mediului în vederea utilizării judicioase a îngrășămintelor și a produselor de protecția plantelor.

Din punct de vedere al importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la

Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 18 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 18 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 18 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	2.100,00	2.108,00	2.109,00	2.111,00	2.115,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.890,00	1.897,20	1.898,10	1.899,90	1.903,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.730,00	2.740,40	2.741,70	2.744,30	2.749,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	4.200.000,00	4.563.820,00	4.565.985,00	4.570.315,00	4.578.975,00	22.479.095,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	**Suma:** 10.660,00 **Max.:** 2.165,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	4.200.000,00	4.563.820,00	4.565.985,00	4.570.315,00	4.578.975,00	22.479.095,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-19 - Sprijin cuplat pentru venit - Fructe

Cod de intervenție (SM)	PD-19
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit - Fructe
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS);
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha/parcelă;
- Sprijinul cuplat pentru fructele destinate consumului în stare proaspătă, cât și pentru industrializare, se acordă fermierilor care exploatează livezi de prun, măr, cireş, vişin, cais, piersic, păr, gutui și alun de pădure;
- Fermierul trebuie să facă dovada valorificării fructelor, atât în stare proaspătă, cât și pentru industrializare;
- Fermierul trebuie să facă dovada valorificării unei producții minime per hectar per an, în cazul fructelor pentru industrializare sau consum în stare proaspătă, conform legislației naționale;
- În situația în care fermierul are și calitatea de procesator, acesta face dovada procesării prin documente contabile interne.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027, suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 12.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 11.405 ha, cu un cuantum **indicativ planificabil de 567 euro/ha** în anul 2023. La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul indicativ **maxim estimat de 737,10 de euro/ha** în anul 2023 pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei.

Cuantumul indicativ **minim estimat de 510,30 de euro/ha** în anul 2023 pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

O dificultate majoră economică este reprezentată de declinul suprafeţelor totalale ale plantaţiilor pomicole **de circa 14%, de la 158.600 ha în anul 2013 la 137.617 ha, în anul 2021.** Cheltuielile tehnologice agricole sunt de 6559euro / ha, la un preț mediu de valorificare de cca. 0,42 euro/kg, (calcule efectuate în baza devizului de cheltuieli agrotehnice elaborat de ICEADR - Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București.

În acest context, venitul obținut pe hectar din comercializare reprezintă doar 76% din costuri, sub pragul rentabilității.

Livezile sunt preznte în toate regiunile țării, în funcție de cerințele specifice de climă și sol, iar randamentele sunt relativ scăzute și prezintă un grad crescut de volatilitate, date fiind constrângerile structurale, prevalența sistemului convențional de cultivare și condițiile meteorologice tot mai dificile (îngheț timpuriu de primăvară) și schimbătoare.

Din totalul suprafeței cu plantații pomicole, cca. 62,2% (85.598 ha) sunt plantații cu vârsta mai mare de 25 ani, 23,1% (31.790 ha) sunt plantații cu vârsta cuprinsă între 10-25 ani, iar restul de 14,7% (20.230 ha) sunt plantații tinere cu vârsta cuprinsă între 1-10 ani.

În cazul plantațiilor pomicole îmbătrânite randamentul la hectar este foarte scăzut, astfel profitabilitatea, în cazul fructelor destinate industrializării este redusă, aspect ce conduce la riscul de declin al sectorului și inevitabil, la abandonul activităților de producție.

Costurile de producție, în special cele cu tratamentele fitosanitare și recoltarea, precum și dificultățile în valorificarea fructelor, prețul mic oferit de procesatori, constituie o amenințare a managementului activității.

Totodată, un factor important cu impact negativ asupra producțiilor îl constituie efectele schimbărilor climatice.

Având în vedere costurile destul de ridicate pentru aplicarea de lucrări tehnologice specifice livezilor și faptul că, nu întotdeauna prețul de valorificare asigură un echilibru între costuri și profit este nevoie de susținerea producătorilor din acest sector.

Fără o susținere financiară care să asigure o marjă de profit rezonabilă, fermierii care cultivă pomi fructiferi atât pentru consum în stare proaspătă cât și pentru industrializare sunt expuși riscului de abandon.

Totodată, sectorul pomicol este sprijinit prin intervenția DR-16 „Investiții în exploatații pomicole” pentru reconversia plantațiilor în vederea încetinirii trendului de declin.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☐ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Susținerea producției de fructe destinate atât consumului în stare proaspătă, cât pentru industrializare se impune datorită:

- necesității asigurării unor cantități însemnate de fructe în stare proaspătă pentru aprovizionarea piețelor;

- necesității de a asigura cu materie primă unitățile de procesare, pentru a le crea posibilitatea să lucreze la capacitate maximă în perioada de valorificare a fructelor.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Fructe și legume

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică:

Pomicultura este una dintre cele mai importante ramuri ale sectorului agricol.

Trebuie subliniată importanța consumului de fructe pentru sănătatea consumatorilor. Proprietățile

organoleptice, conținutul foarte ridicat de elemente minerale și vitamine sunt importante atât pentru hrana copiilor, cât și a adulților.

Fructele pentru industrializare sunt foarte solicitate, fiind pretabile pentru o varietate foarte mare de produse procesate foarte apreciate.

Unitățile de procesare existente pe teritoriul României funcționează mult sub capacitatea totală. Astfel este deosebit de importantă susținerea acestor culturi, pentru a asigura continuitatea funcționării acestei industrii.

Susținerea producătorilor din sectorul pomicol contribuie la:

- dezvoltarea unor servicii eficiente pentru preluarea și desfacerea producției de fructe destinate atât consumului în stare proaspătă, cât și pentru industrializare, la nivelul standardelor europene;
- valorificarea eficientă a producției într-un mod organizat și obținerea de produse de calitate, care să respecte standardele de comercializare;
- menținerea activității în bazinele pomicole tradiționale și eficientizarea acesteia, prin aplicarea unor tehnologii care să contribuie semnificativ la economisirea resurselor;
- asigurarea necesarului de fructe de calitate pentru pentru consum în stare proaspătă, din game sortimentale foarte diversificate, astfel încât să răspundă cerințelor consumatorilor;
- aplicarea de tehnologii sustenabile care să răspundă schimbărilor climatice.

Importanța socială:

- menținerea suprafețelor pomicole existente, în vederea asigurării continuității aprovizionării lanțurilor de comercializare cu fructe destinate consumului în stare proaspătă, dar și continuării activității de procesare și implicit, asigurarea necesarului de locuri de muncă.
- în zonele pomicole consacrate pentru speciile pomicole pentru industrializare sunt amplasate și unități de procesare, iar în majoritatea dintre acestea, rata șomajului se menține destul de scăzută în ultima perioadă.
- asigurarea unui comerț organizat, inclusiv prin intermediul formelor asociative, astfel putând fi urmărită trasabilitatea produselor valorificate.

Importanța în protecția mediului:

- dezvoltarea sectorului horticol se desfășoară cu respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact pozitiv asupra condițiilor de mediu.
- cultivarea speciilor pomicole din sortimente diversificate contribuie la asigurarea biodiversității, factor determinant pentru protejarea mediului.

Din perspectival importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului .

Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al

Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 19 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 19 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 19 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	567,00	573,00	574,50	576,50	580,55	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	510,30	515,70	517,05	518,85	522,49	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	737,10	744,90	746,85	749,45	754,71	
	O.10 (unitate: Hectare)	12.000,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	6.804.000,00	6.535.065,00	6.552.172,50	6.574.982,50	6.621.172,75	33.087.392,75
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	12.000,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	**Suma:** 57.620,00 **Max.:** 12.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	6.804.000,00	6.535.065,00	6.552.173,00	6.574.983,00	6.621.173,00	33.087.394,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-20 - Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere

Cod de intervenție (SM)	PD-20
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil, cuplată de producția vegetală.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de

Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul este beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de folosință teren arabil;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie să facă dovadă comercializării unei producții minime, în conformitate cu legislația națională;
- Fermierul trebuie să dețină autorizaţie pentru producerea de semințe de plante furajere;
- Fermierul să facă dovada utilizării seminței certificate, în conformitate legislației.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 6.000 ha la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei suprafața planificată este de 1.575 ha, cu un cuantum indicativ planificabil de 200 euro/ha în anul 2023, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Pentru primul an 2023:

Cuantumul indicativ **maxim estimat de 260 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei.

Cuantumul indicativ **minim estimat de 180 de euro/ha** în anul 2023, pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a suprafețelor cultivate cu loturi semincere.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În România, fondul pastoral este de o importanța deosebită, ocupând suprafața de peste 4, milioane ha, din care, circa 2,4 milioane ha de pajiști beneficiază de plăți directe pe suprafață.

Pajiștile reprezintă un element esențial al sistemelor de agricultură sustenabilă. Pentru menținerea producției de furaje și a calității acestora este necesară aplicarea unui complex de măsuri tehnologice de îmbunătățire a pajiștilor degradate.

Readucerea pajiștilor la valoarea culturală este imperios necesară, în contextul refacerii covorului vegetal cu amestecuri de plante furajere.

Mai mult decât atât, în ultimii ani, suprafeţele cultivate cu loturi semincere de plante furajere au scăzut.

Pentru supraînsămânțarea și reînsămânțarea pajiștilor degradate, este necesară utilizarea de amestecuri de semințe graminee și leguminoase perene.

Producția de sămânță de plante furajere reprezintă o importanță majoră în asigurarea materialului semincer, atât pentru scopuri agricole cât și pentru refacerea terenurilor degradate, cu scopul păstrării fertilității solului și productivității terenului.

Tehnologia loturilor semincere de specii furajere nu este aceeași ca în cazul producției de furaje, în acest caz existând o cerință de maximizare a cantității și calității inflorescențelor și a altor componente ale producerii semințelor.

Managementul sistemelor de producerea semințelor de graminee și leguminoase impune o atenție deosebită la înființarea loturilor, răsărirea plantelor, controlul buruienilor, regimul de fertilizare, recoltarea, condiționarea, depozitarea materialului semincer și amplasarea loturilor semincere în cadrul rotației culturilor din fermele specializate. În același scop, trebuie să se asigure mecanizarea tuturor lucrărilor și mai ales a recoltării și condiționării, urmărindu-se permanent reglajele efectuate cu scopul diminuării pierderilor. Mai mult, producerea de semințe de plante graminee și leguminoase este diferită, luând în considerare particularitățile biologice ale fiecărei specii, iar tehnologiiile trebuie să fie adaptate la noile condiții din agricultură.

Obținerea unor rezultate satisfăcătoare în cultivarea plantelor furajere depinde în mare măsură de utilizarea unor semințe corespunzătoare și certificate.

Producerea semințelor pentru plantele furajere de pajiști necesită o atenție specială din cauza diferitelor tipuri de semințe, forme și dimensiuni corespunzătoare. În general, condiționarea semințelor mici este fundamental diferită de aceea de la cereale, deoarece necesită un nivel ridicat de precizie.

Situația suprafețelor și a producțiilor obținute în evoluție 2015-2020 pentru plantele furajere pentru semințe (golomăț, mazăre furajeră, măzăriche, sparcetă, trifoi roșu și facelia) este caracterizată de valori modeste. În ceea ce privește evoluția suprafețelor celor 6 culturi, se constată dimensiuni reduse spre nesemnificative, în anul 2017 suprafața totală cultivată a fost de 7.873 ha, iar în anul 2020 de doar 3.567, cunoscând o diminuare de aprox. 55%.

Menționăm că, în cadrul culturilor de plante furajere pentru semințe, certificarea loturilor semincere este costisitoare și reprezintă un ansamblu de operațiuni de control și verificare în principalele faze ale procesului de multiplicare, condiționare, ambalare, etichetare și sigilare care asigură faptul că produsele, procedeele sunt conforme cu regulile şi normele tehnice specifice, ce constau în:

- inspecția în câmp a culturilor semincere pentru stabilirea valorii biologice a semințelor din punct de vedere al identității, autenticității, purității varietale și stării fitosanitare;
- controlul prin sondaj în principalele momente ale procesului de recoltare, transport și prelucrare;
- determinarea condițiilor tehnice de calitate a seminței cuprinzând puritatea fizică, germinația;
- controlul stării sanitare privind lipsa organismelor dăunătoare de carantină se realizează direct în câmp, sau prin probe analizate în laborator de către autoritatea fitosanitara şi care emite documentele de constatare.

Precizăm că, intervenția se aplică pentru prima dată în România, ca soluționare a nevoii fermierilor care gestionează pajiști temporare sau permanente.

Sprijinul cuplat pentru venit pentru semințe pentru plante furajere este menit să asigure pe termen mediu, competitivitatea fermelor care vor cultiva plante furajere cu scopul obținerii de semințe certificate, având în vedere specificitatea și complexitatea agrotehnicii acestei activități, ceea ce impune cheltuieli deosebite. Menționăm că schema cuplată în speță, se va acorda pentru prima dată în România, fiind coroborată și cu nevoia de dezvoltare a culturilor furajere (graminee și leguminoase) din sămânță certificată, în scopul supraînsămânțării pajiștilor temporare și permanete degradate.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Intervenția va contribui la:
- asigurarea sustenabilității veniturilor fermierilor constituie o alternativă la loturile semincere;
- asigurarea de minimum necesar de semințe de plante furajere.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Semințe
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică, socială și de mediu:

Datorită diversității condițiilor în care sunt amplasate, pe pajiști acționează o serie de factori precum: fertilitatea scăzută, eroziunea. Ca urmare, producția medie a plantelor cultivate pe pajiști, fără îmbunătățiri, este redusă. Prin urmare, un factor de îmbunătățire îl reprezintă supraînsămânțarea pajiștilor, reînsămânțarea pajiștilor degradate cu specii de amestecuri de graminee și leguminoase, care să reducă eroziunea solului și sustenabilitatea terenului.

Dintre plantele furajere, graminee și leguminoase care pot contribui la îmbunătățirea pajiștilor, prin reînsămânțare/supraînsămânțare amintim următoarele: golomățul, mazărea furajeră, măzărichea, sparceta, trifoiul roșu și facelia.

Aceste plante contribuie la creșterea nutritivă a furajelor prin îmbunătăţirea raportului energo-proteic, creșterea fertilității și ameliorarea unor însușiri ale solului, cu impact pozitiv asupra structurii acestuia.

Totodată, datorită potențialului ridicat de producție, golomățul este folosit în structura amestecurilor cu plantele leguminoase, cu impact asupra creșterii nutritive a valorii furajului.

Plantele leguminoase: mazărea furajeră, măzărichea, sparceta, trifoiul roșu și facelia au o valoare economică mare, datorită compoziției chimice valoroase, producțiilor mari, gradului ridicat de consumabilitate și digestibilitate. Compoziția chimică se remarcă printr-un conținut mediu de proteină, în medie de 20%.

Importanţa economică

-asigurarea necesarului de semințe de plante furajere reprezintă un deziderat pentru menținerea și dezvoltarea acestor plante, în contextul deficitului de proteină, necesară în furajare, dar și cu impact pozitiv pentru sectorul zootehnic,

-realizarea unor cantități de semințe necesare sectorului agricol ca o alternativă în obținerea de venituri în cadrul fermei,

-valorificarea rapidă a semințelor obținute, ținând cont de necesarul pieței,

-valorificarea durabilă a terenurilor agricole prin îmbunătățirea calității pajiștilor în contextul unor sisteme agricole sustenabile.

Importanţă socială

-suprafețele cultivate contribuie la menținerea forței de muncă calificate,

-implicarea forței de muncă pe tot parcursul anului.

Importanţa de mediu

Plantele de nutreț cultivate pentru obținerea de semințe respectiv: golomățul, mazărea furajeră, măzărichea, sparceta, trifoiul roșu și facelia prezintă importanță de mediu, prin:

- asigurarea unui asolament agricol, acestea fiind bune plante premergătoare pentru culturile agricole,
- contribuie la refacerea proprietăților fizico-chimice ale solurilor,
- protecția antierozională a terenurilor în pantă,

- contribuie la îmbunătățirea biodiversității, cât și a populațiilor de polenizatori,
- au un efect pozitiv asupra mediului, reducând necesarul de îngrășăminte chimice cu azot,
- contribuie la îmbunătățirea fertilității solului și productivitatea terenului,
- contribuie la procesul de îmbunătățire a pajiștilor degradate,
- prin mixul de avantaje ale dezvoltării producției de semințe de plante furajere, intervenția contribuie la îmbunătățirea sustenabilității zonelor agricole.

Din perspectiva importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, este important de precizat că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

De asemenea, nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 20 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 20 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 20 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	200,00	206,10	208,35	210,34	220,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	180,00	185,49	187,52	189,31	198,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	260,00	267,93	270,86	273,44	286,00	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.200.000,00	324.607,50	328.151,25	331.285,50	346.500,00	2.530.544,25
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	**Suma:** 12.300,00 **Max.:** 6.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.200.000,00	324.608,00	328.151,00	331.286,00	346.500,00	2.530.545,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-21 - Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte

Cod de intervenție (SM)	PD-21
Denumire intervenție	Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți cuplate de producție unice pe cap de animal eligibil.

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat, prevăzute de legislația națională, in conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European si al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC) si finantate de Fondul european de garantare Agricola (FEGA) si de fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR) si de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 si (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European si ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Sprijinul se acordă fermierilor activi, crescători de animale din speciile bovine, care desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României, şi care îndeplinesc următoarele condiții de eligibilitate:

1.
    1. să dețină un efectiv de minimum 5 capete vaci de lapte sau minimum 10 capete vaci de lapte, în funcţie de zonă, şi maximum 250 de capete vaci de lapte, pe beneficiar, identificate și înregistrate în BND în exploataţii cu cod ANSVSA;
    2. animalele trebuie să aibă vârsta de maximum 10 ani;
    3. să fie menţinute, pe o perioadă de reţinere de 4 luni de la data-limită de depunere a cererii unice de plată, în exploataţia/exploataţiile cu cod ANSVSA menţionate în cerere;
    4. să dețină documente care atestă livrarea și valorificarea laptelui, în funcție de forrma de organizare;
    5. vacile de lapte pentru care se solicită SCZ trebuie să fie înscrise/înregistrate în registrul genealogic al rasei, secţiunea principală sau suplimentară.

Solicitanţii cu un efectiv mai mare de 250 de capete vaci de lapte beneficiază de SCZ calculat la nivelul a maximum 250 de capete vaci de lapte.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/cap indicativ planificat minim și maxim (în funcție de efectivul de animale eligibil în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 efectivul planificat pentru care se acordă sprijinul este 300.000 capete la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei efectivul planificat este de 295.230 capete, cu un cuantum **indicativ planificabil** de 338 **euro/cap.** La stabilirea efectivului s-a avut în vedere analiza efectivelor de animale plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 440,10 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul ipoteza scăderii efectivelor datorită volatilității prețurilor de comercializare și a creșterii cheltuielilor de producție.

Cuantumul **indicativ minim** estimat **de 296,12 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a efectivelor.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării neutilizării fondurilor.

Plată anuală rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției şi numărul de animale eligibile determinate de APIA, pentru fiecare măsura de sprijin cuplat.

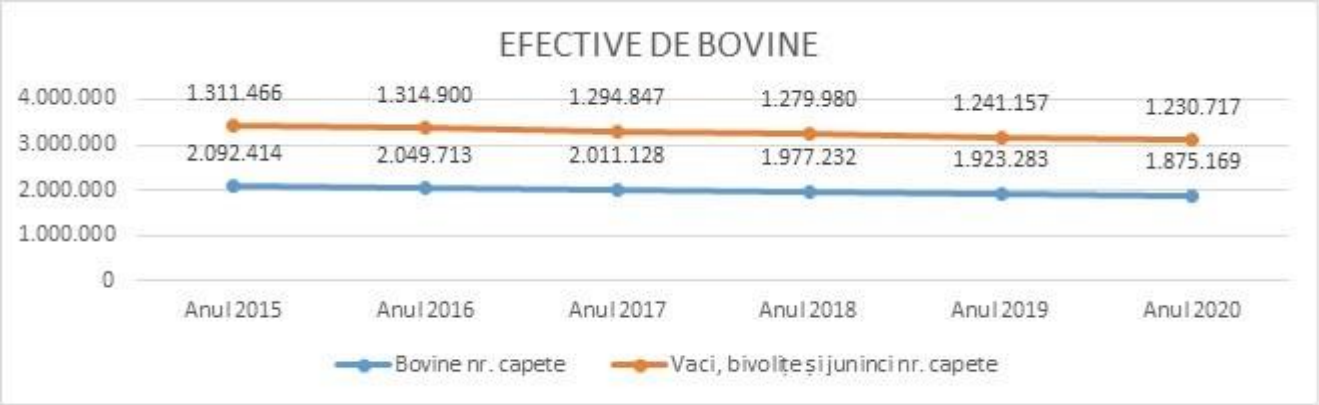
8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Din 2010 până în 2020, atât efectivele de vaci de lapte, cât și producția totală de lapte din România au

scăzut cu 3,3%, respectiv cu 18,4%.

Față de anul 2015, când a fost înregistrat un număr de 1.311 mii capete vaci de lapte, în anul 2020 efectivele de vaci de lapte au scăzut până la 1.230 mii capete, diferența de 81 mii capete, reprezentând o reducere cu 6,17% conducând la o diminuare a producției de lapte cu 6,47%, de la 42.663 mii hl în anul 2015, la 39.901 mii hl în anul 2020.

Sursa: INS

Sursa:INS

Cu toate că, consumul anual de lapte pe cap de locuitor a înregistrat, în intervalul 2015-2020, o creștere de 9,19% de la 237 litri/cap de locuitor la 259 litri/cap de locuitor, în același interval producția totală anuală de lapte a înregistrat o scădere de 7,54%.

Se urmărește menținerea activității de creștere a bovinelor de lapte la un anumit nivel, având în vedere următoarele:

- lipsa de alternative în ocuparea forţei de muncă în zonele rurale;
- existenţa riscului de abandon a acestei activităţi, neasigurarea necesarului de consum intern şi implicit periclitarea siguranţei alimentare;
- necesitatea aprovizionării pieţelor locale cu lapte şi produse din lapte, în vederea utilizării capacităţilor de producţie existente, dintre care, în prezent, unele sunt închise.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:
•reducerea deficitului balanței comerciale;
•îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;
•evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;
•menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul, contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;
•asigurarea securități și siguranța alimentară;
•îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;
•evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;
•menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?
Lapte și produse lactate
Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică
Menţinerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai care să motiveze menţinerea acestora:

1. în creşterea vacilor de lapte;
2. furnizarea permanentă de produse tradiţionale pe pieţele locale şi limitrofe zonelor de producţie.

Prevenirea tendinţei de reducere drastică a efectivelor de bovine, specializarea creşterii animalelor pentru producţia de lapte.

Importanţa socială
Păstrarea tradiţiei naţionale de creştere a vacilor de lapte, în special ca o activitate tradiţională pentru asigurarea cu alimente a comunităţilor locale şi pieţelor din proximitate şi implicit creşterea numărului de locuri de muncă.
Prevenirea deprecierii în continuare a nivelului de trai a crescătorilor de vaci de lapte şi evitarea abandonului aşezărilor rurale, impun necesitatea acordării unor stimulente financiare care să compenseze dezavantajele specifice regiunilor vulnerabile din punct de vedere economic.

Importanţa de mediu
Menţinerea exploataţiilor de creştere a vacilor de lapte, conduce la menţinerea pajiştilor naturale şi a florei spontane pe aceste suprafeţe, la respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condiţiilor de protecţie a mediului. Acordarea acestui sprijin nu are impact negativ asupra mediului fiind respectate normele de condiționalitate, prevăzute la SMR 2 Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1) articolele 4 şi 5 transpuse în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, precum şi a *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* se face în conformitate cu prevederile *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenţia respectă prevederile Directivei nr. 2000/60/EC. Respectarea de către crescătorii de animale a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA)DCA (SMR 1) este impusă în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, precum şi a *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* se face în conformitate cu prevederile *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 21 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 21 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de animale și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de animale eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 21 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Cuantum unitar planificat	338,00	342,06	347,47	351,53	361,01	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	296,12	296,12	296,12	296,12	296,12	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	440,10	440,10	440,10	440,10	440,10	
	O.11 (unitate: Cap)	300.000,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	101.400.000,00	100.986.373,80	102.583.568,10	103.782.201,90	106.580.982,30	515.333.126,10
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	300.000,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	**Suma:** 1.480.920,00 **Max.:** 300.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	101.400.000,00	100.986.374,00	102.583.568,00	103.782.202,00	106.580.982,00	515.333.126,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-22 - Sprjin cuplat pentru venit- carne vită

Cod de intervenție (SM)	PD-22
Denumire intervenție	Sprjin cuplat pentru venit- carne vită
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal eligibil.

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat, prevăzute de legislația naționala, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European si al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre În cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC) şi finanțate de Fondul european de garantare Agricola (FEGA) si de fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala (FEADR) si de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 si (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European si ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Sprijinul se acordă fermierilor activi, crescători de animale din speciile bovine, care desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României, şi care îndeplinesc următoarele condiții de eligibilitate:

1.dețin un efectiv de animale de minimum 10 şi maximum 250 de capete taurine de carne adulte/ beneficiar, identificate și înregistrate în BND în exploataţii cu cod ANSVSA;

2.solicitanţii care dețin un efectiv mai mare de 250 de capete taurine de carne adulte beneficiază de SCZ calculat la nivelul a maximum 250 de capete taurine de carne;

3.vacile din rase de carne și vacile metise cu rase de carne dacă până la vârsta de 48 de luni nu au niciun produs înregistrat în RNE și în baza de date a Registrului Genealogic, nu vor primi sprijin cuplat zootehnic pe toată perioada de exploatare;

4.vacile de carne și vacile metise cu rase de carne dacă în ultimele 24 de luni nu au niciun produs înregistrat în RNE și în baza de date a Registrului Genealogic, nu vor primi sprijin cuplat zootehnic pe toată perioada de exploatare;

5.animalele din exploataţia cu cod ANSVSA pentru care beneficiarul solicită SCZ trebuie să aibă vârsta de minimum 1 an și maximum 12 ani pentru vacile de carne, respectiv maximum 6 ani pentru taurii de carne;

6.animalele pentru care se solicită SCZ trebuie să fie menţinute, pe o perioadă de reţinere de 4 luni de la data limită de depunere a cererii de plată, în exploataţia/exploataţiile cu cod ANSVSA menţionate în cerere;

7.vacile de carne pentru care se solicită SCZ trebuie să fie înscrise/înregistrate în registrul genealogic al rasei, secţiunea principală sau suplimentară, iar taurii de carne pentru care se solicită SCZ trebuie să fie înscrişi în registrul genealogic al rasei, secţiunea principală.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/cap indicativ planificat minim și maxim (în funcție de efectivul de animale eligibil în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 efectivul planificat pentru care se acordă sprijinul este 80.000 capete, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **279 euro/cap.** La stabilirea efectivului s-a avut în vedere analiza efectivelor de animale plătite în perioada de programare 2015-2020.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 383,8 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul ipoteza scăderii efectivelor datorită volatilității prețurilor de comercializare și a creșterii cheltuielilor de producție.

Cuantumul **indicativ minim** estimat **de 190,82 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a efectivelor.

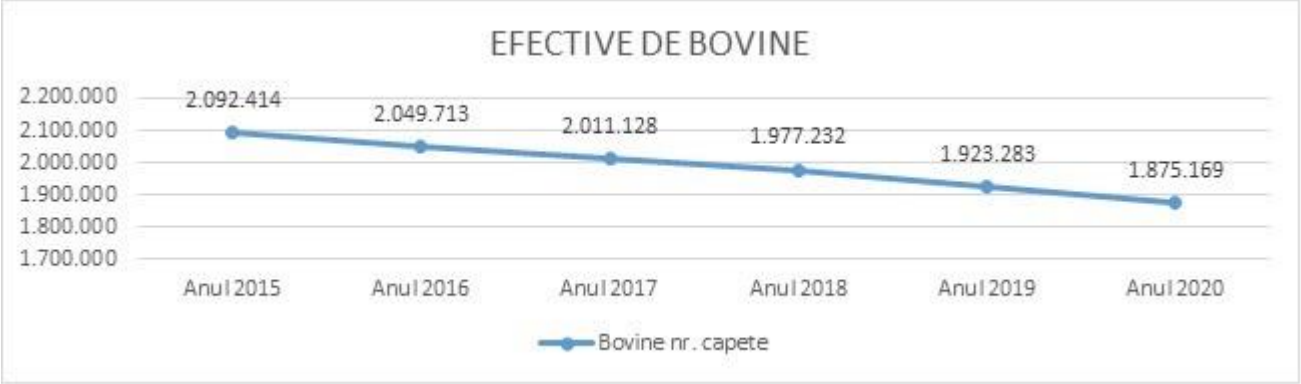
La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării neutilizării fondurilor.

Plată anuală rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției şi numărul de animale eligibile determinate de APIA, pentru fiecare măsura de sprijin cuplat.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

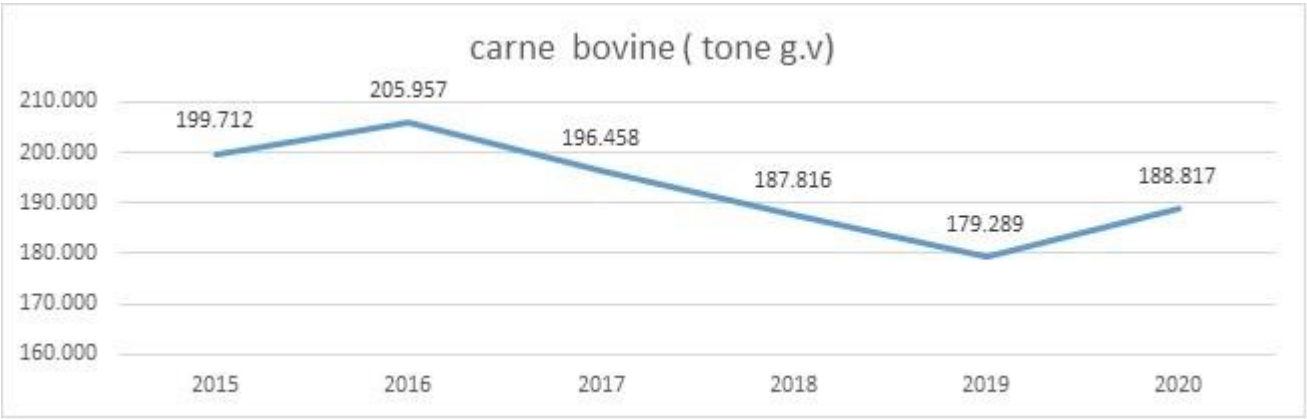
Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În perioada 2015-2020 efectivele de bovine au scăzut continuu ajungându-se, în anul 2020, la un efectiv de 1.875.169 capete, cu 217.245 capete mai puține decât în anul 2015, o scădere cu aproximativ 10%.

Sursa: INS

Din cauza scăderii efectivelor totale, producția națională de carne s-a diminuat cu aproximativ 14%, de la 199,7 tone în anul 2015 la 172,5 tone în anul 2020.

Sursa: INS

Cauzele care au dus la scăderea efectivelor de bovine (în principal a celor crescute în fermele gospodărești țărănești) au fost:

1.forța de muncă insuficientă din mediul rural (populația vârstnică, depopularea zonelor rurale prin migrarea forței de muncă de la sate);

2.scăderea veniturilor fermierilor, ceea ce nu îi poate motiva să rămână în activitate;

3.cooperarea agricolă slabă și prevalența animalelor cu valoare genetică scăzută.

România dispune de o mare suprafaţă de păşuni şi fâneţe naturale unde există posibilitatea ca aceste animale să fie crescute şi întreţinute, prin aceasta menţinându-se activitatea tradiţională de creştere a bovinelor.

Se urmărește menținerea activității de creștere a bovinelor de carne la un anumit nivel având în vedere următoarele:

- lipsa de alternative în utilizarea suprafeţelor mari de păşuni şi fâneţe naturale;
- existenţa riscului de abandon a acestei categorii de bovine în zonele cu pajişti permanente;
- necesitatea aprovizionării pieţelor locale cu produse din carne de vită, în vederea utilizării capacităţilor de producţie existente, dintre care în prezent unele sunt închise.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:

• redresare pieței de carne prin sprijinirea crescătorilor de taurine carne;

• îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;

• evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;

• menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul, contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;

• asigurarea securității și siguranței alimentare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Carne de vită și de mânzat

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanţa economică:

Menţinerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai decent al crescătorilor de vite în zonele defavorizate. Având în vedere contextul actual al deprecierii nivelului de trai pe seama creșterii costurilor inputurilor şi al scăderii veniturilor crescătorilor de animale pe fundalul crizei economice, al volatilităţii preţurilor la carnea de vită.

Prevenirea tendinţei de reducere drastică a efectivelor de bovine, specializarea creşterii animalelor pentru producţia de carne de vită.

Importanţa socială:

Păstrarea tradiţiei naţionale de creştere a bovinelor de carne în zonele care deţin mari suprafeţe de păşuni şi fâneţe, în special ca o activitate tradiţională pentru asigurarea cu alimente a zonei şi pieţelor din proximitate şi implicit creşterea numărului de locuri de muncă.

Prevenirea deprecierii nivelului de trai şi evitarea abandonului aşezărilor rurale.

Importanţa de mediu:

Menţinerea exploataţiilor de creştere a bovinelor în zone în care se pretează creşterea taurinelor de carne, duce la menţinerea pajiştilor naturale şi a florei spontane pe aceste suprafeţe, la respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condiţiilor de protecţie a mediului.

Acordarea acestui sprijin nu are impact negativ asupra mediului fiind respectate normele de condiționalitate, prevăzute la SMR 2 Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1) articolele 4 și 5 transpuse în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, precum și a *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* se face în conformitate cu prevederile *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările și completările ulterioare.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Interventia respecta prevederile Directivei nr. 20000/60/EC. Respectarea de către crescătorii de animale a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA)DCA (SMR 1) este impusă în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilo**r** Ministerul

Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 22 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 22 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de animale și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de animale eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 22 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Cuantum unitar planificat	279,00	282,35	286,82	290,17	297,99	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	190,82	190,82	190,82	190,82	190,82	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	383,80	383,80	383,80	383,80	383,80	
	O.11 (unitate: Cap)	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	22.320.000,00	22.588.000,00	22.945.600,00	23.213.600,00	23.839.200,00	114.906.400,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	**Suma:** 400.000,00 **Max.:** 80.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	22.320.000,00	22.588.000,00	22.945.600,00	23.213.600,00	23.839.200,00	114.906.400,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-23 - Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte

Cod de intervenție (SM)	PD-23
Denumire intervenție	Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal eligibil.

Pentru acordarea plății, solicitanții trebuie să îndeplinească condițiile eligibilitate prevăzute atât de legislația națională cât și Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European si al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricola (FEGA) și de Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 si (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Fermierul desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României (se acordă fermierilor activi, crescători de animale din speciile bovine);

Să dețină animale (bivolițe adulte);

Bivolițele de lapte pentru care se solicită SCZ trebuie menţinute în exploataţia/exploataţiile cu cod ANSVSA menţionate în cerere, pe o perioadă de reţinere de 4 luni de la data-limită de depunere a cererii unice de plată;

Efectivul de animale pentru care se solicită SCZ trebuie să fie identificat şi înregistrat în BND în exploataţii cu cod ANSVSA;

Fermierul trebuie să deţină bivoliţe de lapte înscrise/înregistrate în registrul genealogic al rasei, secţiunea principală sau suplimentară.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/cap indicativ planificat minim și maxim (în funcție de efectivul de animale eligibil în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 efectivul planificat pentru care se acordă sprijinul este 12.000 capete la nivelul anului 2023, în timp ce pentru restul perioadei efectivul planificat este de 10.900 capete, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **169,19 euro/cap.** La stabilirea efectivului s-a avut în vedere analiza efectivelor de animale plătite în perioada de programare 2015-2020, precum și gradul de accesare de la nivelul campaniei 2023.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 270,06 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul ipoteza scăderii efectivelor datorită volatilității prețurilor de comercializare și a creșterii cheltuielilor de producție.

Cuantumul **indicativ minim** estimat **de 160 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a efectivelor.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării neutilizării fondurilor.

Plată anuală rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției și numărul de animale eligibile determinate de APIA, pentru fiecare măsură de sprijin cuplat.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Efectivul total de bubaline a scăzut în ultimii 6 ani cu aproximativ 3,01%, de la 20.204 capete în anul 2015, la 19.596 capete în anul 2020. De asemenea, a scăzut și efectivul de bivolițe de lapte de la 15.132 capete în anul 2015, la 13.941 capete în anul 2020, o scădere de aproximativ 7,87%, conducând la o scădere a producției de lapte de 35,6% în anul 2020 (165,83 mii hl) față de anul 2015 (257,5 mii hl.).

Se urmărește menținerea activității de creștere a bivolițelor de lapte la un anumit nivel având în vedere următoarele:

- lipsa de alternative în ocuparea forței de muncă în zonele rurale;
- existența riscului de abandon al acestei activități;

- periclitarea siguranței alimentare;
- necesitatea aprovizionării piețelor locale cu lapte și produse din lapte de bivoliță.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:

•îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;

•evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;

•menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul, contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;

•asigurarea securități și siguranței alimentare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Lapte și produse lactate

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

1. Menţinerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai care să încurajeze fermierii în creşterea bivolițelor de lapte;
2. Fermierii devin furnizori permanenţi de produse tradiţionale pe pieţele locale şi limitrofe zonelor de producţie.
3. Prevenirea tendinţei de reducere drastică a efectivelor de bubaline.

Importanța socială:

1. Păstrarea tradiţiei naţionale de creştere a bivolițelor de lapte, în special ca o activitate tradiţională;
2. Asigurarea cu alimente a comunităților locale şi pieţelor din proximitate și implicit creșterea numărului de locuri de muncă;
3. Prevenirea deprecierii în continuare a nivelului de trai a crescătorilor de bivolițe de lapte;
4. Evitarea abandonului aşezărilor rurale prin acordarea unor stimulente financiare care să compenseze dezavantajele specifice regiunilor vulnerabile din punct de vedere economic.

Importanța de mediu:

Menţinerea exploataţiilor de creştere a bivolițelor de lapte, are ca efect menţinerea pajiştilor naturale şi a florei spontane pe aceste suprafeţe și respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condiţiilor de protecţie a mediului. Acordarea acestui sprijin nu are impact negativ asupra mediului fiind respectate normele de condiționalitate, prevăzute la SMR 2 Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1) articolele 4 şi 5 transpuse în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Respecta prevederile Directivei nr. 2000/60/EC. Respectarea de către crescătorii de animale a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA)DCA (SMR 1) este impusă în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 23 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 23 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de animale și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de animale eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 23 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Cuantum unitar planificat	169,19	171,24	173,98	176,04	181,10	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	270,06	270,06	270,06	270,06	270,06	
	O.11 (unitate: Cap)	12.000,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	2.030.280,00	1.866.516,00	1.896.382,00	1.918.836,00	1.973.990,00	9.686.004,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	12.000,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	**Suma:** 55.600,00 **Max.:** 12.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	2.030.280,00	1.866.516,00	1.896.382,00	1.918.836,00	1.973.990,00	9.686.004,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-24 - Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine

Cod de intervenție (SM)	PD-24
Denumire intervenție	Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice cuplate pe producție pe cap de animal eligibil.

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat, prevăzute de legislația naționala, în conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European si al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC) şi finanțate de Fondul European de Garantare Agricola (FEGA) si de Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) şi de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 şi (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European şi ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiţii de eligibilitate ale fermierului:

Fermierul desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României.

Se acordă fermierilor activi, crescători de animale din **speciile ovine**;

Să dețină animale:

- un efectiv cuprins între 150 şi 500 de capete de femele ovine şi/sau berbeci, inclusiv pe beneficiar cu excepția celor din UAT-urile din zona montană pentru care se solicită SCZ pentru un efectiv cuprins între 60 și 500 de capete femele ovine şi/sau berbeci inclusiv pe beneficiar, identificat și înregistrat în BND în exploatații cu cod ANSVSA;
- animalele din exploataţie pentru care beneficiarul solicită SCZ au vârsta de minimum un an la data de 31 martie a anului de solicitare;
- animalele din exploataţie pentru care beneficiarul solicită SCZ au vârsta de maximum 8 ani inclusiv, la femele, respectiv maximum 6 ani inclusiv la berbeci, în anul de cerere;
- animalele pentru care se solicită SCZ trebuie să fie menţinute pe o perioadă de reţinere de 100 de zile de la data-limită de depunere a cererii de plată, în exploataţia/exploataţiile cu cod ANSVSA menţionată/ menţionate în cerere;
- animalele pentru care se solicită SCZ trebuie să fie înscrise/înregistrate în registrul genealogic al rase/în BND în exploatații cu cod ANSVSA;
- solicitanţii cu un efectiv mai mare de 500 de capete femele ovine şi/sau berbeci beneficiază de SCZ calculat la nivelul a maximum 500 de capete femele ovine şi/sau berbeci.

Fermierul desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României.

Se acordă fermierilor activi, crescători de animale din **speciile caprine**;

- solicită SCZ pentru un efectiv de minimum 50 şi maximum 500 de capete de femele caprine şi/sau ţapi de reproducţie, inclusiv, pe beneficiar, identificat și înregistrat în BND în exploataţii cu cod ANSVSA;
- animalele din exploataţie pentru care beneficiarul solicită SCZ au vârsta de minimum un an la data de 31 martie a anului de solicitare;
- solicitanţii cu un efectiv mai mare de 500 de capete de femele caprine şi/sau ţapi de reproducţie beneficiază de SCZ calculat la nivelul a maximum 500 de capete de femele caprine şi/sau ţapi de reproducţie;
- femelele caprine şi/sau ţapii de reproducţie din exploataţia cu cod ANSVSA pentru care beneficiarul solicită SCZ să aibă vârsta de maximum 8 ani inclusiv, la femele şi, respectiv, maximum 6 ani inclusiv, la ţapii de reproducţie, în anul de cerere;
- femelele caprine şi/sau ţapii de reproducţie pentru care se solicită SCZ trebuie să fie menţinute/menţinuţi, pe o perioadă de reţinere de 100 de zile de la data-limită de depunere a cererilor unice de plată, în exploataţia/exploataţiile cu cod ANSVSA menţionată/menţionate în cerere;
- animalele pentru care se solicită SCZ trebuie să fie înscrise/înregistrate în registrul genealogic al rasei/în BND în exploatații cu cod ANSVSA.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul

depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/cap indicativ planificat minim și maxim (în funcție de efectivul de animale eligibil în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2023-2027 efectivul planificat pentru care se acordă sprijinul este 4.000.000 capete, cu un cuantum **indicativ planificabil** de **20 euro/cap.** La stabilirea efectivului s-a avut în vedere analiza efectivelor de animale plătite în perioada de programare 2015-2020.

Cuantumul **indicativ maxim** estimat **de 24 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul ipoteza scăderii efectivelor datorită volatilității prețurilor de comercializare și a creșterii cheltuielilor de producție.

Cuantumul **indicativ minim** estimat **de 12,54 de euro/cap** pentru care s-a luat în calcul posibila creștere a efectivelor.

La stabilirea cuantumurilor posibile, s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2021/2115 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării neutilizării fondurilor.

Plată anuală rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției şi numărul de animale eligibile determinate de APIA, pentru fiecare măsură de sprijin cuplat.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

Creșterea ovinelor/caprinelor în România este un sector care se confruntă cu dificultăți, din punct de vedere al profitabilității în special cazul fermelor mici și mijlocii. În medie, numai fermele cu efective de peste 50 UVM (500 capete) au avut marje brute și nete pozitive. Fără plăți cuplate, chiar și cele mai mari ferme au reușit doar să atingă pragul de rentabilitate

Astfel conform analizei Băncii Mondiale pentru anul 2018, per total, fără plăți cuplate, 60% din fermele cu venituri din creșterea ovinelor/caprinelor au avut marje brute negative, în timp ce 68% au avut marje nete negative.

Analizând situația sectorului ovine /caprine pe praguri de rentabiliate se observă faptul ca în exploatațiile cu (1- 500 capete), efectivele au scăzut cu aproximativ 24%, în perioada 2019-2021.

Greutatea medie la sacrificare a ovinelor (miei și ovine adulte) în România este de 36,2 kg, mai mică comparativ cu cea din alte state membre UE, deoarece rasele de ovine predominante se caracterizează prin creșteri medii în greutate și randamente de sacrificare mai mici decât cele ale raselor de ovine pentru carne din alte țări europene, iar exploatarea lor se face în principal în sistem extensiv în exploatațiile mici, în care tehnologiile de înaltă performanță nu pot fi aplicate.

În România, exploatațiile de ovine/caprine de până în 500 capete, au cele mai ridicate cheltuieli în raport cu valoarea producției, cel mai scăzut profit, cele mai scăzute rate ale venitului, cea mai ridicată rată a riscului de exploatare și cel mai scăzut indice de securitate. De asemenea, au cea mai scăzută productivitate a muncii.

Considerăm că fermele din aceste categorii sunt cele mai vulnerabile din punct de vedere economic și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic.

Structura dimensională a fermelor de ovine

	nr de exploatații 1- 100	nr capete în exploatațiile de ovine 1-	nr exploatații peste 100-	nr capete în exploatațiile cu efective	nr exploatații peste 500	nr capete în exploatațiile cu efective	

	capete ovine	100 capete	500 capete ovine	de ovine 100-500 capete	capete ovine	de ovine peste 500 capete	
2019	315.903	4.185.546	19.527	4.269.161	2.941	2.149.321	
2020	277.003	3.539.653	18.471	3.928.356	3.591	2.328.961	
2021	215.379	2.980.777	22.621	3.815.669	3.534	2.441.486	

Sursa: date operative MADR

Din datele analizate se poate observa că exploatațiile cu efective de maximum 100 capete au ponderea cea mai mare în structura exploatațiilor de ovine, dar în intervalul 2019- 2021 numărul de exploatații din această categorie a scăzut cu circa 32%, iar efectivele din acestea au scăzut cu aproximativ 29%.

Exploatațiile cu efective cuprinse între 100-500 capete au crescut în intervalul 2019-2021 cu aproximativ 16%, dar efectivele de animale din aceste exploatații au scăzut cu aproximativ 10%.

Analizând datele prezentate observăm că exploatațiile cu efective cuprinse între 1-500 capete reprezintă aproximativ 70% din totalul exploatațiilor, în aceste exploatații în intervalul 2019-2021 efectivele de animale au înregistrat o scădere de aproximativ 24%.

Exploatațiile de ovine de până în 500 capete, au cele mai ridicate cheltuieli în raport cu valoarea producției, cel mai scăzut profit, cele mai scăzute rate ale venitului, cea mai ridicată rată a riscului de exploatare și cel mai scăzut indice de securitate. De asemenea, au cea mai scăzută productivitate a muncii.

Considerăm că fermele din aceste categorii sunt cele mai vulnerabile din punct de vedere economic și nu reușesc să se adapteze repede la modificările mediului economic

În concluzie, efectivele de ovine au crescut în exploatațiile mari de peste 500 de capete, în timp ce în exploatațiile cu efective între 100 – 500 capete, care au ponderea cea mai mare, efectivele sunt in continuă scădere, demonstrând astfel dificultatea sectorului.

Structura dimensională a fermelor de caprine efectiv matcă

	nr de explotatii între 1-50 capete caprine	nr capete în exploatațiile între 1-50 capete caprine	nr de explotatii peste 50 capete caprine	nr capete în exploatațiile peste 50 capete caprine	nrtotal de explotatii capr ine	nr capete în exploatațiile caprine
2019	128182	1125856	5887	523909	134069	1649765
2020	142336	1081950	6103	530071	148439	1612021
2021	97827	854611	5645	564613	103472	1419224

Sursa: date operative MADR

În perioada 2019-2021 numărul total de caprine matcă a înregistrat o scădere de 14 %, iar numărul de exploatații s-a redus cu 23 %., fapt care evidențiază declinul sectorului.

În concluzie fără acest sprijin fermele de caprine înregistrează un declin și o profitabilitate redusă, ceea ce ar descuraja continuarea activității în acest sector.

În termeni de profitabilitate, în medie, numai fermele cu efective de peste 50 UVM (500 capete) au avut marje brute și nete pozitive. Mai mult, fără sprijin cuplat chiar și fermele mari abia au reușit să își acopere cheltuielile. În total, fără SCV, 60% din fermele cu venituri din creșterea ovinelor/caprinelor au avut marje brute negative, iar 68% au avut marje nete negative. Un factor îl reprezintă costurile: fermele de ovine/caprine cu marje brute negative au avut costuri de producție semnificativ mai mari pe UVM cu furajele, reînnoirea efectivelor, utilaje și combustibil, în comparație cu cele cu marje brute pozitive. Un al doilea factor îl reprezintă veniturile: fermele cu marje brute și nete negative au fost mai slab organizate în vederea comercializării producției.

Se urmărește menținerea activității de creștere a ovinelor/caprinelor la un anumit nivel având în vedere următoarele:

-lipsa de alternative în utilizarea suprafețelor mari de pășuni și fânețe naturale;

-existența riscului de abandon al acestei categorii de animale în zonele cu pajiști permanente.

-necesitatea aprovizionării pieţelor locale cu produse din carne, lapte, pielicele și lână, în vederea utilizării capacităților de producție existente.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va contribui la:

•îmbunătățirea competitivității, a sustenabilității și a calității produselor furnizate;

•evitarea abandonului activităților agricole, prevenirea migrației din mediul rural și a depopulării satelor, reînnoirea generațiilor în managementul fermelor;

•menținerea locurilor de muncă în sectorul agroalimentar pe întreg teritoriul, contribuind astfel la consolidarea vieții socio-economice în zonele rurale;

•asigurarea securități și siguranței alimentare.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Carne de oaie și de capră

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică:

Menţinerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai decent al crescătorilor de ovine/caprine de producţie în zonele defavorizate. Avem în vedere contextul actual al deprecierii nivelului de trai pe seama alinierii costurilor imputurilor şi al scăderii veniturilor crescătorilor de animale pe fundalul crizei economice, al volatilităţii preţului la carnea şi laptele de ovine/caprine.

Prevenirea tendinţei de reducere drastică a efectivelor de ovine, specializarea creşterii ovinelor/caprinelor.

Importanța socială:

Păstrarea tradiţiei naţionale de creştere a ovinelor/caprinelor de carne în zonele care deţin mari suprafeţe de păşuni și fânețe, în special ca o activitate tradiţională pentru asigurarea cu alimente a zonei şi pieţelor din proximitate și implicit creșterea numărului de locuri de muncă.

Prevenirea deprecierii nivelului de trai şi evitarea abandonului aşezărilor rurale.

Importanța de mediu:

Menţinerea creșterii ovinelor/caprinelor în concordanță cu nivelul efectivelor de femele și berbeci cu vârsta de peste 1 an care perpetuează specia prin obținerea de noi produși, conduce la menţinerea pajiştilor naturale şi a florei spontane pe aceste suprafeţe, la respectarea măsurilor de biosecuritate cu impact asupra condiţiilor de protecţie a mediului. Acordarea acestui sprijin nu are impact negativ asupra mediului fiind respectate normele de condiționalitate, prevăzute la SMR 2 Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1) articolele 4 şi 5 transpuse în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenţia respectă prevederile Directivei nr. 2000/60/EC. Respectarea de către crescătorii de animale a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA)DCA (SMR 1) este impusă în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 24 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 24 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de animale și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit dintr-un studiu întreprins de Institutul Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de animale eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 24 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate	Cuantum unitar planificat	20,00	20,24	20,56	20,80	21,36	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	12,54	12,54	12,54	12,54	12,54	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	
	O.11 (unitate: Cap)	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	80.000.000,00	80.960.000,00	82.240.000,00	83.200.000,00	85.440.000,00	411.840.000,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	**Suma:** 20.000.000,00 **Max.:** 4.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	80.000.000,00	80.960.000,00	82.240.000,00	83.200.000,00	85.440.000,00	411.840.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul						

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
	articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-25 - Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase

Cod de intervenție (SM)	PD-25
Denumire intervenție	Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.11. Numărul de capete care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea intervenției

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice aferentă unei producţii minime de 15 kg gogoși crude/cutie de ouă de 10 grame**.**

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat, prevăzute de legislația națională, in conformitate cu Regulamentul UE nr. 2021/2115 al Parlamentului European si al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC) şi finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și de Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală

(FEADR) şi de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 şi (UE) nr. 1307/2013 ale Parlamentului European si ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiţii de eligibilitate ale fermierului:

Fermierul desfășoară o activitate agricolă, pe teritoriul României.

Se acordă fermierilor activi care:

•achiziţionează cutii de câte 10 grame de ouă de viermi de mătase/cutie de la unităţi autorizate sanitar veterinar, din care se obţin minimum 15 kg gogoşi crude mătase;

•au un contract încheiat de livrare cu o unitate de procesare/operator din domeniu pentru minimum 15 kg gogoşi crude pentru fiecare cutie de 10 grame de ouă de viermi de mătase eclozionabile.

În cazul procesării prin terţi, Unitatea de procesare/Operatorul din domeniu are ca obiect de activitate comerţul gogoşilor de mătase şi/sau pregătirea fibrelor şi filarea fibrelor textile şi/sau producţia de ţesături.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama şi cuantumurile sprijinului

Descriere

Plată anuală rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției și numărul de animale eligibile determinate de APIA, pentru fiecare măsură de sprijin cuplat.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În România, suprafețele ocupate de plantații de dud au scăzut considerabil după anul 2000, neexistând o situație clară a plantațiilor de dud în prezent. Creșterea viermilor de mătase este o activitate ce se adresează în principal populației din mediul rural, utilizând resursele existente, respectiv frunzele arborilor de dud disponibile la nivel local. Având în vedere acest deziderat se recomandă ca un crescător de viermi de mătase să crească pe parcursul unei serii, maximum două cutii de ouă de viermi de mătase, deci 20 gr., producția de gogoși de mătase urmând să fie de 38-40 kg (18-20 kg/cutie). Pentru aceste cantități de ouă de viermi de mătase nu sunt necesare plantații de dud pe suprafețe foarte mari care presupun investiții, fiind suficiente perdelele de protecție din jurul proprietăților.

Având în vedere evoluția cantităților de gogoși de mătase solicitate pentru sprijin cuplat în perioada 2018-2020, de la 60 kg în anul 2018 la 300 kg în anul 2020, pentru a menține această creștere se dorește continuarea acordării acestui sprijin și pentru perioada 2023-2027, pentru a putea face faţă concurenței producătorilor din țările terțe care produc gogoși la prețuri foarte mici, dar de o calitate mai scăzută decât cele produse în Europa.

Sericicultura ca ramură distinctă a agriculturii românești poate reprezenta una din sursele de materie primă pentru industria textilă, industria farmaceutică, industria medicală în cercetări de biotehnologie, menținând în acest sens producerea de substanțe de uz alimentar și farmaceutic, dar și o activitate care să aducă venituri suplimentare populației rurale.

România deține un fond genetic unic în țară și în Europa, constituit din 84 de rase de viermi de mătase și 52 de soiuri de dud.

Creșterea viermilor de mătase constituie o oportunitate nu numai pentru cercetare, dar și pentru fermieri, în vederea demarării unei afaceri de familie, dând astfel posibilitatea reorientării populației din mediul rural către acest domeniu.

Această activitate este strâns legată de existența culturii dudului, de aceea trebuie avut în vedere aspectul diversificării materiilor prime horticole cu proprietăți nutritive superioare în vederea obținerii de alimente sănătoase alături de cele sericicole, astfel este vizată cultura dudului atât pentru fructe cât și pentru frunze.

Din cauza scăderii suprafețelor de dud și a lipsei susținerii financiare a acestei activități, s-a înregistrat un interes scăzut în rândul crescătorilor de viermi de mătase, ceea ce a condus la obținerea unor producții din ce în ce mai scăzute de gogoși de mătase.

Astfel, printre speciile din sectorul zootehnic care au beneficiat de sprijin în perioada 2015-2020, se numără și sectorul sericicol, sprijin acordat în vederea creșterii interesului fermierilor și pentru această specie, dată fiind existența unui patrimoniu genetic, precum și a unei stațiuni de cercetare dedicată sectorului sericicol.

Situația cantităților de gogoși de mătase solicitate la sprijin cuplat:

An	**Nr. solicitanți**	**Cantitate gogoși (kg)**
2018	2	60
2019	6	360
2020	5	300
Sursa APIA		

Stoparea declinului sectorului de creștere a viermilor de mătase s-a datorat impactului sprijinului cuplat acordat din anul 2018. Astfel, din 2018 s-au putut evidenția, atât creșterea numărului de fermieri care au crescut viermi de mătase, cât și creșterea cantităților de gogoși realizate. Important este faptul că România a păstrat, în cadrul Stațiunii de Cercetări pentru Sericicultură, patrimoniul genetic în acest domeniu, fapt ce a făcut posibil accesul fermierilor la materialul de înmulțire necesar obținerii producției de gogoși realizate în perioada 2018-2020.

Posibilitatea înființării unor plantații de dud vine în sprijinul fermierilor interesați pentru dezvoltarea sectorului viermilor de mătase corelat totodată cu menținerea sprijinului cuplat pentru acesta.

Necesitatea susținerii producției sericicole:

- pentru păstrarea tradiției şi identității românești;
- venituri suplimentare pentru familiile din mediul rural;
- existența riscului de abandon a acestei activități cu tradiție a românilor;
- necesitatea aprovizionării industriei artizanale, în vederea utilizării capacităților de producție existente.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității

☑ măsuri de îmbunătățire a calității

☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinirea crescătorilor pentru a putea a face față concurenței producătorilor din țările terțe care produc gogoși la prețuri foarte mici, dar de o calitate mai scăzută decât cele produse în Europa.

Chiar dacă producția de gogoși de mătase a scăzut, se dorește încurajarea fermierilor în vederea creșterii producției, contribuind astfel la dezvoltarea zonelor rurale și a industriei textile.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Viermi de mătase

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică

-Menținerea veniturilor fermierilor la un nivel corespunzător asigurării unui nivel de trai decent.
-Prelucrarea firului de mătase se practică în România de sute de ani, industria artizanală, maramele şi iile fiind cunoscute pe plan internațional;
-Produsele secundare ce se pot obține de la viermii de mătase sunt utilizate în industria medicamentelor şi a cosmeticelor;

Importanța socială

Creșterea viermilor de mătase oferă familiilor din mediul rural un venit suplimentar obținut în termen scurt (maximum 30 de zile). Pentru elevii din școli, în special din cele cu profil agricol, este o activitate care poate aduce venituri suplimentare școlilor, venituri ce pot fi utilizate pentru diferite activități educaționale.

Importanța de mediu

Sericicultura este o activitate ecologică, viermele de mătase fiind sensibil la poluarea de orice natură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respecta prevederile Directivei nr. 2000/60/EC. Respectarea de către crescătorii de animale a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA)DCA (SMR 1) este impusă în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 (Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale) pentru Aplicarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole se face în conformitate cu prevederile Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările şi completările ulterioare.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

Plafonul anual alocat se împarte la kilogramele de gogoși estimate, din care rezultă cuantumul anual per cap vierme de mătase.

Rata de conversie aplicata este urmatoarea: 1 cap vierme de matase= 0,0022 kg gogosi crude.

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

O cutie conține 10 grame de ouă de viermi de mătase din care se obțin minimum 15 kg gogoși crude.

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 25 - 01 - Cuantumul anual per cap de vierme de mătase	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 25 - 01 - Cuantumul anual per cap de vierme de mătase

Cuantumul unitar este stabilit pe cap de vierme, darîn vederea simplificării procedurii administrative plata se acordă pe kilogram de gogoși crude, conform următoarei formule de conversie 1kg gogoși crude = 455 viermi de mătase.

Acesta a fost calculată astfel:greutatea unei gogoși crude (larva viermelui de mătase în faza a V-a, faza adultă) este de 2,2 grame. Un kg gogoși crude conține 455 viermi (1 kg = 1000 g, raportat la 2,2 g/gogoașă crudă = 455 viermi de mătase). Pentru a menține producția de 380 kg gogoși crude, este necesară susținerea a 172.900 viermi de mătase (380 kg gogoși crude x 455 viermi/kg =172.900 viermi de mătase).

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de kilogramele de gogoși crude și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.(sursa de date Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale)

În plus, datorită constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de kilograme de gogoși crude.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 25 - 01 - Cuantumul anual per cap de vierme de mătase	Cuantum unitar planificat	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	0,62	0,62	0,62	0,62	0,62	
	O.11 (unitate: Cap)	172.900,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	29.393,00	23.800,00	23.800,00	25.200,00	25.200,00	127.393,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	172.900,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	**Suma:** 732.900,00 **Max.:**

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
							172.900,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	29.393,00	23.800,00	23.800,00	25.200,00	25.200,00	127.393,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

PD-26 - Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz

Cod de intervenție (SM)	PD-26
Denumire intervenție	Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz
Tipul de intervenție	CIS(32) - Sprijinul cuplat pentru venit
Indicator comun de realizare	O.10. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
02	Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor	Grad ridicat	Da
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.6 Procentajul plăților directe suplimentare pe hectar pentru fermele agricole eligibile de o dimensiune inferioară dimensiunii medii a exploatațiilor (în comparație cu media)
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)
R.8 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descriere

Intervenția presupune acordarea unei plăți unice pe hectarul eligibil de porumb pentru siloz, cuplată de producție.

Legislație

Solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului cuplat prevăzute de legislația națională, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul cuplat pentru planurile strategice care urmează a fi

elaborate de statele membre în cadrul Politicii Agricole Comune (planuri strategice PAC) și finanțate de Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) 1305/2013 și (UE) 1307/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă și, dacă este cazul, alte obligații relevante

Condiții de eligibilitate:

- Fermierul trebuie să fie beneficiar de BISS și utilizatorul unei suprafețe agricole, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrație și Control (IACS) și care are categoria de utilizare, teren arabil;
- Fermierul trebuie să facă dovada utillizării de sămânță certificată, în conformitate cu legislația națională;
- Suprafața pentru care se solicită sprijin trebuie să fie de cel puțin 0,3 ha/parcelă;
- Fermierul trebuie:
    - să facă dovada obținerii unei producții minime anuale de porumb pentru siloz, potrivit legislației naționale;

și

1.
    - să facă dovada consumului, cu animalele (bovinele) pe care le dețin, a cel puțin producţiei minime de furaj obținute în fermă și/sau a producției pe care au stocat-o în vederea consumului pentru furajarea animalelor proprii, din specia bovine, identificate și înregistrate în BND în exploatații cu cod ANSVSA;

Condiții specifice:

1.
    - să dețină un număr minim de animale din specia bovine, identificate și înregistrate în BND în exploatații cu cod ANSVSA prin intermediul cărora să se asigure cel puțin o încărcătură de minimum 3 UVM/ha de cultură de porumb pentru siloz.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Gama și cuantumurile sprijinului

Descriere

Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate a fost stabilită în funcție de numărul de ha de porumb pentru siloz înregistrate la nivel național și de nevoia de susținere a acestui sector.

Sprijinul va fi acordat în conformitate cu art. 102 (2) din Regulamentul UE nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre in cadrul Politicii Agricole Comune (planurile strategice PAC), care prevede posibilitatea statelor membre să stabilească cuantumul unitar/ha indicativ planificat minim și maxim (în funcție de suprafața eligibilă în anul de cerere respectiv).

Pentru perioada 2024-2027 suprafața planificată pentru care se acordă sprijinul este 20.000 ha/an, cu un cuantum **indicativ planificabil de 230 euro/ha**.

La stabilirea suprafeței de referință s-a avut în vedere analiza suprafețelor cultivate în perioada 2022-2023.

Cuantumul indicativ **maxim estimat de 298,90 euro/ha** în anul 2024, pentru care s-a luat în calcul ipoteza volatilității prețurilor inputurilor necesare aplicării tehnologiei la cultura de porumb pentru siloz.

Cuantumul **indicativ minim estimat de 195,22 euro/ha** în anul 2024, pentru care s-a luat în calcul

posibila creștere a suprafețelor cultivate.

La stabilirea cuantumurilor posibile s-a avut în vedere raționamentul prevăzut la art.102 (2) din Regulamentul nr. 2115/2021 privind flexibilitatea necesară pentru realocare în vederea evitării fondurilor neutilizate.

8 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Justificarea dificultății (dificultăților) cu care se confruntă sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă(e) vizat(e)

În România, cultura porumbului pentru siloz se situează la aproximativ 4% din cultura totală de porumb.

Porumbul pentru siloz ocupă 0,66% din suprafața totală cultivată (în medie 55.000 de hectare - perioada 2015-2022), comparativ cu lucerna care ocupă în medie 5,4% (450.102 hectare).

Porumbul pentru siloz este o cultură utilizată în hrana animalelor rumegătoare datorită randamentului ridicat, digestibilității, palabilității, capacității de depozitare, etc.

Această cultură reprezintă cel mai eficient mod de hrănire a animalelor în perioada de stabulație, având un grad foarte ridicat de consumabilitate. Porumbul pentru siloz are calități nutriționale care îl recomandă în folosirea ca bază în furajarea bovinelor, fiind furnizor de energie și fibre, având un conținut de proteină brută care se situează la 10-12%.

Cu o valoare energetică ridicată, porumbul pentru siloz este superior celorlalte plante de nutreț.

Planta întreagă a porumbului pentru siloz prezintă, pe de o parte, calitățile unui furaj grosier (datorită prezentei frunzelor și tulpinilor), iar pe de altă parte, calitățile unui furaj concentrat (datorită prezenței boabelor).

În perioada 2015-2022 suprafețele cultivate cu porumb pentru siloz au avut o fluctuație sensibilă, dar cu un trend descendent, astfel în anul 2022 față de anul anterior, suprafețele au scăzut de la 51.181 la 48.634 ha, (o medie a anilor 2015-2022 fiind de aproximativ 49.000 ha/an).

Deși trendul suprafețelor acoperite cu porumb pentru siloz a fost fluctuant, sensibil descendent, nivelul de producție aferent a avut un caracter pregnant descendent, începând cu anul 2019, respectiv de la 26,4 t/ha la 20,4 t/ha la nivelul anului 2022.

Trendul descendent al producției medii pentru această cultură, este evident prin compararea producției de la nivelul anului 2022 față de anul 2015, unde se poate observa scăderea producției medii/ha de aproximativ 20%.

Sursa date INS

Această scădere a producției este rezultatul costurilor ridicate cu energie şi apă pentru irigat, fertilizare, tratamente fitosanitare, semințe, forța de muncă.

Mai mult, specificitatea înființării acestui tip de cultură implică o cantitate mai mare de sămânță pentru semănat, norma la hectar fiind mai mare cu aproximativ 20-30 mii plante la ha, comparativ cu porumbul pentru boabe, implicând costuri mai mari pentru înființarea culturii de porumb pentru siloz.

Faţă de porumbul pentru boabe, porumbul pentru siloz are cerinţe sporite și pentru apă şi substanţele nutritive din sol, deoarece densitatea este mai mare.

De asemenea, această cultură poate contribui la dezvoltarea verde și durabilă a culturilor economice dacă fermierii ar fi încurajați să cultive aceasta plantă.

Din analiza datelor furnizate anterior putem concluziona o relație directă între nivelul producției și

condițiile climatice, care conduc în mod evident la o scădere semnificativă a productivității, fenomen care se reflectă în scăderea veniturilor fermierilor.

Reducerea veniturilor fermierilor datorate scăderii productivității acestei culturi, generează scăderea suprafețelor cultivate cu porumb pentru siloz, iar având în vedere relația directă între producția de porumb pentru siloz și furajararea cu această cultură în fermele zootehnice, poate conduce implicit la reorientarea fermierilor din sectorul zootehnic către alte surse de furaje.

În lipsa subvenționării culturii de porumb pentru siloz, fermierii nu ar reuși să își acopere costurile și ar renunța la această cultură, iar cererea pentru un furaj de calitate este solicitată de către fermieri, în special crescători de animale (bovine).

Veniturile medii la porumbul pentru siloz (neirigat) sunt mai mari cu 61,1% față de porumbul boabe (+3.429 lei/ha), iar la porumbul pentru siloz irigat cu 60,4% (+4.745 lei/ha) față de porumbul boabe. Veniturile sunt determinate atât de prețurile de valorificare cât și de producția medie la hectar. În cazul porumbului pentru siloz prețul de valorificare luat în calcul pentru estimările 2022-2023 este mai redus de aproximativ 2,14 ori față de cel al porumbului boabe (350 lei/tonă față de 1.100 lei/tonă la porumbul boabe).

Mai mult, cheltuielile tehnologice pentru porumbul pentru siloz sunt mai mari cu 65,5% față de porumbul boabe, respectiv cheltuielile tehnologice pentru porumbul pentru siloz sunt de 8.012 lei/ha față de 4.842 lei/ha la porumbul pentru boabe, iar la porumbul pentru siloz în sistem irigat cu 62,3% respectiv la porumbul pentru siloz sunt de 10.402 lei/ha față de 6.412 lei/ha la porumbul pentru boabe. (date ICEADR).

Dificultățile cu care se confruntă sectorul porumbului pentru siloz sunt:

- Fluctuația prețurilor la inputuri;
- Fluctuațiile cererii și ofertei au intensificat volatilitatea prețurilor produselor pe piața agricolă;
- Un proces tehnologic specific care necesită un cost de producție ridicat, cele mai importante cheltuieli fiind cu lucrările mecanice, irigațiile (după caz)
- Pe fondul scăderii suprafețelor cultivate cu acest produs, a avut loc și o scădere a randamentului/ha datorată creșterii prețurilor la energie/input-uri
- Pentru a asigura materia primă necesară furajării bovinelor, se impune cel puțin menținerea suprafețelor cultivate cu porumb pentru siloz.

Acest sprijin financiar are scopul de a contribui la menținerea acestei culturi în producție.

Care este scopul intervenției în ceea ce privește sectorul (sectoarele)/producția (producțiile) sau tipul (tipurile) de activitate agricolă vizat (vizate)?

☑ pentru îmbunătățirea competitivității
☑ măsuri de îmbunătățire a calității
☑ îmbunătățirea sustenabilității

Cum va aborda intervenția dificultatea (dificultățile) identificată (identificate) în acest scop (și anume, explicația referitoare la direcționare)?

Sprijinul va fi direcționat către fermele care cultivă porumb pentru siloz și va contribui la:

- asigurarea menţinerii nivelurilor de producţie și al locurilor de muncă;
- îmbunătățirea competitivității, respectiv stimularea producţiei de lapte;
- asigurarea unui venit fermierilor în vederea evitării abandonului activităţii;
- îmbunătățirea calității furajului, prin folosirea de sămânță certificată la înființarea culturii;
- asigurarea sustenabilității veniturilor fermierilor;
- menținerea unei suprafețe constante cultivate cu porumb furajer.

Totodată, sprijinul va stimula producătorul agricol pentru a continua producția de porumb pentru siloz.

Care este (sunt) sectorul (sectoarele) vizat(e)?

Cereale

Justificarea importanței sectorului (sectoarelor)/producției (producțiilor) sau tipului (tipurilor) de activitate agricolă vizat(e)

Importanța economică

Cultura de porumb siloz se caracterizează prin:

- perioadă scurtă de vegetație, se pretează foarte bine și pentru cultură dublă, după cereale păioase, dar și după rapiță;
- rezistență la secetă, datorită coeficientului de transpirație redus, având în vedere că prezintă un sistem radicular puternic dezvoltat, dând posibilitatea reducerii suprafeței foliare prin răsucirea frunzelor;
- bună plantă premergătoare pentru o varietate mare de culturi, cu condiția eliberării la timp a terenurilor în vederea efectuării lucrărilor agricole de toamnă;
- după porumbul pentru siloz pot fi cultivate culturi furajere care se însămânțează la începutul toamnei (lucerna, iarba de Sudan, hibridul sorg x Iarba de Sudan) fără ca producțiile să fie afectate;
- este un sector important pentru ocuparea forței de muncă în mediul rural, numărul beneficiarilor pentru vaca de carne, de lapte și bivolițe fiind de 22.230 pentru un efectiv de 506.942 capete, iar sectorul de creștere a animalelor (cu preponderență în regiunile Nord-Est, Nord-Vest și Centru) reprezintă ocupația de bază pentru ocuparea forței de muncă din mediul rural;
- se dezvoltă bine în toate zonele de cultură ale țării, cu impact major asupra tuturor fermelor zootehnice răspândite pe întreg teritoriul național;
- porumbul pentru siloz este un furaj cu o valoare nutritivă ridicată;
- asigurarea alimentației în fermele de creștere a bovinelor, în special a bovinelor pentru lapte, în contextul în care exista cerere din partea crescătorilor de bovine pentru acest furaj;
- producerea de furaje (porumb pentru siloz) de către fermieri, îi plasează pe aceștia în centrul lanțului de aprovizionare cu produse agricole, iar furnizarea acestora spre alte ramuri, contribuie la menținerea/dezvoltarea lanțului alimentar.

Importanța socială

- menținerea suprafețelor cultivate cu porumb pentru siloz este necesară în contextul schimbărilor climatice și apariției tot mai dese a fenomenului de secetă, cultura putând asigura o sursă sigură de furaj pentru crescătorii de animale, constitutind o plasă de siguranță pentru menținerea în activitate a acestor ferme, fiind astfel asigurată evitarea abandonului producției acestei culturi;
- asigurarea unui nivel de trai decent pentru fermieri și a unei aprovizionări stabile și sigure a fermelor de animale, în contextul asigurării cu alimente a cetățenilor;
- menținerea de locuri de muncă în sectoare care se bazează în mare măsură pe agricultură, dar și în industria alimentară.

Importanța de mediu

- cultivarea porumbului pentru siloz contribuie la stoparea degradării și a eroziunii solurilor, dezvoltarea ecosistemelor și, prin urmare, contribuie și la menținerea capacității de producție;
- prin sistemul radicular dezvoltat, cultura de porumb împiedică compactarea solului;
- dezvoltarea vegetativă a culturii de porumb pentru siloz, contribuie la acoperirea solului începând cu luna a doua de vegetație, condiție esențială privind bunele condiții agricole și de mediu.

Din punct de vedere al importanței de mediu, menționăm că intervenția nu are impact negativ asupra mediului.

Totodată, amintim că intervenția respectă normele de eco-condiționalitate prevăzute în Anexa nr. III la Regulamentul nr. 2115/2021, astfel respectându-se gestiunea judicioasă a resurselor naturale folosite în

agricultură.

Explicarea modului în care intervenția este conformă cu Directiva-cadru privind apa (și anume, 2000/60/CE).

Intervenția respectă Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, art. 11, alin (3) lit. e și h (SMR1).

Folosirea îngrășămintelor în agricultură nu influențează în mod negativ mediul, respectiv calitatea apei, nu există riscul de poluare a apei având în vedere nivelul redus de îngrășăminte utilizate în România. Fermierii utilizează numai produse autorizate, în cantități reduse și aplicate în momente corelate cu consumul pe faze de vegetație, respectând planul de management la nivel de fermă. Totodată, se respectă prevederile *Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* şi *Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole,* aprobate prin Ordinul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor şi al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale nr. 333/165/2021 și *Planului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole* aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000.

Nu a fost identificat un impact negativ asupra resurselor de apă, deoarece irigarea culturilor se realizează din amenajări de irigații aferente rețelei de îmbunătățiri funciare, cu respectarea judicioasă a managementului apei, conform legislației în vigoare în domeniul gestionării apelor, fără a fi afectate corpurile de apă.

Intervenția este finanțată, parțial sau total, din cultura proteică (maximum 2 % în total) în conformitate cu articolul 96 alineatul (3) din SPR?

☐ Da ☑ Nu

În cazul în care intervenția vizează un amestec de leguminoase și ierburi: vă rugăm să indicați procentul minim de leguminoase din amestec.

Nu se aplică

Sprijinul cuplat pentru venit acordat pentru viermi de mătase este un sprijin bazat pe animale, în cazul căruia utilizarea „capului de unitate” ca unitate de bază a sprijinului necesită o clarificare prealabilă a următoarelor aspecte:

vă rugăm să clarificați rata de conversie dintre această unitate și „șef” (și anume, câte din această unitate corespunde cu „1 cap de unitate”?) de exemplu, în scopul indicatorilor.

Nu se aplică

Este posibil să se ofere clarificări suplimentare în comentarii (de exemplu, greutatea ouălor pe care trebuie să le conțină o cutie)

9 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (5) sau în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Nu este cazul.

11 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
PD 26 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Uniform		R.4; R.6; R.7; R.8

Explicație și justificare (inclusiv flexibilitatea)

PD 26 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar

Plafoanele anuale pentru această intervenție au fost stabilite ținând cont de numărul de hectare și de suma unitară planificată a anului respectiv.

Suma unitară a fost stabilită în funcție de nevoile acestui sector, astfel încât să compenseze fermierii suficient pentru a menține activitatea (aceasta înseamnă atingerea unei marje pozitive). Datele au provenit din analiza Institutului Național de Economie Agrară, valoarea rezultată în urma calculelor a fost ajustată ținând cont de evoluțiile specifice sectorului în ceea ce privește inputurile și condițiile pieței.

În plus, din cauza constrângerilor bugetare nu a fost întodeauna posibil să se stabilească valoarea unitară planificată la nivelul său ideal.

Variația anuală a cuantumului va fi coraborată cu numărul de hectare eligibile.

Sumele unitare minime și maxime trebuie să asigure flexibilitatea realocării fondurilor și evitarea neutilizării acestora în conformitate cu art. 102 alin. 2. din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Creșterea treptată a sumei unitare în perioada 2023-2027 este direct corelată cu creșterea alocării bugetare prevăzută în anexa 5 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021

Cuantumul unitar planificat reprezintă (aprox. 12%) din cheltuielile tehnologice aferente anului 2022, potrivit devizului de cheltuieli calculat de Institutul Național de Economie Agrară.

Sprijinul se acordă ca plată anuală anuală unitară pe suprafață rezultată ca raport între plafonul anual al intervenției sprijinului cuplat pentru venit la cultura de porumb pentru siloz și numărul de hectare eligibile.

12 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
PD 26 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat		230,00	230,00	230,00	230,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat		195,22	195,22	195,22	195,22	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)		298,90	298,90	298,90	298,90	
	O.10 (unitate: Hectare)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat		4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	18.400.000,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	**Suma:** 80.000,00 **Max.:**

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2024-2028
	An calendaristic	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
							20.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	18.400.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

5.2 Intervenții sectoriale

Fructe și legume

Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-LF 01-12 - Valoarea medie a sprijinului pe program operational	Medie		R.1; R.10; R.11; R.5

Descriere

IS-LF 01-12 - Valoarea medie a sprijinului pe program operational

Cuantum unitar calculat pe baza datelor istorice

Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-LF 01-12 - Valoarea medie a sprijinului pe program operational	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	742.225,00	566.344,00	419.023,00	460.925,00	
	O.35 (unitate: Programe operaționale)	0,00	1,00	3,00	7,00	7,00	
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	742.225,00	1.699.033,00	2.933.164,00	3.226.480,00	8.600.902,00

INVRE(47(1)(a)) - - investiții în active corporale și necorporale, cercetarea și metode experimentale și inovatoare de producție, precum și alte acțiuni

IS-LF-01 - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-01
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni
Tipul de intervenție	INVRE(47(1)(a)) - investiții în active corporale și necorporale, cercetarea și metode experimentale și inovatoare de producție, precum și alte acțiuni
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
CLIMA(46(f)) contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea
COMP(46(c)) îmbunătățirea competitivității pe termen mediu și lung, în special prin modernizare
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
PROD(46(a)) planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special din punct de vedere calitativ și cantitativ, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor și stabilizarea prețurilor la producător
PROMO(46(e)) promovarea, dezvoltarea și implementarea: (i) metodelor și tehnicilor de producție care respectă mediul; (ii) practicilor de producție rezistente la dăunători și boli; (iii) standardelor de sănătate și bunăstare a animalelor care depășesc cerințele minime stabilite în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului intern; (iv) reducerea deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv reutilizarea și valorificarea acestora; (v) protejarea și îmbunătățirea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, în special protejarea apei, solului și aerului.
REDE(46(d)) cercetarea și dezvoltarea unor metode de producție sustenabile, inclusiv a rezistenței la dăunători, a rezistenței la boli ale animalelor și a rezistenței și atenuării schimbărilor climatice și a unor practici inovatoare de stimulare a competitivității economice și de consolidare a evoluțiilor pieței

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și	Grad ridicat	Da

	condiționare		
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Activele finanțate în cadrul programului operațional:

- se vor utiliza în conformitate cu natura lor și cu obiectivele beneficiarului și utilizarea preconizată de către beneficiar, astfel cum sunt descrise în intervențiile aferente din planul strategic PAC și, după caz, în programul operațional aprobat;

- fără a se aduce atingere prevederilor ce țin de activele pentru care au fost sprijinite investițiile, activele corporale și necorporale achiziționate rămân atât în proprietatea beneficiarului, cât și în posesia acestuia până la sfârșitul perioadei de amortizare fiscală sau pe parcursul unei perioade de cel puțin 5 ani ținând cont de natura activelor. Fiecare dintre aceste perioade se calculează de la data achiziției activelor sau de la data la care activul este pus la dispoziția beneficiarului.

Totuși, se poate prevedea o perioadă mai scurtă pe parcursul căreia activul rămâne în proprietatea și în posesia beneficiarului, dar această perioadă nu poate fi mai mică de 3 ani în scopul menținerii investițiilor sau a locurilor de muncă create de microîntreprinderi și de întreprinderile mici și mijlocii în sensul Recomandării 2003/361/CE a Comisiei.

Investițiile în active corporale se efectuează la sediul beneficiarului sau, după caz, la sediul membrilor săi producători sau al filialelor sale care respectă cerința referitoare la procentajul de 90 % menționată la articolul 31 alineatul (7) din prezentul regulament.

Restul prevederilor se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a

fiecărei organizații de producători.

Această limită poate fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

România are un grad redus de organizare care este mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 al Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența finnciară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din cadrul Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);
- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.
- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale investiției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (1) lit. a) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Tipurile de cheltuieli eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile* menționate la art. 22 alin.(3) din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

În cadrul acestei intervenții, organizațiile de producători vor respecta reglementările ce se regăsesc în

cadrul art. 11 al *Regulamentului nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021,* prevederi ce se vor transpune în legislația națională.

Tipurile de acțiuni/cheltuieli eligibile din cadrul programelor operaționale cuprind și componenta care asigură respectarea prevederilor art. 50 alin. (7) lit. a) și b) din Regulamentul nr. 2115/2021 și îndeplinesc unul din scopurile prevăzute la art. 12 din Regulamentul nr. 126/2022.

Se acordă sprijin pentru investiții în active corporale și necorporale cu scopul îndeplinirii obiectivelor legate de agromediu și climă menționate la articolul 46 literele (e) și (f) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021. Aceste investiții urmăresc unul sau mai multe dintre obiectivele (scopurile) enumerate la articolul 12 alineatul (1) al *Regulamentului nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021*. Se vor descrie investițiile în active corporale care constau în sisteme care generează energie, cu condiția ca energia generată să nu depășească din punct de vedere cantitativ, energia care poate fi utilizată anual pentru activitățile normale ale beneficiarului.

Se va prevedea sprijin pentru investiții în irigații, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- sunt stabilite procentaje pentru obiectivele minime privind economiile de apă, în ceea ce privește reducerea atât potențială, cât și efectivă a utilizării apei, care trebuie atinse de beneficiarul sprijinului, și se demonstrează, prin planul strategic PAC, că respectivele obiective privind economiile de apă au fost stabilite ținând seama de nevoile indicate în planurile de management al bazinelor hidrografice menționate în Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

Urmare a celor precizate în paragraful de mai sus, procentul stabilit pentru economiile minime de apă (în conformitate cu art. 11, alin. (4), lit. a) din Regulamentul nr. 126/2022) este de 5%.

- este realizat sau urmează a fi instalat, ca parte din investiție, un sistem de contorizare a apei care permite măsurarea utilizării apei la nivelul exploatației sau al unității de producție respective;

- în cazul investițiilor specifice în irigații, cu respectate condițiile prevăzute la alineatele (5)-(8) ale art. 11 din Regulamentul nr. 126/2022.

Se poate acorda sprijin pentru investiții în îmbunătățirea unei instalații de irigații existente sau a unui element al infrastructurii de irigații dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) investițiile sunt evaluate ex ante de către beneficiar și indică posibile economii de apă care reflectă parametrii tehnici ai instalațiilor sau ai infrastructurilor existente;

b) investițiile afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinelor hidrografice prevăzut în Directiva 2000/60/CE, din motive legate de cantitatea de apă, și va fi realizată o reducere efectivă a utilizării apei, care să contribuie la obținerea stării bune a respectivelor corpuri de apă, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată. Condițiile prevăzute la literele (a) și (b) nu se aplică investițiilor efectuate în sprijinul îmbunătățirii unei instalații de irigații existente sau a unui element al infrastructurii de irigații care are legătură cu crearea unui rezervor sau cu utilizarea apei recuperate care nu afectează un corp de apă subterană sau de suprafață.

Sprijinul pentru investiții în irigații care determină o creștere netă a suprafeței irigate, afectând un anumit corp de apă subterană sau de suprafață, poate fi acordat dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- starea corpului de apă nu a fost identificată ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă;

- o analiză de impact asupra mediului arată că investiția nu va avea niciun impact negativ semnificativ asupra mediului; respectiva analiză a impactului asupra mediului fie este realizată, fie este aprobată de autoritatea competentă.

Sprijinul pentru investiții în utilizarea apei recuperate ca sursă alternativă de alimentare cu apă poate fi acordat cu condiția ca apa respectivă să fie utilizată în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului .

Sprijinul pentru investiții în crearea sau extinderea unui rezervor în scopul irigării poate fi acordat cu condiția să nu aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului.

Principalele investiții conform obiectivelor menţionate la art. 46 lit. a), b), c) *din Regulamentul(UE) nr. 2115/2021:*

- pentru orice fel de producţie: maşini şi echipamente pentru administrarea pesticidelor şi fertilizanţilor specifice producţiei de fructe şi legume care fac obiectul OCP şi pentru care organizaţia de producători

este recunoscută.

- producţia legumicolă: echipamente de pregătire a solului şi de înfiinţare a culturilor (maşini de plantat, semănat, maşini de montat şi demontat tunele) echipamente pentru recoltat.

- producţia pomicolă: echipamente de pregătire a solului şi echipamente de tăiat şi de recoltat. producţia biologică: motocultoare, echipamente pentru distrugerea temică a buruienilor (cu excepţia mijloacelor de tracţiune).

- construcţia şi amenajarea serelor si solariilor**, inclusiv amenajarea aleilor de acces din incinta acestora**, acoperirea solariilor cu folie de plastic.

- echipamente tehnice conexe (mijloace de tăiere şi de manipulare a recoltei, instalaţii pentru îmbogăţire cu CO2, modernizări ale mijloacelor de încălzire, ecran termic, sistem de susţinere a plantelor, atomizor cu ceaţă, echipamente pentru administrarea tratamentelor fitosanitare, etc).

- irigare: investiţii în sisteme proprii de irigare, fertirigare şi de colectare şi reutilizare a apei de drenaj (foraje, crearea de rezerve de apă, staţie de pompare, filtrare, dozare, automatizare, pe parcelele din câmp deschis, în spaţii protejate sau, cu ocazia înfiinţării de plantaţii pomicole, irigare prin picurare, etc), precum şi în utilaje şi echipamente necesare pentru întreţinerea acestora.

- echipamente pentru recepţie, depozitare, condiţionare, transport intern, echipamente pentru transformare primară.

- mijloace de transport cu temperatură controlată sau de echipamente frigorifice suplimentare, instrumente de măsură și securitate, echipamente pentru răcire, platforme frigorifice.

- echipamente de control a temperaturii.

- mijloace de transport frigorifice ce folosesc energie regenerabilă.

- construcţie staţie de recepţie, lotizare si/sau depozitare, inclusiv amenajarea spatiilor pentru congelarea produselor.

- echipamente pentru condiţionare (curăţare, spălare, sortare, depelare, ambalare), bazine de decantare, păstrarea fermităţii produselor.

- echipamente pentru igienizarea maşinilor şi echipamentelor);

-echipamente manipulare (motostivuitoare, etc).

- sisteme de susținere și de taiere.

- echipamente pentru control intern privind respectarea normelor fitosanitare şi a limitei maxime admis de reziduuri de pesticide.

- investiţie într-o locaţie de depozitare suplimentară în raport disponibilităţile deţinute pentru ordonarea şi fluidizarea vânzărilor, inclusiv pentru alei, platforme si cai de acces care deservesc depozitele din incinta fermei.

- investiţii, soft-uri pentru informatizarea şi gestionarea stocurilor ;

- înfiinţarea sau îmbunătăţirea unei construcţii care deserveşte ca departament comercial sau birou vânzări.

Principalele investiții conform obiectivelor menţionate la art. 46 lit. e) pct. (i)- (v), lit f) *din Regulamentul(UE) nr. 2115/2021:*

-echipamente și utilaje accesorii procesului de plantare.

- modernizarea/înlocuirea sistemelor de irigații, fie gestionarea apelor uzate ca de exemplu:

a) investiţii într-o nouă instalaţie de irigat (inclusiv echipamente de punere în funcţiune, de exemplu echipamente de urmărire a volumelor folosite), prin înlocuirea instalaţiei de irigat existente, care să permită reducerea consumului de apă.

b) investiţii (inclusiv echipamente de punere în funcţiune, de exemplu pluviometre şi alte instrumente de măsură) care să permită reducerea consumului de apă printr-o îmbunătăţire a utilizării/gestionării instalaţiilor existente la care se adaugă și cheltuielile de întreținere.

c) instalarea unui sistem de colectare şi de tratare (dacă este cazul) a apelor uzate cu ocazia pregătirii produselor pentru comercializare şi reutilizarea apelor tratate în alte scopuri la nivelul OP sau al exploataţiilor membrilor săi.

d) construcţia de bazine şi/sau sisteme de colectare şi tratare (după caz) a apelor uzate rezultate în urma igienizării echipamentelor de administrare a produselor fitosanitare şi a îngrăşămintelor.

- echipamente de avertizare agricolă (climatică şi a stării fitosanitare): staţii meteo, echipamente informatice şi soft-uri, echipamente/instrumente pentru estimarea gradului de infestare cu boli şi dăunători, etc.

- instalarea de dispozitive/echipamente pe bază de energii regenerabile (mici centrale eoliene, pe bază de biomasă sau peleţi, instalaţii pentru producerea peleţilor, energie geotermală, fotovoltaică etc.) cu respectarea dispozițiilor art. 11 alin. (3) din Regulamentul nr. 126/2022.

- investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale la nivel de OP şi/sau ale membrilor săi.

- înlocuirea echipamentelor existente printr-un sistem nou care să permită o reducere a consumului de energie cu respectarea dispozițiilor art. 11 alin. (3) din Regulamentul nr. 126/2022.

- echipamente specifice punerii în aplicare a unor acţiunii de mediu, printre care echipamente specifice pentru înfiinţarea şi întreţinerea stratului vegetal, pentru plantarea de material săditor pentru acoperirea solului cu un strat vegetal într-o plantaţie existentă.

- echipamente specifice pentru întreţinerea mecanică a intervalelor înierbate şi a împrejurimii livezii şi/sau a plantaţiei de struguri de masă.

- investiţii în utilaje/echipamente speciale pentru executarea de drenuri şi şanţuri pentru eliminarea apei în exces ca de exemplu: montarea în sol de conducte de drenaj pentru eliminarea excesului de apă din sol care poate implica şi asigurarea întreţinerii şi utilizării instalaţiilor/echipamentelor achiziţionate.

- investiții în economia circulară precum:

a) producerea şi utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu, respectiv OP şi/sau membrilor săi;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu, respectiv OP şi/sau membrilor săi;

- instalarea unui sistem de compostare pentru producerea de compost din reziduuri de recoltă şi/sau subproduse organice ale OP şi/sau ale membrilor săi.

- achiziţia de dispozitive antidispersie pentru prevenirea migrării substanţelor fitosanitare spre şi dinspre suprafeţele învecinate.

- achiziţia de recipiente pentru depozitarea uleiurilor şi a combustibililor uzaţi, construcţia de spaţii pentru depozitarea acestora bazine, inclusiv de platforme betonate.

- instalaţii de aspersie.

- dotarea cu echipamente de avertizare meteo prin achiziționarea și punerea în funcțiune de sisteme, echipamente/abonamente de avertizare meteo.

Principalele investiții în cercetare conform obiectivelor menţionate la art. 46 lit. d) si lit.g) *din Regulamentul(UE) nr. 2115/2021:*

- achiziționarea de echipamente experimentale, echipamente pentru efectuarea de teste în teren și sau de laborator.

- investiții IT, de dezvoltare și adaptare care să permită de exemplu schimbul de informații între membrii OP și managerii OP și marketing.

Investiții în active necorporale

Pregătirea de studii, planuri, rapoarte şi/sau analize (o parte din măsurile de protecție a mediului necesită întocmirea de studii, rapoarte, planuri sau analize înainte de a fi implementate propriu-zis) și costuri administrative şi juridice generate de fuziunile sau achiziţiile organizaţiilor de producători: consultaţii juridice, întocmirea actelor, costurile cu desfăşurarea adunărilor generale, costuri de expertiză financiară şi contabilă.

Alte acțiuni

- testarea de noi soiuri, hibrizi.

- tehnici noi de cultivare (utilizarea rațională de pesticide, reducerea inputurilor, dezvoltarea de acțiuni favorabile mediului).

- acțiuni de inovare (îmbunătățirea prezentării produselor în vederea creșterii atractivității pentru

consumatori).

- acțiuni de prevenire a daunelor provocate de fenomene climatice nefavorabile prin promovarea și utilizarea unor soiuri/hibrizi rezistenți, precum și tehnologii adaptate la condițiile climatice aflate în schimbare.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2, fie paragraful 6, fie paragrafele 11, 12, la care se face referire din cadrul Anexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

ADVI1(47(1)(b)) - - servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de combatere a dăunătorilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și a produselor pentru sănătatea animalelor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă

IS-LF-02 - Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-02
Denumire intervenție	Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor
Tipul de intervenție	ADVI1(47(1)(b)) - servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de combatere a dăunătorilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și a produselor pentru sănătatea animalelor, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume, care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
PROMO(46(e)) promovarea, dezvoltarea și implementarea: (i) metodelor și tehnicilor de producție care respectă mediul; (ii) practicilor de producție rezistente la dăunători și boli; (iii) standardelor de sănătate și bunăstare a animalelor care depășesc cerințele minime stabilite în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului intern; (iv) reducerea deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv reutilizarea și valorificarea acestora; (v) protejarea și îmbunătățirea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, în special protejarea apei, solului și aerului.
REDE(46(d)) cercetarea și dezvoltarea unor metode de producție sustenabile, inclusiv a rezistenței la dăunători, a rezistenței la boli ale animalelor și a rezistenței și atenuării schimbărilor climatice și a unor practici inovatoare de stimulare a competitivității economice și de consolidare a evoluțiilor pieței

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da

09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.1 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea intervenției

Aceasta intervenție asigură adaptarea activităților de cercetare, a rezultatelor cercetării și a infrastructurii și serviciilor TIC la nevoile fermierilor legate de aplicarea unor metode agricole durabile și a unor metode de adaptare la condițiile de mediu. Un rol important în producția de legume îl au cercetarea și inovarea prin crearea de soiuri și hibrizi adaptați la schimbările climatice, introducerea unor noi tehnologii inovative și consultanță în utilizarea judicioasă a inputurilor și a apei. Astfel, este nevoie să se faciliteze cooperarea dintre membrii legumicultori/pomicultori și entități publice sau private care să poată aduce inovarea în sectorul legumicol/pomicol și care să contribuie la creșterea competitivității și sustenabilității acestui sector.

Se impune finanțarea și/sau promovarea evenimentelor de tipul zilelor deschise, seminarii, webminarii, seminarii în fermă precum și parteneriate cu organizațiile de cercetare, producătorii de TIC, producătorii de pesticide și îngrășăminte, instituțiile de învățământ, reprezentanți ai administrației centrale și locale.

Dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerului, prin servicii de consultanță privind sistemele de producție durabile.

Mai exact, sfaturile privind noile tehnici de combatere a dăunătorilor fac posibilă reducerea utilizării produsele fitosanitare și gradul lor de impact atât asupra resurselor naturale, cât și asupra oamenilor care le aplică. Pe de altă parte, instruirea lucrătorilor privind condițiile de muncă și securitatea și sănătate și asistență tehnică pentru evaluarea condițiilor de muncă, precum și a sănătății și siguranța la locul de muncă face posibilă atingerea obiectivului sectorial de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

Se impune dezvoltarea unor servicii de consiliere privind condițiile de muncă și securitatea și sănătate și asistență tehnică pentru evaluarea condițiilor de muncă, precum și a sănătății și siguranța la locul de muncă care face posibilă atingerea obiectivului de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Restul de prevederi se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze

intervenții legate de cercetare.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Această limită poate fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”

Condiții de eligibilitate

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din cadrul Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);
- 80% pentru cheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cercetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.
- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători. Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale măsurii.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (1) lit. b) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor stategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din*

cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se vor detalia în legislația națională.

Principalele tipuri de acțiuni:

- Servicii consultanță în calitatea produsului.
- Servicii în asistență tehnică în tehnici durabile de combaterea dăunătorilor.
- Servicii în asistență tehnică în tehnici de utilizare durabilă a produselor fitosanitare.
- Servicii în asistență tehnică în tehnici de adaptare la schimbarea climei și atenuarea acesteia.
- Servicii în asistență tehnică despre condiții de muncă, obligaţiile angajatorilor si în probleme de sănătate și securitate la locul de muncă.
- Servicii și consiliere privind aspecte de mediu, precum și cele privind certificările.
- Consiliere și asistență tehnică acțiuni de audit, evaluare a riscurilor
- Asistență tehnica, instruire, consiliere- condiții de muncă, securitate și sănătate la locul de muncă.
- Alte servicii si alte activități privind consilierea și asistența tehnică.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperareade la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniuniiîn cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează acțiuni de la art 47 alin. (1) lit. b) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12la care se face referire din cadrulAnexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de

tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

Acest ajutor nu are efecte de denaturare a comerțului, efecte asupra producției și nici nu oferă ajutor în ceea ce privește prețurile către producători. Este inclus la litera d) „servicii de informare și consiliere, cu includerea furnizării de mijloace pentru a facilita transferul de informații și a rezultatelor cercetarea producătorilor și consumatorilor.

TRAINCO(47(1)(c)) - - formare, inclusiv îndrumare profesională și schimb de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de control al dăunătorilor și al bolilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și pentru sănătatea animalelor, precum și utilizarea platformelor de tranzacționare organizate și a schimburilor de mărfuri pe piața la vedere și la termen

IS-LF-03 - Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-03
Denumire intervenție	Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice
Tipul de intervenție	TRAINCO(47(1)(c)) - formare, inclusiv îndrumare profesională și schimb de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile sustenabile de control al dăunătorilor și al bolilor, utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor și pentru sănătatea animalelor, precum și utilizarea platformelor de tranzacționare organizate și a schimburilor de mărfuri pe piața la vedere și la termen
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume, care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
EMPL(46(k)) îmbunătățirea condițiilor de încadrare în muncă și asigurarea respectării obligațiilor angajatorilor, precum și a cerințelor privind securitatea și sănătatea în muncă, în conformitate cu Directivele 89/391/CEE, 2009/104/CE și (UE) 2019/1152
PROD(46(a)) planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special din punct de vedere calitativ și cantitativ, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor și stabilizarea prețurilor la producător
PROMO(46(e)) promovarea, dezvoltarea și implementarea: (i) metodelor și tehnicilor de producție care respectă mediul; (ii) practicilor de producție rezistente la dăunători și boli; (iii) standardelor de sănătate și bunăstare a animalelor care depășesc cerințele minime stabilite în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului intern; (iv) reducerea deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv reutilizarea și valorificarea acestora; (v) protejarea și îmbunătățirea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, în special protejarea apei, solului și aerului.

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.1 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul; prin activități de formare, îndrumare și schimb de bune practici în metode, tehnici, practice de producție rezistente la dăunători astfel încât să reducă utilizarea produselor fitosanitare și să contribuie la conservarea resurse naturale, în special pentru protecția apei, a solului și a aerului.

În acest sens, se pot organiza şi evenimente la ferme demonstrative pentru un mai bun transfer de cunoștințe practice, care se concretizează într-o formă de instruire pentru membrii organizațiilor de producători. Acestea pot fi realizate inclusiv online, prin mijloace digitale de ultimă generație.

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021. PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară.

PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională. PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Restul de prevederi se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. România are un grad de organizare care este mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional".

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența finnciară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

-80% pentru cheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizezeacțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient(controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează acțiuni de la art 47 alin. (1) lit. c) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și utilizarea unor platforme organizate de tranzacționare și a unor burse de mărfuri pe piețele spot și la termen.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale menționate la art. 22 din Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Principalele tipuri de acțiuni:

- Instruire, incluzând orientarea și schimb de practici mai bune în tehnici durabile pentru combaterea dăunătorilor si bolilor;

- Instruire, incluzând orientarea și schimb de practici mai bune în tehnici în utilizarea durabilă a produse fitosanitare;

- Instruire, incluzând orientarea și schimb de practici mai bune în adaptare la schimbarea climei și atenuarea acesteia;

- Instruire, incluzând orientarea și schimbul practică pentru utilizarea de platforme organizate de negociere de tranzacționare, burse de mărfuri.

- Instruire privind utilizarea soft-uri achiziţionate în cadrul programului operațional.

- Formare şi instruire tehnică cu privire la punerea în practică a uneia sau mai multor acţiuni din cadrul programului operaţional: în funcţie de domenii – producţia ecologică, producţia integrată şi gestionarea integrată a bolilor şi dăunătorilor, alte aspecte de mediu, calitatea produselor, inclusiv reziduurile de pesticide şi alte domenii. Formarea şi instruirea trebuie atribuite unui personal calificat (intern sau extern) în sensul punerii în aplicare a măsurilor.

- Instruire pentru sprijinirea dezvoltării sistemelor de calitate naționale și europene în vederea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoarea adăugată mare.

- Servicii de formare profesională pentru implementarea acţiunilor de protecţie a mediului şi/sau pentru asigurarea eficienţei acestora prin cheltuielile suplimentare cu personalul calificat intern sau extern.

- Pregătirea de studii, planuri, rapoarte şi/sau analize (o parte din măsurile de protecţie a mediului necesită întocmirea de studii, rapoarte, planuri sau analize înainte de a fi implementate propriu-zis).

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12la care se face referire din cadrulAnexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

TRANS(47(1)(e)) - - acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor

IS-LF-04 - Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-04
Denumire intervenție	Acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor
Tipul de intervenție	TRANS(47(1)(e)) - acțiuni pentru îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
CLIMA(46(f)) contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea
COMP(46(c)) îmbunătățirea competitivității pe termen mediu și lung, în special prin modernizare
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
CONS(46(i)) sporirea consumului de produse din sectorul fructelor și legumelor, deopotrivă a celor proaspete și a celor prelucrate
MARKET(46(h)) promovarea și comercializarea produselor
PROD(46(a)) planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special din punct de vedere calitativ și cantitativ, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor și stabilizarea prețurilor la producător

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de

lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea inervenției

*A*jutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Restul de prevederi se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. România are un grad de organizare care este mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

Condiții de eligibilitate

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 al Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din cadrul

Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentru cheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cercetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producția comercializată (VPC) în perioada de referință din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale investiției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient(controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează actiunile de la art 47 alin. (1) lit. e) actiuni care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor stategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15%(legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale investiției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient(controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează actiunile de la art 47 alin. (1) lit. e) actiuni care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor stategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15%(legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Exemple tipuri de acțiuni:

- trasabilitatea produselor: prin metode necesare identificarii parcelelor, codului de bare, monitorizarea orelor de lucru din cadrul OP și ale producătorilor etc.

- îmbunătățirea eficienței și durabilității transportului și depozitarea produselor (optimizarea stocării în ceea ce privește spațiul, optimizarea logisticii și a transportului de la fermă la locul de ambalare, procesare, precum și a transportului de la locul de ambalare până la locul de vânzare).

- costuri suplimentare transport.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12la care se face referire din cadrulAnexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

PROMO(47(1)(f)) - - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința sistemelor de calitate ale Uniunii și a importanței alimentației sănătoase, precum și diversificarea și consolidarea piețelor

IS-LF-05 - Promovare, comunicare și comercializare

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-05
Denumire intervenție	Promovare, comunicare și comercializare
Tipul de intervenție	PROMO(47(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința sistemelor de calitate ale Uniunii și a importanței alimentației sănătoase, precum și diversificarea și consolidarea piețelor
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
CONS(46(i)) sporirea consumului de produse din sectorul fructelor și legumelor, deopotrivă a celor proaspete și a celor prelucrate
MARKET(46(h)) promovarea și comercializarea produselor
PROD(46(a)) planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special din punct de vedere calitativ și cantitativ, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor și stabilizarea prețurilor la producător
PROMO(46(e)) promovarea, dezvoltarea și implementarea: (i) metodelor și tehnicilor de producție care respectă mediul; (ii) practicilor de producție rezistente la dăunători și boli; (iii) standardelor de sănătate și bunăstare a animalelor care depășesc cerințele minime stabilite în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului intern; (iv) reducerea deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv reutilizarea și valorificarea acestora; (v) protejarea și îmbunătățirea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, în special protejarea apei, solului și aerului.

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si	Grad ridicat	Da

	apicol		
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Restul de prevederi se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Această limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utilizeza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. România are un grad de organizare care este mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont

etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentulnr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentru cheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare POtrebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale invenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient(controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează acțiuni și activități de la art 47 alin. (1) lit. f) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul Delegat (UE) nr. 126/2022 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Acțiuni, activități eligibile:

- studii şi prospectări de piaţă, studii privind preferinţele consumatorilor, participări la târguri şi expoziţii: studii de piaţă în orice ţară; prospectarea pieţei (numai costurile salariale legate de deplasări şi personalul implicat în comercializare); târguri şi expoziţii; studii privind preferinţele consumatorilor (costurile studiilor, prestări de servicii, costuri interne);

- publicitate, promovarea mărcilor comerciale ale organizaţiilor: campanii de publicitate/promovare; spoturi publicitare; costuri privind etichetarea cu marca organizaţiei; costuri cu înregistrarea mărcilor; costul privind crearea mărcii comerciale; materiale publicitare;

- publicitate şi promovare generică: campanii de publicitate/promovare; spoturi publicitare; costuri privind etichetarea; materiale publicitare;

- publicitate, promovarea mărcilor sub însemne de calitate: campanii de publicitate/promovare; spoturi publicitare; costuri privind etichetarea sub însemnele de calitate; costuri cu înregistrarea mărcilor sub însemne de calitate; costul privind crearea mărcii comerciale; materiale publicitare;

- crearea de noi produse: logo, inovare de ambalaje, studii de marketing;

- crearea unui site internet/intranet: achiziţia de materiale, crearea site-ului, softuri, prestări servicii, costuri interne;

- politica de planificare a culturilor şi calendare de producţie: studii prealabile

– determinări ale suprafeţelor şi previziuni ale recoltei, colectarea şi sinteza informaţiilor;

-Costuri cu comercializarea subproduselor

- publicitate pe panouri publicitare, postere, copertine, inițiative pedagogice destinat copiilor și adolescenți

în centre de predare, inițiative ale informații către consumatorii din locuri de vânzare, broșuri cu informații despre produse și rețete, material de concurs (premii, broșuri) care promovează consumul de fructe si legume, participarea la târguri activitate de fructe și legume.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12 la care se face referire din cadrul Anexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021)la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

TRACE(47(1)(h)) - - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali

IS-LF-07 - Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-07
Denumire intervenție	Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.
Tipul de intervenție	TRACE(47(1)(h)) - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
BOOST(46(g)) sporirea calității și a valorii comerciale ale produselor, inclusiv îmbunătățirea calității produselor și dezvoltarea de produse cu denumire de origine protejată, cu indicație geografică protejată sau incluse în sistemele de calitate ale Uniunii sau naționale recunoscute de statele membre
COMP(46(c)) îmbunătățirea competitivității pe termen mediu și lung, în special prin modernizare
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
CONS(46(i)) sporirea consumului de produse din sectorul fructelor și legumelor, deopotrivă a celor proaspete și a celor prelucrate
MARKET(46(h)) promovarea și comercializarea produselor
PROD(46(a)) planificarea și organizarea producției, ajustarea producției în funcție de cerere, în special din punct de vedere calitativ și cantitativ, optimizarea costurilor de producție și a rentabilității investițiilor și stabilizarea prețurilor la producător

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC

selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Restul de prevederi se vor detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utilizeza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. România are un grad de organizare care este mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 al Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența finnciară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din cadrul Regulamentuluinr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentru cheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare POtrebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează acțiunile de la art 47 alin. (1) lit. h) acțiuni care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul Delegat nr. 126/2022 (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor stategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Exemple tipuri de costuri:

- certificare şi menţinerea certificării, asigurarea trasabilității: certificarea şi menţinerea certificării pentru spaţiile de depozitare şi pentru exploataţii – audit, diagnostic, consiliere, etc.

- acțiuni care vizează îmbunătățirea calității produselor cum ar fi: controlul calităţii.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12la care se face referire din cadrulAnexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

CLIMA(47(1)(i)) - - acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea

IS-LF-06 - Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-06
Denumire intervenție	Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.
Tipul de intervenție	CLIMA(47(1)(i)) - acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
CLIMA(46(f)) contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea
CONC(46(b)) concentrarea ofertei și introducerea pe piață a produselor, inclusiv prin marketing direct
PROMO(46(e)) promovarea, dezvoltarea și implementarea: (i) metodelor și tehnicilor de producție care respectă mediul; (ii) practicilor de producție rezistente la dăunători și boli; (iii) standardelor de sănătate și bunăstare a animalelor care depășesc cerințele minime stabilite în temeiul dreptului Uniunii și al dreptului intern; (iv) reducerea deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv reutilizarea și valorificarea acestora; (v) protejarea și îmbunătățirea biodiversității și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale, în special protejarea apei, solului și aerului.
REDE(46(d)) cercetarea și dezvoltarea unor metode de producție sustenabile, inclusiv a rezistenței la dăunători, a rezistenței la boli ale animalelor și a rezistenței și atenuării schimbărilor climatice și a unor practici inovatoare de stimulare a competitivității economice și de consolidare a evoluțiilor pieței

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Ajutorul se va acorda OP recunoscute în baza art. 154 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 care au constituit un fond operațional menționat la art. 51 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 și are în aplicare un PO așa cum este prevăzut la art. 50 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

PO trebuie aprobate de autoritatea competentă în termenele prevăzute de de legislația comunitară. PO pot suferi modificări, procedura de modificare, termenele precum și alte cerințe legate de depunerea cererilor, avans, sancțiuni, se vor reglementa în legislația națională.

PO se vor executa pe perioade anuale, care vor începe la 1 ianuarie și se vor încheia la 31 decembrie. Ele pot fi totale sau parțiale.

Autoritatea competentă se asigură că pentru fiecare PO:

- cel puțin 15 % din cheltuieli vizează intervențiile legate de obiectivele menționate la articolul 46 literele (e) și (f) din Regulamentul nr. 2115/2021, respectiv:

(e) promovarea, dezvoltarea și punerea în aplicare a unor metode și tehnici de producție care respectă mediul, a unor practice de producție reziliente la dăunători și la boli, a reducerii deșeurilor și a deșeurilor și a utilizării și gestionării ecologice a subproduselor, inclusiv a reutilizării și valorizării acestora, a protecției și consolidării biodiversității și a utilizării durabile a resurselor naturale, în special a protecției apei, solului și aerului;

(f) contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea.

- programul operațional cuprinde trei sau mai multe acțiuni legate de obiectivele menționate la articolul 46 literele (e) și (f);

- cel puțin 2 % din cheltuieli vizează intervențiile legate de obiectivul menționat la articolul 46 litera (d) din Regulamentul nr. 2115/2021, respectiv, cele legate de cercetare și dezvoltarea unor metode de producție durabile inclusiv în ceea ce privește rezistența la dăunători, precum și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, și a unor practici și tehnici de producție inovatoare care să stimuleze competitivitatea economică și să consolideze evoluțiile pieței.

- În cazul în care cel puțin 80 % din membrii unei organizații de producători fac obiectul unuia sau mai multor angajamente identice de agromediu și climă sau de agricultură ecologică prevăzute în capitolul IV – **TIPURI DE INTERVENȚII PENTRU DEZVOLTARE RURALA,** din Regulamentul nr. 2115/2021, fiecare dintre aceste angajamente este considerat drept acțiune pentru minimul de trei menționat la lit. b), alin.7 art. 50 din același regulament.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Această limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021. România are un grad de organizare care este

mult sub media Uniunii Europene. ANF se acordă pe macroregiuni.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional".

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 al Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența finnciară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din cadrul Regulamentului nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);
- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.
- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar *cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021*.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează acțiunile de la art 47 alin. (1) lit. i) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivelor conexe prevăzute la art. 46 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Tipurile de cheltuieli eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile* menționate la art. 22 alin.(3) din *Regulamentul Delegat (UE) nr. 126/2022 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale.*

Lista neexhaustivă a acțiunilor și a cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele:

- cel puțin 15 % din cheltuieli vizează intervențiile legate de obiectivele menționate la articolul 46 literele (e) și (f) din Regulamentul nr. 2115/2021, obiective ce țin de mediu și de schimbările climatice și adaptarea la acestea.
- să cuprinde trei sau mai multe acțiuni legate de obiectivele menționate la articolul 46 literele (e) și (f).

Tipurile de acțiuni/cheltuieli eligibile din cadrul programelor operaționale cuprind și componenta care asigură respectarea prevederilor art. 50 alin. (7) lit. a) și b) din Regulamentul nr. 2021/2115 și îndeplinesc

unul din scopurile prevăzute la art. 12 din Regulamentul nr. 126/2022.

Statele membre se asigură că beneficiarii OP furnizează dovezi privind contribuția pozitivă preconizată la îndeplinirea unuia sau a mai multor obiective în materie de mediu, la momentul prezentării spre aprobare a programului operațional propus, a intervenției sau a modificării programului sau intervenției.

Intervențiile se efectuează la sediul beneficiarului sau, după caz, la sediul membrilor săi producători sau la sediile filialelor sale care respectă cerința referitoare la procentajul de 90 % menționată la articolul 31 alineatul (7) din Regulamentul nr. 126/2022.

Beneficiul preconizat și impactul suplimentar al intervenției legate de obiectivele în materie de agromediu și climă trebuie să fie demonstrate ex ante cu ajutorul specificațiilor proiectului sau al altor documente tehnice care trebuie prezentate de beneficiar la momentul prezentării spre aprobare a operațiunii, a programului operațional sau a modificării unui astfel de program sau a unei astfel de operațiuni, indicând rezultatele care ar putea fi obținute prin implementarea intervenției.

Atunci când stabilesc cheltuielile care urmează să fie acoperite, statele membre țin seama de costurile suplimentare suportate și de pierderile de venit care rezultă din intervențiile implementate legate de obiectivele în materie de agromediu și climă, precum și de țintele stabilite.

Autoritatea competentă se asigură că:

- beneficiarii (OP) care implementează intervenții legate de obiectivele în materie de agromediu și climă au acces la cunoștințele și informațiile relevante necesare pentru implementarea unor astfel de intervenții și că se oferă o instruire adecvată celor care o solicită, precum și acces la expertiză, pentru a ajuta fermierii care se angajează să aducă schimbări sistemelor lor de producție.

- în programele operaționale este prevăzută o clauză de revizuire pentru operațiunile executate în cadrul intervențiilor legate de obiectivele în materie de agromediu și climă din sectorul fructelor și legumelor, cu scopul de a garanta adaptarea lor în cazul modificărilor aduse oricăror standarde sau cerințe obligatorii relevante ori obligații relevante.

Această intervenție poate include următoarele tipuri de costuri:

Costuri care au ca obiectiv protecția solului:

- înierbarea cu efect anti-eroziv în livezii și în plantațiile de struguri de masă;
- drenarea apei de pe suprafeţele de cultură.

Costuri care au ca obiectiv gestionarea durabilă a resurselor de apă:

- gestionarea şi reutilizarea apelor uzate.

Costuri care au ca obiectiv reducerea consumului de energie / utilizarea de energii alternative.

Costuri care au ca obiectiv conservarea biodiversităţii şi crearea/conservarea habitatului în scopul asigurării biodiversităţii prin:

- costuri cu polenizarea biologică;
- achiziţia sau închirierea şi utilizarea bondarilor pentru polenizarea biologică a livezilor şi/sau culturilor legumicole.
- achiziţia de materiale fitosanitare biologice (feromonii, fitofagii, capcanele) în scopul reducerii utilizării produselor fitosanitare de sinteză.
- costuri cu combaterea biologică a dăunătorilor.

Costuri care au ca obiectiv gestionarea deşeurilor organice şi a subproduselor vegetale, în scopul protecţiei mediului:

- acțiunea producerii de compost în scopul folosirii ca îngrăşământ.

Alte costuri care au ca obiectiv îmbunătăţirea mediului cum ar fi:

- instalarea de dispozitive antidispersie pentru prevenirea migrării substanţelor fitosanitare spre şi dinspre suprafeţele învecinate.

- menţinerea în condiţii sigure pentru mediu a spaţiilor de depozitare a uleiurilor şi a combustibililor din fermă

- abonamente la serviciile de alertă meteo (grindină, îngheţ, furtuni, etc).

- prestări servicii pentru protecția plantelor respective: combaterea dăunătorilor combaterea rozătoarelor din culturi, plase împotriva atacului de dăunători etc.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Costurile necesare pentru această intervenție se face în baza documentelor justificative ca de exemplu: facturi, contracte, convenții, ordine de plată, extrase de cont etc.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2 fie paragraful 6 fie paragrafele 11, 12 la care se face referire din cadrul Anexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

WITHD(47(2)(f)) - - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea

IS-LF-08 - Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-08
Denumire intervenție	Măsuri de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor
Tipul de intervenție	WITHD(47(2)(f)) - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
RISK(46(j)) prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, pentru a evita și a face față crizelor de pe pieţele sectorului relevant

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze cheltuielile eligibile care duc la compensarea pierderilor organizațiilor de producători care au în programul operațional retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, gestionând mai eficient riscurile de pe piață în perioadele de criză.

Se va acorda sprijin organizațiilor de producători din sectorul fructe și legume pentru produsele retrase de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau alte destinații, inclusiv, dacă este necesar, prelucrarea pentru a facilita o astfel de retragere;

SO2 Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității.

SO3 Îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

În programele operaționale organizațiile de producători urmăresc atingerea obiectivelor specifice cum ar fi sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor, îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, atât pe termn scurt, cât și pe termen lung, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înșeși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Sprijinul va fi acordat în baza unei cereri depuse în mod corespunzător.

Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021 în cazul: retrageri de fructe și de legume de pe piață care nu depășesc 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători, cantitățile retrase fiind eliminate prin:

- distribuirea gratuită către organizații și fundații de caritate agreate în acest scop de statele membre, pentru a fi utilizate în cadrul activităților lor de sprijinire a persoanelor al căror drept la asistență publică este recunoscut de dreptul intern, în special deoarece le lipsesc mijloacele adecvate de subzistență;

- distribuirea gratuită către unități penitenciare, școli și instituții publice de învățământ, către instituțiile menționate la articolul 22 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013, către tabere de vacanță pentru copii, precum și către spitale și cămine de bătrâni desemnate de statele membre, care iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că respectivele cantități distribuite în acest fel sunt în plus față de cantitățile achiziționate în mod obișnuit de astfel de unități;

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Retragerile de pe piață reprezintă o compensare financiară pentru produsele nepuse în vânzare în perioadă de criză sau pentru prevenirea acestora.

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient(controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (2) lit. f) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivului conex prevăzut la art. 46 lit.j) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul Delegat (UE) nr. 126/2022 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.*

Lista cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Retragerile de fructe și de legume de pe piață nu trebuie să depășească 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători. Cantitățile retrase se pot elimina prin:

- distribuirea gratuită către organizații și fundații de caritate agreate în acest scop de statele membre, pentru a fi utilizate în cadrul activităților lor de sprijinire a persoanelor al căror drept la asistență publică este recunoscut de dreptul intern, în special deoarece le lipsesc mijloacele adecvate de subzistență;

- distribuirea gratuită către unități penitenciare, școli și instituții publice de învățământ, către instituțiile menționate la articolul 22 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013, către tabere de vacanță pentru copii, precum și către spitale și cămine de bătrâni desemnate de statele membre, care iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că respectivele cantități distribuite în acest fel sunt în plus față de cantitățile achiziționate în mod obișnuit de astfel de unități;

Retrageri de pe piață cu alte destinații decât distribuirea gratuită.

La intervențiile sub formă de retrageri de pe piață cu alte destinații decât distribuirea gratuită, statul membru se asigură de retragerea definitivă de pe piață a produsului respectiv în așa fel încât acesta să nu poată fi reintrodus pe piață în scopuri alimentare.

Intervenția este valabilă doar în sectorul fructelor și legumelor și numai în ceea ce privește produsele perisabile care nu pot fi depozitate pentru o perioadă îndelungată în etapa lor comercială normală fără refrigerare.

Produsele eligibile pentru retrageri sunt cele prevăzute în Anexa V din *Regulamentul Delegat (UE) 2022/126 al Comisiei de completare a Regulamentului privind planul strategic PAC.*

Pentru alte produse care nu se regăsesc în Anexa V din *Regulamentul Delegat (UE) 2022/126 al Comisiei se vor stabili* cuantumurile maxime ale sprijinului care cuprind asistența financiară din partea Uniunii, contribuția națională, dacă este cazul, și contribuția organizației de producători la un nivel care nu depășește 40 % din prețul mediu de piață de „ieșire din organizația de producători" al celor 5 ani precedenți, în cazul distribuirii gratuite, și la un nivel care nu depășește 30 % din prețul mediu de piață de „ieșire din organizația de producători" al celor 5 ani precedenți, în cazul altor destinații decât distribuirea gratuită.

Intervențiile sub formă de retragere de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații includ costurile de transport, precum și costurile privind sortarea și ambalarea.

În cazul intervenției retragere de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații suma costurilor de transport, a costurilor de sortare și ambalare a produselor retrase în vederea distribuirii gratuite și a cuantumului sprijinului pentru retragerile de pe piață nu depășește prețul de piață mediu de „*ieșire din organizația de producători"* al produsului în cauză din ultimii 3 ani, inclusiv după prelucrare, după caz.

Alte prevederi ce țin de sprijinul financiar, destinația produselor retrase, condiții pentru destinatarii produselor retrase, standardele de comercializare a produselor retrase precum și alte condiții, reglementări se vor stabili și detalia în legislația națională.

Exemplu cheltuieli eligibile:

Retragerile de pe piață de fructe și legume fie în vederea distribuției gratuite fie cu alte destinații decât distribuția gratuită.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Produsele eligibile sunt cele prevăzute în Anexa V din *Regulamentul Delegat (UE) 2022/126 al Comisiei de completare a Regulamentului privind planul strategic PAC.*

Pentru alte produse care nu se regăsesc în Anexa V din *Regulamentul Delegat (UE) 2022/126 al Comisiei se vor stabili* cuantumurile maxime ale sprijinului se vor stabili în legislația națională.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

N/A

GREEN(47(2)(g)) - - recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive

IS-LF-09 - Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-09
Denumire intervenție	Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere
Tipul de intervenție	GREEN(47(2)(g)) - recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
RISK(46(j)) prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, pentru a evita și a face față crizelor de pe piețele sectorului relevant

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC

selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze cheltuielile eligibile care duc la compensarea pierderilor organizațiilor de producători care au în programul operațional retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, gestionând mai eficient riscurile de pe piață în perioadele de criză.

Se va acorda sprijin organizațiilor de producători din sectorul fructe și legume pentru recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive.

SO2 Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității.

SO3 Îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

În programele operaționale organizațiile de producători urmăresc atingerea obiectivelor specifice cum ar fi sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor, îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utilizeză asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Sprijinul va fi acordat în baza unei cereri depuse în mod corespunzător.

Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021 în cazul: retrageri de fructe și de legume de pe piață care nu depășesc 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive.

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (2) lit. g) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivului conex prevăzut la art. 46 lit.j) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul Delegat (UE) nr. 126/2022 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.*

Se va avea în vedere că aceste intervenții sunt în plus față de practicile de cultivare normale, că diferă de acestea și vizează 100 % din producția preconizată a produsului în cauză pe o anumită parcelă.

Totodată, se va avea în vedere că intervențiile de recoltare înainte de coacere sunt implementate în perioadele de vegetație, înainte ca produsul să ajungă în etapa în care este vandabil, și nu se implementează în cazul produselor a căror recoltare obișnuită a început deja.

Se va exclude compensația financiară pentru intervențiile de nerecoltare implementate în cazul în care, din zona respectivă, în cursul ciclului de producție normal, a fost obținută producție comercială.

Sprijinul pentru recoltarea înainte de coacere vizează numai produsele care se află fizic pe câmp și care se recoltează efectiv înainte de coacere.

Cuantumurile compensațiilor, cuprind atât asistența financiară din partea Uniunii, cât și contribuția organizației de producători, pentru recoltarea înainte de coacere și pentru nerecoltare. Cuantumurile compensațiilor se stabilesc per hectar, la un nivel care nu depășește 90 % din nivelul maxim al sprijinului pentru retragerile de pe piață cu alte destinații decât distribuirea gratuită aplicabil aceluiași produs.

Organizația de producători trebuie să notifice în prealabil autorităților competente în scris sau prin

mijloace electronice, intenția de a recolta înainte de coacere sau de a nu recolta.

În reglementările naționale se vor stabili termene maxime pe parcursul sezonului de producție pentru implementarea intervențiilor de recoltare înainte de coacere pentru fiecare produs care face obiectul unor astfel de intervenții, precum și alte condiții de eligibilitate pentru recoltarea înainte de coacere și pentru nerecoltare, inclusiv soiurile și categoriile de produse, dacă este cazul.

Tot în legislația națională se vor stabili:

- dispoziții detaliate privind implementarea intervențiilor respective, inclusiv privind conținutul și termenele-limită ale acestora, cuantumul compensației care trebuie plătit și aplicarea intervențiilor, precum și lista produselor eligibile în cadrul intervențiilor;

- dispoziții pentru a se garanta că implementarea acestor intervenții nu are un impact negativ asupra mediului sau consecințe negative în ceea ce privește protecția plantelor;

- interdicția de a se acorda sprijin în sectorul fructelor și legumelor dacă, în ceea ce privește recoltarea înainte de coacere, a fost efectuată o parte semnificativă din recoltarea obișnuită și dacă, în ceea ce privește nerecoltarea, a fost obținută deja o parte semnificativă din producția comercială.

Totodată statul membru prin autoritatea care are atribuții în derularea programelor operaționale se asigură:

a) că suprafața în cauză a fost bine întreținută, că nu a fost efectuată nicio recoltare, că produsul este bine dezvoltat, nu este deteriorat și, în general, ar fi de o calitate bună, corectă și vandabilă; - b) că produsele recoltate nu sunt denaturate;

c) că intervenția de care este responsabilă organizația de producători nu are niciun impact negativ asupra mediului sau consecințe negative în ceea ce privește protecția plantelor;

d) că, prin derogare de la alineatele (2) și (4) ale art. 17 din Regulamentul nr. 126/2022, în sectorul fructelor și legumelor, dacă plantele care produc fructe și legume au o perioadă de recoltare care depășește o lună, recoltarea înainte de coacere ar putea avea loc după începerea recoltării obișnuite. În astfel de cazuri, compensația financiară compensează doar producția care ar fi recoltată într-o perioadă de șase săptămâni de la operațiunea de recoltare înainte de coacere și care nu este comercializată ca urmare a unor astfel de operațiuni. Respectivele plante care produc fructe și legume nu mai sunt utilizate în scopuri de producție în aceeași perioadă de vegetație;

e) că, în sectorul fructelor și legumelor, cu excepția cazului menționat mai sus la lit. d), intervențiile de recoltare înainte de coacere și de nerecoltare nu pot fi implementate simultan pentru același produs și pentru aceeași suprafață într-un anumit an.

Exemplu cheltuieli eligibile:

Recoltarea înainte de coacere constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere.

Recoltarea înainte de coacere: compensație financiară sub forma unei sume/ha pentru totalitatea produselor recoltate de pe o suprafață dată înainte ca acestea sa ajungă la maturitate.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

N/A

NOHAR(47(2)(h)) - - nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este intact, de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli

IS-LF-10 - Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-10
Denumire intervenție	Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltatdistrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic
Tipul de intervenție	NOHAR(47(2)(h)) - nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este intact, de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
RISK(46(j)) prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, pentru a evita și a face față crizelor de pe piețele sectorului relevant

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de

producători cu programele operaționale din anumite sectoare

R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze cheltuielile eligibile care duc la compensarea pierderilor organizațiilor de producători care au în programul operațional intervenția de la art. 47 alin.(2) lit.h).

Se va acorda sprijin organizațiilor de producători din sectorul fructe și legume pentru nerecoltarea producției care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.

SO2 Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității.

SO3 Îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

În programele operaționale organizațiile de producători urmăresc atingerea obiectivelor specifice cum ar fi sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor, îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operational”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Sprijinul va fi acordat în baza unei cereri depuse în mod corespunzător.

Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021 în cazul: retrageri de fructe și de legume de pe piață care nu depășesc 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (2) lit. h) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivului conex prevăzut la art. 46 lit.j) din Regulamentul nr. 2115/2021.

SM se asigură că acestă intervenție este în plus față de practicile de cultivare normale, diferă de acestea și vizează 100 % din producția preconizată a produsului în cauză pe o anumită parcelă.

Cuantumurile compensațiilor, care cuprind atât asistența financiară din partea Uniunii, cât și contribuția organizației de producători, pentru nerecoltare, se stabilesc de către statul membru, per hectar, la un nivel care nu depășește 90 % din nivelul maxim al sprijinului pentru retragerile de pe piață cu alte destinații decât distribuirea gratuită aplicabil aceluiași produs.

OP trebuie să notifice în prealabil autorităților competente din statul membru, în scris sau prin mijloace electronice, intenția de a nu recolta.

Interdicția de a se acorda sprijin în sectorul fructelor și legumelor dacă a fost obținută deja o parte semnificativă din producția comercială.

Statul membru prin autoritatea care se ocupă cu derularea programelor operaționale se asigură:

- că intervenția de care este responsabilă organizația de producători nu are niciun impact negativ asupra mediului sau consecințe negative în ceea ce privește protecția plantelor;

- că, prin derogare de la alineatele (2) și (4) ale art. 17 din Regulamentul nr. 126/2022, în sectorul fructelor și legumelor, dacă plantele care produc fructe și legume au o perioadă de recoltare care depășește o lună, nerecoltarea ar putea avea loc chiar dacă din zona respectivă, în cursul ciclului de producție normal, a fost obținută producție comercială. În astfel de cazuri, compensația financiară compensează doar producția care ar fi recoltată într-o perioadă de șase săptămâni de la operațiunea de nerecoltare și care nu este comercializată ca urmare a unor astfel de operațiuni. Respectivele plante care produc fructe și legume nu mai sunt utilizate în scopuri de producție în aceeași perioadă de vegetație;

- că, în sectorul fructelor și legumelor, cu excepția cazului menționat mai sus, intervențiile de recoltare înainte de coacere și de nerecoltare nu pot fi implementate simultan pentru același produs și pentru aceeași suprafață într-un anumit an.

În legislația națională se vor realiza:

- dispoziții detaliate privind implementarea intervenției, inclusiv privind conținutul și termenele-limită, cuantumul compensației care trebuie plătit și aplicarea intervenției, precum și lista produselor eligibile

inclusiv soiurile și categoriile de produse, dacă este cazul.;

- dispoziții pentru a se garanta că implementarea acestor intervenții nu are un impact negativ asupra mediului sau consecințe negative în ceea ce privește protecția plantelor;

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.*

Lista cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

N/A

HARIN(47(2)(i)) - - asigurarea recoltelor și a producției, care contribuie la salvgardarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, asigurându-se totodată adoptarea de către beneficiari a măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor

IS-LF-11 - Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-11
Denumire intervenție	Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor
Tipul de intervenție	HARIN(47(2)(i)) - asigurarea recoltelor și a producției, care contribuie la salvgardarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, asigurându-se totodată adoptarea de către beneficiari a măsurilor necesare pentru prevenirea riscurilor
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
RISK(46(j)) prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, pentru a evita și a face față crizelor de pe piețele sectorului relevant

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC

selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Scopul intervenției asigurarea producției și a recoltelor este de a încuraja fermierii în aplicarea unor instrumente de gestionare a riscurilor la nivelul organizației de producători prin subvenționarea unei părți din prima de asigurare plătită. Această intervenție contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, fenomene climatice nefavorabile, boli sau infestări cu dăunători, garantâdu-se faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.

SO1 Sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori diversitatea agricolă și securitatea alimentară pe termen lung, precum și pentru a asigura durabilitatea economică a producției agricole în Uniune.

SO2 Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității.

SO3 Îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

În programele operaționale organizațiile de producători urmăresc atingerea obiectivelor specifice cum ar fi sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor, îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

Este nevoie de un sistem eficient de management al riscurilor pentru organizațiile de producători din sectorul fructe legume în vederea atenuării gradului de vulnerabilitate în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, fenomene climatice nefavorabile, boli sau infestări cu dăunători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producători care derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Acestă limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utiliza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operațional”.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Sprijinul va fi acordat în baza unei cereri depuse în mod

corespunzător.

Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021 în cazul: retrageri de fructe și de legume de pe piață care nu depășesc 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Asigurarea producției și a recoltelor contribuie la la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, fenomene climatice nefavorabile, boli sau infestări cu dăunători, garantându-se faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale intervenției.

Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează investițiile de la art 47 alin. (2) lit. i) intervenție care va duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivului conex prevăzut la art. 46 lit.j) din Regulamentul nr. 2115/2021.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2%(legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.*

Sprijinul public total nu depășește 80 % din costul primelor de asigurare plătite de producători pentru asigurarea împotriva pierderilor.

Intervențiile de asigurare a producției și a recoltelor nu acoperă plățile din asigurare care îi despăgubesc pe producători pentru mai mult de 100 % din pierderile de venit suferite, ținând cont de orice despăgubiri pe care le obțin producătorii în cadrul altor scheme de sprijin sau de asigurare legate de riscul asigurat.

Asigurarea recoltei: costurile primelor de asigurare plătite de producători pentru asigurarea împotriva pierderilor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile și/sau a pierderilor cauzate de bolile vegetale sau de pagubele cauzate de animale sau dăunători.

Exemplu cheltuieli eligibile:

Asigurarea recoltei: costurile primelor de asigurare plătite de producători pentru asigurarea împotriva pierderilor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile și/sau a pierderilor cauzate de

bolile vegetale sau de pagubele cauzate de animale sau dăunători.

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Lista cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție, precum și alte reglementări ce țin de costuri, condiții de eligibilitate, se vor detalia în legislația națională.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

N/A

COMM(47(2)(l)) - - acțiuni de comunicare care vizează sensibilizarea și informarea consumatorilor

IS-LF-12 - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.

Cod de intervenție (SM)	IS-LF-12
Denumire intervenție	Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.
Tipul de intervenție	COMM(47(2)(l)) - acțiuni de comunicare care vizează sensibilizarea și informarea consumatorilor
Indicator comun de realizare	O.35. Numărul de programe operaționale care beneficiază de sprijin

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică la nivel național ca domeniu teritorial organizațiilor de producători - OP din sectorul fructe legume și care derulează un program operațional - PO.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
RISK(46(j)) prevenirea situațiilor de criză și gestionarea riscurilor, pentru a evita și a face față crizelor de pe piețele sectorului relevant

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
01	Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor	Grad ridicat	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.11/Fructe și legume Ponderea valorii producției comercializate de organizațiile de producători sau de grupurile de producători cu programele operaționale din anumite sectoare
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze cheltuielile eligibile care duc la compensarea pierderilor organizațiilor de producători care au în programul operațional intervenția de la art. 47 alin.(2) lit.l).

Se va acorda sprijin organizațiilor de producători din sectorul fructe și legume pentru acțiunile de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.

SO1 sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori diversitatea agricolă și securitatea alimentară pe termen lung, precum și pentru a asigura durabilitatea economică a producției agricole în Uniune.

Sprijinul se realizează prin mecanisme ce țin de managementul crizelor care sunt incluse în intervenție. Prin acestea se numără conștientizarea consumatorilor despre beneficiile consumului de fructe și legume. OP au posibilitatea ca în ocaziile în care piețele prezintă dificultăți, acestea pot găsi mecanisme care să le permit depășirea acestor circumstanțe și că își pot continua activitatea.

Consumul crescut al acestor produse din sectorul fructelor și legumelor, pe lângă faptul că este benefic pentru consummator, permite creșterea valorii acestora prin creșterea cererii, contribuind și la menținerea, viabilitatea exploatațiilor.

Prin implementarea acestei intervenții se acoperă nevoia legată de reducerea riscului cu care se confruntă organizația de producători.

SO2 Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității.

SO3 Îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric

În programele operaționale organizațiile de producători urmăresc atingerea obiectivelor specifice cum ar fi sprijinirea veniturilor viabile ale fermelor, îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, atât pe termn scurt, cât și pe termen lung, îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniune sectorului fructelor și legumelor organizațiilor de producătoricare derulează un PO se regăsește la art. 52 alin. 2 lit a) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 după cum urmează:

Asistența financiară din partea Uniunii este egală cu cuantumul contribuțiilor financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a), respectiv ale membrilor OP sau ale OP înseși ori ale ambelor plătite efectiv și limitate la 50 % din cheltuielile suportate efectiv.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la: 4,1 % din valoarea producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Această limită pot fi majorată cu 0,5 puncte procentuale, cu condiția ca cuantumul care depășește procentul relevant să fie utilizat numai pentru una sau mai multe intervenții legate de obiectivele legate de criză, menționate la articolul 46 literele (d), (e), (f), (h), (i) și (j) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

Ajutor financiar național

România va utilizeza asistența financiară națională în conformitate cu alin. (1) art. 53- Asistență financiară națională din cadrul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

„(1) În regiunile statelor membre în care gradul de organizare a producătorilor din sectorul fructelor și legumelor este mult sub media Uniunii, statele membre pot acorda organizațiilor de producători

recunoscute în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 o asistență financiară națională egală cu maximum 80 % din contribuțiile financiare menționate la articolul 51 alineatul (1) litera (a) din prezentul regulament și de până la 10 % din valoarea producției comercializate de oricare dintre aceste organizații de producători. Asistența financiară națională este suplimentară față de fondul operational".

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Organizațiile de producători de fructe și legume care pun în aplicare un program operațional aprobat pot solicita sprijin în cadrul intervenției. Sprijinul va fi acordat în baza unei cereri depuse în mod corespunzător.

Cheltuielile eligibile se vor plăti în baza costurilor reale suportate, susținute de documente justificative cum ar fi: contracte, convenții, facturi, ordine de plată, extrase de cont etc.

Pentru calcularea sumelor se va ține cont de prevederile art. 44 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară acordată de Uniunea Europeană este cea prevăzută la art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021.

Asistența financiară a Uniunii va fi limitată la 50% din cheltuieli, totuși poate ajunge la:

- 60% pentru OP care respectă prevederile de la art. 52 alin. (3);

- 80% pentrucheltuielile legate de obiectivul de la art. 46 lit.d) respectiv cerecetarea și dezvoltarea dacă cheltuielile respective acoperă cel puțin 5% din cheltuielile aferente PO.

- 100% pentru OP care respectă dispozițiile alin. (6) ale art. 52 din Regulamentul nr. 2115/2021 în cazul: retrageri de fructe și de legume de pe piață care nu depășesc 5 % din volumul producției comercializate a fiecărei organizații de producători.

Asistența financiară din partea Uniunii este limitată la 4,1 % (+0.5% pentru măsurile de gestionare a crizelor) din producţia comercializată (VPC) în perioada de referinţă din valoarea producției comercializate (VPC) a fiecărei organizații de producători.

Pentru fiecare PO trebuie să se respecte următoarele: cel puțin 15% din cheltuieli trebuie să vizeze acțiuni legate de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni legate de mediu și cel puțin 2% din cheltuieli să vizeze intervenții legate de cercetare, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Ajutorul este eligibil pentru intervenția care vizează intervențiile de la art 47 alin. (2) lit. l) intervenții care vor duce în mod eficace la îndeplinirea obiectivului conex prevăzut la art. 46 lit.j) din Regulamentul nr. 2115/2021.

OP au posibilitatea ca în ocaziile în care piețele prezintă dificultăți, acestea pot găsi mecanisme care să le permit depășirea acestor circumstanțe și că își pot continua activitatea. Prin implementarea acestei intervenții se acoperă nevoia legată de reducerea riscului cu care se confruntă OP.

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale investiției. Delimitarea de alte forme de sprijin comunitare pentru a evita dubla finanțare prin stabilirea unui sistem de control eficient (controale încrucișate baza de date sprijin FEADR și FEGA).

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute în Anexa III – *Lista neexhaustivă a tipurilor de cheltuieli eligibile în cadrul intervențiilor sectoriale* menționate la art. 22 din *Regulamentul nr. 126/2022 regulamentul Delegat (UE) al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.* Se pot lua în considerare și alte tipuri de cheltuieli eligibile în planul lor strategic PAC, cu condiția să nu fie enumerate în Anexa II din *Regulamentul nr. 126/2022. Cheltuielile eligibile trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor referitoare la valorile de 15% (legate de mediu) și de cele de 2% (legate de cercetare) din cheltuielile efectuate în cadrul programelor operaționale, iar cheltuielile privind produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea să nu depășească o treime din totalul cheltuielilor (art. 50 alin. (7) lit. a), b), c) și d) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021.*

Sunt eligibile și costurile administrative și de personal cu respectarea dispozițiilor din cadrul art. 23 din Regulamentul (UE) 126/2022 și cele de la pct. 5 din Anexa III *Lista tipurilor de cheltuieli eligibile menționate la articolul 22 alin. (3)* din Regulamentul (UE) 126/2022.

Lista cheltuielilor care pot fi incluse în acest tip de intervenție se va detalia în legislația națională.

Prevederile ce țin de sancțiuni, precum și recuperarea de la beneficiar (OP) a asistenței financiare din partea Uniunii în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Cutia verde – punctul 2 , 11 sau 12 din anexa II la Regulamentul privind planul PAC.

Această intervenție nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției, respectă fie paragraful 2, fie paragraful 6, fie paragrafele 11, 12 la care se face referire din cadrul Anexei 2 (art. 10 din Regulamentul nr. 2115/2021) la Acordul de OMC - Agricultură alocarea acestor plăți nu este legată de de tipul sau volumul producției, nu are nicio legătură cu prețurile interne sau internaționale aplicabile producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

Produse apicole

ADVIBEES(55(1)(a)) - - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori

IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori

Cod de intervenție (SM)	IS-A-01
Denumire intervenție	Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori
Tipul de intervenție	ADVIBEES(55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

La nivel teritorial, apicultorii întâmpină dificultăți privind transferul de informații noi în vederea

specializării și perfecționării în domeniul apicol, utile pentru a performa, respectiv pentru a obține rezultate pozitive în fermele apicole.

Intervenția are ca obiectiv specializarea și perfecționarea apicultorilor prin transferul de informații privind întocmirea planului de venituri și cheltuieli în stupină, pregătirea familiilor de albine pentru perioada de iernare, organizarea lucrărilor de primăvară în stupină, efectuarea tratamentelor pentru combaterea varoozei și nosemozei, organizarea stupăritului pastoral, înmulțirea și exploatarea familiilor de albine, inseminarea artificială a mătcilor, asigurarea stării de sănătate a albinelor, recoltarea produselor melifere, valorificarea produselor apicole, îmbunătățirea bazei melifere, însușirea acestor cunoștințe contribuind în mare măsură la îmbunătățirea performanței producătorilor din sectorul apicol din România, adaptarea lor la exigențele pieței, precum și sporirea competitivității acestora pe termen lung în ceea ce privește obținerea produselor apicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele durabile.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate cu art. 55 alin. 1 lit. a) din Regulamentul (EU) nr. 2021/2115.

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale:

a) Forma asociativă apicolă să fie legal constituită și să funcționeze, conform legislației naționale în vigoare la data depunerii cererii de plată;

b) Forma asociativă apicolă trebuie să dețină minimum 30 de membri apicultori la data depunerii cererii de plată și să fie împuternicită de membrii acesteia pentru reprezentare și pentru solicitarea sprijinului financiar c) Apicultorii, membrii ai formei asociative apicole trebuie să aibă stupii identificați de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor.

1. Consultanţă în apicultură

Condiții de eligibilitate specifice:

a) Forma asociativă apicolă trebuie să încheie un singur contract de prestări servicii pentru activități de consultanță. Membrii formei asociative nu pot fi furnizori de servicii de consultanță în cadrul intervențiilor apicole pentru perioada 2023-2027.

b) Prestatorul de servicii de consultanță trebuie să fie persoană juridică/persoană fizică autorizată și să dețină cod CAEN pentru servicii de consultanță, iar persoana care asigură consultanța să fie absolvent de învățământ superior cu profil zootehnic și/sau veterinar.

c) Definirea în contract a activităților de consultanță, a perioadelor de realizare a acestora și a documentelor puse la dispoziția formei asociative de către prestator.

d) Activitățile cuprinse în contract trebuie să se desfășoare în termenul stabilit în legislaţia naţională de implementare, iar în cazul contractului multianual acesta trebuie să cuprindă graficul de activități de consultanță pentru fiecare an de cerere în parte.

e) Solicitantul se asigură că activitatea de consultanță cuprinsă în contract este pusă în aplicare la timp, iar obiectivele acesteia sunt îndeplinite.

Beneficiari:

1. beneficiari direcți: formele asociative apicole legal constituite;

2. beneficiari indirecți: apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Solicitanții Programului: formele asociative apicole legal constituite.

Cheltuieli eligibile:

Sprijinul acoperă cheltuielile cu consultanța (asistența tehnică) precum: pentru întocmirea planului de venituri şi cheltuieli în stupină, pentru pregătirea familiilor de albine pentru perioada de iernare, consultanță privind efectuarea tratamentelor pentru combaterea varoozei și nosemozei, organizarea stupăritului pastoral, recoltarea produselor melifere, valorificarea produselor apicole.

2. Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură

Condiții de eligibilitate specifice privind solicitanții:

a) Forma asociativă apicolă trebuie să încheie un contract de prestări servicii pentru organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură cu un furnizor de formare profesională în domeniul apicol, autorizat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației, conform legislației în domeniu;

b) Membrii formei asociative nu pot fi furnizori de servicii de perfecționare în cadrul intervențiilor apicole pentru perioada 2023-2027.

c) Organizarea unui număr maxim de 3 cursuri/an/forma asociativă, cu participare de minimum 10 și maximum 28 de cursanți/curs;

d) Activitățile cuprinse în contractul de prestări servicii pentru organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură trebuie să se desfășoare în termenul stabilit în legislaţia naţională de implementare, iar în cazul contractului multianual acesta trebuie să cuprindă graficul de activități pentru fiecare an de cerere în parte.

Beneficiari:

1. beneficiari direcți: formele asociative apicole legal constituite;

2. beneficiari indirecți: apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Solicitanții Programului: formele asociative apicole legal constituite.

Cheltuieli eligibile:

Sprijinul acoperă cheltuieli cu organizarea de cursuri de perfecționare pe tematici cum ar fi înmulţirea şi exploatarea familiilor de albine, inseminarea artificială a mătcilor, asigurarea stării de sănătate a albinelor, organizarea lucrărilor de primăvara în stupină, îmbunătățirea bazei melifere.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru cheltuieli conform contractului de prestări servicii încheiat între forma asociativă și prestatorul de servicii de consultanță.

100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției fără TVA pentru cheltuieli conform contractului de prestări servicii încheiat între forma asociativă şi prestatorul de servicii pentru organizarea cursurilor de perfecționare în apicultură.

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăși limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 literele (c și d) din Anexa 2 la Acordul OMC privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legata si nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 01-01 - Consultanță în apicultură	Medie		
IS-A 01-02 - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură	Medie		

Descriere

IS-A 01-01 - Consultanță în apicultură

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul contractelor încheiate în anii 2020 -2021 în cadrul PNA de către asociația de apicultori cu prestatorul de servicii pentru acțiuni de consultanță.

IS-A 01-02 - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul contractelor încheiate în anii 2020 -2021 în cadrul PNA de către asociația de apicultori cu prestatorul de servicii pentru cursuri de perfecționare.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 01-01 - Consultanță în apicultură	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	2.000,00	2.000,00	0,00	0,00	0,00	
	O.37 (unitate: Acțiuni)	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 100,00 **Max.:** 50,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	100.000,00	100.000,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00
IS-A 01-02 - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.375,00	1.375,00	0,00	1.375,00	1.375,00	
	O.37 (unitate: Acțiuni)	8,00	14,00	0,00	16,00	16,00	**Suma:** 54,00 **Max.:** 16,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	11.000,00	19.250,00	0,00	22.000,00	22.000,00	74.250,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	222.000,00	238.500,00	0,00	44.000,00	44.000,00	548.500,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	111.000,00	119.250,00	0,00	22.000,00	22.000,00	274.250,00

	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00		50,00	50,00	

INVAPI(55(1)(b)) - - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni

IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.

Cod de intervenție (SM)	IS-A-03
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.
Tipul de intervenție	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.35 Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Majoritatea apicultorilor din România nu au în dotare echipamente de procesare a cerii și ambalare a mierii datorită costurilor mari cu achiziția acestora și prin urmare aceștia sunt nevoiți să facă cheltuieli suplimentare pentru efectuarea unor astfel servicii de procesare și ambalare cu costuri ridicate făcând astfel nerentabilă această activitate, de aceea pentru a reduce costurile, respectiv pentru a crește rentabilitatea acestei activități, asociațiile din domeniu au solicitat această intervenție pentru apicultorii înscriși în această formă de organizare, contribuind în acest fel la îmbunătățirea performanței și

competitivității acestor ferme apicole. Totodată fermele apicole au dificultăți în adoptarea de noi tehnologii din cauza mijloacelor financiare proprii insuficiente și a accesului redus la finanțare. Fermele apicole mici și mijlocii care produc pentru piață în sistem organizat, în special fermele de familie și formele asociative ale acestora, au nevoie de sprijin susținut pentru a valorifica potențialul și a crește competitivitatea.

Intervenția are ca obiectiv îmbunătățirea performanței fermelor apicole din România în ceea ce privește procesarea cerii, comercializarea și ambalarea mierii, sporirea competitivității acestora în ceea ce privește obținerea produselor apicole cu costuri reduse.

Este esențială susținerea sectorului apicol prin orientarea către piață a producătorilor mici și mijlocii, care produc pentru piață în sistem organizat, pentru a deveni competitivi și adaptați la cerințele pieței.

Intervenția apicolă cuprinde următoarele acțiuni: acordarea de sprijin financiar formelor asociative apicole legal constituitepentru achiziția de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali de bună calitate**,** precum și pentru achiziționarea de echipamente pentru ambalarea mierii în vederea unei mai bune comercializări a sortimentelor de miere atât pe piața internă cât și pe piața externă.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate 55 alin. 1 lit. b) din Regulamentul (EU) 2021/2115.

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale:

a) Forma asociativă apicolă să fie legal constituită și să funcționeze, conform legislației naționale în vigoare la data depunerii cererii de plată;

b) Forma asociativă apicolă trebuie să dețină minimum 30 de membri apicultori la data depunerii cererii de plată și să fie împuternicită de membrii acesteia pentru reprezentare și pentru solicitarea sprijinului financiar.

c) Apicultorii, membrii ai formei asociative apicole trebuie să aibă stupii identificați de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor.

1.Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali

Condiții de eligibilitate specifice:

a) să păstreze și să utilizeze echipamentul de procesare a cerii pentru o perioadă de minimum 3 ani;

b) să dețină un spațiu pentru amplasarea echipamentului de procesare a cerii iar urmare implementării investiției acesta trebuie să îndeplinească condițiile aferente legislației naționale în vigoare în domeniul sanitar veterinar;

c) să achiziționeze echipamentul de procesare a cerii o singură dată pe perioada de derulare a intervențiilor apicole, respectiv 2023-2027;

d) echipamentul de procesare a cerii trebuie să fie nou la momentul achiziției,

Beneficiari:

1. beneficiari direcți: formele asociative apicole legal constituite.

2. beneficiari indirecți: apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Solicitanții Programului: formele asociative apicole legal constituite.

Cheltuieli eligibile :

-Echipament pentru procesarea cerii.

2. Achiziția de către formele asociative apicole de echipament pentru ambalare a mierii

Condiții de eligibilitate specifice:

a) să păstreze și să utilizeze echipamentul de ambalare a mierii pentru o perioadă de minimum 3 ani;

b) să dețină un spațiu pentru amplasarea echipamentului de procesare a mierii, iar urmare implementării, acesta trebuie să îndeplinească condițiile aferente legislației naţionale în vigoare;

c) să achiziționeze echipamentul de ambalare a mierii o singură dată pe perioada de derulare a intervențiilor apicole, respectiv 2023-2027;

d) echipamentul pentru ambalare a mierii trebuie să fie nou la momentul achiziției.

Beneficiari:

1. beneficiari direcți: formele asociative apicole legal constituite.

2. beneficiari indirecți: apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Solicitanții Programului: formele asociative apicole legal constituite.

Cheltuieli eligibile :

-Echipament pentru ambalarea mierii.

Achiziționarea echipamentului pentru ambalarea mierii nu include materiale de ambalare precum borcanele de sticlă.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea cheltuielilor cu achiziția echipamentului pentru procesare a cerii.

100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea cheltuielilor de achiziție a echipamentului de ambalare a mierii.

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăsi limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Atenție! Intervențiile în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) în conformitate cu articolul 10 și cu anexa II sunt obligate să respecte criteriul cutiei verzi al OMC. Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 11 litera (b) din Anexa 2 la Acordul OMC privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată si nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 03-01 - Cheltuială per echipament de procesare a cerii	Medie		R.35
IS-A 03-02 - Cheltuială per echipamente de ambalare a mierii	Medie		R.35

Descriere

IS-A 03-01 - Cheltuială per echipament de procesare a cerii

Valoarea sumei unitare planificată a fost stabilită și calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul echipamentelor de procesare a cerii achiziționate de asociația de apicultori în anii 2020 -2021 în cadrul PNA, precum și a prețului mediu de achiziție al acestora.

IS-A 03-02 - Cheltuială per echipamente de ambalare a mierii

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul echipamentelor de ambalare a mierii achiziționate de asociația de apicultori în anii 2020 -2021 în cadrul PNA, precum și a prețului mediu al acestora.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciții financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 03-01 - Cheltuială per echipament de procesare a cerii	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	
	O.37 (unitate: Echipamente)	10,00	9,00	9,00	9,00	9,00	**Suma:** 46,00 **Max.:** 10,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	100.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	460.000,00
IS-A 03-02 - Cheltuială per echipamente de ambalare a mierii	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	13.000,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00	13.000,00	
	O.37 (unitate: Echipamente)	12,00	9,00	9,00	9,00	9,00	**Suma:** 48,00 **Max.:** 12,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	156.000,00	117.000,00	117.000,00	117.000,00	117.000,00	624.000,00
TOTAL	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	512.000,00	414.000,00	414.000,00	414.000,00	414.000,00	2.168.000,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	256.000,00	207.000,00	207.000,00	207.000,00	207.000,00	1.084.000,00

IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor şi a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei

Cod de intervenție (SM)	IS-A-04
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor şi a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei
Tipul de intervenție	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.35 Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Cea mai mare vulnerabilitate a sectorului apicol din România este reprezentată de atacul bolilor și dăunătorilor asupra familiilor de albine, în particular varooza, astfel încât sunt esențiale măsuri de combatere a bolilor și dăunătorilor.

Intervenția are ca obiectiv combaterea dăunătorilor și a bolilor specifice stupilor, prin achiziționarea de produse medicinale veterinare pentru tratarea varoozei și nosemozei.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate cu art. 55 alin. 1 lit. b), pct. (i) din Regulamentul (EU) nr. 2021/2115.

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale:

1. Apicultorul trebuie să dețină competențe în domeniul apiculturii

2. Apicultorii trebuie să dețină stupii identificați de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și

dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor;

3. Produse medicinale veterinare achiziționate trebuie să fie autorizate prin procedură națională sau proceduri comunitare de către Institutul pentru Controlul Produselor Biologice și Medicamentelor de uz Veterinar - ICPBMV sau prin procedura centralizată de către Agenția Europeană a Medicamentelor „EMA";

4. Produse medicinale veterinare pentru tratarea varoozei se achiziționează obligatoriu pentru întreg efectivul de albine deținut de apicultor, indiferent de măsura accesată în cadrul PS PAC 2023-2027;

5. Apicultorul trebuie să dețină și să completeze carnetul de stupină cu toate activitățile desfășurate în cadrul stupinei (minimum urmatoarele activitati trebuie mentionate: mișcarea efectivului, deplasările în pastoral, efectuarea tratamentelor, la data efectuării acestora);

6. Toate familiile de albine deținute (conform certificatului ANZ) atât cele existente precum și cele nou achiziționate prin IS-A-06-01 trebuie să beneficieze de tratament. Condiția de eligibilitate va fi verificată prin certificatul ANZ care trebuie eliberat înainte de data de achiziție de noi familii de albine prin IS-A-06-01 și pe baza documentelor justificative pentru achiziționarea de familii noi de albine pentru a se asigura ca acel tratament va fi aplicat întregului număr de familii de albine;

Beneficiari:

-apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Cheltuieli eligibile

Produse medicinale veterinare pentru tratarea varoozei si a nosemozei.

Prin această intervenţie se decontează maximum 3 produse medicinale veterinare diferite pentru tratarea varoozei și maximum 3 produse medicinale veterinare diferite/beneficiar/an pentru tratarea nosemozei, în limita cantităților/dozelor menționate în prospectul acestora pentru un stup cu familie de albine, până la unități întregi de medicamente în funcție de forma de prezentare.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea produselor medicinale veterinare achiziționate până la data depunerii cererii de plată, de la furnizori autorizați sanitar-veterinar de către ANSVSA

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăsi limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Atenție! Intervențiile în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) în conformitate cu articolul 10 și cu anexa II sunt obligate să respecte criteriul cutiei verzi al OMC. Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 11 litera (b) din Anexa 2 la Acordul OMC privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legata si nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 04-01 - Cheltuială cu medicamente per stupi de albine	Medie		R.35

Descriere

IS-A 04-01 - Cheltuială cu medicamente per stupi de albine

Valoarea sumei unitare planificată a fost stabilită și calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul stupilor de albine tratați de apicultori pentru combaterea varoozei și nosemozei în anii 2020 -2021 în cadrul PNA.

Valoarea sumei unitare planificată a fost stabilită și calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru perioada 2025 - 2027 s-a determinat pe baza istoricului APIA din anul 2023 în funcție de numărul stupilor de albine tratați de apicultori pentru combaterea varoozei și nosemozei si valoarea aferenta tratamentelor.

UA revizuit aferent anului FY 2025 se va aplica începând cu 01 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a versiunii modificate.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 04-01 - Cheltuială cu medicamente per stupi de albine	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1,74	1,74	2,10	2,10	2,10	
	O.37 (unitate: Stupi)	745.598,00	760.017,00	770.000,00	780.000,00	797.241,00	**Suma:** 3.852.856,00 **Max.:** 797.241,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.297.340,00	1.322.430,00	1.617.000,00	1.638.000,00	1.674.206,00	7.548.976,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	2.594.680,00	2.644.860,00	3.234.000,00	3.276.000,00	3.348.412,00	15.097.952,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.297.340,00	1.322.430,00	1.617.000,00	1.638.000,00	1.674.206,00	7.548.976,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței

Cod de intervenție (SM)	IS-A-05
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței
Tipul de intervenție	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.35 Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Gradul scăzut de dotare a fermelor apicole cu unelte și echipamente (apicole), precum și uzura fizică și morală a acestora, conduc la o productivitate scăzută.

Astfel, este necesară dotarea fermelor apicole cu utilaje și echipamente performante, în vederea facilitării fluxurilor optime de producție, în scopul creșterii productivității acestora.

Intervenția apicolă are ca obiectiv achiziționarea de cutii noi în vederea reformării cutiilor uzate în urma deplasării acestora în pastoral, pentru înlocuirea accesoriilor apicole (colectoare de polen, colectoare de propolis, uscător de polen, încălzitor miere, topitor de ceară, maturator), uneltelor și echipamentelor de protecție apicole ca urmare a uzurii pronunțate din cadrul procesului tehnologic și respectiv pentru achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral în vederea dezvoltării stupinelor, precum și creșterii ponderii stupăritului pastoral prin care se asigură o productivitate ridicată, precum și o gamă mai largă de produse apicole de calitate.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate cu art. 55 alin. 1, lit. b), punct. (iv) din Regulamentul (EU) nr. 2021/2115;

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale:

1. apicultorii trebuie să dețină competențe în domeniul apiculturii;

2. apicultorii trebuie să dețină stupii identificați de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor;

3. apicultorii trebuie să dețină și să completeze carnetul de stupină cu toate activităţile desfăşurate în cadrul stupinei (minimum urmatoarele activitati trebuie mentionate : mişcarea efectivului, deplasările în pastoral, efectuarea tratamentelor, la data efectuării acestora);

4 produsele medicinale veterinare pentru tratarea varoozei se achiziționează obligatoriu pentru întreg efectivul de familii dealbine deținut și achiziționat de apicultor, indiferent de intervenția accesată în cadrul PS PAC 2023-2027;

5. toate familiile de albine deținute (conform certificatului ANZ) atât cele existente precum și cele nou achiziționate prin IS-A-06-01 trebuie să beneficieze de tratament. Condiția de eligibilitate va fi verificată prin certificatul ANZ care trebuie eliberat înainte de data de achiziție de noi familii de albine prin IS-A-06-01 și pe baza documentelor justificative pentru achiziționarea de familii noi de albine pentru a se asigura ca acel tratament va fi aplicat întregului număr de familii de albine.

1. Achiziționarea de cutii noi în vederea înlocuirii cutiilor uzate în urma deplasării în pastoral

Condiții de eligibilitate specifice:

a) apicultorii să dețină minimum 75 de familii de albine la data eliberării adeverinței emise de ANZ;

b) cutiile noi trebuie să fie achiziționate de la persoane juridice sau persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale, care produc și/sau comercializează cutii;

c) să achiziționeze cutii noi pe perioada derulării intervențiilor apicole;

d) apicultorii au obligația înlocuirii cutiilor cu cele nou- achiziționate până la efectuarea plății sprijinului financiar;

e) apicultorii să dețină comunicarea pentru deplasare în pastoral, avizată și datată de către consiliul local/primărie, iar achiziția să se facă ulterior datei de deplasare în pastoral.

Cheltuieli eligibile:

-Cutii noi.

2.1 Achiziţionarea de accesorii apicole colectoare de polen și/sau propolis

Condiții de eligibilitate specifice:

a) Accesoriile apicole colectoare de polen și/sau propolis trebuie sa fie noi.

Cheltuieli eligibile:

Apicultorii pot să achiziționeze colectoare de polen și/sau colectoare de propolis pe perioada derulării intervențiilor apicole în fiecare an de cerere de plată.

2.2 Achiziţionarea de accesorii apicole – uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașină de descăpăcit

Condiții de eligibilitate specifice:

a)apicultorul trebuie să păstreze uscătorul de polen, încălzitorul de miere, topitorul de ceară, maturatorul, centrifuga si masina de descapacit minimum 3 ani începând de la data achiziției;

b)toate accesoriile apicole trebuie sa fie noi.

Cheltuieli eligibile:

Apicultorii pot achiziționa o singură dată pe perioada derulării intervențiilor apicole 2023 - 2027: uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară şi maturator, centrifugă și mașină de descăpăcit .

3.Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție

Condiții de eligibilitate specifice:

a) toate unelte apicole și echipamente de protecție trebuie să fie noi.

Cheltuieli eligibile:

Apicultorii pot achiziționa echipament apicol de protecție precum: bluze/jachete apicole, pantaloni sau combinezoane apicole, mască apicolă și mănuși apicole, afumător, daltă apicolă, furculiță pentru

descăpăcit, cuțit pentru descăpăcit, sită filtrare miere o singură dată pe perioada derulării intervențiilor apicole/beneficiar.

4. Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral.

Condiții de eligibilitate specifice:

a) apicultorii trebuie să dețină cel puțin 75 de familii de albine la data eliberării adeverinței emise de ANZ;

b) să păstreze și să utilizeze vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral pentru o perioadă de minimum 3 ani;

c) vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare (inclusiv cele autopropulsate) a stupilor în pastoral trebuie să fie noi la momentul achiziției.

Cheltuieli eligibile:

- vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral o singură dată pe perioada derulării intervențiilor apicole/beneficiar, dar maximum 1 produs din fiecare

Beneficiari pentru toate acțiunile:

-apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

- 100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru achiziția de cutii noi. Se deconteaza un numar de cutii de maxim 20% fata de numarul stupilor cu familii de albine deținute de apicultor la data eliberării adeverinței ANZ și deplasate în pastoral de apicultor.

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea de colectoare de polen și/sau propolis. Se deconteaza un numar de colectoare de polen si/sau propolis de maxim 20% din numarul stupilor cu familii de albine deținuți de apicultor la data eliberării adeverinței ANZ.

- 100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea achiziției de uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă și mașină de descăpăcit.

- 100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea achiziției de unelte și echipamente de protecție apicole.

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea achiziției de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral. Limita maximă de decontare a vehiculelor tractabile (remorci apicole) și a echipamentelor de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral este de 6.000 euro pentru fiecare în parte.

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăsi limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Atenție! Intervențiile în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) în conformitate cu articolul 10 și cu anexa II sunt obligate să respecte criteriul cutiei verzi al OMC. Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Nu este cazul.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 05-01 - Cheltuială per alte unități:cutii	Medie		R.35
IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii apicole	Medie		R.35
IS-A 05-02-01 - Achiziționarea de accesorii apicole colector de polen şi/sau propolis	Medie		R.35
IS-A 05-02-02 - Achiziționarea de accesorii apicole - uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașina de descăpăcit	Medie		R.35
IS-A 05-03 - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție	Medie		R.35
IS-A 05-04 - Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral	Medie		R.35

Descriere

IS-A 05-01 - Cheltuială per alte unități:cutii

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul cutiilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul pastoral în anii 2020 -2021 în cadrul PNA.

Unitate de masura: echipament = cutie

IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii apicole

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul accesoriilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul pastoral în anii 2020 - 2021 în cadrul PNA.

IS-A 05-02-01 - Achiziționarea de accesorii apicole colector de polen şi/sau propolis

In PS PAC 2023-2024, prin operațiunea IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii apicole, apicultorii, puteau achiziționa atât accesorii apicole colector de polen / propolis anual, dar și uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară și maturator pentru care se acorda sprijin o singură data pe întreaga perioada programatica / beneficiar. Pentru o implementare adecvată s-a luat in considerare începând cu anul 2025 împărțirea IS-A 05-02 în IS-A 05-02 - 01 - Achiziționarea de accesorii apicole - doar pentru achizițiile anuale colector de polen / propolis și IS-A 05-02 - 02 - Achiziționarea de accesorii apicole – prin care apicultorii primesc sprijin o singură data pe întreaga perioada programatica / beneficiar pentru achiziția de uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă și mașina de descăpăcit.

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată începând cu anul 2025 pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2025 -2027 s-a determinat în funcție de numărul accesoriilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul în anul 2023 în cadrul PS 2023-2027.

UA revizuit aferent anului FY 2025 se va aplica începând cu 01 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a versiunii modificate.

IS-A 05-02-02 - Achiziționarea de accesorii apicole - uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașina de descăpăcit

In PS PAC 2023-2024, prin operațiunea IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii apicole, apicultorii, puteau achiziționa atât accesorii apicole colector de

polen / propolis anual, dar și uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară și maturator pentru care se acorda sprijin o singură data pe întreaga perioada programatica / beneficiar. Pentru o implementare adecvată s-a luat in considerare începând cu anul 2025 împărțirea IS-A 05-02 în IS-A 05-02 - 01 - Achiziționarea de accesorii apicole - doar pentru achizițiile anuale colector de polen / propolis și IS-A 05-02 - 02 - Achiziționarea de accesorii apicole – prin care apicultorii primesc sprijin o singură data pe întreaga perioada programatica / beneficiar pentru achiziția de uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașina de descăpăcit).

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată începând cu anul 2025 pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2025 -2027 s-a determinat în funcție de numărul accesoriilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul în anul 2023 în cadrul PS 2023-2027.

UA revizuit aferent anului FY 2025 se va aplica începând cu 01 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a versiunii modificate.

IS-A 05-03 - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul uneltelor și echipamentelor de protecție achiziționate de apicultorii care practică stupăritul pastoral în anii 2020 -2021 în cadrul PNA.

IS-A 05-04 - Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul vehiculelor tractabile (remorci apicole), precum și echipamentelor de încărcare descărcare a stupilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul pastoral în anii 2020 -2021 în cadrul PNA.

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2025 -2027 s-a determinat în funcție de numărul vehiculelor tractabile (remorci apicole), precum și echipamentelor de încărcare-descărcare a stupilor achiziționate de apicultorii care practică stupăritul pastoral în anul 2023 în cadrul PS 2023-2027.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 05-01 - Cheltuială per alte unități:cutii	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	
	O.37 (unitate: Echipamente)	19.642,00	19.700,00	19.600,00	18.499,00	18.499,00	**Suma:** 95.940,00 **Max.:** 19.700,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	392.840,00	394.000,00	392.000,00	369.980,00	369.980,00	1.918.800,00
IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	50,00	50,00				

apicole	O.37 (unitate: Apicultori)	4.000,00	3.589,00				**Suma:** 7.589,00 **Max.:** 4.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	200.000,00	179.450,00				379.450,00
IS-A 05-02-01 - Achiziționarea de accesorii apicole colector de polen și/sau propolis	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			16,00	16,00	16,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)			1.003,00	941,00	847,00	**Suma:** 2.791,00 **Max.:** 1.003,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			16.050,00	15.050,00	13.550,00	44.650,00
IS-A 05-02-02 - Achiziționarea de accesorii apicole - uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașina de descăpăcit	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			180,00	180,00	180,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)			803,00	753,00	678,00	**Suma:** 2.234,00 **Max.:** 803,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			144.450,00	135.450,00	121.950,00	401.850,00
IS-A 05-03 - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)	4.109,00	3.840,00	3.010,00	2.687,00	2.187,00	**Suma:** 15.833,00 **Max.:** 4.109,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	205.450,00	192.000,00	150.500,00	134.350,00	109.350,00	791.650,00
IS-A 05-04 - Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)	253,00	253,00	198,00	189,00	187,00	**Suma:** 1.080,00 **Max.:** 253,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	759.000,00	759.000,00	593.800,00	568.200,00	561.994,00	3.241.994,00

TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	3.114.580,00	3.048.900,00	2.593.600,00	2.446.060,00	2.353.648,00	13.556.788,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.557.290,00	1.524.450,00	1.296.800,00	1.223.030,00	1.176.824,00	6.778.394,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor

Cod de intervenție (SM)	IS-A-06
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor
Tipul de intervenție	INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.35 Ponderea stupilor care beneficiază de sprijin din partea PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Valoarea genetică a materialului biologic apicol trebuie să asigure cererea apicultorilor pentru achiziția de mătci selecționate și familii de albine prin aplicarea controlată a tehnologiilor apicole de multiplicare.

Înființarea, susținerea și dezvoltarea stupinelor de multiplicare a fost o consecință a cererii apicultorilor de extindere a exploatațiilor apicole prin achiziția de material biologic de calitate (mătci și familii de albine) provenit din stupine controlate și autorizate, pentru a compensa pierderile familiilor de albine suferite ca urmare a aplicării tratamentelor fitosanitare pentru combaterea dăunătorilor și agenților patogeni la plantele cu polenizare entomofile.

Intervenția are drept obiectiv achiziționarea de material biologic (mătci și/sau familii de albine) în vederea păstrării și conservării rasei Apis Melifera Carpatica, precum și achiziționarea de accesorii apicole în vederea susținerii stupinelor de elită și multiplicare pentru obținerea de material genetic performant care să asigure creșterea familiilor de albine, a productivității și a calității produselor apicole.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate cu art. 55 alin. 1 lit. b) punctul (iii) din

Regulamentul (EU)nr. 2021/2115.

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale

a) apicultorul trebuie să dețină competențe în domeniul apiculturii;

b) apicultorii trebuie să dețină stupii identificați de ANZ conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor;

c) apicultorul trebuie să dețină şi să completeze carnetul de stupină cu toate activitățile desfășurate în cadrul stupinei (minimum urmatoarele activitati trebuie mentionate : mișcarea efectivului, deplasările în pastoral, efectuarea tratamentelor, la data efectuării acestora);

d) Produsele medicinale veterinare pentru tratarea varoozei se achiziționează obligatoriu pentru întreg efectivul de familii de albine deținut și achiziționat de apicultor, indiferent de intervenția accesată în cadrul PS PAC 2023-2027;

e) Toate familiile de albine deținute (conform certificatului ANZ) atât cele existente precum și cele nou achiziționate prin IS-A-06-01 trebuie să beneficieze de tratament. Condiția de eligibilitate va fi verificată prin certificatul ANZ care trebuie eliberat înainte de data de achiziție de noi familii de albine prin IS-A-06-01 și pe baza documentelor justificative pentru achiziționarea de familii noi de albine pentru a se asigura ca acel tratament va fi aplicat întregului număr de familii de albine.

1.1 Achiziționarea de mătci pentru apicultură

Condiții de eligibilitate specifice:

a) pentru aplicanții care solicită sprijin pentru achiziția de mătci, aceștia pot achiziționa mătci începând din data de 15 martie a fiecărui an, din stupine de elită și/sau multiplicare autorizate de ANZ;

b) mătcile achiziționate trebuie să fie marcate în conformitate cu Codul internațional de marcare a mătcilor pentru anul apicol în care acestea se achiziționează.

Cheltuieli eligibile

Mătci - obligatoriu doar împreună cu tratamentul pentru tratarea varoozei necesar întregului efectiv de familii de albine, atât cel deținut, cât și cel achiziționat

1.2 Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură

a) pentru aplicanții care solicită sprijin pentru achiziția de familii de albine, aceștia pot achiziționa familiile de albine începând din data de 15 martie a fiecărui an, din stupine identificate în baza de date a ANZ, potrivit Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017;

b) familiile de albine achiziționate prin intermediul acestei intervenții trebuie să conțină mătci achiziționate de la stupine de elită și/sau multiplicare;

c) mătcile din familiile de albine achiziționate trebuie să fie marcate în conformitate cu Codul internațional de marcare a mătcilor pentru anul apicol în care acestea se achiziționează.

Cheltuieli eligibile:

Familii de albine - obligatoriu doar împreună cu tratamentul pentru tratarea varoozei necesar întregului efectiv de familii de albine, atât cel deținut, cât și cel achiziționat

2. Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare

Condiții de eligibilitate specifice:

a) stupina de elită/multiplicare să fie autorizată de ANZ,

b) apicultorul sa fie deținător al stupinei de multiplicare/stupinei de elită,

c) accesoriile achiziționate trebuie să fie noi la momentul achiziției,

d) kitul de inseminare artificială a mătcilor trebuie să conțină cel puțin microscop, butelie CO_2, aparat de inseminare și seringă inseminare,

d) apicultorul trebuie să păstreze accesoriile achiziționate minimum 3 ani, începând de la data achiziției.

Cheltuieli eligibile :

-accesorii apicole precum: incubator de creștere a mătcilor, incubator de transport botci, kit de inseminare

Achiziția accesoriilor se decontează o singură dată pe perioada derulării PS PAC (intervențiilor apicole) per beneficiar, dar maximum un produs din fiecare.

Beneficiari pentru toate acțiunile aferente intervenției:

-apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituit.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru achiziția unui număr maxim de 75 de familii de albine în cazul apicultorilor care dețin maximum 75 de familii de albine la data eliberării adeverinței ANZ.

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru achiziția unui număr maxim de familii de albine echivalent cu 75% din familiile de albine deținute de către apicultor la data eliberării adeverinței ANZ, dar nu mai mult de 100 de familii, în cazul apicultorilor care dețin peste 75 de familii de albine.

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru achiziția unui număr maxim de mătci egal cu numărul de familii de albine deținute la data eliberării adeverinței ANZ.

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru decontarea achiziției de incubator de creștere a mătcilor, incubator de transport botci și kit de inseminare artificială a mătcilor .

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăsi limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Atenție! Intervențiile în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) în conformitate cu articolul 10 și cu anexa II sunt obligate să respecte criteriul cutiei verzi al OMC. Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Nu este cazul.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 06-01 - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură	Medie		R.35
IS-A 06-01-01 - Achiziționarea de matci pentru apicultură	Medie		R.35
IS-A 06-01-02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură	Medie		R.35
IS-A 06-02 - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare	Medie		R.35

Descriere

IS-A 06-01 - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de familiile/mătcile achiziționate de apicultori în anii 2020 -2021 în cadrul PNA, precum și a prețului mediu al acestora.

IS-A 06-01-01 - Achiziționarea de matci pentru apicultură

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru perioada 2025 -2027 s-a determinat în funcție de familiile/mătcile achiziționate de apicultori în anul 2023 , precum și a prețului mediu al acestora.

În PS PAC 2023-2024 prin operațiunea IS-A 06-01 - Achiziționarea de mătci și/sau familii de albine pentru apicultură apicultorii puteau solicita sprijin atât pentru achiziția de mătci cât și pentru familii de albine. Având în vedere diferențele semnificative între valorile materialului biologic sprijinit s-a considerat necesar să se introducă începând cu anul 2025 două operațiuni distincte prin IS-A 06-01 – 01 - Achiziționarea de mătci pentru apicultură și IS-A 06-01 - 02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură.

UA revizuit aferent anului FY 2025 se va aplica începând cu 01 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a versiunii modificate.

IS-A 06-01-02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru perioada 2025 -2027 s-a determinat în funcție de familiile/mătcile achiziționate de apicultori în anul 2023 , precum și a prețului mediu al acestora.

În PS PAC 2023-2024 prin operațiunea IS-A 06-01 - Achiziționarea de mătci și/sau familii de albine pentru apicultură apicultorii puteau solicita sprijin atât pentru achiziția de mătci cât și pentru familii de albine. Având în vedere diferențele semnificative între valorile materialului biologic sprijinit s-a considerat necesar să se introducă începând cu anul 2025 două operațiuni distincte prin IS-A 06-01-01 - Achiziționarea de mătci pentru apicultură și IS-A 06-01-02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură.

UA revizuit aferent anului FY 2025 se va aplica începând cu 01 ianuarie 2025, data intrării în vigoare a versiunii modificate.

IS-A 06-02 - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul de beneficiari deținători ai stupinelor de elită și multiplicare în anii 2020 -2021 în cadrul PNA, precum și a numărului de ferme de elită și multiplicare..

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027

IS-A 06-01 - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	30,00	30,00				
	O.37 (unitate: Regină și albine)	83.150,00	85.000,00				**Suma:** 168.150,00 **Max.:** 85.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	2.494.500,00	2.550.000,00				5.044.500,00
IS-A 06-01-01 - Achiziționarea de matci pentru apicultură	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			7,00	7,00	7,00	
	O.37 (unitate:)			35.621,00	36.025,00	36.227,00	**Suma:** 107.873,00 **Max.:** 36.227,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			249.344,00	252.174,00	253.591,00	755.109,00
IS-A 06-01-02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			30,00	30,00	30,00	
	O.37 (unitate:)			79.690,00	80.594,00	81.047,00	**Suma:** 241.331,00 **Max.:** 81.047,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			2.390.686,00	2.417.826,00	2.431.409,00	7.239.921,00
IS-A 06-02 - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)	90,00	90,00	85,00	85,00	80,00	**Suma:** 430,00 **Max.:** 90,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	90.000,00	90.000,00	85.000,00	85.000,00	80.000,00	430.000,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	5.169.000,00	5.280.000,00	5.450.060,00	5.510.000,00	5.530.000,00	26.939.060,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	2.584.500,00	2.640.000,00	2.725.030,00	2.755.000,00	2.765.000,00	13.469.530,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

ACTLAB(55(1)(c)) - - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine

IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine

Cod de intervenție (SM)	IS-A-07
Denumire intervenție	Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine
Tipul de intervenție	ACTLAB(55(1)(c)) - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Având în vedere importurile masive de miere de calitate îndoielnică din Ucraina și China care au pătruns în ultimii ani pe piața din România la prețuri de dumping (prețuri sub costul de producție) și luând în considerare că apicultorii români nu aveau posibilitatea efectuării analizelor prin care să demonstreze calitatea mierii obținută datorită costului ridicat al acestora, asociațiile reprezentative din sectorul apicol au solicitat MADR includera acestei intervenții ca măsură de sprijin și de protecție pentru apicultorii autohtoni, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă a economiei locale prin comercializarea produselor apicole.

Intervenția apicolă are ca obieciv decontarea analizelor fizico-chimice/reziduurilor care să ateste calitatea mierii.

Acțiunile mentionate mai sus sunt încadrate în conformitate cu art. 55 alin. 1 lit. c) din Regulamentul (EU)

nr. 2021/2115.
Toți solicitanți care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la o plată.

Condiții de eligibilitate

1.apicultorul trebuie să deţină competenţe în domeniul apiculturii;

2.apicultorii trebuie să deţină stupii identificaţi de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor;

3. exploatațiile apicole să fie înregistrate la Direcţia sanitară veterinară şi pentru siguranţa alimentelor județeană, respectiv a municipiului Bucureşti;

4. analizele fizico-chimice ale mierii trebuie să fie efectuate la un laborator autorizat sanitar-veterinar;

5. analizele pentru reziduuri de substanțe antimicrobiene vor fi efectuate la un laborator autorizat sanitar-veterinar;

6.apicultorul trebuie să dețină și să completeze carnetul de stupină cu toate activitățile desfășurate în cadrul stupinei (minimum urmatoarele activitati trebuie mentionate : mișcarea efectivului, efectuarea tratamentelor, deplasările în pastoral la data efectuării acestora);

7.produsele medicinale veterinare pentru tratarea varoozei se achiziționează obligatoriu pentru întreg efectivul de familii dealbine deținut și achiziționat de apicultor, indiferent de intervenția accesată în cadrul PS PAC 2023-2027;

8.setul de bază de analize fizico - chimice care atestă calitatea mierii şi trebuie să cuprindă cel puţin 5 determinări dintre următoarele:

a) determinarea hidroximetilfurfuralului (HMF) din miere;

b) determinarea glucozei şi fructozei însumate din miere;

c) determinarea conţinutului de apă;

d) determinarea indicelui diastazic;

e) determinarea zaharozei;

f) indicele polenic pentru mierea monofloră;

g) examen organoleptic;

h) aciditatea;

i) conductivitatea electrică;

9. setul minimal de analizele de determinare a reziduurilor va fi detaliat în cadrul naţional de implementare.

Cheltuieli eligibile :

- analize fizicochimice care atestă calitatea mierii;
- prețul pentru analize de determinare a reziduurilor;

Beneficiari:

-apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

- 100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru cel puțin 5 determinări din setul de analize fizico-chimice care atestă calitatea mierii

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru analize de determinare a reziduurilor.

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăși limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 litera (e) din Anexa 2 la Acordul OMC privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 07-01 - Sprijin analiza produse apicole	Medie		

Descriere

IS-A 07-01 - Sprijin analiza produse apicole

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării anterioare, respectiv previzionarea sumei unitare planificată pentru exercițiul financiar 2023 -2027 s-a determinat în funcție de numărul apicultorilor beneficiari ai decontării analizelor fizico-chimice ale mierii în anii 2020 - 2021 în cadrul PNA, precum și a prețului mediu a setului de analize.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 07-01 - Sprijin analiza produse apicole	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	30,00	30,00	30,00	30,00	30,00	
	O.37 (unitate: Apicultori)	5.033,00	4.800,00	4.510,00	4.486,00	4.486,00	**Suma:** 23.315,00 **Max.:** 5.033,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	151.000,00	144.000,00	135.300,00	134.600,00	134.600,00	699.500,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	302.000,00	288.000,00	270.600,00	269.200,00	269.200,00	1.399.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	151.000,00	144.000,00	135.300,00	134.600,00	134.600,00	699.500,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PROMOBEES(55(1)(f)) - - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole

IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole

Cod de intervenție (SM)	IS-A-02
Denumire intervenție	Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole
Tipul de intervenție	PROMOBEES(55(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole
Indicator comun de realizare	O.37. Numărul de acțiuni sau unități destinate conservării sau îmbunătățirii apiculturii

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Producătorii mici și mijlocii din sectorul apicol întâmpină dificultăți în ceea ce privește comercializarea produselor apicole obținute în fermele apicole.

Acest lucru se datorează în mare măsură lipsei serviciilor de marketing, promovare, consiliere și informații de piață pe care apicultorii nu și le pot permite datorită costurilor ridicate a acestor servicii.

Intervenția apicolă are ca obiectiv îmbunătățirea comercializării produselor apicole, precum și performanța producătorilor mici și mijlocii din sectorul apicol din România prin acordarea de sprijin financiar formelor asociative apicole legal constituite pentru servicii de marketing și promovare, inclusiv informații de piață, consiliere și promovare referitoare la anumite produse apicole.

Este esențială sprijinirea susținută a acestei intervenții pentru orientarea către piață a producătorilor mici și mijlocii, care produc pentru piață în sistem organizat, pentru a deveni competitivi și adaptați la cerințele pieței.

Acțiunile menționate mai sus sunt încadrate în conformitate cu 55 alin. 1 lit. f) din Regulamentul (EU) nr. 2021/2115;

Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate generale

a) Forma asociativă apicolă să fie legal constituită și să funcționeze, conform legislației naționale în vigoare la data depunerii cererii de plată;

b) Forma asociativă apicolă trebuie să dețină minimum 30 de membri apicultori la data depunerii cererii de plată și să fie împuternicită de membrii acesteia pentru reprezentare și pentru solicitarea sprijinului financiar;

c) Apicultorii, membrii ai formei asociative apicole trebuie să aibă stupii identificați de ANZ, conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 251/2017 pentru aprobarea Sistemului unitar de identificare a stupinelor și stupilor.

Condiții de eligibilitate specifice:

a) forma asociativă apicolă trebuie să încheie un contract de prestări servicii pentru activitățile de promovare în domeniul apicol;

b) membrii formei asociative nu pot fi furnizori de servicii de promovare în cadrul intervențiilor apicole

c) prestatorul de servicii de promovare trebuie să dețină cod CAEN specific;

d) definirea clară în contract a activităților de promovare și perioadele de realizare a acestora, a documentelor/ materialelor, respectiv publicații, foto, audio, video, mostre, puse la dispoziția formei asociative de către prestator conform contractului;

e) activitățile cuprinse în contract trebuie să se desfășoare în termenul stabilit în legislația națională de implementare pentru care se solicită sprijin financiar, iar în cazul contractului multianual acesta trebuie să cuprindă graficul de activități de promovare pentru fiecare an de cerere în parte;

f) solicitantul se asigură că activitățile de promovare cuprinse în contract sunt puse în aplicare la timp, iar obiectivele acesteia sunt îndeplinite.

Cheltuieli eligibile: acțiuni de promovare a apiculturii care cuprind acțiuni precum:

-activități de publicitate, respectiv presă scrisă/tipărituri, afișe, panouri, broșuri, reclame TV, radio, online;

-organizarea de târguri comerciale cu specific apicol;

-organizarea de conferințe, evenimente ce au ca temă promovarea apiculturii și a produselor apicole;

-organizarea de zile de degustare.

Beneficiari:

1. beneficiari direcți: formele asociative apicole legal constituite;

2. beneficiari indirecți: apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, persoane fizice autorizate,

întreprinderi individuale și întreprinderi familiale constituite potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 182/2016, membrii în forme asociative apicole legal constituite.

Solicitanții Programului: formele asociative apicole legal constituite.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

-100% din prețul fără TVA în limita alocării intervenției pentru cheltuieli cu organizarea de târguri, expoziții, conferințe, evenimente ce au ca temă promovarea apiculturii și a produselor apicole, publicitate, zile de degustare.

Daca valoarea aferentă cererilor de plata eligibile va depăsi limita alocării anuale a intervenției, ajustate în concordanță cu predeverile art. 101 alin. 3 litera c) din Regulamentul (UE) 2021/2115, atunci limita maximă a sprijinului va fi revizuită, cu respectarea cuantumului unitar mediu, în baza unui act legislativ de implementare in care se va detalia modalitatea de aplicare a sprijinului per beneficiar in conditii de echitate privind dreptul de plată şi asigurarea unui tratament nediscriminatoriu.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 litera (f) din Anexa 2 la Acordul OM privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-A 02-01 - Cheltuială per acțiune de promovare	Medie		

Descriere

IS-A 02-01 - Cheltuială per acțiune de promovare

Valoarea sumei unitare planificată a fost calculată pe baza datelor aferente programării de promovare a contractelor încheiate în anii 2020 -2021 în cadrul PNA de către asociația de apicultori cu prestatorul de servicii pentru acțiuni de promovare.

Precizăm că măsura de promovare apiculturii și a produselor apicole a fost implementată în anii 2020 -2021 în cadrul PNA, și prin urmare valoarea sumei unitare planificată a fos calculată pe baza datelor din anii menționați.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-A 02-01 - Cheltuială per acțiune de promovare	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	
	O.37 (unitate: Acțiuni)	83,00	83,00	67,00	68,00	68,00	**Suma:** 369,00 **Max.:** 83,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	124.500,00	124.500,00	100.500,00	102.000,00	102.000,00	553.500,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	249.000,00	249.000,00	201.000,00	204.000,00	204.000,00	1.107.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	124.500,00	124.500,00	100.500,00	102.000,00	102.000,00	553.500,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

Vin

RESTRVINEY(58(1)(a)) - - restructurarea și conversia plantațiilor viticole

IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole

Cod de intervenție (SM)	IS-V-01
Denumire intervenție	Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
Tipul de intervenție	RESTRVINEY(58(1)(a)) - restructurarea și conversia plantațiilor viticole
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

La nivel național cu exceptia Regiunii București-Ilfov (RO 32), care este o regiune majoritar urbană și care nu este înscrisă în R.P.V. cu suprafețe cultivate cu struguri nobili pentru vin, toate regiunile sunt eligibile pentru finanțare, iar nivelul sprijinului se situează până la 75% din costurile aferente implementării fiecărei activități din cadrul acestui tip de intervenție.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
COMPWINE(57(a)) îmbunătățirea sustenabilității economice și a competitivității producătorilor de vin din Uniune
SUSTWINE(57(b)) contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la îmbunătățirea sustenabilității sistemelor de producție și la reducerea impactului asupra mediului al sectorului vitivinicol al Uniunii, inclusiv prin sprijinirea viticultorilor în ceea ce privește reducerea utilizării datelor de intrare și punerea în aplicare a unor metode și practici de cultivare mai sustenabile din punct de vedere ecologic

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.26 Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea intervenției

Prin accesarea acestui tip de intervenții, producătorii din România reusesc să-şi restructureze sau modernizeze suprafeţele cu viţă-de-vie care să conducă la creşterea competitivităţii producătorilor de vin,

prin adaptarea producţiei la cerinţele actuale ale pieţei.

Este esenţială sprijinirea susţinută a sectorului vitivinicol, orientarea către piaţă a producătorilor mici şi mijlocii, care produc pentru piaţă în sistem organizat, pentru a deveni competitivi şi adaptaţi la cerinţele pieţei.

Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze parțial cheltuielile eligibile cu punerea în aplicare a acțiunilor de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, care conduc la creşterea competitivităţii producătorilor vitivinicoli prin adaptarea producției la cererea pieţei.

Ansamblul de acțiuni eligibile care, prin realizarea lor, conduc la creşterea competitivităţii producătorilor vitivinicoli prin adaptarea producţiei la cererea pieţei, poartă denumirea de programe de restructurare/reconversie.

Acțiunile eligibile sunt cele prevăzute la art. 58 alin. 1 lit. a) pct. (i) – (iv) din Regulamentul (EU) nr. 2021/2115.

Nu există criterii de selecție pentru o intervenție. Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

Condiții de eligibilitate

Beneficiari eligibili sunt producătorii viticoli care dețin și/sau exploatează suprafețe de vită-de-vie înregistrate în RPV.

Programele de restructurare/reconversie pentru care se acordă sprijin financiar trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

a) suprafața minimă a programului și a parcelei viticole care poate beneficia de sprijin la restructurare/reconversie să fie în conformitate cu prevederile legislației naționale;

b) soiurile de struguri pentru vin folosite la plantare să fie în conformitate cu prevederile legislației naționale;

c) materialul săditor folosit să fie din categoria biologică admisă de legislația în vigoare pentru înființarea plantațiilor viticole;

d) la realizarea programelor de restructurare/reconversie este interzisă utilizarea de materiale recuperate, precum spalieri, tutori sau sârmă;

e) pentru investițiile în irigații, este necesară existența unui sistem de contorizare a apei care să permită măsurarea utilizării apei la nivelul investiției sprijinite;

f) în cazul replantării plantațiilor viticole din motive sanitare sau fitosanitare beneficiarii respectă prevederile Directivei 2000/29/CE a Consiliului.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale unui program de restructurare/reconversie suportate efectiv de beneficiar.

Asistența financiară din partea Uniunii nu depășește 75% din costurile eligibile efective ale restructurării și reconversiei plantațiilor viticole, iar **pentru pantele abrupte și terasele din zonele în care înclinarea este mai mare de 40 % asistența financiară respectivă poate ajunge până la 80 % din costurile efective ale restructurării și conversiei plantațiilor** viticole *(în România, toate regiunile, mai putin Regiunea București-Ilfov se incadrează în categoria regiunilor mai puțin dezvoltate).*

Cheltuielile aferente replantării plantațiilor viticole din motive sanitare sau fitosanitare să **nu depășească 15%** din cheltuielile anuale totale privind restructurarea/reconversia plantațiilor viticole, în cursul aceluiași exercițiu financiar și nu acoperă costurile de defrișare sau compensarea veniturilor pierdute.

Valoarea programelor de restructurare/reconversie care vizează și acțiuni care asigură posibile economii de apă, poate contribuii la asigurarea respectării prevederilor art. 60 alin. (4) din Reg. 2021/2115.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Investițiile în sistemele de irigații prevăd contorizarea apei, care permite măsurarea utilizării apei la nivelul investiției sprijinite, în cazul în care nu este deja realizată.

A. Investiții care vizează îmbunătățirea unei instalații de irigații existente sau a unui element al

infrastructurii de irigații:

(a) investiția asigură posibile economii de apă, în urma evaluării ex ante de minimum 5%;

(b) dacă investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 5% sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (după caz), care să contribuie la obținerea stării bune a respectivelor corpuri de apă;

Niciuna din condițiile menționate la punctele (a) și (b), indicate anterior, nu se aplică unei investiții într-un echipament existent care afectează numai eficiența energetică sau a unei investiții în vederea utilizării apei recuperate care nu afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață.

Se poate acorda sprijin pentru investiții în utilizarea apei recuperate ca sursă alternativă de alimentare cu apă numai dacă furnizarea și utilizarea acestei ape sunt în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului.

B. Investiții care au ca rezultat o mărire netă a suprafeței irigate care afectează un corp anume de apă subterană sau de suprafață:

(a) starea corpului de apă nu a fost identificată ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă

și

(b) o analiză de impact asupra mediului arată că investiția nu va avea niciun impact negativ semnificativ asupra mediului. Analiza impactului asupra mediului va fi realizată sau aprobată de către autoritatea competentă.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 11 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 01-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per ha	Medie		R.26; R.9

Descriere

IS-V 01-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per ha

Rambursarea a maximum 75% din costurile eligibile per proiect, suportate efectiv de beneficiar.
Valoarea sumei unitare planificată pentru 2024 în euro a fost *stabilită pe baza devizelor elaborate de ICDVV Valea Calugareasca*

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 01-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per ha	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	27.175,00	27.175,00	27.175,00	27.175,00	27.175,00	
	O.36 (unitate: Hectare)	24,69	69,91	66,24	684,00	684,00	**Suma:** 1.528,84 **Max.:** 684,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	670.951,00	1.899.804,00	1.800.072,00	18.587.700,00	18.587.700,00	41.546.227,00

INVWINE(58(1)(b)) - - investiții în active corporale și necorporale în sistemele de creștere a viticulturii, cu excepția operațiunilor relevante pentru tipul de intervenție prevăzut la litera (a), a instalațiilor de prelucrare și a infrastructurii unității de vinificație, precum și a structurilor și instrumentelor de comercializare

IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale

Cod de intervenție (SM)	IS-V-02
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale
Tipul de intervenție	INVWINE(58(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale în sistemele de creștere a viticulturii, cu excepția operațiunilor relevante pentru tipul de intervenție prevăzut la litera (a), a instalațiilor de prelucrare și a infrastructurii unității de vinificație, precum și a structurilor și instrumentelor de comercializare
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
PERFWINE(57(d)) îmbunătățirea performanței întreprinderilor vitivinicole din Uniune și a adaptării lor la exigențele pieței, precum și sporirea competitivității lor pe termen lung în ceea ce privește producerea și comercializarea produselor vitivinicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele sustenabile

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea intervenției

Acest tip de intervenție conduce la îmbunătățirea performanței întreprinderilor vitivinicole din România și adaptarea lor la exigențele pieței, precum și sporirea competitivității acestora pe termen lung în ceea ce privește producerea și comercializarea produselor vitivinicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele durabile. Prin accesarea acestui tip de intervenții, producătorii vitivinicoli din România vor putea să-și îmbunătățească performanța, să se adapteze și să se dezvolte în raport cu cerințele pieței oferind produse îmbunătățite calitativ dar și cu o vizibilitate sporită pe piața internă și

externă.

Interventia constă în sprijinirea realizării investițiilor în active corporale și necorporale în sisteme de plantații viticole cât și investițiile în active corporale și necorporale, în instalații de prelucrare și în infrastructura unității de vinificație, precum și în structurile și instrumentele de comercializare, fiind excluse însă operațiunile relevante cuprinse în cadrul intervenției de restructurare și reconversia a plantațiilor viticole.

Beneficiari

·Beneficiarii acestei intervenții sunt producătorii viticoli care dețin plantații viticole înscrise în Registrul plantaţiilor viticole.

Condiții de eligibilitate

·Solicitanții acestei intervenții trebuie să fie deținători de plantaţii viticole înscrise în Registrul plantaţiilor viticole (R.P.V) si să dețină declarație de recoltă la momentul depunerii proiectelor de investiții.

·Întreprinderea nu este considerată „întreprindere în dificultate" .

Nu există criterii de selecție pentru o intervenție. Toți solicitanții care îndeplinesc condițiile de eligibilitate au dreptul la plată.

În cadrul intervenției sunt eligibile urmatoarele cheltuieli:

a) construirea /extinderea/ modernizarea imobilelor destinate vinificaţiei, a laboratoarelor pentru controlul calităţii, a imobilelor cu destinaţia de prezentare şi vânzare, precum şi a spaţiilor de degustare, inclusiv investiții în căile de acces din interiorul exploatațiilor viticole ;

b) renovarea, reabilitarea şi/sau modernizarea clădirilor pentru recepţie, producţie, ambalare, depozitare, precum şi a laboratoarelor pentru controlul calităţii, a imobilelor cu destinaţia de prezentare şi vânzare şi a spațiilor de degustare;

c) achiziţia instalaţiilor sau echipamentelor aferente recepţiei, producţiei, ambalării, depozitării, pentru laboratoarele pentru controlul calităţii, pentru imobilele cu destinaţia de prezentare şi vânzare, precum şi pentru spațiile de degustare;

d) costuri generale legate de cheltuielile privind onorariile/tarifele pentru specialişti (arhitecţi şi/sau ingineri, consultanţi de orice fel), pentru consultanţă, studii de fezabilitate, achiziţie de patente şi licenţe, înregistrarea mărcilor şi desenelor industriale, cheltuieli de autorizare. Cheltuielile necorporale eligibile sunt cele strict legate de imobilizările corporale eligibile aferente programului;

e) achiziția de echipamente/utilaje în sisteme de plantații viticole, inclusiv remorcile tehnologice specializate pentru plantațiile viticole, în conformitate cu prevederile art. 22 din Regulamentul nr. 2022/126, fiind excluse cheltuielile eligibile din cadrul interventiei de restructurare si reconversie a plantatiilor viticole.

Activele corporale și necorporale achiziționate de către beneficiar sunt utilizate în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) din Regulamentul nr. 2022/126. Investițiile în active corporale sau necorporale se finanțează având în vedere prevederile art. 11 alin. (2) din Regulamentul nr. 2022/126. Când investițiile în active corporale constau în sisteme care generează energia, condiția este ca energia generată să nu depășească, din punct de vedere cantitativ, energia care poate fi utilizată anual pentru activitățile normele ale beneficiarului (fără ca solicitantul să fie prosumator)

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părti din costurile eligibile ale unui program de investiții suportate efectiv de beneficiar.

În ceea ce privește acordarea sprijinului în funcție de regiunile de dezvoltare, în conformitate cu Anexa I la Decizia Comisiei de Implementare nr. 2014/99/UE, pentru Regiunea București-Ilfov(RO 32) asistența financiară din partea Uniunii este de maximum 40%. Pentru restul regiunilor de dezvoltare din România, RO11, RO 12, RO21, RO 22, RO 31, RO 41, RO 42 nivelul asistenței financiare din partea Uniunii este de maximum 50% din costurile aferente implementării fiecărei activități din cadrul acestui tip de intervenție.

Asistența financiară din partea Uniunii la rata maximă prevăzută mai sus se acordă doar microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii în sensul definiției din Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei.

Pentru întreprinderi care nu sunt acoperite de Articolul 2(1) a Titlului I a Anexei la Recomandarea

2003/361/EC, cu mai puţin de 750 de angajaţi sau cu o cifră de afaceri anuală mai mică de 200 milioane euro, rata maximă a sprijinului se reduce la jumătate.

Sprijinul public nu va depăși în cazul proiectelor complexe, valoarea de 1.500.000 euro/proiect iar în cazul proiectelor de achiziții simple, valoarea de 400.000 euro/proiect.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se acordă niciun sprijin pentru cheltuielile generate de investițiile care au primit sprijin în temeiul articolului 58 alineatul (1), literele (h)-(k) din regulamentul respectiv.

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 11 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 02-01 - Valoarea medie pe proiect	Medie		R.9

Descriere

IS-V 02-01 - Valoarea medie pe proiect

Rambursarea a maximum 50% din costurile eligibile per proiect/ maximum 25 % din costurile eligibile per proiect suportate efectiv de beneficiar.
Valoarea sumei unitare planificată în euro a fost stabilită pe baza experienței in implementarea măsurii de investitii din FEGA. În stabilirea cuantumului unitar pentru anii 2025, 2026 si 2027 s-au avut în vedere cele două tipologii de proiecte vizate prin această intervenție, respectiv maximum de 1.500.000 euro/proiect în cazul proiectelor complexe și maximum 400.000 euro/proiect, în cazul proiectelor de achiziții simple.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 02-01 - Valoarea medie pe proiect	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	400.000,00	400.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00	
	O.36 (unitate: Acțiuni)	2,00	3,00	3,00	18,00	18,00	**Suma:** 44,00 **Max.:** 18,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	800.000,00	1.200.000,00	3.600.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	45.600.000,00

HARINWINE(58(1)(d)) - - asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit cauzate de fenomene climatice nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de ravagiile animalelor, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători

IS-V-03 - Asigurarea recoltelor

Cod de intervenție (SM)	IS-V-03
Denumire intervenție	Asigurarea recoltelor
Tipul de intervenție	HARINWINE(58(1)(d)) - asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit cauzate de fenomene climatice nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de ravagiile animalelor, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
SAFEWINE(57(f)) contribuirea la protejarea veniturilor producătorilor de vin din Uniune atunci când aceștia suferă pierderi din cauza unor dezastre naturale, a unor fenomene climatice nefavorabile, a animalelor, a bolilor sau a infestărilor cu dăunători

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Prin accesarea acestui tip de intervenție, producătorii viticoli din România vor putea să-si protejeze veniturile atunci cand acestia suferă pierderi de venit din cauza unor dezastre naturale, a unor fenomene climatice nefavorabile, a animalelor, a bolilor sau a infestării cu dăunători.

Este nevoie de un sistem eficient de management al riscurilor pentru producătorii viticoli în vederea atenuării gradului de vulnerabilitate în faţa ameninţărilor externe de tipul fenomenelor climatice extreme.

Astfel, această intervenție contribuie la protejarea veniturilor producătorilor viticoli din România atunci când aceștia suferă pierderi din cauza unor dezastre naturale, a unor fenomene climatice nefavorabile, animalelor, a bolilor sau a infestărilor cu dăunători.

În vederea aprobării sprijinului financiar, beneficiarul trebuie să îndeplinească următoarele condiţii de eligibilitate:

a) să exploateze o suprafaţă cultivată cu soiuri de viţă-de-vie ce produc struguri pentru vin, de minimum 0,1 ha;

b) să fie înscrisă în Registrul plantaţiilor viticole, denumit în continuare R.P.V., suprafaţa de viţă-de-vie cu soiuri ce produc struguri pentru vin, pentru care s-a încheiat poliţa de asigurare a recoltei;

c) să încheie cu un asigurător o poliţă de asigurare a recoltei în care să fie menţionate, cel puţin, cantitatea de struguri pentru vin asigurată, suprafaţa aferentă, localizarea acesteia, denumirea producătorului viticol care exploatează parcela viticolă şi valoarea primei de asigurare;

d) plățile de asigurare nu compensează producătorii pentru mai mult de 100 % din pierderea de venit suferită, ținând cont de orice compensație pe care producătorii le obțin din alte scheme de sprijin sau de asigurare legate de riscul asigurat.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de către beneficiar.

Asistența financiară din partea Uniunii Europene pentru asigurarea recoltelor nu depășește:

(a) 80 % din costul primelor de asigurare plătite de producători pentru a se asigura împotriva pierderilor cauzate de fenomene climatice nefavorabile care pot fi asimilate unor dezastre naturale;

(b) 50 % din costul primelor de asigurare plătite de producători pentru a se asigura împotriva:

(i) pierderilor menționate la litera (a) și a pierderilor cauzate de alte fenomene climatice nefavorabile;

(ii) pierderilor cauzate de animale, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Nu este cazul

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 03-01 - valoare medie pe ha	Medie		R.5

Descriere

IS-V 03-01 - valoare medie pe ha

Rambursarea a maximum 50% / 80 % din costul primelor de asigurare plătite de producători pentru asigurarea împotriva pierderilor.

Valoarea sumei unitare planificată pentru 2024 în euro a fost *stabilită pe baza experienței în implementarea măsurii de asigurarea recoltei; din analiza datelor inregistrate in ultimul an rezultă un cuantum mediu pe hectar de 93 €/ha (exemplu calcul 28,45 + 158,40)/2 = 93,42 euro/ha)*

Asigurare	suprafata cerere (ha)	cuantum ajutor prima (euro/ha)	valoare (euro)
cel mai mic	0,96	28,45	27,31
cel mai mare	2.013,45	158,40	318.930.5

Sursa datelor: APIA

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 03-01 - valoare medie pe ha	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	O.36 (unitate: Hectare)	0,00	10.754,78	10.751,91	10.884,94	10.884,94	**Suma:** 43.276,57 **Max.:** 10.884,94
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	1.000.195,00	999.928,00	1.012.300,00	1.012.300,00	4.024.723,00

INFOR(58(1)(h)) - - acțiuni de informare referitoare la vinurile din Uniune, desfășurate în statele membre, pentru încurajarea consumului responsabil de vin sau promovarea sistemelor de calitate al Uniunii care vizează denumiri de origine și indicații geografice

IS-V-04 - Acțiuni de informare

Cod de intervenție (SM)	IS-V-04
Denumire intervenție	Acțiuni de informare
Tipul de intervenție	INFOR(58(1)(h)) - acțiuni de informare referitoare la vinurile din Uniune, desfășurate în statele membre, pentru încurajarea consumului responsabil de vin sau promovarea sistemelor de calitate al Uniunii care vizează denumiri de origine și indicații geografice
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
QUALWINE(57(i)) contribuirea la sensibilizarea consumatorilor în privința consumului responsabil de vin și în privința sistemelor de calitate pentru vinuri ale Uniunii

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da
39	Nevoia de conștientizare și încurajare a consumului de alimente sănătoase/nutritive	Grad scăzut	Parțial

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Prin aceasta interventie se realizeaza informarea consumatorilor privind beneficiile consumului responsabil de vin precum și în privința sistemelor de calitate pentru vinurile românești.

Avand în vedere exigentele societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure și hrănitoare produse într-un mod durabil, este necesar să se îmbunătățească răspunsul dat și de sectorul vitivinicol românesc acestor exigențe. .

Astfel, este necesară punerea în aplicare a unor actiuni de informare a consumatorilor din Uniunea Europeană care să conducă la:

- creșterea gradului de conștientizare cu privire la meritele produselor agricole din Uniune și la standardele înalte de calitate aplicabile metodelor lor de producție în Uniune, respectiv cu privire la schema de denumiri de origine controlate şi indicaţii geografice a U.E., în special condiţiile şi efectele, în legătură cu calitatea specifică, reputaţia sau alte caracteristici ale vinului datorate mediului geografic sau originii sale.

- creșterea gradului de conștientizare cu privire la consumul responsabil de vin și riscul asociat consumului nociv de alcool.

Condiții de eligibilitate

Beneficiarii sunt producătorii din sectorul vitivinicol - persoane juridice, forme asociative profesionale ale producătorilor din sectorul vitivinicol şi/sau organizaţii interprofesionale din sectorul vitivinicol şi/sau organisme de drept public; organismul de drept public poate beneficia de sprijin, cu condiția să nu fie singurul beneficiar al sprijinului.

Programele de informare trebuie să indeplinească următoarele conditii de eligibilitate:

a) Durata unui program de informare este de minimum un an şi de cel mult trei ani;

b) Operațiunile și acțiunile din cadrul programelor de informare sunt definite în mod clar, prin descrierea activităților de informare și prin includerea costului estimat;

c) Să existe garanții că costurile propuse ale operațiunii nu depășesc nivelurile normale înregistrate pe piață;

d) Să existe garanții că beneficiarii au acces la resurse tehnice și financiare suficiente pentru a se asigura că operațiunea este pusă în aplicare în mod eficace;

e) Să existe coerență cu strategiile propuse și obiectivele stabilite și impactul și succesul probabil în ceea ce privește creșterea gradului de conștientizare al consumatorilor cu privire la consumul responsabil de vin și riscul asociat consumului nociv de alcool sau cu privire la sistemul Uniunii privind denumirile de origine protejate și indicațiile geografice protejate;

f) Informațiile diseminate se bazează pe calitățile intrinseci ale vinului sau pe caracteristicile acestuia și nu trebuie să fie orientate spre o anumită marcă sau să încurajeze consumul de vin pe motivul originii sale specifice. Cu toate acestea, originea unui vin poate fi indicată ca parte a activității de informare;

g) Toate informațiile privind efectele consumului de vin asupra sănătății și comportamentului vor fi bazate pe date științifice general acceptate și trebuie să fie compatibile cu abordarea autorității naționale responsabile pentru sănătatea publică din statul membru în care sunt efectuate operațiunile.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de către beneficiar.

Asistența financiară din partea Uniunii Europene pentru acțiunile de informare nu depășește 50 % din cheltuielile eligibile.

De asemenea, se pot acorda plăți naționale de până la 30 % din cheltuielile eligibile, dar asistența financiară din partea Uniunii Europene și plățile din partea României nu depășesc cumulat 80 % din cheltuielile eligibile.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de

producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 04-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de informare	Medie		

Descriere

IS-V 04-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de informare

Rambursarea a maximum 50% din costurile eligibile per proiect.
Valoarea sumei unitare planificată pentru 2024 în euro a fost *stabilită pe baza experienței in implementarea măsurii de promovare*

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 04-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de informare	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	
	O.36 (unitate:)	0,00	5,00	5,00	10,00	10,00	**Suma:** 30,00 **Max.:** 10,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	500.000,00	500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	3.000.000,00

ACTREPUT(58(1)(i)) - - acțiuni întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 vizând consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție

IS-V-05 - Promovarea enoturismului

Cod de intervenție (SM)	IS-V-05
Denumire intervenție	Promovarea enoturismului
Tipul de intervenție	ACTREPUT(58(1)(i)) - acțiuni întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 vizând consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
COMPWINE(57(a)) îmbunătățirea sustenabilității economice și a competitivității producătorilor de vin din Uniune

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Prin accesarea acestui tip de intervenții, producătorii vitivinicoli din România vor putea să-și consolideze reputația plantațiilor viticole prin promovarea enoturismului în regiunile de producție.

Acest tip de intervenție conduce la creșterea competitivității producătorilor, consolidarea reputațiilor plantațiilor viticole și implicit a zonelor viticole prin promovarea enoturismului.

Acțiunile sunt întreprinse de organizații interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013.

Promovarea enoturismului în regiunile de producție constă în una sau mai multe dintre următoarele actiuni menite să consolideze reputația plantațiilor viticole și implicit să îmbunătățească sustenabilitatea economică a sectorului vitivinicol:

(i) relații publice, acțiuni de promovare sau de publicitate care evidențiază în special standardele înalte ale produselor obținute în regiunile viticole, mai ales în ceea ce privește calitatea, tradițiile, siguranța alimentară sau mediul, cum ar fi: reclame de promovare, excursii recreative în mijlocul plantațiilor de viță de vie, vizitarea cramelor, prezentarea podgoriei, instalaţiilor, echipamentelor, a modului de producţie, etc.;

(ii) participarea la evenimente, târguri sau expoziții dedicate strugurilor și vinurilor;

(iii) campanii de informare, în special privind sistemele de calitate ale Uniunii referitoare la denumirile de origine, indicațiile geografice și producția ecologică: organizarea de cursuri de initiere în degustarea vinurilor precum și degustari de vinuri, brosuri etc.;

Acțiunile și activitățile vizează producători și plantații viticole înscrise în R.P.V.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale acțiunilor de promovare a enoturismului.

Asistența financiară din partea Uniunii Europene pentru acțiunile de promovare nu depășește 50 % din cheltuielile eligibile.

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultura WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 05-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare a enoturismului	Medie		

Descriere

IS-V 05-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare a enoturismului

Rambursarea a maximum 50% din costurilor directe sau eligibile suportate efectiv de beneficiar.

Valoarea sumei unitare planificată pentru 2024 în euro a fost *stabilită pe baza experienței în implementarea măsurii de promovare*

De asemenea, la planificarea valorii medii unitare au fost luate in considerare și informatiile comunicate de Organizația Națională Interprofesională Vitivinicolă care a propus valoarea medie unitară de 100.000 euro și un nr. estimat de 5/10 interventii / exercitiu financiar.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 05-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare a enoturismului	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	
	O.36 (unitate:)	0,00	5,00	5,00	10,00	10,00	**Suma:** 30,00 **Max.:** 10,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	500.000,00	500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	3.000.000,00

PROMOWINE(58(1)(k)) - - promovarea efectuată în țări terțe

IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe

Cod de intervenție (SM)	IS-V-06
Denumire intervenție	Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe
Tipul de intervenție	PROMOWINE(58(1)(k)) - promovarea efectuată în țări terțe
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
THIRDWINE(57(j)) îmbunătățirea competitivității produselor vitivinicole din Uniune în țările terțe, inclusiv deschiderea și diversificarea piețelor vinului

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
09	Creșterea competitivității și sustenabilității sectoarelor vitivinicol, legume fructe si apicol	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Deschiderea și diversificarea piețelor pentru vinurile românești în contextul îmbunătățirii competitivitătii acestor produse.

Îmbunătățirea competitivității produselor vitivinicole din Uniune în țările terțe, inclusiv deschiderea și diversificarea piețelor vinurilor, realizate prin una sau mai multe dintre următoarele acțiuni și activități:

(i) relații publice, acțiuni de promovare sau de publicitate care evidențiază în special standardele înalte ale produselor din Uniune, mai ales în ceea ce privește calitatea, siguranța alimentară sau mediul;

(ii) participarea la evenimente, târguri sau expoziții de importanță internațională;

(iii) campanii de informare, în special privind sistemele de calitate ale Uniunii referitoare la denumirile de origine, indicațiile geografice și producția ecologică;

(iv) studii ale piețelor noi sau existente, care sunt necesare pentru extinderea și consolidarea debușeelor comerciale;

(v) studii de evaluare a rezultatelor operațiunilor de promovare și informare;

(vi) elaborarea de dosare tehnice, inclusiv teste și evaluări de laborator referitoare la practicile enologice, norme fitosanitare și de igienă, precum și alte cerințe pentru țări terțe în privința importului de produse din sectorul vitivinicol, pentru a preveni restricționarea accesului sau pentru a permite accesul la piețele țărilor

terțe.

Acțiunile/activitățile menționate la pct. (i) se aplică doar vinurilor cu denumire de origine protejată sau cu indicație geografică protejată ori vinurilor pentru care se indică soiul viței-de-vie.

Operațiunile vizate în cadrul acestei intervenții are unul dintre obiectivele menționate la art. 14 din Regulamentul nr. 2022/126.

Operațiunile de promovare și comunicare care vizează consolidarea debușeelor comerciale sunt limitate la o durată maximă de trei ani, care nu poate fi prelungită, și se referă numai la sistemele de calitate ale Uniunii vizând denumiri de origine și indicații geografice.

Beneficiarii sunt producătorii din sectorul vitivinicol - persoane juridice, forme asociative profesionale ale producătorilor din sectorul vitivinicol şi/sau organizaţii interprofesionale din sectorul vitivinicol şi/sau organisme de drept public; organismul de drept public poate beneficia de sprijin, cu condiția să nu fie singurul beneficiar al sprijinului.

Societățile producătoare de vinuri cu D.O.C., I.G., sau pentru care se indică soiul viţei-de-vie pot fi solicitanți ai măsurii de promovare în ţări terţe;

Programele de promovare și comunicare trebuie să îndeplinească următoarele condiții de eligibilitate:

a) produsele să fie destinate consumului direct și să existe oportunități privind exportul sau posibilitatea unor noi piețe de desfacere pentru aceste produse în țările terțe vizate;

b) originea produsului să fie indicată în cadrul operațiunii de informare sau de promovare, în cazul vinului cu o denumire de origine protejată sau cu o indicație geografică protejată;

c) operațiunea care beneficiază de sprijin să fie clar definită, precizându-se inclusiv produsele care pot fi luate în considerare, acțiunile de marketing și costul estimat;

d) mesajele de informare sau de promovare să se bazeze pe calitățile intrinsece ale vinului și să respecte legislația în vigoare în țările terțe pentru care sunt concepute;

e) operațiunile și acțiunile lor subiacente sunt definite în mod clar, prin descrierea activităților de promovare și prin includerea costului estimat;

f) să existe garanții că, costurile propuse ale operațiunii nu depășesc nivelurile normale înregistrate pe piață;

g) să existe garanții că beneficiarii au acces la o capacitate tehnică suficientă pentru a face față constrângerilor specifice ale comerțului cu țări terțe și că aceștia dispun de suficiente resurse pentru a asigura punerea în aplicare a operațiunii în cel mai eficace mod cu putință;

h) să existe dovezi prezentate de către beneficiari că vor fi disponibile suficiente produse, în ceea ce privește calitatea și cantitatea, astfel încât să fie acoperită cererea de pe piață pe termen lung după operațiunea de promovare;

i) să existe coerența strategiilor propuse cu obiectivele fixate și impactul și succesul probabil în ceea ce privește creșterea cererii pentru produsele în cauză;

k) durata unui program de promovare este de minimum un an și de cel mult trei ani.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de către beneficiar.

Asistența financiară din partea Uniunii Europene pentru acțiunile de promovare și comunicare nu depășește 50 % din cheltuielile eligibile.

De asemenea, se pot acorda plăți naționale de până la 30 % din cheltuielile eligibile, dar asistența financiară din partea Uniunii Europene și plățile din partea României nu depășesc cumulat 80 % din cheltuielile eligibile

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 2 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultura WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legată și nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 06-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare și comunicare	Medie		

Descriere

IS-V 06-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare și comunicare

Rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar.

Valoarea sumei unitare planificată pentru 2024 în euro a fost *stabilită pe baza experienței în implementarea măsurii de promovare.*

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 06-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare și comunicare	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	O.36 (unitate:)	0,00	3,00	3,00	8,00	8,00	**Suma:** 22,00 **Max.:** 8,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	0,00	600.000,00	600.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00	4.400.000,00

INVWINESUST(58(1)(m)) - - investiții în active corporale și necorporale vizând consolidarea sustenabilității vinificației

IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin

Cod de intervenție (SM)	IS-V-07
Denumire intervenție	Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin
Tipul de intervenție	INVWINESUST(58(1)(m)) - investiții în active corporale și necorporale vizând consolidarea sustenabilității vinificației
Indicator comun de realizare	O.36. Numărul de acțiuni sau unități care beneficiază de sprijin în sectorul vitivinicol

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SECTORIALE PAC
PERFWINE(57(d)) îmbunătățirea performanței întreprinderilor vitivinicole din Uniune și a adaptării lor la exigențele pieței, precum și sporirea competitivității lor pe termen lung în ceea ce privește producerea și comercializarea produselor vitivinicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele sustenabile
SUSTWINE(57(b)) contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la îmbunătățirea sustenabilității sistemelor de producție și la reducerea impactului asupra mediului al sectorului vitivinicol al Uniunii, inclusiv prin sprijinirea viticultorilor în ceea ce privește reducerea utilizării datelor de intrare și punerea în aplicare a unor metode și practici de cultivare mai sustenabile din punct de vedere ecologic

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.26 Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descriere

Descrierea intervenției

Prin accesarea acestui tip de intervenții, producătorii vitivinicoli vor putea să-si îmbunătățească performanța de mediu, cu impact pozitiv inclusiv asupra performațelor economice, pe termen lung, respectiv să-și sporească durabilitatea producției de vin cu ajutorul investițiilor în active corporale și necorporale.

Acest tip de intervenție realizată prin investiții în active corporale și necorporale conduce la sporirea durabilității producției de vin în principal prin:

(i) îmbunătățirea utilizării și a gospodăririi apei;

(ii) conversia la producția ecologică;

(iii) introducerea unor tehnici de producție integrată;

(iv) achiziționarea de echipamente pentru metode de producție de precizie sau digitalizată;

(v) contribuția la conservarea solului și creșterea capacității de captare a carbonului în sol;

(vi) crearea sau menținerea habitatelor favorabile pentru biodiversitate sau întreținerea peisajului, inclusiv conservarea caracteristicilor istorice sau

(vii) reducerea producției de deșeuri și îmbunătățirea gestionării deșeurilor.

Condiții de eligibilitate

·Acțiunile și activitățile vizează producători și plantații viticole înscrise în R.P.V, iar ca excepție in cazul solicitanților care își propun prin această intervenție investiții în irigații, aceștia trebuie să dovedească atât dreptul de plantare cât și derularea unui proiect de reconversie în faza de implementare.

·Programele de investiții cuprind cel puțin o acțiune din cele prevăzute la art. 58 alin. (1) lit. m) din Regulamentul (EU) 2021/2115.

Acțiuni eligibile/cheltuieli propuse:

(i) Investiții noi si modernizare sisteme de irigatii la nivelul exploatației care să conducă la gospodărirea și optimizarea utilizării apei: sisteme de irigații prin picurare și fertilizare cu consum redus de apă (picurare subterană sau de suprafață), sisteme care să permită reutilizarea apei în etapele de producție, senzori, software pentru managementul apei utilizată la irigat etc.;

(ii) Achiziția de mașini și echipamente specifice cultivării viței-de-vie în sistem ecologic, cu impact redus asupra mediului (pentru aplicare îngrășămintelor organice și minerale cu solubilitate scăzută, pentru stropit cu volum redus de soluție, sisteme de colectare și reutilizare a deșeurilor lichide: efluenți, resturi lichide din tratamentele fitosanitare etc.);

(iii) Achiziția de stații meteo automate pentru monitorizarea datelor meteorologice din aer și sol, cu funcționalități integrate; achiziția de sisteme (senzori, software) de fito-monitorizare pentru colectarea și înregistrarea datelor derulării fenofazelor vegetative și a desfășurării proceselor fiziologice și biochimice din plantă;

(iv) Achiziția de echipamente pentru metode de producție de precizie -digitalizată (drone pentru aplicarea tratamentelor fitosanitare cu volum ultra redus de soluție și monitorizare a stării de vegetație și fitosanitare a plantațiilor viticole, sisteme/software de monitorizare a calității solului; sisteme/software pentru stabilirea calității producției, optimizarea proceselor în vederea îndeplinirii obiectivelor de mediu, echipamente electrice etc.)

(v) Achiziția echipamentelor/utilajelor necesare pentru întreținerea durabilă a solului (pentru tocarea/cosirea ierburilor dintre rânduri și tocarea coadelor, pentru însămânțarea intervalelor dintre rânduri, pentru reducerea impactului compactării și să garanteze conservarea structurii fizice și biologice a solului etc.)

(vii) Investiții în economia circulară (care au legătură cu activitatea proprie) – exemple: producerea și utilizarea energiei obținută prin valorificarea biomasei sau a altor surse regenerabile, investiții care conduc la reutilizarea tuturor subproduselor vitivinicole, instalația de compostarea a materialelor biologice rezultate din procesul de producție și utilizarea produselor obținute, pentru fertilizarea pe intervalele dintre rânduri, facilități aferente epurării apelor uzate, inclusiv construcțiile necesare funcționării în bune condiții a acestora, etc.)

Tipurile de acțiuni/cheltuieli eligibile din cadrul programelor de investiții asigură respectarea prevederilor art. 60 alin. (4) din Reg. 2021/2115 și art. 57 lit. (d) din Reg. 2021/2115, și îndeplinesc unul din scopurile prevăzute la art. 12 din Reg. 2022/126.

Când investițiile în active corporale constau în sisteme care generează energia, condiția este ca energia generată să nu depășească, din punct de vedere cantitativ, energia care poate fi utilizată anual pentru activitățile normele ale beneficiarului (fără ca solicitantul să fie prosumator).

Investițiile în sistemele de irigații prevăd contorizarea apei, care permite măsurarea utilizării apei la nivelul investiției sprijinite, în cazul în care nu este deja realizată. Totodată, vor fi respectate dispozițiile alin.(6) al art. 11 din Regulamentul 126/2022:

A. Investiții care vizează îmbunătățirea unei instalații de irigații existente sau a unui element al

infrastructurii de irigații:

(a) investiția asigură posibile economii de apă, în urma evaluării ex ante de minimum 5%;

(b) dacă investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 5% sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (după caz), care să contribuie la obținerea stării bune a respectivelor corpuri de apă;

Niciuna din condițiile menționate la punctele (a) și (b), indicate anterior, nu se aplică unei investiții într-un echipament existent care afectează numai eficiența energetică sau a unei investiții în vederea utilizării apei recuperate care nu afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață.

Se poate acorda sprijin pentru investiții în utilizarea apei recuperate ca sursă alternativă de alimentare cu apă numai dacă furnizarea și utilizarea acestei ape sunt în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului.

B. Investiții care au ca rezultat o mărire netă a suprafeței irigate care afectează un corp anume de apă subterană sau de suprafață:

(a) starea corpului de apă nu a fost identificată ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă

și

(b) o analiză de impact asupra mediului arată că investiția nu va avea niciun impact negativ semnificativ asupra mediului. Analiza impactului asupra mediului va fi realizată sau aprobată de către autoritatea competentă.

Se poate acorda sprijin pentru investiții în crearea sau extinderea unui rezervor în scopul irigării ce poate fi acordat cu condiția să nu aibă un impact negativ semnificativ asupra mediului.

Nu sunt eligibile cheltuielile cu investițiile în irigații care au beneficiat de sprijin prin IS-V-01 *„Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole”*.

Alte angajamente conform Regulamentului (UE) 126/2022

Se vor respecta dispozițiile privind recuperarea de la beneficiar a asistenței financiare din partea Uniunii în conformitate cu prevederile alin. (9) din art. 11 din Regulamentul (UE) 126/2022.

Prevederile ce țin de recuperarea de la beneficiar a asistenței financiare din partea Uniunii în conformitate cu alin.(9) și alin.(10), ale art. 11 din Regulamentul (UE) 126/2022, în cazul nerespectării condițiilor, criteriilor de eligibilitate se vor reglementa și detalia în legislația națională.

6 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Ajutorul ia forma rambursării unei părți din costurile eligibile ale investițiilor în active corporale si necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin

Asistența financiară din partea Uniunii Europene pentru investițiile în active corporale si necorporale nu depășește 50 % din cheltuielile eligibile, iar sprijinul financiar public nu va depăși 650.000 euro/proiect

7 Informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu este cazul

8 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția respectă paragraful 11 la care se face referire în Anexa 2 la Acordul privind agricultură WTO, deoarece nu are efecte de denaturare a comerțului sau efecte asupra producției. De asemenea, valoarea plăților nu este legata si nu se bazează pe tipul, volumul producției sau pe prețurile privind factorii de producție.

9 Cuantumuri unitare planificate

Cuantum unitar planificat	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat
IS-V 07-01 - Valoare medie per proiect	Medie		R.26

Descriere

IS-V 07-01 - Valoare medie per proiect

Max. 50% din costurile eligibile suportate efectiv de beneficiar.
Valoarea sumei unitare planificată în euro a fost stabilită pe baza experienței în implementarea măsurii de investiții din FEGA.

10 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023-2027
IS-V 07-01 - Valoare medie per proiect	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	528.800,00	528.800,00	528.800,00	528.800,00	528.800,00	
	O.36 (unitate: Acțiuni)	1,00	5,00	5,00	5,00	5,00	**Suma:** 21,00 **Max.:** 5,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	528.800,00	2.644.000,00	2.644.000,00	2.644.000,00	2.644.000,00	11.104.800,00

5.3 Dezvoltare rurală Intervenții

ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare

DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

Cod de intervenție (SM)	DR-01
Denumire intervenție	Agro-mediu și climă pe pajiști permanente
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția *DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente* își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru aplicarea pe scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau păsări sălbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

Aplicarea la nivel teritorial a pachetelor DR-01:

- pachetele 1, 3.1, 3.2, 6 și 9.2 se pot aplica pe pajiștile permanente situate în zonele delimitate în PNS la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe, municipii); limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Comparativ cu metodologia de desemnare a zonelor eligibile din PNDR 2014-2020 ce a avut la bază formularele standard Natura 2000, în vederea prioritizării zonelor eligibile aferente intervenției DR-01 s-au utilizat o serie de criterii de selecție ce au ținut de diferite aspecte, printre care: distribuția speciilor de păsări și fluturi în baza raportării pe art. 12 din *Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice,* modelele geo-statistice dezvoltate pe baza datelor disponibile, pentru specia țintă, acoperirea cu zonele protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional), și folosința terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover. De asemenea, pentru a răspunde mai bine obiectivelor urmărite, la stabilirea zonelor eligibile s-a făcut o prioritizare a pachetelor, fiind selectate cu prioritate zonele care îndeplinesc criteriile pentru speciile cu nevoi etologice mai specifice.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.20 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor de amoniac
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților
R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Acordarea de plăți compensatorii de agro-mediu pe pajiști permanente urmărește să încurajeze fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau prin continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și a caracteristicilor sale, a resurselor naturale, inclusiv a solului.

Astfel, intervenția vizează continuarea promovării următoarelor pachete şi variante ale pachetelor aferente pajiștilor permanente implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020 prin M.10 -

Agromediu și climă:

- Pachetul 1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)
  - *varianta 1.1 – pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV);*
  - *varianta 1.2 - lucrări manuale pe pajişti cu înaltă valoare naturală;*
  - *varianta 1.3 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti pe cu înaltă valoare naturală.*
- Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*
  - *varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru Crex crex;*
  - *varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Crex crex.*
- Pachetul 3.2 – pajiști importante *Lanius minor şi Falco vespertinus*
  - *varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus;*
  - *varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus.*
- Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.)*
  - *varianta 6.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.);*
  - *varianta 6.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.).*
- Pachetul 9.2 –pajiști permanente importante ca *zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)*
  - *varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina);*
  - *varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina).*

Pentru a veni în sprijinul fermierilor și pentru trasabilitatea datelor și informațiilor s-a păstrat codificarea pachetelor aplicabile pe pajiști permanente din M.10 a PNDR 2014-2020.

O amenințare importantă este **intensificarea agriculturii** în zonele selectate și o posibilă conversie a terenurilor cu Înaltă Valoare Naturală în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv. Există unele schimbări care arată potențialul creșterii gradului de intensivizare, cele mai vizibile dintre aceste schimbări fiind sporirea utilizării mijloacelor mecanizate pentru efectuarea lucrărilor agricole și creșterea gradului de utilizare a îngrășămintelor chimice și a substanțelor de protecție a plantelor. Nivelul mediu de utilizare a fertilizanților și a substanțelor de protecție a plantelor este încă relativ scăzut, însă este de așteptat ca acesta să crească semnificativ în strânsă corelare cu tendința de creștere a performanței în agricultură. Pe lângă mecanizare, creșterea utilizării inputurilor ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversității speciilor spontane de plante și a speciilor sălbatice de animale, precum și cu degradarea unor habitate prioritare, așa cum este demonstrat de numeroase studii. Pe de altă parte, este evident riscul de abandon al activităților agricole pe terenurile afectate de condiții restrictive de mediu.

Provocarea constă în menținerea acestei bogate resurse - **biodiversitatea asociată terenurilor agricole** - în fața schimbărilor socio-economice ce sunt așteptate în mediul rural în perioada următoare. Pentru a reuși, este nevoie ca sistemele extensive de agricultură să fie susținute îndeajuns pentru a putea face față competiției atât cu presiunea de adoptare de sisteme agricole intensive cât și într-un context mai larg, cu alte activităţi economice emergente cu care agricultura se va putea afla în competiție pentru utilizarea terenurilor agricole. Așadar, este necesară încurajarea menținerii sau adoptării unor practici agricole adresate menținerii zonelor HNV şi protecției speciilor prioritare, dar și a speciilor comune și habitatelor acestor specii.

În vederea contribuției la OS4 (contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității de sechestrare a carbonului, precum și promovarea energiei durabile), OS5 (promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de

substanțe chimice) și OS6 (contribuirea la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor), intervenția vizează încurajarea deținătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive de menținere a zonelor cu înaltă valoare naturală (HNV), a zonelor importante pentru specii sălbatice de păsări și fluturi, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor, pentru protecția apei (pentru reducerea poluării cu nitrați proveniți din agricultură) sau de adaptare la efectele schimbărilor climatice, pentru reducerea riscului de intensivizare a agriculturii în zonele selectate și a posibilei conversii a terenurilor cu Înaltă Valoare Naturală sau a pajiștilor importante pentru păsări sau pentru fluturi în teren arabil sau pajiști utilizate intensiv.

Conform prevederilor Acordului de Parteneriat, un management adecvat al pajiștilor din interiorul Ariilor Speciale de Protecție Avifaunistică (SPA) desemnate în baza Directivei Păsări este necesar a fi promovat prin *DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente,* în vederea *conservării speciilor de păsări importante la nivel european*. Având în vedere necesitatea de gestionare eficientă a resurselor financiare alocate prin FEADR intervențiilor de mediu, fiind necesară o prioritizare a elementelor cu valoare ridicată din perspectiva conservării resurselor naturale (în special a biodiversității), a fost realizată o redesemnare a zonelor importante pentru protecția păsărilor al căror habitat îl constituie pajiștile permanente, stabilite prin PNDR 2007-2013 și continuate prin PNDR 2014-2020.

Speciile vizate în continuarea acțiunilor din programul anterior sunt *Crex crex, Lanius minor* şi *Falco vespertinus*. Aceste specii sunt prezente în număr mare în România în timp ce în alte zone din Europa se află în declin sau au dispărut. România deținea aproximativ 97% din populația europeană de *Lanius minor* (Sfrâncioc cu frunte neagră), aproximativ 58% din populația europeană de *Falco vespertinus* (Vânturelul de seară) și aproximativ 28% din populaţia europeană de *Crex crex* (Cârstelul de câmp) – conform Birds in Europe 2004.

Costurile eligibile în cadrul acestei intervenții acoperă doar acele angajamente care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază, constituite din:

a) cerințele legale relevante în materie de gestionare și standardele relevante GAEC stabilite în temeiul capitolului I secțiunea 2 din Regulamentul (UE) 2021/2115;

b) depășesc cerințele minime relevante privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor sau pentru bunăstarea animalelor și alte cerințe obligatorii relevante prevăzute de dreptul intern și de dreptul Uniunii;

c) depășesc condițiile stabilite pentru menținerea suprafeței agricole în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/2115;

d) diferă de angajamentele pentru care se acordă plăți în temeiul articolului 31 (ecoscheme) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Fiecare pachet al intervenției DR-01 vizează aplicarea de către beneficiari a unor cerințe specifice care generează costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri și sunt strâns legate de atingerea obiectivelor propuse, dar și a unor cerințe specifice care nu induc costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri, dar care sunt necesare asigurării consistenței angajamentelor. Cerințele specifice care generează costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri sunt identificate cu litera „(P)”. Plățile se efectuează anual și pot acoperi, de asemenea, costurile tranzacționale.

Pe termen scurt și mediu, se asigură consistența cu strategiile UE şi naționale de conservare a speciilor importante şi a habitatelor prioritare, menținerea biodiversității pe terenurile agricole, în siturile Natura 2000, chiar în lipsa planurilor de management. Aceasta are o deosebită importanță, în contextul intensivizării activităților agricole.

Astfel, se urmărește atingerea obiectivului ca redresarea biodiversității până în 2030 să fie în beneficiul oamenilor, al planetei, al climei și al economiei din Strategia aferentă UE pentru 2030, fiind în convergență și cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și cu obiectivele Acordului de la Paris privind

schimbările climatice. De asemenea, intervenția propusă urmărește contribuția la obiectivele stabilite prin Strategia UE Farm to Fork, privind reducerea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor.

Raportat la PNDR 2014-2020, intervenția vizează o suprapunere de aproximativ 92%. Zona eligibilă pentru DR-01 acoperă cca. 2,282 mil. ha., din care: Pachetul 1 – 1,370 mil. ha., Pachetul 3.1 – cca. 351 mii ha., Pachetul 3.2 – cca. 188 mii ha., Pachetul 6 – cca. 29 mii ha, Pachetul 9.2 – cca. 344 mii ha., fiind eligibile 1.307 UAT-uri; comparativ cu zona eligibilă din PNDR 2014-2020 pentru M.10 Agro-mediu și climă – pachetele 1, 2, 3, 6, 9.2 și 11, cca. 2,440 mil. ha., din care: Pachetul 1 – 1,856 mil. ha., Pachetul 2 – cca. 149 mii ha., Pachetul 3 – cca. 364 mii ha., Pachetul 6 – cca. 25 mii ha, Pachetul 9 – cca. 45 mii ha., sub-pachetul 11.2 – cca. 845 ha., fiind eligibile un număr de 1.621 UAT-uri. (fig.1)

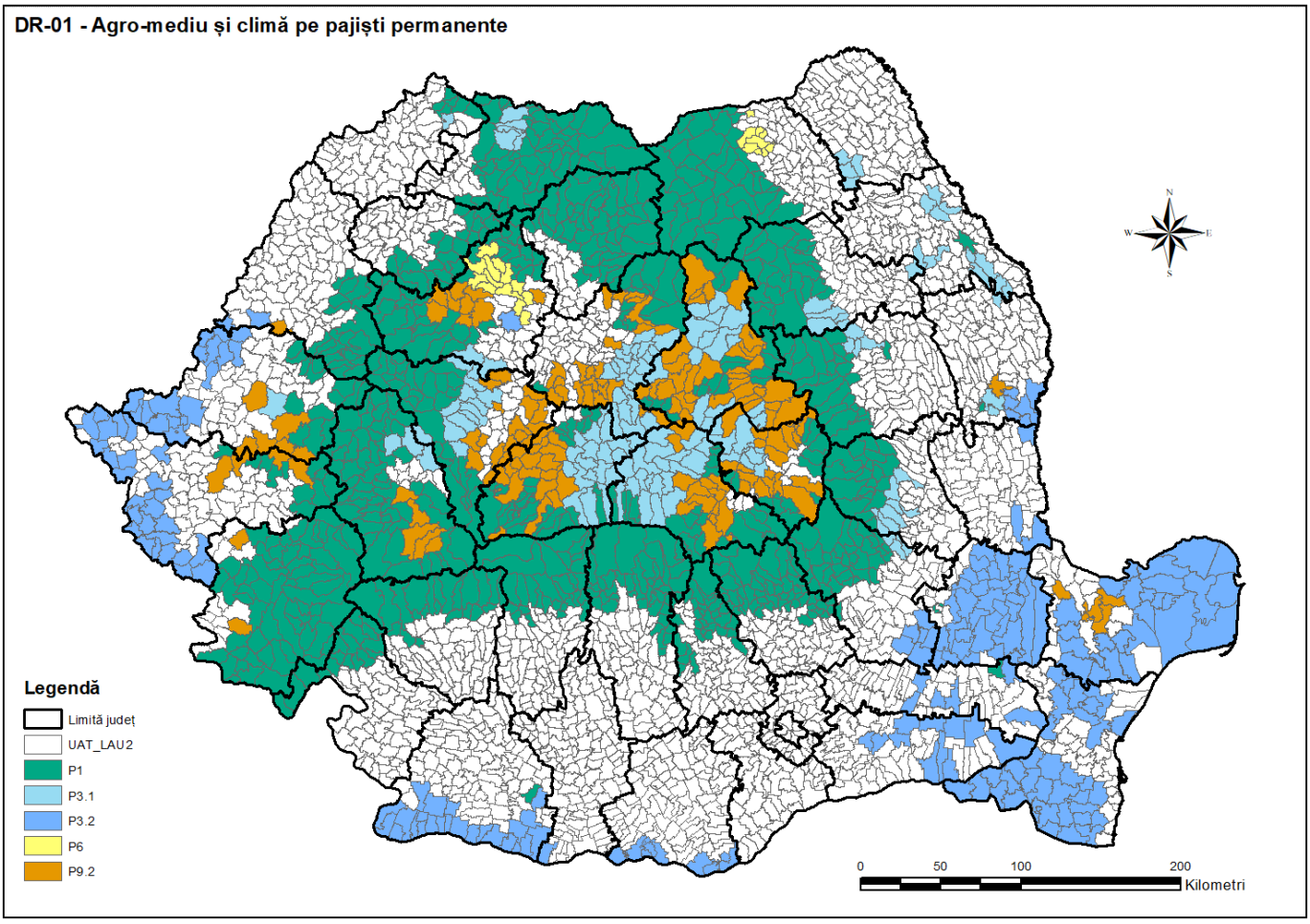

Figura 1 – harta cu zonele eligibile aferente intervenției DR-01

De asemenea, o mare parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional) sunt acoperite (aproximativ 81,60% din suprafața SPA-urilor și 82,67% din suprafața SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-01. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. (fig. 2)

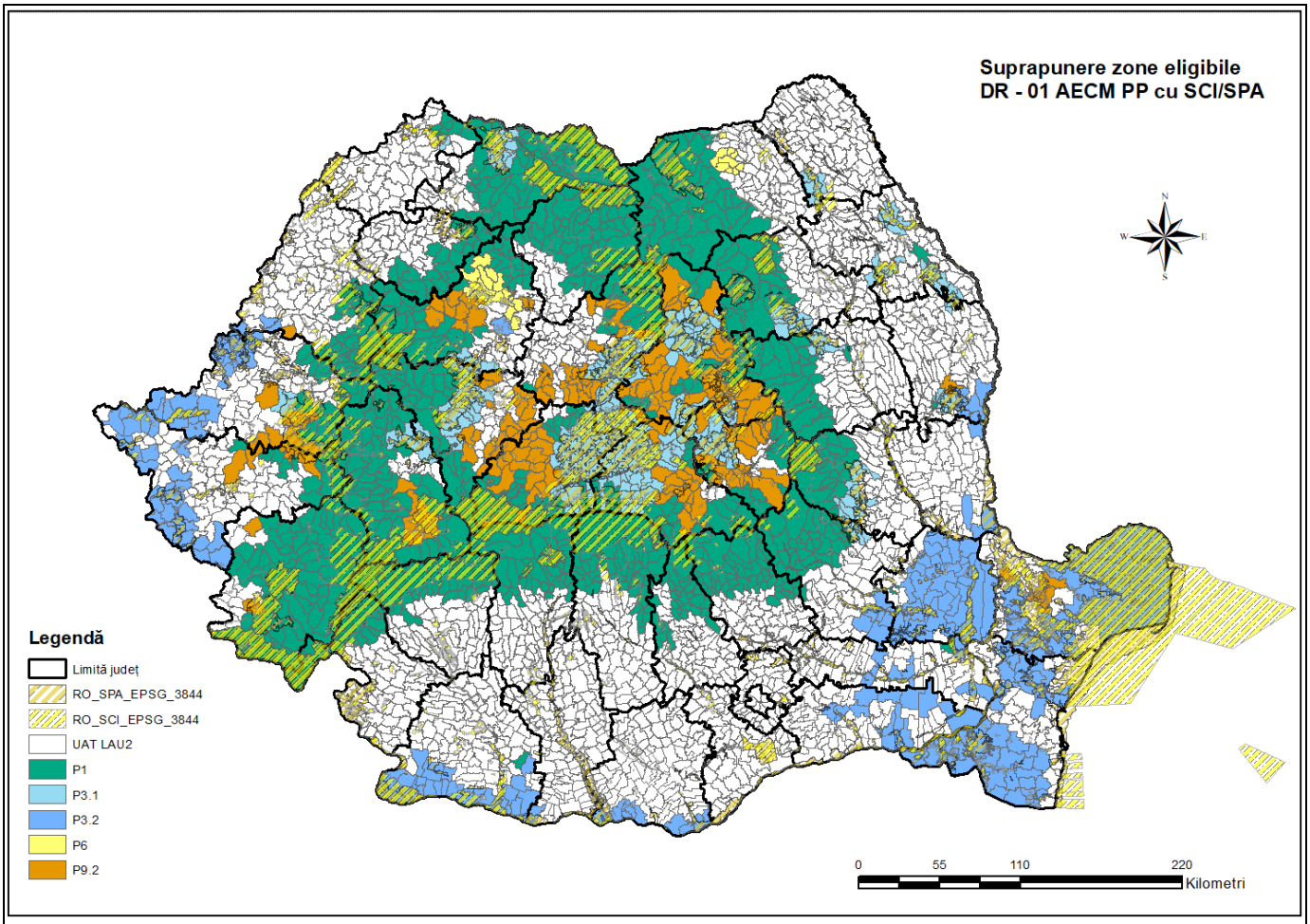

Figura 2 – suprapunerea zonelor eligibile DR-01 cu SCI/SPA

Pachetul 1 – ***pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)***

România deține una din resursele cele mai bogate de terenuri care pot fi clasificate ca având o Înaltă Valoare Naturală (High Nature Value – HNV), urmare a marii varietăți de specii asociate terenurilor agricole utilizate ca pajişti permanente, prin activități tradiționale de cosit sau păşunat. Ca şi în cazul pajiştilor permanente naturale și semi-naturale, în situația livezilor tradiționale utilizate extensiv, lipsa mecanizării cu utilaje grele şi evitarea chimizării alături de aplicarea tehnicilor agricole tradiționale folosite (ce se reduc în fond la un păşunat non-intensiv și la cosit) vor favoriza menținerea integrală a habitatelor respective, a fondului cultural tradițional, a biodiversității precum și a învelişului edafic.

Impactul rezultat în urma implementării angajamentelor pentru agro-mediu şi climă adaptate gestionării zonelor HNV este recunoscut la scară largă, în special din perspectiva efectelor privind conservarea biodiversităţii, protecţia apelor şi solului, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seară din activităţile agricole sau sechestrarea carbonului în biomasă. Dovezi incontestabile în acest sens sunt studiile elaborate de-a lungul timpului (ex. studii elaborate la nivelul Comisiei Europene – http://ec.europa.eu/agriculture/publi/reports/agrienv/rep_en.pdf, studii ale organizaţiilor independente - http://www.efncp.org, http://www.highnaturevaluefarming.org.uk sau alte publicaţii de specialitate - "High Nature Value Farming in Europe – 35 European countries – experiences and perspectives", 2012, ISBN 978-3-89735-657-3).

Utilizând criteriile propuse de Forumul European pentru Conservarea Naturii şi Pastoralism (European Forum for Nature Conservation and Pastoralism https://www.efncp.org/what-we-do/high-nature-value-farming/indicators-high-nature-value-farming/ pot fi încadrate în această categorie:

• pajiştile naturale şi semi-naturale, în special cele din zona montană și colinară,

• livezile tradiționale extensive în care fondul vechilor fânețe se conservă aproape în întregime, făcând din acestea unul dintre cele mai valoroase și mai bine conservate habitate tradiționale din zona carpatică,

Transilvania şi zona pericarpatică. În plus, aceste livezi tradiționale conservă, în cele mai multe cazuri, soiuri autohtone vechi de pomi fructiferi, care constituie un genofond cultural ancestral, periclitat, ce trebuie păstrat,

• pajiști permanente utilizate extensiv care sunt asociate în general cu o mare diversitate floristică în România, ceea ce asigură implicit marea diversitate faunistică (păsări, insecte, animale mici şi mari).

Pentru desemnarea în cadrul PNDR 2007-2013 a unităților administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, orașe și comune) care pot fi încadrate ca zone cu Înaltă Valoare Naturală au fost aplicate criteriile bazate pe folosința terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover şi FAO-LCCS. Astfel, o unitate administrativ-teritorială a fost încadrată ca zonă cu Înaltă Valoare Naturală dacă peste 50% din terenul ei agricol se încadrează în una din condițiile de definire a HNV enumerate mai sus. Astfel, suprafața eligibilă de pajiști situate în cele 1.038 UAT încadrate în zonele HNV, a fost de aprox. 2,169 milioane hectare.

În cadrul PNDR 2014-2020, au fost menținute zonele care au fost eligibile în perioada anterioară de programare, cu excepția unităților administrativ-teritoriale care s-au suprapus total sau parţial cu cele mai importante situri Natura 2000 ca reprezentativitate pentru speciile de păsări vizate de Pachetul 3 (Crex crex, Lanius minor şi Falco vespertinus). Diferenţele dintre suprafețele eligibile pentru Pachetul 1 în cele două perioade de programare s-a datorat aşadar faptului că zona eligibilă pentru Pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări a fost revizuită pe baza reprezentativităţii siturilor Natura 2000 pentru cele 3 specii de păsări, astfel încât cele mai importante 4 SPA-uri pentru populaţiile de Crex crex din România şi unul din cele mai importante SPA-uri pentru Lanius minor s-au suprapus pe o parte din zona care a fost eligibilă HNV în perioada 2007-2013. Astfel, suprafaţa rezultată a terenurilor agricole utilizate ca pajişti permanente definite ca zone cu înaltă valoare naturală (HNV) a fost de cca. 2 milioane ha (conform LPIS 2013 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 958 unităţi administrativ-teritoriale.

În cadrul M.10 Agro-mediu și climă, pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) a fost sprijinit pe o suprafață de cca. 600.000 ha/an de pajiști permanente, un număr de aprox. 66.000 de beneficiari pe an, iar prin pachetul 2 – practici agricole tradiționale a fost sprijinit pe o suprafață de cca. 115.000 ha/an pajiişti permanente (din care cca. 65.000 ha/an pentru varianta 2.1 – lucrări manuale pe pajiști permanente utilizate ca fânețe și cca. 50.000 ha/an pentru varianta 2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști permanente utilizate ca fânețe), un număr de cca. 44.000 de beneficiari pe an (din care cca. 24.000 de beneficiari pentru varianta 2.1 și cca. 20.000 de beneficiari pentru varianta 2.2).

În perioada de programare 2014-2020 suprapunerea cu zonele protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) a fost de aproximativ 43,38 % din suprafaţa SPA-urilor şi 55,76 % din suprafaţa SCI-urilor. Ca o evaluare de ansamblu, zona eligibilă propusă pentru Pachetul 1 acoperea cca. 51,37 % din suprafaţa siturilor Natura 2000 desemnate în România.

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile a fi încadrate ca zone cu Înaltă Valoare Naturală au fost aplicate criteriile bazate pe folosinţa terenurilor utilizând bazele de date Corine Land Cover (respectiv 231 – Păşuni, 244 – Areale agro-forestiere, 321 – Pajişti naturale, 322 – Mlaştini, 323 – Vegetaţie sclerofilă, 324 – Tranziţie pădure-tufăriş, 333 – Areale slab vegetate) şi LPIS 2021 - APIA. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Astfel, au fost definite 4 criterii de lucru:

· c1 - o UAT a fost încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 50% din terenul ei agricol, din LPIS2021, se încadrează în unul din condurile CLC enumerate anterior;

· c2 – o UAT a fost încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 50% din totalul suprafeței agricole este predominant pajiște permanentă;

· c3 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a

celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA;
· c4 – eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c1 și c2, dar reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 5 UAT-uri insulare.

Astfel, a rezultat o suprafață eligibilă de aproximativ 1,370 milioane hectare, aferente unui număr de 779 UAT-uri. (fig. 3)

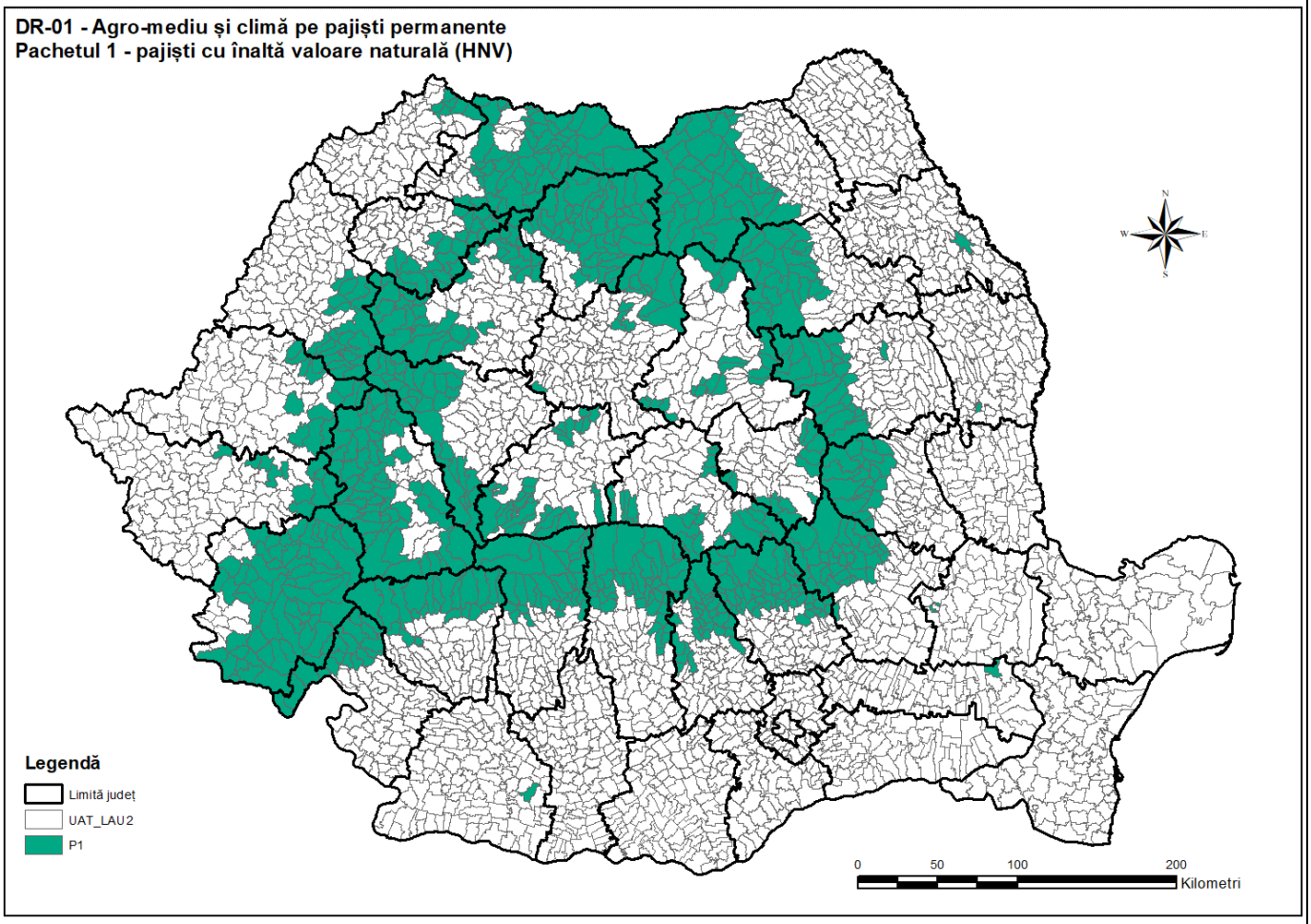

Figura 3 – hartă DR-01 - pachet 1 - pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 1 vizează o suprapunere de aproximativ 73% (cca. 1,370 mil. ha.) cu M.10 Agro-mediu și climă – pachetele 1 și 2 (cca. 1,856 mil. ha.), fiind incluse 779 UAT-uri din cele 958 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte considerabilă a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (aproximativ 23,95% din suprafaţa SPA-urilor şi 46,51% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanete propuse prin Pachetul 1 - *pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV)*. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 34,81% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Variantele 1.2 și 1.3 au în vedere creșterea nivelului de restricții aplicate prin varianta 1.1, cu scopul protejării, pe lângă biodiversitatea floristică, a speciilor de păsări/mamifere specifice pajiştilor permanente sau livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit. Având în vedere eterogenitatea suprafețelor eligibile din punctul de vedere al covorului vegetal, precum și gradul crescut de dificultate al efectuării manuale a lucrărilor de cosit, prin varianta 3 a pachetului se oferă și posibilitatea folosirii de utilaje ușoare pentru efectuarea lucrărilor. Viteza mică de deplasare caracteristică acestui tip de utilaje conferă, chiar dacă nu la același nivel ca cel al lucrărilor manuale, un grad sporit de protecție speciilor de păsări care cuibăresc pe pajiştilor permanente sau livezilor tradiţionale utilizate extensiv prin cosit, în comparație cu utilajele

mecanizate.

Pachetul 3.1 – pajişti importante pentru *Crex crex* şi Pachetul 3.2 – pajişti importante pentru *Lanius minor şi Falco vespertinus*

Implementarea unor angajamente de agro-mediu şi climă în România adaptate cerinţelor etologice ale speciilor de păsări ca *Crex crex, Lanius minor* şi *Falco vespertinus* asigură atingerea obiectivelor de conservare stabilite la nivel naţional, comunitar şi internaţional prin: "Action plan for the corncrake in Europe", "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Corncrake", "European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766":

·https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/falco_vespertinus.pdf, https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Crex%20crex%20factsheet%20-%20SWIFI.pdf

·https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/crex_crex.pdf

·https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/intl_corncrake.pdf

Rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000 a fost instituită în România începând cu anul 2007, desemnarea oficială a Ariilor de Protecție Specială Avifaunistică și a Siturilor de Importanță Comunitară fiind realizată în baza H.G 1284/2007, respectiv H.G-ul 971/2011.

În perioada de programare 2007-2013, în cadrul M.214 *plăți de agro-mediu*, protejarea celor trei specii de păsări a fost sprijinită prin introducerea unui pachet pilot a cărui suprafață eligibilă acoperea cca. 260.000 ha de pajişti permanente din zonele identificate ca Zone Importante pentru Păsări (IBA). Numărul total de UAT eligibile în cadrul pachetului a fost de 282, din care 108 UAT eligibile pentru varianta 1 – *Crex crex* şi 174 UAT eligibile pentru varianta 2 – *Lanius minor şi Falco vespertinus*.

În cadrul perioadei de programare 2014-2020 s-a avut în vedere continuarea eforturilor de conservare a celor trei specii de păsări, desemnarea urmărind totodată să contribuie la implementarea Directivei Păsări, chiar în lipsa planurilor de management pentru majoritatea siturilor Natura 2000, prin includerea în zonele eligibile a celor mai reprezentative SPA-uri pentru speciile vizate. Selectarea celor mai reprezentative SPA-uri a avut în vedere, de asemenea, suprapunerea cu IBA-urile care au stat la baza desemnării anterioare a zonelor eligibile pentru Pachetul 3 al M.214. O diferență se observă în cazul desemnării zonei eligibile adresate conservării pajiștilor importante pentru *Crex crex*, unde nu există o corespondență directă între IBA-urile selectate în perioada 2007-2013 și SPA-urile selectate pentru perioada 2014-2020, pe baza reprezentativității din perspectiva numărului de perechi de păsări estimate prin formularele standard care au stat la baza desemnării siturilor. În vederea asigurării consistenței, pe lângă datele aferente fișelor standard elaborate în vederea desemnării SPA-urilor importante pentru *Crex crex* şi *Lanius minor* şi datele obținute din raportarea distribuției speciilor pe baza articolului 12 al Directivei Păsări, s-au utilizat şi datele rezultate în urma implementării unor proiecte sau rezultate în urma recensămintelor pentru *Falco vespertinus*. SPA-urile selectate au fost:

· *Crex crex* – ROSPA0028, ROSPA0033, ROSPA0114 şi ROSPA0138 (primele 4 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 215 perechi de păsări pe baza fișelor standard).

· *Falco vespertinus* – ROSPA0001, ROSPA0015, ROSPA0031, ROSPA0047, ROSPA0067, ROSPA0103, ROSPA0126, ROSPA0135, ROSPA0142, ROSPA0144 (primele 10 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 30 perechi de păsări) şi ROSPA0013, ROSPA0016, ROSPA0019, ROSPA0022, ROSPA0024, ROSPA0036, ROSPA0039, ROSPA0042, ROSPA0048, ROSPA0061, ROSPA0066, ROSPA0070, ROSPA0071, ROSPA0072, ROSPA0074, ROSPA0076, ROSPA0078, ROSPA0090, ROSPA0094, ROSPA0095, ROSPA0097, ROSPA0101, ROSPA0102, ROSPA0106, ROSPA0108, ROSPA0111, ROSPA0113, ROSPA0118, ROSPA0120, ROSPA0121, ROSPA0127, ROSPA0128, ROSPA0130, ROSPA0137, ROSPA0145, ROSPA0148 (pe baza reprezentativităţii, utilizând datele rezultate în urma raportării din 2014 pe articolul 12 al Directivei Păsări şi recensămintelor).

· *Lanius minor* – ROSPA0001, ROSPA0002, ROSPA0015, ROSPA0016, ROSPA0017, ROSPA0019, ROSPA0029, ROSPA0073, ROSPA0100, ROSPA0119 (primele 10 situri ca reprezentativitate prin stabilirea unui prag peste 125 de perechi de păsări) şi ROSPA0004, ROSPA0006, ROSPA0008, ROSPA0040, ROSPA0049, ROSPA0068, ROSPA0069, ROSPA0135 (pe baza fişelor standard şi repartiţiei furnizată de raportarea pe art. 12 al Directivei Păsări).

Unele din siturile vizate, deși se situau în perioada 2007-2013 în zona eligibilă HNV, datorită reprezentativității speciilor de păsări vizate de Pachetul 3 al M.10, au fost incluse pentru perioada 2014-2020 în zona eligibilă pentru pachetul adresat *Crex crex* (ROSPA0028, ROSPA0033, ROSPA0114 şi ROSPA0138) sau pentru pachetul adresat *Lanius minor* (ROSPA0029).

În cadrul PNDR 2014-2020, suprafața de pajiști permanente a fost situată în 567 UAT-urile eligibile (din care 83 eligibile pentru P.3.1 şi 484 eligibile pentru P.3.2) acoperind aprox. 565 mii hectare (din care 155 mii ha eligibile pentru P.3.1 şi 410 mii ha eligibile pentru P3.2). În total, zona eligibilă selectată în cadrul pachetului acoperea aproximativ 44,31 % din suprafața totală a SPA-urilor desemnate la nivel național (din care 7,09 % în zonele eligibile pentru P.3.1 şi 37,22 % în zonele eligibile pentru P.3.2). În zonele selectate, pe baza datelor din fișele standard, s-au regăsit cca. 35,51 % din populațiile de *Crex crex,* cca. 87,4 % din populațiile de *Falco vespertinus* şi cca. 60,86 % din populațiile de *Lanius minor* estimate ca prezente în SPA-urile desemnate în România. O serie de specii cu statut nefavorabil la nivel global au beneficiat indirect de implementarea acestui pachet: *Falco cherrug, Coracias garrulus* și *Lanius collurio.*

Pentru perioada de programare 2014-2020, în cadrul M.10 Agro-mediu şi climă, pachetul 3 – pajişti importante pentru păsări, protejarea celor trei specii de păsări a fost sprijinită pe o suprafață de cca. 130.000 ha/an de pajiști permanente (din care 43.000 ha/an pentru sub-pachetul 3.1 – *Crex crex* și 87.000 ha/an pentru sub-pachetul 3.2 – *Lanius minor și Falco vespertinus*) din zonele identificate ca Zone Importante pentru Păsări (IBA), aferentă unui număr de aprox. 5.700 de beneficiari pe an (din care aprox. 3.100 pentru sub-pachetul 3.1 și aprox. 2.600 pentru sub-pachetul 3.2).

Conform raportării tendințelor (raportarea pe art. 12 a Directivei Păsări), toate cele 3 specii înregistrează o tendință de declin (tendință populațională negativă) atât în România cât și la nivel european:

- *Crex crex* - specie încadrată în categoria periclitare minimă la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național. Această specie are o categorie de periclitare mai severă în România decât în Europa, fiind periclitată doar la nivel național nu și european. Înregistrează declin atât la nivel european cât și național. În România, pentru această specie este înregistrat un declin de -88,99 % conform datelor aferente Programului de monitorizare al speciilor comune asociate terenurilor agricole 2010-2021 și Programului de monitorizare a speciilor nocturne din habitate deschise 2014-2021).
- *Lanius minor* - specie încadrată în categoria periclitare minimă la nivel european, vulnerabilă (VU) la nivel național. Această specie are o categorie de periclitare mai severă în România decât în Europa, fiind periclitată doar la nivel național nu și european. Înregistrează declin atât la nivel european cât și național. În România, pentru această specie este înregistrat un declin de -75,12 % conform datelor aferente Programului de monitorizare al speciilor comune asociate terenurilor agricole 2010-2021).
- *Falco vespertinus* - specie vulnerabilă (VU) atât la nivel european cât și național datorită declinului populațional național și de la nivelul UE28 și a amenințărilor legate de degradarea habitatelor. În România, pentru această specie este înregistrat un declin de -32% conform datelor aferente Programului de monitorizare al vânturelului de seară (2015-2021).

Toate cele 3 specii se regăsesc atât pe Lista Roșie a speciilor din România cât și încadrate ca specii de interes comunitar pentru care România are o responsabilitate mare pentru conservarea acestora.

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel

LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Pachetul 3.1 – *Crex crex*

- c1 - selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Crex crex* în baza raportării pe art 12 a *Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice*;
- c2 – abordare bazată pe modelele geo-statistice pentru specia țintă, modele ce pornesc de la date existente și, pe baza interacțiunii datelor cu predictori ecologici, oferă o imagine probabilă a situației speciei în fiecare zonă arealului de distribuție. Pe baza modelelor de probabilitate a prezenței speciei *Crex crex* a fost calculat un scor pentru fiecare UAT. Scorul a fost calculat ca sumă a valorilor date de model pentru fiecare pixel (unitate de modelare) valid al modelului existent pe suprafața fiecărui UAT. Astfel, fiecare UAT dintre cele selectate la Criteriul 1, a obținut un scor, care reflectă în principiu probabilitatea prezenței speciei la nivel global al UAT-ului respectiv. Conform principiului urmărit, cu cât un UAT are un scor mai mare, cu atât probabilitatea de prezență este mai consistentă și cu atât este mai important în elaborarea unor măsuri care favorizează conservarea speciei pe termen lung. Au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 30.
- c3 – pentru UAT-urile eligibile în urma c2 a fost verificat gradul de suprapunere al siturilor SPA cu suprafața UAT-urilor, o UAT fiind încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 25% din totalul suprafeței UAT este acoperit de situri SPA;
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c3, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Pachetul 3.2 – *Lanius minor și Falco vespertinus*

- c1 - selecția UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Falco vespertinus* în baza raportării pe art. 12 a *Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice.* UAT-urile au fost sortate descendent din punct de vedere al suprafeței de pajiște permanentă ocupată, iar suprafața acestora a fost însumată până la atingerea pragului de 80% acoperire pentru pajiște permanentă.
- c2 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Lanius minor* în baza raportării pe art. 12 a *Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice*
- c3 – abordare similară cu c2 pentru *Crex crex*. Pentru specia *Lanius minor* au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 50.
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c3, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Astfel, pentru pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 351 mii hectare, aferentă unui număr de 146 UAT-uri, și pentru pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor și Falco vespertinus* a rezultat o suprafață de 188 mii hectare, aferentă unui număr de 207 UAT-uri. (fig. 4 și fig. 5)

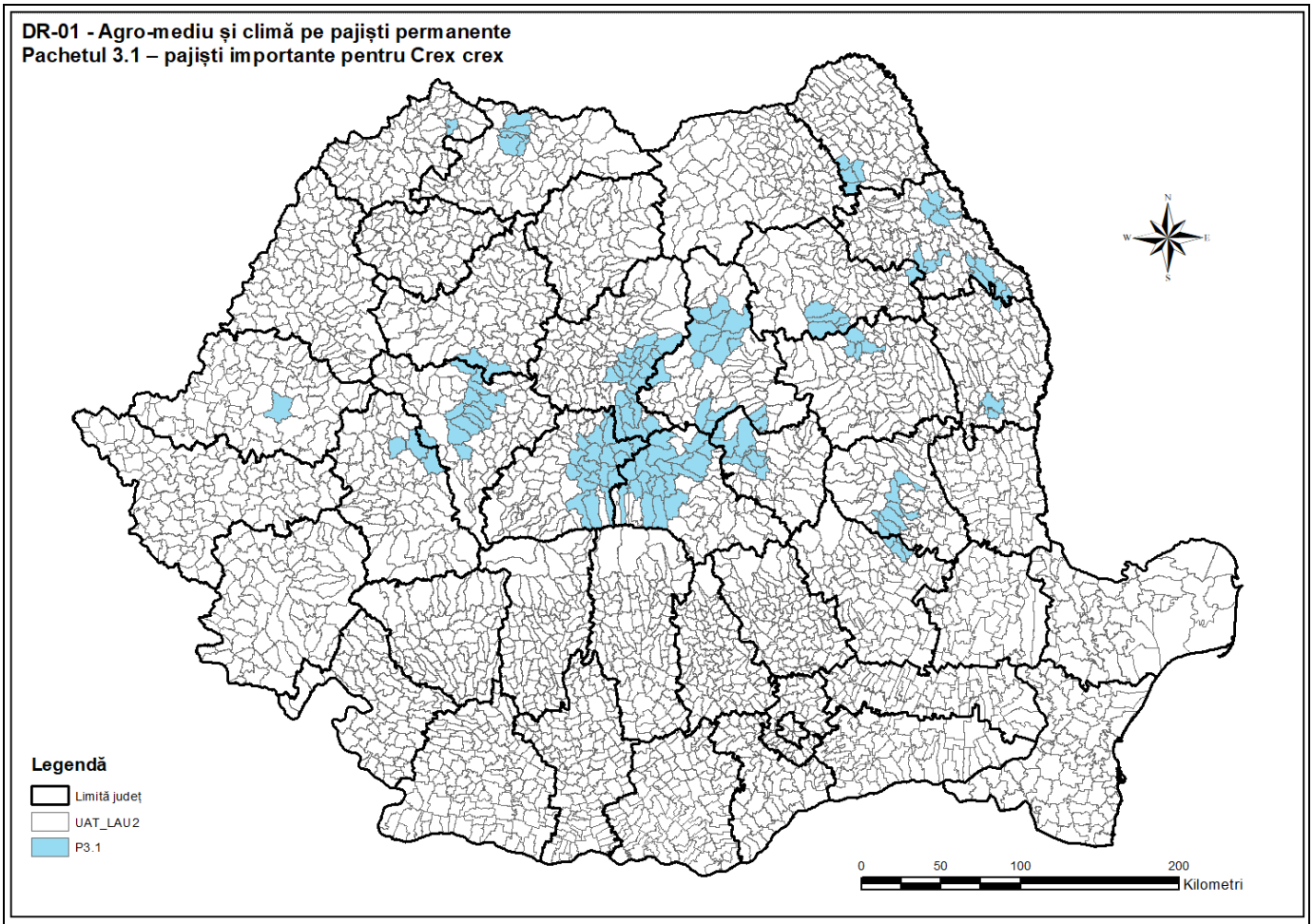

Figura 4 – hartă DR-01 - pachet 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*

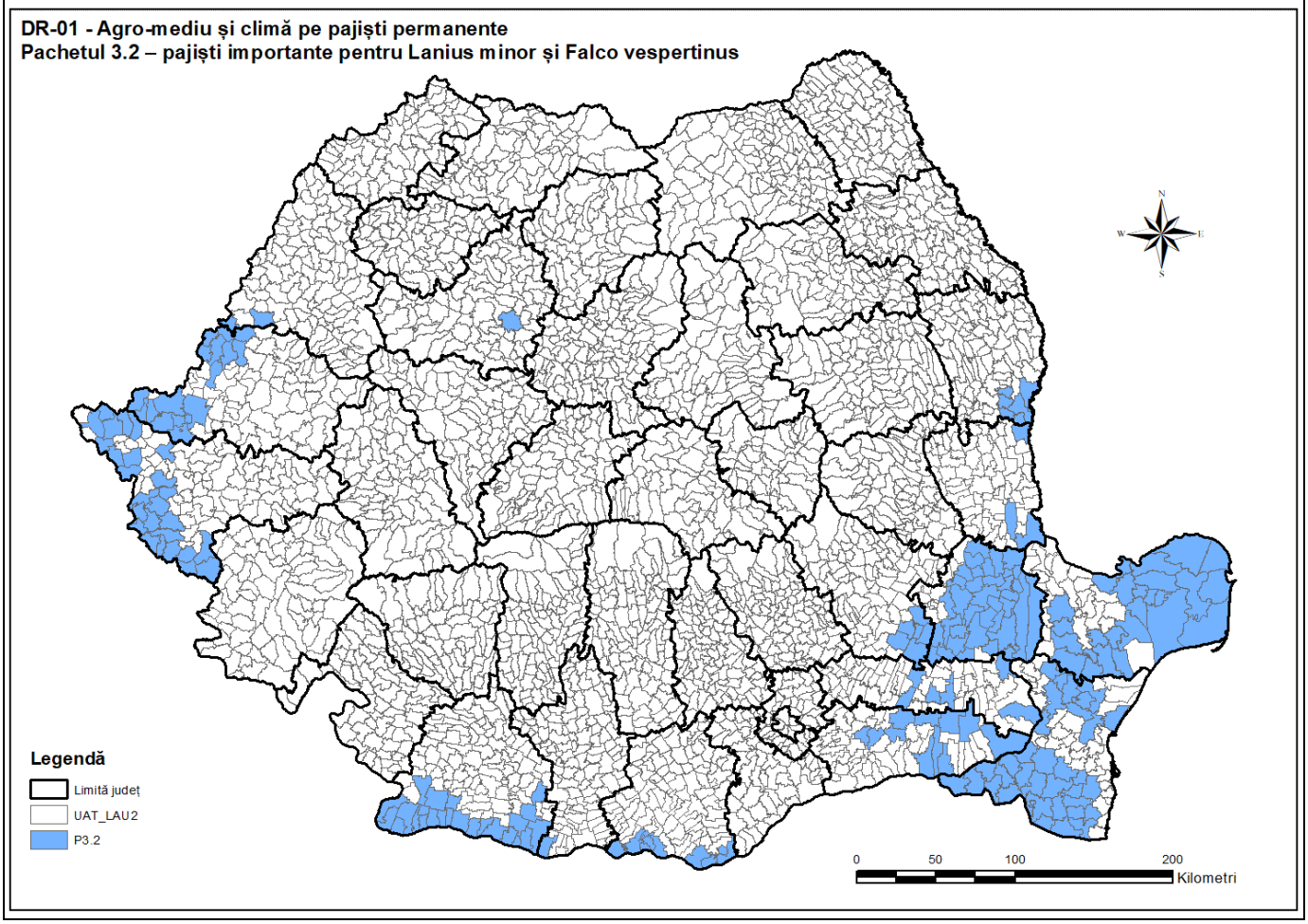

Figura 5 – hartă DR-01 - pachet 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor și Falco vespertinus*

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex* vizează o extindere a suprafeței (cca. 351 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 3.1 (cca. 150 mii ha.), fiind eligibile 146 UAT-uri față de 83 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare. Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor și Falco vespertinus* vizează o suprapunere de aproximativ 50% (cca. 188 mii ha.) cu M.10– sub-pachetul 3.2 (cca. 364 mii ha.), fiind incluse 207 UAT-uri față de 484 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte considerabilă a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (cca. 37,43% din suprafaţa SPA-urilor şi 14,48% din suprafaţa SCI-urilor, respectiv cca. 19,92% din suprafaţa SPA-urilor și 13,07% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex,* respectiv Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor și Falco vespertinus*. Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 3.1 acoperă aprox. 27,84% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România, și zona eligibilă pachetului 3.2 acoperă 11,48% din suprafața siturilor Natura 2000.

Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)

Pe pajiștile permanente din zona Clujului și cele situate în Obcinele Bucovinei, evaluarea ***populațiilor din speciile genului Maculinea,*** a arătat faptul că aici se găsește, în funcție de specie, până la 3 % din populația la nivel comunitar și până la 40 % din populațiile la nivel național. Cele mai reprezentative specii din aceste zone sunt *Maculinea nausithous, Maculinea teleius, Maculinea alcon* şi *Maculinea arion*.

Aceste specii au fost incluse în Anexele II și IV a Directivei Habitate, fiind protejate pe teritoriul Uniunii Europene ca specii de importanță comunitară care necesită protecție strictă. La nivel european au fost făcuți primii pași pentru elaborarea unor planuri de acțiune, fără a se și concretiza cu planuri aprobate până la nivelul anului 2022, adresate conservării fluturilor din genul *Maculinea*. (http://www.bc-europe.eu).

Datorită vulnerabilității, a biologiei și ecologiei deosebit de complexe, speciile de fluturi din genul *Maculinea* au beneficiat în ultimii 20 de ani de numeroase studii (ex. Planul de acțiune pentru fluturii *Maculinea* în Europa, publicat în anul 1999 în revista Nature and Environment nr. 97) și finanțări generoase din bugetul UE, care au permis realizarea de planuri de management fundamentate științific pentru protejarea acestor specii. Informații cu privire la speciile propuse prin prezentul pachet și studiile implementate sunt incluse în documentul *Lista Roșie a speciilor de fluturi din Europa* https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/RL-4-011.pdf.

Vulnerabilitatea acestor specii se datorează fragmentării şi reducerii habitatului, respectiv a modului de utilizare a pajiștilor cu *Sanguisorba officinalis* (sorbestrea). Cositul de 3-5 ori ca practică agricolă specifică anumitor zone joase sau de 2-3 ori în zonele înalte, dar în perioade nefaste pentru dezvoltarea fluturilor din genul *Maculinea*, constituie o practică incompatibilă cu menținerea populațiilor acestor specii deoarece perioada cuprinsă între jumătatea lunii iunie și jumătatea lunii august corespunde perioadei de zbor pentru *M. telejus* şi *M. nausithous*, în această perioadă femelele depun ouăle pe inflorescența plantei gazdă (*Sanguisorba officinalis*), şi tot în această perioadă larvele se află în interiorul inflorescențelor plantei. Abia după jumătatea lunii august majoritatea larvelor au părăsit deja inflorescențele. Unele larve de *M. nausithous* se mai află în inflorescențe și după jumătatea lunii august, până la jumătatea lunii septembrie, dar procentul lor este redus sau chiar nesemnificativ pentru populație (Timus et al. 2011). Având în vedere ciclul biologic mai sus menționat, bine studiat atât în zona Clujului, cât și în zona Bucovinei, sprijinul acordat prin Pachetul 6 a urmărit promovarea cositului târziu (începând

cu 26 august).

Sanguisorba officinalis, unica planta gazda pentru fluturii *Maculinea teleius* si *Maculinea nausithous* (Thomas 1984, Wynhoff 2001)) nu rezistă la competiția mare cu celelalte plante. În România, *Sanguisorba officinalis* (sorbestreaua) este răspândită frecvent prin pajiști mezo-higrofile din zona de câmpie și până în etajul montan, fără a edifica fitocenoze independente. Este considerată o specie caracteristică pentru ordinul *Molinietalia caeruleae* Koch 1926, grupare care subsumează pajiștile higrofile de lunci și depresiuni intramontane (referințe în Stoianov 2012 - Stoianov E., Bărbos M., Rus A., Paulini I. (2012). Specie tipică de pajiști umede, uneori slab înmlăștinite, sorbestreaua suportă fluctuații hidrice mai mari, îndeosebi în perioada de vară, preferă solurile aluviale, bogate în substanțe nutritive, iar în privința aciditătii se dezvoltă bine pe solurile slab acide sau neutre (Keul 2008 - Keul M. 2008. Studii morfologice, biochimice și moleculare asupra speciilor de Sanguisorba din flora spontană, bogate în polifenoli, în vederea obținerii de preparate antioxidante. Mscr., Institutul de Cercetări Biologice, Cluj-Napoca).

Continuarea implementării acestui pachet va contribui indirect la conservarea unor habitate importante specifice pajiştilor naturale şi seminaturale, dar şi a unor specii prioritare a căror ecologie este legată de aceste tipuri de habitate.

Zonele selectate în perioada 2014-2020 ca eligibile au fost similare cu cele din perioada 2007-2013, fiind situate în judeţul Cluj şi în judeţul Suceava, pe teritoriul a 26 UAT, suprafaţa de pajişti permanente din aceste zone fiind de cca. 23.000 ha. La nivel european au fost făcuţi primii paşi pentru elaborarea unor planuri de acţiune adresate conservării fluturilor din genul Maculinea (http://www.bc-europe.eu/index.php?id=360).

Pentru perioada de programare 2014-2020, în cadrul M.10 Agro-mediu și climă, pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) a fost sprijinită pe o suprafață de cca. 8.500 ha/an de pajiști permanente (din care 5.600 ha/an pentru sub-pachetul 6.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) și 2.900 ha/an pentru sub-pachetul 6.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)), aferentă unui număr de aprox. 700 de beneficiari pe an (din care aprox. 300 pentru sub-pachetul 6.1 și aprox. 400 pentru sub-pachetul 6.2).

În ceea ce privește PNS 2023-2027, pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) identificarea UAT-urilor eligibile s-a bazat pe cele mai recente date din bibliografia de specialitate cu privire la absența/prezența speciilor de *Maculinea sp.* care să confirme includerea unor UAT-uri noi și/sau eliminarea unor UAT-uri care au fost eligibile în perioada 2014-2020, astfel a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 29 mii hectare, aferente unui număr de 22 UAT-uri. (fig. 6)

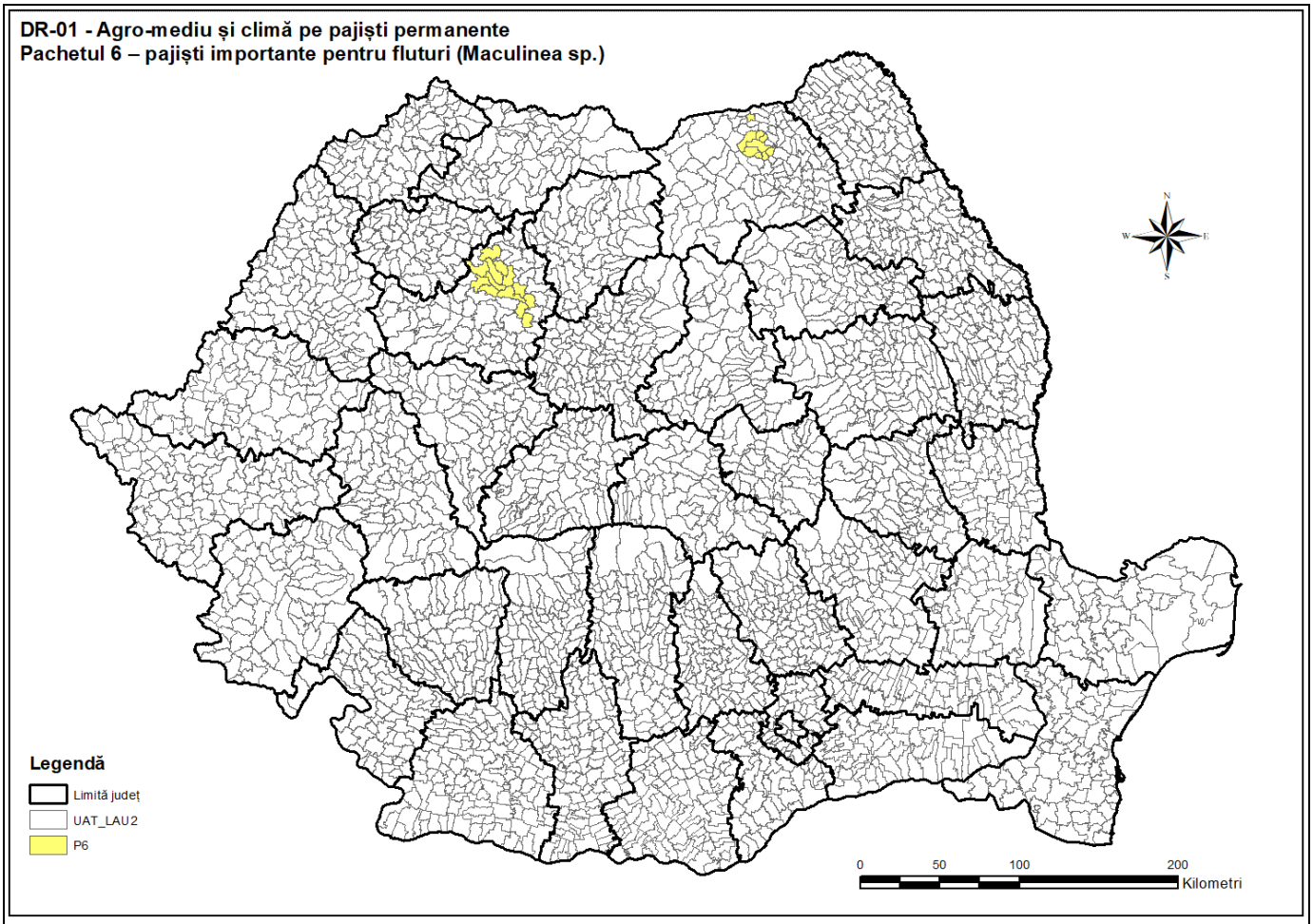

Figura 6 – hartă DR-01 - pachet 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*) vizează o extindere a suprafeței (cca. 29 mii ha.) față de M.10 – pachetul 6 (cca. 23 mii ha.), fiind eligibile 22 UAT-uri față de 26 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică *(Aquila pomarina)*

Acvila ţipătoare mică (*Aquila pomarina*) este o pasăre răpitoare a cărei zonă de cuibărire este restrânsă în principal în partea centrală, estică şi de sud-est a Europei. Specia este considerată a fi „în declin” pe suprafaţa întregii arii de răspândire, fiind estimată la 20.000 de perechi la nivel global. România oferă speciei una dintre cele mai importante zone de cuibărit, iar pentru protecția acesteia a fost dezvoltat Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici *Aquila pomarina* (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf și http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_Tabel_sintetic.pdf) aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului nr 1327 din iulie 2014. Ca rezultat al celor mai recente studii, respectiv raportarea pe articolul 12 aferentă Directivei Păsări, populaţia de acvilă ţipătoare mică din România este estimată între 1901 - 3449 de perechi.

Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă ţipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7 Centru), în vestul României şi pe pantele estice ale Carpaţilor. Populații mici există, de asemenea, în estul, sud-estul şi sudul României.

Specia cuibăreşte în păduri depresionare, păduri de luncă, păduri din zone de deal şi de munte. Îşi construieşte un cuib de dimensiuni mari din crengi în copaci bătrâni (von Dobay 1934, Gentz 1965, 1967, Haraszthy et al. 1996, Hoffmann 1938, Meyburg 1970, 1973, 1994, Wendland 1932 1951, 1958). În mod

excepţional cuiburile sunt construite pe stânci sau direct pe pământ (Pcola 1991, Reistetter 1991). Un factor important în alegerea zonelor de amplasare a cuiburilor este prezenţa zonelor deschise pentru hrănire în apropiere.

Specia se hrăneşte în general în zone de pajiste şi pe terenuri arabile. Ea vânează în zone de câmp deschis sau zone cultivate (Meyburg et al. 2004). O varietate de tipuri de habitate de câmp deschis sunt foarte importante pentru specie, deşi zonele cultivate cu plante înalte, ca rapiţa, porumbul sau floarea soarelui, împiedică accesul la pradă (Scheller et. al. 2001). În timpul iernii ocupa o varietate de habitate incluzând zone de câmp deschis, tufărişuri şi zone umede (Brooke et al. 1972, Meyburg et al. 1995).

Dieta constă în mamifere mici (*Apodemus, Microtus, Cricetus, Citellus*), amfibieni (*Rana*), păsări (*Alauda, Emberiza, Coturnix*), reptile (*Lacerta, Natrix*) şi insecte (lacuste). În eco-regiunea Carpatică hrana sa preferată constă în şoareci de câmp (*Microtus arvalis*). În habitatele unde iernează, dieta constă în principal din păsări ţesător (*Quelea quelea*), mamifere mici şi broaşte. (Haraszthy et al. 1996, Scheller & Meyburg 1996, Vlachos & Papageorgiou 1996).

Expertiza tehnică necesară pentru dezvoltarea Pachetului 9.2 – managementul adecvat a pajiștilor importante ca zone de hrănire și cuibărit pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) a fost asigurat de datele obținute în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România”, în cadrul căruia au fost implicați specialiști din cadrul Agenției Regionale de Protecție a Mediului Sibiu, Grupul Milvus, Sociatatea Ornitologică Română, Fundația ADEPT Transilvania, Colectivul Facultății de Mediu al Universității Babeș - Bolyai.

Rezultatele studiilor care au urmărit preferința de habitat a acvilei țipătoare mici efectuate în ariile protejate ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului, ROSPA0098 - Piemontul Făgăraşului în anii 2010-2011 în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” au stat la baza stabilirii cerințelor de management și pentru celelalte zone unde a fost identificată această specie. În afara acestor zone, specia este frecvent întâlnită în arealele acoperite de ROSPA0027 - Dealurile Homoroadelor, ROSPA0033 - Depresiunea şi Munţii Giurgeului, ROSPA0034 - Depresiunea Munţii Ciucului, ROSPA0033 - Depresiunea şi Munţii Giurgeului, ROSPA0082 - Munţii Bodoc – Baraolt.

Asigurarea unui management adecvat aplicat pe terenurile arabile şi pe pajiştile permanente situate în arealul de distribuţie al acestei specii, bazat pe recomandările "Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici în România" (http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Ghid-romana.pdf) şi pe cele din "Planul Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*" (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf & http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_Tabel_sintetic.pdf), va contribui la asigurarea condiţiilor de cuibărit şi de hrănire necesare protecției speciei acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*). În acelaşi timp, aplicarea acestui pachet va contribui la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversităţii, protecţiei apei şi solului şi reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind şi la încurajarea practicilor agricole tradiţionale.

În cadrul PNDR 2014-2020, suprafaţa eligibilă de pajişti permanente a fost de cca. 45 mii ha (conform LPIS 2017 – APIA), fiind situată pe teritoriul a 67 din cele 223 unităţi administrativ-teritoriale eligibile pentru P9.

Pentru perioada de programare 2014-2020, în cadrul M.10 Agro-mediu și climă, prin pachetul 9 a fost sprijinită o suprafață de cca. 2.000 ha/an (din care cca. 100 ha/an pentru sub-pachetul 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) și cca. 1.900 ha/an pentru sub-pachetul 9.2 - pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)), aferentă unui număr de aprox. 90 de beneficiari pe an (din care aprox. 20 de beneficiari

pentru sub-pachetul 9.1 și aprox. 70 pentru sub-pachetul 9.2).

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

- c1 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Aquila pomarina* în baza raportării pe art. 12 a *Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice*
- c2 – abordare similară cu c2 pentru *Crex crex*. Pentru specia *Aquila pomarina* au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 2.
- c3 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c2, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Astfel, pentru pachetul 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*) a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 344 mii hectare, aferente unui număr de 153 UAT-uri. (fig. 7)

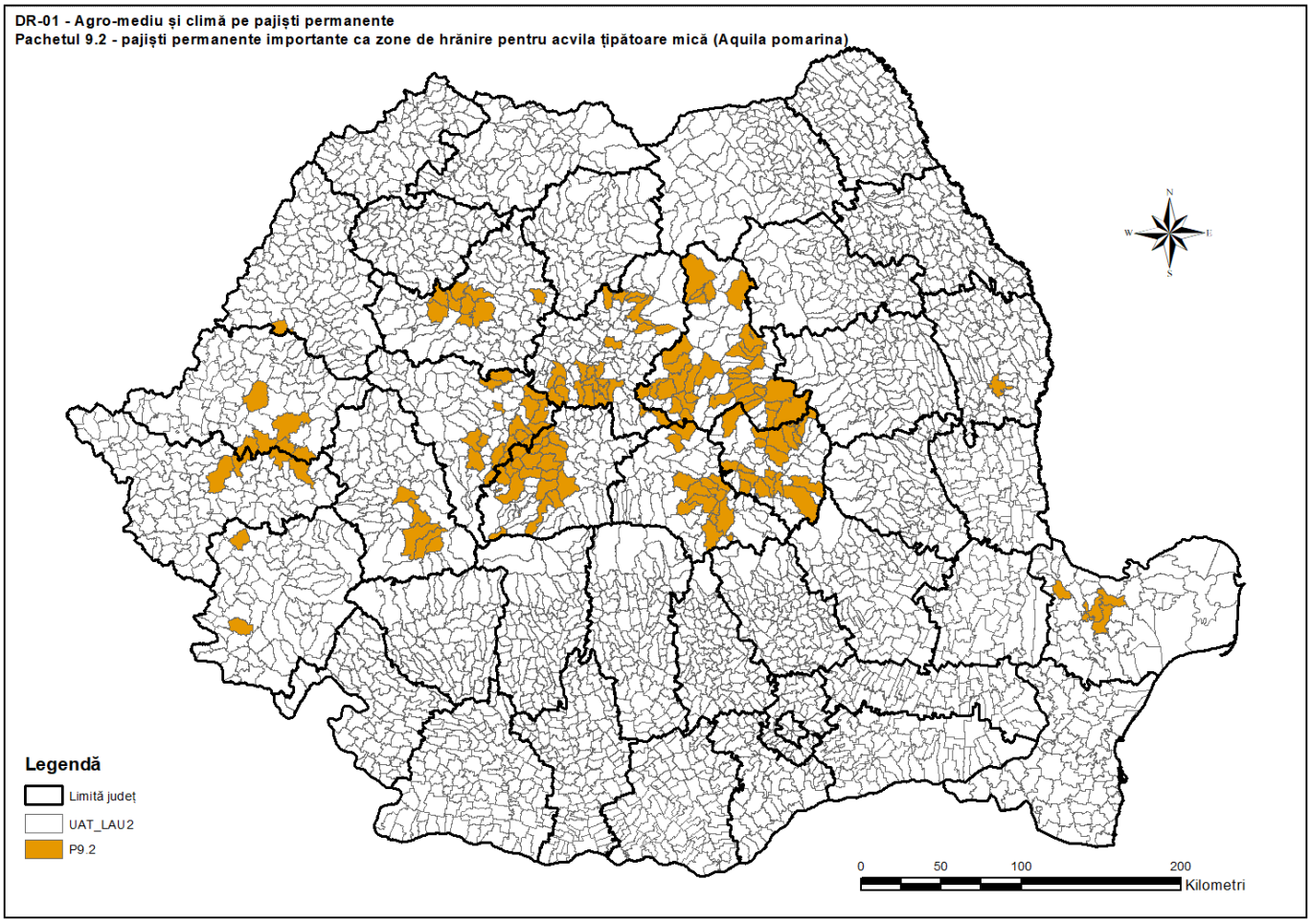

Figura 7 – hartă DR-01 - pachet 9.2 –pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 9.2 – pajişti permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*) vizează o extindere a suprafeței (cca. 344 mii ha.) față de M.10 – sub-pachetul 9.2 (cca. 45 mii ha.), fiind eligibile 153 UAT-uri față de 67 UAT-uri eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes național, cât şi comunitar sau internațional) sunt acoperite (cca. 6,26% din suprafața SPA-urilor şi 7,43% din suprafața SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin Pachetul 9.2 – *zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina).* Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.2 acoperă aprox. 7,38% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Principii de selecție

Nu se aplică principii, ori criterii de selecție.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-01 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”:

Plățile acordate pentru pachetele DR-01:

- pot fi combinate pe aceeași suprafață agricolă cu pachetul 6, varianta 6.2 a fiecărei intervenții DR-04 și DR-05;
- pot fi combinate pe aceeași suprafață agricolă cu DR-09, DR-10, DR-11;
- nu sunt posibile alte combinații de pachete pe aceleași suprafețe, zonele eligibile fiind diferite;
- pot fi combinate pe aceeași suprafață agricolă cu PD-05.

Pentru a veni în sprijinul fermierilor și a elimina orice confuzie în implementarea Pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) în PNS sunt disponibile 3 variante independente, în comparație cu PNDR 2014-2020, unde variantele Pachetului 2 – practici agricole tradiționale puteau aplicate doar în combinație cu Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV).

Alte informații relevante

Intervenția răspunde nevoilor identificate anterior:

·prin menținerea și îmbunătățirea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole, se urmărește o continuare pentru perioada 2023-2027 a Pachetelor 1 și 2 din cadrul M.10 (PNDR 2014-2020), prin actualul Pachet 1, vizându-se în principal zonele cu Înaltă Valoare Naturală, asimilate ponderii ridicate a terenurilor utilizate ca pajiști permanente și livezi tradiționale utilizate extensiv.

·prin continuarea implementării Pachetelor 3, 6, 9.2 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020, contribuie la asigurarea condițiilor speciale de management al pajiștilor reprezentative pentru speciile prioritare (păsări sau pentru fluturi).

·continuitatea aplicării unor metode agricole extensive în zonele eligibile din cadrul M.10 PNDR 2014-2020 contribuie de asemenea la asigurarea condițiilor speciale de management al pajiștilor reprezentative pentru speciile prioritare (păsări sau pentru fluturi), asigurând menținerea unor condiții de mediu favorabile; statusul și evoluția acestora indicând starea globală de conservare și favorabilitate a habitatelor agricole.

Angajamentele vizate prin intervenția DR-01 răspund complementar unor nevoi de conservare identificate prin Cadrul de acțiune prioritar (PAF) pentru Natura 2000 în România, în conformitate cu articolul 8 din Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice

(Directiva Habitate) pentru perioada Cadrului Financiar Multianual 2021 – 2027, și specific prin planurile de management ale siturilor Natura 2000. De asemenea, intervenția DR-01 răspunde la aspectele identificate în PAF, respectiv:

·continuarea implementării pachetelor de agromediu prin PNDR acolo unde nu există incompatibilități între măsurile de conservare propuse și pachetele de agromediu existente;

·promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu, reducerea utilizării pesticidelor și promovarea agriculturii tradiționale).

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii intervenției sunt fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole), definiți conform art. 3 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Beneficiarul:

- este utilizatorul unei suprafeţe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), având o categorie de utilizare eligibilă și situată în zonele eligibile pachetelor 1, 3.1, 3.2, 6, 9.2;
- deţine o suprafaţă minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha;
- menține pe întreaga perioadă a angajamentului o încărcătură de minim 0,3 UVM/ha pe suprafața angajată;
- se angajează să menţină angajamentul pentru o perioada de 5 ani, de la data semnării acestuia;
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice variantelor pentru care aplică;
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor (de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament).

Alte condiții de eligibilitate aplicabile tuturor pachetelor:

- angajamentele aplicabile pe pajiștile permanente, bazate pe lucrări manuale se pot aplica pe o suprafață de maximum 150 ha,
- angajamentele aplicabile pe pajiștile permanente, bazate pe lucrări cu utilaje ușoare se pot aplica pe o suprafață de maximum 200 ha.

Suprafața – condiții de eligibilitate:

a) terenuri agricole cu înaltă valoare naturală utilizate ca pajiști permanente (Pachetul 1),

b) livezile tradiționale, utilizate preponderent prin păşunat sau mixt (cosit și păşunat) sunt asimilate pajiștilor în aplicarea angajamentelor (Pachetele 1, 3.1, 3.2, 6 și 9.2),

c) angajamentul se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentului,

d) vizează terenurile agricole utilizate ca pajişti permanente situate în zonele delimitate la nivel de UAT LAU2.

I. Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 1 - pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)
Varianta 1.1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV):

- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P);
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 50 kg N s.a./ha (această cantitate poate fi crescută, numai pentru suprafețele pentru care există amenajamente pastorale în vigoare, până la cantitatea optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral).
- păşunatul se efectuează cu maxim 1 UVM pe hectar (încărcătura de animale poate fi crescută până la încărcătura optimă calculată, prevăzută în amenajamentul pastoral);
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor;
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de bază şi specifice la nivelul suprafeţelor aflate sub angajament.

Varianta 1.2 – lucrări manuale pe pajişti cu înaltă valoare naturală permanente utilizate mixt prin cosit și păşunat și varianta 1.3 – lucrări cu utilaje uşoare, (suplimentar față de cerințele specifice variantei 1.1):

- Varianta 1.2 – lucrările cu utilaje mecanizate, cositul și strânsul fânului, nu sunt permise pe suprafaţa aflată sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (P)
- Varianta 1.3 – cositul și strânsul fânului se poate efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele pe suprafaţa aflată sub angajament (P);
- ambele variante – cositul este permis începând cu data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau începând cu data de 15 iunie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m) (P);
- ambele variante – masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului.

II. Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.1 - pajişti importante pentru *Crex crex:*

- cositul este permis începând cu data de 1 august (P),
- cositul se va realiza dinspre interiorul parcelei spre exteriorul acesteia,
- păşunatul se va efectua cu maximum 0,7 UVM pe hectar,
- lucrările cu utilaje mecanizate, cositul și strânsul fânului, nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 3.1.1) sau lucrările, cositul și strânsul fânului, se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 3.1.2) (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (0,7 UVM/ha) (P),
- sunt interzise acțiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiștilor aflate sub angajament,
- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- o bandă, lată de minim 3 metri, cu o suprafață totală de cel puțin 3% din suprafața parcelei, va fi lăsată necosită pe cel puțin o margine a fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie) (P),
- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu.

III. Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 3.2 - pajiști importante pentru *Lanius minor şi Falco vespertinus*:

- cositul este permis până la data de 1 iulie (P),
- păşunatul se va efectua cu maximum 1 UVM pe hectar,
- lucrările cu utilaje mecanizate, cositul și strânsul fânului, nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 3.2.1) sau lucrările, cositul și strânsul fânului, se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 3.2.2) (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 50 kg N s.a./ha (1 UVM/ha) (P),
- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- o bandă, lată de minim 3 metri, cu o suprafață totală de cel puțin 3% din suprafața parcelei, va fi lăsată necosită pe cel puțin o margine a fiecărei parcele (poate fi cosită după data de 1 septembrie) (P),
- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu.

IV. Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*):

- este interzisă utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor (P),
- utilizarea tradiţională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (0,7 UVM/ha) (P),
- cositul este permis începând cu 26 august (P),
- lucrările cu utilaje mecanizate, cositul și strânsul fânului, nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament, cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 6.1) sau lucrările, cositul și strânsul fânului, se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 6.2) (P),
- păşunatul este permis cu maxim 0,7 UVM pe hectar începând cu 26 august,
- sunt interzise acţiunile care să conducă la accelerarea drenajului natural al pajiştilor aflate sub angajament,
- masa vegetală cosită trebuie adunată de pe suprafaţa pajiştii aflate sub angajament nu mai târziu de două săptămâni de la efectuarea cositului,
- pajiştile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări (se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când unele suprafeţe sunt afectate accidental),
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu.

V. Cerințe specifice de eligibilitate ale pachetului 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina)*:

- cositul este permis începând cu 1 iulie (P),
- minim 10% din suprafața fiecărei parcele aflată sub angajament trebuie menţinută necosită, cositul

acestora fiind permis începând cu 1 octombrie (P),

- lucrările cu utilaje mecanizate, cositul și strânsul fânului, nu sunt permise pe suprafaţa pajiştilor aflate sub angajament cu excepţia celor operate cu forţă animală (pentru varianta 9.2.1) sau lucrările, cositul și strânsul fânului, se pot efectua cu utilaje mecanizate de mică capacitate (cosit cu utilaje cu lama scurtă și viteză mică de deplasare), fiind interzisă folosirea utilajelor grele (pentru varianta 9.2.2) (P),
- utilizarea tradițională a gunoiului de grajd este permisă până în echivalentul a maxim 40 kg N s.a./ha (0,7 UVM/ha) (P),
- păşunatul se efectuează cu maxim 0,7 UVM/ha,
- pajiștile inundate nu vor fi păşunate mai devreme de două săptămâni de la retragerea apelor,
- nu vor fi realizate însămânţări de suprafaţă sau supraînsămânţări. Se pot face însămânţări cu specii din flora locală doar în cazurile când anumite porţiuni de pajişte degradează sau sunt afectate accidental,
- este interzis drenajul parcelelor aflate sub angajament,
- utilizarea fertilizanţilor chimici şi a pesticidelor este interzisă (P),
- beneficiarii ţin o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de agro-mediu

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil intervenției până la excluderea de la plată.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

O14 Care suprafață este eligibilă?

☑Suprafețe agricole definite pentru planul PAC

☐Terenul agricol inclusiv și dincolo de suprafața agricolă

☐Terenuri neagricole

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR02	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5
SMR03	Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice: articolul 3 alineatul (1), articolul 3 alineatul (2) litera (b), articolul 4 alineatele (1), (2) și (4)
SMR04	Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică: articolul 6 alineatele (1) și (2)
SMR07	Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului: articolul 55 și primele două teze
SMR08	Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor: articolul 5 alineatul (2) și articolul 8 alineatele (1)-(5); articolul

	12 în ceea ce privește restricțiile referitoare la utilizarea pesticidelor în zonele protejate definite pe baza Directivei-cadru 2000/60/CE și a legislației privind Natura 2000; articolul 13 alineatele (1) și (3) în ceea ce privește manipularea și depozitarea pesticidelor și eliminarea resturilor

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Cerințele de bază stabilite prin legislația națională:

- Interzicerea folosirii fertilizanților neautorizaţi (Ordin comun MADR/MMAP nr. 1378/1071/2010, cu modificările și completările ulterioare);

- Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare (Fito-sanitar - HG nr. 1559/2004, OG nr. 4/1995, cu modificările și completările ulterioare);

- Limitarea cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor, obligaţia de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole - Ordin comun nr. 333/165/2021);

- Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică (OUG nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare).

Activitate minimă:

- menţinerea pajiștilor permanente într-o stare care sa le facă adecvate pentru păşunat sau pentru cultivare, fără acţiuni pregătitoare care să depășească folosirea metodelor și utilajelor agricole obișnuite, prin asigurarea a cel puţin unei activităţi agricole anuale, precum recoltarea vegetației prin cosit și/sau îndepărtarea vegetației invazive sau prin păşunat.
- în cazul suprafețelor ocupate cu pajiști permanente situate la altitudini de peste 1.800 m, menţinute în mod natural într-o stare adecvată pentru păşunat, activitatea minimă constă în păşunat, cu asigurarea unei încărcături minime de 0,3 UVM/ha, în perioada de păşunat, cu animalele pe care fermierul le deţine; având în vedere că o alternativă neproductivă nu se poate desfășura la altitudini de peste 1.800 m.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR2** – fermierii trebuie să:

- respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,

- nu depășească 170 kg N s.a./ha/an din îngrășăminte organice și cantitățile de N din îngrășăminte chimice ce se pot aplica fără studii agrochimice stabilite prin Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole şi să urmeze un plan de fertilizare,

- nu aplice îngrăşăminte pe fâşiile de protecţie a apelor,

- păstreze 3 ani evidenţe ale exploataţiei (plan de fertilizare şi documente de livrare/expediere a îngrăşămintelor),

- deţină actele de reglementare în domeniul protecţiei mediului şi/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

- **Standard național:**

- Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizaţi (Ordin Comun nr. 1378/1071/2010)

- Limitarea cantităţii de îngrăşăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, perioadele de interdicţie pentru utilizarea îngrăşămintelor, obligaţia de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole Ordin comun nr. 333/165/2021) - obligațiile sunt conţinute în cerinţele de bază prevăzute de SMR2.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **SMR7** – fermierii trebuie să:

- utilizeze PPP omologate, care se regăsesc în baza de date PEST-EXPERT,

- utilizeze PPP numai în scopul pentru care acestea au fost omologate şi numai în conformitate cu

instrucţiunile de utilizare,

- nu utilizeze fără autorizaţie PPP foarte toxice (T+) şi toxice (T),

- păstreze cel puțin 3 ani evidenţe contabile ale PPP depozitate şi utilizate în exploataţie, precum și Registrul de evidență a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor.

- **SMR8** – fermierii trebuie să:

- nu aplice PPP în zone de protecţie a resurselor de apă, în zonele de protecție sanitară și ecologică, precum şi în alte zone protejate.

- **Standard Național:** Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecţie a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare şi numai în conformitate cu instrucţiunile de utilizare. (HG 1559/2004, OG 4/1995).

Angajament: cositul poate începe doar după data de 1 iulie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m) sau după data de 15 iunie (pentru terenurile situate în UAT cu altitudini medii mai mici de 600 m)

- **SMR3** – fermierii trebuie să:

- respecte planul de management şi regulamentul ariei de protecţie specială avifaunistică în ceea ce priveşte utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole;

- urmeze procedura evaluării impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru proiecte sau planuri, precum şi procedura de autorizare pentru activităţi care pot afecta în mod semnificativ aria de protecţie specială avifaunistică, în conformitate cu legislaţia în domeniu;

- nu ucidă/captureze intenţionat păsările sălbatice, indiferent de metoda utilizată;

- nu deterioreze/distrugă şi/sau culeagă intenţionat cuiburile şi/sau ouălele din natură;

- nu culeagă ouălele din natură şi păstrarea acestora, chiar dacă sunt goale;

- nu perturbe intenţionat păsările sălbatice, în special în cursul perioadei de reproducere și de creștere/ maturizare, prin activităţi ce contravin scopului de protecţie şi conservare a acestora, cum ar fi: arderea vegetaţiei, tăierea gardurilor vii, a arborilor/pâlcurilor arbustive şi a perdelelor agroforestiere existente pe terenul agricol sau schimbări în folosinţa terenurilor şi în cursul apelor.

- **SMR4** – fermierii trebuie să:

- respecte planul de management şi regulamentul ariei naturale protejate în ceea ce priveşte utilizarea suprafeţelor de teren cu destinaţie agricolă şi regimul activităţilor agricole,

- urmeze procedura evaluării impactului asupra mediului/evaluării strategice de mediu/evaluării adecvate pentru proiecte sau planuri, precum şi procedura de autorizare pentru activităţi care pot afecta în mod semnificativ aria naturală protejată, în conformitate cu legislaţia în domeniu,

- nu recolteze/captureze/ucidă/distrugă sau vătămeze exemplarele aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic,

- nu perturbe intenționat în cursul perioadei de reproducere/creștere/hibernare și de migrație;

- nu deterioreze deterioreze şi/sau distrugă locurile de reproducere ori de odihnă a speciilor de animale sălbatice, prin activităţi ce contravin scopului de protecţie şi conservare a acestora, cum ar fi: arderea vegetaţiei, tăierea gardurilor vii, a arborilor/pâlcurilor arbustive şi a perdelelor agroforestiere existente pe terenul agricol sau schimbări în folosinţa terenurilor şi în cursul apelor,

- nu recolteze florile şi fructele; culegerea, tăierea, dezrădăcinarea sau distrugerea cu intenţie a speciilor de plante sălbatice (inclusiv plante medicinale, aromatice și tinctoriale) în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic.

- **Standard național:** Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică (OUG nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare) – obligațiile sunt conținute în cerințele de bază prevăzute în SMR4.

Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*

Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă
- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR8 -** a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul este permis începând cu data de 1 august
- **SMR3**– a se vedea descrierea SMR3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR4** – a se vedea descrierea SMR4 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Pachetul 3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor* și *falco vespertinus*
Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă
- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă
- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR8 -** a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul este permis până la data de 1 iulie
- **SMR3**– a se vedea descrierea SMR3 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR4** – a se vedea descrierea SMR4 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea sp.*)
Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă
- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă
- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR8 -** a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul este permis începând cu 26 august
- **SMR3** – a se vedea descrierea SMR3 pentru angajamentul Pachetului 1 referitor la cosit.
- **SMR4** – a se vedea descrierea SMR4 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Pachetul 9.2 – pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomaria*)
Angajament: utilizarea fertilizanţilor chimici este interzisă

- **SMR2** – a se vedea desrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** - a se vedea descrirea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: utilizarea pesticidelor este interzisă

- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **SMR8** - a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** - a se vedea descrirea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Angajament: cositul va fi efectuat începând cu 1 iulie

- **SMR3** – a se vedea descrierea SMR3 pentru angajamentul sub-pachetului 2.
- **SMR4** – a se vedea descrierea SMR4 pentru angajamentul similar al Pachetului 1.
- **Standard național** – a se vedea descrirea pentru angajamentul similar al Pachetului 1.

Cerințele GAEC nu reprezintă baseline pentru cerințele specifice aferente pachetelor din cadrul intervenției DR-01.

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

	Nivelul plăților (euro/ha)	
	Nivel maxim	Nivel mediu după aplicarea degresivității
P1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)		
v1.1	142	117,38
v1.2	242	228,33
v1.3	163	162,02
P3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*		
v3.1.1	310	246,33
v3.1.2	231	210,52
P3.2 – pajiști importante pentru *Lanius minor și Falco vespertinus*		
v3.2.1	159	116,10
v3.2.2	80	61,89
P6 – pajiști importante fluturi (*Maculinea sp.*)		
v6.1	410	357,84
v6.2	331	314,33
P9.2 - pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mica (*Aquila pomarina*)		

v9.2.1	269	248,49
v9.2.2	190	163,27

Plățile acordate sunt degresive. În cazul fermelor cu suprafeţe agricole mai mari decât pragurile stabilite, plata scade pentru acele suprafeţe agricole care depășesc această valoare:
Varianta 1 a P1:
- 0-5 ha – 100% din prima acordată pe hectar;
- 5,01-10 ha – 95% din prima acordată pe hectar;
- 10,01-15 ha – 90% din prima acordată pe hectar;
- 15,01-30 ha – 85% din prima acordată pe hectar;
- 30,01-50 ha – 75% din prima acordată pe hectar;
- 50,01-100 ha – 66% din prima acordată pe hectar;
- peste 100 ha – 50% din prima acordată pe hectar.

Varianta 2 a P1 și varianta 1 a P3.1, P3.2, P6 și P9.2:
- 0-10 ha – 100% din prima acordată pe hectar,
- 10,01-50 ha – 90% din prima acordată pe hectar,
- peste 50 ha – 80% din prima acordată pe hectar,
- peste 150 ha – 0% din prima acordată pe hectar.

Varianta 3 a P1 și varianta 2 a P3.1, P3.2, P6 și P9.2:
- 0-10 ha – 100% din prima acordată pe hectar,
- 10,01-50 ha – 90% din prima acordată pe hectar,
- peste 50 ha – 80% din prima acordată pe hectar,
- peste 200 ha – 0% din prima acordată pe hectar.

Metoda de calcul

Metodologia de calcul al plăților compensatorii acordate prin pachetele intervenției DR-01 a fost realizată în anul 2022 prin studiul „Achiziționarea serviciilor de actualizare a metodologiilor de calcul pentru plăți compensatorii care vor fi acordate în cadrul intervențiilor de mediu și climă adresate terenurilor agricole, finanțate prin Pilonul II al Politicii Agricole Comune (PAC)” și cuprinde valorile costurilor standard unitare și indicatorii/datele de referință care au stat la baza calculării acestora, cu indicarea sursei, perioadei de referință și alte specificații metodologice relevante. Perioada de referință pentru parametrii utilizați este anul 2021. În funcție de datele disponibile au fost utilizate cele mai recente valori medii calculate pe perioade de 5 ani ale producțiilor medii, în majoritatea situațiilor fiind utilizate valori medii corespunzătoare perioadei 2015-2019. Valoarea compensației a fost calculată sub formă de costuri standard, pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venituri care se anticipează că vor fi înregistrate de fermieri ca urmare a aplicării cerințelor specifice de agro-mediu pentru fiecare pachet, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază.

Sursele de date utilizate în metodologia de calcul au fost reprezentate de baze de date oficiale, disponibile în sistem open-access sau la cerere (Institutul Național de Statistică, ministere de resort, institute de cercetare-dezvoltare, alte surse pentru statistici oficiale, etc.). De asemenea, a fost consultată literatura de specialitate, în vederea validării unor date de referință. Pentru colectarea unor valori ale costurilor și veniturilor la nivel de fermă au fost intervievați fermieri pe baza unui interviu structurat. Aceste date au fost mai departe corelate cu literatura de specialitate și sunt marcate în document ca provenind în urma consolidării rezultatelor Interviurilor Structurate cu Fermierii (ISF).

Din perspectiva cerințelor specifice fiecărui pachet/variantă, nu există diferențe semnificative ale condițiilor la nivel regional sau subregional cu efecte asupra pierderilor de venituri sau a cheltuielilor suplimentare, asigurându-se condiții similare pentru toți beneficiarii și evitându-se astfel supra sau sub-

compensarea.

Combinarea pe aceeași suprafață a plăților acordate pe suprafață în cadrul acestei intervenții cu plățile directe acordate fermierilor și cu plățile acordate zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale (intervenții art. 71), datorită faptului că nu există cerințe similare, asigură evitarea dublei finanțări a unor acțiuni sau a supracompensării.

Pentru toate pachetele intervenției DR-01, dubla finanțare cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115 sau supracompensarea sunt evitate. Astfel, în cazul pachetelor DR-01 este evitată dubla finanțare sau supracompensarea datorită faptului că cerințele specifice care generează costuri suplimentare și pierderi de venituri nu sunt cele legate de diversificarea culturilor.

Ca urmare a respectării cerinţelor specifice **Pachetului 1**, varianta 1, fermierii suferă o pierdere de venit în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Interzicerea utilizării fertilizanţilor chimici conduce la o scădere a producţiei cu 10%, iar întârzierea cositului conduce la o pierdere de 25% din valoarea fânului obţinut. De asemenea, există diferenţe în privinţa costurilor, fermierii trebuind să lucreze mai mult pentru a combate manual plantele invazive, dar în acelaşi timp având şi unele economii prin neachiziţionarea de fertilizanţi chimici (faţă de limitele prevăzute de „Programul de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi din surse agricole") şi pesticide. Stabilirea datelor diferite de cosit, în funcţie de altitudine, asigură condiţii similare pentru toţi beneficiarii Pachetului 1, evitându-se astfel supra sau sub-compensarea. În ansamblu, practica de agro- mediu nu este la fel de profitabilă ca o practică convenţională, de aceea se acordă o plată compensatorie.

Interzicerea aplicării lucrărilor mecanizate (cu excepţia celor operate cu forţă animală) în cadrul **variantei 2** sau aplicarea lucrărilor cu utilaje mecanizate de mici dimensiuni pe suprafaţa pajiştilor şi a livezilor tradiţionale utilizate extensiv aflate sub angajament în cadrul **variantei 3**, conduc la costuri mai mari pentru fermieri. Lucrări cum ar fi cositul manual sau întorsul fânului necesită muncă intensă şi sunt mai costisitoare decât practicile mecanizate moderne. De asemenea, utilizarea echipamentelor mecanizate de mici dimensiuni, deşi este mai economică decât aplicarea unor practici manuale, este mai costisitoare decât practicile mecanizate convenţionale.

Diferențele față de metodologiile aplicate Pachetului 1 și 2 ale M.10 din PNDR 2014-2020 se datorează:
- reducere a scăderii de producţie evaluată cu 10% (de la 25% până la 15%) rezultată din modificarea cantității maxime permisă a fi aplicată pe pajiștile permanente (de la 90 la 80 kg N s.a./ha) și de la creșterea cantității medii estimate a fi aplicată pe pajiștile permanente (majorarea coeficienților de excreție pe fondul reducerii numărului de animale),
- reducere a pierderii rezultată în urma întârzierii cositului cu 8% (de la 33% la 25%) pe fondul creșterii numărului de zile de vegetație ca urmare a încălzirii climei,
- evoluția valorilor medii calculate pe baze multianuale pentru indicatorii relevanți (ex. ora de muncă în agricultură, combustibili, costuri de achiziție inputuri, curs de schimb valutar, etc.).

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 3.1**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate (3% din suprafață). Pe restul suprafeței (97%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 20% a producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanţilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 50 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 60% ca urmare a cositului înainte de 1 iulie. Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 3.2**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate (3% din suprafață). Pe restul suprafeței (97%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 20% a producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanţilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 50 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 60% ca urmare a întârzierii cositului (1 august). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 6**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Pierderile de venit rezultă din reducerea cu 25% a producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanţilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 40 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 80% ca urmare a întârzierii cositului (26 august). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 9.2**, fermierii suferă pierderi de venit și costuri suplimentare în comparaţie cu cei care aplică practicile agricole convenţionale. Pierderile de venit provin de pe suprafața benzii necosite și nepășunate cosit de la 1 octombrie) pe 10% din suprafață. Pe restul suprafeței (90%) pierderile de venit rezultă din reducerea cu 25% a producției ca urmare a interzicerii utilizării fertilizanţilor chimici și a limitării cantității de azot provenit din îngrășăminte organice la 40 kg N s.a./ha, precum și reducerea cu 15% a producției din cauza neaplicării de pesticide. Producția de fân este, de asemenea, scăzută cu 40% ca urmare a întârzierii cositului (1 iulie). Combaterea plantelor invazive cauzată de neaplicarea pesticidelor și efectuarea manuală/cu utilaje ușoare a lucrărilor de cosit, întors și strâns al fânului generează costuri suplimentare. În același timp sunt înregistrate economii legate de achiziționarea și aplicarea fertilizanților și a pesticidelor față de practicile convenționale.

Explicații suplimentare

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Este calculată sub formă de costuri standard și acoperă pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate, astfel:
- 41% - pentru v1.1 a pachetului 1;
- 37% - pentru v1.2 a pachetului 1;
- 44% - pentru v1.3 a pachetului 1;
- 42% - pentru v3.1.1 a pachetului 3.1;
- 51% - pentru v3.1.2 a pachetului 3.1;
- 21% - pentru v3.2.1 a pachetului 3.2;
- 18% - pentru v3.2.2 a pachetului 3.2;
- 50% - pentru v6.1 a pachetului 6;
- 62% - pentru v6.2 a pachetului 6;
- 39% - pentru v9.2.1 a pachetului 9.2;
- 46% - pentru v9.2.2 a pachetului 9.2.

Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) nr. 2021/2115, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București a asigurat validarea și verificarea calculelor nivelului primelor compensatorii pentru acoperirea pierderii de venit și a

cheltuielilor suplimentare datorate angajamentelor în cadrul Pachetelor 1-5 ale intervenției DR-01, din punct de vedere al consistenței și plauzibilității (Declarațiile ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsesc în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Angajamentele din cadrul intervenției se bazează pe respectarea unor condiții de management superioare cerințelor de bază stabilite în art. 70, alin. (3), condițiile de management fiind prevăzute la cap. 5.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerinţelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervenţiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiţia ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanţial şi transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului şi al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenţia aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul iniţial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiţia ca noile angajamente să ţină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului iniţial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului iniţial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea şi transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Care este durata contractelor?

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții este o plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei intervenții în urma încheierii pe o perioadă inițială de 5 ani a unor angajamente voluntare. După finalizarea perioadei inițiale, angajamentele pot fi prelungite anual.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 01 - 01 - Plată medie pe hectar v1.1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 02 - Plată medie pe hectar v1.2 - lucrări manuale pe pajiști utilizate mixt prin cosit și păşunat în zone cu înaltă valoare naturală	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 03 - Plată medie pe hectar v1.3 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajiști utilizate mixt prin cosit și păşunat în zone cu înaltă valoare naturală	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 04 - Plată medie pe hectar v3.1.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Crex crex	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 05 - Plată medie pe hectar v3.1.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajiști importante pentru Crex crex	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 06 - Plată medie pe hectar v3.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 07 - Plată medie pe hectar v3.2.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajiști importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 08 - Plată medie pe hectar v6.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 09 - Plată medie pe hectar v6.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 - 11 - Plată medie pe hectar v9.2.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 01 -10 - Plată medie pe hectar v9.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.14; R.20; R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 01 - 01 - Plată medie pe hectar v1.1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 02 - Plată medie pe hectar v1.2 - lucrări manuale pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 03 - Plată medie pe hectar v1.3 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 04 - Plată medie pe hectar v3.1.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Crex crex

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 05 - Plată medie pe hectar v3.1.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajişti importante pentru Crex crex

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 06 - Plată medie pe hectar v3.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 07 - Plată medie pe hectar v3.2.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru Lanius minor şi Falco vespertinus

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile

suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 08 - Plată medie pe hectar v6.1 - lucrări manuale pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 09 - Plată medie pe hectar v6.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.)

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 - 11 - Plată medie pe hectar v9.2.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 01 -10 - Plată medie pe hectar v9.2.1 - lucrări manuale pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina)

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă parțial pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate.

Aplicarea degresivității plăților și a compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029

DR 01 - 01 - Plată medie pe hectar v1.1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			117,38	117,38	117,38	117,38		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			142,00	142,00	142,00	142,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			340.990,00	340.990,00	340.990,00	340.990,00		**Suma:** 1.363.960,00 **Max.:** 340.990,00
DR 01 - 02 - Plată medie pe hectar v1.2 - lucrări manuale pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			228,33	228,33	228,33	228,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			242,00	242,00	242,00	242,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			45.500,00	45.500,00	45.500,00	45.500,00		**Suma:** 182.000,00 **Max.:** 45.500,00
DR 01 - 03 - Plată medie pe hectar v1.3 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			162,02	162,02	162,02	162,02		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			163,00	163,00	163,00	163,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00		**Suma:** 144.000,00 **Max.:** 36.000,00
DR 01 - 04 - Plată medie pe hectar v3.1.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Crex crex (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			246,33	246,33	246,33	246,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			310,00	310,00	310,00	310,00		

	O.14 (unitate: Hectare)			95.000,00	95.000,00	95.000,00	95.000,00		**Suma:** 380.000,00 **Max.:** 95.000,00
DR 01 - 05 - Plată medie pe hectar v3.1.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Crex crex (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			210,52	210,52	210,52	210,52		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			231,00	231,00	231,00	231,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00		**Suma:** 60.000,00 **Max.:** 15.000,00
DR 01 - 06 - Plată medie pe hectar v3.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			116,10	116,10	116,10	116,10		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			159,00	159,00	159,00	159,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00		**Suma:** 180.000,00 **Max.:** 45.000,00
DR 01 - 07 - Plată medie pe hectar v3.2.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			61,89	61,89	61,89	61,89		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			80,00	80,00	80,00	80,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00		**Suma:** 16.000,00 **Max.:** 4.000,00

DR 01 - 08 - Plată medie pe hectar v6.1 - lucrări manuale pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			357,84	357,84	357,84	357,84		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			410,00	410,00	410,00	410,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			8.500,00	8.500,00	8.500,00	8.500,00		**Suma:** 34.000,00 **Max.:** 8.500,00
DR 01 - 09 - Plată medie pe hectar v6.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru fluturi (Maculinea sp.) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			314,33	314,33	314,33	314,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			331,00	331,00	331,00	331,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00		**Suma:** 16.000,00 **Max.:** 4.000,00
DR 01 - 11 - Plată medie pe hectar v9.2.2 - lucrări cu utilaje uşoare pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			163,27	163,27	163,27	163,27		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			190,00	190,00	190,00	190,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00		**Suma:** 6.400,00 **Max.:** 1.600,00
DR 01 -10 - Plată medie pe hectar v9.2.1 - lucrări manuale pe pajişti importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			248,49	248,49	248,49	248,49		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			269,00	269,00	269,00	269,00		

	O.14 (unitate: Hectare)			15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00		**Suma:** 60.000,00 **Max.:** 15.000,00
TOTAL	O.14 (unitate: Hectare)			610.590,00	610.590,00	610.590,00	610.590,00		**Suma:** 2.442.360,00 **Max.:** 610.590,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			96.566.548,25	96.566.548,25	96.566.548,25	96.566.548,25		386.266.193,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			82.081.566,00	82.081.566,00	82.081.566,00	82.081.566,00		328.326.264,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

Cod de intervenție (SM)	DR-02
Denumire intervenție	Agro-mediu și climă pe terenuri arabile
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.14. Numărul de hectare (cu excepția celor forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția *DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile* își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru creșterea nivelului de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătățirea managementului culturilor, precum și pentru menținerea biodiversității prin protejarea unor specii de păsări de interes comunitar (prioritare și comune) dar și a vieții sălbatice specifice habitatelor agricole în ansamblu. Intervenția va crea cadrul necesar aplicării la scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate.

Aplicarea la nivel teritorial a pachetelor DR-02:

- pachetul 4 - culturi verzi este disponibil pentru terenurile arabile situate pe întreg teritoriul național;
- pachetele 5, 7, 9.1 și 10 se pot aplica pe terenurile arabile situate în zonele delimitate în PNS la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe, municipii); limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Comparativ cu metodologia de desemnare a zonelor eligibile din PNDR 2014-2020 ce a avut la bază formularele standard Natura 2000, în vederea prioritizării zonelor eligibile aferente intervenției DR-02 s-au utilizat o serie de criterii de selecție ce au ținut de diferite aspecte, printre care: distribuția speciilor de păsări în baza raportării pe art. 12 din *Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice,* modelele geo-statistice dezvoltate pe baza datelor disponibile, pentru specia țintă, acoperirea cu zonele protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional). De asemenea, pentru a răspunde mai bine obiectivelor urmărite, la stabilirea zonelor eligibile s-a făcut o prioritizare a pachetelor, fiind selectate cu prioritate zonele care îndeplinesc criteriile pentru speciile cu nevoi etologice și ecologice mai specifice.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.12 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice
R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.22 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților
R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Acordarea de plăți compensatorii de agro-mediu pe terenurile arabile urmărește să încurajeze fermierii să

deservească societatea ca întreg prin introducerea sau prin continuarea aplicării unor metode agricole compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și a caracteristicilor sale, a resurselor naturale, inclusiv a solului. De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. păsări sălbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice și ecologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse pe terenurile arabile. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole.

Astfel, intervenția vizează continuarea promovării următoarelor pachete și variante ale pachetelor aferente terenurilor arabile implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020 prin M.10 - Agro-mediu și climă:

- Pachetul 4 – culturi verzi
- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice
- Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)
- Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)
- Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Pentru a veni în sprijinul fermierilor și pentru trasabilitatea datelor și informațiilor s-a păstrat codificarea pachetelor aplicabile pe terenurile arabile din M.10 a PNDR 2014-2020.

Eroziunea solului, în special eroziunea solului prin apă, este un fenomen larg răspândit în România, fenomen a cărui manifestare pe termen lung reduce viabilitatea fermelor și aduce daune mediului înconjurător. Promovarea bunelor condiții agricole și de mediu (GAEC) relevante pentru combaterea eroziunii solului reprezintă un pas important pentru înlăturarea acestei amenințări, dar există de asemenea o nevoie de a încuraja toți fermierii să treacă dincolo de respectarea GAEC prin adoptarea unor practici de agro-mediu care vizează conservarea solului și a apei. O măsură de conservare a solului care depășește obligațiile GAEC este încurajarea utilizării așa numitelor culturi verzi, semănate toamna după recoltarea culturii principale, cu scopul protejării solului prin acoperirea acestuia cu vegetație. Prin pachetul adresat culturilor verzi sunt atinse și obiectivele de conservare a apei, el având de asemenea potențialul de a diminua riscul scurgerilor de nutrienți, în special cele de azot. Astfel, pachetul adresat culturilor verzi poate contribui, în plus față de protecția solului, și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă, respectiv de a asigura o bună stare ecologică și chimică a tuturor apelor, dar și la atingerea obiectivelor Directivei Nitrați. Resturile vegetale rezultate în urma distrugerii mecanice a biomasei pot fi lăsate pe suprafața terenului sau pot fi încorporate în sol, contribuind la îmbunătățirea calității solului și sechestrarea carbonului..

Schimbările climatice se evidențiază din ce în ce mai des prin manifestări extreme ale fenomenelor, iar promovarea unor metode agricole adecvate la nivelul fermelor (tehnologii și practici de management) va asigura o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice. În perioada de programare 2014-2020, nu a existat interes din partea fermierilor pentru accesarea pachetului adresat schimbărilor climatice. Studiile de evaluare a PNDR 2014-2020 au relevat necesitatea modificării/simplificării condițiilor de eligibilitate, fermierii considerând că aplicarea cerințelor specifice ale pachetului este foarte dificilă iar nivelul plății nu este suficient pentru a compensa pierderile înregistrate. În acest sens, regulile de aplicare pentru pachetul aferent adaptării la efectele schimbărilor climatice din PNS 2023-2027 au fost revizuite.

O amenințare importantă este **intensificarea agriculturii** în zonele selectate**,** existând unele schimbări care arată potențialul creșterii gradului de intensificare, cea mai vizibilă dintre aceste schimbări fiind creșterea gradului de utilizare a îngrășămintelor chimice și a substanțelor de protecție a plantelor. Nivelul mediu de utilizare a fertilizanților și a substanțelor de protecție a plantelor este încă relativ scăzut, însă

este de așteptat ca acesta să crească semnificativ în strânsă corelare cu tendința de creștere a performanței în agricultură. Pe lângă mecanizare, creșterea utilizării inputurilor ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversității speciilor spontane de plante și a speciilor sălbatice de animale, precum și cu degradarea unor habitate prioritare, așa cum este demonstrat de numeroase studii. Pe de altă parte, este evident riscul de abandon al activităților agricole pe terenurile afectate de condiții restrictive de mediu.

Provocarea constă în menținerea acestei bogate resurse - **biodiversitatea asociată terenurilor agricole** - în fața schimbărilor socio-economice ce sunt așteptate în mediul rural în perioada următoare. Pentru a reuși, este nevoie ca sistemele extensive de agricultură să fie susținute îndeajuns pentru a putea face față competiției atât cu presiunea de adoptare de sisteme agricole intensive cât și, într-un context mai larg, cu alte activități economice emergente cu care agricultura se va putea afla în competiție pentru utilizarea terenurilor agricole. Așadar, este necesară încurajarea menținerii sau adoptării pe terenurile arabile a unor practici agricole adresate protecției speciilor prioritare, dar și a speciilor comune și a habitatelor agricole.

În vederea contribuției la OS4 (contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității de sechestrare a carbonului, precum și promovarea energiei durabile), OS5 (promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice) și OS6 (contribuirea la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor), intervenția vizează încurajarea deținătorilor de terenuri să adopte sau să mențină practici extensive de menținere a zonelor importante pentru specii sălbatice de păsări, practici agricole bazate pe reducerea inputurilor, pentru protecția solului (antierozionale) și a apei (pentru reducerea poluării cu nitrați proveniți din agricultură) sau de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Costurile eligibile în cadrul acestei intervenții acoperă doar acele angajamente care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază, constituite din:

a) cerințele legale relevante în materie de gestionare și standardele relevante GAEC stabilite în temeiul capitolului I secțiunea 2 din Regulamentul (UE) 2021/2115,

b) cerințele minime relevante privind utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor sau pentru bunăstarea animalelor și alte cerințe obligatorii relevante prevăzute de dreptul intern și de dreptul Uniunii,

c) condițiile stabilite pentru menținerea suprafeței agricole în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/2115,

și care diferă de angajamentele pentru care se acordă plăți în temeiul articolului 31 (ecoscheme) din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Fiecare pachet al intervenției DR-02 vizează aplicarea de către beneficiari a unor cerințe specifice care generează costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri și sunt strâns legate de atingerea obiectivelor propuse, dar și a unor cerințe specifice care nu induc costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri pentru fermieri, dar care sunt necesare asigurării consistenței angajamentelor. Cerințele specifice care generează costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri sunt identificate cu litera „(P)”. Plățile se efectuează anual și pot acoperi, de asemenea, costurile tranzacționale.

Pe termen scurt și mediu se asigură consistența cu strategiile UE și naționale de conservare a speciilor/tipurilor de habitate de interes comunitar, menținerea biodiversității pe terenurile agricole, în siturile Natura 2000, chiar în lipsa planurilor de management. Aceasta are o deosebită importanță în contextul intensificării activităților agricole.

Astfel, se urmărește ca redresarea biodiversității până în 2030 să fie în beneficiul oamenilor, al planetei, al climei și al economiei, acesta fiind un obiectiv al Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030, în convergență cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și cu obiectivele Acordului de la Paris privind

schimbările climatice. De asemenea, intervenția propusă urmărește contribuția la obiectivele stabilite prin Strategia UE Farm to Fork privind reducerea utilizării pesticidelor și îngrășămintelor.

Raportat la PNDR 2014-2020, intervenția DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 88% (cca. 2,133 mil. ha) cu M.10 Agro-mediu și climă – pachetele 5, 7, 9.1, și 10 (cca. 2,440 mil. ha), fiind eligibile 433 UAT-uri (599 UAT-uri în M.10 Agro-mediu și climă). (fig.1)

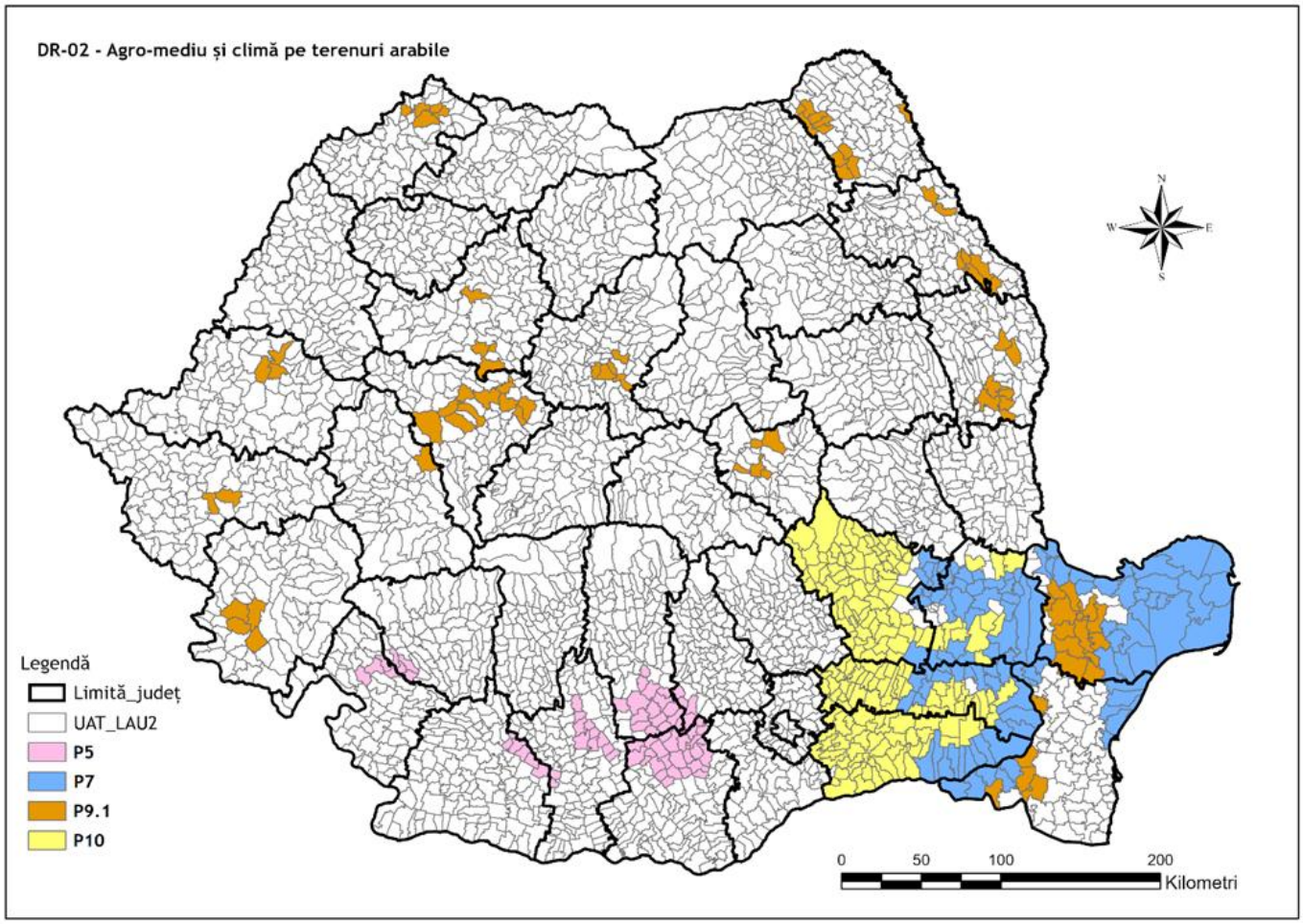

Figura 1 – harta cu zonele eligibile aferente pachetelor 5, 7, 9.1 și 10 ale intervenției DR-02

De asemenea, o mare parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (aproximativ 40,02% din suprafaţa SPA-urilor şi 32,65% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 36,74% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. (fig.2)

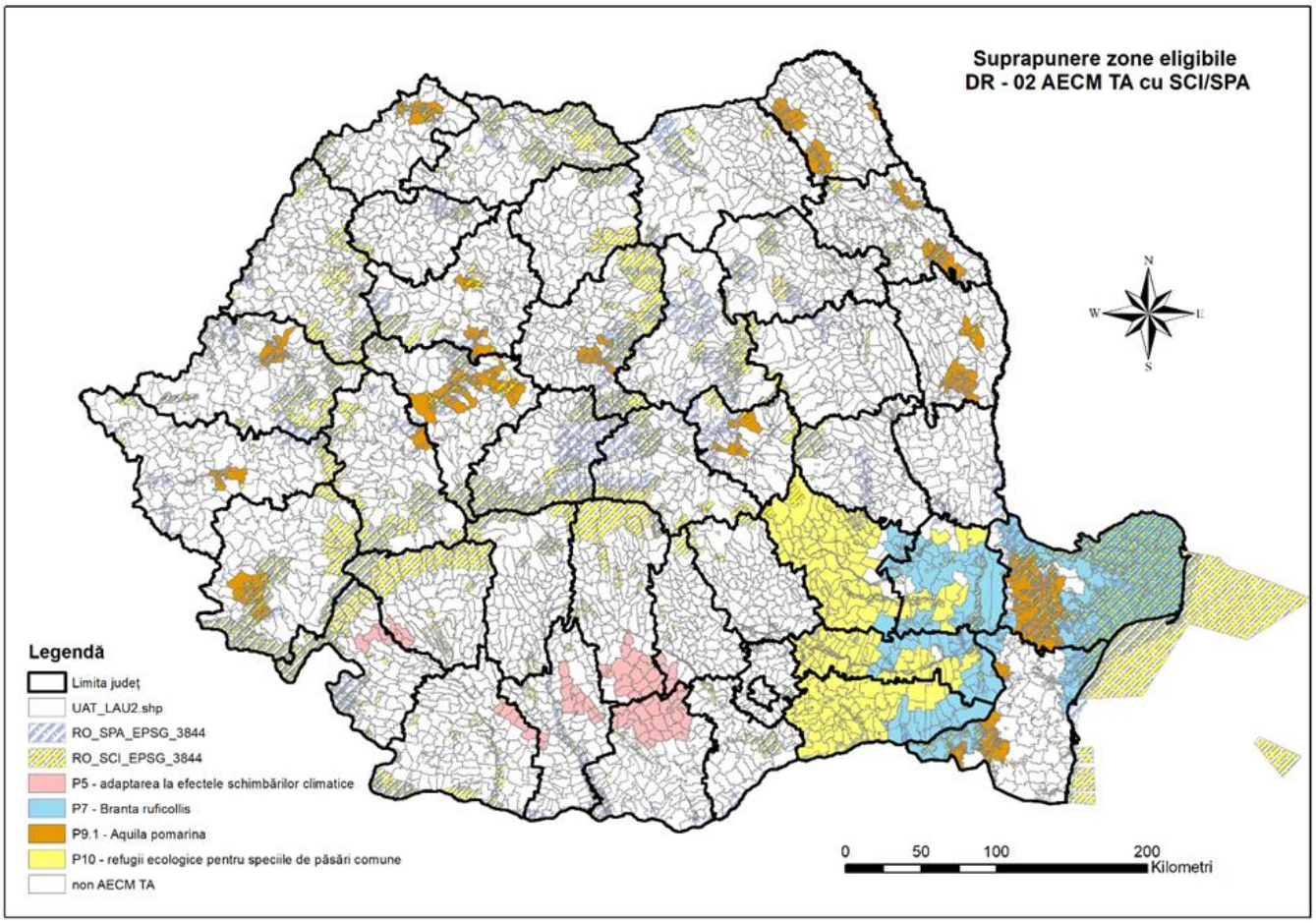

Figura 2 – suprapunerea zonelor eligibile DR-02 cu SCI/SPA

Pachetul 4 – culturi verzi

Înființarea de culturi verzi contribuie la reducerea eroziunii în perioada iernii, dar și la conservarea umidității în sol. Utilizarea unor culturi cu capacitate ridicată de a fixa azotul în sol, interzicerea aplicării fertilizanților chimici și utilizarea îngrășămintelor organice contribuie la menținerea unui nivel redus al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă. Distrugerea mecanică a culturilor verzi sau încorporarea acestora pe terenurile agricole contribuie la sechestrarea carbonului. În funcție de practica adoptată de beneficiari, distrugerea culturii verzi (inclusiv încorporarea în sol) poate fi realizată odată cu lucrările de mobilizare a solului (arat, discuit etc.) sau poate face obiectul unor lucrări minime de pregătire specifice agriculturii conservative, care contribuie la reducerea pierderilor de apă din sol și la menținerea activității biologice cu rezultat în menținerea fertilității.

Înființarea culturilor verzi pe terenurile arabile asigură protecția solului împotriva eroziunii în perioada iernii, îmbunătățește calitatea și fertilitatea solului prin creșterea materiei organice din sol și contribuie la conservarea umidității din sol. Practicile agricole promovate prin această intervenție contribuie la diminuarea riscului scurgerilor de nutrienți, în special a azotului în timpul iernii, iar împreună cu cerința de interzicere a utilizării fertilizanților chimici contribuie la menținerea și îmbunătățirea stării ecologice și chimice a apelor și la atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați.

Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Relația dintre fermieri și schimbările climatice este dublă: pe de o parte fermierii sunt afectați de schimbările climatice prin modificarea randamentelor de producție, pe de altă parte fermierii prin activitățile lor influențează bilanțul GES. Comportamentul fermierilor este în general influențat de condițiile actuale climatice având și o puternică componentă bazată pe tradiție/cunoștințe rezultate din activitățile desfășurate în trecut. Pentru reducerea vulnerabilității față de efectul prognozat al schimbărilor

climatice asupra recoltelor este necesară schimbarea comportamentului actual al fermierilor în sensul flexibilizării structurii de culturi prin care să se contracareze efectele induse de schimbările climatice și să asigure o mai mare rezistență a unităților de producție. Analiza producțiilor obținută în rețeaua de stațiuni de cercetare ASAS și analiza efectuată de ICPA, bazată pe studii privind utilizarea modelelor agro-pedo-climatice pentru prognoza recoltelor în diferite scenarii climatice, arată o tendință prin care soiurile și hibrizii culturilor de primăvară (porumb, floarea-soarelui, soia) timpurii și semi-timpurii care ocupă în prezent un procent majoritar conduc la recolte mai mici (ca medie multianuală) decât soiurile și hibrizii semi-tardivi și tardivi.

Pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice în arealele cu potențial de deșertificare există mai multe opțiuni din punctul de vedere al structurii culturilor agricole cultivate în fermă:

- Includerea în suprafața cultivată a unor culturi rezistente la secetă (sorg, mei, năut etc.)
- Utilizarea pentru culturile tradiționale (grâu, porumb, floarea-soarelui, soia, rapiță etc) a unor soiuri și hibrizi rezistente la secetă
- Utilizarea pentru culturile de primăvară (porumb, floarea-soarelui, soia) a unor soiuri și hibrizi timpurii sau semi-timpurii pentru care perioada de stres maxim hidric și termic (a doua jumătate a lunii iulie, august) este după perioada de maximă sensibilitate a culturilor la deficit de apă și temperaturi maxime extreme (înflorit formarea boabelor).

Deoarece schimbările climatice prevăzute sunt de lungă durată (orizont de timp 2050) iar comportamentul fermierilor este conservator, este necesară includerea acestor alternative în managementul agricol actual la nivel de fermă chiar dacă condițiile climatice în unii ani pentru care se fac angajamentele pot fi favorabile actualei structuri de culturi. Prin cultivarea unor hibrizi/soiuri cu precocități diferite fermierii sunt protejați de excesele climatice și pot câștiga experiența care să le modifice comportamentul în cazul în care predicțiile privind schimbările climatice se vor manifesta.

Activitățile agricole influențează fluxurile de GES. În acest sens o măsură activă pentru sechestrarea carbonului o reprezintă aplicarea potrivită a lucrărilor minime ale solului care contribuie și la conservarea apei din sol, deși prin utilizarea acestor tipuri de lucrări se obțin producții mai scăzute. Limitarea deficitului de apă din sol în arealele cu potențial de deșertificare se poate face prin înlocuirea lucrării de bază a solului (arat) cu metode de lucrare minimă a solului (*minimum tillage*) prin care este redusă cantitatea de apă evaporată din stratul superficial al solului, contribuind astfel și la reducerea necesității utilizării unor resurse suplimentare de apă. Metodele de lucrare minimă a solului (*minimum tillage*), presupun renunțarea în tehnologia unei culturi la aplicarea arăturii și uneori la o parte din lucrările solului (în cazul efectuării mai multor operațiuni la o singură trecere cu utilajele), fiind o practică de eficientizare a utilizării resurselor de apă din sol și de îmbunătățire a managementului solului prin sechestrarea carbonului.

Ca rezultat, a fost considerat că UAT-urile cele mai potrivite pentru aplicarea măsurilor incluse în P2 au fost cele în care erau îndeplinite simultan unele condiții privind influența climei asupra practicării activităților agricole:

- cantitatea de apă accesibilă din sol se încadrează în clasa „foarte mică”,
- numărul redus de zile de creștere,
- clasa de expunere la efectele schimbărilor climatice fiind reflectată de indicatorul ESAI.

În aceste zone, cele mai sensibile din perspectiva riscurilor asociate manifestării efectelor schimbărilor climatice, fermierii care în general sunt conservatori, trebuie să fie încurajați să aducă schimbări managementului agricol pentru o tranziție de la practicile de azi la o agricultură adaptată în contextul schimbărilor climatice.

Ca urmare a recomandărilor Studiilor de evaluare a PNDR 2014-2020 și deoarece pentru aplicarea metodelor de lucrare minimă a solului (*minimum tillage*), specifice acestui pachet, se folosesc utilaje

foarte specializate de mare precizie care dau randament pe suprafețe mari, a fost eliminată condiția în baza căreia erau eligibile numai fermele cu suprafețe arabile mai mici de 10 ha, astfel că pentru perioada 2023-2027 se va permite accesarea acestui pachet și pe suprafețe mai mari de 10 ha. De asemenea, conform studiilor analizate, deși există interes în zona eligibilă (conform interviurilor realizate), principalul motiv pentru care nu s-a deschis niciun angajament în perioada de programare 2014-2020 are legătură cu dificultatea de a asigura rotația culturilor (în 2 ani consecutivi fermierii trebuie să utilizeze minim 3 culturi diferite din cele 4 eligibile porumb, sorg, floarea-soarelui, soia) cumulată cu condiția de a cultiva, concomitent, cel puțin 2 hibrizi pe o suprafață de maxim 10 hectare. Prin urmare, a fost eliminată obligația de a asigura rotația culturilor dar s-a menținut obligativitatea de a utiliza cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi), iar pachetul continuă să răspundă obiectivului de atenuare a schimbărilor climatice în arealele cu potențial de deșertificare. În plus, rotația culturilor este asigurată prin respectarea condiționalității în care GAEC 7 a fost consolidată consistent.

Pachetul 5 al DR-02 vizează o suprafață eligibilă de cca. 290 mii ha, aferentă unui număr de 71 UAT-uri, distribuția spațială a zonelor eligibile pentru acest pachet este prezentată în Figura 3.

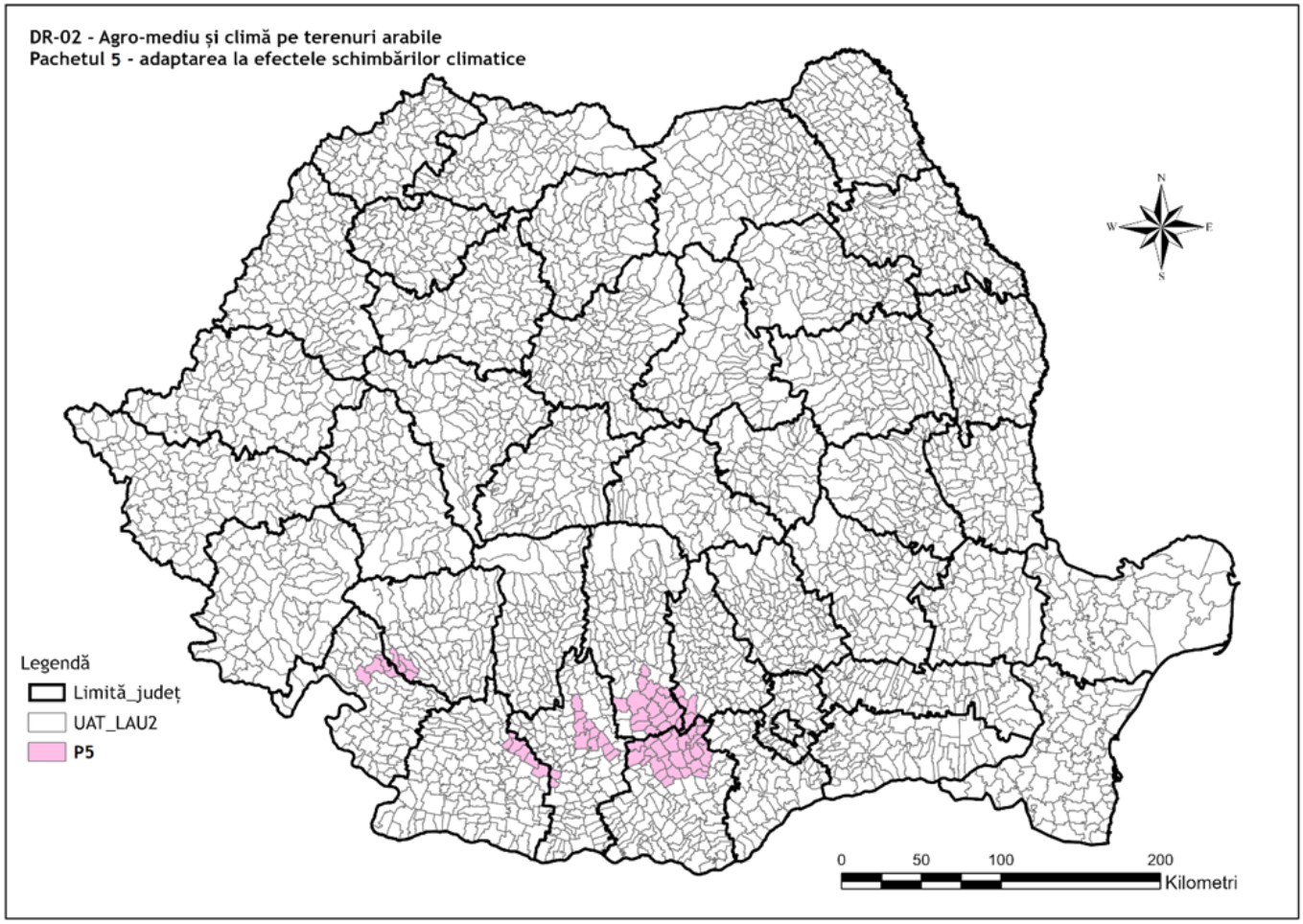

Figura 3 – hartă DR-02 - pachet 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Obiectivul Pachetului 7 este asigurarea supraviețuirii și a reproducerii în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției a speciei *Branta ruficollis* (gâsca cu gât roșu), specie importantă inclusă în Anexa I a Directivei Păsări. Implementarea angajamentelor de agro-mediu și climă adaptate cerințelor etologice și ecologice specifice acestei specii vor contribui și la atingerea obiectivelor stabilite prin "International Single Species Action Plan for the Conservation of the Red-breasted Goose" (Bird Life International).

Gâsca cu gât roșu este specia de gâscă cea mai amenințată din lume, populația speciei în cauză aflându-se în declin: de la 60.444 indivizi recenzați în perioada 1998-2001 la 45.000 de indivizi estimați în perioada 2012-2013 (www.redbreastedgoose.aewa.info). Printre motivele principale ce stau la baza declinului populației se numără deteriorarea habitatelor de hrănire în zonele de iernat.

Principalele specii de gâște ce iernează pe teritoriul României sunt: gâsca de vară (*Anser anser*), gârlița mare (*Anser albifrons*), gârlița mică (*Anser erythropus*) și gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*). Gârlița mică și gâsca cu gât roșu sunt incluse, de asemenea, în Lista Roșie de specii amenințate din România, și sunt specii amenințate la nivel global. Cea mai recentă estimare oficială a efectivului populației globale de *Branta ruficollis* a fost realizată în anul 2015, fiind de circa 44.000 - 56.000 de indivizi (Wetlands International 2015). În România, prima gâscă poate fi observată la sfârșitul lunii octombrie, începutul lunii noiembrie, dar concentrații semnificative de gâște se formează, de obicei, la sfârșitul lunii noiembrie. Gâștele rămân pe teritoriul României până la sfârșitul lunii februarie, dar grupuri mici mai pot fi întâlnite, din ce în ce mai rar, până la sfârșitul lunii martie. Populația speciei a fost estimată la 9.000 – 16.000 indivizi (EIONET, 2020) reprezentând aproximativ 30% din populația globală. *Branta ruficollis* este încadrată ca specie vulnerabilă conform listei roșii a speciilor de păsări din România.

În prezent cele mai importante zone pentru această specie rămân siturile situate în sud-estul României, în principal regiunile din Bărăgan, Delta Dunării și Dobrogea. În aceste trei regiuni sunt declarate mai multe zone de protecție a acestei specii: Balta Albă - Amara - Jirlău, Ianca - Plopu-Sărat, Lacul Strachina, Iezerul Călărași, Gura Ialomiței - Berteștii de Sus, Parcul Natural Balta Mică a Brăilei, Delta Dunării și Complexul lagunar Razim-Sinoe și Lacul Oltina. Gâștele cu gât roșu preferă această regiune pentru condițiile favorabile de înnoptare și hrănire. În ultimii zece ani, distribuția speciei rămâne neschimbată în sud-estul țării. Prin observații și studii s-a dovedit că primele gâște ajung în România la sfârșitul lunii octombrie în efective de până la zeci de indivizi. Scăderea temperaturilor spre sfârșitul lunii noiembrie duce la o creștere semnificativă a efectivelor, în special în regiunea Bărăganului, iar al doilea val de exemplare, în număr mai mare, este înregistrat spre sfârșitul lunii decembrie, inclusiv creșterea efectivelor în Dobrogea. La sfârșitul lunii ianuarie, când lacurile în Bărăgan și Muntenia sunt înghețate, iar câmpurile sunt acoperite cu strat de zăpadă, gâștele pleacă spre litoralul românesc până când condițiile meteorologice se îmbunătățesc. Înspre luna februarie, în anumite zone din regiunea Bărăgan, gâștele se pot întoarce pentru scurt timp înainte să pornească migrația de primăvară spre sfârșitul lunii februarie începutul lunii martie.

În afara arealului lor din sud-estul țării, există numeroase date privind observații ale unor indivizi solitari de gâscă cu gât roșu și grupuri mici de câteva exemplare amestecate în stoluri cu gârlițe mari, în diferite părți ale țării.

Gâsca cu gât roșu are cerințe specifice în ceea ce privește habitatele de înnoptare, zonele de hrănire și combinația acestora, în perioada cuprinsă între începutul lunii noiembrie și sfârșitul lunii februarie. Gâsca cu gât roșu este o specie ierbivoră. D. Hulea (2002) a efectuat un studiu detaliat pe speciile de gâscă cu gât roșu și gârliță mare. O atenție specială a fost acordată zonelor de hrănire, tipurilor culturilor selectate de specie și daunelor produse din cauza pășunatului pe culturile de grâu. Din studiu a rezultat o estimare de 17-31% a pierderii din producția de grâu, datorată pășunatului gâștelor.

În România, în perioada de iarnă, principala sursă de hrană sunt culturile de grâu și orz (Hulea, 2002). La începutul iernii, în lunile noiembrie și decembrie, specia se hrănește și cu surse mai bogate caloric, cum ar fi boabele de porumb care se găsesc în cantități mari după recoltare. Culturile de grâu sunt alese după luna decembrie însă, în regiunile unde cultura de porumb nu este predominantă (precum Dobrogea), gâștele se hrănesc cu grâu de la începutul apariției în zonă (Todorov, E. – comm. pers.). Mai rar, gâștele includ în dieta lor rapița, precum și diferite ierburi găsite pe pajiști.

Observațiile și datele provenind din studii de telemetrie satelitară susțin faptul că în România, în cele mai

multe cazuri, gâștele se hrănesc în principal în afara ariilor naturale protejate. Zone ca Insula Mare a Brăilei, Balta Ialomiței și Călărași au fost identificate ca situri foarte importante unde efectivele pot ajunge la peste 5.000 de indivizi. Habitatele de hrănire sunt zone deschise, cu cereale încolțite, pe teren plat, asigurând gâștelor o vizibilitate suficientă de a observa un posibil inamic de la distanță. În mare măsură disponibilitatea habitatelor de hrănire depinde atât de starea culturilor, cât și de disponibilitatea, grosimea și durabilitatea stratului de zăpadă.

Cercetările efectuate în cadrul proiectului LIFE09/NAT/BG000230 arată că alegerea habitatelor de hrănire depinde în mod esențial de vizibilitate, prezența zonelor fără deranj semnificativ, prezența liniilor electrice aeriene, a turbinelor eoliene și perdelelor forestiere (Harrison & Hilton, 2014).

De asemenea, pentru a asigura condiții favorabile pentru hrănire și pentru a limita deranjul în zonele în care fermierii aplică pentru plăți aferente pachetului 7 adresat acestei specii, este important ca activitățile de vânătoare să mențină aceste teritorii ca zone de liniște temporare.

Pe baza datelor colectate în ultimii 5 ani cu privire la populația speciei *Branta ruficollis* în România (proiectul pentru protejarea speciei de-a lungul rutei de migrație https://savebranta.org/ro și noul plan de acțiune pentru specie în România aflat în consultare publică la MMAP) și ca urmare a recomandărilor Studiilor de evaluare a PNDR 2014-2020, cerințele de management ale pachetului propus în PNS 2023-2027, adresat speciei *Branta ruficollis,* au fost adaptate la condițiile actuale. De asemenea, având în vedere că Studiile de evaluare au identificat faptul că abordarea parcelară descurajează fermierii, aplicarea angajamentelor din PNS 2023-2027 se va face la nivelul suprafeței totale angajate.

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru, limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT:

- c1: au fost listate zonele de roost/de înnoptare la nivelul cărora au fost identificate efective mai mari de cel puțin 200 de indivizi în ultimii 5 ani;
- c2: zonelor eligibile din c1 li s-a aplicat clasa de sensibilitate Ridicată în GIS (5 kilometri distanță față de zona de înnoptare);
- c3: au fost excluse terenurile agricole pe care există în prezent parcuri eoliene.

Astfel, pentru pachetul 7 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 752 mii ha, aferente unui număr de 101 UAT-uri. (fig. 4)

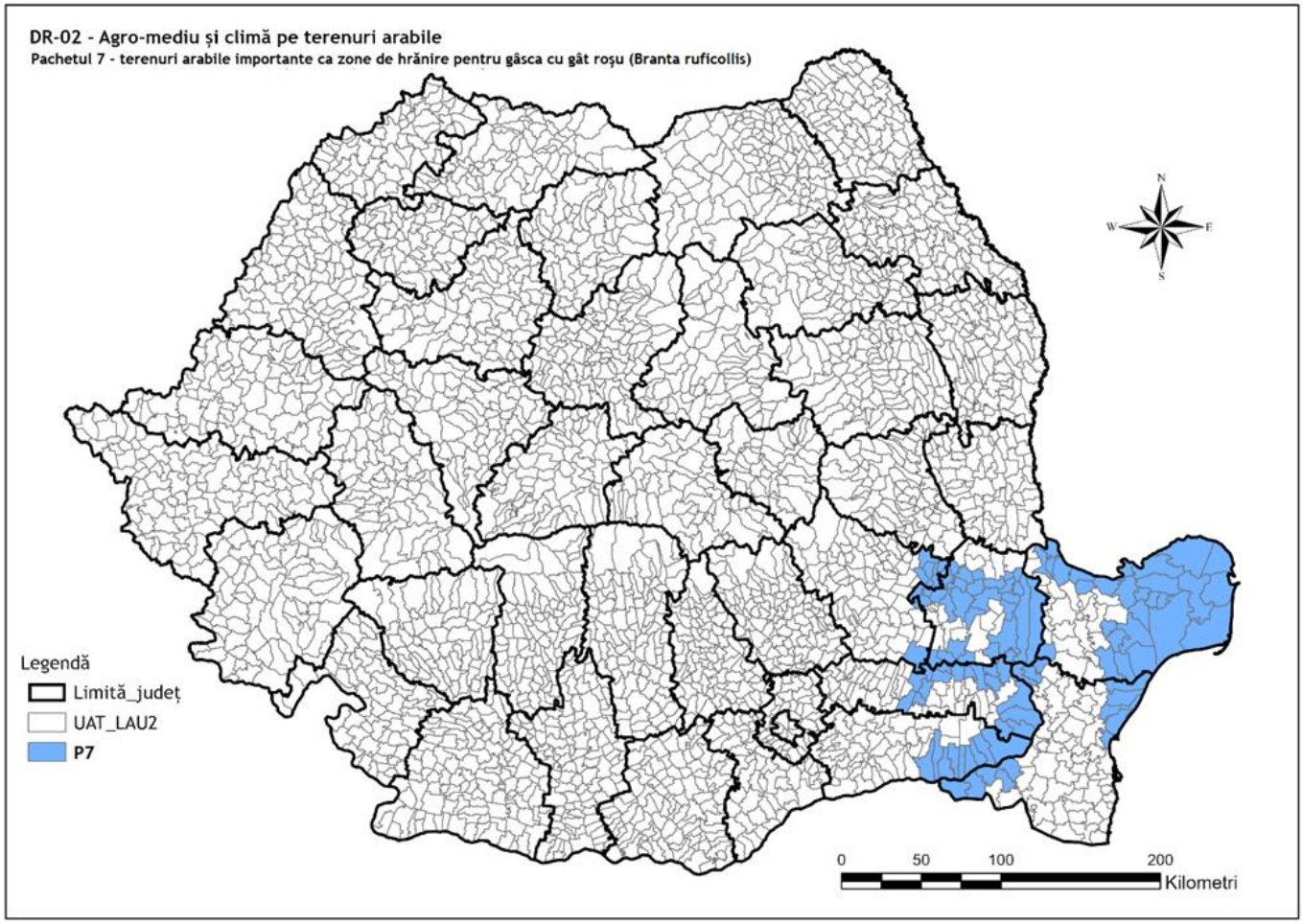

Figura 4 – hartă DR-02 - pachet 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 7 al DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 82% (cca. 752 mii ha) cu M.10 Agro-mediu și climă – pachetul 7 (cca. 920 mii ha), fiind incluse 101 UAT-uri din cele 126 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (cca. 23,50% din suprafaţa SPA-urilor şi 23,03% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu *(Branta ruficollis).* Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 7 acoperă aprox. 21,04% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*) este o pasăre răpitoare a cărei zonă de cuibărire este restrânsă în principal în partea centrală, estică şi de sud-est a Europei. Specia este considerată a fi „în declin” pe suprafața întregii arii de răspândire, fiind estimată la 20.000 de perechi la nivel global. România oferă speciei una dintre cele mai importante zone de cuibărit, iar pentru protecția acesteia a fost dezvoltat Planul Național de Acțiune pentru conservarea acvilei țipătoare mici *Aquila pomarina* (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf & http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_Tabel_sintetic.pdf) aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului nr. 1327 din iulie 2014. Ca rezultat al celor mai recente studii, respectiv raportarea pe articolul 12 aferentă Directivei Păsări, populația de acvilă țipătoare mică din România este estimată între 1.901 - 3.449 de perechi.

Cele mai multe perechi cuibăritoare de acvilă țipătoare mică se găsesc în Transilvania (Regiunea 7

Centru), în vestul României și pe pantele estice ale Carpaților. Populații mici există, de asemenea, în estul, sud-estul și sudul României. Specia cuibărește în păduri depresionare, păduri de luncă, păduri din zone de deal și de munte. Își construiește un cuib de dimensiuni mari din crengi în copaci bătrâni (von Dobay 1934, Gentz 1965, 1967, Haraszthy et al. 1996, Hoffmann 1938, Meyburg 1970, 1973, 1994, Wendland 1932, 1951, 1958). În mod excepțional cuiburile sunt construite pe stânci sau direct pe pământ (Pcola 1991, Reistetter 1991). Un factor important în alegerea zonelor de amplasare a cuiburilor este prezența zonelor deschise pentru hrănire în apropiere.

Specia se hrănește în general în zone de pajiște și pe terenuri arabile. Ea vânează în zone de câmp deschis sau zone cultivate (Meyburg et al. 2004). Varietatea tipurilor de habitate de câmp deschis este foarte importantă pentru specie, deși zonele cultivate cu plante înalte, ca rapița, porumbul sau floarea-soarelui, împiedică accesul la pradă (Scheller et. al. 2001). În timpul iernii ocupă o varietate de habitate incluzând zone de câmp deschis, tufărișuri și zone umede (Brooke et al. 1972, Meyburg et al. 1995).

Dieta constă în mamifere mici (*Apodemus, Microtus, Cricetus, Citellus*), amfibieni (*Rana*), păsări (*Alauda, Emberiza, Coturnix*), reptile (*Lacerta, Natrix*) și insecte (lăcuste). În eco-regiunea Carpatică hrana sa preferată constă în șoareci de câmp (*Microtus arvalis*). În habitatele unde iernează, dieta constă în principal din păsări țesător (*Quelea quelea*), mamifere mici și broaște. (Haraszthy et al. 1996, Scheller & Meyburg 1996, Vlachos & Papageorgiou 1996).

Expertiza tehnică necesară pentru dezvoltarea pachetului 4 adresat acvilei țipătoare mici (*Aquila pomarina*) a fost asigurat de datele obținute în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” în cadrul căruia au fost implicați specialiști din cadrul Agenției Regionale de Protecție a Mediului Sibiu, Grupul Milvus, Societatea Ornitologică Română, Fundația ADEPT Transilvania, Colectivul Facultății de Mediu al Universității Babeș-Bolyai.

Rezultatele studiilor care au urmărit preferința de habitat a acvilei țipătoare mici efectuate în ariile protejate ROSPA0028 - Dealurile Târnavelor - Valea Nirajului, ROSPA0099 - Podișul Hârtibaciului, ROSPA0098 - Piemontul Făgărașului în anii 2010-2011 în cadrul proiectului LIFE08NAT/RO/000501 „Conservarea acvilei țipătoare mici în România” au stat la baza stabilirii cerințelor de management și pentru celelalte zone unde a fost identificată această specie. În afara acestor zone, specia este frecvent întâlnită în arealele acoperite de ROSPA0027 - Dealurile Homoroadelor, ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0034 - Depresiunea Munții Ciucului, ROSPA0033 - Depresiunea și Munții Giurgeului, ROSPA0082 - Munții Bodoc – Baraolt.

Asigurarea unui management adecvat aplicat pe terenurile arabile și pe pajiștile permanente situate în arealul de distribuție al acestei specii, bazat pe recomandările „Ghidului pentru managementul corespunzător al habitatului acvilei țipătoare mici în România” (http://milvus.ro/wp-content/uploads/2008/02/Ghid-romana.pdf) și pe cele din „Planul Național de Acțiune pentru specia *Aquila pomarina*” (http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_PNA.pdf & http://www.mmediu.ro/uploads/files/2014-02-14_Tabel_sintetic.pdf), va contribui la asigurarea condițiilor de cuibărit și de hrănire necesare protecției speciei acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*). În același timp, aplicarea acestui pachet va contribui la atingerea obiectivelor generale de conservare a biodiversității, protecției apei și solului și reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, contribuind și la încurajarea practicilor agricole tradiționale.

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027 a unităţilor administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile au fost utilizate o serie de criterii de lucru, limitele UAT fiind date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT:

- c1 – selecția tuturor UAT-urilor ce se suprapun cu distribuția speciei *Aquila pomarina* în baza raportării pe art. 12 a Directivei 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice;
- c2 – abordare bazată pe modelele geo-statistice pentru specia țintă, modele ce pornesc de la date

existente și, pe baza interacțiunii datelor cu predictori ecologici, oferă o imagine probabilă a situației speciei în fiecare zonă arealului de distribuție. Pe baza modelelor de probabilitate a prezenței speciei *Aquila pomarina* a fost calculat un scor pentru fiecare UAT. Scorul a fost calculat ca sumă a valorilor date de model pentru fiecare pixel (unitate de modelare) valid al modelului existent pe suprafața fiecărui UAT. Astfel, fiecare UAT dintre cele selactate la criteriul c1, a obținut un scor, care reflectă în principiu probabilitatea prezenței speciei la nivel global al UAT-ului respectiv. Conform principiului urmărit, cu cât un UAT are un scor mai mare, cu atât probabilitatea de prezență este mai consistentă și cu atât este mai important în elaborarea unor măsuri care favorizează conservarea speciei pe termen lung. Au fost selectate ca fiind eligibile doar UAT-urile cu un scor mai mare de o valoare de prag de 0,92 și o suprafață mai mare de 2.400 ha teren arabil;

- c3 – pentru UAT-urile eligibile în urma c2 a fost verificat gradul de suprapunere al siturilor SPA cu suprafața UAT-urilor, o UAT fiind încadrată ca zonă eligibilă dacă peste 25% din totalul suprafeței UAT este acoperit de situri Natura 2000;
- c4 – omogenizare prin adăugarea unor UAT-uri neselectate în pașii anteriori (zone albe), cu prioritate a celor care se suprapun parțial sau total cu SCI/SPA și eliminarea UAT-urilor încadrate ca zone eligibile prin c2, dar care reprezintă zone insulare ori grupuri mai mici de 3 UAT-uri insulare.

Astfel, pentru pachetul 9.1 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 322 mii ha, aferente unui număr de 83 UAT-uri. (fig. 5)

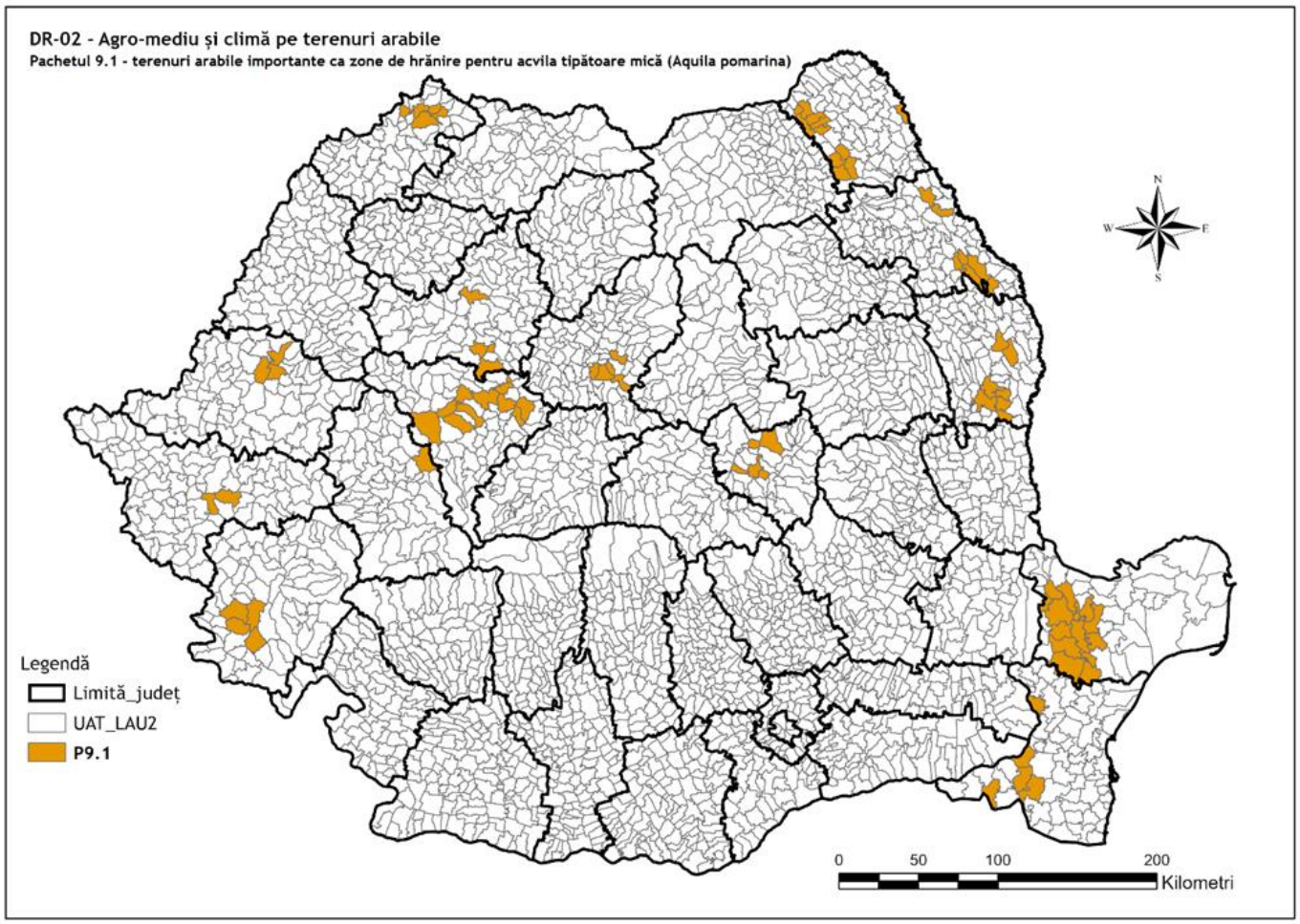

Figura 5 – hartă DR-02 - pachet 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 9.1 al DR-02 vizează o suprapunere de aproximativ 75% (cca. 322 mii ha) cu M.10 Agro-mediu și climă – sub-pachetul 9.1 (cca. 428 mii ha), fiind incluse 83 UAT-uri față

de 223 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (cca. 12,38% din suprafaţa SPA-urilor şi 7,35% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică *(Aquila pomarina).* Ca ansamblu, zona eligibilă pachetului 9.1 acoperă aprox. 11,84% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Obiectivul pachetului 10 este reprezentat de asigurarea supraviețuirii și a reproducerii, în zonele eligibile desemnate în cadrul intervenției, a speciilor de păsări comune asociate terenurilor agricole, specii care datorită intensificării agriculturii pierd condițiile optime pentru hrană și cuibărit.

La nivel european, începând cu 1990, populațiile de păsări comune s-au redus cu aproximativ 25% în 25 de țări. Inițial, declinul abrupt al speciilor de păsări comune a fost asociat cu creșterea specializării și a intensității practicilor în unele zone agricole, dar și cu marginalizarea pe scară largă și abandonarea terenurilor în altele. Tendința de declin s-a consolidat de la sfârșitul anilor 1990. Măsurile de conservare adoptate la nivel european în temeiul Directivei Păsări s-au dovedit eficiente în materie de recuperare a populațiilor de păsări amenințate, dar nu și în cazul speciilor de păsări comune pentru care sunt necesare acum mecanisme de recuperare diferite cum ar fi pachete de agro-mediu bine concepute. De-a lungul timpului acestea au avut efect la nivel local, inversând declinul populațiilor.

Provocarea constă în implementarea de măsuri de conservare în cadrul politicii de dezvoltare rurală care să ajute populațiile de păsări comune să se recupereze și/sau să se mențină la scară națională.

Tendința populațiilor de păsări comune asociate terenurilor agricole este dată prin calcularea „Indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole" (FLBI) utilizat la nivel european. În total au fost alese 39 de specii de păsări care sunt caracteristice acestui habitat la nivelul continentului.

România participă prin colectare și analiză de date la calcularea Indexului la nivel european, dar și național. Terenurile agricole au fost monitorizate pentru prima dată la nivel național în mod corespunzător în anul 2010. Datele obținute din acest an (2010) au fost folosite ca valori de bază (referință) pentru calcularea indicatorului FLBI. Societatea Ornitologică Română și Grupul Milvus colectează date cu începere din 2006 și au continuat și după 2010. Prin metodologia de calculare a „indexului populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole din România" au fost alese 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis, Corvus frugilegus, Coturnix coturnix, Miliaria calandra (Emberiza calandra), Emberiza citrinella, Galerida cristata, Hirundo rustica, Lanius collurio, Lanius minor, Motacilla flava, Passer montanus, Perdix perdix, Phasianus colchicus, Saxicola torquatus, Saxicola rubetra, Streptopelia turtur, Sturnus vulgaris, Sylvia communis, Upupa epops* şi *Vanellus vanellus*). Pentru perioada 2010-2015, indicele a fost calculat, în cadrul unui proiect de asistență tehnică finanțat prin PNDR 2007-2013, la valoarea de **97%**. Această valoare reprezintă evoluția populațiilor de păsări comune monitorizate, în perioada de referință analizată în România. Graficul ce prezintă indexul populațiilor de specii asociate terenurilor agricole pentru perioada 2010-2015 în România este prezentat în figura de mai jos reprezentând Indexul populațiilor de specii asociate terenurilor agricole pentru perioada 2010-2015. O reevaluare a indexului național cu privire la speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole nu a mai fost realizată până în prezent.

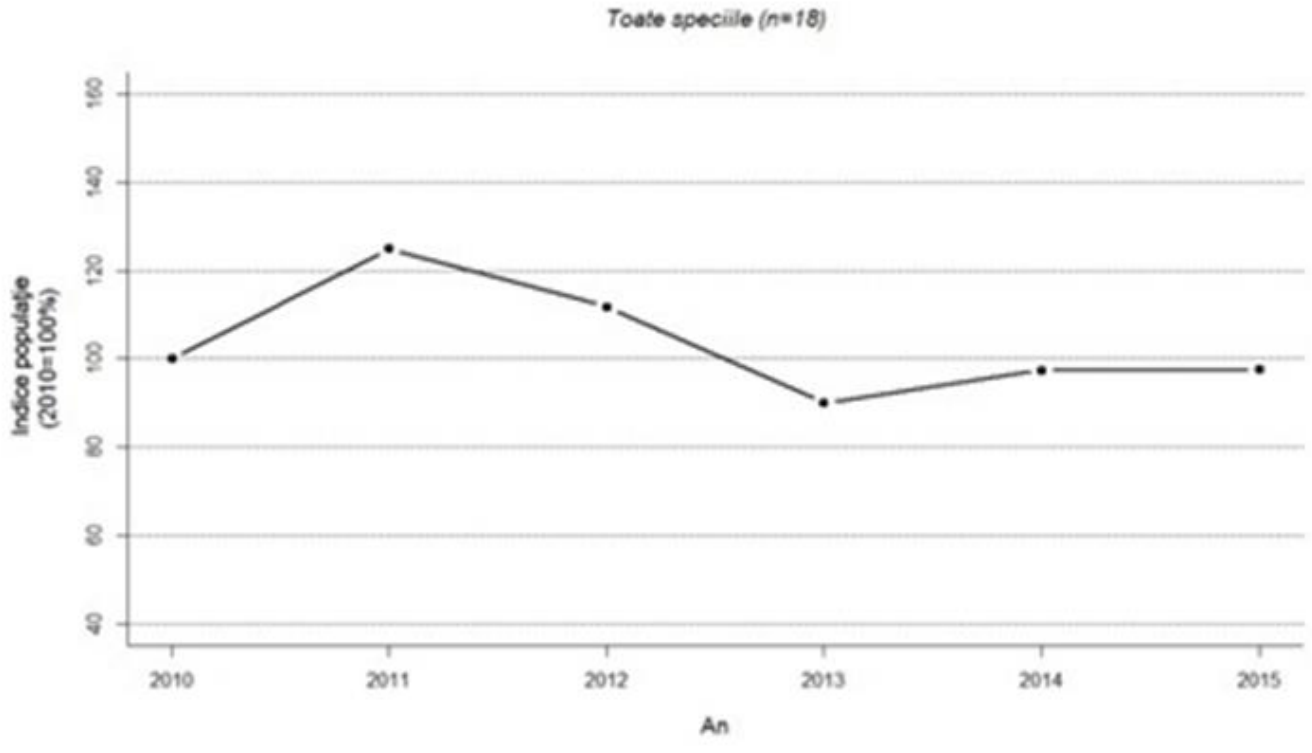
Conform raportării aferente articolului 12 din Directiva Păsări, din cele 20 de specii, 5 specii au înregistrat declin, 6 specii au înregistrat o tendință stabilă, iar 9 specii au înregistrat o tendință necunoscută sau

incertă fiind necesară colectarea mai multor date.

Ca măsură de prevenire a accentuării tendinței de ușor declin înregistrat în România în perioada 2010-2015 și pentru asigurarea unor zone optime de hrană și cuibărit în terenurile în care se practică o agricultură intensivă este necesară luarea unor măsuri care să ajute la crearea unor insule de habitat propice (refugii ecologice) pentru aceste specii. Cerințele specifice au fost dezvoltate avându-se în vedere nevoile etologice și ecologice ale speciilor de păsări comune specifice terenurilor agricole din România, impactul așteptat al aplicării unor scheme de agro-mediu similare, nu atât de orientate pe condițiile specifice caracteristice unei anumite specii periclitate, fiind indicat ex-ante și de o serie de publicații tematice care arată caracterul de specii „umbrelă" al speciilor de păsări comune (http://datazone.birdlife.org/sowb/casestudy/managing-the-matrix-of-suitable-habitat-between-key-sites-will-aid-movement-of-species; http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/AES_impacts_on_agricultural_environment_57si_en.pdf; https://ww2.rspb.org.uk/our-work/conservation/projects/monitoring-of-agri-environment-schemes/). Astfel, există o serie de scheme de agro-mediu implementate în UE care au ca obiectiv principal al angajamentelor asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea sau îmbunătățirea statusului populațiilor unor specii comune, specifice terenurilor agricole.

Prin pachetul propus în DR-02, cu scopul utilizării eficiente a resurselor financiare disponibile, și ținând seama și de faptul că, în perioada 2018-2020 pachetul pilot nu a avut o absorbție ridicată, a fost menținută zona eligibilă, dar a fost modificată și implementarea unora dintre cerințe de la nivel parcelar, la nivel de suprafață totală angajată, implementarea pachetului făcându-se, în ansamblu, la nivel parcelar.

Refugiile pot fi create prin asigurarea de suprafețe nelucrate pe terenurile arabile pe care se practică uzual o agricultură intensivă. Suprafețele nelucrate fixe pe întreaga durată a angajamentului vor asigura hrană și habitat pentru păsările ce cuibăresc pe sol în sezonul de cuibărit. Suprafețele supuse rotației din punct de vedere al poziției acestora vor oferi o varietate de semințe pentru păsări pe tot parcursul iernii. Astfel, un sistem de suprafețe nelucrate fixe și supuse rotației în cei cinci ani, susținut de limitarea utilizării inputurilor, va asigura beneficii maxime pentru speciile de păsări vizate, dar și pentru viața sălbatică specifică habitatelor agricole în ansamblu.

Având în vedere că Studiile de evaluare a PNDR 2014-2020 au identificat faptul că abordarea parcelară descurajează fermierii, aplicarea angajamentelor din PNS 2023-2027 se va face în continuare la nivel parcelar, însă o parte dintre cerințe se vor aplica la nivelul suprafeței totale angajate.

În vederea desemnării în cadrul PNS 2023-2027, unităţile administrativ-teritoriale (UAT) de nivel LAU2 (municipii, oraşe şi comune) eligibile pentru pachetul 10 al DR-02 sunt reprezentate de terenurile arabile din Bărăgan care nu se suprapun cu pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu *(Branta ruficollis)*. Limitele UAT sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite fiecărui UAT.

Astfel, pentru pachetul 10 al DR-02 a rezultat o suprafață eligibilă de cca. 770 mii ha, aferente unui număr de 178 UAT-uri. (fig. 6)

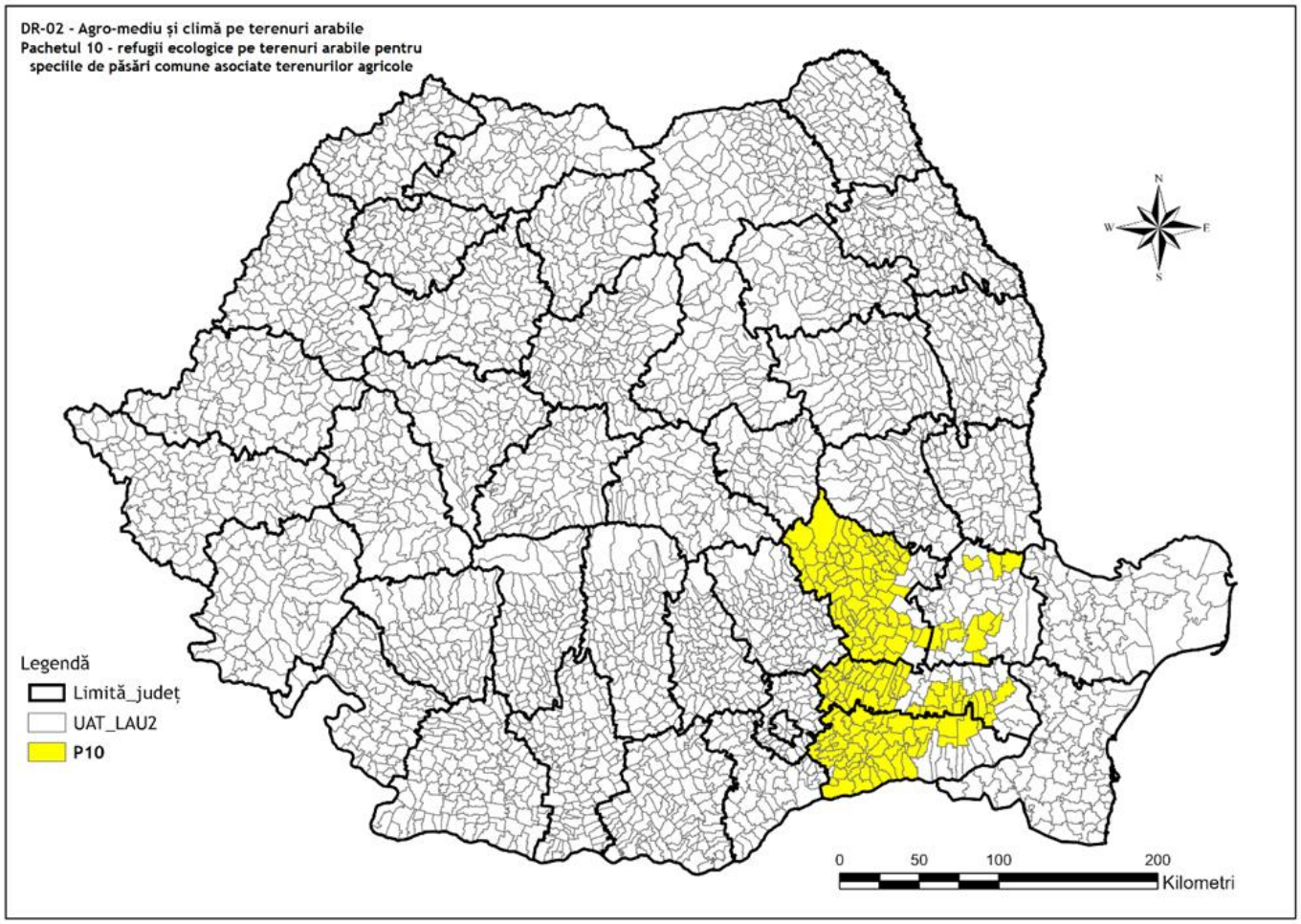

Figura 6 – hartă DR-02 - pachet 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Raportat la PNDR 2014-2020, pachetul 10 al DR-02 vizează o suprapunere de 100% (cca. 770 mii ha) cu M.10 Agro-mediu și climă – pachetul 10 (cca. 770 mii ha), fiind incluse 178 UAT-uri din cele 179 UAT-uri care au fost eligibile în perioada anterioară de programare.

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes naţional, cât şi comunitar sau internaţional) sunt acoperite (cca. 4,11% din suprafaţa SPA-urilor şi 2,23% din suprafaţa SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole. Ca ansamblu, zona eligibilă

pachetului 10 acoperă aprox. 3,82% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România.

Principii de selecție

Nu se aplică principii ori criterii de selecție pentru pachetele intervenției DR-02.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-02 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”:

Plățile acordate pentru pachetul 4 al DR-02:

- nu pot fi cumulate cu plățile acordate pentru pachetele 7, 9.1 și 10 ale DR-02, datorită cerințelor diferite aplicabile pe timpul iernii pe terenurile arabile;
- pot fi cumulate cu plățile acordate în cadrul pachetului 5 al DR-02, neexistând cerințe similare care să conducă la dubla finanțare;
- pot fi combinate pe aceeași suprafață agricolă cu pachetele 1 și 2 ale DR-04 și DR-05;
- pot fi combinate cu DR-09, DR-10 și DR-11;
- pot fi combinate cu PD-04, PD-05 și PD-28.

Plățile acordate pentru pachetul 5 al DR-02:

- se pot combina pe aceeași suprafață agricolă cu pachetele 1, 2 și 5 ale fiecărei intervenții DR-04 și DR-05, neexistând cerințe similare care să conducă la dubla finanțare a unor acțiuni;
- se pot cumula cu plățile acordate în cadrul pachetului 4 al DR-02, neexistând cerinţe similare care să conducă la dubla finanţare a unor acţiuni;
- pot fi combinate cu DR-10;
- pot fi combinate cu PD-05 și PD-28.
- nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

Plățile acordate pentru pachetul 7 al DR-02:

- nu pot fi cumulate cu plățile acordate în cadrul pachetului 4 al DR-02, datorită cerinţelor diferite aplicabile pe timpul iernii pe terenurile arabile;
- pot fi combinate cu DR-10 și DR-11;
- pot fi combinate cu PD-04, PD-05 și PD-28;
- nu sunt posibile alte combinaţii de pachete pe aceleaşi parcele, zonele eligibile fiind diferite.

Plățile acordate pentru pachetul 9.1 al DR-02:

- nu pot fi combinate cu alte pachete, zonele eligibile fiind diferite;
- se pot combina cu pachetele 1, 2 și 5 aferente DR-04 și DR-05;
- pot fi combinate cu DR-09 și DR-10;
- pot fi combinate cu PD-04, PD-05 și PD-28.

Plățile acordate pentru pachetul 10 al DR-02:

- nu pot fi combinate cu alte pachete ale DR-02 zonele eligibile fiind diferite;
- se pot combina cu pachetele 1, 2 și 5 aferente DR-04 și DR-05;

- pot fi combinate cu DR-09 și DR-10;
- pot fi combinate cu PD-04, PD-05 și PD-28.

Alte informații relevante

Intervenția DR-02- agro-mediu și climă pe terenuri arabile răspunde nevoilor identificate anterior:

- Pentru menținerea și îmbunătățirea biodiversității și a valorilor de mediu ale suprafețelor agricole se urmărește o continuare a implementării pentru perioada 2023-2027 a pachetului 7, sub-pachetului 9.1 și pachetului 10 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020. În același timp se va asigura menținerea unor condiții de mediu favorabile pentru unele specii de păsări comune asociate terenurilor agricole, statusul și evoluția acestora indicând starea globală de conservare și favorabilitate a habitatelor agricole.
- Continuitatea implementării pachetelor similare din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020 contribuie la asigurarea condițiilor speciale de management al terenurilor arabile reprezentative pentru speciile prioritare (păsări).
- Prin mai buna adaptare a pachetului 5 din cadrul M.10 a PNDR 2014-2020, prin actualul pachet 5 al DR-02 se urmărește adaptarea la efectele schimbărilor climatice a unor tehnologii și practici de management adecvate la nivelul fermelor.

Angajamentele vizate prin intervenția DR-02 răspund complementar unor nevoi de conservare identificate prin Cadrul de acțiune prioritar (PAF) pentru Natura 2000 în România, în conformitate cu articolul 8 din Directiva Consiliului 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice (Directiva Habitate) pentru perioada Cadrului Financiar Multianual 2021 – 2027, și specific prin planurile de management ale siturilor Natura 2000. De asemenea, intervenția DR-02 răspunde la aspectele identificate în PAF, respectiv:

·continuarea implementării pachetelor de agromediu prin PNDR acolo unde nu există incompatibilități între măsurile de conservare propuse și pachetele de agromediu existente;

·promovarea politicilor agricole care să conducă la conservarea biodiversității (de exemplu reducerea utilizării pesticidelor).

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii intervenției sunt fermierii (utilizatori ai terenurilor agricole), definiți conform art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Beneficiarul:

• este utilizatorul unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS) și având o categorie de utilizare eligibilă; pentru pachetele 5, 7, 9.1 și 10 această suprafață trebuie să fie situată în zonele eligibile,

• deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha,

• se angajează să mențină angajamentul de agro-mediu pentru o perioada de 5 ani, de la data semnării acestuia;

• se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice pachetelor de agro-mediu pentru care aplică,

• se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu (de bază și specifice la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

Alte condiții de eligibilitate aplicabile mai multor pachete:

- pachetul 4 - culturi verzi este disponibil pentru terenurile arabile situate pe întreg teritoriul național;
- pachetele 5, 7, 9.1 și 10 se pot aplica pe terenurile arabile situate în zonele delimitate în PNS la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe, municipii);
- angajamentele asumate din cadrul pachetelor 4, 5 și 7 sunt condiționate de menținerea valorii suprafeței pe toată perioada de angajament, parcelele pe care se aplică cerințele putând fi schimbate de la un an la altul.
- angajamentele asumate în cadrul pachetelor 9.1 și 10 se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor.

I. Criterii specifice de eligibilitate ale pachetului 4 - culturi verzi

Cerințele specifice:

- semănarea următoarelor culturi verzi*(*)*: mazăre, măzăriche, muștar, rapiță, sulfină, ghizdei, trifoi, lucernă, fasole, soia, linte, lupin, năut, fasoliță, bob, sparceta se va realiza până la 15 octombrie în unitățile administrativ-teritoriale (UAT) cu altitudine medie de până la 600 m, respectiv până la 30 septembrie în UAT cu altitudine medie de peste 600 m (P),
- cultura verde înființată trebuie să fie distrusă mecanic (fiind posibilă inclusiv încorporarea în sol) în primăvara anului următor până cel târziu la 31 martie (P),
- cultura verde înființată trebuie să fie menținută pe toată perioada iernii (decembrie-februarie),
- utilizarea fertilizanților chimici este interzisă, doar fertilizanții organici putând fi utilizați înaintea înființării culturilor verzi,
- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu.

(*) pot fi cultivate singure sau în amestecuri de specii din listă; în cazul amestecurilor în cultură a speciilor din listă cu alte specii, trebuie menținută o pondere predominantă a speciilor din listă care să le facă identificabile în cultură.

II. Criterii specifice de eligibilitate ale Pachetului 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Suprafața eligibilă:

- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice vizează terenurile arabile situate în zonele cu risc crescut de deșertificare.

Cerințele specifice:

- pentru fiecare cultură de primăvară (porumb, sorg, floarea soarelui, soia) angajată pe suprafața cultivată se vor utiliza concomitent, în proporții egale, cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi),
- este permisă utilizarea metodelor de lucrare minimă a solului (*minimum tillage*), fiind interzis aratul suprafețelor angajate (P),
- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu.

III. Criterii specifice de eligibilitate a Pachetului 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Suprafața eligibilă:

- vizează terenurile arabile situate în SPA-uri (arii de protecție specială) reprezentative pentru *Branta ruficollis*,

Cerințe specifice:

- în fiecare an de angajament, la nivelul suprafeței totale angajate, se va înființa minim 20% porumb și minim 30% culturi de toamnă (grâu, orz, secară, triticale, rapiță),
- însămânțarea culturii de toamnă (grâu, orz, secară, triticale, rapiță) trebuie finalizată înainte de data de 15 octombrie,
- porumbul va fi recoltat începând cu 15 septembrie,
- pesticidele și îngrășămintele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânțarea culturii de toamnă și 28 februarie (P),
- se interzic lucrările agricole și pășunatul pe suprafața angajată, în perioada 15 noiembrie - 28 februarie,
- este interzisă folosirea metodelor de alungare a păsărilor în perioada cuprinsă între 15 noiembrie și 28 februarie,
- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu.

IV. Criterii specifice de eligibilitate a Pachetului 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Suprafața eligibilă:

- vizează terenurile agricole utilizate ca terenuri arabile, dar care nu sunt eligibile pentru pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice sau pachetul 7 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*),
- terenurile arabile eligibile pentru pachetul 9.1 nu trebuie să fi fost pajiști permanente începând cu anul 2021.

Cerințe specifice:

- cultivarea rapiței, a porumbului și a florii-soarelui este interzisă,
- 10% din suprafața fiecărei parcele aflate sub angajament va rămâne necultivată (P);
- suprafața necultivată va fi amplasată astfel încât suprafața compactă cultivată să nu depășească 4 ha, iar lățimea minimă a benzilor care vor fi înființate în acest scop nu va fi mai mică de 3 m,
- 10% din suprafața parcelei va rămâne nerecoltată, iar cultura va rămâne în picioare până la finalul lunii februarie (P),
- utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu.

V. Criterii specifice de eligibilitate a Pachetului 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Suprafața eligibilă:

- vizează terenurile arabile din Bărăgan

Cerințe specifice:

- minim 30% din suprafața aflată sub angajament trebuie să fie necultivată. Procentul de 30% va fi împărțit astfel:
    - o suprafață compactă fixă de minimum 10% din suprafața fiecărei parcele este menținută necultivată timp de 4 ani din perioada angajamentului. Această suprafață va fi doar cosită/pășunată anual după 1 august. În ultimul an de angajament suprafața respectivă va fi arată (P),
    - două suprafețe compacte necultivate, fiecare de minimum 10% din suprafața totală

angajată, pot fi mutate de la un an la altul la nivelul suprafeței totale angajate (dată de suma suprafețelor parcelelor angajate). Aceste suprafețe vor fi înființate pe o perioadă de 1 an, începând cu toamna fiecărui an de angajament. La nivelul acestor suprafețe sunt interzise lucrările agricole pe o perioadă de 1 an, inclusiv arătura de toamnă, cu excepția cositului sau pășunatului care sunt permise după 1 august (P),

- pe cele 3 suprafețe de câte 10% lăsate în fiecare an necultivate nu se vor aplica îngrășăminte chimice sau pesticide (P),
- este interzis aratul sau discuitul pajiștilor existente în cadrul fermelor care au angajamente în derulare,
- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea cerințelor de agro-mediu.

În cazul nerespectării cerințelor specifice ale angajamentelor, se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge, în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancțiuni aplicabil intervenției, până la excluderea de la plată.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS)

O14 Care suprafață este eligibilă?

☑Suprafețe agricole definite pentru planul PAC

☐Terenul agricol inclusiv și dincolo de suprafața agricolă

☐Terenuri neagricole

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	**Descriere**
GAEC05	Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă
GAEC06	Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioadele cele mai sensibile
GAEC07	Rotația culturilor pe teren arabil, cu excepția culturilor cultivate sub apă
SMR02	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5
SMR07	Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului: articolul 55 și primele două teze
SMR08	Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor: articolul 5 alineatul (2) și articolul 8 alineatele (1)-(5); articolul 12 în ceea ce privește restricțiile referitoare la utilizarea pesticidelor în zonele protejate definite pe baza Directivei-cadru 2000/60/CE și a legislației privind Natura 2000; articolul 13 alineatele (1) și (3) în ceea ce privește manipularea și depozitarea pesticidelor și eliminarea resturilor

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Cerințele de bază stabilite prin legislația națională aferente Pachetului 4:

- Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizați (Ordin Comun nr. 1378/1071/2010, cu modificările și completările ulterioare).
- Respectarea cantităților de îngrășăminte ce pot fi utilizate pe terenurile agricole, perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor, obligația de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole aprobat prin Ordin comun MMAP/MADR nr. 333/165/2021) - obligațiile sunt conținute în cerințele de bază prevăzute de SMR2.

Cerințele de bază stabilite prin legislația națională aferente Pachetului 5:
Nu este cazul

Cerințele de bază stabilite prin legislația națională aferente Pachetelor 7, 9.1 și 10:

- Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizați (Ordin Comun 1378/1071/2010, cu modificările și completările ulterioare).
- Este permisă utilizarea numai a acelor produse de protecție a plantelor care au fost autorizate pentru vânzare și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare (HG 1559/2004, OG 4/1995, cu modificările și completările ulterioare).
- Respectarea cantităților de îngrășăminte ce pot fi utilizate pe terenurile agricole, perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor, obligația de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole aprobat prin Ordin comun MMAP/MADR nr. 333/165/2021) - obligațiile sunt conținute în cerințele de bază prevăzute de SMR2.

Activitatea minimă aferentă pachetelor 4, 5, 7, 9.1 și 10:

- întreținerea terenurilor arabile prin cultivare și/sau prin îndepărtarea vegetației cel puțin o dată pe an pe terenul arabil, cu excepția suprafețelor împădurite prin măsurile finanțate prin PNDR 2007-2013 sau 2014-2020 sau PNS.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Pachetul 4 - culturi verzi

Angajament:

- semănarea următoarelor culturi*(*)*: mazăre, măzăriche, muștar, rapiță, sulfină, ghizdei, trifoi, lucernă, fasole, soia, linte, lupin, năut, fasoliță, bob, sparceta se va realiza până la 15 octombrie în unitățile administrativ-teritoriale (UAT) cu altitudine medie de până la 600 m, respectiv până la 30 septembrie în UAT cu altitudine medie de peste 600 m (P),
- cultura înființată trebuie să fie distrusă mecanic (fiind posibilă inclusiv încorporarea în sol) până cel târziu la 31 martie (P)
- **GAEC6** – Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile neacoperite în perioadele cele mai sensibile:

- GAEC6.1. Pentru a proteja solurile în perioada cea mai sensibilă a anului (15 iunie - 30 septembrie), fermierii trebuie să păstreze terenul acoperit pe cel puțin 80% din suprafața arabilă a exploatației. Acoperirea solului poate consta din miriștile rămase după recoltare, culturi secundare, culturi de acoperire verzi sau culturi de toamnă nou înființate. În intervalul stabilit solul trebuie acoperit, cu excepția timpului necesar pentru pregătirea terenului și înființarea culturii principale de cel mult 2 săptămâni.

Angajamentul superior al DR-02 impune acoperirea solului pe timpul iernii cu anumite tipuri de culturi cu rol antierozional, de conservare a umidității și de fixare a azotului în sol.

Angajament: utilizarea fertilizanților chimici este interzisă, doar fertilizanții organici putând fi utilizați înaintea înființării culturilor verzi

- **SMR2** – fermierii trebuie să:

-respecte perioadele de interdicție pentru aplicarea gunoiului de grajd,

-nu depășească 170 kg N s.a./ha/an din îngrășăminte organice și cantitățile de N din îngrășăminte chimice ce se pot aplica fără studii agrochimice stabilite prin Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole și să urmeze un plan de fertilizare,

-nu aplice îngrășăminte pe fâșiile de protecție a apelor,

-păstreze 3 ani evidențe ale exploatației (plan de fertilizare și documente de livrare/expediere a îngrășămintelor),

-deține actele de reglementare în domeniul protecției mediului și/sau gospodăririi apelor (dacă este cazul).

- **Standard național:**

-Interzicerea folosirii fertilizatorilor neautorizați (Ordin Comun nr. 1378/1071/2010, cu modificările și completările ulterioare).

-Respectarea cantităților de îngrășăminte ce pot fi utilizate pe terenurile agricole, perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor, obligația de a urma un plan de fertilizare (Programul de acțiune împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole aprobat prin Ordin comun MMAP/MADR nr. 333/165/2021) - obligațiile sunt conținute în cerințele de bază prevăzute de SMR2.

-Interdicția de aplicare a îngrășămintelor chimice indiferent de perioada de aplicare și de cantitatea aplicată, precum și posibilitatea utilizării îngrășămintelor organice numai înaintea înființării culturilor verzi, depășesc nivelul obligatoriu de bază neremunerat, care decurge din SMR2 și din standardele naționale, conform căruia îngrășămintele chimice pot fi aplicate pe baza unui plan de fertilizare numai în afara perioadei de interdicție, iar cantitatea maximă de N provenit din îngrășăminte organice care poate fi aplicată pe terenul agricol nu poate depăși 170 kg N s.a./ha/an.

<u>Pachetul 5 -</u> adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Angajament: este permisă utilizarea metodelor de lucrare minimă a solului (*minimum tillage*), fiind interzis aratul suprafețelor angajate (P)

- **GAEC5** – Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare a solului și eroziune, inclusiv luarea în considerare a pantei:

- GAEC5.2. Sunt interzise lucrările solului (aratul, scarificatul, lucrarea cu grapa și sapa rotativă, prașila mecanică) pe terenurile cu soluri foarte slab fertile, improprii pentru folosinţă arabilă (clasa de calitate V), indiferent de panta terenului.

Prin interzicerea lucrărilor de arat pe suprafața angajată și prin obligația de utilizare a lucrărilor minime, angajamentul impune respectarea unui management mai strict al lucrărilor solului la nivelul suprafeței arabile.

Angajament: pentru fiecare cultură de primăvară (porumb, sorg, floarea soarelui, soia) angajată pe suprafața cultivată se vor utiliza concomitent, în proporții egale, cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi)

- **GAEC7** - rotația culturilor pe terenuri arabile, cu excepția culturilor care cresc sub apă:

- GAEC7.1. Regula generală: se aplică o rotație a culturilor pe terenul arabil, cu excepția culturilor care cresc sub apă. Rotația constă în alternarea culturilor cel puțin o dată pe an (an de cultură) la nivel de parcelă agricolă, cu excepția culturilor multianuale, a ierburilor și a altor plante furajere erbacee, a terenurilor lăsate pârloagă și a culturilor din spații protejate.

Prin obligația de utilizare a cel puțin 2 hibrizi/soiuri cu precocități diferite (timpurii sau semi-timpurii și semi-tardivi sau tardivi), angajamentul impune respectarea unor condiții mai stricte decât cele de rotație a culturilor impuse de GAEC7.

<u>Pachetul 7</u> - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)

Angajament: pesticidele și îngrășămintele nu pot fi folosite în perioada cuprinsă între însămânțarea culturii de toamnă și 28 februarie (P)

- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 4.
- **SMR7** – fermierii trebuie să:

-utilizeze PPP omologate, care se regăsesc în baza de date PEST-EXPERT,

-utilizeze PPP numai în scopul pentru care acestea au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare,

-nu utilizeze fără autorizație PPP foarte toxice (T+) și toxice (T),

-păstreze cel puțin 3 ani evidențe contabile ale PPP depozitate și utilizate în exploatație, precum și Registrul de evidență a tratamentelor cu produse de protecție a plantelor.

- **SMR8** – fermierii trebuie să:

-nu aplice PPP în zone de protecție a resurselor de apă, în zonele de protecție sanitară și ecologică, precum și în alte zone protejate.

- **Standard național:** a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 4.

Angajament: în fiecare an de angajament, la nivelul suprafeței totale angajate, se va înființa minim 20% porumb și minim 30% culturi de toamnă (grâu, orz, secară, triticale, rapiță)

- **GAEC6** – a se vedea descrierea GAEC6 pentru angajamentul similar al Pachetului 4.
- **GAEC7** – a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul Pachetului 5.

<u>Pachetul 9.1</u> - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Angajament: cultivarea rapiței, a porumbului și a florii-soarelui este interzisă

Angajament:10% din suprafața fiecărei parcele aflate sub angajament va rămâne necultivată (P)

Angajament: 10% din suprafața parcelei va rămâne nerecoltată, iar cultura va rămâne în picioare până la finalul lunii februarie (P)

- **GAEC7** – a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul Pachetului 5.

Angajament: utilizarea fertilizanților chimici și a pesticidelor este interzisă (P)

- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 4.
- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 7.
- **SMR8** - a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 7.
- **Standard național** - a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 4.

<u>Pachetul 10</u> - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Angajament: minim 30% din suprafața aflată sub angajament trebuie să fie necultivată. Procentul de 30% va fi împărțit astfel:

-o suprafață compactă fixă de minimum 10% din suprafața fiecărei parcele este menținută necultivată timp de 4 ani din perioada angajamentului. Această suprafață va fi doar cosită/pășunată anual după 1 august. În ultimul an de angajament suprafața respectivă va fi arată (P),

-două suprafețe compacte necultivate, fiecare de minimum 10% din suprafața totală angajată, pot fi mutate de la un an la altul la nivelul suprafeței totale angajate. Aceste suprafețe vor fi înființate pe o perioadă de 1 an, începând cu toamna fiecărui an de angajament. La nivelul acestor suprafețe sunt interzise lucrările agricole pe o perioadă de 1 an, inclusiv arătura de toamnă, cu excepția cositului sau pășunatului care sunt permise după 1 august (P),

- **GAEC7** - a se vedea descrierea GAEC7 pentru angajamentul Pachetului 5.

Angajament: pe cele 3 suprafețe de câte 10% lăsate în fiecare an necultivate nu se vor aplica îngrășăminte chimice sau pesticide (P):

- **SMR2** – a se vedea descrierea SMR2 pentru angajamentul similar al Pachetului 4.
- **SMR7** – a se vedea descrierea SMR7 pentru angajamentul similar al Pachetului 7.
- **SMR8** - a se vedea descrierea SMR8 pentru angajamentul similar al Pachetului 7.

- **Standard național** - a se vedea descrierea pentru angajamentul similar al Pachetului 4.

Pentru toate pachetele obligațiile din legislația națională referitoare la limitarea cantității de îngrășăminte care poate fi utilizată pe terenurile agricole, la perioadele de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor sau la obligația de a urma un plan de fertilizare sunt conținute în cerințele de bază prevăzute de SMR2.

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea plăților compensatorii:
Pachetul 4 – **128 €/ha/an**;
Pachetul 5 – **105 €/ha/an**;
Pachetul 7 – **93 €/ha/an**;
Pachetul 9.1 – **151 €/ha/an**;
Pachetul 10 – **92 €/ha/an**.

Metoda de calcul

Metodologia de calcul al plăților compensatorii acordate prin pachetele intervenției DR-02 a fost realizată în anul 2022 prin studiul „Achiziționarea serviciilor de actualizare a metodologiilor de calcul pentru plăți compensatorii care vor fi acordate în cadrul intervențiilor de mediu și climă adresate terenurilor agricole, finanțate prin Pilonul II al Politicii Agricole Comune (PAC)" și cuprinde valorile costurilor standard unitare și indicatorii/datele de referință care au stat la baza calculării acestora, cu indicarea sursei, perioadei de referință și alte specificații metodologice relevante. Perioada de referință pentru parametrii utilizați este anul 2021. În funcție de datele disponibile au fost utilizate cele mai recente valori medii calculate pe perioade de 5 ani ale producțiilor medii, în majoritatea situațiilor fiind utilizate valori medii corespunzătoare perioadei 2015-2019. Valoarea compensației a fost calculată sub formă de costuri standard, pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venituri care se anticipează că vor fi înregistrate de fermieri ca urmare a aplicării cerințelor specifice de agro-mediu pentru fiecare pachet, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază.

Sursele de date utilizate în metodologia de calcul au fost reprezentate de baze de date oficiale, disponibile în sistem open-access sau la cerere (Institutul Național de Statistică, ministere de resort, institute de cercetare-dezvoltare, alte surse pentru statistici oficiale etc.). De asemenea, a fost consultată literatura de specialitate,în vederea validării unor date de referință. Pentru colectarea unor valori ale costurilor și veniturilor la nivel de fermă au fost intervievați fermieri pe baza unui interviu structurat. Aceste date au fost mai departe corelate cu literatura de specialitate, și sunt marcate în document ca provenind în urma consolidării rezultatelor Interviurilor Structurate cu Fermierii (ISF).

Din perspectiva cerințelor specifice fiecărui pachet/variantă, nu există diferențe semnificative ale condițiilor la nivel regional sau subregional cu efecte asupra pierderilor de venituri sau a cheltuielilor suplimentare, asigurându-se condiții similare pentru toți beneficiarii și evitându-se astfel supra sau sub-compensarea.

Combinarea pe aceeași suprafață a plăților acordate pe suprafață în cadrul acestei intervenții cu plățile

directe acordate fermierilor și cu plățile acordate zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale (intervenții art. 71), datorită faptului că nu există cerințe similare, asigură evitarea dublei finanțări a unor acțiuni sau a supracompensării. Combinarea pe aceeași suprafață a plăților acordate în cadrul pachetului 5 cu plățile acordate în cadrul pachetului 4 din DR-02, datorită faptului că nu există cerințe similare, asigură de asemenea evitarea dublei finanțări a unor acțiuni sau a supracompensării.

Pentru toate pachetele intervenției DR-02, dubla finanțare cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) 2021/2115 sau supracompensarea sunt evitate.

Ca urmare a respectării practicilor specifice **Pachetului 4**, fermierii suportă costuri mai mari. Aceste costuri constau în consum crescut de combustibil pentru efectuarea lucrărilor adiționale precum și în costuri cu achiziționarea semințelor, în contextul în care cultura înființată este distrusă mecanic (fiind posibilă inclusiv încorporarea în sol), nemaiputând să fie valorificată. Acestea sunt premisele pentru care o plată compensatorie este acordată pentru Pachetul 4.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice **Pachetului 5**, fermierii înregistrează cheltuieli suplimentare care provin din diferențele de costuri dintre lucrările de afânare a terenului și semănat direct și lucrările convenționale de arat, discuit și însămânțare.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice **Pachetului 7**, fermierii suferă o pierdere de venit ca urmare a interzicerii aplicării de îngrășăminte între momentul semănatului și finalul lunii februarie. Fermierilor care aplică practicile agricole convenționale, respectiv Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, le este permis ca pe terenurile arabile având culturi de toamnă sau pe care se înființează culturi extra timpurii pentru care data semănatului este în perioada de interdicție să aplice îngrășăminte chimice și în perioada de interdicție în limita a maxim 50 kg N substanță activă/ha.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice **Pachetului 9.1** pe terenurile arabile, fermierii suferă o pierdere de venit în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale. Pierderile de venit provin de pe suprafața necultivată și de pe cea de pe care nu se recoltează (20% din suprafață). Se înregistrează economii cu fertilizanții și pesticidele neutilizate pe aceste suprafețe. De asemenea, se înregistrează economii cu lucrările agricole pe suprafața necultivată.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice **Pachetului 10**, fermierii suferă o pierdere de venit în comparație cu cei care aplică practicile agricole convenționale, ca urmare a unei pierderi din producția agricolă ca urmare a asigurării unor suprafețe necultivate/nelucrate. De asemenea, se înregistrează economii cu utilizarea fertilizanților, pesticidelor și a lucrărilor agricole.

Explicații suplimentare

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Este calculată sub formă de costuri standard și acoperă pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate, astfel:

- 51% pentru pachetul 4;
- 100% pentru pachetul 5;
- 100% pentru pachetul 7;
- 100% pentru pachetul 9.1;
- 73% pentru pachetul 10.

Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) 2021/2115, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București a asigurat validarea și verificarea calculelor nivelului primelor compensatorii pentru acoperirea pierderii de venit și a cheltuielilor suplimentare datorate angajamentelor în cadrul pachetelor propuse prin intervenția DR-02,

din punct de vedere al consistenței și plauzibilității (Declarațiile ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor pentru pachetele 4, 5, 7, 9.1, 10 se găsesc în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Angajamentele din cadrul intervenției se bazează pe respectarea unor condiții de management superioare cerințelor de bază stabilite în art. 70, alin. (3), condițiile de management fiind prevăzute la cap. 5.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerințelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervenţiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiţia ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanţial şi transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului şi al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenţia aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul iniţial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiţia ca noile angajamente să ţină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului iniţial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului iniţial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea şi transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Ca urmare a modificării aduse prin PS PAC v.7.1 condițiilor aplicabile Pachetului 4 (includerea prevederii explicite referitoare la obligativitatea asigurării acoperirii solului pe perioada iernii cu culturi verzi), beneficiarii care au deschis angajamente în anul 2024 pot reduce la cerere, în anul 2025, suprafața angajată inițial în cadrul acestui pachet, cu maximum 50%. Angajamentul ajustat, aplicat pe suprafața rămasă, trebuie menținut până la finalizarea perioadei inițiale de 5 ani. Pentru reducerea suprafeței angajate în anul 2025 nu este solicitată rambursarea sumelor plătite pentru cererile de plată depuse în anul 2024.

Care este durata contractelor?

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții este o plată compensatorie pentru pierderile de venit şi costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitatea de suprafață (ha).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei intervenții în urma încheierii pe o perioadă inițială de 5 ani a unor angajamente voluntare. După finalizarea perioadei inițiale, angajamentele pot fi prelungite anual.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 02 - 01 - Plată pe hectar pachetul 4 - culturi verzi	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.22	Nu
DR 02 - 02 - Plată pe hectar pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Uniform		R.12; R.19	Nu
DR 02 - 03 - Plată pe hectar pachetul 7 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Uniform		R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Da
DR 02 - 04 - Plată pe hectar pachetul 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Uniform		R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Nu
DR 02 - 05 - Plată pe hectar pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Uniform		R.21; R.22; R.24; R.31; R.33	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 02 - 01 - Plată pe hectar pachetul 4 - culturi verzi

Plata compensatorie este calculată sub formă de costuri standard și acoperă 51% din pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate pentru pachetul 4.

Aplicarea compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

DR 02 - 02 - Plată pe hectar pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Plata compensatorie este calculată sub formă de costuri standard și acoperă integral pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate pentru pachetul 5.

DR 02 - 03 - Plată pe hectar pachetul 7 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis)

Plata compensatorie este calculată sub formă de costuri standard și acoperă integral pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate pentru pachetul 7.

DR 02 - 04 - Plată pe hectar pachetul 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina)

Plata compensatorie este calculată sub formă de costuri standard și acoperă integral pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate pentru pachetul 9.1.

DR 02 - 05 - Plată pe hectar pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Plata compensatorie este calculată sub formă de costuri standard și acoperă 73% din pierderile de venituri și costurile suplimentare estimate pentru pachetul 10.

Aplicarea compensării parțiale va fi monitorizată pe perioada implementării PNS pentru luarea măsurilor necesare (dacă va fi cazul), cu scopul evitării impactului asupra gradului de accesare.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	**Exercițiu financiar**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023-2029**
DR 02 - 01 - Plată pe hectar pachetul 4 - culturi verzi (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			128,00	128,00	128,00	128,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			110.000,00	110.000,00	110.000,00	110.000,00		**Suma:** 440.000,00 **Max.:** 110.000,00
DR 02 - 02 - Plată pe hectar pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			105,00	105,00	105,00	105,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00		**Suma:** 8.000,00 **Max.:** 2.000,00
DR 02 - 03 - Plată pe hectar pachetul 7 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis) (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			93,00	93,00	93,00	93,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

	O.14 (unitate: Hectare)			90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00		**Suma:** 360.000,00 **Max.:** 90.000,00
DR 02 - 04 - Plată pe hectar pachetul 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			151,00	151,00	151,00	151,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			100,00	100,00	100,00	100,00		**Suma:** 400,00 **Max.:** 100,00
DR 02 - 05 - Plată pe hectar pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			92,00	92,00	92,00	92,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			100,00	100,00	100,00	100,00		**Suma:** 400,00 **Max.:** 100,00
TOTAL	O.14 (unitate: Hectare)			202.200,00	202.200,00	202.200,00	202.200,00		**Suma:** 808.800,00 **Max.:** 202.200,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			30.953.311,50	26.313.786,50	24.202.029,00	23.221.166,50		104.690.293,50
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			26.310.315,00	22.366.719,00	20.571.725,00	19.737.991,00		88.986.750,00

	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			8.253.011,50	3.613.486,50	1.501.729,00	520.866,50		13.889.093,50
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			7.015.059,78	3.071.463,53	1.276.469,65	442.736,53		11.805.729,49
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon

Cod de intervenție (SM)	DR-03
Denumire intervenție	Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.19. Numărul de operațiuni sau unități care sprijină resursele genetice
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Diversitatea genetică constituie un factor indispensabil pentru dezvoltarea producţiei agricole şi a zonelor rurale. Priorităţile naţionale în politicile de dezvoltare şi utilizare a diversităţii genetice a animalelor domestice (Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 a MADR) sunt orientate spre producerea şi utilizarea durabilă a unor specii şi rase cu un înalt potenţial productiv, precum şi spre menținerea și utilizarea raselor de animale aflate în pericol de abandon.

Alegerea cu precădere de către fermieri a creșterii unor rase cu potențial productiv mare conduce la reducerea interesului fermierilor pentru rasele locale de animale care sunt crescute în mod tradițional în România. Ca rezultat, numărul animalelor din rase locale scade treptat și se apropie de limita pragului de la care aceste rase se vor pierde iremediabil din cauza unui fond genetic insuficient. Reducerea numărului de animale conduce la pericolul consangvinizării și la deriva genetică.

Totuși, diversitatea genetică autohtonă reprezentată de rasele adaptate la condițiile locale este deosebit de prețioasă pentru a face față provocărilor generate de schimbările climatice, de multiplicarea bolilor transmise de vectori etc. De aceea este necesară conservarea și utilizarea durabilă a resurselor genetice animale prin menținerea în ferme a animalelor din rasele locale pentru care, din cauza numărului mic și a dinamicii populației, s-a determinat pericolul de abandon.

Menținerea resurselor genetice prin creșterea numărului de animale adulte de reproducție din rasele locale tradiționale care sunt în pericol de abandon conduce la constituirea unei surse de gene valoroase, bine adaptate la condițiile locale și regionale de mediu, care poate asigura o bază de progres continuu în creşterea productivităţii animalelor, poate contribui la diversificarea populaţiilor existente la un anumit moment, poate contribui la refacerea vitalităţii liniilor selecţionate şi la refacerea rezistenţei la boli. De asemenea, prin încurajarea creșterii animalelor din rase locale în pericol de abandon, se păstrează identitatea locală și se conservă valoarea cultural-istorică a acestor rase.

În România sprijinul acordat pentru angajamentele voluntare de creștere a animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon a fost introdus inițial în PNDR 2014-2020 prin Măsura 10 - *agro-mediu și climă,* pachetul 8 - *creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon*. În cadrul acestui pachet, la nivelul anului 2020 au beneficiat de sprijin, în valoare totală de 282.153 euro, un număr de 120 de crescători de animale (1 crescător de bovine, 4 crescători de caprine, 25 crescători de ecvidee, 41 crescători de ovine și 49 crescători de suine). O parte dintre cele 21 rase locale de animale de fermă aflate în pericol de abandon la nivelul anului 2014, care au fost sprijinite prin pachetul 8 al măsurii 10 din PNDR 2014-2020, au înregistrat creșteri ale numărului de animale până la un prag care a depășit pragul

critic pe baza căruia rasele fuseseră încadrate ca rase în pericol de abandon, astfel că, în anul 2020 numărul de rase propuse de ANZ pentru a fi eligibile pentru intervenția DR-03 este de 12.

În perioada 2023-2027 se va continua implementarea prin PNS a angajamentelor destinate creșterii animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon corespunzătoare pachetului 8 al Măsurii 10 din PNDR 2014-2020.

Sprijinul acordat pentru creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon adresat sprijinirii reproducției animalelor de fermă din rase tradiționale, adaptate la condiţiile locale de mediu şi climă, va contribui la protejarea diversității prin menținerea diversității genetice animale. De asemenea, modul tradițional de creștere extensivă a animalelor din rase locale reduce riscul intensivizării sau al abandonării activităților agricole, prin urmare contribuie la reducerea presiunii exercitate asupra biodiversității.

Intervenția privind creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon are în vedere promovarea de angajamente voluntare care depășesc cerințele obligatorii relevante pentru conservarea, utilizarea durabilă și dezvoltarea resurselor genetice. Intervenția vizează creșterea animalelor de rasă pură aparținând raselor locale amenințate cu abandonarea de către fermieri și răspunde astfel nevoilor de conservare a biodiversității și de încurajare a menținerii și aplicării practicilor tradiționale.

În România, șeptelul femel adult de reproducție este înscris/înregistrat și actualizat în registrele genealogice ale raselor înființate și menținute de societăţile de ameliorare recunoscute de către Agenţia Naţională pentru Zootehnie „Prof. Dr. G. K. Constantinescu” – ANZ.

Noua intervenție din PNS se adresează unui număr de 12 rase locale în pericol de abandon utilizate în agricultură, conform datelor ANZ ca fiind în pericol de abandon la nivelul anului 2020, în conformitate cu prevederile art. 45 din *Regulamentul delegat (UE) 2022/126* și ale art. 2 punctul (24) din *Regulamentul (UE) 2016/1012 al Parlamentului European şi al Consiliului*:

Ovine:
- Rața (Valahă cu coarne în tirbușon)
- Merinos de Suseni
- Merinos Transilvănean
- Merinos de Cluj
- Țigaie - varietatea ruginie

Caprine
- Alba de Banat

Bovine:
- Sura de Stepă
- Bivolul românesc

Ecvidee:
- Shagya arabă
- Lipițan

Porcine:
- Bazna
- Mangalița

Acestea fac parte din 5 specii, prevăzute de art. 45 alin (3) din *Regulamentul delegat (UE) 2022/126*, iar prin vechimea lor au o importanță cultural-istorică deosebită, dar au pierdut competiția economică cu rasele comerciale, prin urmare fără sprijin financiar sunt amenințate cu abandonul.

Dinamica efectivelor de femele adulte de reproducție de rasă pură din aceste 12 rase în pericol de abandon, la nivel național, conform monitorizărilor efectuate de ANZ, este prezentată în tabelul următor:

Nr. crt.	**Specia** / Rasa	Efective (cap) femele adulte la nivelul anului:					
		2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Bovine							
1.	Sura de stepă	59	37	38	36	28	29
2.	Bivol românesc	94	93	93	93	93	122
Ovine							
3.	Merinos de Cluj	203	277	297	283	286	375
4.	Merinos de Suseni	300	300	303	300	300	663
5.	Merinos de Transilvania	1489	1144	1470	1701	1464	2577
6.	Rața (Valahă cu coarne în tirbușon)	3811	4085	4600	4059	4365	4092
7.	Țigaie varietatea ruginie	802	947	1045	1223	1691	2298
Caprine							
8.	Alba de Banat	960	345	345	612	345	577
Suine							
9.	Mangalița	36	283	453	784	890	985
10.	Bazna	22	22	38	49	78	186
Ecvidee							
11.	Lipițan	209	184	161	174	163	269
12.	Shagya arabă	50	50	54	52	58	130

Registrele genealogice pentru aceste 12 rase sunt menținute de societăți de ameliorare recunoscute de autoritatea competentă (ANZ). Pentru fiecare rasă există un program de ameliorare cu obiectiv de conservare a rasei.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	**Descriere**	**Prioritizare la nivelul planului strategic PAC**	**Abordat în CSP**
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da

21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.25 Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea durabilității mediului

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Intervenția „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon" vizează stimularea menținerii și utilizării raselor de animale aflate în pericol de abandon, răspunzând nevoilor privind adaptarea la scară largă a unor metode agricole durabile cu scopul managementului eficient al resurselor naturale (apă, sol și aer) și biodiversității și pentru încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale în România. Sistemul extensiv de creștere tradițională a animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon constituie o practică agricolă durabilă prin care se gestionează eficient resursele genetice animale autohtone.

Principii de selecție

Nu se aplică principii ori criterii de selecție.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate

Alte informații relevante

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate fermierii au la dispozitie acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii intervenției „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon" sunt fermierii care cresc femele adulte de reproducție de rasă pură din rasele locale în pericol de abandon prevăzute în PNS.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Rasele locale utilizate în agricultură care se află în pericol de abandon, eligibile pentru această intervenție:

Ovine:

- Rața (Valahă cu coarne în tirbușon)
- Merinos de Suseni
- Merinos Transilvănean
- Merinos de Cluj
- Țigaie - varietatea ruginie

Caprine
- Alba de Banat

Bovine:
- Sura de Stepă
- Bivolul românesc

Ecvidee:
- Shagya arabă
- Lipițan

Porcine:
- Bazna
- Mangalița

Condiții de eligibilitate aplicabile beneficiarului intervenției „Creșterea animalelor din rase locale în pericol de abandon”:

- deține femele de reproducție de rasă pură locală în pericol de abandon din speciile și rasele prevăzute în PNS, înscrise în registrul genealogic al rasei,
- se angajează să menţină angajamentul pentru o perioadă de 5 ani, de la data semnării acestuia,
- se angajează să respecte cerinţele de bază relevante și cerinţele specifice pentru animalele angajate,
- se angajează să ţină o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de bază şi specifice la nivelul efectivelor aflate sub angajament.

Cerinţe specifice intervenției „Creșterea animalelor din rase locale în pericol de abandon”:

- beneficiarul respectă programul de ameliorare al societății de ameliorare recunoscute de ANZ în baza art. 4 din Regulamentul (UE) 2016/1012 privind ameliorarea animalelor;
- beneficiarul menține pe o perioadă de 5 ani numărul de animale femele adulte de reproducție de rasă pură prevăzut la deschiderea angajamentului, precum și descendenții femele de rasă pură necesari pentru înlocuirea acestor animale până la sfârşitul angajamentului; dacă efectivul angajat se reduce, datorită unor cauze cum ar fi îmbolnăvirea, sacrificarea, moartea sau vânzarea animalelor, beneficiarul are obligaţia de a notifica Agenția de Plăți și de a reface efectivul de femele adulte de reproducție de rasă pură, prin trecere de la tineret sau prin cumpărare; în cazul în care efectivul de animale adulte de rasă pură nu se va reface în maximum 6 luni de la momentul notificării, sprijinul va fi redus proporţional (P),
- beneficiarul ţine o evidenţă a activităţilor agricole corelate cu implementarea cerinţelor de bază și specifice la nivelul efectivelor aflate sub angajament.

În cazul nerespectării cerinţelor specifice ale angajamentelor se aplică reduceri ale sprijinului acordat, care pot merge, în unele cazuri prevăzute de sistemul de sancţiuni aplicabil, până la excluderea de la plată.

Nu sunt eligibile pentru plăţi în cadrul acestui pachet ecvideele utilizate preponderent în scopuri sportive sau recreative.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS)

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Cerințele de bază stabilite prin legislația națională:

1. Obligaţia ca animalele să fie înscrise în registrul genealogic al rasei respective:

- bovine: art. 18 Legea zootehniei nr. 32/2019, cu modificările şi completările ulterioare
- ovine și caprine: art. 18 Legea zootehniei nr. 32/2019, cu modificările şi completările ulterioare
- ecvidee: art. 6 lit. a din Legea calului nr. 389/2005, cu modificările şi completările ulterioare
- suine: art. 18 Legea zootehniei nr. 32/2019, cu modificările şi completările ulterioare

2. Obligaţia identificării animalelor:

- bovine: OUG nr. 113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor în România
- ovine și caprine, porcine și ecvidee: OUG nr. 23/2010 privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor, caprinelor şi ecvideelor, precum şi pentru modificarea şi completarea unor acte normative
- bovine, ovine, caprine, porcine: art. 2 alin. (6) din Norma sanitar veterinară pentru implementarea procesului de identificare şi înregistrare a bovinelor, ovinelor, caprinelor, porcinelor, camelidelor și renilor, aprobată prin Ordinul ANSVSA nr. 208/2022 cu modificările și completările ulterioare

3. Obligaţia ca animalele să fie cuprinse în Programul acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor, aprobat prin HG nr. 1156/2013.

Activitate minimă:

- producția de produse agricole, care include acțiuni precum creșterea animalelor, reproducția animalelor (activitatea agricolă definită la cap. 4.1.1.1)

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Angajament: beneficiarul respectă programul de ameliorare al societății de ameliorare recunoscute de ANZ în baza art. 4 din Regulamentul (UE) 2016/1012 privind ameliorarea animalelor.

Standard național:

-Obligaţia ca animalele să fie înscrise în registrul genealogic al rasei respective

-Obligaţia identificării animalelor

Respectarea acestui angajament presupune, pentru toate femelele angajate, două componente: identificarea animalelor de rasă pură și respectarea regulilor de reproducție. Respectarea cerinței superioare a angajamentului conform căreia animalele de rasă pură trebuie să fie identificate, reprezintă o condiție pentru acceptarea înlocuirii animalelor. De asemenea, ca urmare a respectării regulilor de reproducție care decurg din respectarea angajamentului, femelele de reproducție participă la programul de ameliorare al rasei, în timp ce ca urmare a respectării obligației de bază animalele sunt înscrise în registrul genealogic al rasei respective. Animalele care nu respectă cerințele superioare ce decurg din angajament nu pot fi folosite la înlocuire în cazul în care efectivul de femele aflate sub angajament s-a redus datorită unor cauze cum ar fi îmbolnăvirea, sacrificarea, moartea sau vânzarea animalelor.

Angajament: beneficiarul se angajează să mențină, pe o perioadă de 5 ani, numărul de animale femele adulte de reproducție de rasă pură prevăzut la încheierea angajamentului, precum și descendenții femele necesari pentru înlocuirea acestor animale până la sfârșitul angajamentului;

Standard național:

-Obligaţia ca animalele să fie înscrise în registrul genealogic al rasei respective

-Obligaţia ca animalele să fie cuprinse în Programul acţiunilor de supraveghere, prevenire, control şi eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecţia animalelor şi protecţia mediului, de identificare şi înregistrare a bovinelor, suinelor, ecvideelor, ovinelor şi caprinelor, aprobat prin HG nr. 1156/2013.

Respectarea acestui angajament presupune, pentru toate femelele angajate, două componente: menținerea numărului de femele de rasă pură înscrise în angajament pe întreaga perioadă de desfășurare a

angajamentului și deținerea, până la finalul perioadei de angajament, a numărului de descendenți femele care au fost stabiliți de societatea de ameliorare care menține registrul genealogic al rasei. Ca urmare a respectării regulilor de reproducție care decurg din respectarea angajamentului, femelele de reproducție participă la programul de ameliorare al rasei, fiind eligibile pentru plata compensatorie acordată prin această intervenție, în timp ce ca urmare a respectării obligației de bază animalele sunt înscrise în registrul genealogic al rasei respective, fără a implica eligibilitatea animalelor pentru plată.

Practicile agricole uzuale relevante:

Creşterea animalelor din rase locale în pericol de abandon se face în România în sistem semi-intensiv și/sau în sistem extensiv.

Sistemul extensiv de creștere se practică în gospodăria familială în care se cresc animale pentru consum propriu și numai o cantitate redusă de produse se valorifică pe piața organizată. Animalele sunt crescute în adăposturi simple, fără dotare tehnică deosebită și cu practicarea furajării la pășune, la care se adaugă tărâțe, porumb, orz, ovăz, rădăcinoase, bostănoase, cartofi, lucernă, masă verde. În acest sistem performanțele zootehnice nu sunt deosebite, producția având un pronunțat caracter sezonier, mai ales pentru acoperirea consumului propriu.

Sistemul semi-intensiv de creștere definește exploatația cu un efectiv mai mare de capete de animale. Acceptarea acestui sistem de creștere a animalelor necesită adăposturi modernizate și o dotare corespunzătoare cu echipamente de furajare, adăpare și asigurarea condițiilor de microclimat.

Rasele de animale autohtone au un potenţial de producţie scăzut, dar se remarcă prin grad mare de adaptare la condiţiile de exploatare în sistem extensiv și semi-intensiv, precum şi prin rezistenţă mare la boli. Interesul crescătorilor pentru o anumită rasă scade dacă prin nivelul producţiei aceasta nu asigură eficienţa în exploatare. Ca urmare, efectivul se reduce până la dispariţie.

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Este calculată sub formă de costuri standard, iar pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate sunt acoperite parțial la nivel de specie, astfel:

- ovine - 45%;
- caprine - 15%;
- bovine - 35%;
- ecvidee - 65%;
- porcine - 66%.

Tipul plății: cost unitar bazat pe cheltuieli suplimentare și pierderi de venit.

Plăţile compensatorii se acordă anual pentru femelele de reproducție de rasă pură angajate, din rasele prevăzute în PNS, ca sumă fixă pe unitate vită mare (UVM), valorile acestora pe specii fiind următoarele:

• Ovine – 87 €/UVM/an,
• Caprine – 40 €/UVM/an,
• Bovine – 200 €/UVM/an,
• Ecvidee – 200 €/UVM/an,

• Porcine – 300 €/UVM/an.

Beneficiarii acestei intervenții pot primi sprijin în cadrul celorlalte intervenții prevăzute în PNS.

Metoda de calcul

Metodologia de calcul al plăților compensatorii acordate prin intervenția DR-03 a fost realizată în anul 2022 prin studiul „*Achiziționarea serviciilor de actualizare a metodologiilor de calcul pentru plăți compensatorii care vor fi acordate în cadrul intervențiilor de mediu și climă adresate terenurilor agricole, finanțate prin Pilonul II al Politicii Agricole Comune (PAC)*" și cuprinde valorile costurilor standard unitare și indicatorii/datele de referință care au stat la baza calculării acestora, cu indicarea sursei, perioadei de referință și alte specificații metodologice relevante. Perioada de referință pentru parametrii utilizați este anul 2017 pentru care, la momentul elaborării studiului, au fost disponibile cele mai recente date deținute de RICA legate de rasele convenționale. Valoarea compensației a fost calculată sub formă de costuri standard, pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venituri care se anticipează că vor fi înregistrate de crescătorii de animale ca urmare a aplicării cerințelor specifice de agro-mediu pentru fiecare specie, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază.

Sursele de date utilizate în metodologia de calcul au fost reprezentate de baze de date oficiale, disponibile în sistem open-access sau la cerere (Institutul Național de Statistică, ministere de resort, institute de cercetare-dezvoltare, alte surse pentru statistici oficiale etc.). De asemenea, a fost consultată literatura de specialitate, în vederea validării unor date de referință. Pentru colectarea unor valori ale costurilor și veniturilor la nivel de fermă au fost intervievați crescători de animale din rasele locale în pericol de abandon și/sau societăți de ameliorare, recunoscute de către Agenția Națională pentru Zootehnie, pe baza unui interviu structurat. Aceste date au fost mai departe corelate cu literatura de specialitate și sunt marcate în document ca provenind în urma consolidării rezultatelor Interviurilor Structurate cu Fermierii (ISF).

Din perspectiva cerințelor specifice, nu există diferențe semnificative ale condițiilor la nivel regional sau subregional cu efecte asupra pierderilor de venituri sau a cheltuielilor suplimentare, asigurându-se condiții similare pentru toți beneficiarii și evitându-se astfel supra sau sub-compensarea.

Dubla finanțare cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) 2021/2115 sau supra-compensarea sunt evitate.

Ca urmare a respectării practicilor specifice de creștere a **ovinelor din rasele locale în pericol de abandon prevăzute de intervenția DR-03**, crescătorii suferă pierderi de venit datorate nivelului mai redus al producției medii și al prețului laptelui pentru rasele în pericol de abandon față de ovinele crescute în sistem convențional, în același timp înregistrând, în medie, venituri mai mari din producția de lână. Nu se înregistrează economii cu furajele deoarece atât ovinele din rase locale, cât și cele din rase convenționale, sunt crescute în sistem extensiv.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice de creștere a **caprinelor din rasa locală în pericol de abandon prevăzută de intervenția DR-03**, crescătorii suferă pierderi de venit datorate nivelului mai redus al producției medii și al prețului laptelui pentru rasa în pericol de abandon față de caprinele crescute în sistem convențional. Nu se înregistrează economii cu furajele deoarece atât caprinele din rase locale, cât și cele din rase convenționale, sunt crescute în sistem extensiv.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice de creștere a **bovinelor din rasele locale în pericol de abandon prevăzute de intervenția DR-03**, crescătorii suferă pierderi de venit datorate nivelului mai redus al producției medii de lapte pentru rasele în pericol de abandon față de vacile de lapte crescute în sistem convențional, în același timp înregistrând și economii cu furajele.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice de creștere a **ecvideelor din rasele locale în pericol de**

abandon prevăzute de intervenția DR-03, crescătorii obțin venituri mai mari din valorificarea mânjilor din rase locale în pericol de abandon comparativ cu cei din rase convenționale, însă cheltuielile cu întreținerea animalelor din rase locale sunt mai ridicate, animalele fiind folosite numai pentru reproducție, nu și pentru alte activități agricole.

Ca urmare a respectării cerințelor specifice de creștere a **suinelor din rasele locale în pericol de abandon prevăzute de intervenția DR-03**, crescătorii suferă pierderi de venit datorate prolificității scăzute a raselor în pericol de abandon față de rasele crescute în sistem convențional și costuri suplimentare (furaje și zile de muncă pentru creștere și înlocuire vieri) pentru evitarea consangvinizării, precum și costuri suplimentare pentru înlocuirea scroafelor. În același timp sunt înregistrate venituri mai mari din reformarea femelelor.

Explicații suplimentare

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil. Este calculată sub formă de costuri standard și acoperă pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie. De asemenea, calculul s-a făcut pornind de la media UVM/specii din ultimele 3 campanii.

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) 2021/2115, ICPA București a asigurat validarea și verificarea calculelor nivelului primelor compensatorii pentru acoperirea pierderii de venit și a cheltuielilor suplimentare datorate angajamentelor în cadrul intervenției DR-03, din punct de vedere al consistenței și plauzibilității (Declarația ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor pentru DR-03 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☑ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☐ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Plățile compensatorii pentru creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon se acordă crescătorilor care, ca urmare a respectării cerințelor specifice anagajamentului asumat în mod voluntar, obțin următoarele rezultate:

- mențin numărul de femele adulte de reproducție de rasă pură înscrise în angajament, pe toată perioada de desfășurare a angajamentului;

- dețin numărul de descendenți femele de rasă pură, care au fost stabiliți de societatea de ameliorare a rasei, până la finalul perioadei de angajament.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerinţelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervenţiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiţia ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanţial şi transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului şi al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenţia aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul iniţial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiţia ca noile angajamente să ţină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului iniţial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului iniţial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea şi transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Care este durata contractelor?

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții este o plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de beneficiari. Prima compensatorie este plătită anual, ca sumă fixă pe unitate vită mare (UVM).

Sprijinul este acordat în cadrul acestei intervenții în urma încheierii pe o perioadă inițială de 5 ani a unor angajamente voluntare. După finalizarea perioadei iniţiale, angajamentele pot fi prelungite anual.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma şi rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 03 - 01 - Plata pe UVM bovine	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.25	Da
DR 03 - 02 - Plata pe UVM caprine	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.25	Da
DR 03 - 03 - Plata pe UVM ecvidee	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.25	Da
DR 03 - 04 - Plata pe UVM ovine	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.25	Da
DR 03 - 05 - Plata pe UVM suine	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.25	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 03 - 01 - Plata pe UVM bovine

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă 35% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie.

DR 03 - 02 - Plata pe UVM caprine

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă 15% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie.

DR 03 - 03 - Plata pe UVM ecvidee

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă 65% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie.

DR 03 - 04 - Plata pe UVM ovine

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă 45% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie.

DR 03 - 05 - Plata pe UVM suine

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil, calculată sub formă de costuri standard și acoperă 66% din pierderile de venituri şi costurile suplimentare estimate la nivel de specie.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029

DR 03 - 01 - Plata pe UVM bovine (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			200,00	200,00	200,00	200,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			151,00	151,00	151,00	151,00		**Suma:** 604,00 **Max.:** 151,00
DR 03 - 02 - Plata pe UVM caprine (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			40,00	40,00	40,00	40,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			140,00	140,00	140,00	140,00		**Suma:** 560,00 **Max.:** 140,00
DR 03 - 03 - Plata pe UVM ecvidee (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			200,00	200,00	200,00	200,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			120,00	120,00	120,00	120,00		**Suma:** 480,00 **Max.:** 120,00
DR 03 - 04 - Plata pe UVM ovine (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			87,00	87,00	87,00	87,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

	O.19 (unitate: Unități vită mare)			1.451,00	1.451,00	1.451,00	1.451,00		**Suma:** 5.804,00 **Max.:** 1.451,00
DR 03 - 05 - Plata pe UVM suine (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			300,00	300,00	300,00	300,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			520,00	520,00	520,00	520,00		**Suma:** 2.080,00 **Max.:** 520,00
TOTAL	O.19 (unitate: Unități vită mare)			2.382,00	2.382,00	2.382,00	2.382,00		**Suma:** 9.528,00 **Max.:** 2.382,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			345.000,00	345.000,00	345.000,00	345.000,00		1.380.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			293.250,00	293.250,00	293.250,00	293.250,00		1.173.000,00
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			190.000,00	100.000,00	90.000,00	80.000,00		460.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			161.500,00	85.000,00	76.500,00	68.000,00		391.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-04 - Agricultură ecologică – conversie

Cod de intervenție (SM)	DR-04
Denumire intervenție	Agricultură ecologică – conversie
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Agricultura ecologică promovează practici agricole extensive, furnizând bunuri publice de mediu care răspund cererii societății pentru utilizarea practicilor agricole prietenoase cu mediul, dar și cererii crescute a consumatorilor pentru produsele ecologice. Practicile specifice agriculturii ecologice contribuie la protejarea biodiversităţii, menţinerea fertilităţii şi funcţionalităţii solului, reducerea poluării resurselor de apă (prin eliminarea scurgerilor de pesticide, managementul strict al gunoiului de grajd) şi îmbunătăţirea managementului apei (îmbunătăţirea structurii solului, reducerea riscului și severității inundațiilor și a secetei, în contextul schimbărilor climatice), reducerea emisiilor de dioxid de carbon şi asigurarea unor condiţii de bunăstare a animalelor (densitatea redusă a efectivelor de animale). În plus faţă de beneficiile de mediu, acestea pot servi ca bază pentru creşterea valorii adăugate a producţiei agricole şi dezvoltarea activităţilor economice la nivel local. De asemenea, prin sprijinul acordat pajiștilor permanente utilizate în sistem ecologic se va realiza o corelare pozitivă între conservarea biodiversității și respectarea standardelor de bunăstare a animalelor. Prin sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții fermierii vor fi încurajaţi să treacă de la metodele de agricultură convenţională la cele specifice agriculturii ecologice.

Contribuţia pozitivă de mediu a agriculturii ecologice a fost recunoscută la scară largă în variate studii ştiinţifice, iar sprijinul acordat prin această intervenție va contribui atingerea țintelor UE prevăzute în Pactul Ecologic European, respectiv în Strategia Farm to Fork și în Strategia privind Biodiversitatea și, la nivel național, la ținta stabilită prin Planul Național pentru Dezvoltarea Producției Ecologice.

Agricultura ecologică a înregistrat o dezvoltare constantă, bazată în cea mai mare parte pe sprijinul financiar acordat prin PAC - Pilonul II, suprafața agricolă utilizată în sistemul de agricultură ecologică crescând de la 245.924 ha în anul 2015 la 468.887 ha în anul 2020. În perioada de programare 2007 – 2013, agricultura ecologică a fost susținută prin sprijinul acordat în baza Măsurii 214 – Plăți de agro-mediu, pachetul 5 – agricultură ecologică din PNDR 2007 - 2013 în vederea menţinerii producţiei ecologice certificate. Sprijinirea agriculturii ecologice a continuat în perioada de programare 2014 – 2020 prin implementarea Măsurii 11 – agricultura ecologică din PNDR prin care sunt sprijiniți fermierii activi înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică (submăsura 11.1), cât şi pentru menţinerea certificării în agricultura ecologică (submăsura 11.2).

Intervenția se aplică la nivel national, acoperind în totalitate suprafețele agricole din siturile Natura 2000.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.29 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, împărțită între întreținere și conversie
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sprijinul acordat pentru conversia la practicile de agricultură ecologică va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - din puținele evaluări referitoare la gazele cu efect de seră și ciclurile acestora în atmosferă, care au fost făcute cu privire la agricultura ecologică, studiile comparative au demonstrat reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră raportat la tona de produse alimentare în cazul agriculturii ecologice față de agricultura convențională.

Extinderea suprafeței agricole certificată ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și la diminuarea fenomenelor climatice extreme.

Metodele specifice agriculturii ecologice implică utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând și îmbunătățind starea solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele.

Sprijinul acordat pentru conversia la practicile de agricultură ecologică va contribui la îmbunătățirea calității apei și aerului prin evitarea utilizării pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane) și a aerului.

De asemenea, practicile de agricultură ecologică sporesc fertilitatea și activitatea biologică a solului, asigurând un nivel mai înalt de conținut de materie organică în sol și un potențial mai mare de control al eroziunii prin utilizarea rotației multianuale a culturilor, prin utilizarea culturilor pentru îngrășăminte verzi, utilizarea de preparate pe bază de microorganisme și aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, în mod deosebit cele compostate, provenite din producția ecologică.

Sprijinul acordat pentru conversia la practicile de agricultura ecologică va contribui la conservarea biodiversității comparativ cu agricultura convenţională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversităţii sunt conferite de neutilizarea îngrăşămintelor chimice, a erbicidelor şi pesticidelor produse sintetic, densităţile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreţinerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole şi alte zone necultivate), menţinerea activităţii biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte şi utilizarea mixtă a terenurilor.

În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor prin utilizarea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural.

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei intervenții se acordă pe unitatea de suprafață agricolă (hectar) fermierilor care se angajează în mod voluntar să adopte practici și metode specifice agriculturii ecologice, așa cum sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 848/2018. Sprijinul se acordă sub formă de plăți compensatorii calculate sub formă de costuri standard pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venit rezultate din aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază. Costurile standard includ costuri tranzacționale aferente inspecțiilor și certificării în agricultura ecologică, conform prevederilor art. 70 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021.

Intervenția conține 6 pachete:

Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) aflate în conversia la agricultura ecologică,

Pachetul 2 – legume (inclusiv cartofi) aflate în conversia la agricultura ecologică,

Pachetul 3 – livezi aflate în conversia la agricultura ecologică,

Pachetul 4 – vii aflate în conversia la agricultura ecologică,

Pachetul 5 – plante medicinale și aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică,

Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică

Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-mediu și climă

Perioada de angajament pentru conversia la metodele de agricultură ecologică este de maximum 2 ani pentru culturi anuale, furaje perene și pajiști și maximum 3 ani pentru culturi perene, altele decât furajele.

În perioada care urmează angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică, fermierii pot semna angajamente pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică pe suprafețele agricole certificate în baza intervenției de dezvoltare rurală privind sprijinul pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică – DR 05.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Suprafața eligibilă:

• terenuri agricole din categoriile de folosință încadrate ca terenuri arabile (Pachetul 1, 2 și 5), livezi (Pachetul 3), vii (Pachetul 4) și pajiști permanente (Pachetul 6),

• angajamentele pentru conversia la agricultura ecologică se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor,

• pachetul 6 - pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică se poate aplica atât la nivel național – varianta 6.1, cât și în combinație cu angajamente de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiști permanente în zonele eligibile aferente acestora – varianta 6.2,

• parcelele agricole utilizate ca pajiști permanente pentru care se află în derulare un angajament de agro-mediu şi climă nu sunt eligibile pentru sprijinul acordat prin varianta 6.1 a Pachetului 6.

Beneficiarul:

- este fermier, utilizator al unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS),

- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha, cu excepția viilor, livezilor, arbuștilor fructiferi, culturilor de hamei, pepinierelor pomicole și viticole pentru care dimensiunea minimă a parcelei agricole este de 0,1 ha și a serelor și solariilor pentru care dimensiunea minimă a parcelei este de 0,03 ha,

- este înregistrat, în fiecare an pentru care solicită sprijin, conform prevederilor legale, ca operator în agricultura ecologică,

- se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor (de bază și superioare la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

Cerințe specifice:

- beneficiarii intervenției trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului, pe toată perioada de desfășurare a acestuia,

- beneficiarii intervenției trebuie să mențină certificarea suprafeţelor care au făcut obiectul angajamentului pentru conversia la metodele de agricultură ecologică pentru o perioadă de cel puţin 5 ani de la momentul semnării angajamentului respectiv,

- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor,

- în cazul pajiștilor permanente pentru care se încheie angajamente, se asigură pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR02	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Activitate minimă:

- întreținerea terenurilor arabile prin cultivare și/sau prin îndepărtarea vegetației cel puțin o dată pe an pe terenul arabil, cu excepția suprafețelor împădurite prin măsurile finanțate prin PNDR 2007-2013 sau 2014-2020 sau PNS.
- întreținerea culturilor permanente prin:
  - lucrări de întreținere specifice plantațiilor pomicole, viticole, pepiniere, hameiști (tăieri de formare a coroanei, tăieri în verde, tăieri în uscat)

și

1.
   - lucrări de întreținere între rândurile de plante și între plante pe rând (o cosire anuală a vegetației ierboase și/sau lemnoasă spontană).
2. menținerea pajiștilor permanente într-o stare care să le facă adecvate pentru păşunat sau pentru cultivare, fără acţiuni pregătitoare care să depășească folosirea metodelor și utilajelor agricole obișnuite, prin asigurarea a cel puţin unei activităţi agricole anuale, precum recoltarea vegetației prin cosit și/sau îndepărtarea vegetației invazive sau prin păşunat.

Cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislația națională:

- Fitosanitar – OG nr. 4/1995, cu modificările și completările ulterioare:

- utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare.

Folosirea îngrăşămintelor:

- Ordin comun MAPAM/MS nr. 6/22/2004 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate, cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, cu modificările și completările ulterioare - interzicerea folosirii îngrășămintelor neautorizate pentru utilizare și comercializare.

Alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislația națională:

- Agricultură ecologică - Ordinul MADR nr. 45/2022 - Operatorii care desfășoară activitatea de producție în sistem ecologic au obligația de a-și înregistra activitatea la direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București, și de a se supune controlului unui organism de control aprobat.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Beneficiarii intervenției trebuie să respecte standardele de condiționalitate relevante, activitatea minimă și legislația națională relevantă, prezentate mai sus. Acestea constituie nivelul de bază neremunerat.

Cerințe de bază:

-SMR 2.1 lit. b) *Fermierii care deţin sau administrează exploataţii agricole trebuie să respecte perioadele de interdicţie pentru aplicarea îngrăşămintelor organice şi chimice pe terenul agricol,*

-"*utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare*"

-"*interzicerea folosirii îngrășămintelor neautorizate pentru utilizare și comercializare*",

Angajament superior:

„*Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului.*"

În sistemul de agricultură ecologică este interzisă utilizarea îngrășămintelor chimice și a produselor de protecție a plantelor, fiind permisă folosirea îngrășămintelor de origine animală sau de materii organice, de preferință compostate, provenite din producția ecologică. Prevenirea daunelor produse de dăunători și buruieni se realizează prin acțiuni precum utilizarea inamicilor naturali, alegerea speciilor, a soiurilor și a materialului eterogen, rotația culturilor pe terenul arabil, tehnici de cultivare precum fumigația ecologică, metode mecanice și fizice, și procese termice, precum solarizarea și, în cazul culturilor protejate, tratamentul cu abur la suprafață aplicat solului (la o adâncime maximă de 10 cm).

Cerință de bază:

SMR 2.1. lit.c) *Cantitatea maximă de azot provenită din îngrășăminte organice nu poate depăși 170 kg/ha/an. Cantitatea maximă de azot provenită din îngrășăminte chimice nu poate depăși valorile stabilite la SMR 2.1 lit. c) în cazul în care nu se efectuează studii agrochimice. În cazul în care planul de fertilizare are la bază studii agrochimice, se aplică cantitatea de azot rezultată prin calcul în funcție de producția planificată și gradul de aprovizionare a solului cu azot, cu condiția ca îngrășămintele organice (dacă sunt utilizate) să nu depășească 170 Kg N/ha/an*.

Angajament superior: *„Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului"*

Nivelul superior al cerinței specifice intervenției este reprezentat de practicile agricole ecologice care interzic utilizarea îngrășămintelor minerale pe bază de azot și limitează utilizarea îngrășămintelor la îngrășămintele, amelioratorii de sol și nutrienții autorizați menționați la art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018.

Cerință de bază:

SMR 2.1 lit. d) – *Pentru exploataţiile care practică agricultura în sistem irigat şi pentru cele care utilizează o cantitate mai mare de azot din îngrăşăminte chimice decât cea prevăzută la SMR 2.1 lit. c) pct. (i)-(iii) este obligatorie întocmirea planului de fertilizare pe baza studiilor agrochimice pentru terenurile în cauză,*

Angajament superior:

„Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului."

Practicile specifice agriculturii ecologice impun obligativitatea fermierului de a ține evidențe cu la privire activitățile realizate pe parcelele exploatației agricole, inclusiv utilizarea îngrășămintelor.

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit
☑ costul tranzacției inclus
☐ plată unică
☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii acordate pentru aplicarea de practici agricole ecologice în perioada de conversie sunt calculate sub formă de costuri standard pentru fiecare din cele 6 pachete propuse:
• Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) aflate în conversia la agricultura ecologică – 293 euro/ha/an,
• Pachetul 2 – legume (inclusiv cartofi) aflate în conversia la agricultura ecologică – 500 euro/ha/an,
• Pachetul 3 – livezi aflate în conversia la agricultura ecologică – 620 euro/ha/an,
• Pachetul 4 – vii aflate în conversia la agricultura ecologică – 530 euro/ha/an,
• Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice aflate în conversia la agricultura ecologică – 365 euro/ha/an,
• Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică – 143 euro/ha/an,
• Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă – 39 euro/ha/an.

Metoda de calcul

Metodologia de calcul a plăților compensatorii a fost elaborată în anul 2022 în cadrul *Studiului privind stabilirea cadrului tehnic şi a costurilor standard care vor face obiectul intervenţiilor privind agricultura ecologică din Planul Național Strategic 2023-2027*.

Metodologia de calcul a plăților compensatorii (PC) a luat în considerare costurile suplimentare, pierderile de venit și costurile tranzacționale generate de angajamentele asumate pentru conformitatea cu practicile specifice agriculturii ecologice, pentru fiecare pachet/variantă, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază, aplicându-se următoarea formulă:
PC pe ha = pierderea de venituri + costuri suplimentare + costuri tranzacționale

Culturile care au fost luate în calcul în cadrul metodologiei pentru plățile compensatorii aferente angajamentelor de agricultura ecologică sunt cele considerate relevante/reprezentative pentru categoria din care acestea fac parte.
În ceea ce privește cheltuielile suplimentare și economiile din costuri variabile avute în vedere, au fost luate în considerare următoarele categorii, în funcție de specificul speciilor încadrate în fiecare pachet, după cum urmează:

- fertilizanți și aplicarea acestora;
- pesticide și aplicarea acestora;
- combaterea buruienilor;
- semințe;
- regenerarea covorului vegetal - cost semințe (pentru pajiști permanente);
- combustibil;
- inspecție și certificare.

În cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii pentru conversia la agricultura ecologică au fost utilizate următoarele principii generale și estimări:

- factorul de reducere a producției în perioada de conversie este de 85%, cu excepția viței de vie pentru care factorul de reducere a producției este de 90% (reducere a producției de 15% față de sistemul convențional, cu excepția vitei de vie pentru care reducerea este de 10%);

- prețul de vânzare al produselor agricole în perioada de conversie este egal cu prețul produselor agricole obținute în sistem convențional (în această perioadă produsele nu pot fi vândute ca produse ecologice certificate);
- consumul de combustibil este mai mare în sistemul de agricultură ecologică comparativ cu sistemul convențional;
- costurile cu semințele sunt mai mari în sistemul de agricultură ecologică, creșterile față de costul semințelor obținute în sistem convențional variind între 10%-28%; numărul de ore suplimentare de muncă necesare pentru combaterea buruienilor este de 30 (incluzând timpul necesar alocat pe ha pentru prășit mecanic și manual);
- prețurile declarate/afișate cu inspecția și certificarea se compun dintr-un preț fix și unul variabil, în funcție de mărimea fermei. Fermierii cu suprafețe mari (de exemplu, peste 50 ha) pot negocia aceste tarife, motiv pentru care valorile costurilor standard utilizate reflectă aceste negocieri.

Sursele de date utilizate în metodologia de calcul au fost reprezentate de baze de date oficiale, disponibile în sistem open acces sau la cerere (Institutul Național de Statistică, ministere de resort, institute de cercetare-dezvoltare, alte surse pentru statistici oficiale etc.). De asemenea, a fost consultată literatura de specialitate, în vederea validării unor date de referință. Pentru colectarea unor valori ale costurilor și veniturilor la nivel de fermă a fost elaborat un interviu structurat care a fost aplicat fermierilor care aplică practici specifice agriculturii ecologice și reprezentanților organismelor de inspecție și certificare cu privire la datele ce intră în calculul valorilor plăților compensatorii. Aceste date au fost mai departe corelate cu literatura de specialitate.

Plățile compensatorii au fost calculate sub formă de costuri standard pe baza prețurilor unitare determinate ca valori medii înregistrate în ultimii 3 ani, iar pentru unele componente (de exemplu producția medie pentru unele culturi) care înregistrau valori anuale extreme, s-a calculat o medie a 3 ani din ultimii 5 ani. În ceea ce privește datele utilizate în calcule care înregistrează o tendință general crescătoare (de ex. cursul de schimb valutar, costul cu combustibilul, costul cu forța de muncă) au fost utilizate date recente, respectiv februarie-martie 2022.

În ceea ce privește pachetul aferent pajiștilor permanente care se implementează împreună cu angajament de agro-mediu și climă, se pleacă de la premiza că beneficiarul are deja un angajament de agro-mediu și preia, suplimentar, un angajament din agricultura ecologică pentru pajiști permanente, motiv pentru care metodologia de calcul a plăților compensatorii pentru agricultură ecologică a luat în calcul elementele suplimentare, complementare celor specifice angajamentului de agro-mediu și climă, evitându-se astfel dubla compensare a pierderilor de venit și a costurilor suplimentare, precum și socotirea dublă a economiilor. În ceea ce privește veniturile pierdute ca urmare a implementării angajamentelor de agricultură ecologică, acestea nu sunt mai mari decât cele înregistrate prin implementarea angajamentelor de agro-mediu și climă, motiv pentru care acestea nu au fost luate în considerare în cadrul metodologiei de calcul a plăților.

În ceea ce privește costurile suplimentare, a fost avută în vedere practica specifică de agro-mediu și climă ca nivel de bază de la care a pornit evaluarea. Astfel s-a luat în calcul valoarea costurilor cu fertilizanții suplimentar celor aferente implementării angajamentelor de agro-mediu și climă. În cazul pesticidelor, metodologia de calcul identifică o economie care a fost dedusă în plata compensatorie aferentă angajamentului de agro-mediu și climă, motiv pentru care nu se ia în considerare, rezultând necesitatea compensării numai a costurilor cu pesticidele certificate în agricultura ecologică. Costurile pentru combaterea manuală a buruienilor nu se mai iau în considerare în calculul plății compensatorii de agricultură ecologică întrucât se compensează deja în angajamentul de agro-mediu și climă. În plus, se mai cuantifică valoarea costurilor cu regenerarea covorului vegetal care este mai mare în sistemul de agricultură ecologică, respectiv diferența de costuri înregistrate în sistemul de agricultură ecologică și cele înregistrate în cazul angajamentului de agro-mediu și climă.

Din cauza limitărilor bugetare, valorile plăților compensatorii acordate se mențin la nivelul celor din cadrul sM11.1 din PNDR 2014 – 2020, prin urmare acestea acoperă parțial pierderile de venit și costurile suplimentare calculate în cadrul metodologiei de calcul, astfel:
- Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) – 64%
- Pachetul 2 – legume (inclusiv cartofi) – 21%
- Pachetul 3 – livezi – 56%
- Pachetul 4 – vii – 72%
- Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice – 48%
- Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajişti permanente – 33%
- Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajişti permanente cu angajament de agro-mediu și climă – 15%.

Explicații suplimentare

Caracterul adecvat și acuratețea calculelor plăților compensatorii din cadrul metodologiei de calcul au fost certificate de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București, conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) 2021/2115 (Declarațiile ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsesc în anexa din secțiunea „Documente", capitolul „Generalitati").

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)
☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)
☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

În conformitate cu art. 79 (1) din Regulamentul (UE) nr. 2115 /2021, în cadrul acestei intervenții nu se stabilesc criterii de selecție.

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Sprijinul acordat în cadrul intervenției este complementar sprijinului acordat prin intervenția privind sprijinul pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică, fermierii care finalizează cei maximum 2 ani (pentru culturi anuale, furaje perene și pajiști) sau maximum 3 ani (pentru culturi perene, altele decât furajele) aferenți perioadei de conversie la practicile de agricultură ecologică pot deschide angajamente pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică.

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate, respectiv cu:

- cerințele specifice privind diversificarea culturilor și practicarea agriculturii de tip conservativ, de tip no/ minimum/ strip – tillage pe terenul arabil aferente PD 04 – *Practici benefice pentru mediu*

și climă în teren arabil, în cazul pachetelor de agricultură ecologică P1 - *culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț)*, P2 – *legume* și P5 - *plante medicinale şi aromatice*;

- cerința specifică privind interzicerea lucrărilor solului pe suprafețele de culturi permanente pe care se înființează plantații pomicole, viticole, pepiniere și hameiști aferentă PD 06 – *Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști* în cazul P3 – *livezi* și P4 – *vii*;
- cerința specifică referitoare la plantarea anuală a cel puțin 2 arbori pe ha cu populații locale de pomi fructiferi și arbori aferentă PD 05 – *Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)* în cazul P6 – *pajişti permanente*;
- PD 07 – *Creşterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte* și PD 08 – *Bunăstarea tineretului bovin la îngrășat* în sensul în care fânul obținut în sistem ecologic prin P6 – *pajişti permanente* poate asigura hrana bovinelor pentru care se acordă plata prin cele două ecoscheme.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-04 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”. Plăţile acordate în cadrul intervenției se pot cumula cu celelalte tipuri de plăţi acordate pe suprafaţă, respectiv plăţile directe, plățile aferente ecoschemelor (PD04 cu P1, P2 și P5 din DR 04; PD05 cu P1, P2, P3, P4, P5 și P6 din DR 04; PD06 cu P3 și P4 din DR 04 și PD-28 cu P1, P2 și P5 din DR 04), plăţile pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, plățile de agromediu și climă pentru pajiști permanente (cu P6.2 din DR 04) și plățile de agromediu și climă acordate pentru terenurile arabile (P4 din DR 02 cu P1 și P2 din DR 04, P5 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 04, P9.1 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 04, P10 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 04).

Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeaşi parcelă de teren rotaţia culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 şi 5.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerințelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervențiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiția ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanțial și transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului şi al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenția aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiția ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea și transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Care este durata contractelor?

Perioada de angajament pentru conversia la metodele de agricultură ecologică este de maximum 2 ani pentru culturi anuale și maximum 3 ani pentru culturi perene.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – plățile compensatorii sunt calculate pe baza costurilor suplimentare și a pierderilor de venit generate de implementarea angajamentelor de agricultură ecologică, conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”*.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 04 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 04 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 04 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 04 - 04 - Plată pe hectar P4 vii	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 04 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale şi aromatice	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 04 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajişti permanente	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Da
DR 04 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 04 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul C2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi)

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 04 - Plată pe hectar P4 vii

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale şi aromatice

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajişti permanente

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 04 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajişti permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 04 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			293,00	293,00	293,00	293,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			95.000,00	95.000,00	95.000,00	95.000,00		**Suma:** 380.000,00 **Max.:** 95.000,00
DR 04 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi) (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			500,00	500,00	500,00	500,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			325,00	325,00	325,00	325,00		**Suma:** 1.300,00 **Max.:** 325,00

DR 04 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			620,00	620,00	620,00	620,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00		**Suma:** 24.000,00 **Max.:** 6.000,00
DR 04 - 04 - Plată pe hectar P4 vii (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			530,00	530,00	530,00	530,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			550,00	550,00	550,00	550,00		**Suma:** 2.200,00 **Max.:** 550,00
DR 04 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale şi aromatice (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			365,00	365,00	365,00	365,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			675,00	675,00	675,00	675,00		**Suma:** 2.700,00 **Max.:** 675,00
DR 04 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajişti permanente (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			143,00	143,00	143,00	143,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

	O.17 (unitate: Hectare)			47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00		**Suma:** 188.000,00 **Max.:** 47.000,00
DR 04 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			39,00	39,00	39,00	39,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			41.000,00	41.000,00	41.000,00	41.000,00		**Suma:** 164.000,00 **Max.:** 41.000,00
TOTAL	O.17 (unitate: Hectare)			190.550,00	190.550,00	190.550,00	190.550,00		**Suma:** 762.200,00 **Max.:** 190.550,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			40.650.000,00	40.650.000,00	40.650.000,00	40.650.000,00		162.600.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			34.552.500,00	34.552.500,00	34.552.500,00	34.552.500,00		138.210.000,00
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			20.250,00					20.250,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			17.213,00					17.213,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării

Cod de intervenție (SM)	DR-05
Denumire intervenție	Agricultură ecologică – menținerea certificării
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.17. Numărul de hectare sau de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Agricultura ecologică promovează practici agricole extensive, furnizând bunuri publice de mediu care răspund cererii societății pentru utilizarea practicilor agricole prietenoase cu mediul, dar și cererii crescute a consumatorilor pentru produsele ecologice. Practicile specifice agriculturii ecologice contribuie la protejarea biodiversităţii, menţinerea fertilităţii şi funcţionalităţii solului, reducerea poluării resurselor de apă (prin eliminarea scurgerilor de pesticide, managementul strict al gunoiului de grajd) şi îmbunătăţirea managementului apei (îmbunătăţirea structurii solului, reducerea riscului și severității inundațiilor și a secetei, în contextul schimbărilor climatice), reducerea emisiilor de dioxid de carbon şi asigurarea unor condiţii de bunăstare a animalelor (densitatea redusă a efectivelor de animale). În plus faţă de beneficiile de mediu, acestea pot servi ca bază pentru creşterea valorii adăugate a producţiei agricole şi dezvoltarea activităţilor economice la nivel local. De asemenea, prin sprijinul acordat pajiștilor permanente utilizate în sistem ecologic se va realiza o corelare pozitivă între conservarea biodiversității și respectarea standardelor de bunăstare a animalelor. Prin sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții fermierii vor fi încurajaţi să menţină metodele de agricultură ecologică după perioada iniţială de conversie.

Contribuţia pozitivă de mediu a agriculturii ecologice a fost recunoscută la scară largă în variate studii ştiinţifice, iar sprijinul acordat prin această intervenție va contribui atingerea țintelor UE prevăzute în Pactul Ecologic European, respectiv în Strategia Farm to Fork și în Strategia privind Biodiversitatea și, la nivel național, la ținta stabilită prin Planul Național pentru Dezvoltarea Producției Ecologice.

Agricultura ecologica a înregistrat o dezvoltare constantă, bazată în cea mai mare parte pe sprijinul financiar acordat prin PAC - Pilonul II, suprafața agricolă utilizată în sistemul de agricultură ecologică crescând de la 245.924 ha în anul 2015 la 468.887 ha în anul 2020. În perioada de programare 2007 – 2013, agricultura ecologică a fost susținută prin sprijinul acordat în baza Măsurii 214 – Plăți de agro-mediu, pachetul 5 – agricultură ecologică din PNDR 2007 - 2013 în vederea menţinerii producţiei ecologice certificate. Sprijinirea agriculturii ecologice a continuat în perioada de programare 2014 – 2020 prin implementarea Măsurii 11 – agricultura ecologică din PNDR prin care sunt sprijiniți fermierii activi înregistrați în sistemul de agricultură ecologică, atât pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică (submăsura 11.1), cât şi pentru menţinerea certificării în agricultura ecologică (submăsura 11.2).

Intervenția se aplică la nivel național, acoperind în totalitate suprafețele agricole din siturile Natura 2000.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
17	Adaptarea practicilor agricole în zonele cu riscuri climatice determinate de schimbările climatice	Grad scazut	Parțial
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.14 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru reducerea emisiilor sau pentru menținerea ori îmbunătățirea stocării dioxidului de carbon (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire verde permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)
R.19 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin, benefice pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor cu culturi leguminoase)
R.21 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru calitatea corpurilor de apă
R.24 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care beneficiază de sprijin și care conduc la o utilizare sustenabilă a pesticidelor, în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide
R.29 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, împărțită între întreținere și conversie
R.31 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin susținând conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sprijinul acordat pentru menținerea practicilor de agricultura ecologică va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - din puținele evaluări referitoare la gazele cu efect de seră și ciclurile acestora în atmosferă, care au fost făcute cu privire la agricultura ecologică, studiile comparative au demonstrat reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră raportat la tona de produse alimentare în cazul agriculturii ecologice față de agricultura convențională.

Extinderea suprafeței agricole certificată ecologic va contribui la reducerea cantităților de produse de protecție a plantelor utilizate și la diminuarea fenomenelor climatice extreme.

Metodele specifice agriculturii ecologice implică utilizarea responsabilă a resurselor naturale, precum apa, solul și aerul prin folosirea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural, acestea susținând și îmbunătățind starea solului, a apei, a aerului, a sănătății plantelor și animalelor și a echilibrului dintre ele.

Sprijinul acordat pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică va contribui la îmbunătățirea calității apei și aerului prin evitarea utilizării pesticidelor și a produselor de protecție a plantelor, precum și prin gestionarea strictă a gunoiului de grajd, practicarea agriculturii ecologice conducând la scăderea poluării resurselor de apă (cursurilor și corpurilor de apă de suprafață dar și a apelor subterane) și a aerului.

De asemenea, practicile de agricultură ecologică sporesc fertilitatea și activitatea biologică a solului, asigurând un nivel mai înalt de conținut de materie organică în sol și un potențial mai mare de control al eroziunii prin utilizarea rotației multianuale a culturilor, prin utilizarea culturilor pentru îngrășăminte verzi, utilizarea de preparate pe bază de microorganisme și aplicarea de îngrășăminte de origine animală sau de materii organice, în mod deosebit cele compostate, provenite din producția ecologică.

Sprijinul acordat pentru menținerea practicilor de agricultura ecologică va contribui la conservarea biodiversității comparativ cu agricultura convențională. Principalele avantaje ale agriculturii ecologice din punct de vedere al biodiversității sunt conferite de neutilizarea îngrășămintelor chimice, a erbicidelor și pesticidelor produse sintetic, densitățile scăzute ale efectivelor de animale, utilizarea metodelor de control biologic al dăunătorilor (de exemplu, întreținerea gardurilor vii, a zonelor marginale ale terenurilor agricole și alte zone necultivate), menținerea activității biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea mixtă a terenurilor.

În timp ce agricultura ecologică contribuie la protejarea mediului, aceasta produce concomitent și alimente cu o valoare mai mare din perspectiva asigurării sănătății consumatorilor prin utilizarea de substanțe naturale sau substanțe derivate în mod natural.

Sprijinul prevăzut în cadrul acestei intervenții se acordă pe hectar de suprafață agricolă fermierilor care se angajează în mod voluntar să mențină practici și metode specifice agriculturii ecologice, așa cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 848/2018. Sprijinul se acordă sub formă de plăți compensatorii calculate sub formă de costuri standard pe baza evaluării costurilor suplimentare și a pierderilor de venit rezultate din aplicarea practicilor specifice agriculturii ecologice, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază. Costurile standard includ costuri tranzacționale aferente inspecțiilor și certificării în agricultura ecologică, conform prevederilor art. 70 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021.

Intervenția conține 6 pachete:

Pachetul 1 - culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 2 - legume (inclusiv cartofi) certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 3 - livezi certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 4 - vii certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 5 - plante medicinale și aromatice certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 6 - varianta 6.1 – pajiști permanente certificate în agricultura ecologică,

Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajiști permanente certificate în agricultura ecologică combinat cu un angajament de agro-mediu și climă

Angajamentele pentru menținerea agriculturii ecologice (inclusiv cele care urmează direct după perioada inițială de conversie) se încheie pentru o perioadă de 5 ani. După perioada de 5 ani a angajamentelor pentru menținerea agriculturii ecologice acestea se pot prelungi anual.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Suprafața eligibilă:

- terenuri agricole din categoriile de folosință încadrate ca terenuri arabile (Pachetul 1, 2 și 5), livezi (Pachetul 3), vii (Pachetul 4) și pajiști permanente (Pachetul 6),

- angajamentele în cadrul intervenției se aplică la nivel de parcelă agricolă, neexistând posibilitatea schimbării parcelelor pe perioada angajamentelor,

- pachetul 6 - pajiști permanente certificate în agricultura ecologică se poate aplica atât la nivel național – varianta 6.1, cât și în combinație cu angajamente de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiști permanente, în zonele eligibile aferente acestora – varianta 6.2,

- parcelele agricole utilizate ca pajiști permanente pentru care se află în derulare un angajament de agro-mediu și climă nu sunt eligibile pentru sprijinul acordat prin varianta 6.1 a Pachetului 6.

Beneficiarul:

- este fermier, utilizator al unei suprafețe agricole localizată pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS),

- deține o suprafață minimă a fermei de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha, cu excepția viilor, livezilor, arbuștilor fructiferi, culturilor de hamei, pepinierelor pomicole și viticole pentru care dimensiunea minimă a parcelei agricole este de 0,1 ha și a serelor și solariilor pentru care dimensiunea minimă a parcelei este de 0,03 ha,

- este înregistrat, în fiecare an pentru care solicită sprijin, conform prevederilor legale, ca operator în agricultura ecologică,

- se angajează să țină o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor (de bază și superioare la nivelul suprafețelor aflate sub angajament).

Cerințe specifice ale angajamentelor

- beneficiarii intervenției trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului, pe toată perioada de desfășurare a acestuia,

- beneficiarii țin o evidență a activităților agricole corelate cu implementarea angajamentelor,

- în cazul pajiștilor permanente pentru care se încheie angajamente, se asigură pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR02	Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Activitate minimă:

- întreținerea terenurilor arabile prin cultivare și/sau prin îndepărtarea vegetației cel puțin o dată pe an pe terenul arabil, cu excepția suprafețelor împădurite prin măsurile finanțate prin PNDR 2007-2013 sau 2014-2020 sau PNS.
- întreținerea culturilor permanente prin:
    - lucrări de întreținere specifice plantațiilor pomicole, viticole, pepiniere, hameiști (tăieri de formare a coroanei, tăieri în verde, tăieri în uscat)

și

1.
    - lucrări de întreținere între rândurile de plante și între plante pe rând (o cosire anuală a vegetației ierboase și/sau lemnoasă spontană).
2. menținerea pajiștilor permanente într-o stare care să le facă adecvate pentru pășunat sau pentru cultivare, fără acţiuni pregătitoare care să depășească folosirea metodelor și utilajelor agricole obișnuite, prin asigurarea a cel puţin unei activităţi agricole anuale, precum recoltarea vegetației prin cosit și/sau îndepărtarea vegetației invazive sau prin pășunat.

Cerințele minime relevante pentru utilizarea îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor prevăzute de legislația națională:

Fitosanitar – OG nr. 4/1995, cu modificările și completările ulterioare:

-utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare.

Folosirea îngrășămintelor:

Ordin comun MAPAM/MS nr. 6/22/2004 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea şi funcţionarea Comisiei interministeriale pentru autorizarea îngrăşămintelor în vederea înscrierii în lista îngrăşămintelor autorizate, cu menţiunea RO-ÎNGRĂŞĂMÂNT, pentru utilizarea şi comercializarea în România, cu modificările și completările ulterioare - interzicerea folosirii îngrășămintelor neautorizate pentru utilizare și comercializare.

Alte cerințe obligatorii relevante prevăzute în legislația națională:

Agricultură ecologică - Ordinul MADR nr. 45/ 2022 - Operatorii care desfășoară activitatea de producție în sistem ecologic au obligația de a-și înregistra activitatea la direcțiile pentru agricultură județene și a municipiului București și de a se supune controlului unui organism de control aprobat.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Beneficiarii intervenției trebuie să respecte standardele de condiționalitate relevante, activitatea minimă și legislația națională relevantă, prezentate mai sus. Acestea constituie nivelul de bază neremunerat.

Cerințe de bază:

- SMR 2.1 lit. b) *Fermierii care deţin sau administrează exploataţii agricole trebuie să respecte perioadele de interdicţie pentru aplicarea îngrăşămintelor organice şi chimice pe terenul agricol,*

- ”*utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare*”

- ”*interzicerea folosirii îngrăşămintelor neautorizate pentru utilizare şi comercializare*”,

Angajament superior:

„*Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului*."

În sistemul de agricultură ecologică este interzisă utilizarea îngrășămintelor chimice și a produselor de protecție a plantelor, fiind permisă folosirea îngrășămintelor de origine animală sau de materii organice, de preferință compostate, provenite din producția ecologică. Prevenirea daunelor produse de dăunători și buruieni se realizează prin acțiuni precum utilizarea inamicilor naturali, alegerea speciilor, a soiurilor și a materialului eterogen, rotația culturilor pe terenul arabil, tehnici de cultivare precum fumigația ecologică, metode mecanice și fizice, și procese termice, precum solarizarea și, în cazul culturilor protejate, tratamentul cu abur la suprafață aplicat solului (la o adâncime maximă de 10 cm).

Cerință de bază: SMR 2.1. lit.c) *Cantitatea maximă de azot provenită din îngrășăminte organice nu poate depăși 170 kg/ha/an. Cantitatea maximă de azot provenită din îngrășăminte chimice nu poate depăși valorile stabilite la SMR 2.1 lit. c) în cazul în care nu se efectuează studii agrochimice. În cazul în care planul de fertilizare are la bază studii agrochimice, se aplică cantitatea de azot rezultată prin calcul în funcție de producția planificată și gradul de aprovizionare a solului cu azot, cu condiția ca îngrășămintele organice (dacă sunt utilizate) să nu depășească 170 Kg N/ha/an*.

Angajament superior: „*Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului*"

Nivelul superior al cerinței specifice intervenției este reprezentat de practicile agricole ecologice care interzic utilizarea îngrășămintelor minerale pe bază de azot și limitează utilizarea îngrășămintelor la îngrășămintele, amelioratorii de sol și nutrienții autorizați menționați la art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018.

Cerință de bază: SMR 2.1 lit. d) – *Pentru exploataţiile care practică agricultura în sistem irigat şi pentru cele care utilizează o cantitate mai mare de azot din îngrăşăminte chimice decât cea prevăzută la SMR 2.1 lit. c) pct. (i)-(iii) este obligatorie întocmirea planului de fertilizare pe baza studiilor agrochimice pentru terenurile în cauză,*

Angajament superior: „*Fermierii trebuie să respecte practicile specifice agriculturii ecologice prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 848/ 2018 pe suprafețele agricole care fac obiectul angajamentului.*"

Practicile specifice agriculturii ecologice impun obligativitatea fermierului de a ține evidențe cu privire activitățile realizate pe parcelele exploatației agricole, inclusiv utilizarea îngrășămintelor.

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☑ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii se acordă pe hectar din sprafaţa agricolă pentru fiecare din cele 6 pachete propuse:
-Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreţ) certificate în agricultura

ecologică - 218 euro/ha/an,
-Pachetul 2 – legume (inclusiv cartofi) certificate în agricultura ecologică – 431 euro/ha/an,
-Pachetul 3 – livezi certificate în agricultura ecologică – 442 euro/ha/an,
-Pachetul 4 – vii certificate în agricultura ecologică – 479 euro/ha/an,
-Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice certificate în agricultura ecologică – 350 euro/ha/an,
-Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică – 129 euro/ha/an,
-Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajişti permanente certificate în agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă – 73 euro/ha/an.

Metoda de calcul

Metodologia de calcul a plăților compensatorii a fost elaborată în anul 2022 în cadrul *Studiului privind stabilirea cadrului tehnic și a costurilor standard care vor face obiectul intervențiilor privind agricultura ecologică din Planul Național Strategic 2023-2027*.

Metodologia de calcul a plăților compensatorii (PC) a luat în considerare costurile suplimentare, pierderile de venit și costurile tranzacționale generate de angajamentele asumate pentru conformitatea cu practicile specifice agriculturii ecologice, pentru fiecare pachet/variantă, care depășesc nivelul obligatoriu neremunerat al cerințelor de bază, aplicându-se următoarea formulă:
PC pe ha = pierderea de venituri + costuri suplimentare + costuri tranzacționale

Culturile care au fost luate în calcul în cadrul metodologiei pentru plățile compensatorii aferente angajamentelor de agricultura ecologică sunt cele considerate relevante/reprezentative pentru categoria din care acestea fac parte.
În ceea ce privește cheltuielile suplimentare și economiile din costuri variabile avute în vedere, au fost luate în considerare următoarele categorii, în funcție de specificul speciilor încadrate în fiecare pachet, după cum urmează:

- fertilizanți și aplicarea acestora;
- pesticide și aplicarea acestora;
- combaterea buruienilor;
- semințe;
- regenerarea covorului vegetal - cost semințe (pentru pajiști permanente);
- combustibil;
- inspecție și certificare.

În cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică au fost utilizate următoarele principii generale și estimări:

- factorul de reducere a producției în perioada de menținere a certificării este de 75%, cu excepția livezilor pentru care factorul de reducere a producției este de 67% (reducere a producției de 25% față de sistemul convențional, cu excepția livezilor pentru care reducerea este de 33%);
- prețul de vânzare pentru cereale, plante medicinale și aromatice și fân în perioada de menținere a certificării este cu 25% mai mare față de aceleași produse obținute în sistem convențional, pentru coriandru este cu 20% mai mare, pentru fructe și struguri cu 30% mai mare, pentru legume este cu 33% mai mare decât în sistemul convențional;
- consumul de combustibil este mai mare în sistemul de agricultură ecologică comparativ cu sistemul convențional;
- costurile cu semințele sunt mai mari în sistemul de agricultură ecologică, creșterile față de costul semințelor obținute în sistem convențional variind între 10%-28%;
- numărul de ore suplimentare de muncă necesare pentru combaterea buruienilor este de 30 (incluzând timpul necesar alocat pe ha pentru prășit mecanic și manual);
- prețurile declarate/afișate cu inspecția și certificarea se compun dintr-un preț fix și unul variabil, în

funcție de mărimea fermei. Fermierii cu suprafețe mari (de exemplu, peste 50 ha) pot însă negocia aceste tarife, motiv pentru care valorile costurilor standard utilizate reflectă aceste negocieri.

Sursele de date utilizate în metodologia de calcul au fost reprezentate de baze de date oficiale, disponibile în sistem open acces sau la cerere (Institutul Național de Statistică, ministere de resort, institute de cercetare-dezvoltare, alte surse pentru statistici oficiale etc.). De asemenea, a fost consultată literatura de specialitate, în vederea validării unor date de referință. Pentru colectarea unor valori ale costurilor și veniturilor la nivel de fermă a fost elaborat un interviu structurat care a fost aplicat fermierilor care aplică practici specifice agriculturii ecologice și reprezentanților organismelor de inspecție și certificare cu privire la datele ce intră în calculul valorilor plăților compensatorii. Aceste date au fost mai departe corelate cu literatura de specialitate.

Plățile compensatorii au fost calculate sub formă de costuri standard pe baza prețurilor unitare determinate ca valori medii înregistrate în ultimii 3 ani, iar pentru unele componente (de exemplu producția medie pentru unele culturi) care înregistrau valori anuale extreme, s-a calculat o medie a 3 ani din ultimii 5 ani. În ceea ce privește datele utilizate în calcule care înregistrează o tendință general crescătoare (de ex. cursul de schimb valutar, costul cu combustibilul, costul cu forța de muncă) au fost utilizate date recente, respectiv februarie-martie 2022.

În ceea ce privește pachetul aferent pajiștilor permanente care se implementează cu angajament de agro-mediu și climă, se pleacă de la premiza ca beneficiarul are deja un angajament de agro-mediu și preia, suplimentar, un angajament din agricultura ecologică pentru pajisti permanente, motiv pentru care metodologia de calcul a plăților compensatorii pentru agricultură ecologică a luat în calcul elementele suplimentare, complementare celor specifice angajamentului de agro-mediu și climă, evitându-se astfel dubla compensare a pierderilor de venit și a costurilor suplimentare, precum și socotirea dublă a economiilor. În ceea ce privește veniturile pierdute ca urmare a implementării angajamentelor de agricultură ecologică, acestea nu sunt mai mari decât cele înregistrate prin implementarea angajamentelor de agro-mediu și climă, motiv pentru care nu se iau în considerare în cadrul metodologiei de calcul a plăților.

În ceea ce privește costurile suplimentare, a fost avută în vedere practica specifică de agro-mediu și climă ca nivel de bază de la care a pornit evaluarea. Astfel s-a luat în calcul valoarea costurilor cu fertilizanții suplimentare celor aferente implementării angajamentelor de agro-mediu și climă. În cazul pesticidelor, metodologia de calcul identifică o economie care a fost dedusă în plata compensatorie aferentă angajamentului de agro-mediu și climă, motiv pentru care nu se ia în considerare, rezultând necesitatea compensării numai a costurilor cu pesticidele certificate în agricultura ecologică. Costurile pentru combaterea manuală a buruienilor nu se mai iau în considerare în calculul plății compensatorii de agricultură ecologică întrucât se compensează deja în angajamentul de agro-mediu și climă. În plus, se mai cuantifică valoarea costurilor cu regenerarea covorului vegetal care este mai mare în sistemul de agricultură ecologică, respectiv diferența de costuri înregistrate în sistemul de agricultură ecologică și cele înregistrate în cazul angajamentului de agromediu și climă.

Din cauza limitărilor bugetare, valorile plăților compensatorii acordate se mențin la nivelul celor din cadrul sM11.2 din PNDR 2014 – 2020, prin urmare acestea acoperă parțial pierderile de venit și costurile suplimentare calculate în cadrul metodologiei de calcul, astfel:

- Pachetul 1 – culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț) – 61%
- Pachetul 2 – legume (inclusiv cartofi) – 55%
- Pachetul 3 – livezi – 45%
- Pachetul 4 – vii – 82%
- Pachetul 5 – plante medicinale şi aromatice – 73%
- Pachetul 6 – varianta 6.1 – pajiști permanente – 33%
- Pachetul 6 – varianta 6.2 – pajiști permanente cu angajament de agro-mediu și climă – 28%

Explicații suplimentare

Caracterul adecvat și acuratețea calculelor plăților compensatorii din cadrul metodologiei de calcul au fost

certificate de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București, conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) 2021/2115 (Declarațiile ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsesc în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

În conformitate cu art. 79 (1) din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, în cadrul acestei intervenții nu se stabilesc criterii de selecție.

Pentru asigurarea premiselor atingerii obiectivelor stabilite prin implementarea în mod adecvat a angajamentelor asumate, fermierii au la dispoziție acțiunile și instrumentele care vor fi puse în aplicare prin AKIS, dar și resursele de consiliere și formare existente pe piața liberă.

Sprijinul acordat în cadrul intervenției este complementar sprijinului acordat prin intervenția privind sprijinul pentru conversia la metodele de agricultură ecologică, fermierii care au beneficiat de sprijinul pentru conversia la metodele de agricultură ecologică și au finalizat cei maximum 2 ani (pentru culturi anuale, furaje perene și pajiști) sau maximum 3 ani (pentru culturi perene, altele decât furajele) aferenți perioadei de conversie la practicile de agricultură ecologică pot deschide angajamente pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică în baza acestei intervenții.

Angajamentele vizate de această intervenție sunt coerente cu angajamentele asumate prin ecoscheme în baza art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 2115/ 2021, asigurând în mod complementar atingerea obiectivelor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și adaptarea la acestea, prevenirea degradării solului și îmbunătățirea fertilității acestuia, îmbunătățirea calității apei, conservarea biodiversității, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene, obținerea de alimente de înaltă calitate, respectiv cu:

- cerințele specifice privind diversificarea culturilor și practicarea agriculturii de tip conservativ, de tip no/ minimum/ strip – tillage pe terenul arabil aferente PD 04 – *Practici benefice pentru mediu și climă în teren arabil,* în cazul pachetelor de agricultură ecologică P1 - *culturi agricole pe terenuri arabile (inclusiv plante de nutreț),* P2 – *legume* și P5 - *plante medicinale şi aromatice*;
- cerința specifică privind interzicerea lucrărilor solului pe suprafețele de culturi permanente pe care se înființează plantații pomicole, viticole, pepiniere și hameiști aferentă PD 06 – *Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști* în cazul P3 – *livezi* și P4 – *vii*;
- cerința specifică referitoare la plantarea anuală a cel puțin 2 arbori pe ha cu populații locale de pomi fructiferi și arbori aferentă PD 05 – *Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)* în cazul P6 – *pajiști permanente*;
- PD 07 – *Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte* și PD 08 – *Bunăstarea tineretului bovin la îngrășat* în sensul în care fânul obținut în sistem ecologic prin P6 – *pajiști permanente* poate asigura hrana bovinelor pentru care se acordă plata prin cele două ecoscheme.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-05 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”. Plăţile acordate în cadrul intervenției se pot cumula cu celelalte tipuri de plăţi acordate pe suprafaţă, respectiv plăţile directe, plățile aferente ecoschemelor (PD04 cu P1, P2 și P5 din DR 05; PD 05 cu P1, P2, P3, P4, P5, P6 din DR 05; PD06 cu P3 și P4 din DR 05 și PD28 cu P1, P2 și P5 din DR 05), plăţile pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, plățile de agromediu și climă pentru pajiști permanente (cu P6.2 din DR 05) și plățile de agromediu și climă acordate pentru terenurile arabile (P4 din DR 02 cu P1 și P2 din DR 05, P5 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 05, P9.1 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 05, P10 din DR 02 cu P1, P2 și P5 din DR 05).

Pe perioada angajamentelor este permisă pe aceeași parcelă de teren rotaţia culturilor de la un an la altul între pachetele 1, 2 şi 5.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerinţelor de bază pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervențiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiția ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanțial și transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului și al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenția aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul inițial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiția ca noile angajamente să țină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului inițial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului inițial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea și transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Care este durata contractelor?

Durata angajamentului este de 5 ani. După finalizarea perioadei inițiale, angajamentele pot fi prelungite anual.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – plățile compensatorii sunt calculate pe baza costurilor suplimentare și a pierderilor de venit generate de implementarea angajamentelor de agricultură ecologică, conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 05 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 05 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 05 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 05 - 04 - Plată pe hectar P4 vii	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 05 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale și aromatice	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33	Da
DR 05 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajiști permanente	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Da
DR 05 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajiști permanente cu angajament de agro-mediu și climă	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Uniform		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.33; R.43; R.44	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 05 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi)

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 04 - Plată pe hectar P4 vii

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale și aromatice

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajiști permanente

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

DR 05 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajiști permanente cu angajament de agro-mediu și climă

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul Campaniei 2021. Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 05 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			218,00	218,00	218,00	218,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			195.000,00	195.000,00	195.000,00	195.000,00		**Suma:** 780.000,00 **Max.:** 195.000,00
DR 05 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi) (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			431,00	431,00	431,00	431,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			700,00	700,00	700,00	700,00		**Suma:** 2.800,00 **Max.:** 700,00

DR 05 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			442,00	442,00	442,00	442,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			11.300,00	11.300,00	11.300,00	11.300,00		**Suma:** 45.200,00 **Max.:** 11.300,00
DR 05 - 04 - Plată pe hectar P4 vii (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			479,00	479,00	479,00	479,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00		**Suma:** 6.800,00 **Max.:** 1.700,00
DR 05 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale şi aromatice (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			350,00	350,00	350,00	350,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			825,00	825,00	825,00	825,00		**Suma:** 3.300,00 **Max.:** 825,00
DR 05 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajişti permanente (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			129,00	129,00	129,00	129,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

	O.17 (unitate: Hectare)			36.500,00	36.500,00	36.500,00	36.500,00		**Suma:** 146.000,00 **Max.:** 36.500,00
DR 05 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajişti permanente cu angajament de agro-mediu și climă (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			73,00	73,00	73,00	73,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			51.750,00	51.750,00	51.750,00	51.750,00		**Suma:** 207.000,00 **Max.:** 51.750,00
TOTAL	O.17 (unitate: Hectare)			297.775,00	297.775,00	297.775,00	297.775,00		**Suma:** 1.191.100,00 **Max.:** 297.775,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			56.630.000,00	56.630.000,00	56.630.000,00	56.630.000,00		226.520.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			48.135.500,00	48.135.500,00	48.135.500,00	48.135.500,00		192.542.000,00
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			2.400.000,00					2.400.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			2.040.000,00					2.040.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-06 - Bunăstarea animalelor

Cod de intervenție (SM)	DR-06
Denumire intervenție	Bunăstarea animalelor
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.18. Numărul de unități vită mare (UVM) care beneficiază de sprijin pentru bunăstarea și sănătate animalelor sau de măsuri de biosecuritate sporite
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția *Bunăstarea animalelor* poate fi aplicată în toate exploatațiile de creștere și exploatare a păsărilor și suinelor autorizate sanitar veterinar de pe teritoriul României.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
38	Asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)
R.44 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Intervenția *Bunăstarea animalelor* vizează stimularea aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor în fermele de porci şi păsări, care depășesc standardele minime obligatorii, răspunzând nevoilor privind siguranța alimentară şi asigurarea calității produselor alimentare prin îmbunătățirea sănătății animalelor în urma adaptării condițiilor de hrănire, adăpare şi adăpostire a acestora. Prin aceasta se garantează asigurarea sănătății populației, răspunzându-se interesului consumatorilor pentru produse provenite din carne de porc şi pasăre crescute în condiții superioare de bunăstare, pe fondul preferinței actuale a acestora pentru o calitate superioară a acestor produse.

În România, sprijinul privind bunăstarea animalelor a fost introdus în PNDR 2007-2013 prin M.215 – Plăți privind bunăstarea animalelor și în PNDR 2014-2020 prin M 14 din anul 2018.

Urmare a sprijinului financiar acordat din fonduri FEADR a crescut ponderea exploatațiilor comerciale care aplică în prezent standarde superioare de bunăstare a animalelor la 90,4% în sectorul de creștere a porcilor și la 84% în sectorul avicol.

Asigurarea condițiilor superioare de bunăstare în România s-a realizat la specia suine (la categoria porc gras de la greutatea de 30 kg și la categoria femele de reproducție – scrofițe și scoafe) și la păsări (categoria pui de carne, pui de curcă, găini de reproducție rase grele și găini ouătoare).

Impactul asupra sănătății și bunăstării animalelor ca urmare a aplicării unor standarde superioare de bunăstare se referă la aspecte care vizează reducerea incidenței bolilor și a mortalității în ferme, scăderea incidenței luptei pentru hrană corelată cu reducerea cazurilor de comportament anormal și a leziunilor traumatice, scăderea incidenței folosirii medicamentelor, vaccinărilor și a altor tipuri de medicații, fapt care conduce implicit în final la îmbunătățirea performanțelor de producție și reproducție, la îmbunătățirea siguranței alimentare și sănătății publice, dar și la îmbunătățirea factorilor de mediu (rezultată în urma reducerii poluării apelor și a emisiilor de gaze).

Începând cu anul 2012 de când s-au implementat angajamente de asigurare a condițiilor superioare de bunăstare la păsări și la suine s-a constatat că standardele superioare de bunăstare constituie factorul determinant al impactului asupra sănătății și bunăstării animalelor în condițiile în care sunt asigurate aceeași calitate a furajelor și aceleași tehnologii de creștere și exploatare ca și în cazul asigurării condițiilor minime de bunăstare în exploatațiile care aplică practicile convenționale. Aceste constatări sunt susținute de analizele realizate de Autoritatea Națională Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor care au ținut cont și de rasă, hibrid și scheme de vaccinare și tratamente aplicate animalelor crescute și exploatate în condiții superioare de bunăstare.

Creșterea spaţiului alocat disponibil fiecărui animal cu 15% conferă condiții de bunăstare mărite suinelor, prin reducerea stresului de coabitare. Astfel, creşte frontul de furajare, se face mai uşor accesul la adăpători şi se micşorează stresul produs în perioada de odihnă. Este cunoscut faptul că, în afară de furajare, la care efectivele din boxă participă simultan, celelalte acțiuni fiziologice (adăpare, defecare, odihnă) sunt dispersate în restul perioadei unei zile şi sunt activități independente ale animalelor pentru care au nevoie de spațiu. Reducerea numărului de scroafe şi scrofițe cu 15%, în boxele în care sunt ținute de la montă până cu 5 zile înainte de fătare, mărește spațiul liber pentru mișcarea scroafelor şi scrofițelor, reduce stresul de coabitare, reduce luptele pentru un spațiu mai mare la furajare, odihnă sau defecare şi riscul rănirilor şi accidentărilor, contribuie la o evoluție favorabilă a gestației şi la o mai bună lotizare a scroafelor şi scrofițelor în pregătirea pentru montă sau fătare.

Pentru asigurarea constantelor fiziologice alături de condiţiile optime de cazare, furajare, adăpare şi zooigienă, este necesar ca efectivele de suine să aibă asigurat un microclimat corespunzător parametrilor stabiliţi de normele de bunăstare a porcilor, fapt care conduce la reducerea nivelului noxelor din adăposturile animalelor. Reducerea nivelului pulberilor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea microclimatului în limite optime, fără variații care afectează cel mai mult animalele, scade foarte mult riscul de îmbolnăvire a porcilor, le crește imunitatea și li se îmbunătățește starea generală. Urmare, scade foarte mult cantitatea de medicamente (inclusiv antibiotice) necesare tratamentelor animalelor, scade cantitatea de apă consumată, ceea ce se reflectă direct în calitatea dejecțiilor și apelor uzate eliminate din fermă.

Având în vedere comportamentul natural investigat al suinelor, este necesar ca pentru perioada de odihnă să existe o zonă uscată în permanență. O zonă de odihnă uscată în permanență satisface nevoile de confort fizic și termic. În tehnologiile de creștere aplicate în mod curent în fermele de porci, pentru zona de odihnă standardul minim se referă la o zona betonată care se spală şi se usucă în condiţiile din hală. Utilizarea, ca practică superioară privind bunăstarea porcilor, de materiale higroscopice a căror aplicare garantează menținerea uscată în permanență a zonei de odihnă. Realizarea acestei zone cu un confort

sporit presupune achiziționarea și răspândirea de materiale higroscopice pe întreaga suprafață de cazare. În România creșterea porcului gras nu se realizează pe strat de paie ca în gospodăriile populației, ci în majoritatea exploatațiilor intensive tehnologia de creștere constă în creșterea pe podea de beton perforată (grătare) cu evacuarea dejecțiilor pe pernă de apă. Podelele din beton perforate (grătare) fără așternut vegetal permit drenarea gunoiului de grajd lichid, iar scăderea rezultată a concentrației de amoniac este benefică pentru sănătatea animală și pentru reducerea utilizării antimicrobienelor. Dacă s-ar folosi paie ca și așternut, acestea ar înfunda grătarele și bloca evacuarea dejecțiilor fluide ducând până la înfundarea întregului sistem de evacuare a dejecțiilor. Paiele pot fi utilizate ca material de manevrare pe suprafețe fără grătare.

De asemenea, pe lângă spațiul mărit de care vor beneficia animalele populate la densitate redusă vor consuma un aer cu noxe reduse ca urmare a funcționării ventilație la nivelul corespunzător cerinței minime de densitate iar combinarea subpachetului de densitate cu subpachetul de reducere a noxelor cu 30% va conduce de fapt la asigurarea unui aer cu noxe reduse peste valoarea cerinței superioare ceea ce va amplifica efectul benefic al reducerii noxelor la categoria porci graşi și animale de reproducție female (scrofițe și scroafe).

Creșterea spațiului alocat disponibil fiecărei păsări cu 15% conferă condiţii de bunăstare mărite, prin reducerea stresului de coabitare. Astfel, crește frontul de furajare, se face mai ușor accesul la adăpători şi se micșorează stresul produs în perioada de odihnă. Este cunoscut faptul că, în afară de furajare, la care efectivele din hală/boxă/cuşcă participă simultan, celelalte acțiuni fiziologice (adăpare, defecare, odihnă, ouat) sunt dispersate în restul perioadei unei zile și sunt activități independente ale păsărilor pentru care au nevoie de spațiu. Reducerea densității păsărilor pe suprafața de cazare conduce la reducerea emisiilor de gaze în atmosferă, reducerea cantităților de dejecții și a apelor uzate ce se prelucrează în vederea împrăștierii pe teren sau deversării, reducerea consumului de furaje. Prin reducerea densității se îmbunătățește calitatea așternutului şi sănătatea picioarelor. De asemenea, se reduc rănirile corporale în timpul creșterii.

Pentru asigurarea constantelor fiziologice alături de condițiile optime de adăpare, furajare, creștere și transport, este necesar ca efectivele de păsări să aibă asigurat un microclimat corespunzător parametrilor stabiliți de normele de bunăstare a păsărilor, fapt care conduce la reducerea nivelului noxelor din halele de păsări. Reducerea nivelului noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea microclimatului în limite optime, fără variații care afectează cel mai mult păsările, scade foarte mult riscul de îmbolnăvire a păsărilor, le crește imunitatea și li se îmbunătățește starea generală. Urmare, scade foarte mult cantitatea de medicamente (inclusiv antibiotice) necesare tratamentelor animalelor, scade cantitatea de apă consumată, ceea ce se reflectă direct în calitatea dejecțiilor și apelor uzate eliminate din fermă.

De asemenea pe lângă spațiul mărit de care vor beneficia păsările populate la densitate redusă vor consuma un aer cu noxe reduse ca urmare a funcționării ventilației la nivelul corespunzător cerinței minime de densitate iar combinarea subpachetului de densitate cu subpachetul de reducere a noxelor cu 30 % va conduce de fapt la asigurarea unui aer cu noxe reduse peste valoarea cerinței superioare ceea ce va amplifica efectul benefic al reducerii noxelor la toate categoriile de păsărilor.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele care au asigurat creșterea cu cel puțin 10% și în cele cu 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal, a arătat reducerea mortalităților la porcul gras de la 1,7% înainte de anul 2012, la 1,5% în anul 2017 și după perioada 2018-2020 la 1,4%, precum și creșterea numărului de purcei fătați/scroafă de la 27,9 purcei înainte de anul 2012, la 30 purcei în anul 2017 (angajamente de creșterea suprafeței de cazare cu 10% au reprezentat 100% din efectivele beneficiare de condiții superioare de bunăstare) și după perioada 2018-2020(angajamentele de creștere a suprafeței de cazare cu 10% au reprezentat doar 16,5%), la 34 de purcei fătați/scroafă/an.

De asemenea, în fermele care au asigurat reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat studiul a arătat scăderea incidenței afecțiunilor respiratorii la animalele de reproducție femele (scroafe și scrofițe) de la 8% înainte de 2012, la 6,6% în

anul 2017 și după perioada 2018-2020 la 4% și la porcii grași de la 18% înainte de 2012, la 1% în anul 2017 și după perioada 2018-2020 la 0,4%.

Studiul realizat de ANSVSA în fermele unde s-au îmbunătățit condițiile zonei de odihnă, a arătat că utilizarea materialelor higroscopice la nivelul zonei de odihnă a condus la reducerea incidenței apariției plăgilor decubitale – escare la porcii grași de la 0,5% înainte de anul 2012 la 0,1% în anul 2017 și după perioada 2018-2020 la dispariția totală a plăgilor decubitale sau a leziunilor podale.

La pachetul B - Păsări, studiul realizat de ANSVSA în fermele de păsări unde s-a redus densitatea păsărilor cu 10% și cu 15% față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii privind suprafața minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări a arătat o îmbunătățire a comportamentului păsărilor, reducerea ratei de mortalitate la puii de carne de la 3,63% în anul 2017(angajamente de creștere a spațiului alocat de 10%) la 3,19% după perioada 2018-2020, găinile de reproducție de la 6% la 4,4% după perioada 2019-2020, găini ouătoare de la 0,5%/lună la 0,22%/lună după 2018-2020 iar la puii de curcă rata de mortalitate s-a redus cu 15% pe perioada 2018-2020(în acestă perioada doar 14% din efectivul total a beneficiat de creștere cu 10% a spațiului de cazare, restul de 86% au beneficiat de 15% creștere a spațiului de cazare) față de 2017.

De asemenea, aplicarea cerințelor superioare de bunăstare a arătat reducerea incidenței ratei de îmbolnăvire a păsărilor din efectiv, reducerea până la eliminarea administrării de produse antibiotice la puii de carne și la găinile ouătoare, reducerea nivelului pododermatitei de la scor 150 la nivelul anului 2017 la 125 după perioada 2018-2020 iar la găinile ouătoare s-a înregistrat o creștere a procentului de ouat și menținerea acestuia în platou o perioadă mai mare, contribuind la creșterea numărului de ouă obținute pe cap de găină/an și reducerea numărului de ouă de categoria B de la 8% în anul 2017 la 5% după perioada 2018-2020. În fermele de păsări în care noxele au fost reduse până la un nivel de maximum 14 ppm amoniac(NH3) față de 20 ppm studiul ANSVSA a arătat o scădere a ratei îmbolnăvirilor la efectivul de păsări, în special a afecțiunilor pulmonare, acest lucru determinând reducerea până la eliminarea administrării de produse antibiotice la puii de carne și la găinile ouătoare iar la puii de curcă consumul de medicamente s-a redus cu 30% pe perioada 2018-2020 fată de cea dinaintea anului 2017.

Aplicarea măsurii de bunăstare a animalelor a avut un impact direct și asupra consumatorilor, reflectându-se în creșterea consumului produselor de carne de porc, pasăre și ouă de către populație (în condițiile în care 90% din carnea de porc și 95% din carnea de pasăre livrată pe piață provine de la animale crescute în condiții superioare de bunăstare).

Susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor în perioadele anterioare de programare a dus la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor, cu impact pozitiv asupra comunităților locale din proximitate.

Prin Intervenția *Bunăstarea animalelor,* România alege să promoveze încurajarea în continuare a fermierilor cu scopul adoptării la scară largă a unor standarde ridicate de bunăstare a animalelor, garantându-se astfel păstrarea caracteristicilor și creșterea calității produselor alimentare, care prin depășirea semnificativă a standardelor comerciale minime aplicabile produselor de larg consum contribuie consistent la sănătatea publică, sănătatea animalelor, bunăstarea animalelor şi la protecția mediului. Producția agricolă de calitate este dependentă de adoptarea acestor standarde ridicate de bunăstare a animalelor de către fermierii care se angajează pe baze voluntare să desfășoare operațiuni constând în mai multe angajamente în favoarea bunăstării animalelor.

Standardele superioare de bunăstare în fermele de porci și păsări sunt direct legate de tehnologiile aplicate în ferme și îmbunătățesc starea de sănătate a animalelor, reduc consumul de medicamente, iar în secundar influențează pozitiv indicatorii tehnici și performanțele în creșterea și reproducția porcilor și păsărilor, contribuind direct la calitatea și siguranța alimentelor, toate acestea cu impact pozitiv asupra sănătății publice. În același timp, susținerea unor standarde superioare de bunăstare a păsărilor și suinelor conduce la îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pulberi și amoniac din hale de exploatare a păsărilor și porcilor. Reducerea stresului la animalele care beneficiază de condiții superioare de bunăstare a condus la diminuarea sau eliminarea unor factori ce afectează atât

sănătatea, cât și performanțele productive (spor zilnic mediu, rata de conversie a furajelor, rata de reproducție, rata îmbolnăvirilor și cea a mortalității, etc.) ale păsărilor și porcilor, ceea ce indică faptul că asigurarea unor standarde superioare de bunăstare a animalelor asigură o stare generală de bine acestora. Concomitent cu performanțele de producție ridicate s-au obținut rezultate deosebite în ceea ce privește ameliorarea caracterelor care influențează procentul de carne în carcasă și stratul de grăsime, ceea ce de asemenea indică îmbunătățirea în ansamblu a calității vieții animalelor care beneficiază de condiții superioare de bunăstare.

Fermierii au fost și sunt interesați în a face investiții din surse proprii sau atrase, cu scopul de a corespunde standardelor superioare de bunăstarea animalelor, au perfecționat sistemele de aplicare, monitorizare și control în ferme pentru lumină, încălzire, noxe, apa de adăpare, zona de odihnă. Pentru a veni în întâmpinarea noilor provocări legate de creșterea păsărilor și pentru a răspunde anticipat demersurilor de adoptare la nivel european a unor standarde îmbunătățite, în cadrul intervenției privind investițiile în zootehnie este stabilită o alocare distinctă pentru modernizarea fermelor de creștere a găinilor ouătoare pentru renunțarea la sistemele de creștere în cuști și trecerea la sistemele de creștere alternative. De asemenea, crescătorii de găini ouătoare care se bazează în prezent pe sisteme de creștere în cuști îmbunătățite vor putea să vină pe baze voluntare în întâmpinarea viitoarelor obligații privind trecerea la sistemele de creștere alternative, prin intermediul sprijinului acordat prin intervenția de investiții specifică sau prin resurse proprii, aceștia fiind prioritizați pentru primirea sprijinului.

Cu scopul asigurării consistenței angajamentelor propuse și pentru îmbunătățirea calității implementării acestora, vor fi elaborate ghiduri de bune practici care să vina în sprijinul crescătorilor de animale care aplică standardele de bunăstare a animalelor. În același timp și tot cu scopul îmbunătățirii calității implementării angajamentelor de bunăstare a animalelor, vor fi derulate acțiuni de instruire care vor viza aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor (în special pentru animale de reproducție).

În secundar, aplicarea standardelor superioare de bunăstare a animalelor va contribui la reducerea emisiilor din sectorul de creștere a animalelor și la îmbunătățirea factorilor de mediu (în special prin reducerea gradului de poluare a apelor și solului).

Așadar, continuarea eforturilor de încurajare a aplicării standardelor superioare de bunăstare a animalelor este atât o obligație a Statelor Membre stipulată de art. 13 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), dar și o nevoie esențială pentru asigurarea siguranței și securității alimentare pentru cetățenii Uniunii Europene.

În acest sens, în cadrul Intervenției *Bunăstarea animalelor* a PNS 2023-2027, România optează pentru încurajarea aplicării standardelor superioare de bunăstare a porcilor (Pachetul a) și a păsărilor (Pachetul b).

Legislație UE:
Directiva 98/58 / CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă,
Directiva 2008/120 / CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime de protecție a porcilor,
Directiva 1999/74 / CE a Consiliului din 19 iulie 1999 de stabilire a standardelor minime pentru protecția găinilor ouătoare,
Directiva 2007/43 / CE a Consiliului din 28 iunie 2007 de stabilire a normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne.

Legislație națională:
Ordinul ANSVSA nr. 202/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește standardele minime pentru protecția porcinelor,
Ordinul ANSVSA nr. 129/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor

de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploatațiile comerciale,

Ordinul ANSVSA nr. 86/2022 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploatațiile comerciale, aprobate prin Ordinul ANSVSA nr. 129/2017,

Ordinul ANSVSA nr. 75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă,

Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește standardele minime privind protecția păsărilor în fermă și în timpul transportului,

Ordinul ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecția găinilor ouătoare cu modificările și completările ulterioare,

Ordinul ANSVSA nr. 73/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind înregistrarea exploatațiilor care dețin găini ouătoare,

Ordinul ANSVSA nr. 30/2010 pentru aprobarea Normei sanitare privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne,

Ordinul ANSVSA nr. 21/05.03.2018 privind condițiile de biosecuritate aplicate în exploatațiile comerciale de păsări, precum și condițiile privind mișcarea păsărilor vii și a subproduselor de la acestea.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiare ale sprijinului acordat prin intermediul acestei intervenții sunt exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a porcinelor și din sectorul avicol, autorizate sanitar veterinar, care se angajează anual, pe baze voluntare să adopte standarde de bunăstare care depășesc standardele obligatorii relevante.

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a porcinelor autorizate sanitar veterinar care își asumă voluntar angajamente în favoarea bunăstării animalelor sunt eligibile în cadrul Pachetului a) al Intervenției Bunăstarea animalelor.

Condiții de eligibilitate

Plăţile pentru bunăstarea porcilor pot fi acordate în cadrul intervenției/pachetului/subpachetului dacă beneficiarul:

- este înregistrat în BND a ANSVSA şi deține un cod de exploatație,
- deține autorizație sanitară veterinară pentru întreaga exploatație cu cod ANSVSA,
- se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice subpachetelor pentru care aplică pe întreaga perioadă a angajamentului.

Efectivele de animale eligibile:

- numărul maxim de cicluri de producție eligibile în cadrul Intervenției *Bunăstarea animalelor* pentru categoria porc gras (de la intrarea în categorie) este de 3,2 cicluri de producție pe an.
- pentru categoria animale de reproducție femele (scrofițe și scroafe) este eligibil efectivul mediu anual.

În categoriile de animale neeligibile se încadrează:

- animale care nu au intrat în categorie (ex. vieri),
- porcii grași a căror populare/intrare în exploatație s-a realizat după intrarea în categorie (la o greutate medie de peste 30 kg/cap - rezultată din documentele de livrare),
- porci grași livrați la o greutate medie de sub 96 de kg/cap (rezultată din documentele de livrare),
- animalele reformă, cele sacrificate de necesitate și mortalitățile,
- numărul de animale care depășește capacitatea maximă anuală a exploatației.

Exploatațiile comerciale din sectorul de creștere a păsărilor autorizate sanitar veterinar, care își asumă voluntar angajamente în favoarea bunăstării animalelor sunt eligibile în cadrul acestui subpachet al Intervenției *Bunăstarea animalelor*.

Condiții de eligibilitate

Plățile pentru bunăstarea păsărilor pot fi acordate în cadrul subpachetului dacă beneficiarul:

- deține autorizație sanitară veterinară pentru întreaga exploatație,
- se angajează să respecte cerințele de bază relevante și cerințele specifice subpachetelor pentru care aplică pe întreaga perioadă a angajamentului.

Efective de păsări eligibile:

- numărul maxim de cicluri de producție eligibile în cadrul Intervenției - Bunăstarea animalelor pentru categoria pui de carne este de 6,5 cicluri de producție pe an şi pentru categoria pui de curcă este de 3,7 cicluri de producție pe an,
- pentru categoriile găini ouătoare și găini de reproducție rase grele este eligibil efectivul mediu anual.

În consecință, pentru categoriile pentru care eligibilitatea vizează un număr maxim de cicluri de producție pe an, pentru a fi considerat eligibil, durata unei ciclu de producție trebuie să fie de minim 90% din perioada de referință a unui ciclu de referință (luată în calcul în metodologia de calcul a plăților compensatorii), iar vârsta minimă de la care animalele sunt eligibile este de 35 zile pentru categoria pui de carne și 71 zile pentru categoria pui de curcă.

În categoriile de păsări neeligibile se încadrează:

- păsările care nu au intrat în categorie (ex. pui zburați, tineret de înlocuire, cocoși de reproducție, etc.),
- păsările care nu au stat în exploatație perioada minimă de eligibilitate a ciclului de producție,
- păsările reformă, cele sacrificate de necesitate și mortalitățile,
- numărul de păsări care depășește capacitatea maximă anuală a exploatației, inclusiv răririle (necesare pentru asigurarea densității pe întreaga perioadă a ciclului de producție).

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

Vor fi implementate angajamente care vizează:

Pachetul a) Plăţi în favoarea bunăstării porcinelor (plățile se acordă pentru porci grași și animale de reproducție – femele (scrofițe și scroafe):

Subpachet 1a - creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal

Angajamentul constă în scăderea densității la porcii grași și animale de reproducție - femele (scrofițe și scroafe) prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale din boxe astfel încât spațiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puțin 15%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, iar suprafața de pardoseală alocată pentru fiecare categorie de porci să fie:

Porc gras:

- 0,6325 mp – pentru porci cu o greutate vie între 50-85 kg,
- 0,7475 mp – pentru porci cu o greutate vie între 85-110 kg,
- 1,15 mp – pentru porci cu o greutate vie peste 110 kg.

Animale de reproducție - femele:

- 1,886 mp – pentru scrofițe ținute în grup,
- 2,5875 mp – pentru scroafe ținute în grup.

Alte cerințe:

- păstrarea evidențelor pentru a fi prezentate autorității de control, privind numărul maxim de animale distribuite pe suprafața respectivă, numărul de animale introduse la fiecare repopulare și mortalitățile,
- menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea,
- acest tip de angajament se va aplica obligatoriu împreună cu angajamentul 2a-reducerea pulberilor cu 30% și a concentrației de amoniac cu 15% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat sau cu subpachetul 3a- îmbunătățirea zonei de odihnă.

Subpachet 2a - reducerea pulberilor cu 30% și a concentrației de amoniac cu 15% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Angajamentul constă în:

- monitorizarea zilnică cu echipamente specializate de măsurare și control a calității aerului (a pulberilor) de către beneficiar şi un buletin de analiză pe an în urma monitorizării de către entități independente, pentru ca pulberile să nu depășească maximum 10,5 mg/mc în adăpost;
- măsurarea valorii amoniacului la nivelul nasului animalului o data pe lună și înregistrarea acestor valorii într-un registru, pentru ca amoniacul să nu depășească maximum 22,1 ppm.

Alte cerințe:

- beneficiarii au obligația de a ține evidența tuturor măsurătorilor efectuate prin înregistrarea acestora într-un registru și de a păstra dovezile care să demonstreze că au fost atinse condițiile superioare de bunăstare;
- acest tip de angajament se va aplica obligatoriu împreună cu angajamentul 1a- creșterea cu cel puţin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal.

Subpachet 3a - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

Angajamentul constă în:

- menținerea zonei de odihnă în permanență uscată astfel încât să asigure confortul animalelor prin aplicări suplimentare de materiale absorbante corespunzătoare pentru așternut (materiale higroscopice) în zona de odihnă
- în primele șapte zile de la populare materialele se aplică zilnic, iar apoi de două ori /săptămână. Aceste aplicări de material higroscopic se vor efectua pe toată suprafața boxei.

Alte cerințe:

- beneficiarii au obligația de a ține registre cu privire la data, cantitatea şi locul în care au fost utilizate materialele absorbante.
- acest tip de angajament se va aplica obligatoriu împreună cu angajamentul 1a- creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal.

Cele 3 tipuri de angajamente de bunăstare disponibile pentru suine vor fi aplicate printr-o combinație de minim două subpachete, fiind obligatorie aplicarea subpachetul 1a - creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal.

Pachetul b) Plăți în favoarea bunăstării păsărilor (plățile se acordă pentru pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție din rase grele și pui de curcă):

Subpachet 1b - reducerea densității păsărilor cu 15 % față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii privind suprafața minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

Angajamentul constă în:

- scăderea densității la păsări prin extragerea (eliminarea) unui număr suficient de animale, astfel încât spațiul alocat disponibil fiecărui animal rămas să crească cu cel puţin 15%, față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii, astfel:

1. pui de carne – 28,69 kg/mp, 33,91 kg/mp sau 36,52 kg/mp (în funcție de densitatea practicată de crescătorii de păsări în condiții minime),
2. găini ouătoare – 1.278 cmp/cap în sistem alternativ, 862 cmp/cap în sistem cuști îmbunătățite,
3. găini reproducție rase grele – 21,74 kg/mp,
4. pui de curcă – masculi – 47,83 kg/mp şi femele – 43,48 kg/mp,

Alte cerințe:

1. documentul care precizează densitatea practicată de crescătorii de păsări la cerințe minime şi păstrarea evidențelor pentru a fi prezentate autorității de control privind numărul maxim de păsări distribuite pe suprafața respectivă, numărul de păsări introduse la fiecare repopulare şi mortalităţile,
2. menținerea parametrilor de ventilație corespunzători populării halei la nivelul cerinței minime de bunăstare privind densitatea,
3. acest tip de angajament se va aplica obligatoriu împreună cu angajamentul 2b-reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat.

Subpachet 2b - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Angajamentul constă în monitorizarea zilnică de către beneficiar a nivelului noxelor pentru ca acestea să nu depășească următoarele valori:

1. maximum 14 ppm amoniac (NH3),
2. maximum 2100 ppm CO2,

Alte cerințe:

Beneficiarii au obligația de a ține evidența tuturor măsurătorilor efectuate prin înregistrarea zilnică a acestora într-un registru și de a păstra dovezile care să demonstreze că au fost atinse condițiile îmbunătățite.

Cele 2 tipuri de angajamente de bunăstare a păsărilor vor fi aplicate numai împreună (1b cu 2b).

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere
SMR10	Directiva 2008/120/CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime de protecție a porcilor: articolele 3 și 4
SMR11	Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă: articolul 4

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

- standarde minime pentru protecția porcinelor (Ordinul ANSVSA nr. 202/2006);
- standarde de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploatațiile comerciale (Ordinul ANSVSA nr. 129/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de monitorizare și Ordinul ANSVSA nr. 86/2022);
- norme sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă(Ordinul ANSVSA nr. 75/2005);
- standarde minime privind protecția păsărilor în fermă şi în timpul transportului (Ordinul ANSVSA nr. 63/2012);
- standarde minime pentru protecția găinilor ouătoare (Ordinul ANSVSA nr. 136/2006, cu modificările și completările ulterioare);
- norme sanitare veterinare privind înregistrarea exploatațiilor care dețin găini ouătoare (Ordinul ANSVSA nr. 73/2005);
- norme sanitare privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne (Ordinul ANSVSA nr. 30/2010);
- condițiile de biosecuritate aplicate în exploatațiile comerciale de păsări, precum și condițiile privind mișcarea păsărilor vii și a subproduselor de la acestea (Ordin ANSVSA nr. 21/2018).

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

Pachetul a) Plăți în favoarea bunăstării porcinelor (plățile se acordă pentru porci graşi şi animale de reproducție – femele (scrofițe și scroafe):

Subpachet 1a - creșterea cu cel puțin 15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal

SMR10:

1. Toate exploatațiile de porcine trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

a) suprafaţa liberă de pardoseală disponibilă pentru fiecare purcel înțărcat sau purcel în creștere, ținut în grup, cu excepția scrofițelor după montă şi a scroafelor, trebuie să fie de cel puţin:

(i) 0,15 m^2 - pentru purceii cu o greutate vie de până la 10 kg;

(ii) 0,20 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie cuprinsă între 10 şi 20 kg;

(iii) 0,30 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie cuprinsă între 20 şi 30 kg;

(iv) 0,40 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie cuprinsă între 30 şi 50 kg;

(v) 0,55 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie cuprinsă între 50 şi 85 kg;

(vi) 0,65 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie cuprinsă între 85 şi 110 kg;

(vii) 1,00 m^2 - pentru porcii cu o greutate vie mai mare de 110 kg;

b) suprafaţa liberă totală de pardoseală disponibilă pentru fiecare scrofiță după montă, precum şi pentru fiecare scroafă, atunci când scrofițele şi/sau scroafele sunt ţinute în grup, trebuie să fie de cel puţin 1,64 m^2, respectiv 2,25 m^2. Atunci când aceste animale sunt ținute în grupuri mai mici de 6 indivizi, suprafața liberă de pardoseală trebuie să fie mărită cu 10%. Atunci când aceste animale sunt ținute în grupuri de 40 sau mai mulți indivizi, suprafața liberă de pardoseală poate fi redusă cu 10%.

Suprafață de pardoseală disponibilă **baseline:**

- **porci cu o greutate vie între 50-85 kg - 0,55 mp**
- porci cu o greutate vie între 85-110 kg - 0,65 mp
- porci cu o greutate vie peste 110 kg - 1 mp
- scrofițe şi scroafe ținute în grup - 1,64 mp, respectiv 2,25 mp

Baza legală:

- **Ordinul ANSVSA nr. 202/2006 care transpune Directiva UE 2008/120/EC**

Subpachet 2a - reducerea pulberilor cu 30% și a concentrației de amoniac cu 15% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

SMR11:

Adăposturi şi cazare

- Circulaţia aerului, nivelul de pulberi, temperatura, umiditatea relativă a aerului şi concentrația gazelor trebuie menținute în limite care să nu fie dăunătoare animalelor.

Nivelul noxelor din adăpost baseline:

- max. 15 mg/mc pulberi
- max. 26 ppm amoniac(NH_3)

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 129/2017 pentru aprobarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploatațiile comerciale.
- Ordinul ANSVSA nr. 86/2022 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de monitorizare a standardelor de microclimat, în vederea asigurării statusului minim de bunăstare a porcinelor din exploatațiile comerciale, aprobate prin Ordinul ANSVSA nr. 129/2017

Subpachet 3a - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă.

SMR10:

Condiții generale de creștere a porcilor:

Adăposturile pentru porci trebuie construite astfel încât să permită animalelor:

a) să aibă acces la o zonă de odihnă confortabilă din punct de vedere fizic şi termic, drenată şi curățată corespunzător şi care să permită tuturor animalelor să se odihnească în același timp;

Baseline:

• Adăposturile pentru porci trebuie construite astfel încât să permită animalelor să aibă acces la o zonă de odihnă confortabilă din punct de vedere fizic şi termic, drenată şi curăţată corespunzător şi care să permită tuturor animalelor să se odihnească în acelaşi timp.

• Pentru aceasta se utilizează materiale higroscopice prin aplicarea în primele 7 zile de la popularea fiecărui ciclu de producție și într-o cantitate redusă (50g material higroscopic/m2) pentru porcul gras (numărul de administrări este de 7 aplicări x 3,2 cicluri/an = 22,4 aplicări/an) iar în cazul scrofițelor și scroafelor se utilizează minim 50g material absorbant/ m2 aplicat cu o zi înaintea populării și încă 10 zile după ce acestea se întorc în boxa în care sunt cazate în grup (nr de administrări/an = 11 aplicări x 2,3 fătări/an = 25,3 aplicări/ an).

Baza legală:

• Ordinul ANSVSA nr. 202/2006 care transpune Directiva UE 2008/120/EC

Pachetul b) Plăți în favoarea bunăstării păsărilor (plățile se acordă pentru pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție din rase grele și pui de curcă):

Subpachet 1b - reducerea densității păsărilor cu 15 % față de densitatea rezultată din aplicarea cerințelor minime obligatorii privind suprafața minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

SMR11:

Libertatea de mișcare

- Libertatea de mișcare a unui animal, având în vedere specia acestuia şi în conformitate cu experiența acumulată şi cu cunoștințele științifice, nu trebuie să fie îngrădită de o asemenea manieră încât să i se cauzeze acestuia suferințe sau vătămări inutile.

Suprafaţă disponibilă pui de carne baseline:

- situaţia I: 33 kg/mp
- situaţia II: 39 kg/mp
- situaţia III: 42 kg/mp

Suprafață disponibilă găini ouătoare **baseline**:

- 9 găini ouătoare/mp în sistem alternativ
- 750 cmp/cap - sistem cuști îmbunătățite

Suprafață disponibilă găini reproducție rase grele **baseline**:

- 25 kg/mp

Suprafaţă disponibilă pui de curcă **baseline**:

- masculi - 55 kg/mp
- femele - 50 kg/mp

Baza legală:

- Ordinul ANSVSA nr. 30/2010 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind stabilirea normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne
- Ordinul ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecția găinilor ouătoare, cu modificările și completările ulterioare
- Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește standardele minime privind protecția păsărilor în fermă și în timpul transportului.

Subpachet 2b - reducerea noxelor cu 30 % față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

SMR11:

Adăposturi şi cazare

- Circulația aerului, nivelul de pulberi, temperatura, umiditatea relativă a aerului şi concentrația gazelor trebuie menținute în limite care să nu fie dăunătoare animalelor

Nivelul noxelor din adăpost baseline:

• 20 ppm amoniac (NH_3)

• 3000 ppm dioxid de carbon (CO_2)

Baza legală:

• Ordinul ANSVSA nr. 63 din 10 octombrie 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește standardele minime privind protecția păsărilor în fermă și în timpul transportului.

7 Forma şi rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Plata compensatorie reprezintă 100% sprijin public nerambursabil.

Plăţile compensatorii propuse se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an:

Pachetul a) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării porcinelor

Coeficient conversie in UVM, conform anexei I din Regulamentul (CE) nr. 1091/2018:
1. porci grași = 0,3
2. animale de reproducție – femele (scroafe, scrofițe) = 0,5

Suma acordată pentru acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderii de venituri datorate aplicării măsurilor de bunăstare a animalelor:
1. porci grași – plata (euro) / UVM / ciclu
2. animale de reproducție (scroafe, scrofițe) – plata (euro) / UVM / an

Pachetul a) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării porcinelor		
Subpachet	Porci graşi	Animale de reproducție - femele
	euro / UVM / ciclu	
Subpachetul 1 a) – Creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal.	28,05	149,50
Subpachetul 2 a) – Reducerea pulberilor cu 30% și a concentrației de amoniac cu 15% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat	11,99	79,69
Subpachetul 3 a) – Îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă	3,73	21,75

Pachetul b) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării păsărilor

Coeficient conversie in UVM, conform anexei I din Regulamentul (CE) nr. 1091/2018:
1. Pui de carne = 0,007
2. Pui de curcă = 0,03
3. Găini ouătoare = 0,014
4. Găini de reproducţie rase grele = 0,014

Suma acordată pentru acoperirea costurilor suplimentare şi a pierderii de venituri datorate aplicării măsurilor de bunăstare a animalelor:
1. Pui de carne și Pui de curcă – plata (euro)/UVM/ciclu
2. Găini ouătoare și Găini de reproducţie rase grele – plata (euro)/UVM/an

Pachetul b) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării păsărilor				
Subpachet	Pui de carne	Pui de curcă	Găini ouătoare	Găini de reproducţie rase grele
	euro / UVM / ciclu			
Subpachetul 1 b) - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de	19,62	30,13	119,32	176,11

densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări				
Subpachetul 2 b) – reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat	6,09	4,73	13,80	32,36

Cuantumul plăților compensatorii diferă de la un subpachet la altul în funcție de elementele luate în calcul pentru costurile suplimentare și pierderile de venit pentru fiecare categorie de animale în parte. Detalierea modalității de calcul este prevăzută în metodologia de calcul a plăților compensatorii.

Metoda de calcul

Caracterul adecvat și acuratețea calculelor din cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii a fost certificată de către un organism independent conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE)2021/2115 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC), respectiv de către Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală prin adresa nr. 314/15.12.2021.

Pachetul a) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării porcinelor

Subpachet 1a) - creşterea cu cel puţin 15% a spaţiului alocat disponibil fiecărui animal

Pierderile de venit prin reducerea numărului de animale se datorează scăderii cu 15%, a producţiei totale valorificate de porci graşi, purcei (în cazul scroafelor şi scrofiţelor pentru reproducţie). Economiile realizate în cadrul acestui subpachet provin din reducerea consumului de furaje, din achiziția unui număr mai mic de purcei pentru ambele categorii, reducerea consumului cu medicamentele, reducerea cantității de material absorbant administrat pe pardoseală și din reducerea costurilor cu utilitățile (costul cu energia electrică pentru furajarea porcilor, costul cu alimentarea cu apă, costul cu transportul și împrăștierea dejecțiilor, iar în cazul animalelor de reproducție femele au fost luate în calcul și economia cu furajul și medicamentele pentru purceii neprodușI).

Din motivele expuse la subpachetul 2a), în cazul aplicării independente a subpachetelor 1a) din valoarea plăţii rezultată pentru subpachetul de densitate a fost dedusă o sumă echivalentă cu economia estimată pentru consumul de energie utilizată pentru ventilaţie:

· 4,5% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 2a se deduce din plata calculată pentru 1a.

La animalele de reproducție femele la subpachetele de creștere cu cel puțin15% a spațiului alocat disponibil fiecărui animal, plata acoperă 66% din valoarea plății rezultată din metodologia de calcul.

Subpachet 2a) - reducerea pulberilor cu 30% și a concentrației de amoniac cu 15% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea în limite optime a parametrilor de microclimat

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu consumul suplimentar de energie electrică, creşterea cheltuielilor ca urmare a monitorizării noxelor din hale (prin efectuarea a minim 1 analiză pe an de către laboratoare independente).

Totuşi, în cazul aplicării acestui subpachet împreună cu unul din subpachetele de reducere a densităţii, efortul estimat a se realiza pentru atingerea indicatorului superior de bunăstare este mai redus decât în cazul aplicării independente, pe fondul faptului că consumul suplimentar de energie cu ventilaţia reprezintă un cost variabil, fiind influenţat şi de numărul de animale, pe lângă ceilalţi factori (tipul de

aşternut şi tipul de podea din hale, umiditate, viteza curenţilor de aer, condiţiile de mediu locale, etc.). Nu există o relaţie de proporţionalitate liniară între numărul de animale şi nivelul pulberilor și al concentrației de amoniac din hale.

Cu scopul evitării supracompensării beneficiarilor care vor aplica acest subpachet, în funcţie de subpachetul de densitate care se aplică, se propune o reducere a nivelului plăţii pentru subpachetul 2a) de 4,5% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 1a).

Subpachet 3a) - îmbunătățirea condițiilor zonei de odihnă

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu achiziționarea materialelor higroscopice ca urmare a utilizării acestora pe întreaga suprafaţă a boxei și cu frecvenţă crescută.

Pachetul b) privind acordarea plăţilor în favoarea bunăstării păsărilor

Subpachet 1b) - reducerea densităţii păsărilor cu 15% faţă de densitatea rezultată din aplicarea cerinţelor minime obligatorii privind suprafaţa minimă alocată pentru fiecare categorie de păsări

Pierderile de venit prin reducerea numărului de păsări se datorează scăderii cu 15%, a producției totale valorificate de pui de carne, găini ouătoare, găini de reproducție rase grele și pui de curcă. Economiile realizate în cadrul acestui subpachet provin din reducerea consumului de furaje, achiziția de material biologic mai puțin, din reducerea costurilor cu acțiunile sanitar-veterinare și din reducerea costurilor cu utilitățile (costul cu energia electrică pentru furajarea păsărilor, costul cu alimentarea cu apă, costul cu evacuarea și transportul dejecțiilor) în urma creşterii unui număr redus de păsări.

Din motivele expuse la subpachetul 2b), în cazul aplicării independente a subpachetului 1b), din valoarea plății rezultată pentru subpachetele de densitate a fost dedusă o sumă echivalentă cu economia estimată pentru consumul de energie utilizată pentru ventilaţie:

· 7,5% din plata integrală rezultată pentru subpachetul 2b se deduce din plata calculată pentru 1b.

Subpachet 2b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea in limite optime a parametrilor de microclimat

Cheltuielile suplimentare realizate ca urmare a aplicării subpachetului provin din creşterea cheltuielilor cu consumul suplimentar de energie electrică şi din creşterea cheltuielilor ca urmare a schimbării cu frecvenţă crescută a filtrelor de aer pentru reducerea noxelor. Având în vedere obligativitatea accesării mai multor subpachete simultan, acest subpachet se poate aplica numai împreună cu unul cu subpachetele de reducere a densităţii.

Astfel, efortul estimat a se realiza pentru atingerea indicatorului superior de bunăstare este mai redus decât în cazul aplicării independente (scenariu luat în calcul de metodologia de calcul, pe fondul faptului că consumul suplimentar de energie cu ventilaţia reprezintă un cost variabil, fiind influenţat şi de numărul de animale, pe lângă alţi factori (umiditate, temperatură, viteza curenţilor de aer, etc.). Nici în cazul păsărilor nu există o relaţie de proporţionalitate liniară între numărul de animale şi nivelul NH_3 şi CO_2 din hale.

Cu scopul evitării supracompensării beneficiarilor care vor aplica acest subpachet, , se propune o reducere a nivelului plăţii pentru subpachetul 2b) de 7,5% în cazul aplicării împreună cu subpachetul 1b).

La toate categoriile de păsări la subpachetul 2b) - reducerea noxelor cu 30% față de nivelul minim obligatoriu prin menținerea in limite optime a parametrilor de microclimat, plata acoperă 67% din valoarea plății rezultată din metodologia de calcul.

Explicații suplimentare

Costuri neeligible:

Costurile standard nu includ costuri tranzacţionale şi investiţionale, acestea nefiind eligibile în cadrul acestei intervenții.

Cheltuielile cu medicamentele, vaccinările și alte practici care conduc la creșterea beneficiului economic pentru fermierul aflat sub angajament privind bunăstarea animalelor nu sunt eligibile.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Beneficiarii intervenției trebuie să respecte la nivelul întregii exploatații agricole condiționalitățile stabilite în temeiul Regulamentului (UE) nr. 2021/2115 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și prevăzute în legislația națională.

Cerințele de bază și cerințele specifice se aplică la nivelul întregii exploatații cu angajamente de bunăstare a animalelor.

Care este durata contractelor?

Durata angajamentului de asigurare a condițiilor superioare de bunăstare a animalelor este de 1 an.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma şi rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 06 - 01 - Plată medie pe UVM - Porc - animale reproducție	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu
DR 06 - 02 - Plată medie pe UVM - Porc - porc gras	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu
DR 06 - 03 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini reproducție	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu
DR 06 - 04 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini outoare	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu
DR 06 - 05 - Plată medie pe UVM - Pasare - pui de carne	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu
DR 06 - 06 - Plată medie pe UVM - Pasăre - pui de curcă	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.43; R.44	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 06 - 01 - Plată medie pe UVM - Porc - animale reproducție

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an.

DR 06 - 02 - Plată medie pe UVM - Porc - porc gras

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an.

DR 06 - 03 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini reproducție

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an.

DR 06 - 04 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini outoare

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an.

DR 06 - 05 - Plată medie pe UVM - Pasare - pui de carne

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de producție sau pe an.

DR 06 - 06 - Plată medie pe UVM - Pasăre - pui de curcă

Plățile compensatorii reprezintă 100% sprijin public nerambursabil și se acordă pe UVM pentru fiecare subpachet și categorie de animale pe ciclu de

producție sau pe an.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 06 - 01 - Plată medie pe UVM - Porc - animale reproducție (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		194,90	194,90	194,90	194,90	194,90		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		250,94	250,94	250,94	250,94	250,94		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		73.957,00	73.957,00	73.957,00	73.957,00	73.957,00		**Suma:** 369.785,00 **Max.:** 73.957,00
DR 06 - 02 - Plată medie pe UVM - Porc - porc gras (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		40,10	40,10	40,10	40,10	40,10		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		43,77	43,77	43,77	44,33	43,77		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00		**Suma:** 6.930.480,00 **Max.:** 1.386.096,00
DR 06 - 03 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini reproducție (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		203,00	203,00	203,00	203,00	203,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		208,47	208,47	208,47	208,47	208,47		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		16.253,00	16.253,00	16.253,00	16.253,00	16.253,00		**Suma:** 81.265,00 **Max.:** 16.253,00

DR 06 - 04 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini outoare (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		123,30	123,30	123,30	123,30	123,30		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		133,12	133,12	133,12	133,12	133,12		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		117.055,00	117.055,00	117.055,00	117.055,00	117.055,00		**Suma:** 585.275,00 **Max.:** 117.055,00
DR 06 - 05 - Plată medie pe UVM - Pasare - pui de carne (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		23,00	23,00	23,00	23,00	23,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		25,71	25,71	25,71	25,71	25,71		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00		**Suma:** 11.242.895,00 **Max.:** 2.248.579,00
DR 06 - 06 - Plată medie pe UVM - Pasăre - pui de curcă (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		33,90	33,90	33,90	33,90	33,90		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		34,86	34,86	34,86	34,86	34,86		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		46.976,00	46.976,00	46.976,00	46.976,00	46.976,00		**Suma:** 234.880,00 **Max.:** 46.976,00
TOTAL	O.18 (unitate: Unități vită mare)		3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00		**Suma:** 19.444.580,00 **Max.:** 3.888.916,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00		736.250.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.478,00		624.527.386,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-07 - Silvo-mediu și climă

Cod de intervenție (SM)	DR-07
Denumire intervenție	Silvo-mediu și climă
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Sprijinul acordat prin intervenția *Silvo-mediu şi climă* are în vedere completarea măsurilor de conservare a biodiversității și a resurselor de sol pe terenuri forestiere din Fondul Forestier Național (FFN) aplicate prin sistemul actual de reglementare a gestionării pădurilor în România, prin promovarea de angajamente voluntare care să conducă la consolidarea gestionării durabile a terenurilor forestiere, contribuind suplimentar la conservarea și creșterea biodiversității, reducerea eroziunii solului, precum și la eforturile de combatere a schimbărilor climatice. Biodiversitatea specifică pădurilor reprezintă o componentă importantă a biodiversității în România. Din cele 106 habitate specifice de pădure descrise în lucrarea *Habitatele din România (Bucureşti, 2005)* circa 73% au o valoare conservativă mare și foarte mare și numai 5% o valoare conservativă redusă.

Asigurarea gestionării durabile a habitatelor forestiere din componența FFN se realizează prin implementarea prevederilor amenajamentelor silvice. Amenajamentele silvice sunt realizate în baza Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor care au în vedere promovarea a trei principii de gestionare a pădurilor, respectiv principiul continuității, principiul eficacității funcționale și principiul conservării și ameliorării biodiversității. Amenajamentul silvic trebuie să asigure organizarea și conducerea pădurilor spre starea lor de maximă eficacitate polifuncțională, în conformitate cu multiplele obiective ecologice și social-economice ale silviculturii, bazate pe conceptul zonării funcționale și promovarea conceptului sistemic în gospodărirea pădurilor. Suprafața minimă de fond forestier aferentă unei unități de producție/protecție pentru care se elaborează un amenajament silvic este de 100 ha. Beneficiarii vizați de intervenție sunt proprietarii de păduri din FFN din categoria persoanelor fizice și juridice și unităților administrativ teritoriale, precum și asociațiile acestora. În cadrul sub-măsurii similare din PNDR 2014-2020 beneficiarii din categoria asociațiilor de persoane fizice, în principal forme de asociere din categoria composesoratelor și obștilor, acopereau cca. 27% din suprafață angajată.

Furnizarea serviciilor ecosistemice specifice pădurilor este asigurată de zonarea funcțională (încadrarea în grupe funcționale a pădurii). În conformitate cu funcțiile prioritare, potrivit Codului Silvic, pădurile se împart în două grupe funcționale, respectiv Grupa I - Păduri cu funcții speciale de protecție și Grupa II - Păduri cu funcții de producție și protecție.

Pădurile încadrate în Grupa I și Grupa II funcțională sunt la rândul lor clasificate în subgrupe, respectiv categorii funcționale. Pădurile cu funcții speciale de protecție sunt împărțite în 5 subgrupe funcționale, respectiv păduri cu funcții de protecție a solului (cu 11 categorii funcționale), păduri cu funcții de protecție a apelor (cu 8 categorii funcționale), păduri cu funcții de recreere (cu 6 categorii funcționale), păduri de interes științific și de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier (cu 14 categorii funcționale) și păduri cu funcții de protecție contra factorilor climatici şi industriali (cu 12 categorii funcționale). Zonarea funcțională nu poate fi influențată de forma de proprietate în situațiile în care funcțiile protective sunt mai importante decât producția de lemn.

În scopul diferențierii măsurilor de gospodărire și a reglementării lor prin amenajamentele silvice au fost definite 6 tipuri funcționale în care au fost grupate categoriile funcționale din cele două grupe funcționale

(Grupa I și Grupa II) cu grad similar de intensitate a funcțiilor atribuite arboretelor componente. Astfel, în cadrul Tipului I (TI) au fost incluse pădurile cu funcții speciale pentru ocrotirea naturii, pentru care, prin lege, este interzisă orice fel de exploatare de lemn sau de alte produse, fără avizul Academiei Române, în cadrul Tipului II (TII), păduri cu funcții speciale de protecție situate în stațiuni grele sub raport ecologic, precum și arboretele în care nu este posibilă sau admisă recoltarea de masă lemnoasă, impunându-se numai lucrări speciale de conservare. În cadrul Tipurilor III, IV, V și VI au fost încadrate arborete în care sunt permise, după caz, toate tipurile de tratamente silvice.

Întinderea și durata procesului de regenerare a unui arboret depinde de importanța funcțiilor de protecție atribuite acelui arboret. Există o gamă largă de tratamente silvice posibil de aplicat, intensitatea intervenției în cadrul fiecărui tratament fiind diferită, cu intensitatea cea mai redusa la lucrările speciale conservare, urmate de cele care promovează regenerarea naturala pană la tratamentul tăierilor rase în suprafață de maxim 3 ha, admis pentru rășinoase și plop euramerican, respectiv tăierile în crâng la salcâm și zăvoaie.

Arborii pot fi recoltați sub formă de produse principale (se aplică tăieri al căror scop este regenerarea pădurii), produse secundare (când se aplică operațiuni culturale, în prime două treimi ale ciclului de viață), igienă (arborii uscați sau atacați de insecte, dar în limita a 1 m3/an/ha, în aceeași unitate amenajistică), produse accidentale II (similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m3/an/ha, în păduri cu vârste mai mici de 60 ani), accidentale I (similar celor de igienă, dar cu volume mai mari de 1 m3/an/ha, în păduri cu vârste mai mari de 60 ani).

Deși gestionarea durabilă a FFN este asigurată prin cadrul de administrare creat în România, respectiv zonarea funcțională a pădurilor și administrarea acestora prin ocoale silvice în baza amenajamentelor silvice, caracterul intensiv al lucrărilor silvotehnice aplicate, reflectat prin numărul mare de intervenții, creează premiza afectării mediului natural al pădurii, contribuind la afectarea diversității biologice, eroziunea solului, creșterea emisiilor de GES etc.

Sprijinul acordat prin intervenția de silvo-mediu și climă are în vedere promovarea de angajamente voluntare care depășesc cerințele obligatorii relevante prevăzute în cadrul legislației naționale în domeniul gestionării pădurilor și prevederile amenajamentelor silvice, cu scopul, în principal, de a reduce numărul de intervenții silvotehnice în pădure și de a promova aplicarea de tehnologii de exploatare a lemnului cu impact redus asupra solului (silvicultură cu impact redus).

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, se urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere. De asemenea, prin menținerea lemnului mort în pădure (arbori uscați, dar nedoborâți) pentru a se descompune lent, în detrimentul valorificării economice, se urmărește păstrarea unei mari varietăți de insecte xilofage (care se hrănesc cu lemn), care la rândul lor vor contribui la menținerea în pădure a unei populații stabile de păsări insectivore. Totodată, prin menținerea unei consistențe crescute a arboretelor, capacitatea pădurii de a contribui la reducerea concentrației de GES din atmosferă prin sechestrarea carbonului și adaptare la efectele schimbărilor climatice, precum și la creșterea retenției scurgerilor de suprafață (în cazul viiturilor) va fi îmbunătățită.

Intervenția va contribui, de asemenea, la protejarea resurselor de sol forestier, prin promovarea de tehnologii extensive de exploatare a lemnului cu impact redus al solului, respectiv utilizarea de atelaje în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, care în prezent sunt aplicate la scară largă. De asemenea, în arboretele tinere în care se execută lucrări de rărituri, folosirea atelajelor în faza de scos-apropiat, reduce frecvența și gravitatea rănirii arborilor rămași, afectând astfel calitatea arborilor de viitor.

Măsurile suplimentare de conservarea a biodiversității promovate prin această intervenție vor contribui, totodată, la atingerea obiectivelor în zonele Natura 2000 care se vor suprapune cu zonele aflate sub angajament. Cca. 55% din suprafețele aflate sub angajament în cadrul sub-măsurii similare din PNDR 2014-2020 erau situate în zone Natura 2000.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale şi obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin

reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
16	Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice	Grad mediu	Da
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.30 Ponderea terenurilor forestiere în cadrul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice
R.33 Ponderea suprafeței totale a rețelei Natura 2000 în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea obiectivelor specifice

Prin protejarea resurselor de sol, sprijinul acordat va contribui și la reducerea emisiilor de GES provenite din solul forestier, adaptarea la efectele schimbărilor climatice și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei.

Prin promovarea utilizării atelajelor în lucrările de rărituri, în detrimentul lucrărilor mecanizate, sprijinul are în vedere reducerea eroziunii solului, cu efecte asupra menținerii calității acestuia, precum și asupra reducerii scurgerilor de suprafață, inclusiv în cazuri extreme de formare a torenților și viiturilor.

Reducerea intervențiilor silviculturale, precum și utilizarea de tehnologii de exploatare forestiere care să contribuie la reducerea eroziunii solului, vor contribui și la protejarea resurselor de apă, prin reducerea scurgerilor de suprafață și creșterea retenției apei în coronamentul arborilor și sol.

Prin asigurarea unor zone de liniște și reducerea periodicității intervențiilor silvotehnice în afara acestor zone, intervenția urmărește în principal asigurarea condițiilor optime de cuibărit, adăpost şi hrănire pentru dezvoltarea faunei specifice ecosistemelor forestiere, contribuind în acest fel la conservarea biodiversității, inclusiv pe suprafețele angajate situate în ariile naturale protejate. Activitățile forestiere care au ca rezultat perturbarea faunei sălbatice vor fi astfel limitate, asigurându-se condițiile necesare conservării elementelor de biodiversitate pe întregul lanț trofic (fluturi, insecte, în special insecte xilofage, păsări, mamifere mici și mari etc.).

Conținutului intervenției

Plățile de silvo-mediu și climă vor fi acordate proprietarilor de terenuri forestiere din FFN sau asociațiilor acestora care își asumă în mod voluntar angajamente de silvo-mediu și climă.

Angajamentele încheiate acoperă o perioadă de 5 ani.

Angajamentele de silvo-mediu și climă cuprind doar acele cerințe care depășesc cerințele obligatorii

relevante prevăzute de legislația națională în domeniul silvic sau dreptul intern relevant.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul prevalării funcțiilor de protecție: se va acorda prioritate aplicațiilor pentru care indicatorul ”ponderea pădurilor situate în tipul funcțional T II în total suprafață angajată” este mai mare;
- Principiul zonelor prioritare: se va acorda prioritate pădurilor situate în zone cu înaltă valoare naturală și care asigură servicii ecosistemice critice pentru protecția solului, a apei și a biodiversității (prioritizarea grupelor și subgrupelor funcționale);
- Principiul proprietății: se va acorda prioritate solicitărilor depuse de proprietarii de pădure persoane fizice sau asociații ale acestora.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai buna utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii eligibili:

• Proprietarii de terenuri din FFN, care pot fi:

- proprietate privată a persoanelor fizice și juridice
- proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale
- proprietate privată a unităților administrativ-teritoriale

• Asociații ale proprietarilor de terenuri prevăzuți anterior.

Condiții de eligibilitate:

Suprafața eligibilă:

- Suprafața de teren forestier care face obiectul angajamentului este localizată pe teritoriul României și este inclusă în FFN,
- Fac obiectul aplicării intervenției terenurile acoperite cu păduri și terenuri destinate împăduririi sau reîmpăduririi, cu excepția suprafețelor încadrate în tipul I funcțional (T I), cu condiția ca terenurile destinate împăduririi sau reîmpăduririi să nu reprezinte mai mult de 15% din suprafața angajată,
- Suprafața minimă pentru care se încheie angajamentul este de cel puțin 100 ha,
- Suprafețele care fac obiectul angajamentului trebuie identificate în format electronic,
- Suprafața trebuie să facă parte dintr-un amenajament silvic în vigoare (amenajamentul se consideră a fi în vigoare după ce a fost avizat procesul verbal al conferinței a II-a de amenajare).

Alte condiții de eligibilitate:

- Beneficiarul se angajează să mențină angajamentul de silvo-mediu și climă pentru o perioadă de 5 ani,
- Beneficiarul trebuie sa dețină contract de administrare/ prestări servicii silvice cu un ocol silvic autorizat,
- Beneficiarul trebuie să participe cu toată suprafața eligibilă deținută de acesta într-o unitate de producție și/sau protecție la momentul depunerii aplicației de accesare a intervenției.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Cerințele specifice pachetelor propuse în cadrul intervenției sunt următoarele:

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște

1. Fiecare solicitant al sprijinului financiar delimitează zone de liniște compacte care să acopere cel puțin 20% din totalul suprafeței eligibile angajate, delimitate prin limite parcelare/subparcelare. În situația în

care solicitantul deține în proprietate terenuri forestiere situate în mai multe UP (administrate de același ocol silvic sau de ocoale silvice diferite), procentul de minimum 20% se va asigura la nivelul fiecărei UP. Fiecare zonă de liniște compactă din cadrul unei U.P. nu poate avea o suprafață mai mică de 20 ha.

În cadrul zonelor de liniște, pentru perioada de angajament, vor fi permise doar lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje și curățiri, precum și lucrări de reconstrucție ecologică care se continuă din perioada premergătoare angajamentului.

În cazul în care pe perioada de aplicare a angajamentului în cadrul zonei de liniște apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II pe o suprafață mai mică de 50%, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii. În cazul în care suprafața pe care apar fenomene care impun recoltarea de produse accidentale I sau II este de cel putin 50%, angajamentul se încheie fără a fi necesară rambursarea sprijinului primit anterior în cadrul angajamentului.

2. Pe suprafața din angajament care nu face obiectul constituirii zonei de liniște se pot executa lucrările prevăzute de amenajamentul silvic, avându-se în vedere ca pe perioada angajamentului să nu se intervină cu lucrări pe o perioadă mai mare de un an pe aceeași unitate amenajistică, cu excepția cazului în care este necesar să se efectueze lucrări de împădurire, ajutorarea regenerărilor naturale, întreținere a culturilor și a semințișurilor până la realizarea stării de masiv, descopleșiri, degajări, depresaje și curățiri. În situația în care pe suprafața unei unități amenajistice din afara zonei de liniște are loc un fenomen ce impune recoltarea de produse accidentale I sau II, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii.

3. În situația în care pentru suprafața angajată, în afara zonei de liniște, există unități amenajistice încadrate în tipul funcțional TII, pentru care în amenajament sunt prevăzute lucrări speciale de conservare, aceste lucrări se vor aplica, cu excepția recoltării de masă lemnoasă. În situația în care pe suprafața unei unității amenajistice încadrate în tipul funcțional TII din afara zonei de liniște are loc un fenomen ce impune recoltarea de produse accidentale I sau II, lemnul afectat va fi extras în condițiile legii.

Pentru aplicarea pachetului 1 se va avea în vedere ca până la expirarea amenajamentului (sau în cazul în care angajamentul se întinde pe perioada a două amenajamente, până la expirarea celor două amenajamente silvice) volumul rămas de recoltat prin tăieri de conservare pe toată suprafața din angajament să fie egal cu cel puțin cinci posibilități anuale de recoltare a masei lemnoase prin tăieri de conservare prevăzute în amenajamentul/ amenajamentele silvice (cumulate).

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Pachetul 2 poate fi aplicat doar în combinație cu Pachetul 1.

Fiecare solicitant al sprijinului financiar precizează unitățile amenajistice pe care estimează că va efectua rărituri cu atelaje pe toată perioada de angajament. Unitățile amenajistice selectate trebuie să se regăsească în planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri. Suma suprafețelor unităților amenajistice selectate nu poate depăși jumătate din suprafața totală a unităților amenjistice precizate în planul lucrărilor de îngrijire a arboretelor din amenajamentul silvic, în secțiunea rărituri.

Adoptând acest pachet, solicitantul sprijinului se angajează să contracteze sau să efectueze lucrările de colectare a materialului lemnos folosind exclusiv atelaje la operațiile de adunat, scos și apropiat pe suprafața parcursă cu rărituri ce face obiectul angajamentului, până la platforma primara (punct de colectare a materialului lemnos) sau o cale permanentă de transport. Lucrările de colectare trebuie să cuprindă cel puțin operația de adunat și una sau amândouă din operațiile de scos și apropiat. Atelajele vor fi folosite avându-se în vedere ca volumul arborelui mediu colectat să fie de cel mult 0,3 m3.

Beneficiarul se angajează să respecte cerințele specifice pachetelor de silvo-mediu și climă pentru care aplică.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

Fondul forestier național este supus regimului silvic (art.6 alin. (1) din *Codul silvic*). Respectarea regimului silvic este obligatorie pentru toţi deţinătorii de fond forestier (art.17 alin. (1) din *Codul silvic*). Codul silvic, legislația silvică subsecventă, precum și sistemul de norme tehnice silvice, economice şi juridice care alcătuiesc regimul silvic cuprind **cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant**.

Legislație cu relevanță pentru cele două pachete:

Implementarea **pachetului 1** din cadrul intervenției *silvo-mediu și climă* are în vedere renunțarea la recoltarea de lemn din tăieri de igienă și tăieri de conservare pe perioadele și suprafețele specificate de fișa intervenției.

În practica curentă, bazată pe legislația națională, sunt aplicate o serie de lucrări, printre care relevante pentru această intervenție, pachetul 1, sunt:

- Tăieri de igienă, care se prevăd a se executa anual în toate arboretele care nu se vor parcurge cu lucrări de rărituri, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare. Volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1 m3/an/ha.

- Rărituri, care se prevad a se executa cu o periodicitate medie de 5-7 ani. În intervalul dintre intervenții se pot executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale (maxim 1 m3/an/ha).

- Tăieri de conservare, care se execută în arboretele încadrate în TII cu o periodicitate medie de 7-10 ani, iar indicele de recoltare variază în funcție de starea fiecărui arboret, extragerile care depășesc 10% din volumul total al arboretului necesitând o justificare temeinică.

- Taieri de regenerare care se prevăd a fi executate în arboretele încadrate în TIII – TVI funcționale. De regulă se prevăd 1 sau 2 intervenții pe deceniu. În intervalul dintre intervenții se pot executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale.

În cadrul angajamentului cele 4 tipuri de lucrări precizate mai sus sunt interzise pe toată perioada și pe toată suprafața zonei de liniște. În restul suprafeței angajate (până la 80%) sunt interzise toate cele patru tipuri de lucrări pe o perioadă de patru ani, cu excepția tăierilor de conservare care sunt interzise pe toată perioada angajamentului.

Pierderile de venit se referă la volumul de lemn aferent produselor de igienă care nu se recoltează pe o perioadă de cinci ani în zona de liniște și patru ani în restul suprafeței angajate de pe unitățile amenajistice pe care sunt planificate lucrări de rărituri și tăieri de igienă, precum și cel aferent produselor rezultate din tăieri de conservare pe o perioadă de cinci ani pe toată suprafața angajată planificată cu astfel de lucrări.

Pierderea de masă lemnoasă a fost echivalată cu volumele care ar fi putut fi recoltate sub forma celor două tipuri de produse (produse de igienă, aferente lucrărilor de rărituri și tăieri de igienă și produse rezultate din tăierile de conservare) pe perioada angajamentului, iar pierderea cantitativă finală este media pierderilor corespunzătoare.

Pachetul 2 urmărește promovarea practicilor de efectuare a lucrărilor de rărituri cu atelaje în detrimentul mijloacelor mecanizate, care reprezintă practica curentă, urmărindu-se totodată respectarea legislației silvice relevante.

Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant și a practicilor uzuale specifice fiecărei cerințe de management aplicabile intervenției:

Pachetul 1 - Asigurarea de zone de liniște

Angajament:

(a) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de igienă în toate arboretele care nu se vor parcurge cu lucrări de rărituri, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare.

• *Practici uzuale relevante*: În arboretele în care nu sunt planificate prin amenajamentele silvice lucrări de

răriturі, curățiri, tăieri de conservare sau tăieri de regenerare se executa tăieri de igienă (volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1 m3/an/ha).

• *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant*: Amenajamentul silvic prevede pentru fiecare unitate amenajistică lucrările silvice ce se pot executa pe perioada de aplicabilitate a acestuia (5/10 ani). (art.19 din Codul silvic – ”modul de gestionare a fondului forestier național se reglementează prin amenajamente silvice”).

(b) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de igienă executate în arboretele parcurse cu lucrări de răriturі.

• *Practici uzuale relevante*: Lucrările de răriturі se prevăd a se executa cu o periodicitate medie de 5-7 ani. În anii în care nu sunt executate lucrări de răriturі se executa tăieri de igienă pentru valorificarea masei lemnoase aferente eliminării naturale (volumul maxim care se poate recolta cu astfel de lucrări este de 1m3/an/ha).

• *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant*: A se vedea cerințele prezentate la angajamentul (a)

(c) Renunțarea la recoltarea lemnului din tăieri de conservare prevăzute în amenajamentul silvic.

• *Practici uzuale relevante*: Tăierile de conservare se execută în conformitate cu prevederile amenajamentului silvic. În urma aplicării tăierilor de conservare se recoltează, pe perioada de aplicabilitate a amenajamentului, un volum de lemn care, de regulă, nu depășește 10% din volumul total al arboretului.

• *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant*: A se vedea cerințele prezentate la angajamentul (a)

Pachetul 2 - Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din răriturі

Angajament:

(a) Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din răriturі.

• *Practici uzuale relevante*: În practica curentă, lucrările de răriturі se realizează, în mod preponderent, cu mijloace mecanizate.

• *Cerințele obligatorii relevante prevăzute de legea națională a pădurilor sau de dreptul intern relevant*: Amenajamentul silvic prevede pentru fiecare unitate amenajistică lucrările silvice ce se pot executa pe perioada de aplicabilitate a acestuia (5/10 ani). (art.19 din Codul silvic – ”modul de gestionare a fondului forestier național se reglementează prin amenajamente silvice"”. Lucrările de exploatare a masei lemnoase, inclusiv lucrările de răriturі, sunt executate în conformitate cu legislația silvică aplicabilă, în principal Ordinul 1540/2011.

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

NA

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☑ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

• Sprijinul financiar în cadrul acestei intervenții este constituit din costuri standard, calculate pentru fiecare pachet pe baza evaluării costurilor suplimentare şi a pierderilor de venituri, care depășesc nivelul

cerințelor obligatorii relevante, înregistrate de proprietarii de terenuri forestiere în urma asumării angajamentelor voluntare de silvo-mediu și climă.

• Costurile standard calculate pentru intervenția plăți pentru angajamente de silvo-mediu și climă includ costuri tranzacționale aferente elaborării dosarului tehnic și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului (5 ani) a informațiilor/documentelor necesare implementării Pachetului 1.

• Costurile standard calculate pentru această intervenție nu includ costuri investiționale.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din plata compensatorie.

Plățile compensatorii, calculate sub formă de costuri standard, sunt următoarele:

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște: 38 €/an/ha;

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri: 137 €/ha/an (pentru suprafața anuală pentru care se solicită sprijin în cadrul Pachetului 2);

În cazul pădurilor cu suprafețe de peste 500 ha, cuantumul veniturilor asigurate de valorificarea masei lemnoase recoltabile sub formă de produse principale și secundare cresc în mod progresiv, astfel că profitabilitatea exploatației forestiere este, de asemenea, îmbunătățită, apărând astfel riscul unei potențiale supracompensări.

Degresivitatea suportului financiar va fi aplicată pentru suprafețele mai mari de 500 ha, astfel că nivelul plăților va fi ajustat după cum urmează:

- 100 – 500 ha – 100% din valoarea plății
- 500,01 – 1000 ha – 85% din valoarea plății
- 1000,01 – 5000 ha – 65% din valoarea plății
- Peste 5000 ha – 50% din valoarea plății.

Metoda de calcul

Plățile compensatorii sunt calculate sub formă de costuri standard în baza evaluării costurilor suplimentare, pierderilor de venit și a costurilor tranzacționale generate de implementarea angajamentelor de silvo-mediu și climă.

Caracterul adecvat și acuratețea calculelor din cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii este certificată.

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate în cadrul acestei intervenții a fost realizată prin expertiza Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare în Silvicultură Marin Drăcea (ICAS), aceasta fiind similară cu cea realizată de ICAS pentru determinarea costurilor standard aferente sub-măsurii 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvomediu din cadrul PNDR 2014-2020.

Pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște:

Implementarea pachetului 1 din cadrul intervenției *Silvo-mediu și climă* are în vedere renunțarea la recoltarea de lemn din tăieri de igienă și tăieri de conservare pe perioadele și suprafețele specificate de fișa intervenției. Executarea lucrărilor de igienă și a celor de conservare, în conformitate cu cerințele obligatorii relevante, reprezintă practica normală.

Pentru calculul pierderilor de venit în cadrul pachetului 1 s-au utilizat date dintr-un eșantion stratificat de 139 amenajamente silvice, realizate pentru pădurilor din FFN proprietate privată a persoanelor fizice, juridice, fizice indiviză și publică/privată a unităților administrativ teritoriale, reprezentative din punct de vedere silvicultural pentru zonele de câmpie, deal și munte, s-au extras suprafețele cu volumele aferente care urmează a se recolta, pe care au fost planificate *rărituri **(R)**, tăieri de conservare **(TC)*** și *tăieri de igienă **(TI)***.

Cantitățile recoltabile se referă la deceniu, și volumele recoltabile anual s-au estimat ca fiind 1/10 din

volumul recoltabil pe deceniu (respectând principiul egalității recoltelor, stipulat în *Codul Silvic*).

Pierderile de venit se referă la volumul de lemn aferent **produselor de igienă** care nu se recoltează pe perioada și de pe unitățile amenajistice din suprafața angajată.

Pierderea de masă lemnoasă a fost echivalată cu volumele care ar fi putut fi recoltate sub forma celor două tipuri de produse (**produse de igienă**, aferente ***R*** și ***TI*** și **produse** rezultate din ***TC***) pe perioada angajamentului, iar pierderea cantitativă finală este media pierderilor corespunzătoare pentru patru, respectiv cinci ani. Pierderea corespunzătoare unei perioade de restricționare a tăierilor pe 4 ani se aplică suprafețelor situate în afara zonei de liniște, cu excepția suprafețelor încadrate în TII. Pierderea corespunzătoare unei perioade de restricționare a tăierilor pe 5 ani se aplică suprafețelor situate în zona de liniște și suprafețelor încadrate în TII din afara zonei de liniște.

Având în vedere că nu există studii de specialitate care să cuantifice proporția volumului de masă lemnoasă ce se depreciază în timp, s-au utilizat două ipoteze de lucru. Astfel, lemnul sub forma produselor de igienă, fiind rezultatul unui proces natural de eliminare, s-a considerat că se depreciază într-un an sau în anul al-2-lea. Ca urmare, au fost realizate două variante de calcul, pe baza celor două ipoteze de lucru:

- Varianta 1 – volumul de lemn aferent produselor de igienă din ultimul an de angajament se consideră a fi pierdut;
- Varianta 2 - volumul de lemn aferent produselor de igienă din ultimul an de angajament nu se consideră a fi pierdut, acesta putând fi valorificat în anul imediat încheierii angajamentului;

Valoarea pierderilor de venit a fost calculată pe baza prețului mediu al lemnului și a volumului de masă lemnoasă ce constituie pierderea, calculat după cum a fost descris mai sus. Prețul mediu al lemnului utilizat este prețul mediu de adjudecare la licitațiile de masă lemnoasă pe picior, organizate de Regia Națională a Pădurilor Romsilva în anul 2021.

Pierderea de venit medie pe fiecare din cei 5 ani de aplicare a angajamentului de silvo-mediu și climă este dată de produsul dintre pierderea cantitativă medie aferentă suprafeței angajate și prețul mediu al lemnului. Valoarea astfel obținută este de 32,45 €/ha/an, reprezentând media celor două variante de lucru prezentate mai sus. La această valoare se adaugă valoarea costurilor tranzacționale necesare implementării angajamentului, respectiv 8,74 €/ha/an, valoare determinată de ICAS prin asimilarea lucrărilor de elaborare a dosarului tehnic (inclusiv costurile cu realizarea hărților în format electronic) și gestionării anuale pe parcursul duratei de implementare a angajamentului a informațiilor/documentelor necesare implementării pachetului 1, cu cele aferente lucrărilor de amenajare a pădurilor (activitate prin care sunt elaborate amenajamentele silvice). Ca urmare, valoarea totală a plății compensatorii aferentă pachetului 1 este de 41,2 €/ha/an, respectiv, prin rotunjire de 41 €/ha/an.

Pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri

Implementare pachetului 2 urmărește promovarea practicilor de efectuare a lucrărilor de rărituri cu atelaje în detrimentul mijloacelor mecanizate. Executarea lucrărilor de rărituri cu mijloace mecanizate este metoda cel mai des utilizată în practică, aplicată în conformitate cu cerințele obligatorii relevante.

Pentru calculul costurilor suplimentare generate de utilizarea atelajelor la executarea lucrărilor de rărituri au fost calculate costurile lucrărilor de colectare a lemnului rezultat din rărituri în două scenarii: folosind tractor dotat pentru lucrări de exploatare, respectiv atelaje. Pentru calcul au fost utilizate valorile din *Normele de timp și producție unificate pentru lucrări din silvicultură* (Publicată de Regia Națională a Pădurilor, 1997). Astfel, pentru cele două scenarii, în condiții medii din punct de vedere al pantei, condițiilor de sol și distanței de colectare, s-au utilizat următoarele elemente de cheltuială: 1) manoperă, asigurări și protecție socială; 2) carburanți și lubrefianți, respectiv hrana animalelor de tracțiune; 3) întreținerea și funcționarea mijloacelor de exploatare folosite; 4) cheltuieli de amortizare.

Suprafața fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice, juridice, fizice indivize și publică/privată a unităților administrative teritoriale, formată din proprietăți mai mari de 100 ha, și care poate face obiectul finanțării prin această intervenție este de 2.525.000 ha.

Din datele extrase din amenajamentele silvice aferente bazei de date utilizată în cadrul studiului, ponderea suprafețelor parcurse cu rărituri este de 26,15% din suprafața FFN. Din aceleași date, rezultă volumul mediu de masă lemnoasă prevăzut a fi recoltat din rărituri. Prin înmulțirea costului suplimentar al recoltării lemnului rezultat din rărituri prin utilizarea atelajelor cu volumul mediu de masă lemnoasă prevăzut a fi recoltat în urma execuției răriturilor s-a obținut valoarea plății compensatorii ce se poate acorda beneficiarilor Pachetului 2, respectiv 212 €/ha/an (pentru suprafața anuală pentru care se solicită

sprijin în cadrul Pachetului 2).

Ca urmare a reducerilor de buget aferent Pilonului II, comparativ cu perioada anterioară de programare, ținând cont de gradul de accesare ridicat al sub-măsurii 15.1, valoarea plăților compensatorii obținute în cadrul metodologiei de calcul pentru intervenția silvo-mediu și climă au fost ajustate la nivelul plăților compensatorii utilizate pentru cele două pachete în cadrul sub-măsurii 15.1 din cadrul PNDR 2014-2020.

Astfel, valorile plăților compensatorii în cadrul intervenției vor fi:

- Pachetul 1 – 38 €/ha/an, reprezentând cca. 93% din valoare plății compensatorii determinată de ICAS în anul 2022,
- Pachetul 2 – 137 €/ha/an, reprezentând cca. 65% din valoare plății compensatorii determinată de ICAS în anul 2022.

Explicații suplimentare

Certificarea metodologiei de calcul se găseste în anexa aferentă sectiunii Documente aferente capitolului Generalitati.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☑ Da ☐ Nu ☐ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Intervenția vizează acordarea de sprijin financiar în sectorul forestier în baza unei scheme de ajutor de stat exceptată de la cerința de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 2022/2472. Schema ABER a fost aprobată prin Ordinul MADR nr.115/2024, disponibil la adresa https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/agro-mediu/2024/OMADR-115-2024.pdf.

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:

☐ Anunț ☐ RGECA ☑ RECA ☐ regula „de minimis”

Numărul cazului ajutorului de stat

SA.113501

Informații suplimentare:

☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.

☑ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Toți beneficiarii intervenției trebuie să demonstreze că există amenajamente silvice în vigoare pe toată perioada angajamentului și pe toată suprafața angajată.

Beneficiarii intervenției trebuie să respecte la nivelul întregii exploatații agricole normele de condiționalitate stabilite în temeiul titlului III capitolul I secțiunea 2 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 pe toată perioada angajamentului. Condiționalitatea se aplică pe parcursul întregului an calendaristic.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții pentru a asigura adaptarea acestora în cazul modificării cerințelor obligatorii pe care angajamentele trebuie să le depășească. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

O clauză de revizuire este prevăzută pentru angajamentele încheiate în cadrul acestei intervenții, care depășesc actuala perioadă de programare, pentru a asigura adaptarea acestora la cadrul juridic al următoarei perioade de programare. În cazul în care adaptarea nu este acceptată de beneficiar, angajamentul încetează și rambursarea nu este solicitată pentru perioada în care angajamentul a produs efecte.

Un angajament aflat în derulare se poate transforma într-un alt angajament prevăzut de intervenţiile PS 2023-2027, în cursul perioadei de îndeplinire, cu condiţia ca angajamentul existent să fie consolidat în mod substanţial şi transformarea să prezinte avantaje importante în domeniul mediului şi al climei. În acest sens se deschide un nou angajament pentru toată perioada specificată de intervenţia aferentă noului angajament, indiferent de perioada în care angajamentul iniţial a fost deja pus în aplicare.

De asemenea, angajamentele aflate în derulare pot fi adaptate cu condiţia ca noile angajamente să ţină seama de îndeplinirea obiectivelor angajamentului iniţial. Beneficiarul trebuie să îndeplinească angajamentul adaptat pentru restul duratei angajamentului iniţial.

Regulile detaliate privind adaptarea, transformarea şi transferul angajamentelor sunt stabilite prin legislația națională.

Definițiile termenilor utilizați în cadrul intervenției:

Amenajamentul silvic reprezintă documentul de bază în gestionarea pădurilor, întocmit pe o perioadă de 10 (5) ani și aprobat de autoritatea care răspunde pentru silvicultură.

Unitatea de producție și/sau protecție (UP) reprezintă suprafața de fond forestier pentru care se elaborează un amenajament silvic.

Unitatea amenajistică (subparcelă) (u.a.) este unitatea teritorială elementară pentru studiul arboretelor și pentru planificarea și executarea lucrărilor silvice.

Posibilitate, reprezintă volumul de lemn ce poate fi recoltat dintr-o pădure, în baza amenajamentului silvic, pe perioada de aplicare a acestuia.

Tăierile de conservare (TC) cuprind lucrările prin care sunt promovate nucleele existente de regenerare naturală, prin efectuarea de extracții de intensitate redusă.

Tăierile de regenerare se referă la gama de tratamente silvice aplicate pe terenurile forestiere, reprezentând un sistem de măsuri biotehnice prin care se pregătește și se realizează, în cadrul unui regim dat, trecerea arboretelor și a pădurii de la o generație la alta.

Produsele de igienă sunt rezultate din procesul normal de eliminare naturală.

Răriturile (R) reprezintă lucrări care se efectuează periodic în arborete tinere, prin care se reduce numărul de exemplare la unitatea de suprafață, în scopul ameliorării structurii, creșterii și calității arboretelor.

Atelajul este compus din animale de tracțiune (cai sau boi) și harnașamentul aferent, utilizat pentru colectarea lemnului exploatat.

Colectarea lemnului reprezintă partea procesului tehnologic în care lemnul este deplasat de la cioată până în platforma primară aflată lângă o cale permanentă de transport. Această deplasare se face, într-o primă etapă, pe trasee neamenajate, fiind continuată, în etapa următoare, pe trasee amenajate denumite căi de colectare.

Adunatul este prima etapă din cadrul procesului de colectare caracterizată prin deplasarea fiecărei piese pe un traseu propriu, pe distanțe scurte, de la locul de doborâre până la locurile de concentrare a materialului lemnos.

Scosul lemnului este o operație necesară în unele situații, atunci când tasoanele formate prin adunat nu se găsesc în raza de acțiune a mijloacelor principale de colectare și constă în deplasarea materialului lemnos din aceste tasoane până la următoarele confluențe.

Apropiatul lemnului reprezintă operația de deplasare a sarcinilor din tasoanele formate prin adunat și/sau scos până în platforma primară ce se află lângă o instalație permanentă de transport. Se utilizează o anumită cale de apropiat amenajată corespunzător condițiilor impuse de mijloacele tehnice cu care se

realizează deplasarea materialului lemnos.

Care este durata contractelor?

Durata angajamentului este de 5 ani.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde" – conform celor prevăzute la secțiunea *"Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul".*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 07 - 01 - Plată medie pe hectar silvo-mediu și climă	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.30; R.33	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 07 - 01 - Plată medie pe hectar silvo-mediu și climă

Au fost menținute nivelurile plăților pe hectar din cadrul ultimei sesiuni în desfășurare din cadrul perioadei de programare 2014-2022. Plată compensatorie cu o intensitate de 100% sprijin public nerambursabil.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 07 - 01 - Plată medie pe hectar silvo-mediu și climă (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			31,00	31,00	31,00	31,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			175,00	175,00	175,00	175,00		
	O.15 (unitate: Hectare)			309.000,00	600.000,00	912.000,00	912.000,00		**Suma:** 2.733.000,00 **Max.:** 912.000,00
TOTAL	O.15 (unitate: Hectare)			309.000,00	600.000,00	912.000,00	912.000,00		**Suma:** 2.733.000,00 **Max.:** 912.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			9.586.361,00	18.562.415,00	28.338.695,00	28.338.695,00		84.826.166,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			8.137.642,00	15.757.208,00	24.056.070,00	24.056.071,00		72.006.991,00

	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			0,00	8.976.054,00	0,00	0,00		8.976.054,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			0,00	7.629.646,00	0,00	0,00		7.629.646,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-08 - Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite

Cod de intervenție (SM)	DR-08
Denumire intervenție	Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite
Tipul de intervenție	ENVCLIM(70) - Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
Indicator comun de realizare	O.15. Numărul de hectare (forestiere) sau numărul de alte unități acoperite de angajamentele legate de mediu sau de climă care depășesc cerințele obligatorii
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Prin această intervenție se are în vedere continuarea acordării sprijinului financiar beneficiarilor care și-au asumat angajamente în baza Măsurii 8 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor, Sub-măsura - 8.1 Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 - 2020 sau care au semnat contracte în baza Măsurii 221 - Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 - 2013.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.17 Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sub-măsura 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020:

Sprijinul acordat acoperă costurile legate de:

- lucrările de refacere a plantației forestiere în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici, în condițiile prezentate în fișa intervenției mai jos,
- întreținerea plantațiilor pe o perioadă de maximum 6 ani, conform proiectului tehnic de împădurire,
- efectuarea a maximum două lucrări de îngrijire a arboretelor după închiderea stării de masiv,
- acoperirea pierderilor de venit agricol pentru o perioadă de 12 ani pentru suprafața împădurită.

Lucrările de împădurire se execută în baza proiectului tehnic care respectă Normele tehnice nr. 1 (în cazul realizării de trupuri de pădure) sau Normele tehnice nr. 2 (în cazul realizării de perdele forestiere de protecție) și care a fost elaborat de persoane fizice sau persoane juridice de specialitate atestate de autoritatea națională în domeniul silviculturii pentru proiectarea și/sau executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare din domeniul silvic.

Formulele și schemele de împădurire vor lua în considerare numai speciile forestiere din listele speciilor forestiere de arbori și arbuști utilizate în lucrările de împăduriri, prezentate în fișa intervenției la secțiunea explicații suplimentare.

Materialul forestier utilizat la lucrările de împădurire trebuie să respecte prevederile legale în vigoare referitoare la producerea, comercializarea și importul materialelor forestiere de reproducere.

Lucrările de îngrijire ale arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv se vor realiza avându-se în vedere ca indicele de închidere a coronamentului să nu scadă sub valoarea de 0,7. Anii de efectuare a lucrărilor de îngrijire a arboretelor sunt prevăzuți în proiectul tehnic de împădurire.

Plantația forestieră realizată în baza sub-măsurii 8.1 din PNDR 2014 - 2020 va fi menținută cel puțin pe perioada de implementare a angajamentului. Se va avea în vedere ca pe toată perioada cuprinsă între data finalizării ultimei lucrări de întreținere a plantației și data finalizării angajamentului indicele de închidere a coronamentului să nu scadă sub valoarea de 0,7.

În cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, constatat conform prevederilor legale de către autoritățile publice desemnate, dacă pierderile de puieți sunt mai mari de 20% dar mai mici de 80%, costurile cu refacerea plantației pot fi acoperite până la maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației aferente terenurilor agricole. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc înainte de efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din primul an vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici. În cazul în care evenimentul produs de factori biotici sau abiotici are loc după efectuarea primei lucrări de întreținere a plantației, dar înainte de efectuarea celei de a doua lucrări de întreținere a plantației, costurile de întreținere a plantației din anul doi vor fi plătite proporțional cu suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici. Pentru a fi eligibil pentru acoperirea costurilor cu refacerea plantației beneficiarul va trebui să demonstreze că lucrările inițiale de înființare a plantației au fost planificate și executate în conformitate cu prevederile normelor tehnice nr. 1 sau 2, după caz.

Numai deținătorii de terenuri agricole, încadrați în categoria fermierilor activi (fermier activ conform notificării României în baza art.9 din Regulamentul (UE) 1307/2013) la momentul selecției cererii de sprijin, pot beneficia de compensații pentru acoperirea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi terenurilor.

Dacă suprafața de pădure creată este defrișată pe parcursul derulării sau după finalizarea angajamentului, cu excepția situațiilor de forță majoră, aceasta nu va mai putea beneficia de nicio plată acordată pe suprafață agricolă prin intermediul IACS până la vârsta exploatabilității precizată în proiectul tehnic.

Sprijinul acordat prin această intervenție este reprezentat de costuri standard acordate pe unitatea de suprafață pentru perioada de timp rămasă din cei 12 ani asumați de către beneficiarii sM 8.1 din PNDR 2014 - 2020 pentru implementarea angajamentelor, pentru acoperirea costurilor de întreținere și îngrijire a plantației forestiere, pentru compensarea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi, precum și pentru acoperirea costurilor pentru refacerea plantațiilor în condițiile prezentate în fișa intervenției.

Deținătorii de terenuri agricole și neagricole proprietate a statului și deținătorii de terenuri agricole și neagricole proprietate a unităților administrativ teritoriale (UAT) sau asociații ale acestora, beneficiază numai de sprijinul pentru lucrările de refacere a plantației, în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici, în condițiile precizate în fișa intervenției.

În cazul terenurilor aflate în proprietatea statului, sprijinul se poate acorda doar dacă autoritatea care gestionează respectivele terenuri este un organism privat sau o unitate administrativ teritorială (UAT) de nivel LAU 2.

Măsura 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 – 2013:

Sprijinul prin această intervenție se referă la prima anuală fixă (standard) pe an și pe ha pentru pierderea de venit ca urmare a împăduririi, pentru perioada de timp rămasă din cei 15 ani asumați de către beneficiarii M221 din PNDR 2007 - 2013 pentru implementarea contractelor.

Persoanele fizice sau juridice care au concesionat teren agricol deținut de autorități publice locale pot beneficia de primele compensatorii pentru pierderea de venit agricol.

Beneficiarii din categoria concesionarilor/ arendașilor sunt eligibili pentru pierderea de venit agricol doar dacă proprietarul/ proprietarii terenului în cauză sunt de acord cu împădurirea și cu obligațiile ce decurg din aceasta. Aceste obligații se referă la menținerea arboretului creat pe o perioadă stabilită pe baza normelor tehnice în vigoare, care va fi cel puțin egală cu vârsta exploatabilității prevăzută în normativele tehnice.

În cazul în care beneficiarul autoritate publică locală cesionează terenul cu plantația forestieră unei persoane fizice sau juridice private, concesionarul va prelua toate obligațiile beneficiarului pentru perioada de timp rămasă până la împlinirea termenului stabilit ca eligibil pentru această primă. Concesionarul nu beneficiază de plățile compensatorii pentru pierderea de venit agricol întrucât acesta nu exploata terenul respectiv la data acordării sprijinului.

În cazul în care beneficiarul sprijinului înstrăinează, la orice moment și prin orice mijloc legal, terenul împădurit, noul deținător preia toate drepturile și obligațiile beneficiarului corelate cu categoria juridică, privat sau public, din care face parte.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Sub-măsura 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020:

Beneficiarii sprijinului prin această intervenție sunt deţinătorii publici și privați de teren agricol şi neagricol și formele asociative ale acestora.

Condiții de eligibilitate:

• Suprafaţa terenului pe care s-a realizat împădurirea cu perdele forestiere de protecție se va menține pe perioada implementării angajamentului la cel puţin 0,5 ha iar suprafața compactă minimă împădurită la cel puțin 0,1 ha.

• Suprafaţa terenului pe care s-a realizat împădurirea cu trupuri de pădure se va menține pe perioada implementării angajamentului la cel puţin 1 ha, iar suprafața compactă minimă împădurită la cel puțin 0,5 ha.

Măsura 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 – 2013:

Beneficiarii sprijinului sunt deţinători legali de teren agricol. Aceştia nu trebuie să facă obiectul altor forme de sprijin prin FEGA sau FEADR pentru aceeaşi suprafaţă de teren şi perioadă, cu excepția plăților de silvo-mediu și climă.

Suprafaţa terenului împădurit se va menține pe perioada implementării contractului la minimum 0,5 ha.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Sub-măsura 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020:

Costuri eligibile:

- Costuri legate de lucrările de întreținere a plantației pentru perioada de timp rămasă din cei maximum 6 ani (perioada în care se efectuează lucrările de întreținere a plantației este stabilită în cadrul proiectului tehnic de împădurire) - costuri standard pentru fiecare an de întreținere a plantației și cele trei tipuri de forme de relief (câmpie, deal, munte);
- Costuri necesare realizării lucrărilor de îngrijire a arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv (costuri standard pentru două lucrări de îngrijire a arboretelor pe cele trei tipuri de forme de relief – câmpie, deal, munte);
- Compensații pentru acoperirea pierderilor de venit agricol ca urmare a împăduririi terenurilor agricole, acordate pe perioada de timp rămasă din cei 12 ani asumați de beneficiarii sM8.1 din PNDR 2014 – 2020 pentru implementarea angajamentelor;

- Costuri pentru refacerea plantației acordate în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației (până la maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației, dacă pierderile de puieți sunt mai mari de 20%, dar mai mici de 80%);
- Costuri legate de lucrările de întreținere a plantației pentru anul I sau pentru anul II, după caz, pentru suprafața plantației neafectată de evenimentul produs de factori biotici sau abiotici, în cazul refacerii plantației ca urmare a apariției unui astfel de eveniment.

Măsura 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 – 2013:

Solicitanţii vor primi sprijin constând în plăţi acordate beneficiarilor pentru:

- Compensarea pierderii de venit agricol ca urmare a împăduririi - primă anuală pe ha acordată pentru perioada de timp rămasă din cei 15 ani asumați de către beneficiarii M221 din PNDR 2007 - 2013 pentru implementarea contractelor.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Lista GAEC și SMR relevante

Cod	Descriere

Lista standardelor naționale obligatorii relevante

NA

Legătura dintre GAEC, SMR și standardele naționale cu intervenția

NA

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

☑ **Incluse în IACS**

☐ **În afara cadrului IACS**

Secțiune din SA

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Sub-măsura 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020:

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

EUR/ha		Terenuri agricole			Terenuri neagricole		
		Câmpie	Deal	Munte	Câmpie	Deal	Munte
1	Înfiinţare (Refacere)*	6919	4559	4745	6919	4559	4745
	Lucrări de întreţinere (maximum 6 ani)*						
2	Întreţinere anul 1	2410	2933	1056	2410	2933	1056
3	Întreţinere anul 2	4866	3784	2636	4866	3784	2636
4	Întreţinere	3396	2861	2501	3396	2861	2501

	anul 3						
5	Întreţinere anul 4	1898	1699	223	1898	1699	223
6	Întreţinere anul 5	1898	947	223	1898	947	223
7	Întreţinere anul 6	1321	947	111	1321	947	111
	Lucrări de îngrijire (2 ani)*						
8	Îngrijire 1	319	319	389	319	319	389
9	Îngrijire 2	389	389	534	389	389	534
	Compensaţii pentru acoperirea pierderilor de venit agricol (12 ani) **						
10	Marja netă standard	439	439	439	-	-	-

*Valori cu TVA

**Suplimentar, beneficiarii pot solicita pentru terenul împădurit eligibil sprijin acordat din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) prin schemele de plăți directe pentru care sunt eligibili.

Măsura 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 – 2013:

Primele pentru compensarea pierderilor de venit agricol vor fi acoperite în proporţie de 100% din fonduri publice.

Pierderea de venit agricol urmare a împăduririi pe o perioadă de 15 ani - pentru terenul agricol	Fermieri 439 + PD (plata directă pe suprafaţă acordată în cadrul schemei de plată implementată în anul de campanie)	Alţi deţinători 50% x (439 + PD) (50% din pierderea de venit din plata directă pe suprafaţă suferită în cazul fermierilor)

Metoda de calcul

Sub-măsura 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020:

Metodologia de calcul a costurilor standard utilizate pentru lucrările de înființare, întreținere și îngrijire a plantațiilor forestiere a fost realizată prin expertiza Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură ”Marin Drăcea” (ICAS) în anul 2022. Datele pentru înființare, întreținere și îngrijire au fost cuantificate pe principalele compoziții de împădurire şi zone geografice (câmpie, deal, munte) și au avut în vedere prevederile Normelor tehnice nr.1, Normelor de timp și producție unificate pentru lucrări din silvicultură, tarifele orare corespunzătoare valorii medii a câștigului mediu pe ramura silvicultură pentru o perioadă de trei ani (medii lunare ajustate publicate de Institutului Naţional de Statistică (INS) cuprinzând perioada noiembrie 2018 - octombrie 2021), precum și prețurile medii utilizate pentru vânzarea de puieți forestieri (costul mediu al puieților a fost stabilit, pe etaje altitudinale, ca medie a prețurilor furnizate de 11 direcții silvice din cadrul Romsilva și două societăți comerciale în perioada 2019-2021) și pentru executarea lucrărilor de împădurire (medie a prețurilor pe o perioadă de trei ani (2019-2021), prețuri furnizate de către 4 ocoale silvice și 6 direcții silvice din cadrul Romsilva). Formulele de împădurire pentru care s-au conceput și calculat devizele estimative sunt cele care apar cu frecvența cea mai mare în Normele tehnice nr.1.

Costurile standard legate de lucrările de înființare a plantației sunt utilizate în cadrul intervenției pentru determinarea costurilor de refacere a plantației forestiere în cazul apariției unui eveniment produs de factori biotici sau abiotici până la momentul realizării celei de a doua lucrări de întreținere a plantației (acestea acoperă maximum 75% din costul standard legat de lucrările pentru înființarea plantației, în cazul în care pierderile de puieți sunt mai mari de 20% și mai mici de 80%). Costurile de refacere a plantației sunt costuri similiare costurilor de întreținere a plantației prevăzute în anii 2 și 3.

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de înființare a plantației ICAS a utilizat costuri cu achiziționarea puieților forestieri, pichetarea terenului în vederea împăduririi, plantarea puieților în teren pregătit sau nepregătit, retezarea tulpinii puieților după plantare, lucrări de prevenire și combatere a bolilor și dăunătorilor ş.a. Nu au fost incluse lucrări de pregătire a terenului (cosit, scarificat, arat, discuit, tăierea tufișurilor/arbuștilor, ş.a.), acestea fiind specifice lucrărilor inițiale de înființare a plantației.

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de întreținere a plantației ICAS a utilizat costuri ale lucrărilor necesare a fi realizate pentru a asigura reușita plantației atât din punct de vedere al calității cât și al cantității, costuri care includ revizuirea plantației, lucrările de completare, mobilizarea manuală și mecanică a solului, pichetarea terenului în vederea realizării lucrărilor de completare, retezarea tulpinii puieților după plantare, descopleșirea speciilor forestiere de specii ierboase și lemnoase, lucrările de prevenire și combatere a bolilor și dăunătorilor, ş.a.. Lucrările de completare a plantației sunt prevăzute a se executa numai în cadrul lucrărilor de întreținere planificate a se executa în anii 2 și 3. Lucrările de completare au ca scop acoperirea pierderilor naturale de puieți, procentul de completare diferind în funcție de localizarea plantației, respectiv în zona de câmpie, deal sau munte.

Pentru calculul costurilor standard legate de lucrările de îngrijire a arboretelor efectuate după închiderea stării de masiv, ICAS a utilizat costuri cu descopleșirea, degajarea și curățirea arboretelor.

Valoarea compensației pentru pierderea de venit pentru terenurile agricole împădurite a fost determinată utilizând o metodologie elaborată în cadrul MADR, DGDR - AM PNDR, utilizând informațiile din metodologia de calcul a plăților compensatorii aplicabile pe terenuri arabile pentru Pachetul 10 - DR02 - *Agro-mediu și climă pe terenuri arabile,* PS 2023-2027, din *Studiul privind stabilirea cadrului tehnic și a costurilor standard care vor face obiectul intervențiilor privind pachetele de agromediu din Planul Național Strategic 2023-2027, precum și pentru pachetele de agromediu incluse în PNDR 2014 - 2020*, elaborat de Societatea Ornitologică Română în anul 2022 și din metodologia de calcul a plăților compensatorii aplicabile pe terenuri forestiere pentru Pachetul 3 - DR07 - *Silvo-mediu și climă*, PS 2023-2027, din *Studiul pentru stabilirea costurilor standard care vor face obiectul intervențiilor privind plățile de silvo-mediu - Pachetul 3,* elaborat de ICAS în anul 2022. Metodologia a luat în calcul veniturile și cheltuielile aferente activităților agricole aplicabile pe terenuri arabile și venituri din comercializarea lemnului din lucrările de îngrijire a plantațiilor forestiere. Veniturile din activitatea agricolă au fost calculate având în vedere producția medie comercializată a principalelor 3 culturi pe terenuri arabile reprezentative ca suprafață cultivată la nivel național, respectiv porumb, grâu și floarea soarelui. Pentru calcularea cheltuielilor au fost luate în considerare cheltuielile cu lucrările de arat și discuit, cu semințele și lucrările de semănat, cu fertilizanții și lucrările de aplicare, cu pesticidele și lucrările de aplicare și cheltuielile cu lucrările de recoltare. Pentru calculul veniturilor din comercializarea lemnului recoltat în cadrul celei de a doua lucrări de îngrijire s-au luat în considerare volumul mediu de lemn la ha obținut din aplicarea acestor lucrări și prețul mediu al unui metru cub de lemn.

Metodologia de calculul pentru pierderea de venit agricol aferentă terenului împădurit a fost certificată de Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală (ICEADR).

Compensația pentru pierderea de venit se acordă numai beneficiarilor care împăduresc terenuri agricole. Pentru terenurile neagricole s-a considerat că nu există o pierdere de venit, acestea nefiind utilizate pentru obținerea de venit din agricultură.

Măsura 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007 – 2013:

Primele compensatorii pentru pierderea venitului agricol sunt sume standard și se acordă pe o perioadă de 15 ani.

Valoarea primei aferente pierderii de venit agricol pentru beneficiarii care intră în categoria „fermierilor” este compusă din valoarea pierderii de venit determinată pentru beneficiarii sub-măsurii 8.1 – Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014 – 2020 prin metodologia elaborată în cadrul MADR în baza metodologiilor elaborate de SOR și ICAS în anul 2022 și valoarea plății directe pe suprafață acordată în cadrul schemei de plată implementată în anul de campanie (PD). Pentru beneficiarii care nu intră în categoria „fermierilor”, această primă se stabilește la nivelul echivalent cu 50% din valoarea primei stabilite pentru ”fermieri”, pe baza faptului că beneficiarii, alții decât „fermieri”, nu depind de activitățile din agricultură.

Explicații suplimentare

În conformitate cu prevederile Codului silvic, toate pădurile incluse în FFN, cu excepția celor cu suprafețe

mai mici de 10 ha, indiferent de forma de proprietate, trebuie să fie gestionate în baza prevederilor amenajamentelor silvice.

Până la închiderea stării de masiv și încheierea angajamentului, gestionarea tuturor plantațiilor forestiere se va realiza în baza proiectului tehnic de împădurire. După închiderea stării de masiv modul de gestionare a pădurii, prevăzut și în proiectul tehnic, trebuie să fie compatibil cu prevederilor Codului silvic și a legislației din domeniul forestier.

Definiţii relevante pentru intervenție:

Terenul agricol reprezintă o suprafaţă de teren din categoriile de folosinţă teren arabil, pajiști permanente și culturi permanente, care au fost folosite în scopuri agricole pe parcursul ultimilor 2 ani. Terenul agricol eligibil destinat împăduririi trebuie să fi fost declarat la Agenţia de Plăţi şi Intervenţie pentru Agricultură (APIA) în urmă cu cel puţin 2 ani (minim 2 campanii integrale de primire a cererilor unice de plată pe suprafaţă), iar pentru acest teren trebuie să fi fost respectate în această perioadă standardele de eco-condiţionalitate relevante.

Terenul neagricol reprezintă o suprafaţa de teren care nu este utilizată în scop agricol (inclusă în blocurile fizice identificate în LPIS - Land Parcel Identification System) sau care are utilizare agricolă şi are categoriile de folosinţă teren arabil, pajişti permanente şi culturi permanente, fiind identificată în LPIS, dar pentru care nu a fost asigurat un nivel minim de întreţinere prin respectarea standardelor de eco-condiţionalitate relevante pe parcursul ultimilor 2 ani (minim 2 campanii integrale de primire a cererilor unice de plată pe suprafaţă).

Perdelele forestiere de protecție reprezintă formaţiunile cu vegetaţie forestieră, amplasate la o anumită distanţă unele faţă de altele sau faţă de un obiectiv cu scopul de a-l proteja împotriva efectelor unor factori dăunători şi/sau pentru ameliorarea climatică, economică şi estetico-sanitară a terenurilor. În categoria perdelelor de protecție se încadrează și cordoanele forestiere.

Starea de masiv reprezintă stadiul din care o regenerare se poate dezvolta independent, ca urmare a faptului că exemplarele componente ale acesteia realizează o desime care asigură condiţionarea lor reciprocă în creştere şi dezvoltare, fără a mai fi necesare lucrări de completări şi întreţineri.

Norme tehnice nr.1 - *Ordinul ministrului apelor, pădurilor și protecției mediului nr. 1.648/2000 de aprobare a Normelor tehnice privind compoziţii, scheme şi tehnologii de regenerare a pădurilor şi de împădurire a terenurilor degradate* sau, după caz, *Ordinul ministrului mediului, apelor și pădurilor nr. 2.533/2022 pentru aprobarea Normelor tehnice privind compoziții, scheme și tehnologii de regenerare a pădurilor și de împădurire a terenurilor degradate și a Ghidului de bune practici privind compoziții, scheme și tehnologii de regenerare a pădurilor și de împădurire a terenurilor degradate*;

Norme tehnice nr.2 - *Ordinul ministrului agriculturii, alimentaţiei şi pădurilor nr. 636/2002 privind aprobarea Îndrumărilor tehnice silvice pentru înfiinţarea, îngrijirea şi conducerea vegetaţiei forestiere din perdelele forestiere de protecţie*;

Speciile forestiere de arbori și arbuști utilizate în lucrările de împăduriri în cadrul intervenției, pentru realizarea de trupuri de pădure sunt:

·<u>Arbori</u>

o Stejar pedunculat (Quercus robur)

o Stejar pufos (Quercus pubescens)

o Stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora)

o Cer (Quercus cerris),

o Gârniță (Quercus frainetto)

o Gorun (Quercus petraea)

o Fag (Fagus sylvatica)

o Păr sălbatic (Pirus pyraster)

o Cireș sălbatic (Prunus avium)

o Măr (Malus sylvestris)

o Nuc comun (Juglans regia)

o Nuc negru (Juglans nigra)

o Mesteacăn (Betula pendula)
o Ulm de câmp (Ulmus minor)
o Ulm de Turkestan (Ulmus pumila)
o Ulm de munte (Ulmus glabra)
o Tei argintiu (Tilia tomentosa)
o Tei de deal (Tilia cordata)
o Tei cu frunza mare (Tilia platyphyllos)
o Anin negru (Alnus glutinosa)
o Anin alb (Alnus incana)
o Mojdrean (Fraxinus ornus)
o Frasin comun (Fraxinus excelsior)
o Frasin cu frunză îngustă (Fraxinus angustifolia)
o Frasin pufos (Fraxinus pallisiae)
o Salcie albă (Salix alba)
o Salcie căprească (Salix caprea)
o Salcie plesnitoare (Salix fragilis)
o Salcâm (Robinia pseudoacacia)
o Glădiță (Gleditsia triacanthos)
o Carpen (Carpinus betulus)
o Cărpiniță (Carpinus orientalis)
o Castan (Castanea sativa)
o Plop alb (Populus alba)
o Plop negru (Populus nigra)
o Paltin de câmp (Acer platanoides)
o Paltin de munte(Acer pseudoplatanus)
o Arțar tătăresc (Acer tataricum)
o Jugastru (Acer campestre)
o Scoruș (Sorbus aucuparia)
o Sorb (Sorbus torminalis)
o Molid (Picea abies)
o Brad(Abies alba)
o Larice (Larix decidua)
o Pin silvestru (Pinus sylvestris)
o Pin negru (Pinus nigra)
o Zâmbru (Pinus cembra)
o Ienupăr (Juniperus communis)
o Artar american (Acer negundo)
o Castan porcesc (Aesculus hippocastanus)
o Chiparos de baltă (Taxodium distichum)
o Dud (Morus L. alba (nigra))
o Duglas albastru (Pseudotsuga glauca)
o Duglas verde (Pseudotsuga menziesii)
o Frasin american (Fraxinus americana)
o Frasin de baltă (Fraxinus pennsylvannica)
o Ienupăr de Virginia (Juniperus virginiana)
o Mălin american (Prunus padus)
o Pin ponderosa (Pinus ponderosa)
o Pin strob (Pinus strobus)

o Platan (Platanus orientalis)
o Plop alb (Populus canescens)
o Plop tremurător (Populus tremula)
o Plopi euramericani (Populus euramericana)
o Sofora (Sophora saponica)
o Stejar de baltă (Quercus palustris)
o Stejar roșu (Quercus rubra)
o Tuia (Thuja sp.)
o Velniș (Ulmus laevis)
·Arbuști
o Alun (Corylus avellana)
o Alun turcesc (Crylus colurna)
o Păducel (Crataegus monogyna)
o Corn (Cornus mas)
o Coacăz negru (Ribes nigrum)
o Măceș (Rosa canina)
o Călin (Viburnum opulus)
o Liliac (Syringa vulgaris)
o Cătină albă (Hippophae rhamnoides)
o Lemn câinesc (Ligustrum vulgare)
o Scumpie (Cotinus coggyria)
o Sălcioară (Eleagnus angustifolia)
o Sânger (Cornus sanguinea)
o Cătina roșie (Tamarix ramosissima)
o Pațachină (Rhamnus frangula)
o Jneapăn (Pinus mugo)
o Vișin (Prunus cerasus)
o Anin verde (Alnus viridis)
o Corcoduș (Prunus cerasifera)
o Arbore de plută de Amor (Phellodendron amurense)
o Salcie de nisipuri (Salix rosmarinifolia)
o Vișin turcesc (Prunus mahaleb)

Speciile forestiere de arbori și arbuști utilizate în lucrările de împăduriri în cadrul măsurii, pentru realizarea de perdele forestiere de protecție sunt:
·Stejar pedunculat (Quercus robur)
·Stejar pufos (Quercus pubescens)
·Stejar brumăriu (Quercus pedunculiflora)
·Cer (Quercus cerris)
·Salcâm (Robinia pseudoacacia)
·Glădiță (Gleditsia triacanthos)
·Ulm de Turkestan (Ulmus pumila)
·Pin negru (Pinus nigra)
·Nuc comun (Juglans regia)
·Măr (Malus sylvestris)
·Paltin de câmp (Acer platanoides)
·Paltin de munte(Acer pseudoplatanus)
·Tei argintiu (Tilia tomentosa)

·Tei de deal (Tilia cordata)
·Tei cu frunza mare (Tilia platyphyllos)
·Oţetarul roşu (Rhus typhina)
·Sălcioară (Eleagnus angustifolia)
·Jugastru (Acer campestre)
·Arțar tătăresc (Acer tataricum)
·Vişinul turcesc (Prunus mahaleb)
·Socul negru (Sambucus nigra)
·Maclura (Maclura pomifera)
·Păducel (Crataegus monogyna)
·Sânger (Cornus sanguinea)
·Scumpia (Cotynus coggygria)
·Liliacul (Syringa vulgaris)
·Cătina roşie (Tamarix ramoisissima)
·Stejar roșu (Quercus rubra
·Plopi euramericani (Populus euramericana)
·Mălin american (Prunus padus)
·Lemnul câinesc (Ligustrum vulgare)
·Caragana (Caragana arborescens)

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☑ Da ☐ Nu ☐ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Intervenția vizează acordarea de sprijin financiar în sectorul forestier în baza unei scheme de ajutor de stat exceptată de la cerința de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 2022/2472. Schema este aprobată prin Ordinul MADR nr. 857/2016 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru prima împădurire și crearea de suprafețe împădurite", fiind actualizată prin Ordinul MADR nr. 149/2024 pentru modificarea și completarea anexei la Ordinul MADR nr. 857/2016.

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:

☐ Anunț ☐ RGECA ☑ RECA ☐ regula „de minimis”

Numărul cazului ajutorului de stat

SA.113833

Informații suplimentare:

☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.

☑ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt modelele angajamentului (angajamentelor) în cadrul intervenției?

☐ pe bază de rezultate (cu posibilitatea de a alege)

☑ pe bază de administrare (cu posibilitatea de a alege)

☐ hibrid (gestionare și rezultate)

Vă rugăm să explicați obligațiile/posibilitățile beneficiarilor în ceea ce privește angajamentele stabilite în cadrul intervenției

Beneficiarii intervenției trebuie să respecte normele privind condiționalitatea stabilite în temeiul titlului III capitolul I secțiunea 2 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 pe toată perioada angajamentului/contractului. Condiționalitatea se aplică pe parcursul întregului an calendaristic.

Care este durata contractelor?

Durata angajamentelor este de 12 ani, în cazul Măsurii 8, și 15 ani, în cazul Măsurii 221.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 12 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului /cuantumuri /metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 08 - 01 - Plată medie pe hectar	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.17	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 08 - 01 - Plată medie pe hectar

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

Prima plată în cadrul intervenției, aferentă cererii de plată depusă în anul 2025, se va realiza în anul 2026. Plata angajamentelor și contractelor asumate în baza M8 și M221 pentru cererile de plată din anii 2023 și 2024 se va realiza din alocarea financiară a PNDR 2014-2020. Având în vedere dublarea valorilor costurilor standard în cadrul intervenției, față de valorile utilizate în prima versiune a PS, în condițiile menținerii suprafețelor angajate/contractate, bugetul alocat inițial intervenției nu poate acoperi valoarea totală a cererilor de plată pentru cei 3 ani de plată. Prin urmare, prin actualizarea în anul 2023 a valorilor alocărilor financiare din *Tabelul financiar cu realizări* de la Cap.13 s-a avut în vedere acoperirea în totalitate a plăților aferente anului financiar 2026, prin realocarea în totalitate a sumelor aferente anului 2028. Pentru plata angajamentelor în anii 2027 și 2028 alocarea financiară a intervenției va fi suplimentată prin modificările ulterioare ale PS.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 08 - 01 - Plată medie pe hectar (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				1.700,00	1.700,00	1.700,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				2.000,00	2.000,00	2.000,00		
	O.15 (unitate: Hectare)				1.500,00	1.500,00	1.500,00		**Suma:** 4.500,00 **Max.:** 1.500,00
TOTAL	O.15 (unitate: Hectare)				1.500,00	1.500,00	1.500,00		**Suma:** 4.500,00 **Max.:** 1.500,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				2.000.000,00	1.000.000,00	0,00		3.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				1.700.000,00	850.000,00	0,00		2.550.000,00
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)				2.000.000,00	1.000.000,00	0,00		3.000.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)				1.700.000,00	850.000,00	0,00		2.550.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone

DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană

Cod de intervenție (SM)	DR-09
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Suprafețe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivității agricole care conduc la producții agricole reduse, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munților Carpați și ale Deltei Dunării, precum și în alte zone cu specificități ale condițiilor de climă, sol sau teren. Totodată, o mare parte din aceste zone sunt de regulă asociate și cu o valoare ridicată a biodiversității, însă sunt amenințate de fenomenul de abandon al activităților agricole, fenomen ce poate afecta atât viabilitatea zonelor rurale, cât și factorii de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele).

În anul 2016, în România, 50,02% din SAU totală prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) care determină scurtarea perioadei de vegetație și limitează activitatea agricolă convențională astfel, conducând la producții agricole reduse și la costuri de producție ridicate, toate acestea având un impact negativ asupra veniturilor fermierilor și al nivelului de trai din zonele rurale respective.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total).

Numărul fermelor din ZM înregistrează o tendință descendentă constantă în perioada 2015-2019, cu 10.491 mai puține exploatații (4,03%) în anul 2019 față de 2010. Cauzele principale sunt abandonul activității de creștere a animalelor, mobilitatea forței de muncă din zona rurală în general spre urbanul național sau din alte State Membre UE, îmbătrânirea populației, coroborată cu fenomenul de depopulare și părăsire a satelor, comasarea suprafețelor cu doar 0,05% (726 ha). **Faptul că veniturile din agricultură sunt mai mici decât în restul sectoarelor economice reprezintă un alt factor decisiv în determinarea fermierilor să părăsească activitatea agricolă și arealul montan**.

În procesul de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (ANC), se remarcă în principal Munții Carpați – acolo unde se întâlnesc valori mari de altitudine și pantă, Delta Dunării – deoarece în acest areal se cumulează o serie de factori edafici care limitează activitatea agricolă, precum și alte zone în partea de sud și sud–est a țării sau în zone mai puțin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivității naturale.

În perioada 2014-2021, pentru categoria ANC: „zone montane” (art. 32 alin. 1 lit. a) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), desemnarea a fost cea realizată în cadrul PNDR 2007-2013 (zona montană definită în baza art. 18 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999).

Datorită condițiilor legate de altitudine și pantă, o parte importantă a zonei munților Carpați întâmpină obstacole în practicarea agriculturii, prin scurtarea perioadei de vegetație și costuri suplimentare asociate lucrărilor agricole, induse de condițiile de pantă, fiind astfel desemnate ca „*zona montană*”.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare economică a dezavantajelor întâmpinate de fermieri în desfășurarea activităților agricole, legate de capacitatea de producție scăzută a terenurilor agricole și de costurile suplimentare pe care le implică menținerea activităților agricole în aceste zone, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Prin încurajarea continuării activităților agricole în aceste zone, laolaltă cu aplicarea standardelor de eco-condiţionalitate, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului.

Desemnarea Zonei Montane (ANC ZM) nu a suferit modificări față de perioada de programare 2014-2022, fiind realizată la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe și municipii); limitele UAT-urilor sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite UAT-urilor.

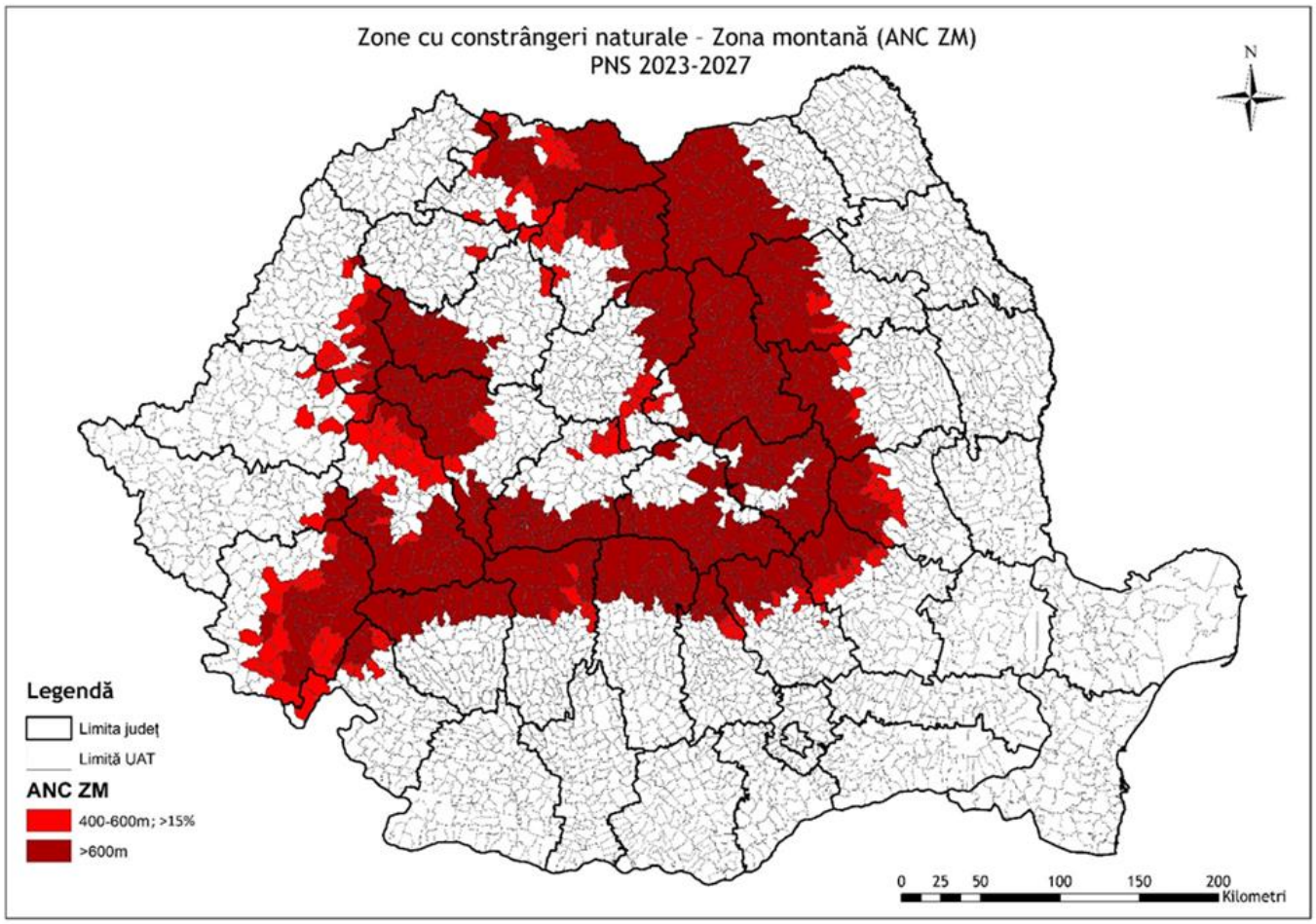

Figura 1 – Unități administrativ-teritoriale incluse în zona montană (ANC ZM) începând cu anul 2023

Deoarece o parte din zonele cu potențial scăzut pentru agricultură sunt terenuri agricole ce suportă o agricultură mai puțin intensivă, fiind astfel caracterizate de o mai mare diversitate biologică, a fost realizată o analiză a acestor zone din care reies o serie de suprapuneri cu zone HNV și cu zonele importante pentru unele specii sălbatice prioritare, încadrate ca zone eligibile pentru intervențiile DR-01 (18,84%) și DR – 02 (6,12%) (***Figura 2*** și ***Figura 3***).

În acest sens, s-a observat faptul că zona montană se suprapune într-o proporție însemnată cu zonele HNV (59,70%), dar și cu o parte din zonele eligibile pentru speciile *Crex crex, Aquila pomarina* și speciei de

fluturi *Maculinea sp.* sprijinite în cadrul pachetelor 3.1, 6 și 9.2 ale intervenției DR-01.

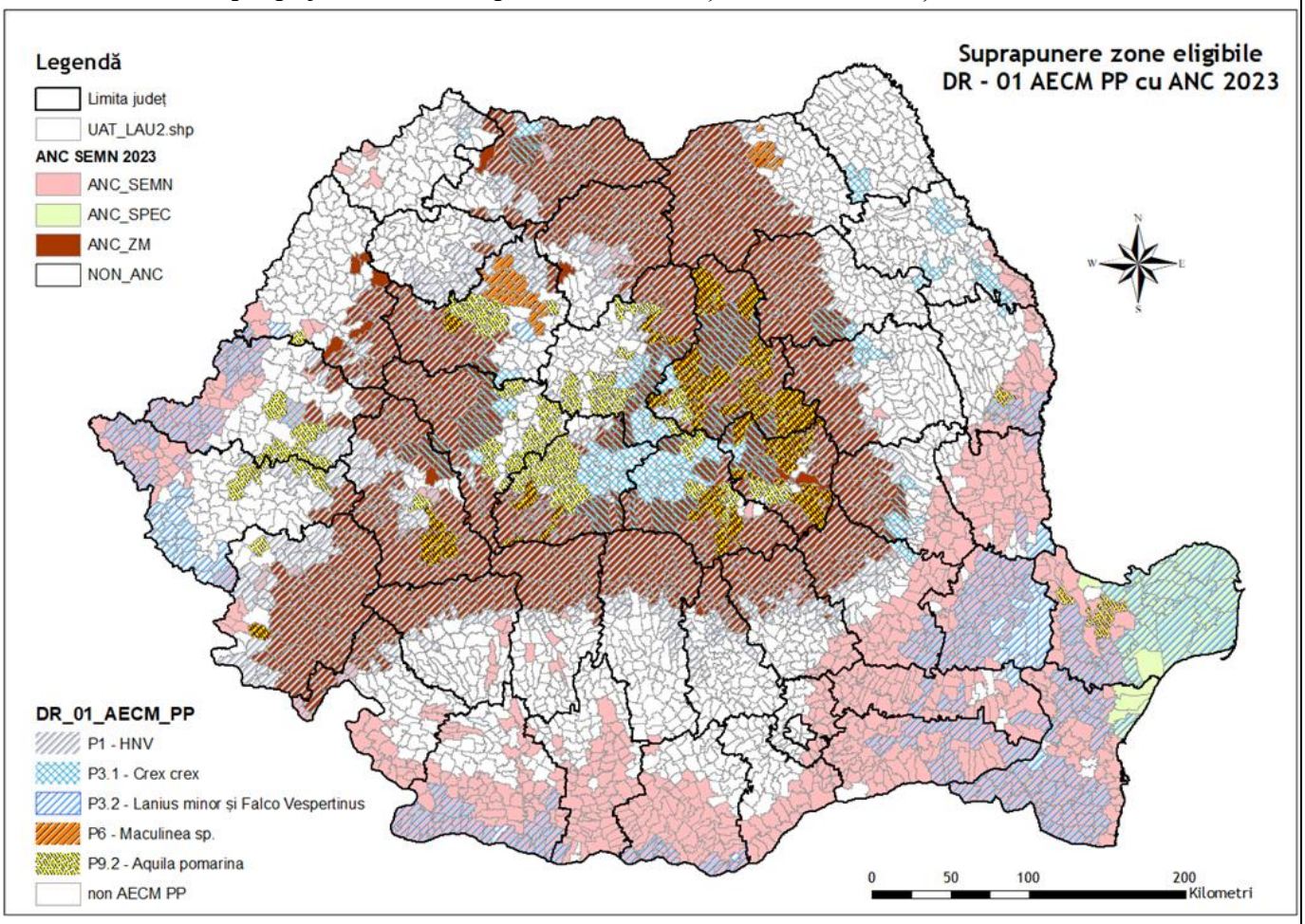

Figura 2 - hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-01 AECM PP

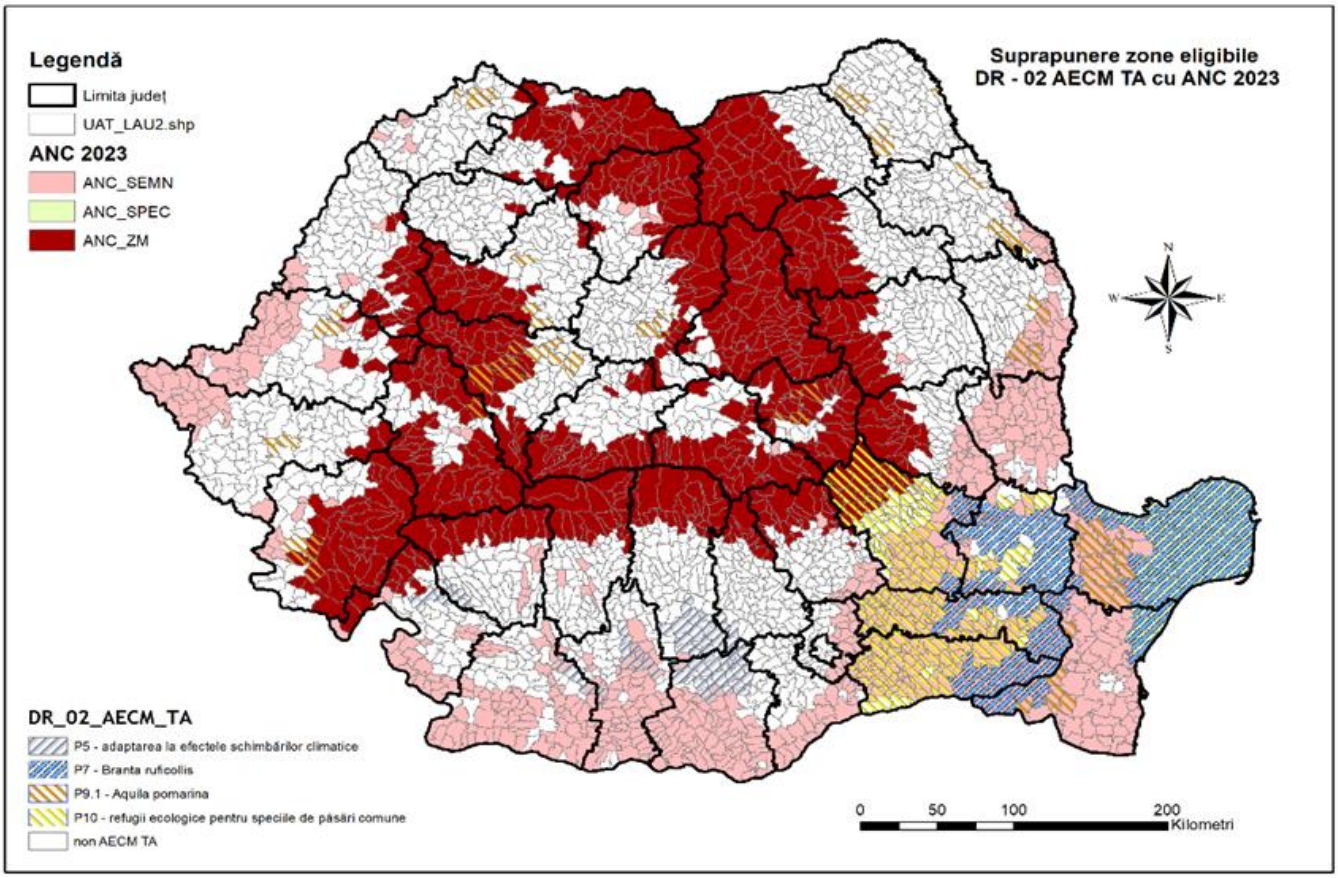

Figura 3 - hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-02 AECM TA

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional) sunt acoperite (aproximativ 26,17% din suprafața SPA-urilor și 40,83% din suprafața SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente intervenției DR-09. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 31,48% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România (***Figura 4***).

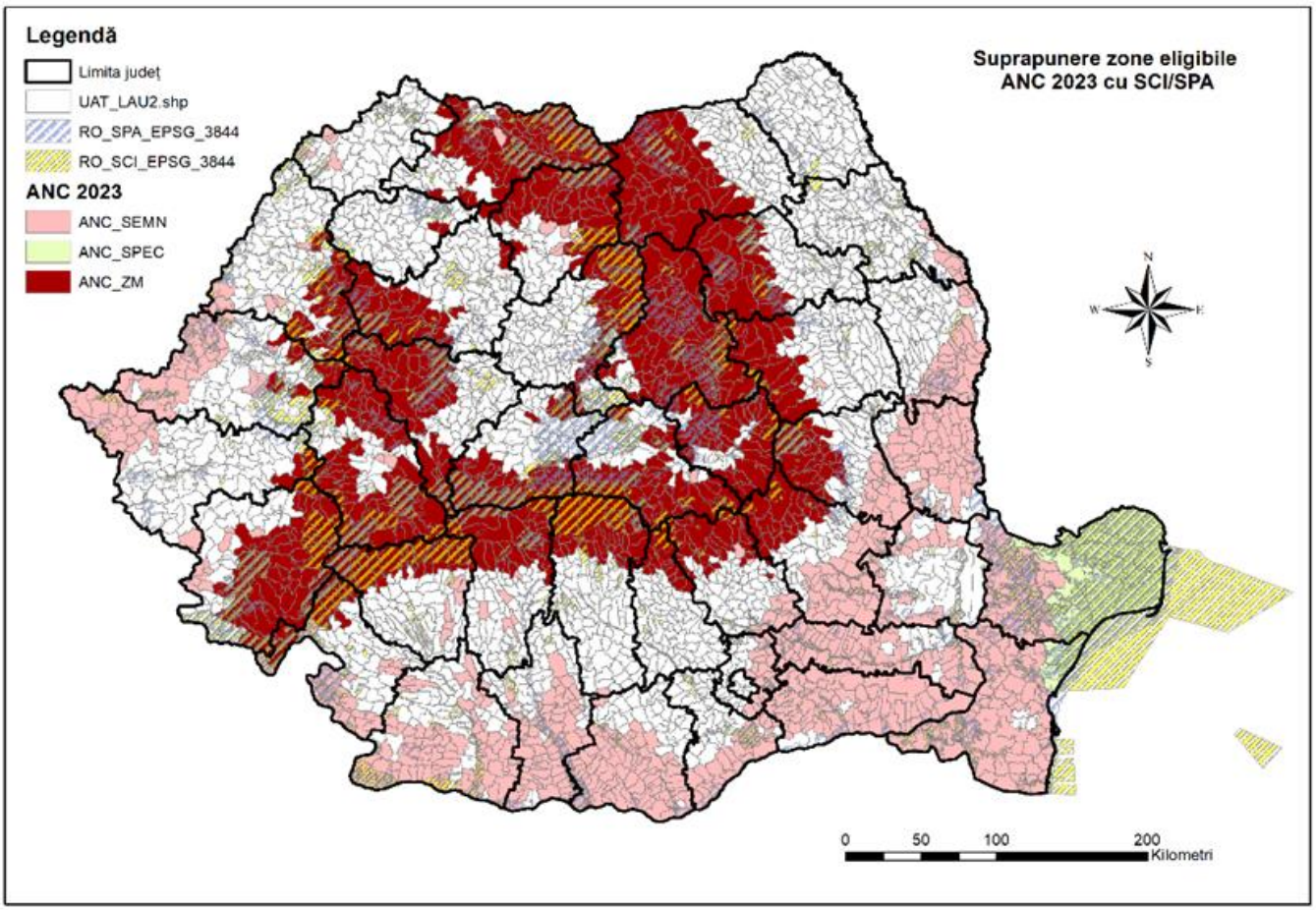

Figura 4 – harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	**Descriere**	**Prioritizare la nivelul planului strategic PAC**	**Abordat în CSP**
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții se acordă anual per hectar de suprafață agricolă.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

În plus, sprijinul pentru intervenție va încuraja continuarea activităților agricole în aceste zone, împreună cu aplicarea standardelor de condiționalitate. Astfel, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului. În zonele montane este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv în menținerea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural.

Contribuția intervenției va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte intervenții, precum intervenția de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii acestei intervenții sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitatea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Condițiile de eligibilitate aplicabile în cadrul acestei intervenții sunt următoarele:

- beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înțelesul art. 4, alin. (1) a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 conform legislației naționale,
- beneficiarul este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru Zona Montană delimitată conform prevederilor art. 32 (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și se înregistrează la APIA cu suprafața agricolă,
- suprafață minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condițiile specifice schemei unice de plată pe suprafață, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafața minimă a parcelei trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha – pentru vii, livezi, arbuști fructiferi, hamei, pepiniere pomicole și viticole, sere și solarii),
- beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Suprafața eligibilă:
Intervenția Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice – Zona Montană (ANC ZM) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în zone unde producția agricolă este afectată de condițiile climatice și de relief din cauza caracteristicilor de altitudine și pantă din zonele montane (art. 32 (2) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013), fiind constituită din suma suprafețelor unităților administrativ-teritoriale (LAU 2) desemnate conform criteriilor de mai jos:

- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii mai mari sau egale cu 600 m, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT;
- unitățile administrativ-teritoriale situate la altitudini medii între 400-600 m și care au o pantă medie egală sau mai mare de 15%, limitele acestora fiind acelea ale blocurilor fizice (identificate în Sistemul Integrat de Administrare și Control), care aparțin de aceste UAT.

Zona montană este acoperită de un număr total de **658 localități**, totalizând o suprafață agricolă de **1.828.845 ha (date APIA 2021)**.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-09 se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”. Plățile acordate în cadrul acestei intervenții se pot cumula, pe aceeași suprafață de teren agricol, cu plățile directe acordate fermierilor (Pilonul I) și cu plățile compensatorii acordate pe suprafața agricolă (Pilonul II).

Alte informații relevante
Durata este anuală pentru continuarea activităților agricole în zonele desemnate în conformitate cu art. 32 (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – plăți pentru zona montană.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

O12 Care suprafață este eligibilă?
☑Zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

https://pndr.ro/documente/ro/PNS-2023-2027-lista-zonelor-eligibile-pentru-interventiile-HNV-ANC-AEC.xlsx

☐Zone care se confruntă cu constrângeri naturale, altele decât zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]
☐Zonele afectate de alte constrângeri specifice [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]
☐Toate zonele cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
☐Altele

6 Identificarea elementelor de referință relevante
(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]
Nu se aplică
7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul
Tipul de plată
☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit
☐ costul tranzacției inclus
☐ plată unică
☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei intervenții are o intensitate de 100%.

Pentru zona montană nivelul plății compensatorii este de **94 euro/ha/an**.

Cu scopul asigurării resurselor financiare necesare pentru implementarea intervenției ANC-ZM, începând cu anul 2023, pentru suprafețele care depășesc 50 ha se vor aplica intervalele de degresivitate: 50,01-100 ha, 100,01-300 ha și peste 300 ha.

Pentru aceste intervale de mărime a suprafețelor, baza de calcul pentru aplicarea degresivității este reprezentată de valoarea de 94 euro/ha/an.

Degresivitatea sprijinului financiar
În cazul fermelor cu suprafețe agricole mai mari de 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), valoarea plății scade pentru acele suprafețe agricole care depășesc această valoare:
• 1-50 ha - 100% din prima acordată pe hectar - **94 euro/ha/an**,
• 50,01 - 100 ha – 75% din prima acordată pe hectar - **71 euro/ha/an**,
• 100,01 - 300 ha – 50% din prima acordată pe hectar – **47 euro/ha/an**,
• peste 300 ha - 35% din prima acordată pe hectar - **33 euro/ha/an.**

Metoda de calcul

În conformitate cu articolul 82 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona montană (ANC ZM) comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri (NON ANC).

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul acestei intervenții este prezentată astfel:
În conformitate cu prevederile articolului 71 din Reg. (UE) nr. 2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona montană (ANC ZM) , în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).

Metodologia aplicată de România pentru 2023 s-a bazat pe o comparație între veniturile (Coeficienți Standard Output - SOC) pe ha între zonele afectate de constrângeri naturale și cele care nu se confruntă cu aceste constrângeri, care reflectă în termeni orientativi factorii de limitare (randamente mai mici, limitări privind utilizarea terenurilor, etc.) și, prin urmare, diferența care urmează să fie compensată.

Practic, metoda utilizată a constat în următoarele etape:
(1) Evaluarea procentului ocupat de fiecare folosință de teren (arabil și pajiști permanente) pentru zona montană (ANC ZM) și zone fără constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).
(2) Evaluarea unei valori de referință la nivel național pentru SOC asociat terenurilor arabile. Acest lucru s-a bazat pe statistici anuale privind suprafețele cultivate cu principalele 7 culturi (Grâu, Porumb boabe, Cartofi de toamnă, Floarea soarelui, Rapiță, Soia boabe, Furaje verzi anuale, folosind media pe 5 ani), date pe baza cărora s-a calculat SOC mediu (date furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - MADR 2017).
SO aferent ANCZM și pentru zonele fără restricții a fost apoi calculată luând în considerare notele de bonitare pentru terenuri agricole (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară de 1:50.000 în anul 2013 și care sunt valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu) la nivel LAU2.
(3) Evaluarea unei valori de referință pentru SOC asociat pajiștilor permanente. Valoarea de SO pentru

pajiști permanente a fost apoi calculată, luându-se în calcul notele de bonitare la nivel LAU2 (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară de 1:50.000 în anul 2013, valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu).

(4) Stabilirea valorii pierderilor de venituri. Aceasta a luat în considerare diferența între SO aferent ANCZM față de zona NON ANC.

(5) Stabilirea costurilor suplimentare induse de manifestarea factorilor limitativi pentru terenurile arabile din zona montană (ANC ZM) și evaluarea costurilor suplimentare față de zona fără constrângeri (NON ANC) (date ICPA - tehnologii de utilizare a terenurilor arabile). Pentru reprezentativitate, valorile obținute au fost ponderate în funcție de ponderea terenurilor arabile din suprafața totală de teren agricol.

Prin însumarea pierderilor de venituri cu costurile suplimentare rezultă o sumă care reflectă diferența dintre practicarea activităților agricole în cele 3 tipuri de zone afectate de constrângeri naturale, față de celelalte zone (NON ANC). S-a aplicat un coeficient de reducere a plăților de 80%, cu scopul evitării supracompensării fermierilor din zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, astfel încât nivelul plății compensatorii este de **94 euro/ha** în zona montană (ANC ZM).

Următoarele surse principale de date au fost utilizate:

- date INS 2021: suprafețele cultivate cu principalele culturi arabile,
- date APIA 2021 privind utilizarea efectivă a terenurilor în ANCZM, precum și pentru zonele fără constrângeri naturale semnificative sau alte zone specifice (NON ANC),
- coeficienți SOC (date MADR 2017),
- valorile ratei de schimb (RON/EUR) și a combustibilului (motorină) (RON/l) (perioada de referință februarie 2022 și martie 2022),
- consumuri tehnologice în utilizarea terenurilor arabile (date ICPA).

Explicații suplimentare

Definirea nivelului prag de suprafață per exploatație pe baza căruia statul membru calculează gradul de degresivitate a plăților

Din analiza SWOT 2021-2027, se observă că cea mai mare parte a exploatațiilor agricole din România înregistrează un nivel scăzut de dezvoltare economică.

Fermele obțin un venit al factorilor relativ scăzut (aproximativ o treime din media UE), înregistrându-se diferențe semnificative între fermele de diferite dimensiuni, din diferite sectoare și tipuri de zone ca de exemplu ANC ZM, ANC SEM, ANC SPEC și nu numai cu condiții meteorologice diferite, precum și între regiuni. Totuși, pentru toate zonele veniturile cresc odată cu dimensiunea fermelor cu trei sferturi din producția agricolă fiind asigurată de producția vegetală, în timp ce creșterea animalelor a înregistrat o tendință descendentă în ultimii ani. Valoarea adăugată netă la nivelul exploatației/AWU crește odată cu dimensiunea acesteia, veniturile, altele decât plățile directe/AWU, crescând exponențial începând cu exploatațiile > 20 ha.

Stabilirea pragului de degresivitate pentru Intervenția ANC ZM:

În medie, fermierii români obțin un venit al factorilor agricoli relativ scăzut (aproximativ o treime din media UE). Venitul crește în funcție de dimensiunea fermei: scăzut pentru fermele de până la 20 de hectare, relativ scăzut pentru cele de până la 50 ha, ridicat pentru cele între 50 – 250 ha, dar foarte ridicat (peste media UE) pentru fermele cele mai mari (250-500 ha, 500-1000 ha, mai mare de 1000 hectare).

În România predomină fermele foarte mici care prezintă o dimensiune economică foarte scăzută, iar majoritatea acestora sunt ferme de semi subzistență. Exploatațiile mari nu suferă același nivel al pierderilor de venit sau al costurilor suplimentare în comparație cu exploatațiile mici (majoritare în România), datorită practicării unei agriculturi intensive. Pentru a evita o supracompensare a plăților compensatorii acordate acestei categorii (exploatații mari) este necesară aplicarea unor praguri de degresivitate.

Se considera util ca aplicarea degresivității plăților compensatorii pentru fermele din zona ANC ZM, să înceapă plecând de la dimensiunea fermei de peste 50 ha. Având în vedere că venitul crește în funcție de dimensiunea fermei: scăzut pentru fermele de până la 50 de hectare, ridicat pentru fermele între 50,01 ha și 300 ha și foarte ridicat (peste media UE) pentru fermele cele mai mari (peste 300 de hectare). În acest sens, s-a luat în calcul pentru stabilirea acestui prag o dimensiune de 300 ha, ce a fost calculată pentru categoria fermelor mari (ferme care conform clasificării în RO, prezintă un Standard Output de 250.000 euro).

Calcul degresivitate – Intervenția ANC ZM:

Pentru aceste intervale, baza de calcul aferentă degresivității este de **94 euro/ha/an**.

- pentru fermele de pana la 50 ha nu se aplică degresivitate, procentul este de 100% din prima acordată pe ha, adică pentru fermele cuprinse între 1 ha - 50 ha prima acordată este de **94 euro/ha**.
- pentru fermele cu suprafața de până la 100 ha, respectiv între 50,01 și 100 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de fermă s-a aplicat un procent de degresivitate de 25% (75% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **71 euro/ha.**
- pentru fermele cu suprafața de până la 300 ha, respectiv între 100,01 ha și 300 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de fermă s-a aplicat un procent de degresivitate de 50% (50% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **47 euro/ha**.
- pentru fermele cu suprafața de peste 300 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de ferme s-a aplicat un procent de degresivitate de 65% (35% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **33 euro/ha**.

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) nr. 2021/2115, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București confirmă caracterul adecvat al metodologiei (studiului), acuratețea calculelor și rezonabilitatea ipotezelor din cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii pentru intervenția DR-9 – Zone afectate de constrângeri naturale - Zona montană (Declarația ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsește în anexa din secțiunea „Documente", capitolul „Generalitati").

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 13 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Plata compensatorie se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona care se confruntă cu constrângeri naturale - zona montană comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri, destinată tuturor fermierilor care se regăsesc în zona eligibilă și îndeplinesc condițiile de eligibilitate din capitolul 5. Totodată, pentru evitarea acordării unor plăți în exces pentru fermele mari în raport cu costurile suplimentare și/sau pierderile suplimentare înregistrate, se va aplica mecanismul de degresivitate a plăților pentru suprafețele care depășesc 50 ha.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 09 - 01 - Plata medie pe hectar ANC ZM	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.4; R.7	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 09 - 01 - Plata medie pe hectar ANC ZM

Plată compensatorie pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit. Pentru suprafețele care depășesc 50 ha se va aplica un mecanism de degresivitate a plăților, pe intervale de mărime a suprafețelor fermelor (50,01-100, 100,01-300 ha și peste 300 ha). Din acest motiv este prevăzută o valoare medie a cuantumului unitar care este estimată pe baza dimensiunii medii ponderate pe clase de mărime rezultată din istoricul implementării măsurii corespondente a PNDR (sM.13.1). Pentru a asigura premisele necesare ajustării cuantumului unitar mediu pe parcursul perioadei de implementare, ca urmare a unor posibile modificări a structurii și/sau ărimii fermelor beneficiare, a fost estimată o valoare maximă a cuantumului unitar mediu, ca variație de 10%.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 09 - 01 - Plata medie pe hectar ANC ZM (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			82,00	82,00	82,00	82,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			90,20	90,20	90,20	90,20		
	O.12 (unitate: Hectare)			1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00		**Suma:** 5.020.000,00 **Max.:** 1.255.000,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)			1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00		**Suma:** 5.020.000,00 **Max.:** 1.255.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			103.700.000,00	103.700.000,00	103.700.000,00	103.700.000,00		414.800.000,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			88.145.000,00	88.145.000,00	88.145.000,00	88.145.000,00		352.580.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative

Cod de intervenție (SM)	DR-10
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale semnificative
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

În ceea ce privește delimitarea din România a „zonelor, altele decât zona montană, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative” (art. 32 alin. 1 lit. b), bazată pe criteriile biofizice, aceasta s-a aplicat începând cu anul 2015, înlocuind vechea desemnare a zonelor defavorizate de condiții naturale specifice (aplicate în cadrul PNDR 2007-2013 în baza art. 20 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999). Până în anul 2014 a fost utilizată vechea desemnare a zonelor defavorizate aferentă PNDR 2007-2013, plățile fiind acordate în baza prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1698/2005.

Având în vedere faptul că prin măsura 125 a PNDR 2007-2013 și ulterior prin submăsura 4.3 a PNDR 2014-2020 au fost sprijinite investiții în infrastructura secundară de irigații în zonele unde există amenajări viabile din punct de vedere economic (suprafața eligibilă în cadrul sM 4.3 fiind de aproximativ 413 mii ha, la nivelul anului 2019), este posibil ca pe termen mediu și lung constrângerile naturale să fie depășite în unele din aceste zone.

Din acest motiv, cu scopul actualizării exercițiului curent de ajustare şi implicit a gradului în care constrângerile naturale se manifestă în zona eligibilă în cadrul sM 13.2, în anul 2018 au fost reanalizate informațiile folosite în procesul de fine-tuning, în conformitate cu condițiile prevăzute la art. 32 alin. 3 al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1305/ 2013. În situațiile în care s-a identificat faptul că în unele zone constrângerile naturale au fost depășite (irigații – peste 50% din suprafața agricolă a UAT sau productivități medii estimate la nivel de UAT mai mari de 80% din media UE), acestea au fost excluse din zona eligibilă a sM 13.2 începând cu anul 2019.

În perioada 2023-2027, zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice sunt delimitate în temeiul art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

În afară de zona montană, există alte zone ce sunt caracterizate în principal de o productivitate scăzută datorită acțiunii factorilor naturali restrictivi. În România, factorul biofizic principal care conduce la apariția zonelor cu constrângeri naturale este cel climatic, legat de apariția secetei. De asemenea, există alte zone caracterizate de o serie de particularități edafice (soluri argiloase sau nisipoase – care conduc fie la stagnarea apei, fie la un drenaj foarte rapid al acesteia), climatice (temperaturi scăzute), etc. Identificarea și desemnarea zonelor, altele decât zona montantă, care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative are la bază analiza criteriilor bio-fizice, atât din punct de vedere al intensității (praguri), cât și din perspectiva extinderii (ponderea din suprafața agricolă utilizată).

Zonele afectate de constrângeri naturale dețin o pondere însemnată de 50,02%, care prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare a existenței unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) ce limitează

activitatea agricolă uzuală prin obținerea de producții reduse, scurtarea perioadei de vegetație, creșterea costurilor de producție, etc.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total).

În cadrul exercițiului fine-tuning privind determinarea gradului de manifestare a constrângerilor naturale în zona eligibilă pentru intervenția DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative au fost actualizate informațiile privind suprafețele irigate (udarea I), suprafețele agricole la nivel UAT LAU2 care au făcut obiectul proiectelor finalizate de investiții în sistemele de irigații finanțate în cadrul perioadelor de programare anterioare și suprafețele acoperite de culturi permanente, cât și producțiile medii pentru culturile de porumb și grâu, în anul 2021 a fost demarată reanalizarea informațiilor folosite în procesul de fine-tuning, urmând aceeași metodologie aplicată și în exercițiul anterior.

Determinarea zonei eligibile a fost realizată la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe și municipii), iar limitele UAT-urilor sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite UAT-urilor.

Rezultatul noii evaluări pentru cele 3 criterii este prezentat în ***figura 1***:

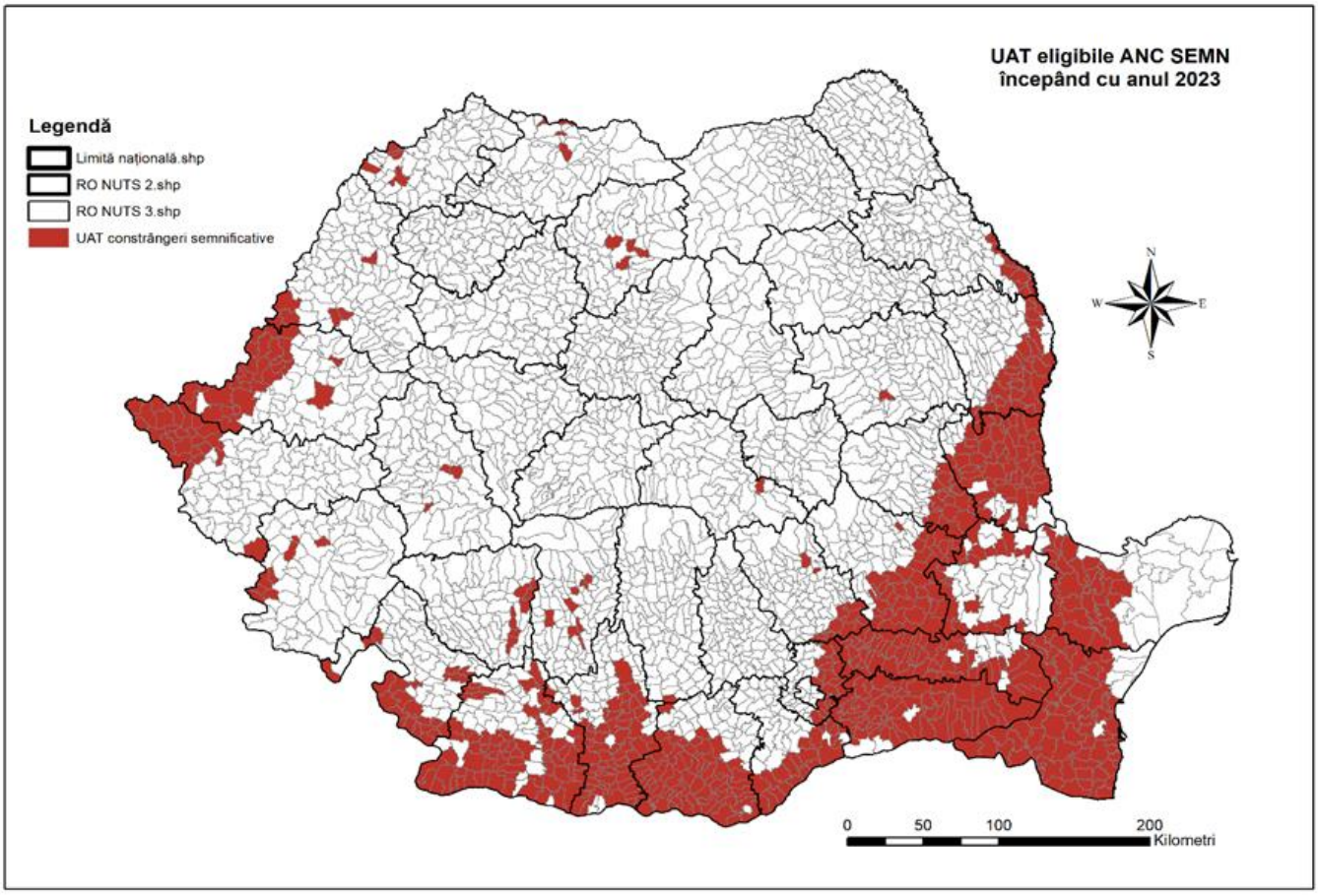
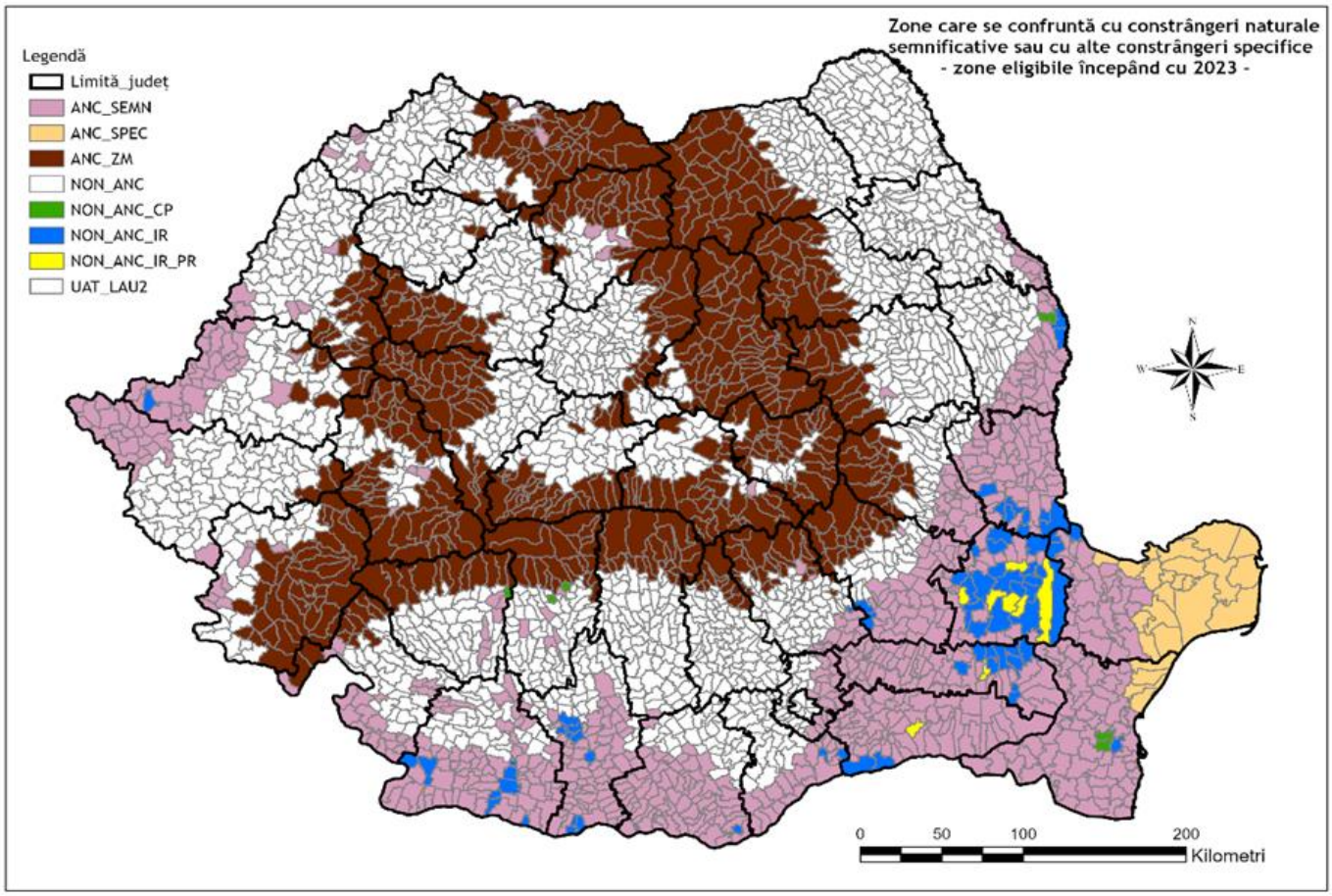

Figura 1 – Unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEM) începând cu anul 2023

În ***Figura 2*** sunt prezentate UAT-urile incluse în zona montană, zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice și UAT-uri eliminate prin procesul de fine-tuning pe baza celor) pe baza criteriilor: irigații, producții medii și procent semnificativ de terenuri ocupate de culturi permanente (vii și livezi) - Desemnarea aplicată cu anul 2023, după cum urmează:

Zona afectată de constrângerile semnificative se suprapune într-o proporție de 3,17% cu zonele eligibile pentru speciile *Lanius minos* și *Falco vespertinus* sprijinite în cadrul pachetului 3.2 din intervenția DR-01 și în proporție de 13,74% cu suprafețele eligibile aferente pachetelor 7 și 9.1 din intervenția DR-02 (***Figura 3 și Figura 4***).

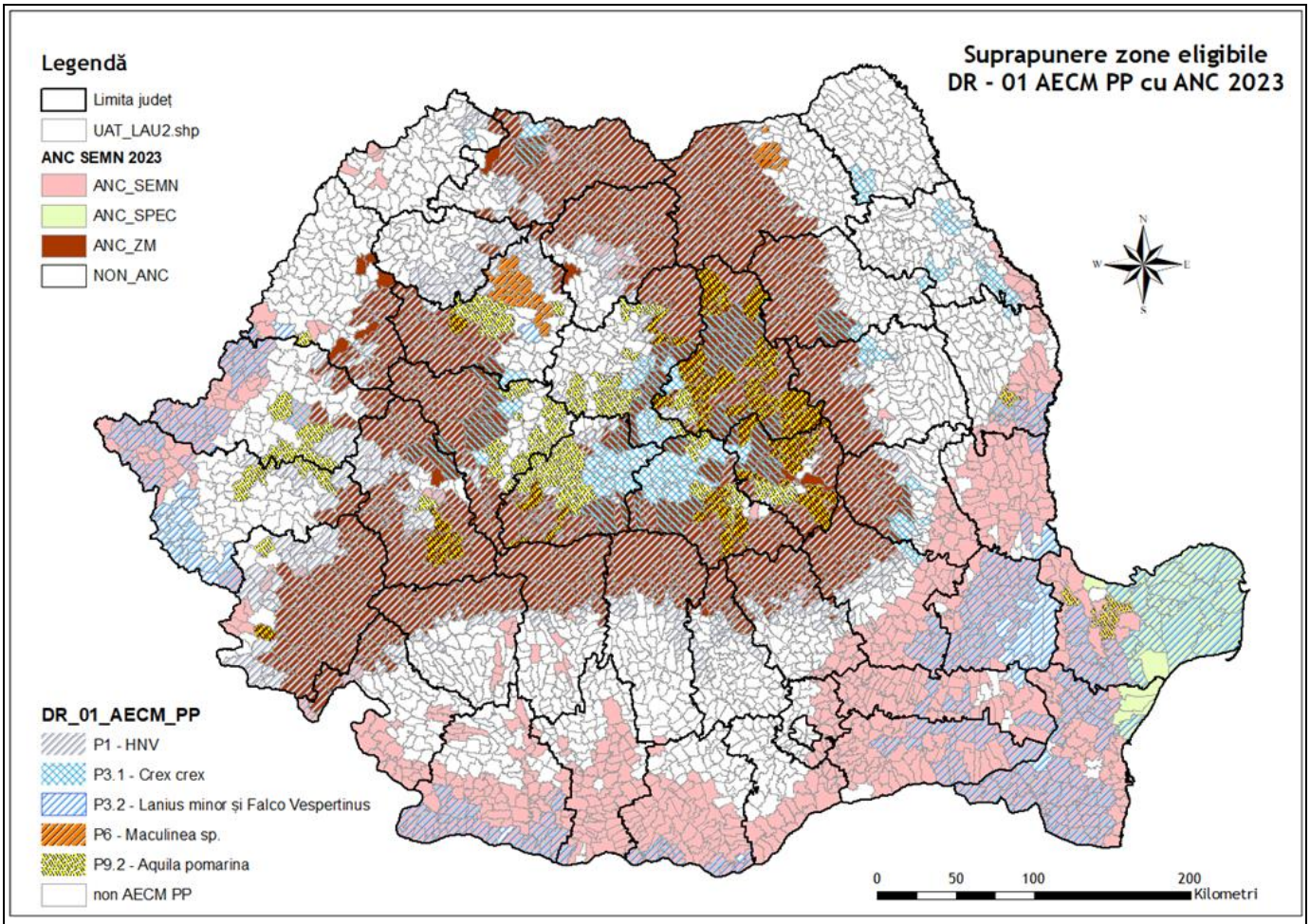

Figura 3 - hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-01 AECM PP

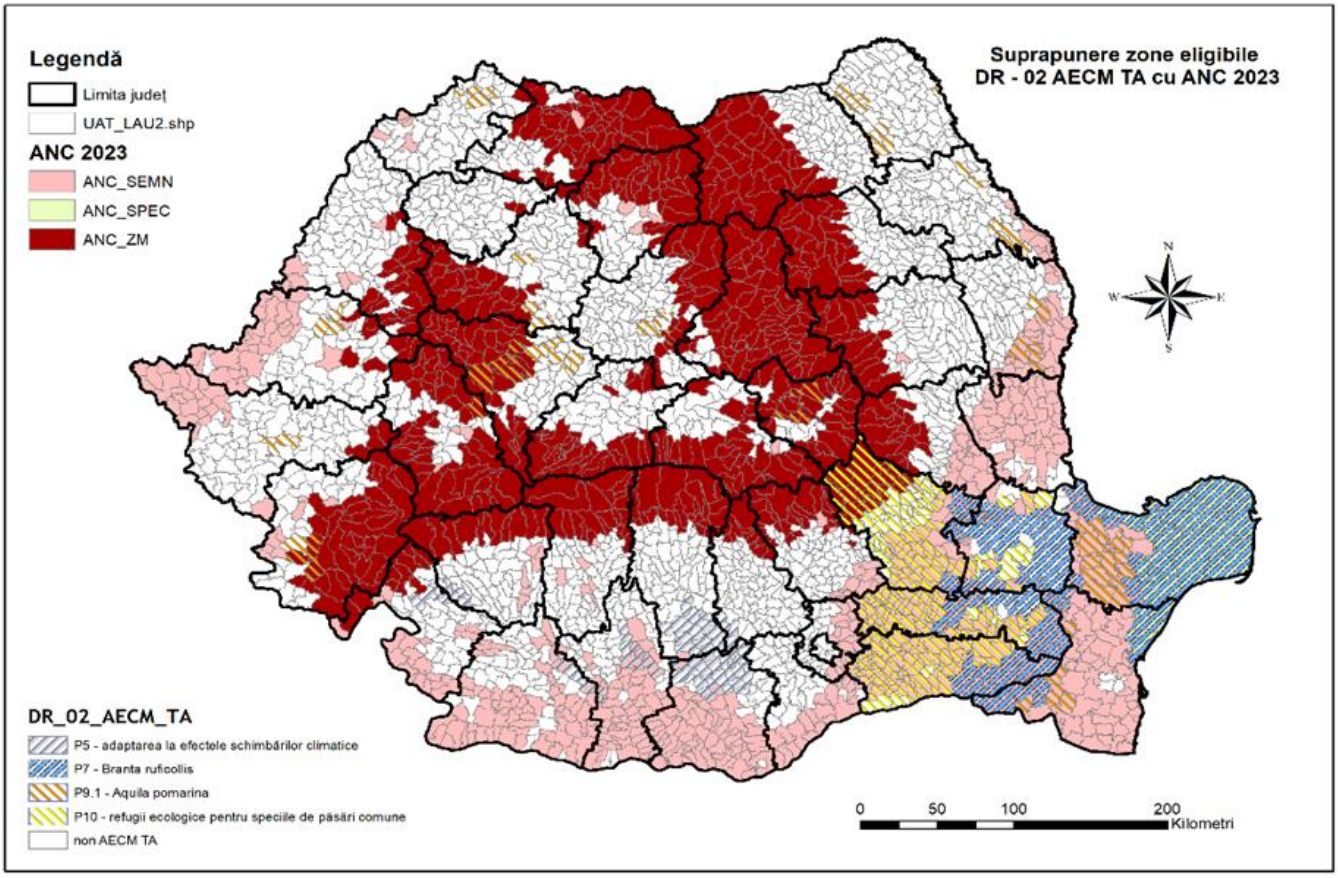

Figura 4- hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-02 AECM TA

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional) sunt acoperite (aproximativ 31,14% din suprafața SPA-urilor și 22,00% din suprafața SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente intervenției DR-10. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 27,96% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România (***Figura 5***).

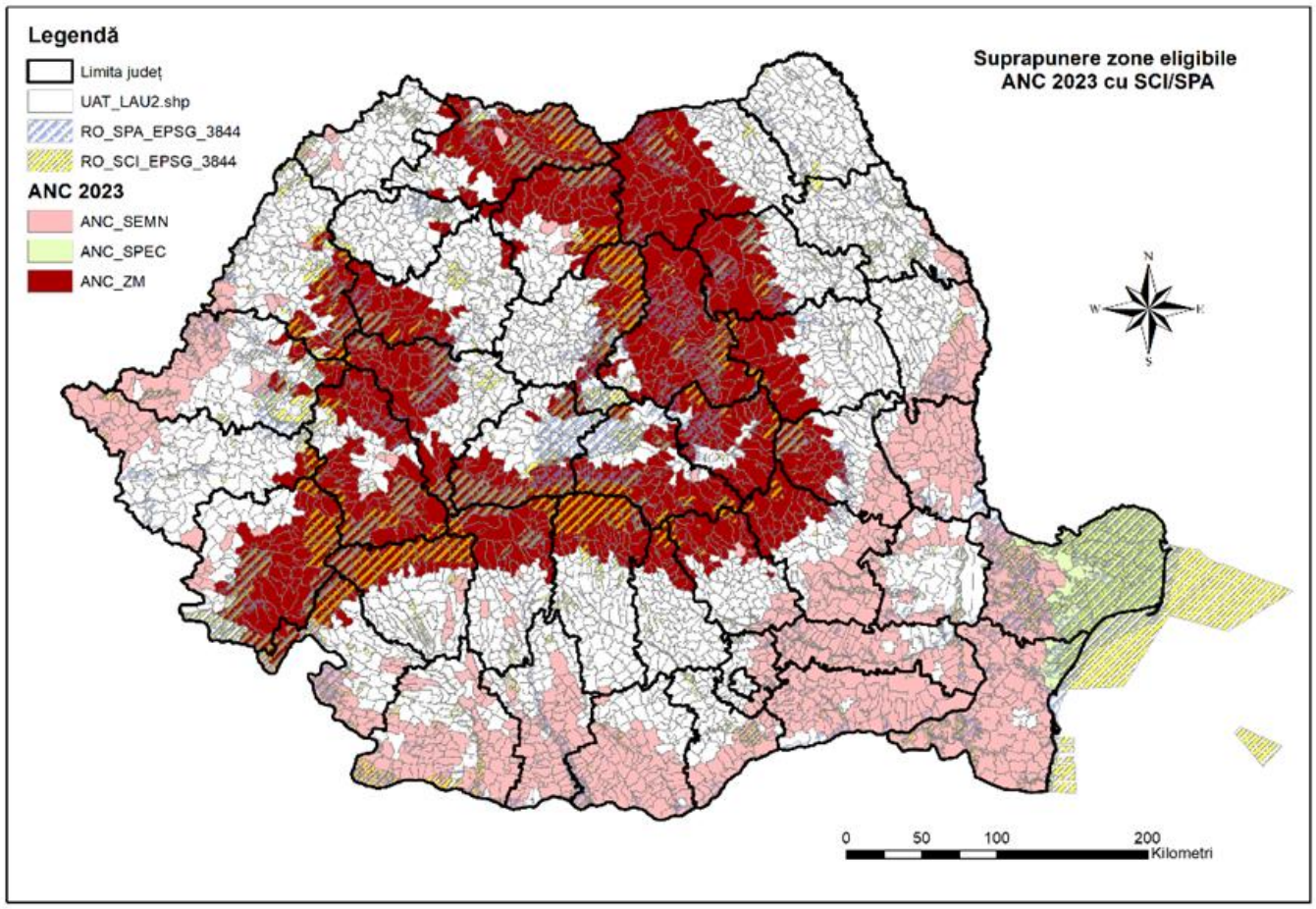

Figura 5 – harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	**Descriere**	**Prioritizare la nivelul planului strategic PAC**	**Abordat în CSP**
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva	Grad ridicat	Da

	habitatele/speciile sălbatice		

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții se acordă anual per hectar de suprafață agricolă.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

În plus, sprijinul pentru intervenție va încuraja continuarea activităților agricole în aceste zone, împreună cu respectarea standardelor de condiționalitate. Astfel, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului. În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale semnificative este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv în menținerea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural.

Contribuția intervenției va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte intervenții, precum intervenția de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii acestei intervenție sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Condițiile de eligibilitate:

• beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înțelesul art. 4, alin. (1) a Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 conform legislației naționale,

• beneficiarul este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare și Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative, delimitate conform prevederilor art. 32 (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și se înregistrează la APIA cu suprafața agricolă,

• suprafață minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condițiile specifice schemei unice de plată pe suprafață, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafață minimă a parcelei trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha – pentru vii, livezi, arbuști fructiferi, hamei, pepiniere pomicole și viticole, sere și solarii),

• beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Suprafața eligibilă:

Intervenția Zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN) este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile. În aceste zone cel puțin 60% din suprafața agricolă la nivel LAU2 îndeplinește cel puțin unul dintre criteriile biofizice enumerate în anexa III a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, la valoarea indicată a pragului.

În vederea asigurării asupra faptului că în aceste zone se manifestă în continuare constrângeri naturale semnificative, identificate în urma analizării criteriilor biofizice și că aceste constrângeri naturale nu au fost depășite cu ajutorul unor investiții, prin activitatea economică sau prin metodele de producție ori sistemele agricole care compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare, a fost efectuat un proces de ajustare (fine-tuning), în conformitate cu prevederile art. 32 alin. 3 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

Acest exercițiu a fost realizat în vederea eliminării din zonele eligibile a zonelor unde constrângerile au fost surmontate prin irigații, precum și în scopul eliminării zonelor în care practicarea unui anumit tip de agricultură este predominant (vii sau livezi), iar practicarea acestui tip de agricultură nu conduce la apariția unor pierderi sau cheltuieli suplimentare din cauza condițiilor naturale. Desemnarea rezultată a fost implementată în România în perioada 2015-2018.

În anul 2018 a fost actualizat procesul de fine tuning, fiind analizate informații actualizate privind aplicare a irigațiilor (suprafețe agricole care au făcut obiectul proiectelor de investiții finanțate prin PNDR și suprafețele efectiv irigate în perioada 2007-2017 de peste 50% din suprafața agricolă a UAT). Aceste date, împreună cu datele actualizate privind utilizarea terenurilor agricole (LPIS2017), au generat unele modificări privind criteriile de fine tuning referitoare la ponderea ridicată a suprafețelor cu culturi permanente (vii sau livezi pe cel puțin 20% din suprafața agricolă a UAT) sau la producții medii care depășesc 80% din media la nivelul UE pentru grâu și porumb.

În consecință, au fost eliminate o serie de unități administrativ-teritoriale de nivel LAU2 în care constrângerile naturale au fost înlăturate cu ajutorul unor investiții (irigații) sau prin activitate economică (vii și livezi sau unde productivitatea normală a terenurilor prin sistemele agricole compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare).

Desemnarea rezultată pentru zona care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative a fost implementată în România în perioada 2019-2022. Astfel, un număr de **757 localități** au fost incluse în această categorie, cu o suprafața agricolă de **4.327.685 ha. (date APIA 2021)**

În anul 2022, pe principiul urmat în exercițiul anterior de fine-tuning au fost actualizate informațiile privind suprafețele irigate (udarea I), furnizate de *Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare (ANIF*), aferente perioadei de referință 2012-2021, și conform angajamentului asumat prin PNDR 2014-2020, au fost analizate suprafețele agricole la nivel UAT LAU2 care au făcut obiectul proiectelor finalizate de investiții în sistemele de irigații finanțate prin M.215 a PNDR 2007-2013 și prin sM.4.3 a PNDR 2014-2020 la momentul evaluării pe baza celor mai recente date furnizate de AFIR (februarie 2022).

Aceste date, împreună cu datele actualizate privind utilizarea terenurilor agricole (LPIS 2021), au generat unele modificări privind criteriile de fine tuning referitoare la ponderea ridicată a suprafețelor cu culturi permanente (vii sau livezi pe cel puțin 20% din suprafața agricolă a UAT) sau la producții medii care depășesc 80% din media la nivelul UE pentru grâu și porumb.

Începând cu anul 2023, pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN), un număr de **723 localități** (față de 757 localități desemnate în exercițiul anterior de fine-tuning) au fost incluse în această categorie, totalizând o suprafață agricolă de **4.047.790,65 ha** (față de 4.372.107,57 ha aferentă UAT-urilor eligibile în perioada 2019-2022).

Pentru un număr de **79 UAT-uri** au fost depășite constrângerile naturale cu ajutorul unor investiții (irigații) sau prin activitate economică (culturi permanente sau unde productivitatea normală a terenurilor prin sistemele agricole compensează pierderile de venit sau costurile suplimentare), având o suprafață agricolă exclusă de **548.163,21 ha**, din care 470.716,28 ha situate în 65 UAT-uri aflate în zone unde constrângerile naturale au fost depășite prin irigații, 17.540,48 ha situate în 6 UAT-uri aflate în zone în care peste 20% din suprafața agricolă este acoperită de culturi permanente (vii sau livezi) și 59.906,45 ha situate în 8 UAT-uri aflate în zone unde producțiile medii (grâu și porumb) depășesc media la nivel european (toate cele 8 UAT au fost excluse și pentru criteriul „aplicarea irigațiilor").

Situația la nivel național se prezintă astfel:

Încadrare(*)	**Nr. UAT LAU2**	**Suprafață agricolă totală (ha)**
ANC_ZM	*658*	*1.828.845,00*
ANC_SEMN	*723*	*4.047.790,65*
ANC SPEC	*24*	*175.117,39*
NON_ANC_CB	*1.702*	5.964.164,82
NON_ANC_FT, din care:	*79*	*548.163,21*
NON_ANC_IRIG	*65*	*470.716,28*
NON_ANC_CP	*6*	*17.540,48*
NON_ANC_IRIG_PROD	*8*	*59.906,45*
TOTAL RO	**3.186**	**12.564.081,05**
(*) desemnare aplicată începând cu anul 2023		

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-10 se găsește în anexa din secțiunea „Documente", capitolul „Generalitati". Plățile acordate în cadrul acestei intervenții se pot cumula, pe aceeași suprafață de teren agricol, cu plățile directe acordate fermierilor (Pilonul I) și cu plățile compensatorii acordate pe suprafața agricolă (Pilonul II).

Alte informații relevante

Durata este anuală pentru continuarea activităților agricole în zonele desemnate în conformitate cu art. 32 (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 – plăți pentru zone cu constrângeri naturale semnificative.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

O12 Care suprafață este eligibilă?

☐Zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

☑Zone care se confruntă cu constrângeri naturale, altele decât zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

https://pndr.ro/documente/ro/PNS-2023-2027-lista-zonelor-eligibile-pentru-interventiile-HNV-ANC-AEC.xlsx

☐Zonele afectate de alte constrângeri specifice [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

☐Toate zonele cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

☐Altele

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri are o intensitate de 100%.Cu scopul asigurării resurselor financiare necesare pentru implementarea intervenției ANC-SEMN, începând cu anul 2023, pentru zonele care se confruntă cu alte constrângeri naturale semnificative nivelul plății compensatorii este de **12 euro/ha/an**.

Nu se aplică intervale de degresivitate a plăților pentru suprafețe.

Metoda de calcul

În conformitate cu articolul 82 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe evaluarea pierderilor de venituri și a cheltuielilor suplimentare legate de agricultura practicată în zona cu constrângeri semnificative (ANC SEMN), comparativ cu zonele care nu se confruntă cu constrângeri (NON ANC).

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul acestei intervenții este prezentată astfel:

În conformitate cu prevederile articolul 71 din Reg. (UE) nr. 2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zone care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN), în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).

Metodologia aplicată de România pentru 2023 s-a bazat pe o comparație între veniturile (Coeficienți Standard Output - SOC) pe ha între zonele afectate de constrângeri naturale și cele care nu se confruntă cu aceste constrângeri, care reflectă în termeni orientativi factorii de limitare (randamente mai mici, limitări privind utilizarea terenurilor, etc.) și, prin urmare, diferența care urmează să fie compensată.

Practic, metoda utilizată a constat în următoarele etape:

(1) Evaluarea procentului ocupat de fiecare folosință de teren (arabil și pajiști permanente) pentru zone cu constrângeri naturale semnificative (ANC SEMN) și zone fără constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).

(2) Evaluarea unei valori de referință la nivel național pentru SOC asociat terenurilor arabile. Acest lucru s-a bazat pe statistici anuale privind suprafețele cultivate cu principalele 7 culturi (Grâu, Porumb boabe, Cartofi de toamnă, Floarea soarelui, Rapiță, Soia boabe, Furaje verzi anuale, folosind media pe 5 ani), date pe baza cărora s-a calculat SO mediu (date furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - MADR 2017).

SO aferent ANC SEMN și pentru zonele fără restricții a fost apoi calculată luând în considerare notele de bonitare pentru terenuri agricole (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară de 1:50.000 în anul 2013, valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu) la nivel LAU2.

(3) Evaluarea unei valori de referință pentru SOC asociat pajiștilor permanente. Valoarea de SO pentru pajiștile permanente a fost apoi calculată, luându-se în calcul notele de bonitare la nivel LAU2 (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară de 1:50.000 în anul 2013, valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu).

(4) Stabilirea valorii pierderilor de venituri. Aceasta a luat în considerare diferența între SO aferent ANC SEMN față de zona NON ANC.

(5) Stabilirea costurilor suplimentare induse de manifestarea factorilor limitativi pentru terenurile arabile din zonele cu constrângeri semnificative (ANC SEMN) și evaluarea costurilor suplimentare față de zona

fără constrângeri (NON ANC) (date ICPA - tehnologii de utilizare a terenurilor arabile). Pentru reprezentativitate, valorile obținute au fost ponderate în funcție de ponderea terenurilor arabile din suprafața totală de teren agricol.

Prin însumarea pierderilor de venituri cu costurile suplimentare rezultă o sumă care reflectă diferența dintre practicarea activităților agricole în cele 3 tipuri de zone afectate de constrângeri naturale, față de celelalte zone (NON ANC). S-a aplicat un coeficient de reducere a plăților de 80%, cu scopul evitării supracompensării fermierilor din zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, astfel încât nivelul plății compensatorii este de **69 euro/ha** în zonele afectate de constrângeri naturale semnificative (ANC SEM).

Din cauza limitărilor bugetare, la valoarea plăților compensatorii obținute în cadrul metodologiei de calcul pentru intervenția ANC SEMN s-a aplicat un procent de reducere de 83%, rezultând o valoare a plății compensatorii de **12 euro/ha**.

Următoarele surse principale de date au fost utilizate:

- date INS 2021: suprafețele cultivate cu principalele culturi arabile,
- date APIA 2021 privind utilizarea efectivă a terenurilor în ANCSEMN, precum și pentru zonele fără constrângeri naturale semnificative sau alte zone specifice (NON ANC),
- coeficienți SOC (date MADR 2017),
- valorile ratei de schimb (RON/EUR) și a combustibilului (motorină) (RON/l) (perioada de referință februarie 2022 și martie 2022),
- consumuri tehnologice în utilizarea terenurilor arabile (date ICPA).

Explicații suplimentare

Nu se aplică intervale de degresivitate a plăților aferente ANC SEMN.

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) nr. 2021/2115, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București confirmă caracterul adecvat al metodologiei (studiului), acuratețea calculelor și rezonabilitatea ipotezelor din cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii pentru intervenția DR 10 – Zone afectate de constrângeri naturale semnificative (Declarația ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 13 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Plata compensatorie se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona care se confruntă cu constrângeri naturale semnificative comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri, destinată tuturor fermierilor care se regăsesc în zona eligibilă și îndeplinesc condițiile de eligibilitate din capitolul 5.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(a) - Plăți pentru constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone în temeiul articolului 71	65,00%	20,00%	65,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 10 - 01 - Plata pe hectar ANC SEMN	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(a)-RO-65,00%	Uniform		R.4; R.7	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 10 - 01 - Plata pe hectar ANC SEMN

Plată compensatorie pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit. Pentru implementarea intervenției ANC SEMN nu se vor aplica intervalele de degresivitate pentru suprafețe, valoarea costului unitar reprezentând valoarea maximă a plății care poate fi acordată beneficiarilor.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 10 - 01 - Plata pe hectar ANC SEMN (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		12,00	12,00	12,00	12,00	12,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.12 (unitate: Hectare)		3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00		**Suma:** 18.669.640,00 **Max.:** 3.733.928,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)		3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00		**Suma:** 18.669.640,00 **Max.:** 3.733.928,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00		224.035.705,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00		189.930.350,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice

Cod de intervenție (SM)	DR-11
Denumire intervenție	Zone afectate de constrângeri naturale specifice
Tipul de intervenție	ANC(71) - Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone
Indicator comun de realizare	O.12. Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru suprafețele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o defalcare per tip de suprafață
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Suprafețe largi ale României prezintă limitări naturale ale productivității agricole care conduc la producții agricole reduse, limitări care se datorează unor condiții climatice și biofizice nefavorabile desfășurării în condiții optime a activităților agricole. Aceste suprafețe se regăsesc în special în zona Munților Carpați și ale Deltei Dunării, precum și în alte zone cu specificități ale condițiilor de climă, sol sau teren. Totodată, o mare parte din aceste zone sunt de regulă asociate și cu o valoare ridicată a biodiversității, însă sunt amenințate de fenomenul de abandon al activităților agricole, fenomen ce poate afecta atât viabilitatea zonelor rurale, cât și factorii de mediu locali (biodiversitatea, solul sau peisajele).

În procesul de desemnare a zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (ANC), se remarcă în principal Munții Carpați – acolo unde se întâlnesc valori mari de altitudine și pantă, Delta Dunării – deoarece în acest areal se cumulează o serie de factori edafici care limitează activitatea agricolă, precum și alte zone în partea de sud și sud–est a țării sau în zone mai puțin extinse (în vestul țării) unde caracteristicile naturale conduc la scăderea productivității naturale.

În perioada 2014-2021, pentru cele două categorii ANC: „zone montane” (art. 32 alin. 1 lit. a) și „alte zone care se confruntă cu constrângeri specifice” (art. 32 alin. 1 lit. c) desemnarea a fost cea realizată în cadrul PNDR 2007-2013 (zona montană definită în baza art. 18 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 și zonele semnificativ defavorizate stabilite în baza art. 19 al Regulamentului (CE) nr. 1257/1999).

Un potențial natural agricol mai scăzut față de restul țării se remarcă în zona Biosferei Deltei Dunării, unde datorită factorilor naturali legați de sol, precum și a densității scăzute a populației, menținerea activităților agricole prezintă dificultăți suplimentare, în comparație cu restul țării. Această zonă este caracterizată de omogenitatea teritoriului și a manifestării unor factori restrictivi care induc dificultăți în desfășurarea activităților economice. Încurajarea continuării activităților agricole în această zona este importantă pentru a conserva mediul, pentru a menține peisajul rural și a conserva potențialul turistic al zonei. Aceste zone au fost desemnate ca „zone care se confruntă cu constrângeri specifice”.

În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural. Contribuția măsurii va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte măsuri, precum cea de agro-mediu și climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului și implicit a spațiului rural.

În anul 2016, în România, 50,02% din SAU totală prezintă caracteristici nefavorabile de mediu, ca urmare

a unor factori bio-fizici (climatici, edafici, relief) care determină scurtarea perioadei de vegetație și limitează activitatea agricolă convențională astfel, conducând la producții agricole reduse și la costuri de producție ridicate, toate acestea având un impact negativ asupra veniturilor fermierilor și al nivelului de trai din zonele rurale respective.

Conform desemnării zonelor cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice, acestea sunt împărțite astfel: zone montane (15,09% din SAU total); zone cu constrângeri naturale semnificative (33,56% din SAU total); zone cu constrângeri naturale specifice (1,38% din SAU total).

Delimitarea zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale specifice (ANC SPEC), nu a suferit modificări în perioada de programare 2014-2022, comparativ cu perioada de programare 2007-2013, fiind realizată la nivel de UAT LAU2 (comune, orașe și municipii) care se regăsesc în totalitate în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”; limitele UAT-urilor sunt date de limitele blocurilor fizice atribuite UAT-urilor.

Aceasta este prezentată în următoarea figură:

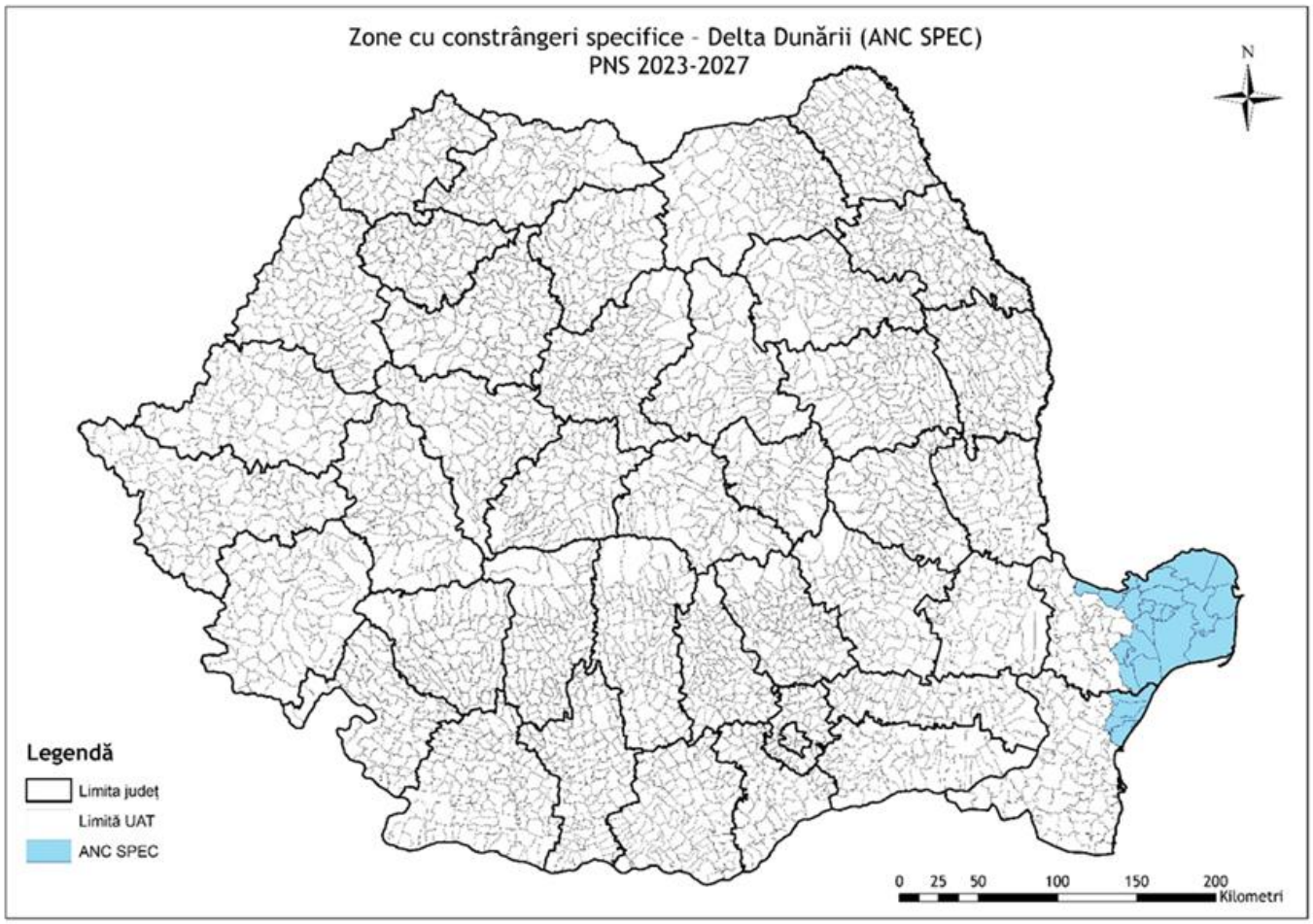

Figura 1 – unități administrativ-teritoriale incluse în zone care se confruntă cu constrângeri naturale specifice) (ANC SPEC) începând cu anul 2023

Zona afectată de constrângerile specifice se suprapune într-o proporție însemnată (11,74%) cu zonele eligibile pentru speciile *Lanius minos* și *Falco vespertinus* sprijinite în cadrul pachetului 3.2 din intervenția DR-01, și în proporție de 82,01% cu suprafețele eligibile aferente pachetului 7 din intervenția DR-02 (***Figura 2*** și ***Figura 3***).

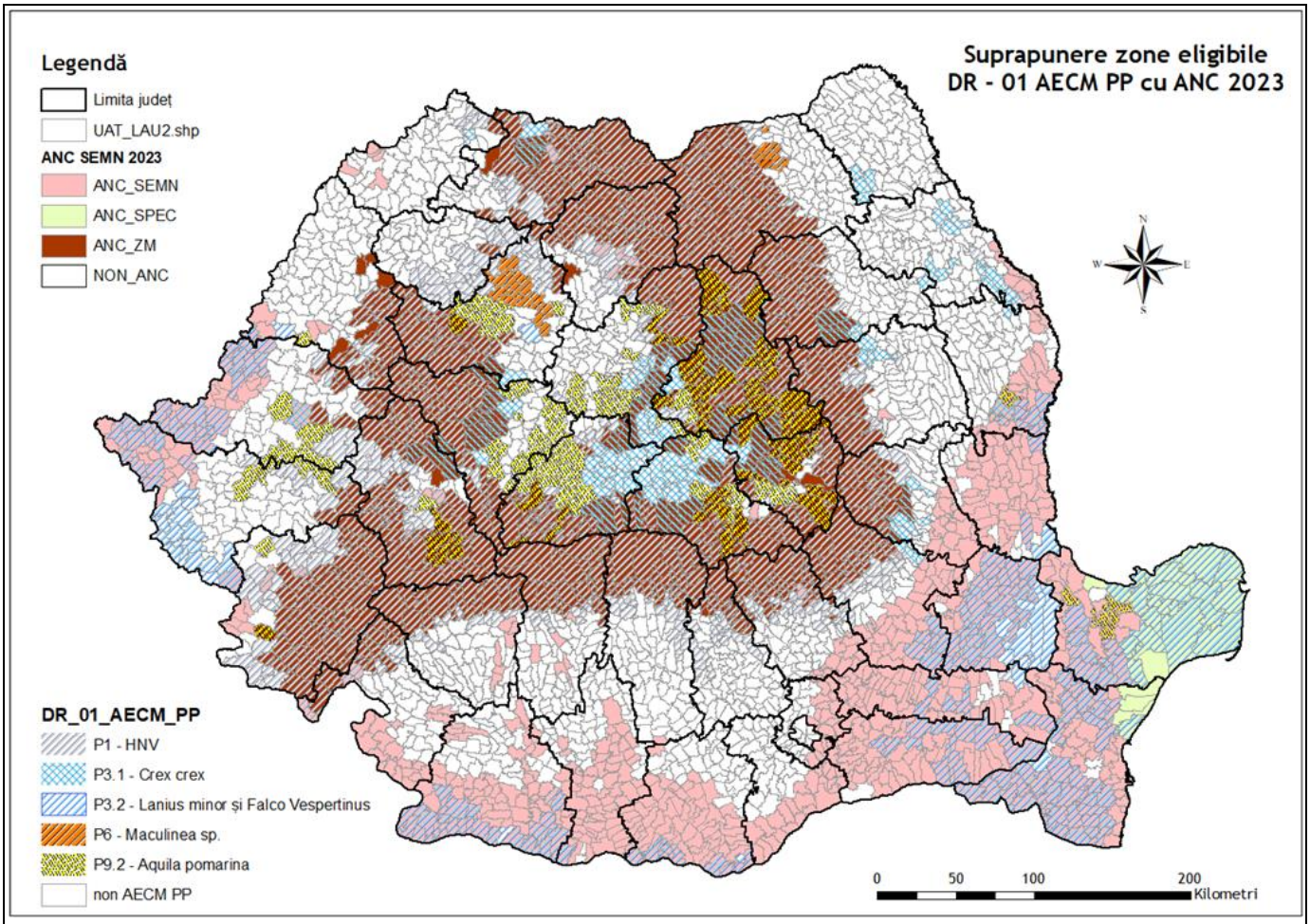

Figura 2 - hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-01 AECM PP

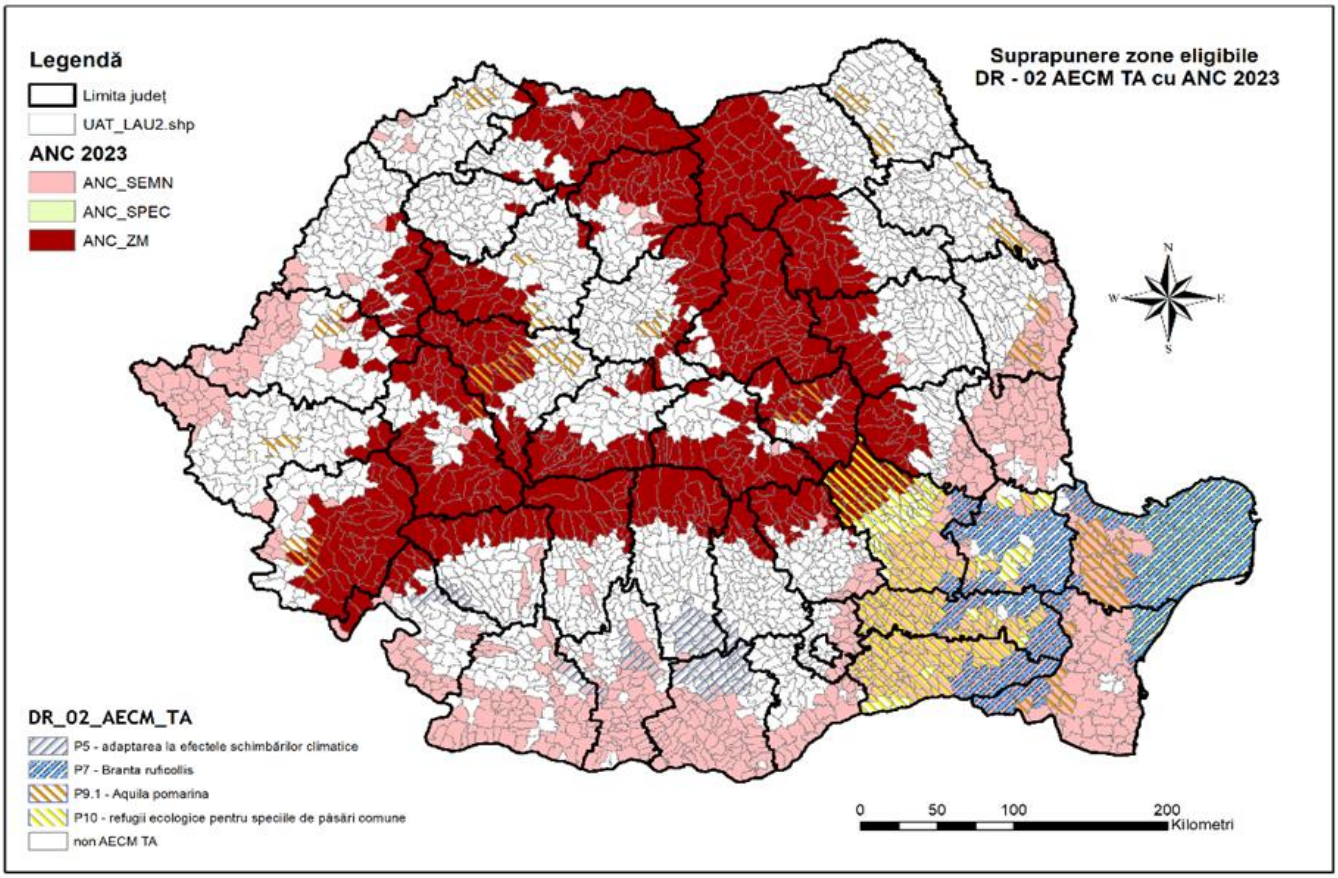

Figura 3 - hartă suprapunere ANC 2023 cu DR-02 AECM TA

De asemenea, o parte a zonelor protejate importante din România (atât de interes național, cât și comunitar sau internațional) sunt acoperite (aproximativ 8,96% din suprafața SPA-urilor și 8,64% din suprafața SCI-urilor) de suprafețele eligibile aferente intervenției DR-11. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 7,03% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România (***Figura 4***).

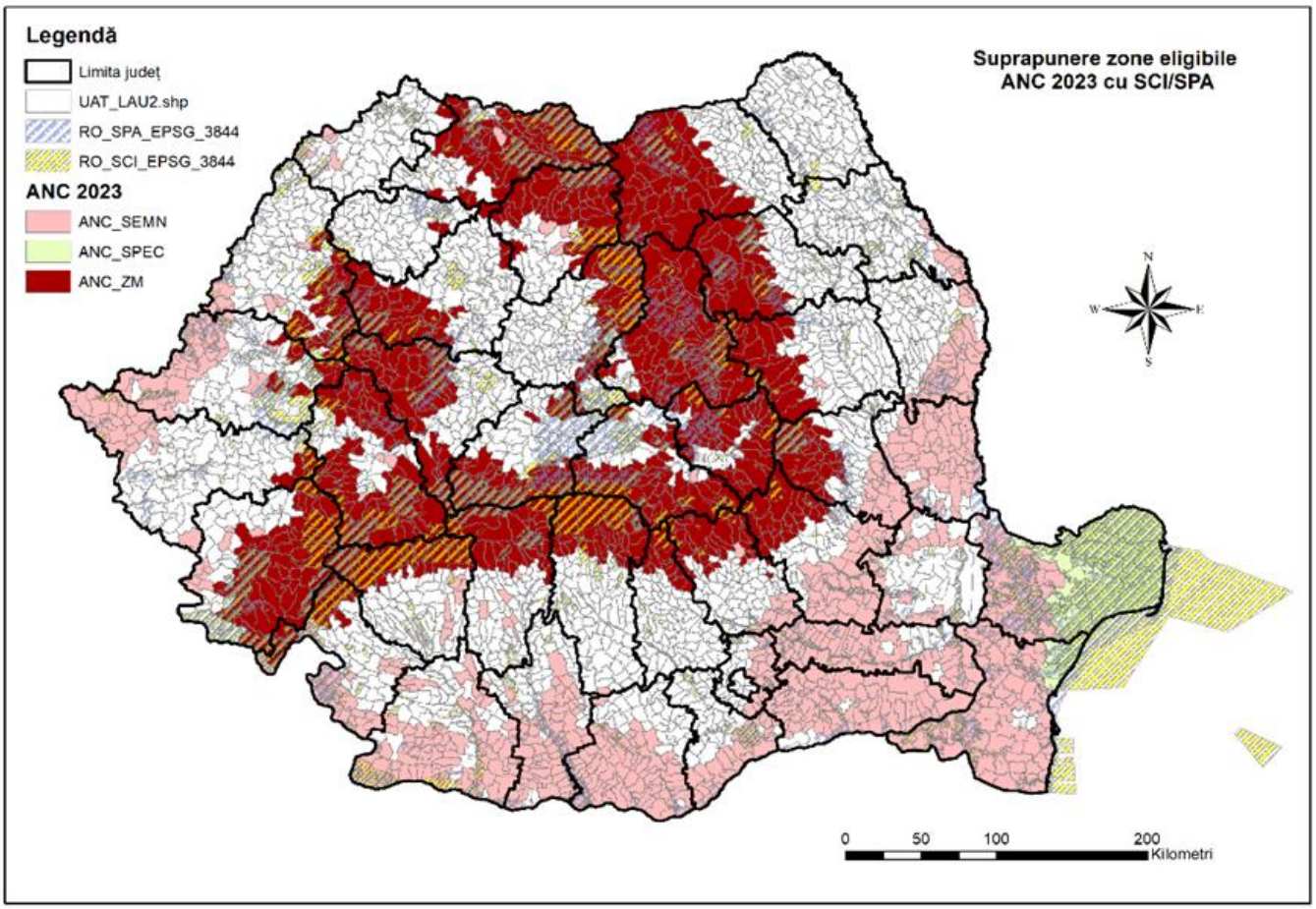

Figura 4 – harta suprapunere ANC 2023 cu SCI/SPA

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	**Descriere**	**Prioritizare la nivelul planului strategic PAC**	**Abordat în CSP**
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
21	Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale	Grad ridicat	Da
22	Menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.4 Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizată de sprijinul pentru venit sub rezerva condiționalității
R.7 Procentajul de sprijin suplimentar pe hectar în zone cu nevoi mai mari (în comparație cu media)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții se acordă anual per hectar de suprafață agricolă.

Sprijinul acordat prin această intervenție urmărește o compensare pentru fermieri, în întregime sau parțial, pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit aferente constrângerilor naturale sau altor constrângeri specifice din zona în cauză, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole (mai ridicat în aceste zone). Costurile suplimentare și pierderile de venit se calculează, în ceea ce privește zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice.

În plus, sprijinul pentru intervenție va încuraja continuarea activităților agricole în aceste zone, impreuna cu respectarea standardelor de condiționalitate. Astfel, se asigură cel puțin menținerea unor activități minime de întreținere a terenurilor agricole, cu impact benefic în protecția solului. În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice este importantă menținerea echilibrului de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone deține, totodată, un rol important în conservarea factorilor de mediu (biodiversitate, sol, apă, aer), inclusiv în menținerea peisajelor tradiționale, putând servi ca bază de dezvoltare economică prin turism rural.

Contribuția intervenției va fi esențială, în special pe termen scurt, în timp ce alte intervenții, precum intervenția de agro-mediu şi climă, vor ajuta la crearea unui sistem pe deplin funcțional, care să poată răspunde obiectivului de menținere a calității mediului şi implicit a spațiului rural.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii acestei intervenție sunt fermierii activi, în conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Condiționalitea se aplică la nivelul întregii exploatații și pe parcursul întregului an calendaristic.

Condițiile de eligibilitate:

• beneficiarul sprijinului trebuie să se încadreze în categoria fermier activ, definit în înțelesul art. 4, alin. (1) a Regulamentului (UE) 2115/2021 conform legislației naționale,

• beneficiarul este utilizatorul unei suprafețe agricole localizate pe teritoriul României, identificabilă în Sistemul Integrat de Administrare şi Control (IACS), încadrată în zona eligibilă pentru zone care se confruntă cu alte constrângeri specifice, delimitate conform prevederilor art. 32 (4) din Regulamentul (UE) 1305/2013 și se înregistrează la APIA cu suprafața agricolă,

• suprafață minimă a fermei este de 1 ha, iar parcelele eligibile au dimensiunea minimă de 0,3 ha (în cazurile prevăzute de condițiile specifice schemei unice de plată pe suprafață, în cazul anumitor tipuri de culturi, suprafața minimă a parcelei trebuie să fie de cel puțin 0,1 ha – pentru vii, livezi, arbuști fructiferi, hamei, pepiniere pomicole și viticole, sere și solarii),

• beneficiarul se angajează, pe baze anuale, să își continue activitatea agricolă pe terenurile agricole situate în zonele afectate de constrângeri naturale.

Suprafața eligibilă:

- ***Intervenția Zone care se confruntă cu constrângeri specific (ANC-SPEC)*** este un instrument prin care se sprijină (compensează fermierii) financiar utilizarea terenurilor agricole situate în unitățile administrativ-teritoriale care se suprapun total sau parțial cu Rezervația Biosferei Delta Dunării. Potențialul natural agricol din această zonă este mai scăzut decât în restul țării, condițiile naturale de producție fiind similare pe întreaga suprafață agricolă din această zonă, în condițiile în care pe terenurile agricole din zonă se întâlnesc o serie de constrângeri definite prin indicatori biofizici de climă și sol în Anexa III. Toate UAT-urile din acest areal sunt afectate de criteriul biofizic de Climă („deficit de apă").

Totodată, zona acoperită de aceste UAT-uri prezintă o deosebită importanță la nivelul Uniunii din punct de vedere al obiectivelor de mediu, fiind necesară continuarea gestionării terenurilor în vederea conservării mediului, menținerea peisajului rural și conservarea potențialului turistic, teritoriul acoperit de Biosfera Deltei Dunării primind de-a lungul timpului multiple recunoașteri naționale și internaționale din punct de vedere al protecției naturii. De asemenea, Delta Dunării împreună cu celelalte unități adiacente reprezintă cel mai mare areal important ca zone umede din Europa, făcând parte din patrimoniul mondial al UNESCO.

Totodată, UAT-urile cuprinse în această categorie, sunt afectate de criteriul biofizic de Climă „deficit de apă", precum și de criteriile biofizice „drenaj limitat al solului" și „proprietăți chimice nefavorabile – prezența sărurilor, a sodiului schimbabil" în proporții diferite.

Suprafața ocupată de cele **24 localități** aflate în zonele care se confruntă cu constrângeri specifice (Delta Dunării) este de circa 5.900 km2, reprezentând 2,47% din suprafața totală a României și în care suprafața agricolă este de **175.117 ha (date APIA 2021)**.

Modul de combinare a pachetelor intervenției DR-11 se găsește în anexa din secțiunea „Documente", capitolul „Generalitati". Plăţile acordate în cadrul acestei intervenții se pot cumula, pe aceeaşi suprafaţă de teren agricol, cu plăţile directe acordate fermierilor (Pilonul I) şi cu plăţile compensatorii acordate pe suprafaţa agricolă (Pilonul II).

Alte informatii relevante

Durata este anuală pentru continuarea activităților agricole în zonele desemnate în conformitate cu art. 32 (4) din Regulamentul (UE) 1305/2013 – plăți pentru zone cu constrângeri naturale specifice.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Intervenția se bazează pe angajamente (IACS).

O12 Care suprafață este eligibilă?

☐Zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

☐Zone care se confruntă cu constrângeri naturale, altele decât zonele montane [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

☑Zonele afectate de alte constrângeri specifice [în temeiul articolului 32 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013]

https://pndr.ro/documente/ro/PNS-2023-2027-lista-zonelor-eligibile-pentru-interventiile-HNV-ANC-AEC.xlsx

☐Toate zonele cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice

☐Altele

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Tipul de plată

☑ cost unitar bazat pe costurile suplimentare și pe pierderile de venit

☐ costul tranzacției inclus

☐ plată unică

☐ sumă forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Intensitatea sprijinului public nerambursabil este de 100% din totalul costurilor eligibile.

Fiind vorba de o plată compensatorie, sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri are o intensitate de 100%.

Pentru zone care se confruntă cu alte constrângeri naturale specifice nivelul plății compensatorii este de **80 euro/ha/an**.

Cu scopul asigurării resurselor financiare necesare pentru implementarea intervenției ANC-SPEC, începând cu anul 2023, pentru suprafețele care depășesc 50 ha (intervalele de degresivitate 50,01 -100 ha, 100,01 - 300 ha, peste 300 ha).

Pentru aceste intervale de mărime a suprafețelor, baza de calcul pentru aplicarea degresivității este reprezentată de valoarea de 80 euro/ha/an.

Degresivitatea sprijinului financiar

În cazul fermelor cu suprafețe agricole mai mari de 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), valoarea plății scade pentru acele suprafețe agricole care depășesc această valoare:

• 1-50 ha - 100% din prima acordată pe hectar - **80 euro/ha/an**,

• 50,01-100 ha – 75% din prima acordată pe hectar - **60 euro/ha/an**,

• 100,01-300 ha - 50% din prima acordată pe hectar - **40 euro/ha/an**,

• peste 300 ha - 35% din prima acordată pe hectar - **28 euro/ha/an**.

Metoda de calcul

În conformitate cu articolul 82 din Regulamentul (UE) nr.2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona cu constrângeri specifice (ANC SPEC) comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri (NON ANC).

Metodologia de calculare a plăților compensatorii acordate în cadrul acestei intervenții este prezentată astfel:

În conformitate cu articolul 71 din Reg. (UE) nr. 2115/2021 calculul plaților compensatorii se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afactate de constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).

Metodologia aplicată de România pentru 2023 s-a bazat pe o comparație între veniturile (Coeficienti Standard Output - SOC) pe ha între zonele afectate de constrângeri naturale și cele care nu se confruntă cu aceste constrângeri, care reflectă în termeni orientativi factorii de limitare (randamente mai mici, limitări privind utilizarea terenurilor, etc.) și, prin urmare, diferența care urmează să fie compensată.

Practic, metoda utilizată a constat în următoarele etape:

1) Evaluarea procentului ocupat de fiecare folosință de teren (arabil și pajiști permanente) pentru zonele

cu constrângeri specifice (ANC SPEC) și zone fără constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (NON ANC).

(2) Evaluarea unei valori de referință la nivel național pentru SOC asociat terenurilor arabile. Acest lucru s-a bazat pe statistici anuale privind suprafețele cultivate cu principalele 7 culturi (Grâu, Porumb boabe, Cartofi de toamnă, Floarea soarelui, Rapiţă, Soia boabe, Furaje verzi anuale, folosind media pe 5 ani), date pe baza cărora s-a calculat SOC mediu (date furnizate de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale - MADR 2017).

SO aferent ANC SPEC și pentru zonele fără restricții a fost apoi calculată luând în considerare notele de bonitare pentru terenuri agricole (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară 1:50.000 în anul 2013, valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu) la nivel LAU2.

(3) Evaluarea unei valori de referință pentru SOC asociat pajiștilor permanente. Valoarea de SO pentru pajiștile permanente a fost apoi calculată, luându-se în calcul notele de bonitare la nivel LAU2 (calculate pe baza studiilor pedologice la o scară de 1:50.000 în anul 2013, valabile timp de 10 ani conform legislației naționale în domeniu) .

(4) Stabilirea valorii pierderilor de venituri. Aceasta a luat în considerare diferența între SO aferent ANC SPEC față de zona NON ANC.

(5) Stabilirea costurilor suplimentare induse de manifestarea factorilor limitativi pentru terenurile arabile din zonele cu constrângeri naturale specifice (ANC SPEC) şi evaluarea costurilor suplimentare față de zona fără constrângeri (NON ANC) (date ICPA - tehnologii de utilizare a terenurilor arabile). Pentru reprezentativitate, valorile obţinute au fost ponderate în funcţie de ponderea terenurilor arabile din suprafaţa totală de teren agricol.

Prin însumarea pierderilor de venituri cu costurile suplimentare rezultă o sumă care reflectă diferența dintre practicarea activităților agricole în cele 3 tipuri de zone afectate de constrângeri naturale, față de celelalte zone (NON ANC). S-a aplicat un coeficient de reducere a plăților de 80%, cu scopul evitării supracompensării fermierilor din zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, astfel încât nivelul plății compensatorii este de 85 euro/ha în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale specifice (ANC SPEC).

Din cauza limitărilor bugetare adresate intervențiilor Pilonului II, la valoarea plăților compensatorii obținute în cadrul metodologiei de calcul pentru intervenția ANC SPEC s-a aplicat un procent de reducere de 6%, astfel nivelul plății compensatorii a reieșit de **80 euro/ha**.

Următoarele surse principale de date au fost utilizate:

- date INS 2021: suprafețele cultivate cu principalele culturi arabile,
- date APIA 2021 privind utilizarea efectivă a terenurilor în ANC-SPEC, precum și pentru zonele fără constrângeri naturale semnificative sau alte zone specifice (NON ANC),
- coeficienți SOC (date MADR 2017),
- valorile ratei de schimb (RON/EUR) și a combustibilului (motorină) (perioada de referință februarie 2022 și martie 2022),
- consumuri tehnologice în utilizarea terenurilor arabile (date ICPA).

Explicații suplimentare

Definirea nivelului prag de suprafață per exploatație pe baza căruia statul membru calculează gradul de degresivitate a plăților

În medie, fermierii români obțin un venit al factorilor agricoli relativ scăzut (aproximativ o treime din media UE). Venitul crește în funcție de dimensiunea fermei: scăzut pentru fermele de până la 20 de hectare, relativ scăzut pentru cele de până la 50 ha, ridicat pentru cele între 50 – 250 ha, dar foarte ridicat (peste media UE) pentru fermele cele mai mari (250-500 ha, 500-1000 ha, mai mare de 1000 hectare).

În România predomină fermele foarte mici care prezintă o dimensiune economică foarte scăzută, iar majoritatea acestora sunt ferme de semi subzistență. Exploatațiile mari nu suferă același nivel al

pierderilor de venit sau al costurilor suplimentare în comparație cu exploatațiile mici (majoritare în România), datorită practicării unei agriculturi intensive.

Pentru a evita o supracompensare a plăților compensatorii acordate acestei categorii (exploatații mari) este necesară aplicarea unor praguri de degresivitate. Se considera util ca aplicarea degresivității plăților compensatorii pentru fermele din zona ANC SPEC, să înceapă plecând de la dimensiunea fermei de peste 50 ha. Având în vedere că venitul crește în funcție de dimensiunea fermei: scăzut pentru fermele de până la 50 de hectare, ridicat pentru fermele între 50,01 ha și 300 ha și foarte ridicat (peste media UE) pentru fermele cele mai mari (peste 300 de hectare).

În acest sens, s-a luat în calcul pentru stabilirea acestui prag o dimensiune de 300 ha, ce a fost calculată pentru categoria fermelor mari (ferme care conform clasificării în RO, prezintă un Standard Output de 250.000 euro).

Calcul degresivitate – Intervenția ANC SPEC:

Pentru aceste intervale, baza de calcul aferentă degresivității este de **80 euro/ha/an.**

-pentru fermele de pana la 50 ha nu se aplică degresivitate, procentul este de 100% din prima acordată pe ha, adică pentru fermele cuprinse între 1 ha – 50 ha prima acordată este de **80 euro/ha**.

-pentru fermele cu suprafața de până la 100 ha, respectiv între 50,01 și 100 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de fermă s-a aplicat un procent de degresivitate de 25% (75% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **60 euro/ha.**

-pentru fermele cu suprafața de până la 300 ha, respectiv între 100,01 ha și 300 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de fermă s-a aplicat un procent de degresivitate de 50% (50% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **40 euro/ha.**

-pentru fermele cu suprafața de peste 300 ha, pentru a evita supracompensarea acestei categorii de ferme s-a aplicat tot un procent de degresivitate de 65% (35% din prima acordată pe hectar), rezultând o plată compensatorie de **28 euro/ha**.

Conform prevederilor art. 82 al Regulamentului (UE) nr. 2021/2115, IInstitutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București confirmă caracterul adecvat al metodologiei (studiului), acuratețea calculelor și rezonabilitatea ipotezelor din cadrul metodologiei de calcul a plăților compensatorii pentru intervenția DR-11 – Zone afectate cu constrângeri specifice (Declarația ICPA privind caracterul adecvat al metodologiei și precizia calculelor se găsește în anexa din secțiunea „Documente”, capitolul „Generalitati”).

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 13 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Plata compensatorie se bazează pe pierderea de venituri și cheltuieli suplimentare legate de agricultura practicată în zona care se confruntă cu constrângeri naturale specifice comparativ cu zonele care nu se confruntă cu astfel de constrângeri, destinată tuturor fermierilor care se regăsesc în zona eligibilă și îndeplinesc condițiile de eligibilitate din capitolul 5. Totodată, pentru evitarea acordării unor plăți în exces pentru fermele mari în raport cu costurile suplimentare și/sau pierderile suplimentare înregistrate, se va

aplica mecanismul de degresivitate a plăților pentru suprafețele care depășesc 50ha.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 11 - 01 - Plata medie pe hectar ANC SPEC	Grant	91(2)(a)-RO-85,00%	Medie		R.4; R.7	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 11 - 01 - Plata medie pe hectar ANC SPEC

Plată compensatorie pentru costurile suplimentare și pentru pierderile de venit. Pentru suprafețele care depășesc 50 ha se va aplica un mecanism de degresivitate a plăților, pe intervale de mărime a suprafețelor fermelor (50,01-100, 100,01-300 ha și peste 300 ha). Din acest motiv este prevăzută o valoare medie a cuantumului unitar care este estimată pe baza dimensiunii medii ponderate pe clase de mărime rezultată din istoricul implementării măsurii corespondente a PNDR (sM.13.3). Pentru a asigura premisele necesare ajustării cuantumului unitar mediu pe parcursul perioadei de implementare, ca urmare a unor posibile modificări a structurii și/sau ărimii fermelor beneficiare, a fost estimată o valoare maximă a cuantumului unitar mediu, ca variație de 10%.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 11 - 01 - Plata medie pe hectar ANC SPEC (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			42,00	42,00	42,00	42,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			46,20	46,20	46,20	46,20		
	O.12 (unitate: Hectare)			150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00		**Suma:** 600.000,00 **Max.:** 150.000,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)			150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00		**Suma:** 600.000,00 **Max.:** 150.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			6.287.500,00	6.287.500,00	6.287.500,00	6.287.500,00		25.150.000,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			5.344.375,00	5.344.375,00	5.344.375,00	5.344.375,00		21.377.500,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații

DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați

Cod de intervenție (SM)	DR-12
Denumire intervenție	Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)

R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea Intervenției

Această intervenție se adresează tinerilor fermieri instalați prin PNDR 2014-2020 inclusiv tranziție (conform art.19 alin. (1) Reg. (UE) nr. 1305/2013) și a celor recent instalați (în ultimii 5 ani față de momentul depunerii cererii de finanțare), în vederea consolidării fermelor acestora, a unui management eficient, în vederea creșterii viabilității fermelor.

În cadrul intervenției vor fi sprijinite investiții în vederea obținerii producției agricole primare, investiții în condiționare și/sau depozitare, procesarea produselor agricole la nivelul fermei în scopul creșterii valorii adăugate a propriilor produse agricole primare.

Procesarea la nivel de fermă va fi abordată, în cadrul acestei intervenții, ca o componentă secundară a proiectului de investiții. Facilitățile de condiționare și/sau depozitare vor permite păstrarea produselor agricole în condiții optime și vor oferi o mai bună poziționare a fermierilor în lanțul de aprovizionare.

Această intervenție contribuie la încurajarea tinerilor fermieri sau a fermierilor recent instalați pentru facilitarea accesului la capital, consolidarea activităților exploatațiilor agricole, reînnoirea generațiilor în agricultură, reducând astfel exodul tinerilor către zonele urbane sau în afara granițelor. Astfel sprijinul de instalare acordat trebuie să se reflecte în echilibrul structural al exploatațiilor gestionate de tinerii fermieri prin continuarea activității acestora, iar această intervenție va facilita consolidarea și creșterea competitivității exploatațiilor acestora. Asigurarea continuității sprijinului acordat acestui segment răspunde în mod secundar obiectivelor de mediu și sociale, de a căror realizare depind funcționarea și revitalizarea zonelor rurale.

În cadrul acestei intervenții sunt eligibile achizițiile simple de utilaje agricole performante, inclusiv echipamente de gestionare adecvată a gunoiului de grajd. În plus, se are în vedere promovarea tehnicilor și tehnologiilor inovative cu atât mai mult cu cât segmentul de beneficiari cărora se adresează intervenția este cel al tinerilor fermieri care manifestă deschidere către inovare, agricultura de precizie.

Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor, intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor la utilizarea tehnicilor și tehnologiilor pentru gestionare riscurilor provocate de fenomenele extreme în contextul schimbărilor climatice.

Totodată, pentru a răspunde adecvat provocărilor cu care se confruntă unele sectoare cu grad mare de specializare, precum şi zona montană, atât din perspectiva îmbătrânirii populației cât și din perspectiva specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole din această zonă, vor fi prevăzute alocări distincte pentru: sectorul legumicol, sectorul zootehnic şi zona montană**.**

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care contribuie la încurajarea și dezvoltarea exploatațiilor gestionate de tinerii fermieri şi fermierii recent instalaţi cu un nivel de calificare adecvat și apartenența acestora la structurile asociative, promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizarea utilizării resurselor naturale precum și acțiuni în scopul gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul exploatației, la incurajarea deținerii în proprietate a exploatație.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Legislație

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate, iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu intervențiile din Pilonul I cât și celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și programele naționale.

În mod complementar cu intervenția adresată instalării tinerilor fermieri, se va acorda sprijin pentru consolidarea exploatațiilor acelor tineri fermieri care și-au implementat planul de afaceri privind obținerea sprijinului pentru instalare.

În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilității investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și
- proveniență majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili:

Tinerii fermieri care au finalizat implementarea planului de afaceri în cadrul submăsurii 6.1 din PNDR 2014-2020, inclusiv tranziție sau fermierii care s-au instalat cu cel mult 5 ani înaintea depunerii cererii de sprijin pentru această intervenție, având vârsta de până la 45 ani la momentul depunerii cererii de finanțare și sunt șefi ai exploatației.

Nu sunt eligibile persoanele fizice.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Solicitantul trebuie să dețină calitatea de șef al exploatației (să exercite controlul asupra exploatației) și să demonstreze deținerea de competențe profesionale în raport cu proiectul;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- În cazul proiectelor care prevăd investiții în sectorul pomicol se vor avea în vedere condițiile de eligibilitate specifice sectorului în conformitate cu fișa intervenției dedicate pe sectorul pomicol cu excepția celei referitoare la dimensiunea economică;
- În cazul proiectelor care propun procesare/condiționare/depozitare minim 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/condiționării/depozitarii trebuie să provină din exploatația proprie;
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă, îndeplinesc condițiile specificate în art.74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și
b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Vor fi sprijinite **investițiile corporale** legate de:

- construcții (noi și/sau modernizări), inclusiv spații protejate pentru culturile agricole, cu dotările și utilitățile necesare desfășurării activității agricole și/sau facilitățile de condiționare și/sau depozitare a produselor agricole obținute la nivel de fermă a căror capacitate se va corela cu capacitatea de producție a fermei;
- investiții în înființarea și modernizarea fermelor pomicole, inclusiv în înființarea și reconversia plantațiilor pomicole;
- înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare;
- înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul de fermei, inclusiv dotările aferente, doar ca o componentă secundară a proiectului (din punct de vedere financiar);
- achiziția, inclusiv prin leasing de utilaje agricole, remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă, inclusiv cele utilizate pentru obținerea bazei furajere) și echipamente performante, inclusiv cele pentru gestionarea/utilizarea îngrășămintelor și/sau a produselor de protecție a plantelor;
- înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului;
- înființarea/modernizarea facilităților aferente asigurării igienei și biosecurității la nivel de fermă, ca și componentă secundară;
- echipamente și sisteme de avertizare timpurie asupra fenomenelor meteorologice nefavorabile precum și alte echipamente de diminuare a efectelor fenomenelor meteorologice nefavorabile, ca și componentă secundară;
- utilajele și echipamente pentru producerea și/sau distribuirea furajelor ca hrană pentru animale din fermă;
- utilizarea soluțiilor digitale pentru practicarea agriculturii de precizie;
- înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, doar ca o componentă secundară a proiectului
- investiții noi cât și modernizarea echipamentelor pentru irigații la nivel de fermă doar ca o componentă secundară a proiectului;
- producerea şi utilizarea energiei (electrice și/sau termice) din surse regenerabile (solară, eoliană, aerotermală, hidrotermală, geotermală etc), ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu, fără ca solicitantul să aibă calitatea de prosumator;
- investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului),

legate de:

- îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenție;
- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;
- investiții în economia circulară precum:

a) producerea și utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu.

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea și implementarea sistemelor de management a calității și de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licențe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute, etc.

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

În acesta intervenție **se aplică costurile standard pentru acele investiții adresate exploatațiilor pomicole în baza articolului 83, punctul 2 litera a, (i) - R 2115/2021**

Acestea au fost întocmite de către un organism cu expertiză în domeniu, în baza unei metodologii de calcul descrisă în cadrul **Studiului pentru stabilirea costurilor standard pentru sectorul pomicol.**

Certificarea caracterului corect și adecvat al metodologiei și a rezultatelor pentru elaborarea costurilor standard s-a realizat de către un organism independent, cu expertiză în domeniu, pe baza *Declarației privind caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor*. Metodologia de calcul pentru costurile standard se regăsește în capitolul de documente, anexa 5.

Pentru celelalte investiții se va aplica **rambursarea costurilor in conformitate cu articolul 83, punctul**

2 litera a (ii)

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maximă a sprijinului public va fi 200.000 euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și nu va depăși:

- **80%** din costurile eligibile pentru investițiile efectuate de tinerii fermieri în temeiul alineatului (4) al art. 73 din R (UE) 2115/2021;
- **65%** din costurile eligibile în cazul celorlalte categorii de beneficiari.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de terenuri și clădiri;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de cap tractor;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă;
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole;
- Achiziția de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc;
- Cheltuielile generate de investițiile sprijinite prin Programele Sectoriale finanțate prin FEGA;
- Cheltuielile generate de investițiile realizate în sectoarele: hamei, struguri de masa, flori, plante medicinale, aromatice și ornamentale;
- Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 12 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții tânar fermier instalat și a fermierilor recent instalați	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 12 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții tânar fermier instalat și a fermierilor recent instalați

Având în vedere interesul crescut al tinerilor fermieri pentru consolidarea exploatațiilor agricole a fost stabilită valoarea sprijinului astfel încât să acopere o plajă cât mai largă de solicitanti.
Totodată, valoarea sprijinului a fost stabilită și pe baza experienței în implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 12 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții tânar fermier instalat și a fermierilor recent instalați (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			180.000,00	180.000,00				
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			378,00	566,00				**Suma:** 944,00 **Max.:** 566,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			378,00	566,00				**Suma:** 944,00 **Max.:** 566,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			67.835.859,00	101.753.788,00				169.589.647,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			57.600.000,00	86.400.000,00				144.000.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-13 - Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal

Cod de intervenție (SM)	DR-13
Denumire intervenție	Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea Intervenției

Intervenția vizează investiții orientate spre creșterea competitivității exploatațiilor agricole specializate în culturile de câmp, prin dotarea cu utilaje performante, îmbunătățind astfel factorii de producție, aspect ce

conduce implicit la creșterea productivității exploatațiilor agricole, cu accent pe fermele medii.

Sprijinul acordat prin această intervenție va contribui la restructurarea și consolidarea exploatațiilor în raport cu exigențele pieței, dar și cu nevoia de implementare a tehnicilor și tehnologiilor agriculturii de precizie. Acest sector este dependent de o tehnologie modernă, astfel încât lucrările tehnologice să fie efectuate optim atât din perspectiva corectitudinii aplicării tehnologiei, dar și din perspectiva asigurării timpului optim de recoltare, cu atât mai mult în contextul efectelor schimbărilor climatice.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele care contribuie la încurajarea și dezvoltarea structurilor asociative, dezvoltarea structurală echilibrată a fermelor în sensul consolidării fermelor medii, promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului acțiuni în scopul gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul exploatației, asigurarea echității accesării fondurilor europene.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări

Demarcarea cu alte intervenții din Pilonul II al PNS este asigurată prin abordarea sectorială.

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu intervențiile din Pilonul I sprijinite prin PNS 2023-2027 și programele naționale.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili:

- fermieri cu excepția persoanelor fizice;
- cooperative agricole și societățile cooperative care reprezintă interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători legal constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă îndeplinesc condițiile specificate în art 74 din Reg. (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%
și
b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Alte angajamente:
Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile
Vor fi sprijinite **investițiile corporale** legate de:

- extinderea/modernizarea **fermelor vegetale respectiv pentru culturi de câmp**, prin achiziția de echipamente și utilaje agricole performante;
- achiziția de remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă), inclusiv cele pentru gestionarea/utilizarea îngrășămintelor și/sau a produselor de protecție a plantelor;
- achiziționarea de utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;
- investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale și de agricultura de precizie;
- achiziția de echipamante de irigații atât pentru înființarea și/sau modernizare în cadrul fermei (doar simple achiziții care nu implică lucrări de construcții-montaj).
- achiziție de tractoare, remorci, semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă), utilaje de cârnit pentru sectorul viti-vinicol;

Vor fi sprijinite **investițiile necorporale** legate de:

- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licențe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului etc.

Sunt eligibile **costurile generale** direct legate de investiții așa cum sunt menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]
Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin
☑ **Grant**
☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată
☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare
☐ sume forfetare
☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maximă a sprijinului public va fi 300.000 euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de maximum **65% din costurile eligibile.**

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de cap tractor;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă;
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole;
- Achiziția de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc.;
- Cheltuielile generate de investițiile sprijinite prin Programele Sectoriale finanțate prin FEGA.

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 13 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții achiziții de utilaje agricole	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 13 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții achiziții de utilaje agricole

Valoarea sprijinului a fost stabilită și pe baza experienței în implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 13 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții achiziții de utilaje agricole (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)							290.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)							69,00	**Suma:** 69,00 **Max.:** 69,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)							69,00	**Suma:** 69,00 **Max.:** 69,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)							20.000.000,00	20.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)							17.000.000,00	17.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-14 - Investiții în fermele de mici dimensiuni

Cod de intervenție (SM)	DR-14
Denumire intervenție	Investiții în fermele de mici dimensiuni
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Fermele mici vizate în cadrul acestei intervenții sunt definite ca fiind exploatații agricole cu o dimensiune economică între 4.000 SO și 11.999 SO, care reprezintă un segment important al fermelor din România (12,45% din totalul fermelor și 81,53% din totalul fermelor având peste 4.000 SO, conform datelor INS 2016), cu rol esențial în asigurarea rezilienței, securității alimentare și în promovarea unor practici agricole extensive, prietenoase cu mediul.

În cazul exploatațiilor zootehnice de creștere a animalelor din rasele autohtone sunt eligibile exploatațiile cu dimensiunea economică de minimum 2.000 SO, având în vedere importanța conservării și promovării acestor rase. Dimensiunea economică este determinată de faptul că efectivele de animale provenind din aceste rase sunt reduse, ca număr, la nivel de fermă (ex. pentru rasele Bazna și Mangalița efectivele la nivelul unei exploatații mici se situează în jurul a 10 - 12 capete).

Luând in considerare numărul mare de ferme mici, practicarea de către aceștia a legumiculturii pe de o parte dar și nevoia RO de a echilibra deficitul comercial pe sectorul de legume, în cazul exploatațiilor legumicole dimensiunea minimă eligibilă va fi de 2300 Euro SO.

Sub-sectoarele flori, plante aromatice, plante medicinale și plante ornamentale reprezintă sub-sectoare de nișă în care predomină exploatațiile familiale cu resurse financiare reduse și cu o dimensiune redusă a exploatațiilor. Astfel, având în vedere specificul acestor exploatații, în scopul orientării către piață a fermelor mici din sub-sectoarele menționate anterior, cererea crescută și constantă de pe piața internă, dar și nevoia RO de a echilibra deficitul comercial din aceste sub-sectoare, dimensiunea minimă eligibilă va fi de 2000 euro SO.

Sprijinul acordat prin intermediul acestei intervenții este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea spre piață a fermelor mici cu potențial de a deveni exploatații agricole viabile, precum și de a crește capacitatea de a identifica noi oportunități de valorificare a producției acestora. În vederea acordării sprijinului solicitantul trebuie să prezinte un **plan de afaceri** care vizează dezvoltarea exploatației inclusiv din perspectiva îmbunătățirii orientării către piață a exploatației, dar și investițiilor prin care se consolidează.

Intervenția va viza producția agricolă primară prin investițiile tangibile și intangibile legate de modernizarea exploatației.

Astfel sprijinul poate viza optimizarea activității agricole a fermelor de mici dimensiuni, atât din punct de vedere economic cât și al cerințelor legate de mediu, prin construcții noi sau modernizarea acestora, prin accesul la utilități, dotarea cu utilaje și/sau echipamente performante dar și la adoptarea soluțiilor digitale care să permită aplicarea unor bune practici de gestionare a resurselor și factorilor de producție, practicarea unei agriculturi de precizie și optimizarea lucrărilor agricole.

În vederea obținerii produselor cu valoare adăugate, în cadrul intervenției vor fi eligibile inclusiv investițiile în componentele de condiționare și/sau depozitare și/sau de procesare a produselor agricole obținute la nivelul fermei. Procesarea va fi vizată doar ca o componentă secundară în cadrul proiectului. Astfel în vederea creării unor mici capacități de condiționare/procesare fermierii pot aduce valoare adăugată propriilor produse, iar operațiunile propuse în planul de afaceri pot viza atât pregătirea pentru vânzare a produselor agricole primare cât și a celor procesate la nivel de fermă.

Totodată, pentru a răspunde adecvat specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole de mici dimensiuni, va fi prevăzută o alocare distinctă pentru sectoarele legumicol si cel zootehnic.

Principiile privind selecția proiectelor

In cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care contribuie la dezvoltarea fermelor de mici dimensiuni din zona montană și proiectele care propun investiții în fermele de creștere a animalelor din rase autohtone cât și acelea care propun investiții în legumicultură. Se va avea în vedere promovarea fermelor de mici

dimensiuni care au o vechime mai mare de 5 ani și va fi încurajată aderarea acestora la structurile asociative.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor fi identificate și alte criterii relevante pentru realizarea unor investiții durabile și dezvoltarea sectorului agricol.

Legislație
Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni în ambii piloni și alte informații relevante.
Se va asigura evitarea dublei finanțări și a complementarității cu alte intervenții aferente Pilonului I al PNS, detalierea urmând a fi descrisă în cadrul de implementare.
În relație cu celelalte intervenții de investiții la nivel de fermă demarcarea este asigurată ex-ante prin intermediul pragurilor de dimensiune economică ale fermelor vizate de sprijin, în sensul că pragul inferior stabilit pentru sprijinul acordat fermelor vizate în celelalte intervenții de investiții este mai ridicat decât pragul superior stabilit pentru sprijinul prevăzut în cazul fermelor de mici dimensiuni.
În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul eligibilității investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibila achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii eligibili.
Fermierii, cu excepția persoanelor fizice.

Condiții de eligibilitate:

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică cuprinsă între 4.000 și 11.999 SO, respectiv 2.000 și 11.999 SO pentru fermele zootehnice populate cu rase autohtone și pentru cele din sub-sectoarele flori, plante aromatice, plante medicinale și plante ornamentale și între 2300 și 11999 euro SO pentru fermele legumicole;
- Solicitantul prezintă un plan de afaceri în care prezintă situația exploatației și obiectivele pe 3 ani;
- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Investițiile în procesarea de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, vor reprezenta o componentă secundară a proiectului (din punct de vedere financiar);
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă, îndeplinesc condițiile specificate în art 74 din Reg. (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%
și

b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragurile minime de 4.000 SO, respectiv 2000 SO sau 2300 euro SO (după caz) stabilite prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

<u>Investiții</u> eligibile legate de:

- construirea, modernizarea sau amenajarea construcțiilor cu destinație agricolă sau necesare in fermă;
- amenajarea facilităților de gestionare adecvată a gunoiului de grajd;
- investițiile în unitățile de condiționare și/sau depozitare și/sau procesare;
- achiziționarea de mașini agricole specializate și echipamente noi;
- asigurarea accesului la utilități în cadrul exploatației agricole;
- adoptarea soluțiilor digitale care să permită aplicarea unor bune practici de gestionare a resurselor și factorilor de producție, practicarea unei agriculturi de precizie;
- înființarea şi/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- echipamente și instalații noi pentru energie din surse regenerabile(ca o componentă secundară a proiectului), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu fără ca solicitantul sa fie prosumator;
- obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare, procesare de la nivelul de fermei.

Vor fi sprijinite investițiile necorporale legate de:

- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului etc;

Investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată
☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar
☐ costuri unitare
☐ sume forfetare
☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Sprijinul public nerambursabil maxim este de 50 000 Euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi de maximum:
·85**%** din costurile eligibile

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:
☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziţia de terenuri și clădiri;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de cap tractor;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă;
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole;
- Achiziția de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc.;
- Cheltuielile generate de investițiile sprijinite prin Programele Sectoriale finanțate prin FEGA;
- Cheltuielile generate de investițiile din sectoarele: pomicultură, hamei și struguri de masă.

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?
☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj
10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenție în conformitate cu alineatul. 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura.

Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului. În cadrul acestei intervenții vor fi puse în aplicare numai acele tipuri de operațiuni care vor contribui la îmbunătățirea competitivității exploatației agricole și a orientării acesteia către piață ca urmare a restructurării. Ajutoarele pentru investiții destinate ajustării structurale vor fi acordate pe baza unor criterii clar definite în cadrul planului, sprijinind restructurarea activității micilor producători agricoli. Cuantumul sprijinului nu depinde și nici nu se bazează pe tipul și volumul producției (inclusiv numărul de capete) realizate de un fermier în orice an care urmează perioadei de bază și nu depinde și nici nu se bazează pe prețurile naționale sau internaționale aferente producției în cauză realizate în cursul unui an ulterior perioadei de bază. Plățile nu se efectuează mai mult decât este necesar pentru punerea în aplicare a investiției la care se referă. Plățile nu vor fi supuse nici unei cerințe pentru beneficiari de a produce produse agricole și nici nu vor specifica în niciun fel astfel de produse.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 14 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect ferme de mici dimensiuni	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 14 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect ferme de mici dimensiuni

Valoarea sprijinului a fost stabilită pe baza experienței în implementarea submăsurii 4.1 *Investiții în exploatații agricole*, analizând fermele mici care au accesat această măsură din perspectiva cuantumului financiar accesat, dar și din perspectiva posibilității susținerii financiare a unui proiect de investiții în contextul dimensiunii economice specifice a acestora.

Astfel, dat fiind caracterul sprijinului acordat pentru investiții și plafonul maxim, valoarea sprijinului public per proiect și estimarea plăților în cazul acestei intervenții au fost stabilite pe baza experienței anterioare din implementarea proiectelor sM 4.1 pentru categoria de ferme având dimensiunea economică între 8.000 și 11.999 SO care au prevăzut achiziții de utilaje agricole (tipologia de investiții care s-a încadrat pe o valoare a sprijinului public de 50.000 euro/proiecte).

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 14 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect ferme de mici dimensiuni (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			45.000,00	45.000,00				
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			2.400,00	0,00				**Suma:** 2.400,00 **Max.:** 2.400,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			2.400,00	0,00				**Suma:** 2.400,00 **Max.:** 2.400,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			81.000.000,00	27.000.000,00				108.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			68.850.000,00	22.950.000,00				91.800.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole

Cod de intervenție (SM)	DR-15
Denumire intervenție	Investiții în exploatațiile pomicole
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Scopul investițiilor sprijinite în cadrul acestei intervenții este creșterea competitivității exploatațiilor pomicole prin dotarea cu utilaje și echipamente, înființarea de plantații pomicole, reconversia plantațiilor existente și creșterea suprafețelor ocupate de pepinierele pomicole.

Din cauza fragmentării exploatațiilor pomicole, a plantațiilor îmbătrânite dar și a investițiilor reduse în acest sector, **exploatațiile pomicole au înregistrat un declin important** în ultimele două decenii. Prin urmare **reconversia plantațiilor este un deziderat important al acestei intervenții**. Astfel la nivelul intervenției sunt eligibile toate investițiile necesare atât reconversiei cât și înființării și modernizării plantațiilor pomicole.

Această ramură este insuficient dezvoltată fiind necesare i**nvestiții ce constau în modernizarea/construcția/achiziția de spații de producție și tehnologii moderne, sisteme de colectare, sortare,** calibrare, depozitare, condiționare, ambalare, comercializare luând în considerare standardele de calitate ridicate ale acestor produse pe piață.

În plus, un element important în dezvoltarea acestui sector î**l constituie și promovarea patrimoniului genetic autohton** cu atât mai mult în contextul schimbărilor climatice actuale.

Totodată, în vederea **creşterii valorii adăugate în cadrul intervenției** vor fi sprijinite inclusiv investițiile în condiționarea și/sau depozitarea, procesarea produselor pomicole la nivelul fermei.

Investițiile în unitățile de procesare de la nivelul fermelor pomicole vor fi eligibile doar ca și componentă secundară în cadrul proiectului, domeniu în care România a avut tradiție și potențial.

De asemenea, susţinerea acţiunilor de marketing şi de îmbunătățire a planificării strategice a afacerilor și a managementului resurselor conduc la creșterea eficienței economice și a productivității.

Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor, **intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor** la utilizarea tehnicilor și tehnologiilor pentru gestionare riscurilor provocate de fenomenele extreme în contextul schimbărilor climatice.

Principii privind selecția proiectelor

- Principiul înființării de plantații, pepiniere și sau reconversiei de plantații pomicole;
- Principiul accesului la finanțare în sensul prioritizării solicitanților care nu au beneficiat de fonduri europene pentru o investiție similară prin intermediul PNDR 2014-2020;
- Principiul investițiilor în plantațiile care promovează patrimoniul genetic pomicol;
- Maturitatea financiară a solicitantului;
- Principiul apartenenței la o formă asociativă;
- Principiul proprietății;
- Principiul utilizării soluțiilor digitale și/sau operațiuni legate de agricultura de precizie.

În vederea simplificării procesului de evaluare pentru această intervenție se vor aplica costurile standard inclusiv pentru contribuția în natură, în cazul înființării/reconversiei plantațiilor pomicole și înființării de pepiniere pomicole.

Legislația

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate, iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu intervențiile Pilonului I, cu celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și cu programele naționale.

Această intervenție este complementară cu intervențiile pilonului I referitoare la sprijinul acordat prin FEGA pentru încurajarea creșterii producției prin sprijinului cuplat de producție care vizează producția de fructe în stare proaspătă sau destinate industrializării prin programele operaționale ale organizațiilor de producători (OP) pentru legume fructe.

Regulile privind evitarea dublei finanțări vor fi stabilite în procesul de implementare în raport cu investițiile finanțate/beneficiari/tipuri de cheltuieli.

În ceea ce privește demarcarea cu intervenția Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilitatea investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și
- provenienței majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

- fermieri cu excepția persoanelor fizice;
- cooperative agricole și societățile cooperative agricole care reprezintă interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul trebui să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economica a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico economice;
- În cazul proiectelor de procesare/depozitare/condiționare minimum 50% din produsele pomicole care sunt supuse procesării/depozitării/condiționării, trebuie să provină din exploatația pomicolă proprie și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);
- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- În cazul înființării și/sau reconversiei solicitantul trebuie să utilizeze, doar material fructifer din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Pentru pepiniere solicitantul se angajează că materialul rezultat va fi material fructifer sau de înmulțire din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4000 SO, iar suprafața înființată/replantată prevăzută prin proiect trebuie să fie echivalentă cu minimum 3000 euro SO pentru toate speciile și sistemele de cultură, inclusiv pepiniere;
- Solicitantul trebuie să prezinte proiectul tehnic avizat în conformitate cu legislația națională;

- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei, doar ca o componenta secundară, acestea sunt eligibile doar dacă, îndeplinesc condițiile specificate în art.74 din Regulamentul nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă".

Alte angajamente

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 4.000 SO sau 3.000 SO în cazul pepinierelor, stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

<u>Investiții eligibile</u>

În cadrul acestei intervenții sunt vizate **investiții corporale**, legate de:

- Investiții în înființarea și modernizarea fermelor pomicole, inclusiv în înființarea și reconversia plantațiilor pomicole, modernizarea parcului de mașini și utilaje agricole inclusiv remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă);
- Echipamente și sisteme de avertizare timpurie asupra fenomenelor meteorologice nefavorabile precum și alte echipamente de diminuare a efectelor fenomenelor meteorologice nefavorabile;
- Înființarea/modernizarea facilităților aferente asigurării igienei și biosecurității la nivel de fermă;
- Investiții în înființarea și modernizarea pepinierelor pomicole, inclusiv în creșterea suprafețelor ocupate de material săditor;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, doar ca o componentă secundară a proiectului (din punct de vedere financiar);
- Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Producerea şi utilizarea energiei (electrice si/sau termice) din surse regenerabile (solară, eoliană geotermală, aerotermală, hidrotermală etc.), ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu fara ca solicitantul să fie prosumator;
- Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului), legate de:

- îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenție;

- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;

- investiții în economia circulară precum:

a) producerea şi utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi

destinat exclusiv consumului propriu;

- Investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale la nivel de fermă;
- Înființarea și/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, doar ca o componentă secundară a proiectului;

Cheltuielile aferente implementării proiectelor care presupun înființarea/reconversia plantațiilor pomicole aferente acestei măsuri sunt eligibile înainte de semnarea contractului de finanțare, dar după depunerea cererii de finanțare și pot fi decontate după contractare.

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea şi implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investiţiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute, etc.

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

În această intervenție **se aplică costurile standard pentru acele investiții adresate exploatațiilor pomicole care se regăsesc în Anexa 5, în baza articolului 83, punctul 2 litera a, i - R 2115/2021**

Acestea au fost întocmite de către un organism cu expertiză în domeniu, în baza unei metodologii de calcul descrisă în cadrul **Studiului pentru stabilirea costurilor standard pentru exploatațiile pomicole.**

Certificarea caracterului corect și adecvat al metodologiei și a rezultatelor pentru elaborarea costurilor standard s-a realizat de către un organism independent, cu expertiză în domeniu, pe baza *Declarației privind caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor*. Metodologia de calcul pentru costurile standard se regăsește în capitolul de documente, anexa 5.

Pentru celelalte investiții care nu se regăsesc în lista costurilor standard din Anexa 5, va aplica **rambursarea costurilor în conformitate cu articolul 83, punctul 2 litera a (ii)**

Valori pentru costuri standard și contribuție în natură pentru investițiile în pomicultură

I. Valori elemente comune (aplicabile tuturor speciilor)

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (Euro/ha)	Contribuție în natură (Euro/ha)
1	Proiectare, analize sol, asistență tehnică, avizare proiect	739	-
2	Pregătirea terenului	1.000	850
3	Defrișare plantație*	1.019	866,15
4	Echipament de irigare localizată	3.989	-
5	Instalare echipament irigare localizată	750	637,50
6	Echipament de fertirigare localizată**	4.425	-
7	Instalare echipament de fertirigare	806	685,10
	Specificare	**Cost standard (Euro/ml perimetru)**	**Cost standard (Euro/ml perimetru)**
8	Sistem de împrejmuire	11	-
9	Instalare sistem de împrejmuire	3,50	2,97

	Specificare	Cost standard (Euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (Euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
10	Sistem de susținere	7.901	8.861	-	-
11	Tutori	1.347	2.521	-	-
12	Instalare sistem de susținere	2.875	3.170	-	-

	Specificare	Cost standard (Euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (Euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
13	Sistem plasă antigrindină	20.183	20.225	-	-
14	Instalare plasă antigrindină***	5.708	5.760	-	-

II. Valori elemente comune (aplicabile speciei cireș)

	Specificare	Cost standard (Euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (Euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
15	Sistem prelată antiploaie	43.691	47.440	-	-
16	Instalare prelată antiploaie****	12.896	13.703	-	-

*Defrișarea nu se aplică culturii căpșunului și pepinierelor pomicole;
**Echipamentul de fertirigare include echipamentul de irigare, respectiv instalarea lui;
***include sistemul de susținere;
****include sistemul plasă antigrindină.

II. Valori elemente specifice pomi și arbuști fructiferi (doar pentru culturile realizate în câmp)

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (Euro/ha)			Contribuție în natură (Euro/ha)		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
1	***Fertilizare și dezinfectare sol***, • măr, păr, gutui, prun, cais, cireș, vișin, piersic, nectarin, coacăz, agriș, trandafir de petale,		1.720			1.462	
	din care: - lucrări manuale și mecanice		611			519,35	
	- materiale		557			473,45	
	- scarificare		552			469,20	
	• zmeur, mur cu ghimpi, mur fără ghimpi, *Lonicera caerulea*, scoruș negru		1.638			1.392,30	
	din care: - lucrări manuale și mecanice		611			519,35	
	- materiale		475			403,75	
	- scarificare		552			469,20	
	• măceș, cătină, soc, goji (*L. barbarum*), goji (L. *chinense*),		1.522			1.293,70	
	din care: - lucrări manuale și mecanice		611			519,35	
	- materiale		359			305,15	

429

	- scarificare	552			469,20		
	• corn, migdal, dud, nuc, *din care*: - lucrări manuale și mecanice - materiale - scarificare	1.144 481 111 552			972,40 408,85 94,35 469,20		
	• alun, *din care*: - lucrări manuale și mecanice - materiale - scarificare	1.441 611 278 552	1.720 611 557 552		1.224,85 519,35 236,3 469,2	1.462 519,35 473,45 469,20	
	• castan comestibil, *din care*: - lucrări manuale și mecanice - materiale - scarificare	1.144 481 111 552		1.311 481 278 552	972,40 408,85 94,35 469,20	1.114,35 408,85 236,30 469,20	
	• afin, *din care*: - lucrări manuale și mecanice - materiale - scarificare, amestec turbă, repartizat amestec pe bilon etc.	-	15.214 2.567 557 12.090	15.509 2.862 557 12.090	-	12931,9 2181,95 473,45 10276,5	13.182,65 2432,7 473,45 10276,5

	Specificare	Cost standard (Euro/plantă)	Contribuție în natură (Euro/plantă)
2.	***Material săditor pentru plantat,***		
	• măr, păr	5,29	4,50
	• gutui	5,47	4,65
	• prun, cais	6,05	5,14
	• cireș	8,92	7,58
	• vișin, piersic, nectarin	6,83	5,80
	• nuc	19,17	16,30
	• alun	4,34	3,69
	• castan comestibil	11,00	9,35
	• coacăz, agriș, trandafir de petale	1,44	1,22
	• afin	2,61	2,22
	• zmeur	1,10	0,93
	• mur cu ghimpi, mur fără ghimpi, măceș	1,40	1,19
	• *Lonicera caerulea*, cătină, soc, scoruș	1,64	1,39
	• corn	5,50	4,67
	• migdal	7,00	5,95
	• goji (*L. barbarum*), goji (L. *chinense*)	3,00	2,55
	• dud	4,50	3,82

	Specificare	Cost standard (Euro/ha)			Contribuție în natură (Euro/ha)		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
3.	***Plantat pomi (lucrare completă),***						
	din care: • măr, păr	1,68	1,66	1,63	1,428	1,411	1,385
	• gutui	1,68	1,66	1,66	1,428	1,411	1,411
	• prun, cais, cireș, vișin, piersic, nectarin	1,68	1,65	1,66	1,428	1,402	1,411
	• nuc	1,90	1,82	1,73	1,615	1,547	1,471
	• alun	1,70	1,68	1,66	1,445	1,428	1,411
	• castan comestibil	1,82	1,82	1,70	1,547	1,547	1,445
	• coacăz, agriș, trandafir de petale	-	0,39	0,39	-	0,331	0,331
	• afin	-	0,38	0,38	-	0,323	0,323
	• zmeur	-	0,38	0,38	-	0,323	0,323
	• mur cu ghimpi	-	0,39	0,38	-	0,331	0,323
	• *Lonicera caerulea*	-	0,39	0,41	-	0,332	0,349
	• măceș	0,41	0,40	0,39	0,349	0,340	0,332
	• cătină, soc	0,41	0,40	0,40	0,349	0,340	0,340
	• scoruș negru	0,41	0,41	0,39	0,349	0,349	0,332
	• corn	1,68	1,65	1,64	1,428	1,403	1,394
	• migdal	1,74	1,70	1,68	1,479	1,445	1,428
	• mur fără ghimpi	-	0,40	0,39	-	0,34	0,33
	• goji (*L. barbarum*), goji (L. *chinense*)	-	0,39	0,39	-	0,33	0,33
	• dud	1,74	1,68	1,65	1,479	1,428	1,403

	- lucrări mecanice și manuale:						
	• măr, păr, gutui, prun, cais, cireș, vișin, piersic, nectarin	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	• nuc, alun, castan comestibil, corn, migdal, dud	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	• coacăz, agriș, trandafir de petale, afin, zmeur, mur cu ghimpi, mur fără ghimpi, goji (*L. barbarum*), goji (L. *chinense*)	-	0,33	0,33	-	0,28	0,28
	• *Lonicera caerulea*	-	0,33	0,33	-	0,281	0,281
	• măceș, cătină, soc, scoruș negru	0,33	0,33	0,33	0,281	0,281	0,281
	- materiale:						
	• măr, păr	0,11	0,09	0,06	0,094	0,077	0,051
	• gutui	0,11	0,09	0,09	0,094	0,077	0,077
	• prun, cais, cireș, vișin, piersic, nectarin	0,11	0,08	0,09	0,094	0,068	0,077
	• nuc	0,33	0,25	0,16	0,28	0,212	0,136
	• alun	0,13	0,11	0,09	0,110	0,093	0,076
	• castan comestibil	0,25	0,25	0,13	0,212	0,212	0,110
	• coacăz, agriș, trandafir de petale	-	0,06	0,06	-	0,051	0,051
	• afin, zmeur	-	0,05	0,05	-	0,043	0,043
	• mur cu ghimpi	-	0,06	0,05	-	0,051	0,043
	• *Lonicera caerulea*	-	0,06	0,08	-	0,051	0,068
	• măceș	0,08	0,07	0,06	0,068	0,059	0,051
	• cătină, soc	0,08	0,07	0,07	0,068	0,059	0,059
	• scoruș negru	0,08	0,08	0,06	0,068	0,068	0,051
	• corn	0,11	0,08	0,07	0,093	0,068	0,059
	• migdal	0,17	0,13	0,11	0,144	0,11	0,093
	• mur fără ghimpi	-	0,07	0,06	-	0,06	0,05
	• goji (*L. barbarum*), goji (L. *chinense*)	-	0,06	0,06	-	0,05	0,05
	• dud	0,17	0,11	0,08	0,144	0,093	0,068

III. Valori elemente specifice căpșun (doar pentru culturile realizate în câmp)

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (Euro/ha)		Contribuție în natură (Euro/ha)	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
1	***Fertilizare și dezinfectare sol***, *din care*:	2.428	2.518	2.063,80	2.140,3
	- lucrări manuale și mecanice	222	222	188,7	188,7
	- materiale	627	627	532,95	532,95
	- bilonat, marcat loc plantare, pozat folie	1.579	1.669	1.342,15	1.418,65
2	***Material săditor pentru plantat***	7.400	9.000	6.290	7.650
3	***Plantat (lucrare completă)***	1.460	1.772	1.241	1.506,2

IV. Valori elemente specifice pepiniera pomicolă câmpul I (doar pentru pepinierele realizate în câmp)

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (Euro/ha)	Contribuție în natură (Euro/ha)
1	***Fertilizare și dezinfectare sol***, *din care*:	1.196	1.016,6
	- lucrări manuale și mecanice	343	291,55
	- materiale	577	490,45
	- scarificare	276	234,60
2	***Material biologic (portaltoi, ramuri altoi)***	-	-
2.a	Portaltoi generativi și vegetativi (excepție cireș)	17.500	14.875
2.b	Portaltoi vegetativi cireș	75.000	63.750
3	***Plantat portaltoi (lucrare completă)***	2.683	2.280,55
4	***Altoit (lucrare completă)***, *din care*:	7.792	6.623,20
	- lucrări manuale și mecanice	6.883	5.580,55
	- materiale	909	772,65

Anexă centralizatoare simplificată privind valorile costurilor standard pentru investițiile în pomicultură

Elemente comune

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha)	Contribuție în natură (euro/ha)
1	Total lucrări: proiectare, analiză sol, studiu pedologic asistență tehnică, avizare proiect	739	-
2	Pregătirea terenului	1.000	850,00
3	Defrișarea* plantației	1.019	866,15
4	Echipament irigare localizată și instalare	4.739	637,50 (pentru instalare)
5	Echipament de fertirigare localizată** și instalare	5.231	685,10 (pentru instalare)

*Notă: * Defrișarea nu se aplică culturii căpșunului și pepinierelor pomicole*
***Echipamentul de fertirigare include echipamentul de irigare, respectiv instalarea lui.*

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ml perimetru)	Contribuție în natură (euro/ml perimetru)
1	Sistem împrejmuire și instalare	14,50	2,97 (pentru instalare)

Achiziționare și instalare sistem susținere (toate speciile)					
Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
1	Sistem de susținere, tutori și instalare	12.123	14.552	-	-

Achiziționare și instalare sistem plasă antigrindină (toate speciile)					
Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
1	Sistem plasă antigrindină și instalare	25.891	25.985	-	-

Notă: include sistemul de susținere

Achiziționare și instalare sistem protecție antiploaie (cireș)					
Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
1	Sistem prelată antiploaie și instalare	56.587	61.143	-	-

Notă: include sistemul plasă antigrindină

414

Elemente specifice - Înființare/modernizare/reconversie plantație (doar pentru culturile realizate în câmp)

MĂR, PĂR

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 500 pomi/ha	501-1.905 pomi/ha	peste 1905 pomi/ha	până la 500 pomi/ha	501-1.905 pomi/ha	peste 1905 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720			1.462		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	557			473,45		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	5,29			4,50		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,66	1,63	1,428	1,411	1,385
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	- materiale	0,11	0,09	0,06	0,094	0,077	0,051

GUTUI

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 500 pomi/ha	501-1.000 pomi/ha	peste 1.000 pomi/ha	până la 500 pomi/ha	501-1000 pomi/ha	peste 1.000 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720			1.462		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	557			473,45		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	5,47			4,65		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,66	1,66	1,428	1,411	1,411
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	- materiale	0,11	0,09	0,09	0,094	0,077	0,077

415

PRUN, CAIS

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 500 pomi/ha	501-833 pomi/ha	peste 833 pomi/ha	până la 500 pomi/ha	501-833 pomi/ha	peste 833 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720			1.462		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	557			473,45		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	6,05			5,14		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,65	1,66	1,428	1,402	1,411
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	- materiale	0,11	0,08	0,09	0,094	0,068	0,077

CIREȘ

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha)			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 400 pomi/ha	401-1000 pomi/ha	peste 1000 pomi/ha	până la 400 pomi/ha	401-1000 pomi/ha	peste 1000 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720			1.462		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	557			473,45		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	8,92			7,58		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,65	1,66	1,428	1,402	1,411
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	- materiale	0,11	0,08	0,09	0,094	0,068	0,077

416

VIȘIN, PIERSIC, NECTARIN

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 500 pomi/ha	501-1000 pomi/ha	peste 1000 pomi/ha	până la 500 pomi/ha	501-1000 pomi/ha	peste 1000 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720			1.462		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	557			473,45		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	6,83			5,80		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,65	1,66	1,428	1,402	1,411
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,334	1,334	1,334
	- materiale	0,11	0,08	0,09	0,094	0,068	0,077

NUC

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 100 pomi/ha	101-178 pomi/ha	peste 178 pomi/ha	până la 100 pomi/ha	101-178 pomi/ha	peste 1784 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.144			972,40		
	- lucrări mecanice și manuale	481			408,85		
	- materiale	111			94,35		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	19,17			16,30		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,90	1,82	1,73	1,615	1,547	1,471
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,33	0,25	0,16	0,28	0,212	0,136

417

ALUN

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 400 pomi/ha	401-667 pomi/ha	peste 667 pomi/ha	până la 400 pomi/ha	401-667 pomi/ha	peste 667 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.441	1.720		1.224,85	1.462	
	- lucrări mecanice și manuale	611	611		519,35	519,35	
	- materiale	278	557		236,30	473,45	
	- scarificare (x 2)	552	552		469,20	469,20	
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	4,34			3,69		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,70	1,68	1,66	1,445	1,428	1,411
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,13	0,11	0,09	0,110	0,093	0,076

CASTAN COMESTIBIL

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 100 pomi/ha	101-200 pomi/ha	peste 200 pomi/ha	până la 100 pomi/ha	101-200 pomi/ha	peste 200 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.144		1.311	972,40		1.114,35
	- lucrări mecanice și manuale	481		481	408,85		408,85
	- materiale	111		278	94,35		236,30
	- scarificare (x 2)	552		552	469,20		469,20
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	11,00			9,35		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,82	1,82	1,70	1,547	1,547	1,445
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,25	0,25	0,13	0,212	0,212	0,110

418

COACĂZ, AGRIȘ, TRANDAFIR DE PETALE

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		2500 - 3333 plante/ha	peste 3333 plante/ha	2500 - 3333 plante/ha	peste 3333 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.720		1.462	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	557		473,45	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	1,44		1,22	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,39	0,39	0,331	0,331
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,280	0,280
	- materiale	0,06	0,06	0,051	0,051

AFIN

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		2.500 - 3.333 plante/ha	peste 3.333 plante/ha	2.500 - 3.333 plante/ha	peste 3.333 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	15.214	15.509	12.931,90	13.182,65
	- lucrări mecanice și manuale	2.567	2.862	2.181,95	2.432,70
	- materiale	557	557	473,45	473,45
	- scarificare (x 2); amestec turbă, rumeguș, gunoi de grajd, compost micorizat, sulf; repartizat amestec pe bilon; înierbat intervalul.	12.090	12.090	10.276,50	10.276,50
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	2,61		2,22	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,38	0,38	0,323	0,323
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,280	0,280
	- materiale	0,05	0,05	0,043	0,043

419

ZMEUR

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		5.000 - 6.667 plante/ha	peste 6.667 plante/ha	5.000 - 6.667 plante/ha	peste 6.667 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.638		1.392,30	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	475		403,75	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	1,10		0,93	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,38		0,323	
	- lucrări mecanice și manuale	0,33		0,280	
	- materiale	0,05		0,043	

MUR CU GHIMPI

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		2.000 - 2.500 plante/ha	peste 2.500 plante/ha	2.000 - 2.500 plante/ha	peste 2.500 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.638		1.392,30	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	475		403,75	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	1,40		1,19	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,39	0,38	0,331	0,323
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,280	0,280
	- materiale	0,06	0,05	0,051	0,043

LONICERA CAERULEA

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		1.000 - 1.667 plante/ha	peste 1.667 plante/ha	1.000 - 1.667 plante/ha	peste 1.667 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.638		1.392,30	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	475		403,75	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	1,64		1,39	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,39	0,41	0,332	0,349
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,281	0,281
	- materiale	0,06	0,08	0,051	0,068

420

MĂCEȘ

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 833 pomi/ha	834-1.667 pomi/ha	peste 1.667 pomi/ha	până la 833 pomi/ha	834-1.667 pomi/ha	peste 1.667 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.522			1.293,70		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	359			305,15		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	1,40			1,19		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,41	0,40	0,39	0,349	0,340	0,332
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,33	0,281	0,281	0,281
	- materiale	0,08	0,07	0,06	0,068	0,059	0,051

CĂTINĂ, SOC

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 667 pomi/ha	668-1.250 pomi/ha	peste 1.250 pomi/ha	până la 667 pomi/ha	668-1.250 pomi/ha	peste 1.250 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.522			1.293,70		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	359			305,15		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	1,64			1,39		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,41	0,40	0,40	0,349	0,34	0,34
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,33	0,281	0,281	0,281
	- materiale	0,08	0,07	0,07	0,068	0,059	0,059

421

Scoruș negru (*Aronia melanocarpa*)

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 1.000 pomi/ha	1.001-1.905 pomi/ha	peste 1.905 pomi/ha	până la 1.000 pomi/ha	1.001-1.905 pomi/ha	peste 1.905 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.638			1.392,30		
	- lucrări mecanice și manuale	611			519,35		
	- materiale	475			403,75		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	1,64			1,39		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,41	0,41	0,39	0,349	0,349	0,332
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,33	0,281	0,281	0,281
	- materiale	0,08	0,08	0,06	0,068	0,068	0,051

CORN

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 500 pomi/ha	501-1.000 pomi/ha	peste 1.000 pomi/ha	până la 500 pomi/ha	501-1.000 pomi/ha	peste 1.000 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.144			972,40		
	- lucrări mecanice și manuale	481			408,85		
	- materiale	111			94,35		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	5,50			4,67		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,68	1,65	1,64	1,428	1,403	1,394
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,11	0,08	0,07	0,093	0,068	0,059

422

MIGDAL

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 238 pomi/ha	239-400 pomi/ha	peste 400 pomi/ha	până la 238 pomi/ha	239-400 pomi/ha	peste 400 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.144			972,40		
	- lucrări mecanice și manuale	481			408,85		
	- materiale	111			94,35		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	7,00			5,95		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,74	1,70	1,68	1,479	1,445	1,428
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,17	0,13	0,11	0,144	0,110	0,093

MUR FĂRĂ GHIMPI

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		1.250 - 1.667 plante/ha	peste 1.667 plante/ha	1.250 - 1.667 plante/ha	peste 1.667 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.638		1.392,30	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	475		403,75	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	1,40		1,19	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,40	0,39	0,34	0,33
	- lucrări mecanice și manuale	0,33	0,33	0,28	0,28
	- materiale	0,07	0,06	0,06	0,05

423

GOJI (*Lycium barbarum*)

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		până la 2.223 plante/ha	peste 2.223 plante/ha	până la 2.223 plante/ha	peste 2.223 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.522		1.293,70	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	359		305,15	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	3,0		2,55	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,39		0,33	
	- lucrări mecanice și manuale	0,33		0,28	
	- materiale	0,06		0,05	

GOJI (*Lycium chinense*)

Nr. crt	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv	superintensiv	intensiv	superintensiv
		până la 1.905 plante/ha	peste 1.905 plante/ha	până la 1.905 plante/ha	peste 1.905 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.522		1.293,70	
	- lucrări mecanice și manuale	611		519,35	
	- materiale	359		305,15	
	- scarificare (x 2)	552		469,20	
		Cost standard (euro/plantă)			
2	Material săditor pentru plantat	3,0		2,55	
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	0,39		0,33	
	- lucrări mecanice și manuale	0,33		0,28	
	- materiale	0,06		0,05	

DUD

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:			Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:		
		clasic	intensiv	superintensiv	clasic	intensiv	superintensiv
		până la 333 pomi/ha	334-500 pomi/ha	peste 500 pomi/ha	până la 333 pomi/ha	334-500 pomi/ha	peste 500 pomi/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.144			972,4		
	- lucrări mecanice	481			408,85		

424

	și manuale						
	- materiale	111			94,35		
	- scarificare (x 2)	552			469,20		
		Cost standard (euro/plantă)					
2	Material săditor pentru plantat	4,50			3,82		
3	Plantat pomi (lucrare completă), din care:	1,74	1,68	1,65	1,479	1,428	1,403
	- lucrări mecanice și manuale	1,57	1,57	1,57	1,335	1,335	1,335
	- materiale	0,17	0,11	0,08	0,144	0,093	0,068

CĂPȘUN

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha) pentru densitățile:		Contribuție în natură (euro/ha) pentru densitățile:	
		intensiv până la 37.000 plante/ha	superintensiv peste 37.000 plante/ha	intensiv până la 37.000 plante/ha	superintensiv peste 37.000 plante/ha
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	2.428	2.518	2.063,80	2.140,30
	- lucrări mecanice și manuale	222	222	188,70	188,70
	- materiale	627	627	532,95	532,95
	- bilonat, marcat locul de plantare, pozat folie pe biloane.	1.579	1.669	1.342,15	1.418,65
2	Material săditor pentru plantat	7.400	9.000	6.290	7.650
3	Plantat (lucrare completă)	1.460	1.772	1.241	1.506,2

PEPINIERA POMICOLĂ CÂMPUL I*

Nr. crt.	Specificare	Cost standard (euro/ha)	Contribuție în natură (euro/ha)
1	Fertilizare și dezinfectare sol, din care:	1.196	1.016,60
	- lucrări mecanice și manuale	343	291,55
	- materiale	577	490,45
	- scarificare	276	234,60
2	Material biologic (portaltoi, ramuri altoi)	-	-
2.a	Portaltoi generativi + vegetativi (excepție cireș)	17.500	14.875
2.b	Portaltoi vegetativi (cireș)	75.000	63.750
3	Plantat portaltoi (lucrare completă)	2.683	2.280,55
4	Altoit (lucrare completă), din care:	7.792	6.623,20
	- lucrări manuale	6.883	5.850,55
	- materiale	909	772,65

**doar pentru pepinierele realizate în câmp*

Valorile sunt exprimate în Euro și nu conțin TVA.

425

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului public - maximum **1 500 000 Euro/proiect, cu excepția acelor proiecte care**

propun achiziția de utilaje și echipamente agricole a căror valoare este de maximum 300.000 euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși: **65% din costurile eligibile.**

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

·Cheltuieli cu lucrările de întreținere a plantațiilor;

·Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;

·Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;

·Achiziția de clădiri;

·Achiziția de terenuri;

·Construcția și modernizarea locuinței;

·Achiziția de cap tractor;

·Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: birouri administrative, săli de ședințe, săli de protocol, spații de cazare, etc.

·Cheltuieli aferente investițiilor din Programul Sectorial legume-fructe.

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 15 - 01 - Valoarea medie a sprijinului public per proiect pomicultură	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 15 - 01 - Valoarea medie a sprijinului public per proiect pomicultură

Valoarea sprijinului a fost stabilită pe baza experienței în implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară, coroborată cu noile costuri standard, impactul generat de majorarea preturilor la nivel european provocate de criza provocata de invazia rusa, dar si de largirea eligibilitatii la alte culturi/tehnologii inovative specifice sectorului.

De asemenea, în calculul valorii medii per proiect s-a avut în vedere, pe lângă valoarea sprijinului public pentru proiectele complexe și valoarea sprijinului pentru simpla achizitie de utilaje și echipamente agricole. În calcul s-a introdus un procent din anvelopa financiară a intervenției pentru achizițiile simple, așa cum a rezultat din implementarea măsurilor de investiții agricole anterioare, pentru această tipologie de proiecte.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 15 - 01 - Valoarea medie a sprijinului public per proiect pomicultură (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			1.030.000,00	1.030.000,00	1.030.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			110,00	37,00	0,00			**Suma:** 147,00 **Max.:** 110,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			110,00	37,00	0,00			**Suma:** 147,00 **Max.:** 110,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			15.138.352,00	45.415.058,00	90.830.117,00			151.383.527,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			12.750.000,00	38.250.000,00	76.500.000,00			127.500.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-16 - Investiții în sectorul legume și/sau cartofi

Cod de intervenție (SM)	DR-16
Denumire intervenție	Investiții în sectorul legume și/sau cartofi
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Această **intervenție vizează investițiile corporale și necorporale** necesare obținerii producției primare de legume și/sau cartofi.

Date fiind condițiile de climă, dar și investițiile limitate în spații protejate pentru astfel de culturi, producția internă nu acoperă necesarul de consum intern. Acest sector este unul sensibil, pe de o parte luând în considerare gradul mare de specializare, diversitatea lucrărilor tehnologice ce presupun echipamente specializate iar pe de altă parte sezonalitatea, perisabilitatea și dependența de asigurarea irigațiilor. Investițiile în aceste sectoare în spații protejate sunt, de asemenea, importante pentru a satisface necesarul de cerere pe piața internă de produse proaspete.

Totodată, în cadrul acestei intervenții se au în vedere investiții pentru condiționarea și/sau depozitarea, procesarea produselor agricole obținute la nivelul fermei, inclusiv comercializarea acestora în vederea creșterea valorii adăugate. Având în vedere nevoia de creștere a valorii adăugate a produselor agricole la nivel de fermă, dar și nevoia de consolidare a poziționării fermierilor în lanțul de aprovizionare, se vizează ca investițiile în facilitățile de condiționare și/sau depozitare la nivel de fermă să fie abordate ca investiții principale sau secundare, în funcție de nevoile de dezvoltare ale fiecărei ferme. Procesarea la nivel de fermă va fi abordată, în cadrul acestei intervenții, doar ca o componentă secundară a proiectului de investiții.

Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor, intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor la utilizarea tehnicilor și tehnologiilor pentru gestionare riscurilor provocate de fenomenele extreme în contextul schimbărilor climatice.

Facilitățile de condiționare și/sau depozitare vor permite păstrarea produselor în condiții optime asigurând totodată o mai bună acoperire a consumului intern cu legume proaspete și cartofi de-a lungul întregului an, de la un sezon la altul. Disponibilitatea produselor autohtone, va contribui la creșterea consumului intern de astfel produse și implicit la echilibrarea balanței comerciale pentru această categorie de produse, iar prin componenta de comercializare a propriilor produse, se asigură premisele creării de noi piețe locale.

Totodată, fermierii vor putea obține un preț corect în perioadele în care cantitatea de legume de pe piață este scăzută.

În cadrul acestei intervenții vor exista alocari separate pentru sectorul cartofului și pentru formele asociative din sectorul legume. Alocările separate vor avea la bază o analiză internă astfel încât acestea să fie dimensionate în funcție de necesarul de investiții ale sectorului și să determine dezvoltarea/extinderea acestor sectoare. Aceaste alocari se vor stabili la momentul lansării apelului de primire proiecte.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care promovează formele asociative, dezvoltarea structurilor agricole în mod echilibrat prin consolidarea exploatațiilor medii, promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale, maturitatea solicitantului precum și managementul riscului la nivelul exploatațiilor.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Legislația

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate, iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei

finanțări cu intervențiile Pilonului I, cu celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și cu programele naționale.

Această intervenție este complementară cu intervențiile pilonului I referitoare la:

- Sprijinul acordat prin FEGA pentru încurajarea creșterii producției prin sprijinului cuplat de producție care vizează atât legumele cultivate în câmp cât și cele cultivate în sere și solarii prin programele operaționale ale organizațiilor de producători (OP) pentru legume fructe,
- Susținerea sectorului cartofului prin intermediul plăților cuplate de producție, alături de intervențiile BISS, CRISS (după caz), CYS (după caz).

Regulile privind evitarea dublei finanțări vor fi stabilite în procesul de implementare în raport cu investițiile finanțate/beneficiari/tipuri de cheltuieli.

În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilitatea investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și
- provenienței majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice;
- cooperative agricole și societățile cooperative care reprezintă interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- În cazul proiectelor care propun procesare/depozitare/condiționare, minimum 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/depozitării/condiționării trebuie să provină din exploatația proprie și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei, acestea sunt eligibile doar dacă îndeplinesc condițiile specificate în art.74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiția asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiția afectează corpuri de apă subterană sau de suprafață care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de

cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Alte angajamente

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

În cadrul acestei intervenții sunt vizate **investiții corporale**, legate de:

- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea exploatațiilor de legume/cartofi, inclusiv prin investiții în spații protejate și dotarea tehnică a fermelor cu utilaje agricole, remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă) specifice legumiculturii și cartofilor;
- Echipamente și sisteme de avertizare timpurie asupra fenomenelor meteorologice nefavorabile precum și alte echipamente de diminuare a efectelor fenomenelor meteorologice nefavorabile;
- Înființarea și/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, doar ca o componentă secundară a proiectului (din punct de vedere financiar);
- Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Producerea și utilizarea energiei (electrice și/sau termice) din surse regenerabile (solară, eoliană geotermală, aerotermală, hidrotermală etc.), ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu fără ca solicitantul să fie prosumator;
- Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului), legate de:

- îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenție;

- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;

- investiții în economia circulară precum:

a) producerea și utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

- Utilizarea soluțiilor digitale la nivel de fermă;
- Înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, ca o componentă secundară a proiectului.

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea și implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licenţe pentru pregătirea implementării

proiectului;

- Achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute etc.

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului public – maximum 3.000.000 euro/proiect pentru formele asociative din sectorul legume, respectiv, 2.000.000 euro/proiect cu excepția acelor proiecte care propun simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole a căror valoare este de maximum 300.000 euro/proiect pentru alte culturi decât cea a cartofului, respectiv de maximum 700.000 euro/proiect în cazul utilajelor pentru cartofi achiziționate de către fermele individuale și 700.000 euro/proiect în cazul utilajelor agricole achizitionate de către formele asociative, indiferent de cultură.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși:

-65% din costurile eligibile

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de terenuri și clădiri;
- Achiziția de cap tractor;
- Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale, plante anuale și plantarea

acestora din urmă;

- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc.
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole;
- Cheltuieli aferente investițiilor din Programul Sectorial legume-fructe din Pilonul I.

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile sunt cele menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde", astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 16 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect legume, cartofi	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 16 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect legume, cartofi

Valoarea medie a sprijinului a fost stabilită pe baza experienței din implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară, coroborată cu acoperirea unei plaje cât mai largi de beneficiari, comparativ cu programarea anterioară.

Astfel, în calculul valorii medii per proiect s-a avut în vedere, pe lângă valoarea sprijinului public pentru proiectele complexe și valoarea sprijinului pentru simpla achizitie de utilaje și echipamente agricole. În calcul s-a introdus un procent din anvelopa financiară a intervenției pentru achizițiile simple, așa cum a rezultat din implementarea măsurilor de investiții agricole anterioare, pentru această tipologie de proiecte.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciții financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 16 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect legume, cartofi (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				906.000,00	906.000,00	906.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				167,00	0,00	0,00		**Suma:** 167,00 **Max.:** 167,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				167,00	0,00	0,00		**Suma:** 167,00 **Max.:** 167,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				15.138.353,00	45.415.059,00	90.830.117,00		151.383.529,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				12.750.000,00	38.250.000,00	76.500.000,00		127.500.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-17 - Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă

Cod de intervenție (SM)	DR-17
Denumire intervenție	Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Această intervenție vizează investițiile corporale și necorporale necesare obținerii producției primare de hamei și struguri de masă.

În vederea creșterii valorii adăugate, în cadrul intervenției vor fi sprijinite, de asemenea, investițiile în componentele de condiționare și/sau depozitare, procesare a producției primare obținute în cadrul exploatației. Procesarea la nivel de fermă va fi abordată, în cadrul acestei intervenții, ca o componentă secundară a proiectului de investiții, în funcție de nevoile specifice ale fermierilor. Facilitățile de condiționare și/sau depozitare la nivel de fermă vor permite păstrarea produselor agricole în condiții optime și vor oferi o mai bună poziționare a fermierilor în lanțul de aprovizionare, dar și o mai bună acoperire a necesarului de produse autohtone determinată de cererea din piață.

România are un deficit major în ceea ce privește producția de struguri de masă, consumul intern fiind într-o pondere covârșitoare asigurat prin import.

Sprijinul acordat prin această intervenție va contribui la o mai bună tehnologizare a exploatațiilor agricole din aceste sub-sectoare, prin investiții în utilaje și echipamente, conducând astfel la asigurarea materiei prime pentru industria berii și asigurarea pieței cu struguri de masă, cu impact pozitiv în balanța comercială.

De asemenea, în ceea ce privește strugurii de masă intervenția permite și investiții în vederea comercializării produselor agricole (magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), ca o componentă secundară.

Această intervenție permite și investiții în instalații pentru producerea de fertilizanți organici sau energie regenerabilă prin utilizarea biomasei (din deșeuri/produse secundare rezultate din activitatea agricolă) sau altor surse regenerabile, în cadrul unui proiect de investiții, rezultatele fiind destinate exclusiv consumului propriu, precum și înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, ca și componente secundare ale proiectului**.**

În vederea simplificării procesului de evaluare pentru această intervenție se vor aplica costurile standard inclusiv pentru contribuția în natură, în cazul înființării plantațiilor viticole pentru struguri de masă.

În cadrul acestei intervenții va exista o alocare separată pentru sectorul hamei. Alocarea separată va avea la bază o analiză internă astfel încât alocarea să fie dimensionată în funcție de necesarul de investiții ale sectorului, care să determine dezvoltarea/extinderea plantațiilor de hamei. Această alocare se va stabili la momentul lansării apelului.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care vizează promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale, managementul riscului la nivelul exploatației, maturitatea solicitantului, principiul proprietății.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Legislația

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și programele naționale.

În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilitatea investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și

- proveniență majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante, fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili:

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice;
- cooperative agricole și societățile cooperative care reprezintă interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare şi recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4.000 euro SO pentru struguri de masă și 2863 euro SO pentru hamei;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- Încadrarea în zona de favorabilitate pentru cultura de hamei;
- În cazul înființării și/sau replantării plantațiilor de struguri de masă sau hamei solicitantul trebuie să utilizeze doar material de plantare din categoria biologică certificat sau dintr-o categorie superioară;
- Solicitantul trebuie să prezinte avizul tehnic din partea unui institut de profil;
- În cazul proiectelor care propun procesare/depozitare/condiționare, minimum 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/depozitării/condiționării trebuie să provină din exploatația proprie și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă îndeplinesc condițiile specificate în art.74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Alte angajamente:

- Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragurile minime de 4.000 SO, respectiv 2863 SO (după caz) stabilite prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Intervenția va sprijini investițiile corporale legate de:

- Investiții în înființarea și/sau replantarea culturilor de hamei și struguri de masă;
- Dotarea tehnică a fermelor cu utilaje agricole inclusiv remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă) specifice hameiului și strugurilor de masă, atât pentru culturile în câmp cât și pentru culturile în spații protejate, după caz;
- Echipamente și sisteme de avertizare timpurie asupra fenomenelor meteorologice nefavorabile precum și alte echipamente de diminuare a efectelor fenomenelor meteorologice nefavorabile, ca și componentă secundară;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea, unităților de condiționare și/sau depozitare la nivel de fermă, inclusiv dotările aferente pentru culturile de hamei și struguri de masă;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, doar ca o componentă secundară în cadrul proiectului de investiții (din punct de vedere financiar);
- Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Sisteme de susținere noi sau modernizarea acestora;
- Înființarea şi/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Instalații și/sau echipamente pentru gestionarea/utilizarea eficientă a îngrășămintelor și/sau a produselor de protecția plantelor;
- Înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, ca o componentă secundară a proiectului;
- Producerea şi utilizarea energiei din surse regenerabile (solară, eoliană, geotermală, aerotermală, hidrotermală etc.) ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu, fără ca solicitantul să fie prosumator;
- Investiții în agricultura de precizie și/sau legate de utilizarea soluțiilor digitale;
- Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului), legate de:

- îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenție;

- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;

- investiții în economia circulară precum:

a) producerea şi utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

Cheltuielile aferente implementării proiectelor care presupun înființarea/reconversia plantațiilor de struguri de masă și de hamei aferente acestei măsuri sunt eligibile de la data aprobării Planului Strategic (V1.2) (înainte de semnarea contractului de finanțare) și pot fi decontate după contractare, cu condiția ca operațiunea să nu fi fost încheiată înainte de depunerea cererii de finanțare.

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea şi implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investiţiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;

- Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute, etc.

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

În această intervenție **se aplică costurile standard pentru acele investiții adresate exploatațiilor de struguri de masă care se regăsesc în Anexa 5, în baza articolului 83, punctul 2 litera a, i - R 2115/2021**

Acestea au fost întocmite de către un organism cu expertiză în domeniu, în baza unei metodologii de calcul descrisă în cadrul **Studiului pentru stabilirea costurilor standard pentru struguri de masă.**

Certificarea caracterului corect și adecvat al metodologiei și a rezultatelor pentru elaborarea costurilor standard s-a realizat de către un organism independent, cu expertiză în domeniu, pe baza *Declarației privind caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor*. Metodologia de calcul pentru costurile standard se regăsește în capitolul de documente, anexa 5.

Pentru celelalte investiții se va aplica **rambursarea costurilor în conformitate cu articolul 83, punctul 2 litera a (ii)**

Anexa 2. Valorile costurilor standard pentru fiecare tip de operațiune conform cerințelor specificate în caietul de sarcini

Lot 2. Servicii cu privire la actualizarea costurilor standard și elaborarea costurilor standard pentru operațiunile noi care se pot sprijini prin intermediul costurilor standard pentru investițiile în viticultură

Nr. crt.	Specificare	Costuri in Euro/ha			
		Contributia in natura	Cost standard	Contributia in natura	Cost standard
	Densitate: vite/ha	**<=3333**		**Peste si=4167**	
1	Proiectare, analiza sol, avizare proiect *	-	312	-	312
2	Defrisare, din care:	946	1979	946	1979
	- lucrari mecanice si manuale	933	1966	933	1966
	- materiale	13	13	13	13
3	Pregatirea terenului, din care:	1858	1858	1858	1858
	- lucrari mecanice si manuale	573	1858	573	1858
4	Fertilizarea solului, din care:	-	1055	-	1055
	- lucrari mecanice si manuale	-	245	-	245
	- materiale	-	810	-	810
5	Sistem de sustinere	-	9925	-	21657
6	Instalare sistem sustinere	-	3850	-	3850
5'	Sistem de sustinere, baza pentru montare sistem plasa antigrindina si antiploaie	-	11105	-	20525
6'	Instalare sistem sustinere (manual)	-	2778	-	2814
6'	Instalare sistem sustinere (mecanizat)	-	3850	-	3850
7	Echipament de irigare localizata	-	4114	-	3958

8	Instalat sistem de irigare localizata	727	1476	705	1451
9	Echipament de fertirigare localizata **	-	4887	-	4735
10	Instalat sistem de fertirigare localizata **	727	1621	705	1596
11	Sistem de plasa antigrindina ***	-	29091	-	38727
12	Instalare sistem antigrindina ***	-	7125	-	7125
13	Sistem protectie antiploaie ****	-	52442	-	59634
14	Instalare sistem antiploaie ****	-	13400	-	13400

* Costul standard este valabil pentru solurile aflate in areale viticole delimitate.

*** Echipamentul de fertirigare include echipamentul de irigare, respectiv instalarea lui*

**** Sistemul de plasa antigrindina include sistemul de susținere, respectiv instalarea lui*

***** Sistemul de protective antiploaie, include sistemele de susținere, plasa antigrindina, respectiv instalarea lor*

Cost unitar in Euro		**Costuri in Euro/ha**			
		Contributia in natura	**Cost standard**	**Contributia in natura**	**Cost standard**
15	Material saditor		1,46		1,46
16	Plantarea manuala a vitei de vie, din care:	2220	3657	2452	4519
	- lucrari mecanice si manuale	2220	2337	2452	2809
	- materiale	-	1320	-	1650
16'	Plantarea mecanizata a vitei de vie, din care:	215	890	-	1120
	- lucrari mecanice si manuale	215	850	-	1070
	- materiale	-	40	-	51

Nr. Crt.	**Specificare**	**Costuri in Euro/ml**	
		Contributia in natura	**Cost standard**
17	Sistem imprejmuire	-	8,94
18	Instalat sistem imprejmuire	3,45	5,75

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maximă a sprijinului public per proiect – 1.000.000 euro, cu excepția acelor proiecte care

propun simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole a căror valoare este de maximum 300.000 euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși:
65% din costurile eligibile

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:
☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de clădiri;
- Achiziția de terenuri;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de cap tractor;
- Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuieli cu întreținerea culturilor agricole;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi de plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?
☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj
10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]
5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde
Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 17 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in sectoarele hamei și struguri de masă	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 17 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in sectoarele hamei și struguri de masă

Valoarea sprijinului a fost stabilită pe baza costurilor standard și pe baza experienței în implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară, coroborată cu acoperirea unei categorii diversificate de beneficiari, având totodată în vedere și nivelul investițional optim pentru acest tip de exploatații. Totodată, la stabilirea valorii medii per proiect s-a avut în vedere și simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole așa cum a rezultat din implementarea măsurilor de investiții din perioada anterioară.

În cazul plantațiilor viticole pentru struguri de masă, estimarea granturilor s-a axat pe costurile standard aplicabile perioadei programatice 2023-2027.

În cazul culturii de hamei estimarea sprijinului unitar s-a bazat pe datele puse la dispoziție de către Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală (în lipsa unor date din experiența programatică anterioară).

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 17 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in sectoarele hamei și struguri de masă (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				680.000,00	680.000,00	680.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				66,00	0,00	0,00		**Suma:** 66,00 **Max.:** 66,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				66,00	0,00	0,00		**Suma:** 66,00 **Max.:** 66,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				4.500.000,00	13.500.000,00	27.000.000,00		45.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				3.825.000,00	11.475.000,00	22.950.000,00		38.250.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-18 - Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice

Cod de intervenție (SM)	DR-18
Denumire intervenție	Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Această intervenție vizează investițiile corporale și necorporale necesare obținerii producției primare de flori, plante aromatice, plante medicinale, plante ornamentale. Totodată, având în vedere nevoia de creștere a valorii adăugate a produselor agricole la nivel de fermă se va acorda sprijin pentru componentele de condiționare și/sau depozitare, procesare, în funcție de nevoile de dezvoltare ale fiecărei ferme. Procesarea la nivel de fermă va fi abordată, în cadrul acestei intervenții, ca o componentă secundară a proiectului de investiții. Facilitățile de condiționare și/sau depozitare vor permite păstrarea produselor agricole în condiții optime și vor oferi o mai bună poziționare a fermierilor în lanțul de aprovizionare și o mai bună asigurare a necesarului de produse autohtone.

Sprijinul acordat prin această intervenție va contribui la o mai bună tehnologizare a exploatațiilor agricole din aceste sub-sectoare, prin investiții în utilaje și echipamente, conducând astfel la asigurarea pieței cu flori, plante aromatice, medicinale și ornamentale, cu impact pozitiv în balanța comercială.

Intervenția va susține investițiile de modernizare a fermelor din aceste sub-sectoare cu potențial competitiv (inclusiv în spații protejate), prin dotarea tehnică, inclusiv în sisteme/echipamente de irigații.

Această intervenție permite și investiții în instalații pentru producerea de fertilizanți organici sau energie regenerabilă din surse regenerabile sau prin utilizarea biomasei (din deșeuri/produse secundare rezultate din activitatea agricolă), în cadrul unui proiect de investiții, rezultatele fiind destinate exclusiv consumului propriu, precum și înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, ca și componente secundare ale unui proiect de investiții**.**

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele care promovează culturile bio și culturile în spații protejate.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Legislație: Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și programele naționale.

În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilitatea investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și
- provenienței majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili:

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice;

- cooperative agricole și societățile cooperative care reprezintă interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare şi recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4.000 euro SO;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabile proiectului;
- În cazul proiectelor care propun procesare/depozitare/condiționare minim 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/depozitării/condiționării trebuie să provină din exploatația proprie și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei acestea sunt eligibile doar dacă îndeplinesc condițiile specificate în art. 74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%

și

b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Alte angajamente:

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 4.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Intervenția va sprijini investițiile corporale legate de:

- Investiții în înființarea, extinderea şi/sau modernizarea exploatațiilor specializate în cultura de flori, plante ornamentale, plante medicinale și plante aromatice, atât pentru culturile în câmp cât și pentru culturile în spații protejate, după caz;
- Dotarea tehnică a fermelor cu utilaje agricole, inclusiv remorci și semiremorci tehnologice (specializate pentru activitatea agricolă) specifice florilor, plantelor aromatice, medicinale și ornamentale atât pentru culturile în câmp cât și pentru culturile în spații protejate, după caz;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare;
- Înființarea, extinderea şi/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, **doar ca o componentă secundară a proiectului** (din punct de vedere financiar);
- Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole), doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Înființarea şi/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;

- Instalații și/sau echipamente pentru gestionarea/utilizarea eficientă a îngrășămintelor și/sau a produselor de protecția plantelor;
- Producerea şi utilizarea energiei din surse regenerabile (solară, eoliană, geotermală, aerotermală, hidrotermală etc.) ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu fără ca solicitantul să fie prosumator;
- Investiții în agricultura de precizie și/sau legate de utilizarea soluțiilor digitale;
- Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului), legate de:

- îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenție;

- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;

- investiții în economia circulară precum:

a) producerea şi utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

- Înființarea și/sau modernizarea căilor de acces în cadrul fermei, inclusiv utilități și racordări, ca o componentă secundară a proiectului;

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea şi implementarea sistemelor de management a calităţii şi de siguranţă alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziţionarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute, etc**.**

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maxima a sprijinului public va fi de 100.000 euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil nu va depăși:
-65% din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de clădiri;
- Achiziția de terenuri;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de cap tractor;
- Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuieli cu întreținerea culturilor agricole;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi de plată, animale, plante anuale și plantarea acestora din urmă.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 18 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 18 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect

S-a avut în vedere istoricul PNDR referitor la echipamente, investiții similare și totodată, urmare a discuțiilor de la nivelul grupurilor tehnice de lucru, s-au abordat tipologiile de investiții specifice necesare acestor sectoare, raportându-ne la o medie.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 18 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				90.000,00	90.000,00	90.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				56,00	0,00	0,00		**Suma:** 56,00 **Max.:** 56,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				56,00	0,00	0,00		**Suma:** 56,00 **Max.:** 56,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				500.000,00	1.500.000,00	3.000.000,00		5.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				425.000,00	1.275.000,00	2.550.000,00		4.250.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă

Cod de intervenție (SM)	DR-19
Denumire intervenție	Investiții neproductive la nivel de fermă
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.21. Numărul de operațiuni sau unități de investiții neproductive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
SO6 Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
15	Creșterea gradului de sechestrare a carbonului pe terenuri agricole	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.17 Suprafața care beneficiază de sprijin pentru împădurire și restaurarea agroforestieră, inclusiv defalcări
R.26 Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale
R.32 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la biodiversitate

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea Intervenției

Sprijinul din cadrul acestei intervenții se adresează investițiilor neproductive (INP) realizate la nivelul fermelor în vederea creării de perdele naturale de protecție pentru culturile din fermă, cu scopul de a le proteja împotriva factorilor climatici (fenomene extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă), de a crește gradul de reziliență al fermelor în condițiile schimbărilor climatice, de a crește biodiversitatea, de a crește suprafața cu elemente de peisaj. Aceste investiții nu generează un beneficiu economic semnificativ

pentru fermierii solicitanți de sprijin, dar contribuie la utilizarea durabilă a terenurilor agricole și la o gestionare adecvată a riscurilor din agricultură, aducând astfel beneficii pentru mediu și climă.

Sprijinul acordat va contribui la realizarea obiectivelor legate de utilizarea durabilă a terenurilor agricole (cu rol în managementul și controlul eroziunii solurilor) și a biodiversității, asigurând totodată eficacitate în raport cu costurile suportate. Această intervenție va contribui la SO 5 prin operațiuni care pot îmbunătăți peisajul natural, managementul apei și conservarea solului, contribuind în același timp la îmbunătățirea retenției apei și reducerea riscului de inundații. În plus, crearea de perdele de protecție pe terenurile agricole și neagricole vor contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin sechestrarea carbonului. Astfel importanța înființării și dezvoltării optime a acestor perdele este esențială în contextul schimbărilor climatice. În vederea simplificării unor astfel de investiții pentru perdelele naturale de protecție vor fi utilizate costurile standard, elaborate de un institut de profil.

Perdelele naturale au un rol esențial adus mediului (solului, retenției de apă și aerului) iar scopul lor rămâne unul neproductiv.

Principii privind selecția proiectelor

Procesul de selecție va viza prioritizarea proiectelor care vor demonstra sinergii cu alte intervenții și/sau scheme/angajamente de mediu ale fermierilor pentru a crește impactul potențial asupra mediului al investițiilor neproductive și a proiectelor care propun realizarea investițiilor aferente intervenției în zone afectate de constrângeri naturale.

Se acordă prioritate investițiilor în realizarea perdelelor naturale de protecție pe suprafețe cât mai mari, a celor realizate pe suprafețe aflate în proprietatea solicitanților cât și a perdelelor care au în componentă specii melifere.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol. În vederea simplificării procesului de evaluare pentru această intervenție se vor aplica costurile standard pentru înființarea de perdele naturale de protecție.

Legislație

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări

Evitarea dublei finanțări cu beneficiarii schemei de ajutor de stat "SPRIJIN PENTRU INVESTIȚII ÎN NOI SUPRAFEŢE OCUPATE DE PĂDURI" din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) se va realiza la nivel de beneficiar de către Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR).

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili:

- Fermieri cu excepția persoanelor fizice.

Condiții de eligibilitate

- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei ferme cu o dimensiune economică de minimum 4.000 € SO;
- Solicitantul va figura în sistemul APIA și ANSVSA dacă este cazul, anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- Solicitantul trebuie să prezinte proiectul tehnic avizat de o persoană fizică autorizată/persoană juridică autorizată care deține certificat de atestare în domeniul silvic pentru proiectarea lucrarilor de impădurire și a perdelelor forestiere.

- Proiectul va viza în mod obligatoriu toate fazele tehnologice de dezvoltare a perdelei de protecție, inclusiv întreținerea acesteia în anii IV și V, care va fi asigurată din sursele proprii ale beneficiarilor.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Vor fi sprijinite investițiile corporale legate de:

- Înființarea de perdele naturale de protecție pentru culturile agricole la nivelul fermelor inclusiv pentru plantațiile pomicole și viticultură, în baza costurilor standard.

Alegerea **speciilor pe** tipuri de **zone, în funcție de sol și cultura protejată**, alegerea **structurii optime** amplasarea perdelelor în funcție de relief, alegerea **sortimentului de arbori și arbuști pentru o eficiență optimă a perdelelor de protecție** etc. se vor realiza de către fermieri pe baza Ghidului de recomandări aferent Studiului privind *stabilirea costurilor standard pentru înființarea perdelelor naturale de protecție la nivelul fermelor* ce va fi pus la dispoziție în cadrul de implementare.

- Completarea golurilor în anii II și III, conform costurilor standard aferente acestei operațiuni.

Investiții în active necorporale pentru:

• Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licenţe pentru pregătirea implementării proiectului;

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

În această intervenție **se aplică costurile standard în baza articolului 83, punctul 2 litera a, (i) - R 2115/2021.**

Acestea au fost întocmite de către un organism cu expertiză în domeniu, în baza unei metodologii de calcul descrisă în cadrul **Studiului pentru stabilirea costurilor standard pentru perdele naturale de protecție.**

Certificarea caracterului corect și adecvat al metodologiei și a rezultatelor pentru elaborarea costurilor standard s-a realizat de către un organism independent, cu expertiză în domeniu, pe baza *Declarației privind caracterul adecvat al metodologiei (studiului) și precizia calculelor*. Metodologia de calcul pentru costurile standard se regăsește în capitolul de documente, anexa 5.

Pentru celelalte investiții care nu se regăsesc în lista costurilor standard din Anexa 5, se va aplica rambursarea costurilor în conformitate cu articolul 83, punctul 2 litera a (ii).

FORMULAR F2

Obiectiv :
SILVOMEDIU - PERDELE INGUSTE EURO = 4.9468 lei

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANUL I: ÎNFIINȚARE

OBIECT 1 : PERDELE PROTECTIE CULTURI AGRICOLE, mai puțin livezi și viță de vie Tabel nr. III.6

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul 1	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) EURO	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) EURO
		Pregătirea solului manual			Pregătirea solului mecanizat	
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 17P 33S 50ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1.	SX0018 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN I	29 431.16	5 949.54	SXM018 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN I - MECANIZAT	16 768.43	3 389.75
	TOTAL ÎNFIINTARE pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI	*29431.16*	*5949.54*	*TOTAL ÎNFIINTARE pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI*	*16 768.43*	*3 389.75*
	FORMULA de plantare 25P 50S 25ARB - 2 RÂNDURI					
4.1.1.2.	SX0068 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN I	20 719.37	4 188.44	SXM068 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN I - MECANIZAT	12 760.08	2 579.46
	TOTAL ÎNFIINTARE pt FORMULA 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI	*20719.37*	*4188.44*	*TOTAL ÎNFIINTARE pt FORMULA 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI*	*12 760.08*	*2 579.46*
	FORMULA de plantare 33P 33S 34ARB - 1 RÂND					
4.1.1.3.	SX0118 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN I	9 838.39	1 988.84	SXM118 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 582.54	1 330.67
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 33P 33S 34ARB - 1 RAND	*9838.39*	*1988.84*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 33P 33S 34ARB - 1 RAND*	*6 582.54*	*1 330.67*
	FORMULA de plantare 100P - 1 RÂND					
4.1.1.4.	SX0168 100P - 1 RAND - AN I	9 941.97	2 009.78	SXM168 100P - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 686.12	1 351.61
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100P - 1 RAND	*9941.97*	*2009.78*	*TOTALÎNFIINȚARE pt FORMULA 100P - 1 RAND*	*6 686.12*	*1 351.61*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.5.	SX0218 100ARB - 1 RAND - AN I	9 768.92	1 974.80	SXM218 100ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 513.07	1 316.62
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND	*9768.92*	*1974.80*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*6 513.07*	*1 316.62*

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANII II - III : COMPLETĂRI

OBIECT 1 : PERDELE PROTECTIE CULTURI AGRICOLE, mai puțin livezi și viță de vie Tabel nr. III.9

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula	Valoarea pentru	Valoarea pentru	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula	Valoarea pentru	Valoarea pentru
		Pregătirea solului manual			Pregătirea solului mecanizat	
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 17P 33S 50ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1.	XS0028 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4646.68	939.33	XSM028 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4646.68	939.33
	XS0038 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2424.06	490.03	XSM038 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2424.06	490.03
	TOTAL pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI	*7070.74*	*1 429.36*	*TOTAL pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI*	*7 070.74*	*1 429.36*
	FORMULA de plantare 25P 50S 25ARB - 2 RÂNDURI					
4.1.1.2.	XS0078 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	3108.29	628.34	XSM078 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	3108.29	628.34
	XS0088 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	1644.70	332.48	XSM088 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	1644.70	332.48
	TOTAL pt FORMULA 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI	*4752.99*	*960.82*	*TOTAL pt FORMULA 25P 50S 25ARB - 2 RANDURI*	*4 752.99*	*960.82*
	FORMULA de plantare 33P 33S 34ARB - 1 RÂND					
4.1.1.3.	XS0128 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1610.52	325.57	XS0128 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1610.52	325.57
	XS0138 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	811.04	163.95	XS0138 33P 33S 34ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	811.04	163.95
	TOTAL pt FORMULA 33P 33S 34ARB - 1 RAND	*2421.56*	*489.52*	*TOTAL pt FORMULA 33P 33S 34ARB - 1 RAND*	*2 421.56*	*489.52*
	FORMULA de plantare 100P - 1 RÂND					
4.1.1.4.	XS0178 100P - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1587.54	320.92	XS0178 100P - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1587.54	320.92
	XS0188 100P - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	821.40	166.05	XS0188 100P - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	821.40	166.05
	TOTAL pt FORMULA 100P - 1 RAND	*2408.94*	*486.97*	*TOTAL pt FORMULA 100P - 1 RAND*	*2 408.94*	*486.97*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.5.	XS0228 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.43	XS0228 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.43
	XS0238 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.55	XS0238 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.55
	TOTAL pt FORMULA 100ARB - 1 RAND	*2339.71*	*472.97*	*TOTAL pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*2 339.71*	*472.97*

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANUL I: ÎNFIINȚARE

OBIECT 3: PERDELE PROTECTIE LIVEZI Tabel nr. III.8 Tabel nr. III.6

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) euro	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) EURO
		Pregătirea solului manual			Pregătirea solului mecanizat	
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 17P 33S 50ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1	SX0518 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN I	29 431.16	5 949.54	SXM018 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN I - MECANIZAT	16 768.43	3 389.75
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI	*29431.16*	*5 949.54*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3*	*16 768.43*	*3 389.75*
	FORMULA de plantare 67S 33ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.2	SX0568 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN I	29 381.10	5 939.42	SXM268 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN I - MECANIZAT	16 718.37	3 379.63
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI	*29381.1*	*5 939.42*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI*	*16 718.37*	*3 379.63*
	FORMULA de plantare 75S 25ARB - 2 RÂNDURI					
4.1.1.3	SX0618 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN I	19 593.91	3 960.93	SX0818 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN I - MECANIZAT	11 634.62	2 351.95
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 75S 25ARB - 2 RANDURI	*19593.91*	*3 960.93*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 75S 25ARB - 2 RANDURI*	*11 634.62*	*2 351.95*
	FORMULA de plantare 50S 50ARB - 1 RÂND					
4.1.1.4	SX0668 50S 50ARB - 1 RAND - AN I	9 787.65	1 978.58	SXM368 50S 50ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 531.80	1 320.41
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND	*9787.65*	*1 978.58*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND*	*6 531.80*	*1 320.41*
	FORMULA de plantare 100S - 1 RÂND					
4.1.1.5	SX0718 100S - 1 RAND - AN I	9 806.38	1 982.37	SXM418 100S - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 550.52	1 324.19
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100S - 1 RAND	*9806.38*	*1 982.37*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100S - 1 RAND*	*6 550.52*	*1 324.19*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.6	SX0768 100ARB - 1 RAND - AN I	9 768.92	1 974.80	SXM468 100ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 513.07	1 316.62
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND	*9768.92*	*1 974.80*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*6 513.07*	*1 316.62*

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANII II - III : COMPLETĂRI

OBIECT 3: PERDELE PROTECTIE LIVEZI Tabel nr. III.11

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru	Valoarea pentru	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula	Valoarea pentru	Valoarea pentru
		Pregătirea solului manual			Pregătirea solului mecanizat	
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 17P 33S 50ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1	XS0528 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4646.68	939.33	XSM028 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4646.68	939.33
	XS0538 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2424.06	490.03	XSM038 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2424.06	490.03
	TOTAL pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI	*7070.74*	*1 429.36*	*TOTAL pt FORMULA 17P 33S 50ARB - 3 RANDURI*	*7 070.74*	*1 429.36*
	FORMULA de plantare 67S 33ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.2	XS0578 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4631.96	936.35	XSM278 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4631.96	936.35
	XS0588 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2419.15	489.03	XSM288 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2419.15	489.03
	TOTAL pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI	*7051.11*	*1 425.39*	*TOTAL pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI*	*7 051.11*	*1 425.39*
	FORMULA de plantare 75S 25ARB - 2 RÂNDURI					
4.1.1.3	XS0628 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	3087.95	624.23	XS0828 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	3087.95	624.23
	XS0638 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	1637.92	331.11	XS0838 75S 25ARB - 2 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	1637.92	331.11
	TOTAL pt FORMULA 75S 25ARB - 2 RANDURI	*4725.87*	*955.34*	*TOTAL pt FORMULA 75S 25ARB - 1 RAND*	*4 725.87*	*955.34*
	FORMULA de plantare 50S 50ARB - 1 RÂND					
4.1.1.4	XS0678 50S 50ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1541.24	311.56	XS0378 50S 50ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1541.24	311.56
	XS0688 50S 50ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	805.96	162.93	XS0388 50S 50ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	805.96	162.93
	TOTAL pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND	*2347.2*	*474.49*	*TOTAL pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND*	*2 347.20*	*474.49*
	FORMULA de plantare 100S - 1 RÂND					
4.1.1.5	XS0728 100S - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1546.86	312.70	XS0428 100S - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1546.86	312.70
	XS0738 100S - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	807.84	163.31	XS0438 100S - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	807.84	163.31
	TOTAL pt FORMULA 100S - 1 RAND	*2354.7*	*476.00*	*TOTAL pt FORMULA 100S - 1 RAND*	*2 354.70*	*476.00*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.6	XS0778 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.43	XS0478 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.43
	XS0788 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.55	XS0488 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.55
	TOTAL pt FORMULA100ARB - 1 RAND	*2339.71*	*472.97*	*TOTAL pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*2 339.71*	*472.97*

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANUL I: ÎNFIINȚARE
OBIECT 2: PERDELE PROTECTIE VITA DE VIE

Tabel nr. III.7

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula ---------- Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) euro	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula ---------- Cod deviz - Formula de plantare - Nr de rânduri - Anul	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) lei	Valoarea pentru 1000 m perdea (exclusiv TVA) euro
		Pregătirea solului manual			Pregătirea solului mecanizat	
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 67S 33ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1	SX0268 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN I	29 381.10	5 939.42	SXM268 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN I - MECANIZAT	16 718.37	3 379.63
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI	*29381.1*	*5 939.42*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI*	*16 718.37*	*3 379.63*
	FORMULA de plantare 100S - 3 RÂNDURI					
4.1.1.2	SX0318 100S - 3 RANDURI - AN I	29 418.18	5 946.91	SXM318 100S - 3 RANDURI - AN I - MECANIZAT	16 755.45	3 387.13
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100S - 3 RANDURI	*29418.18*	*5 946.91*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA pt FORMULA 100S - 3*	*16 755.45*	*3 387.13*
	FORMULA de plantare 50S 50ARB - 1 RÂND					
4.1.1.3	SX0368 50S 50ARB - 1 RAND - AN I	9 787.65	1 978.58	SXM368 50S 50ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 531.80	1 320.41
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND	*9787.65*	*1 978.58*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA50S 50ARB - 1 RAND*	*6 531.80*	*1 320.41*
	FORMULA de plantare 100S - 1 RÂND					
4.1.1.4	SX0418 100S - 1 RAND - AN I	9 806.38	1 982.37	SXM418 100S - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 550.52	1 324.19
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100S - 1 RAND	*9806.38*	*1 982.37*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100S - 1 RAND*	*6 550.52*	*1 324.19*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.5	SX0468 100ARB - 1 RAND - AN I	9 768.92	1 974.80	SXM468 100ARB - 1 RAND - AN I - MECANIZAT	6 513.07	*1 316.62*
	TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND	*9768.92*	*1 974.80*	*TOTAL ÎNFIINȚARE pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*6 513.07*	*1 316.62*

COSTURI STANDARD PENTRU PERDELE DE PROTECȚIE A FERMELOR
ANII II - III : COMPLETĂRI
OBIECT 2: PERDELE PROTECTIE VITA DE VIE

Tabel nr. III.10

Nr.cap./subcap. deviz pe obiect	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula ----------	Valoarea pentru Pregătirea solului manual	Valoarea pentru	Cheltuieli pe categoria de lucrari pe ani și total pe formula ----------	Valoarea pentru Pregătirea solului mecanizat	Valoarea pentru
1	2	3	4	5	6	7
	FORMULA de plantare 67S 33ARB - 3 RÂNDURI					
4.1.1.1	XS0278 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4631.90	936.35	XSM278 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4631.90	936.35
	XS0288 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2419.15	489.03	XSM288 67S 33ARB - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2419.15	489.03
	TOTAL pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI	*7051.11*	*1 425.39*	*TOTAL pt FORMULA 67S 33ARB - 3 RANDURI*	*7 051.11*	*1 425.39*
	FORMULA de plantare 100S - 3 RÂNDURI					
4.1.1.2	XS0328 100S - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4621.70	934.28	XSM328 100S - 3 RANDURI - AN II - COMPLETARI 30%	4621.70	934.28
	XS0338 100S - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2422.90	489.79	XSM338 100S - 3 RANDURI - AN III - COMPLETARI 10%	2422.90	489.79
	TOTAL pt FORMULA 100S - 3 RANDURI	*7044.6*	*1 424.07*	*TOTAL pt FORMULA pt FORMULA 100S - 3 RANDURI*	*7 044.60*	*1 424.07*
	FORMULA de plantare 50S 50ARB - 1 RÂND					
4.1.1.3	XS0378 50S 50ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1541.24	311.56	XS0378 50S 50ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1541.24	311.5630306
	XS0388 50S 50ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	805.96	162.93	XS0388 50S 50ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	805.96	162.9255276
	TOTAL pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND	*2347.2*	*474.49*	*TOTAL pt FORMULA 50S 50ARB - 1 RAND*	*2 347.20*	*474.49*
	FORMULA de plantare 100S - 1 RÂND					
4.1.1.4	XS0428 100S - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1546.86	312.70	XS0428 100S - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1546.86	312.6991186
	XS0438 100S - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	807.84	163.31	XS0438 100S - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	807.84	163.3055713
	TOTAL pt FORMULA 100S - 1 RAND	*2354.7*	*476.00*	*TOTAL pt FORMULA 100S - 1 RAND*	*2 354.70*	*476.00*
	FORMULA de plantare 100ARB - 1 RÂND					
4.1.1.5	XS0478 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.43	XS0478 100ARB - 1 RAND - AN II - COMPLETARI 30%	1535.62	310.4269427
	XS0488 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.55	XS0488 100ARB - 1 RAND - AN III - COMPLETARI 10%	804.09	162.5475055
	TOTAL pt FORMULA 100ARB - 1 RAND	*2339.71*	*472.97*	*TOTAL pt FORMULA 100ARB - 1 RAND*	*2 339.71*	*472.97*

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maximă a sprijinului public per proiect va fi de 200.000 euro .

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și poate acoperi **maximum 100%** din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

·Achiziția de utilaje și echipamente agricole

Următoarele categorii de teren nu sunt eligibile pentru sprijin prin această măsură:

• terenuri care fac obiectul unor litigii

• pajiști permanente

Cheltuielile neeligibile generale aplicabile vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea ”*Form and rate of support/premia/calculation methods*”.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 19 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in investitii neproductive	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.17; R.26; R.32	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 19 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in investitii neproductive

Plecând de la obiectivul de a avea investiții neproductive, pe baza datelor din proiectul de asistență tehnică elaborat de Institutul de profil, au fost avute în vedere:

- costurile standard aplicabile unei perdele naturale de protecție a căror date tehnologice de înființare presupun maximum trei rânduri, având o lățime de 6 m;
- **procentul de min. 5%** acoperire a terenului agricol deservit de perdea și **o dimensiune medie a unei suprafețe agricole** de aproximativ 179 ha pentru cultura de cereale pentru a considera efecte optime de eficiență;
- s-a ales ca și cultură de bază cultura de câmp, plecând de la premisa că aceasta are cea mai mare nevoie de protecție din perspectiva poziționării în zonele joase, de câmpie, acestea fiind cele mai predispuse la efectele schimbărilor climatice (extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă etc).

Astfel, coroborând costurile standard la condițiile de tehnologie mai sus amintite, s-a obținut o valoare a sprijinului public per proiect de cca 200.000 euro.

Având în vedere faptul că acest calcul este unul pe date specifice, cuantumul unitar a fost stabilit aproape de această valoare, respectiv **190.000 euro/proiect.**

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 19 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in investitii neproductive (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.21 (unitate: Operațiuni)		31,00	31,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 62,00 **Max.:** 31,00

TOTAL	O.21 (unitate: Operațiuni)		31,00	31,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 62,00 **Max.:** 31,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		2.584.360,00	3.792.338,00	2.231.105,00	1.672.608,00	1.069.678,00	414.617,00	11.764.706,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		2.196.706,00	3.223.487,00	1.896.439,00	1.421.717,00	909.226,00	352.425,00	10.000.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic

Cod de intervenție (SM)	DR-20
Denumire intervenție	Investiții în sectorul zootehnic
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
06	Creșterea valorii adăugate a produselor agricole prin investiții în depozitare și procesare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da
14	Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES	Grad ridicat	Parțial
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC

selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.16 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijinul pentru investiții în cadrul PAC și care contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la producția de energie din surse regenerabile sau de biomateriale
R.3 Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin pentru tehnologia agriculturii digitale prin intermediul PAC
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Sectorul zootehnic are un potențial ridicat de dezvoltare atât pentru creșterea efectivelor de animale cât și pentru diversificarea speciilor având în vedere ariile extinse pentru pășunat și suprafețele arabile dedicate plantelor de nutreț.

Cu toate acestea, sectorul zootehnic întâmpină în continuare probleme structurale și de competitivitate dat fiind gradul mare de specializare, specificul tehnologiei de creștere, sănătatea animalelor, integrarea soluțiilor digitale, sistemele de biosecuritate, dar și necesitatea asigurării producției pe tot parcursul anului în fluxul tehnologic de creștere. Astfel sectorul zootehnic este unul de o mare complexitate cu nevoi investiționale majore.

Pentru a răspunde adecvat provocărilor determinate de deficitul comercial, dar și de specificitățile sub-sectoarelor zootehnice care derivă din provocările determinate de existența epizootiilor, de riscul de reglementări sanitar-veterinare tot mai exigente de reducerea și riscul de abandon al anumitor specii de animale, România prevede alocări distincte pe tipuri de sub-sectoare..

Alocarea distinctă pe tipuri de sub-sectoare se va stabili pe baza nevoilor identificate și în raport cu posibilitatea de finanțare.

Astfel intervenția își propune investiții noi și/sau de modernizare a fermelor zootehnice cu tot ceea ce presupun acestea, respectiv investiții în echipamente, adaptare la standarde, racorduri la utilități, etc.

De asemenea, pentru a atenua nivelul actual al emisiilor de gaze cu efect de seră și amoniac din agricultură, în contextul intensificării durabile a agriculturii, există în continuare nevoia de a sprijini investițiile în managementul adecvat al gunoiului de grajd (dotare și facilități moderne pentru depozitarea și aplicarea gunoiului de grajd și a nămolului de epurare, utilaje folosite pentru reducerea amprentei GES și amoniac, precum și tehnologii care contribuie la susținerea unei economii cu un nivel scăzut de carbon).

În vederea creșterii valorii adăugate vor fi tratate inclusiv, investițiile în condiționarea și/sau depozitarea, procesarea produselor obținute la nivelul fermei.

Investițiile în unitățile de procesare a propriilor produse vor fi tratate doar ca și componentă secundară în cadrul proiectului.

În această intervenție pe lângă investițiile specifice în fermele zootehnice vor fi sprijinite și acele investiții necesare pentru asigurarea bazei furajere aferentă fermelor zootehnice.

Totodată, în vederea adaptării exploatațiilor de creștere a găinilor ouatoare de la sistemul de creștere în cuști îmbunătățite în sistem alternativ, se va crea o alocare separată la nivelul acestei intervenții în vederea modernizării/extinderii astfel încât să se poată facilita adaptarea la sistemul de creștere alternativ.

Alocarea separată va avea la bază un procent determinat de o analiză internă astfel încât alocarea să fie suficientă pentru cererea de astfel de investiții dar în același timp realistă astfel încât să poată fi consumată. Această alocare se va stabili la momentul lansării apelului.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiecte care promovează formele asociative, dezvoltarea structurilor agricole în mod echilibrat prin consolidarea exploatațiilor de dimensiuni medii, tehnologiile și tehnicile de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale, acțiuni în scopul gestionării corespunzătoare a riscurilor de la nivelul exploatației, precum și maturitatea solicitantului.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate acele criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile.

Legislație
Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări
În capitolul destinat complementarității se regăsesc liniile generale de demarcare și complementaritate, iar prin documentația de implementare se vor detalia regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 și programele naționale.
În ceea ce privește demarcarea cu intervenția *Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole*, pe componenta de procesare a produselor agricole, aceasta este asigurată sub aspectul:

- eligibilității investiției în procesare doar ca și componentă secundară din perspectiva valorică și
- proveniență majoritare a materiei prime din cadrul propriei exploatații care va fi supusă procesării.

Totodată prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 care se axează pe modernizarea infrastructurii existente (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante) și DR-26 care asigură exclusiv finanțare pentru înființarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă, iar prin finanțarea de la nivelul prezentei intervenții, la nivelul fermei, se asigură distribuția apei către plante fiind eligibilă achiziția echipamentelor de irigații.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice;
- cooperative agricole și societățile cooperative care deservec interesele membrilor fermieri;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR care deservesc interesele membrilor.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția trebuie să se realizeze în cadrul unei exploatații agricole cu o dimensiune economică de minimum 12.000 € SO;
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- Investiția trebuie să respecte toate standardele obligatorii în vigoare;
- În cazul proiectelor care propun procesare/depozitare/condiționare minimum 50% din produsele agricole care sunt supuse procesării/depozitării/condiționării trebuie să provină din exploatația proprie și/sau din exploatațiile membrilor (în cazul formelor asociative);
- În cazul în care proiectul prevede investiții în echipamente de irigații la nivelul fermei utilizate pentru culturile furajere, acestea sunt eligibile doar dacă îndeplinesc condițiile specificate în art. 74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021, iar la nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%;

și
b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Alte angajamente:

Alte angajamente:

-Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%, excepție făcând fermele de găini ouătoare vizate de investiții în trecerea la sisteme alternative. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 12.000 SO stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

În cadrul acestei intervenții sunt vizate **investiții corporale** legate de:

- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea adăposturilor de animale, inclusiv a facilităților necesare pregătirii și/sau distribuirii hranei animalelor din exploatație, a căilor de acces, utilităților și racordărilor necesare exploatațiilor zootehnice;
- Dotarea cu utilaje agricole inclusiv remorci și semiremorci tehnologice specializate pentru activitatea agricolă, inclusiv utilajele agricole necesare asigurării bazei furajere;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de condiționare și/sau depozitare;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de procesare de la nivelul fermei, inclusiv dotările aferente, **doar ca o componentă secundară a proiectului** (din punct de vedere financiar);
- Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing la nivel de exploatație, inclusiv magazinele la poarta fermei sau rulotele alimentare prin care vor fi comercializate exclusiv propriile produse agricole, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Înființarea/modernizarea facilităților aferente asigurării igienei și biosecurității la nivel de fermă;
- Înființarea și/sau modernizarea echipamentelor pentru irigații în cadrul fermei, pentru culturile furajere, inclusiv facilități de stocare a apei la nivel de fermă, doar ca o componentă secundară a proiectului;
- Înființarea, extinderea și/sau modernizarea (inclusiv dotarea) spațiilor/unităților/punctelor de sacrificare a animalelor din cadrul fermei;
- Investiții în instalații și/sau echipamente pentru gestionarea/utilizarea dejecțiilor de origine animală;
- Investiții necesare reproducției (ex stații de incubare, facilități de recoltare, testare și conservare material seminal etc);
- Investiții de producerea și utilizarea energiei (electrice și/sau termice) din surse regenerabile (solară, eoliană geotermală, aerotermală, hidrotermală etc.), ca o componentă secundară a unui proiect de investiții, iar energia obținută va fi destinată exclusiv consumului propriu fără ca solicitantul să fie prosumator;
- Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES (componentă secundară a proiectului), legate de:

-îmbunătățirea eficienței energetice a construcțiilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenției;

- achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES;

-Investiții în economia circulară precum:

a) producerea și utilizarea energiei regenerabile din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de

la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

b) obținerea de fertilizanți organici din valorificarea biomasei (ex. din deșeuri provenind de la animale/din resturi vegetale ale plantelor de cultură, produse secundare și subproduse), iar rezultatul va fi destinat exclusiv consumului propriu;

- Investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale.

Investiții în active necorporale pentru:

- Organizarea și implementarea sistemelor de management a calității și de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;
- Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licențe pentru pregătirea implementării proiectului;
- Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;
- Marketingul produselor obținute, etc.

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoare maximă a sprijinului public va fi de 2.000.000 euro/proiect, iar în cazul proiectelor care își propun exclusiv simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole , valoarea maximă a sprijinului public va fi de 300 000 Euro/proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și va fi de maximum **65%** din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de terenuri și clădiri;
- Achiziția de animale;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale;
- Cheltuielile cu întreținerea culturilor agricole;
- Cheltuielile pentru care organizațiile de producători au aplicat PO aferent FEGA;
- Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc.;

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde", astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 20 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect zootehnie	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.16; R.3; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 20 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect zootehnie

Valoarea sprijinului a fost stabilită pe baza experienței în implementarea investițiilor similare din perioada de programare anterioară, coroborată cu acoperirea unei plaje cât mai largi de beneficiari, comparativ cu programarea anterioară.

Astfel, în calculul valorii medii per proiect s-a avut în vedere, pe lângă valoarea sprijinului public pentru proiectele complexe și valoarea sprijinului pentru simpla achiziție de utilaje și echipamente agricole. În calcul s-a introdus un procent din anvelopa financiară a intervenției pentru achizițiile simple, așa cum a rezultat din implementarea măsurilor de investiții agricole anterioare, pentru această tipologie de proiecte.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciții financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 20 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect zootehnie (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				978.000,00	978.000,00	978.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				230,00	0,00	0,00		**Suma:** 230,00 **Max.:** 230,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				230,00	0,00	0,00		**Suma:** 230,00 **Max.:** 230,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				22.461.073,00	67.383.218,00	134.766.437,00		224.610.728,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				18.974.312,00	56.922.936,00	113.845.871,00		189.743.119,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)

Cod de intervenție (SM)	DR-21
Denumire intervenție	Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO9 Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.43 Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere)

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Agricultura este unul dintre sectoarele economiei care este extrem de vulnerabil și poate fi afectat în mod semnificativ de schimbările climatice și de apariția incidentelor biotice sau abiotice care pot duce la distorsiuni grave în producția agricolă cu importante daune economice.

În contextul acțiunii unor astfel de dezastre și catastrofe naturale, România are nevoie să îmbunătățească sistemele de biosecuritate la nivelul fermelor.

Gradul relativ scăzut de dotare cu instalații de dezinfecție și dezinsecție în majoritatea exploatațiilor cu nivel de biosecuritate scăzut, lipsa unor facilități de protecție pentru evitarea contactului animalelor sălbatice cu animalele domestice din cadrul acestor exploatații agricole, reprezintă factori din teren care favorizează apariția și extinderea epizootiilor.

Mai mult decât atât, producția agricolă primară reprezintă principalul segment al lanțului agro-alimentar afectat de astfel de epizootii, cu impact major negativ asupra asigurării securității alimentare.

De asemenea, România are o suprafață semnificativă forestieră și de fond cinegetic, în care sunt prezente populații importante de animale sălbatice, printre care și porcii mistreți, care sunt purtători de viruși generatori de epizootii ce pun în pericol potențialul agricol.

Prin urmare, este necesară sprijinirea acțiunilor care întăresc securitatea fermelor împotriva efectelor evenimentelor extreme și a incidentelor biotice sau abiotice ca urmare a evenimentelor catastrofale și dezastrelor naturale.

Pentru a asigura stabilitatea veniturilor exploatațiilor prin atenuarea efectelor bolilor animalelor, întrucât pesta porcină africană are un impact grav asupra populației de porcine și a rentabilității exploatațiilor, perturbând circulația transporturilor de animale și de produse provenite de la acestea în interiorul Uniunii Europene și exporturile către țări terțe, sprijinul este direcționat către investiții pentru a preveni răspândirea pestei porcine africane. Agentul patogen se poate răspândi între mistreți și exploatațiile de porcine, prin urmare, biosecuritatea este o modalitate eficientă de a evita transmiterea virusului.

Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor din agricultură, intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor la instalații de dezinfecție și dezinsecție care să conducă la prevenirea și limitarea răspândirii pestei porcine africane (PPA), precum și la diminuarea pagubelor produse de răspândirea acestuia.

Astfel, vor fi sprijinite investițiile care vizează îmbunătățirea biosecurității în cadrul exploatațiilor, respectiv acele investiții care depășesc standardele minime de biosecuritate pentru respectiva categorie de exploatație.

Principii privind selecția

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele care vor fi realizate de exploatațiile de dimensiuni mici și mijlocii, având în vedere capacitatea financiară limitată pentru a face față impactului negativ a unei epizootii comparativ cu cele de mari dimensiuni, precum și proiectele implementate de exploatațiile aflate în zone care prezintă un risc mare de contaminare sau care se află în zone deja contaminate.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Prin documentația de implementare se va asigura complementaritatea cu alte surse de finanțare naționale sau comunitare.

Lista activelor corporale și necorporale eligibile este prevăzută la sub-capitolul „*tipul de suport eligibil*”, iar lista de cheltuieli neeligibile este stabilită în capitolul 4.7 "*Elemente comune pentru dezvoltarea rurală și tipurile de intervenții".*

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

- fermieri, cu excepția persoanelor fizice.

Condiții de eligibilitate:

1. Solicitantul deține o exploatație înregistrată/autorizată ANSVSA
2. Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției
3. Planul de biosecuritate a exploatației să fie avizat de ANSVSA
4. Solicitantul va prezenta avizul ANSVSA (DSVSA) privind planul de investiții aferent proiectului

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Acțiuni eligibile:

Această intervenție vizează **investițiile corporale** necesare îmbunătățirii biosecurității în cadrul exploatației, după cum urmează:

• achiziția de echipamente și instalații de decontaminare, dezinfecție și dezinsecție pentru mijloace de

transport, personal, suprafețe și aer;

• achiziția de instalații și echipamente pentru îmbunătățirea filtrului sanitar-veterinar;

• construcția de garduri de protecție a clădirilor/facilităților pentru animale sau a zonelor de delimitare pentru animale;

• achiziția de instalații de incinerare SNCU și echipamente în vederea îmbunătățirii spațiului destinat executării necropsiilor/depozitării și predării SNCU/rampă SNCU;

• achiziția de instalații și echipamente pentru îmbunătățirea rampelor de afluire/livrare animale;

• achiziția de instalații și echipamente pentru îmbunătățirea sistemului de afluire a furajelor.

Investiții necorporale:

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, după caz, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **50.000 euro/beneficar**

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 80%.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de terenuri și clădiri;
- Achiziția de animale;
- Construcția și modernizarea locuinței;

- Achiziția de drepturi de producție agricolă, de drepturi la plată, animale;
- Achizițiile de mijloace de transport pentru bunuri/mărfuri, nespecializate pentru activitatea agricolă vizată în proiect;
- Achizițiile de mijloace de transport persoane/pentru uz personal;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a exploatației agricole: spații administrative, săli de ședințe, spații de cazare, etc.

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 21 - 01 - Valoare medie pe proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.43	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 21 - 01 - Valoare medie pe proiect

Cuantumul unitar a fost stabilit ca media valorii eligibile a proiectelor finanțate în perioada 2014-2020, coroborat cu acoperirea unei plaje cât mai largi de beneficiari, comparativ cu programarea anterioară.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 21 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			45.000,00	45.000,00	45.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			111,00	111,00	0,00			**Suma:** 222,00 **Max.:** 111,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			111,00	111,00	0,00			**Suma:** 222,00 **Max.:** 111,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			2.000.000,00	5.000.000,00	3.000.000,00			10.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.700.000,00	4.250.000,00	2.550.000,00			8.500.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-22 - Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole

Cod de intervenție (SM)	DR-22
Denumire intervenție	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
07	Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil	Grad ridicat	Da
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
34	Dezvoltarea bioeconomiei şi a economiei circulare	Grad mediu	Da
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.15 Investiții sprijinite în capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile, inclusiv bazate pe bioenergie (în MW)
R.39 Numărul întreprinderilor rurale, inclusiv al întreprinderilor din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Necesitatea susținerii investițiilor în spații de producție și tehnologii moderne, dezvoltarea de noi produse,

precum și aplicarea practicilor și tehnologiilor inovatoare este una din nevoile stringente ale sectorului agro-alimentar.

Practicarea unor politici sustenabile de stimulare a procesării și stabilirea unor verigi de comercializare eficiente între operatorii economici din sectorul alimentar și producătorii agricoli, în special cei care activează în forme asociative, vor conduce la creșterea competitivității și a nivelului de performanță din industria alimentară, cu respectarea standardelor de siguranță alimentară și de calitate a produselor. Intervenția are în vedere investițiile realizate de IMM-uri, întreprinderi mari, dar și forme asociative în unități de depozitare/condiționare și/ sau procesare în vederea comercializării.

Susținerea formelor asociative va permite o mai bună corelare între capacitățile de producție primară provenite de la membri și capacitățile de condiționare, depozitare și procesare. În acest sens, intervenția vizează susținerea concertată a capitalizării și consolidării patrimoniului formelor asociative. Prin investițiile pe care formele asociative le propun se vor reprezenta interesele membrilor din punct de vedere al activității economice.

Intervenția va contribui la rezolvarea unei probleme economice prin reducerea decalajului de balanță comercială cât și la asigurarea unei securități alimentare în contextul crizei economice generate de invazia rusă.

Totodată se acordă o atenție deosebită investițiilor pentru crearea de unități de procesare de capacitate mare pentru sectoarele legume-fructe, morărit, ulei, nutrețuri combinate.

Aceste unități care își propun în primul rând procesarea pot face și investiții de tip depozitare, condiționare. În acest sens, acest tip de investiții de importanță strategică vor avea plafoane mai ridicate în raport cu investițiile în alte sectoare.

Totodată se vor avea în vedere investiții de modernizare a capacităților de depozitare, condiționare, procesare în special pentru cartofi, semințe de consum (cereale și oleaginoase), legume-fructe a căror capacitate de depozitare este insuficientă în raport cu producția obținută sau a căror capacitate de procesare în vederea obținerii de produse finite este insuficientă, acest tip de investiții necesitând un sprijin susținut. Prin realizarea acestor capacități de condiționare, depozitare și procesare se va crește valoarea adăugată pentru produsele primare deservind astfel în mod direct producătorii primari care se pot organiza la nivel local/regional și care își pot valorifica în condiții optime produsele. Pe de altă parte, în sectorul agro-alimentar este necesară și susținerea investițiilor în capacități de procesare și depozitare-condiționare de dimensiuni mai reduse în vederea obținerii acelor produse alimentare pentru care există producție de materii prime diversificate și pentru care există cerere pe piață.

Acest sprijin va contribui de asemenea, prin intermediul operatorilor economici care vizează obținerea unor astfel de produse, în special produse de nișă, la consolidarea industriei alimentare și la o valorificare a produselor la prețuri competitive în funcție de perioadă.

De asemenea, având în vedere provocările globale precum schimbările climatice, degradarea terenului și a ecosistemului și resursele din ce în ce mai limitate, devine clară nevoia utilizării eficiente a produselor secundare rezultate din activitățile agroalimentare, precum și recuperarea elementelor utilizabile din deșeuri, utilizarea biomasei și a reziduurilor organice. În acest sens, stimularea investițiilor în eficiență energetică, dar și a investițiilor în economie circulară, inclusiv a investițiilor de obținere și utilizare a energiei din surse regenerabile care să fie folosită în propriul proces productiv va conduce la reducerea costurilor cu energia (electricitatea și agentul termic) și valorificarea tuturor resurselor, contribuind astfel la atingerea obiectivului privind dezvoltarea bioeconomiei, inclusiv la reducerea emisiilor de GES.

În contextul cererii pe piață de produse cu valoare adăugată, vor fi prioritizate acele investiții care au în vedere obținerea unor produse calitative, cu predilecție în sectoarele care oferă cea mai mare valoare adăugată, inclusiv în vederea obținerii de produse înregistrate în sistemele de calitate europene și naționale.

Sprijinul acordat investițiilor în sectorul agro-alimentar pentru obținerea de produse diversificate și sănătoase, cu accent pe produsele ecologice, prin aplicarea practicilor inovative în procesarea produselor agricole, promovând totodată un consum durabil de produse alimentare cu înaltă valoare nutrițională, accesibile consumatorilor, va răspunde nevoii de dezvoltare a acestui sector prin obținerea de alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil cu beneficii pentru mediu și consumatori și adaptarea acestuia la standardele UE.

Totodată, vor fi avute în vedere și investițiile prin care sunt susținute noi produse și servicii prin

dezvoltarea tehnologiilor digitale, acordarea unui sprijin având ca scop stimularea utilizării tehnologiilor inovatoare, precum și a tehnologiilor digitale.

Astfel, folosirea biotehnologiilor agroalimentare, având ca obiective principale dezvoltarea de metode, mijloace și produse biotehnologice contribuie la creșterea calității și cantității bioresurselor, în contextul schimbărilor climatice și al necesarului tot mai crescut de produse alimentare de calitate.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate investițiile care contribuie la echilibrarea deficitului balanței comerciale și a securității alimentare, proiectele care promovează obținerea de produse cu înaltă valoare adăugată, care stimulează formele asociative , maturitatea solicitantului în activitatea desfășurată în sectorul agro-alimentar, economia circulară.

De asemenea, se are în vedere promovarea acelor proiecte care vizează investiții în tehnologii moderne, cu impact redus asupra mediului.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor fi identificate acele criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile necesare dezvoltării sectorului agroalimentar.

Legislație

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

În documentația de implementare se vor stabili regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu investițiile privind condiționarea, depozitarea, procesarea, marketingul produselor agricole și pomicole din intervențiile pentru dezvoltare rurală la nivelul exploatațiilor agricole/pomicole sprijinite prin PNS 2023-2027, din perspectiva proveniență materiei prime care va fi condiționată/depozitată/procesată (min 50% materie primă din exploatația proprie sau exploatațiile membrilor în cazul formelor asociative) și a ponderii valorii investiționale a investițiilor în procesare în cadrul proiectului (investiții de procesare - componentă secundară alături de investițiile în producție primară-componentă principală).

Regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări vor fi stabilite și în raport cu investițiile finanțate prin Programul Sectorial din sectorul viti-vinicol, precum și investițiile sprijinite prin Programul Sectorial pentru legume-fructe, Programul Sectorial din sectorul apicol.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

1. Forme asociative cu rol economic:

- cooperative agricole și societăți cooperative, constituite în baza legislației naționale în vigoare;
- grupuri și organizații de producători constituite în baza legislației naționale în vigoare și recunoscute de MADR.

2. Alți operatori economici care se încadrează în:

-**IMM-uri** conform Legii nr. 346/2004 cu modificările și completările ulterioare**, întreprinderi mari inclusiv fermieri care se încadrează în statutul de IMM/întreprindere mare**

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțării investiției;
- Solicitantul nu trebuie să fie în dificultate, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;

- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- Sprijinul va fi limitat la investiții în procesarea produselor agricole și pomicole incluse în lista cuprinsă în Anexa I la Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene în scopul obținerii de produse Anexa I.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Intervenția vizează **investițiile corporale**, după cum urmează:

• Înființarea, extinderea și/sau modernizarea infrastructurii de condiționare, depozitare și/sau procesare a produselor agricole și pomicole;

• Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing, ca o componentă secundară a proiectului;

• Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES, ca parte componentă secundară a proiectului de investiții, legate de:

- producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile (solară, eoliană, aerotermală, geotermală, hidrotermală etc.), exclusiv pentru consum propriu, fără ca solicitantul să fie prosumator;

- îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenției ;

-achiziționarea de echipamente/utilaje cu un consum redus de energie, precum și alte investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES.

• Investiții în economia circulară, ca parte componentă secundară a proiectului de investiții, (destinate exclusiv consumului propriu), legate de:

- producerea și utilizarea energiei din valorificarea biomasei (inclusiv din deșeuri alimentare rezultate în urma procesării produselor zootehnice, vegetale și pomicole);

- prelucrarea deșeurilor alimentare destinate recuperării și a subproduselor în biocomponente, cum ar fi bioprodusele destinate consumului animal, etc;

-achiziționarea de echipamente pentru reutilizarea ambalajelor în propriul proces tehnologic.

• Investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale în condiționare, procesare, marketing și management, ca parte componentă secundară a proiectului, necesare pentru desfășurarea activității vizate prin proiect**;**

• Îmbunătățirea controlului intern al calității, ca parte secundară a proiectului;

• Conformarea cu noile standarde impuse de legislația europeană pentru prelucrarea și comercializarea produselor agro-alimentare.

Investiții în active necorporale pentru:

- **Organizarea și implementarea sistemelor de management a calității și de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;**
- **Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente și licențe pentru pregătirea implementării proiectului;**
- **Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;**
- **Marketingul produselor obținute, etc.**

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului public nerambursabil pentru proiectele de investiții de modernizare va fi de maximum 3 mil. euro/proiect.

Valoarea sprijinului public nerambursabil pentru proiectele de investiții de înființare care își propun cel puțin investiții de procesare pentru sectoarele legume-fructe, industria de morărit, ulei și nutrețuri combinate, va fi de maximum 10 mil. euro/proiect. Pentru toate celelalte investiții de înființare sprijinul va fi de maximum 7 mil. euro.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de maximum **65%.**

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

• Achiziția de clădiri;

• Achiziția de terenuri;

• Construcția și modernizarea locuinței;

• Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a unității: birouri administrative, săli de ședințe, săli de protocol, spații de cazare etc.

• Cheltuielile aferente obținerii producției primare.

• Cheltuielile generate de investițiile sprijinite prin Programul Sectorial viti-vinicol.

• Cheltuieli aferente investițiilor din Programul Sectorial legume-fructe, din Programul sectorial apicol.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 22 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.15; R.39	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 22 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect

Înființarea de noi unități de depozitare/procesare sau modernizarea celor existente va permite dezvoltarea pe verticală pe întregul flux (de la producția primară-condiționare/procesare-consumator) a tuturor actorilor agricoli din lanțul valoric. Unitățile de depozitare/procesare vor avea o mai bună capacitate de a prelua/procesa materia primă provenită de la un număr semnificativ de producători agricoli, care să permită asigurarea unei marje de profit atât pentru producătorul de materie primă cât și un preț final la consumator competitiv în comparație cu produsele de import.

Economiile de scală pe care le presupune dezvoltarea unei capacități de procesare/depozitare de mare capacitate sunt semnificative și se traduc prin reducerea costurilor de transport, logistice, de comercializare atât pentru producătorul de materie primă cât și pentru procesator conducând astfel la eficientizarea costurilor pe fluxul de producție/procesare.

Înființarea unor unități de depozitare/procesare poate crește capacitatea de a face mai bine față situațiilor de criză care pot genera penuria de alimente sau întreruperea lanțurilor de aprovizionare. Astfel, valorile mari ale sprijinului (max.10 milioane euro /max. 7 milioane euro) pentru investițiile de înființare vor fi dedicate acelor sectoare cu importanță în vederea echilibrării balanței comerciale și a asigurării securității alimentare în contextul crizei economice generate de invazia rusă.

Totodată, prioritizarea investițiilor în unitățile de procesare/depozitare care au maturitate în desfășurarea activității agroalimentare, va conduce la o utilizare eficientă a capacităților de procesare/depozitare existente, astfel încât apreciem că o pondere ridicată a solicitanților vor beneficia de sprijinul acordat unor astfel de investiții (max. 3 milioane euro), aspect ce justifică alegerea valorii medii a sprijinului public/proiect.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 22 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)	0,00	0,00	0,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.24 (unitate: Operaţiuni)	0,00	0,00	0,00	153,00	0,00	0,00		**Suma:** 153,00 **Max.:** 153,00

TOTAL	O.24 (unitate: Operațiuni)	0,00	0,00	0,00	153,00	0,00	0,00		**Suma:** 153,00 **Max.:** 153,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	0,00	0,00	0,00	45.936.118,00	137.808.353,00	275.616.706,00		459.361.177,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	0,00	0,00	0,00	39.045.700,00	117.137.100,00	234.274.200,00		390.457.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-23 - Investiţii pentru procesarea şi marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare şi produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcţionare a Uniunii Europene

Cod de intervenție (SM)	DR-23
Denumire intervenție	Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obţinerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național cu elemente regionale**

Cod	Descriere
RO	România
RO11	Nord-Vest
RO12	Centru
RO21	Nord-Est
RO22	Sud-Est
RO31	Sud-Muntenia
RO322	Ilfov
RO41	Sud-Vest Oltenia
RO42	Vest

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

1.Ajutorul de stat prin prezenta schema poate fi acordat pentru orice tip de investiție inițială, conform art. 2, pct. 49 din Reg. 651/2014 cu modificările și completările ulterioare, indiferent de tipul întreprinderii, respectiv IMM/ întreprinderi mari, realizate în următoarele regiuni de dezvoltare din România, de tip zone ”a”

a) Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, care grupează judeţele Bihor, Bistriţa-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu Mare şi Maramureş;

b) Regiunea de Dezvoltare Centru, care grupează judeţele Alba, Braşov, Covasna, Harghita, Mureş şi Sibiu;

c) Regiunea de Dezvoltare Nord-Est, care grupează judeţele Bacău, Botoşani, Iaşi, Neamţ, Suceava şi Vaslui;

d) Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, care grupează judeţele Brăila, Buzău, Constanţa, Galaţi, Vrancea şi Tulcea;

e) Regiunea de Dezvoltare Sud-Muntenia, care grupează judeţele Argeş, Călăraşi, Dâmboviţa, Giurgiu, Ialomiţa, Prahova şi Teleorman;

f) Regiunea de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia, care grupează judeţele Dolj, Gorj, Mehedinţi, Olt şi Vâlcea;

g) Regiunea de Dezvoltare Vest, care grupează judeţele Arad, Caraş-Severin, Hunedoara şi Timiş;

2.Ajutorul de stat prin prezenta schema poate fi acordat pentru orice formă de investiție inițială pentru IMM -uri, realizate în regiunile de dezvoltare de tip zone ”c” care nu sunt predefinite. Pentru întreprinderi mari,ajutorul va fi acordat numai pentru o investiție inițială în favoarea unei noi activități economice, conform art. 2 pct 51 din Reg. 651/2014 cu modificările și completările ulterioare, realizate în următoarea regiune zone de tip zone ”c” care nu sunt predefinite;

Ilfov (parțial): 28 de localități -Ciorogârla, Domnești, Clinceni, Cornetu, Bragadiru, Dărăști-Ilfov, Jilava, 1 Decembrie, Copăceni, Vidra, Berceni, Periș, Ciolpani, Snagov, Gruiu, Nuci, Grădiștea, Petrăchioaia, Dascălu, Moara-Vlăsiei, Balotești, Corbeanca, Buftea, Chitila, Glina, Cernica, Dobroești și Pantelimon.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
07	Dezvoltarea/modernizarea/retehnologizarea industriei alimentare în mod sustenabil	Grad ridicat	Da
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.39 Numărul întreprinderilor rurale, inclusiv al întreprinderilor din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea cerințelor intervenției-legătura cu obiectivele specifice

Industria alimentară are încă decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor alimentare în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone, aspect ce se poate observa din faptul că se înregistrează un deficit în balanța comercială generat de exportul de materie primă și importul produselor alimentare procesate.

Astfel, în sectorul agro-alimentar este necesară concentrarea sprijinului pe acele produse agro-alimentare pentru care există producție de materii prime și pentru care există cerere pe piață, pentru realizarea unor capacități de procesare, inclusiv depozitare și condiționare a materiilor prime și produselor finite, comercializare care să asigure o valorificare la prețuri competitive în funcție de perioadă. În acest sens este menționată cererea în creștere pentru produsele agro-alimentare cu valoare adăugată cum ar fi produsele din sectorul panificație, neacoperită din producția internă, necesitând astfel importul acestui tip de produse, corelat cu exportul de cereale, fapt ce impune acordarea unui sprijin considerabil pentru investiții în capacități de procesare care să utilizeze adecvat materia primă.

În acest context, la nivelul intervenției ar putea fi introdusă o alocare distinctă pentru investițiile de înființare, respectiv de modernizare, care să reflecte nevoile de dezvoltare ale sectorului. Oportunitatea acestei alocări se va stabili în cadrul de implementare național.

Stimularea investițiilor în eficiență energetică va conduce la reducerea costurilor cu energia (electricitatea și agentul termic) și valorificarea tuturor resurselor, contribuind astfel la reducerea emisiilor de GES.

În contextul cererii pe piață de produse cu valoare adăugată, este necesară dezvoltarea unor investiții în vederea obținerii unor produse calitative, cu predilecție în sectoarele care oferă cea mai mare valoare adăugată, inclusiv în vederea obținerii de produse înregistrate în sistemele de calitate europene și naționale.

Sprijinul acordat investițiilor în sectorul agro-alimentar pentru obținerea de produse diversificate și sănătoase, cu accent pe produsele ecologice, prin aplicarea practicilor inovative în procesarea produselor agricole, promovând totodată un consum durabil de produse alimentare cu înaltă valoare nutrițională, accesibile consumatorilor, va răspunde nevoii de dezvoltare a acestui sector prin obținerea de alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil cu beneficii pentru mediu și consumatori.

De asemenea, vor fi avute în vedere și investiții prin care sunt susținute noi produse prin dezvoltarea tehnologiilor digitale, acordarea unui sprijin având ca scop stimularea utilizării tehnologiilor inovatoare, precum și a tehnologiilor digitale.

Astfel, folosirea biotehnologiilor agroalimentare, având ca obiective principale dezvoltarea de metode, mijloace și produse biotehnologice contribuie la creșterea calității și cantității bioresurselor, în contextul schimbărilor climatice și al necesarului tot mai crescut de produse alimentare de calitate.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate investițiile care contribuie la echilibrarea deficitului balanței comerciale, proiectele care promovează obținerea de produse cu înaltă valoare adăugată, care stimulează formele asociative, investițiile de modernizare (investiții pentru extinderea capacității de producție, diversificarea activității, diversificarea producției, schimbare fundamentală).

De asemenea, se are în vedere promovarea acelor proiecte care vizează investiții în tehnologii moderne, cu impact redus asupra mediului.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor fi identificate acele criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile necesare dezvoltării sectorului agroalimentar.

Trimiteri legislative

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Complementaritatea și evitarea dublei finanțări cu investițiile privind condiționarea, procesarea, marketingul produselor agricole din celelalte intervenții pentru dezvoltare rurală sprijinite prin PNS 2023-2027 este realizată luând în considerare produsul obținut în urma procesării, produs care, în celelalte intervenții menționate este un produs care se încadrează în Anexa I la TFUE.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

IMM-uri conform Legii nr. 346/2004 cu modificările și completările ulterioare, întreprinderi mari.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să demonstreze capacitatea de asigurare a cofinanțării investiției;
- Solicitantul nu este considerat „întreprindere în dificultate”;
- Solicitantul nu face subiectul unui ordin de recuperare încă neexecutat în urma unei decizii anterioare a Comisiei Europene sau a unui alt furnizor de ajutor de stat sau de minimis privind declararea unui ajutor ca fiind ilegal și incompatibil cu piața comună sau în cazul în care a făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta a fost deja executată și ajutorul a fost integral recuperat, inclusiv dobânda de recuperare aferentă;
- Solicitantul confirmă că, în cei doi ani anteriori cererii de ajutor, nu a efectuat o relocare către unitatea în care urmează să aibă loc investiția inițială pentru care se solicită ajutorul și oferă un angajament că nu va face acest lucru pentru o perioadă de până la doi ani după finalizarea investiției inițiale pentru care se solicită ajutorul;
- Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
- Investiția va respecta prevederile legislației naționale în vigoare aplicabilă proiectului;
- Sprijinul va fi limitat la investiții în sectoarele de activitate economică eligibile precizate la nivel de cod CAEN în anexa dedicată, în scopul procesării produselor agricole incluse în lista cuprinsă în Anexa I la Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și obținerii de produse non-Anexa I;
- Investiția propusă prin proiect trebuie să se încadreze în tipul de investiție eligibilă corelată cu tipul de

întreprindere, zona de dezvoltare regională în care este amplasată investiția și intensitatea sprijinului;

- Prin investiția propusă solicitantul demonstrează că sunt îndeplinite condițiile privind efectul stimulativ.

- Investițiile care intră sub incidența ajutorului regional și care se încadrează în definiția ”investiției inițiale” conform Reg. nr. 651/2014 cu modificările și completările ulterioare, inclusiv investițiile legate de eficiența energetică a clădirilor care nu pot exista de sine stătător și care reprezintă componentă secundară a proiectului, vor respecta prevederile art. 14 GBER (Regulamentul general de exceptare pe categorii), precum și celelalte prevederi aplicabile ajutorului de stat în domeniul vizat;

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile

Intervenția vizează **investițiile corporale**, după cum urmează:

·**Înființarea/ dezvoltarea de capacități de procesare a produselor agricole (extinderea capacității de producție, diversificarea activității, diversificarea producției, schimbare fundamentală);**

·**Înființarea/dezvoltarea de capacități de condiționare, depozitare a materiei prime procesate/produsului finit rezultat din procesare, ca o componentă secundară a proiectului;**

• Înființarea/dezvoltarea componentei de comercializare/marketing, ca o componentă secundară a proiectului;

• Investiții care contribuie la reducerea emisiilor de GES, ca parte componentă secundară a proiectului de investiții, legate de:

- eficiență energetică a clădirilor în care se desfășoară o activitate eligibilă în cadrul intervenției, în condițiile în care investiția nu poate exista de sine stătător și se înscrie în definiția investiției inițiale conform Reg. GBER

În cazul proiectelor care prevăd ca o componentă secundară investiții în eficiența energetică a clădirilor, solicitantul va identifica în mod distinct acest tip de investiții.

• Investiții legate de utilizarea soluțiilor digitale în condiționare, procesare, marketing și management, necesare pentru desfășurarea activității vizate prin proiect**;**

Investiții în active necorporale, în legătură cu investițiile în active corporale precizate, pentru**:**

• Organizarea şi implementarea sistemelor de management a calității şi de siguranță alimentară, dacă sunt în legătură cu investițiile corporale ale proiectului;

• Achiziționarea de tehnologii (know-how), patente şi licențe pentru pregătirea implementării proiectului;

• Achiziționarea de software, identificat ca necesar în documentația tehnico-economică a proiectului;

• Marketingul produselor obținute, etc.

Specificitatea eligibilității legată de regiuni, pentru fiecare regiune în cauză, dacă este cazul

Nu se aplică.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum 10.000.000 euro/proiect pentru investiții de înființare în sectorul panificație.

Valoarea sprijinului va fi de maximum 3.000.000 euro/proiect pentru celelalte tipuri de investiții.

Pentru investițiile care intră sub incidența ajutorului de stat regional se va aplica intensitatea conform Hărții ajutoarelor regionale pentru perioada 2022-2027 cu completările și modificările ulterioare, aplicabilă la data acordării ajutorului de stat, **fără a se depăși intensitatea permisă de Reg. PS PAC 2115/2021.**

Explicații suplimentare

Rambursarea costurilor eligibile efectiv suportate de către beneficiar.

În situația în care un proiect vizează investiții care intră sub incidența art 14 GBER (inclusiv investițiile în eficiență energetică ca o componentă secundară care nu poate exista de sine stătător și care se înscrie în definiția investiției inițiale) se va aplica intensitatea aferentă ajutoarelor regionale conform Hărții ajutoarelor regionale pentru perioada 2022-2027.

În aplicarea intensității adecvate se va avea în vedere tipul întreprinderii solicitante și regiunea în care este amplasată investiția.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☑ Da ☐ Nu ☐ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Sprijinul va fi limitat la investiții în sectoarele de activitate economică eligibile precizate la nivel de cod CAEN în anexa dedicată, în scopul procesării produselor agricole incluse în lista cuprinsă în Anexa I la Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și obținerii de produse non-Anexa I. Schema GBER a fost aprobată prin Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 244 din 16.07.2025, disponibil la adresa https://www.madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020/legislatie-si-documente-ue/legislatie-nationala-ps.html.

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:

☐ Anunț ☑ RGECA ☐ RECA ☐ regula „de minimis”

Numărul cazului ajutorului de stat

SA.119928

Informații suplimentare:

☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.

☑ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile specifice

- Achiziția de clădiri;
- Achiziția de terenuri;
- Construcția și modernizarea locuinței;
- Cheltuielile cu spațiile ce deservesc activitatea generală a unității: birouri administrative, săli de ședințe, săli de protocol, spații de cazare, etc;

- Cheltuieli care exced domeniul de aplicabilitate ale art. 14 din Reg. GBER, detaliate în cadrul de implementare.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde", astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 11.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 23 - 01 - Valoare medie a sprijinului per proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie	RO; RO11; RO12; RO21; RO22; RO31; RO322; RO41; RO42;	R.39	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 23 - 01 - Valoare medie a sprijinului per proiect

Cuantumul unitar mediu s-a stabilit pe baza experienței în implementarea investițiilor aferente Schemei de ajutor de stat din cadrul PNDR 2014-2020 și cu aplicarea unei rate de actualizare a costurilor.

Față de istoricul bazat pe implementarea PNDR 2014-2020 în stabilirea cuantumului unitar mediu, există un element de noutate în PS, respectiv plafonul maxim de 10 mil. euro pentru investiții noi în industria de panificație și de 3 mil. euro pentru celelalte tipuri de investiții. Aceste valori maximale ale proiectelor nu se reflectă în calculul cuantumului unitar mediu bazat pe datele istorice rezultate din implementarea schemei GBER 4.2 PNDR 2014-2020. Astfel, se justifica necesitatea introducerii si a cuantumului unitar mediu planificat maxim.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 23 - 01 - Valoare medie a sprijinului per proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	
	O.24 (unitate: Operațiuni)				63,00	64,00	0,00	0,00	**Suma:** 127,00 **Max.:** 64,00
TOTAL	O.24 (unitate: Operațiuni)				63,00	64,00	0,00	0,00	**Suma:** 127,00 **Max.:** 64,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				8.246.455,00	32.985.820,00	74.218.095,00	49.478.730,00	164.929.100,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				6.937.500,00	27.750.000,00	62.437.500,00	41.625.000,00	138.750.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere

Cod de intervenție (SM)	DR-24
Denumire intervenție	Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.24. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive din afara exploatației, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Suprafața fondului forestier național (FFN) era în anul 2018 de 6.583.100 ha, aceasta înregistrând o ușoară creștere față de anul 2010, respectiv 1%. 59.7% din suprafața de păduri din FFN se află localizată în zona de munte, 33,8% în zona de deal și 6,5% în zona de câmpie. Pădurile proprietate privată a persoanelor fizice și juridice au o pondere de cca. 34,1% din totalul suprafeței FFN, iar cea proprietate a UAT de cca.17,3%.

Gestionarea pădurilor din România se realizează în baza a 11 principii de bază definite de Codul Silvic, care au în vedere respectarea celor șase criterii de gestionare durabilă a pădurilor definite de Conferința Ministerială pentru Protecția Pădurilor în Europa, precum și a celor trei principii directoare stabilite la nivel european prin noua strategie a Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier, acestea constituind, de asemenea, baza noii strategii a silviculturii din România, aflată în faza de definitivare.

Conform sistemului românesc de clasificare, 57,3% din suprafața FFN se încadrează în grupa I funcțională care cuprinde păduri cu funcții speciale de protecție (prioritară) a apelor, a solului, a climei și a obiectivelor de interes național, păduri pentru recreere, păduri de ocrotire a genofondului și ecofondului, precum și pădurile din ariile naturale protejate de interes național, în care recoltarea de masă lemnoasă nu reprezintă obiectivul principal, iar 42,7% din suprafața FFN se încadrează în grupa a II-a funcțională care cuprinde păduri destinate îndeplinirii concomitente a funcției de producție (prioritară) și a uneia sau mai multor funcții de protecție. De asemenea, cca.3% din suprafața FFN se încadrează în tipul funcțional I, în care sunt interzise intervențiile silviculturale, iar 21% în tipul funcțional II, în care sunt permise numai lucrări de conservare. În perioada 2013-2017 se înregistrează o majorare semnificativă a suprafețelor parcurse cu tăieri de conservare, acestea însumând o suprafată ce reprezintă 58,1% din suprafața parcursă cu tăieri la nivelul anului 2017. Circa 61,4% din suprafața acoperită cu păduri și altă vegetație forestieră se situeaza pe terenuri cu inclinare mai mare de 15°, circa 34% fiind situata pe terenuri cu inclinare mai mare 25°.

În contextul condițiilor naturale grele de accesibilitate a fondului forestier național, a unei rețele reduse de drumuri forestiere, precum și a caracterului extensiv de gestionare a pădurilor, lucrările de exploatare a pădurilor au un rol important în atingerea obiectivelor de conservare a biodiversității, a resurselor de apă și sol, de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (prin sechestrarea carbonului) și adapatare la efectele schimbărilor climatice.

Intervenția investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere are ca scop dotarea operatorilor economici pentru activitatea de exploatare forestieră și a ocoalelor silvice de regim cu echipamente/utilaje cu impact de mediu redus pentru realizarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor. Totodată, în contextul schimbărilor climatice, prin această intervenție se are în vedere sprijinirea investițiilor pentru îmbunătățirea managementul riscului și creșterea gradului de utilizare a resurselor de biomasă din fondul forestier național.

În lipsa intervenției, lucrările de exploatare forestieră vor fi executate în continuare cu echipamente

învechite, în condițiile unor pante și distanțe de colectare mari în majoritatea parchelor, iar numărul lucrările de îngrijire și conducere a arboretelor va fi redus, conducând astfel la afectarea resurselor de sol și apă, creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerea gradului de sechestrare a carbonului și la scăderea gradului de adaptare a arboretelor la efectele schimbărilor climatice.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO4 Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
16	Adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice	Grad mediu	Da
18	Menținerea/adoptarea unor practici agricole/forestiere extensive/durabile pentru protectia solului	Grad mediu	Da
32	Asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor	Grad mediu	Parțial

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.18 Investiții totale pentru îmbunătățirea performanțelor sectorului forestier

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea obiectivelor specifice

Prin sprijinul acordat operatorilor economici și ocoalelor silvice se are în vedere gestionarea durabilă a fondului forestier național, respectiv:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eroziunii solului ca urmare a utilizării de echipamente noi, cu consum redus de combustibil și utilizării funicularelor la operațiunile de colectare,

- sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, prin creșterea numărului de lucrări de conducere și îngrijire a arboretelor,

- îmbunătățirea managementului durabil al pădurilor prin creșterea calității genetice a arboretelor ca urmare a creșterii numărului de lucrări de îngrijire și conducere efectuate, reducerea timpilor de realizare a lucrărilor de exploatări forestiere (prin utilizarea de echipamente noi), creșterea gradului de sănătate a ecosistemelor forestiere ca urmare a îmbunătățirii calității monitorizării și combaterii bolilor și insectelor dăunătoare, precum și prin creșterea eficientizării managementului forestier (prin utilizarea de noi tehnologii - software, camere de supraveghere, senzori etc.).

Conținutului intervenției

Sprijinul acordat în cadrul intervenției acoperă costurile de achiziționare de echipamente/utilaje pentru lucrările de exploatare forestieră și pentru efectuarea lucrărilor de conducere și îngrijire a arboretelor, inclusiv a unor echipamente de tipul tocătoarelor pentru biomasă, a costurilor legate de achiziționarea sau utilizarea unor programe informatice pentru gestionarea echipamentelor/utilajelor achiziționate, precum și

a costurilor legate de achiziționarea de echipamente de management al riscului sau pentru monitorizarea managementului forestier.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

• principiul mărimii - se va acorda prioritate ocoalelor silvice cu suprafața cea mai mare și operatorilor economici cu capacitatea de exploatare atestată cea mai mare și care în ultimul an au efectuat lucrări de exploatare care au atins un procent cât mai mare din capacitatea atestată;

• principiul funcției de protecție - se va acorda prioritate, în cazul operatorilor economici, proiectelor pentru care valoarea destinată achiziționării de instalații de colectare prin cablu (funiculare) reprezintă cel puțin 30% din valoarea totală a proiectului și, în cazul ocoalelor silvice, celor pentru care valoarea destinată achiziționării de echipamente pentru managementul riscului sau pentru monitorizarea managementului forestier sau de utilaje pentru tocarea lemnului reprezintă cel puțin 10% din valoarea totală a proiectului;

• principiul proprietății – se va acorda prioritate operatorilor economici din categoria formelor asociative de proprietate asupra terenurilor cu vegetație forestieră prevăzute la art. 26 alin. (1) din Legea nr. 1/2000 și ocoalelor silvice care au în administrare (sau asigură servicii silvice pentru) o suprafață cât mai mare aflată în proprietatea formelor asociative de proprietate asupra terenurilor cu vegetație forestieră prevăzute la art. 26 alin. (1) din Legea nr. 1/2000.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 79 (1) al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Legislația națională relevantă

- Legea nr. 46/2008 privind Codul Silvic,
- Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare,
- Codul Fiscal, aprobat cu modificări și completări prin Legea nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Complementaritatea cu alte intervenții

Se va asigura evitarea dublei dublei finanțări și a complementarității, detalierea urmând a fi descrisă în cadrul de implementare.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii eligibili:

Beneficiarii sprijinului prin această intervenție sunt:

- Operatorii economici atestați/reatestați pentru activitatea de exploatare forestieră de către Comisia de atestare a operatorilor economici pentru activitatea de exploatare forestieră (denumiți în cadrul intervenției operatori economici), cu excepția operatorilor economici din structura Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva și
- Ocoalele silvice de regim autorizate de către autoritatea publică centrală care răspunde de silvicultură (denumite în cadrul intervenției ocoale silvice).

Alte condiții de eligibilitate:

- Beneficiarii ocoale silvice trebuie să aibă în administrare și/sau să asigure servicii silvice cel puțin/pentru cel puțin 2.000 de ha de teren forestier pentru care este/sunt în vigoare un amenajament/amenajamente silvice (amenajamentul se consideră a fi în vigoare după ce a fost avizat procesul verbal al conferinței a II-a de amenajare),
- Solicitanții operatori economici, la momentul depunerii aplicației de accesare a intervenției, trebuie să demonstreze că au efectuat lucrări de exploatări forestiere în ultimul an pentru cel puțin

30% din capacitatea atestată,

- Achiziția de echipamente de tipul funicularelor este eligibilă numai solicitanților care au efectuat lucrări de exploatări forestiere în anul premergător depunerii aplicației de accesare a intervenției pentru cel puțin 10% din capacitatea atestată în județe în care zona de munte* reprezintă cel puțin 30%,
- Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției.

** Ponderea zonei montate în cadrul unui județ se determină prin raportarea suprafeței totale a UAT încadrate în zona montana în cadrul intervenției ANC – ZM (DR 09) la suprafața totală a județului respectiv.*

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții eligibile:

a) Achiziția de echipamente/utilaje noi pentru colectarea și sortarea, încărcarea, manipularea lemnului în șantierele de exploatare (tractoare specializate, tractoare articulate, tractor forwarder, funiculare, încărcătoare, cap procesor, semiremorci, etc.),

b) Achiziția de echipamente noi pentru efectuarea lucrărilor de conducere și îngrijire a arboretelor (motounelte, motoferăstraie, tractoare specializate, etc.),

c) Achiziția de utilaje noi pentru tocarea lemnului,

d) Echipamente de management al riscului (pentru monitorizarea și prevenirea incendiilor și monitorizarea, prevenirea și combaterea bolilor și insectelor dăunătoare) sau pentru monitorizarea managementului forestier (ex. camere supraveghere, senzori de mișcare/sunet, etc.),

e) Achiziționarea sau utilizarea unor programe informatice pentru gestionarea echipamentelor/utilajelor achiziționate și/sau gestionarea proceselor de exploatare, transport și depozitare a materialului lemnos.

Operatorii economici sunt eligibili pentru investițiile precizate la lit. a), c) și e).

Ocoalele silvice sunt eligibile pentru investițiile precizate la lit. b), c) și d), cu excepția cazurilor în care acestea sunt atestate/reatestate ca operatori economici pentru activitatea de exploatare forestieră, caz în care sunt eligibile pentru toate categoriile de investiții precizate.

Pentru toate categoriile de beneficiari sunt eligibile costurile generale direct legate de investiții așa cum sunt menționate în secțiunea 4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală" și detaliate în documentele de implementare.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Intensitatea ajutoarelor se limitează la 65% din costurile eligibile.

Valoarea maximă a sprijinului pentru operatori economici este de 500.000 euro.

Valoarea maximă a sprijinului pentru ocoale silvice este de 250.000 euro.

Beneficiarii ocoale silvice, în calitate de operatori economici, pot solicita în plus și sprijinul aferent acestora.

Explicații suplimentare

NA

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☑ Da ☐ Nu ☐ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Intervenția vizează acordarea de sprijin financiar în sectorul forestier în baza unei scheme de ajutor de stat exceptată de la cerința de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 2022/2472. Schema ABER a fost aprobată prin Ordinul MADR nr.201/2024, disponibil la adresa https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/agro-mediu/2024/OMADR-201-2024.pdf .

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:

☐ Anunț ☐ RGECA ☑ RECA ☐ regula „de minimis”

Numărul cazului ajutorului de stat

SA.114189

Informații suplimentare:

☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.

☑ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuieli neeligibile:

(a) Costurile conexe contractelor de leasing, cum ar fi marja locatorului, costurile de refinanțare a dobânzilor, cheltuielile de regie și cheltuielile de asigurare,

(b) Capitalul circulant,

(c) Taxa pe valoarea adăugată (TVA) nu este eligibilă pentru ajutor, cu excepția cazului în care nu este recuperabilă în temeiul legislației naționale privind TVA-ul,

(d) Alte tipuri de costuri identificate în etapa de implementare, dacă este cazul.

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde” – conform celor prevăzute la secțiunea *”Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul”.*

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 24 - 01 - Valoare medie pe proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.18	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 24 - 01 - Valoare medie pe proiect

Cuantumul unitar a fost stabilit ca medie a prețurilor de achiziție a utilajelor și echipamentelor vizate de intervenție, bazat pe analiza pieței și validat în urma consultărilor cu asociații ale potențialilor beneficiari.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 24 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				350.000,00	350.000,00	350.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				450.000,00	450.000,00	450.000,00		
	O.24 (unitate: Operațiuni)				107,00	140,00	0,00		**Suma:** 247,00 **Max.:** 140,00
TOTAL	O.24 (unitate: Operațiuni)				107,00	140,00	0,00		**Suma:** 247,00 **Max.:** 140,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				29.992.548,00	46.818.496,00	9.830.090,00		86.641.134,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				25.493.665,00	39.795.722,00	8.355.576,74		73.644.963,74

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații

Cod de intervenție (SM)	DR-25
Denumire intervenție	Modernizarea infrastructurii de irigații
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Da Sistemul de rabat ES: Nu LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.27 Numărul de operațiuni care contribuie la obiectivele de durabilitate a mediului și la realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în zonele rurale

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Schimbările climatice au impact asupra resurselor de apă existente, în special în mediul rural. Având în vedere slaba adaptare a infrastructurii existente la noile structuri agricole, sectorul rămâne vulnerabil la condițiile climatice (alternanță secetă și inundații frecvente), cu efecte economice semnificative asupra viabilității economice a fermelor.

Această problemă devine mult mai acută în contextul încălzirii globale.

În contextul scenariilor climatice pe termen mediu și lung, conform cărora se așteaptă creșteri ale temperaturii medii anuale, se vor amplifica fenomenele climatice extreme (secetă, inundații etc.).

În plus, infrastructura de îmbunătățiri funciare (irigații, desecare, drenaj) existentă în România este depășită din punct de vedere al eficienței utilizării resurselor.

Modificarea condițiilor climatice poate conduce la creșterea incidenței atacurilor dăunătorilor și bolilor și la reducerea productivității naturale a terenurilor agricole și forestiere.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și îmbunătățirea rezilienței mediului la acestea, este necesară modernizarea instalațiilor eficiente de irigații, promovarea de tehnologii și practici noi de management agricol pentru gestionarea fenomenului de creștere al incidenței atacurilor dăunătorilor și

bolilor și reducerea cantității de apă evaporată din sol, sprijinirea utilizării agriculturii de precizie, adoptarea de măsuri pentru managementul riscului și informarea fermierilor cu privire la cele mai bune practici agricole, spre exemplu cu privire la soiurile utilizate (tolerante la secetă) sau consumul de apă.

Prin acțiunea lor, lucrările de îmbunătățiri funciare (irigații, lucrările de desecare - drenaj și CES) contribuie la însănătoșirea pământului și induc efecte benefice asupra factorilor de mediu: sol, apă, aer, susținând, o dată în plus, încadrarea acestor lucrări în categoria celor de utilitate publică de interes strategic național.

Cu toate că suprafața amenajată pentru irigații nu a scăzut, suprafața irigată efectiv diferă de la an la an, din diferite cauze, cum ar fi: condițiile meteo, lipsa capitalului pentru investiții în modernizarea infrastructurii de irigații și implicit lipsa accesului la tehnologii noi care să conducă la îmbunătățirea eficientei energetice și reducerea pierderilor de apă, precum și costul apei din cauza liberalizării prețurilor energiei electrice pentru irigații.

Investițiile în modernizarea sistemelor de irigare sunt necesare pentru a îmbunătăți eficiența acestor sisteme (pierderi de apă reduse, îmbunătățirea eficienței energetice), pentru a reduce dependența producției agricole de condițiile meteorologice, pentru a mări competitivitatea agricultorilor, precum și pentru a ajuta sectorul să facă față provocărilor pe termen lung generate de schimbările climatice.

Adaptarea infrastructurii la noua structură agricolă, precum și folosirea eficientă a acesteia reclamă investiții, în special, pentru modernizare și dezvoltare. Secetele, inundațiile și alte amenințări legate de schimbările climatice au un impact semnificativ asupra stabilității producției şi a securității alimentare naționale, iar lipsa unei infrastructuri adecvate contribuie la limitarea oportunităților de dezvoltare economică în pofida existenței potențialului din agricultură.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și pentru protecția mediului și din motive de competitivitate, este necesară modernizarea instalațiilor de irigații, care să asigure utilizarea eficientă a apei, prin folosirea de tehnologii noi care să conducă la o reducere a consumului de apă la nivelul investiției, precum și pentru a se reduce presiunea asupra corpurilor de apă de suprafață.

Prezenta intervenție este complementară intervenției DR-26 prin faptul că DR-25 asigură exclusiv finanțare pentru modernizarea infrastructurii existente, în timp ce intervenția DR-26 se axează pe finanțarea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă.

De asemenea, prezenta intervenție este complementară cu restul intervențiilor din cadrul PNS care asigură finanțare în sectorul irigațiilor la nivelul fermelor, prin faptul că DR-25 se axează exclusiv pe modernizarea infrastructurii de irigații (din afara fermei, respectiv componenta intermediară între sursa de apă și echipamentul final pentru distribuirea apei la plante), în timp ce prin finanțarea de la nivelul fermelor se asigură distribuția apei către plante (se finanțează achiziția echipamentelor de irigații).

Principii privind selecția:

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele prin care se va urmări deservirea unei suprafețe irigate cât mai mari, realizarea proiectelor în zone unde a fost modernizată infrastructura din amonte, care prezintă un potențial irigabil crescut și care vizează realizarea unei economii de apă cât mai mare.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului.

Lista activelor corporale și necorporale eligibile este prevăzută la sub-capitolul „*tipul de suport eligibil*”, iar lista de cheltuieli neeligibile este stabilită în capitolul 4.7 *"Elemente comune pentru dezvoltarea rurală și tipurile de intervenții".*

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari:

1. Organizații ale utilizatorilor de apă înființate în conformitate cu legislația în vigoare

Condiții eligibilitate:

1. Solicitantul să facă dovada deținerii terenului/activului fizic aferent investiției, iar în cazul în care terenul se află în proprietatea statului/unităților administrativ teritoriale, să prezinte acordul administratorului acestuia pentru realizarea investiției;

2. Sistemul de irigații prevăzut prin proiect trebuie să fie racordat la o infrastructură principală funcțională sau să facă dovada existenței sursei de apă;

3. Sunt respectate condițiile specificate în art. 74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021;

4. La nivelul proiectului, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 8%

și

b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau în conformitate cu procentul stabilit de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Acțiuni eligibile:

Investiții în active corporale:

1. Modernizarea infrastructurii de irigații (stații de punere sub presiune și rețeaua aferentă), a clădirilor aferente stațiilor de punere sub presiune și/sau racordarea la utilități, montarea sistemelor de contorizare a apei, precum și investițiile care vor viza utilizarea apei recuperate ca sursă alternativă de alimentare cu apă, numai dacă furnizarea și utilizarea acestei ape sunt în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului și legislația națională aplicabilă în domeniu.

Investiții în active necorporale:

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, după caz, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **1.500.000 euro/beneficiar**

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 100%.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

8 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

4 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția este în conformitate cu alineatul 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura.
Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 25 - 01 - Valoare medie pe proiect modernizare infrastructura de irigatii	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.27	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 25 - 01 - Valoare medie pe proiect modernizare infrastructura de irigatii

Suma unitară a fost stabilită ca media valorii eligibile a proiectelor deja finanțate în perioada 2014-2020.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 25 - 01 - Valoare medie pe proiect modernizare infrastructura de irigatii (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	138,00	138,00	0,00	0,00		**Suma:** 276,00 **Max.:** 138,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	138,00	138,00	0,00	0,00		**Suma:** 276,00 **Max.:** 138,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		80.000.000,00	80.000.000,00	120.000.000,00	80.000.000,00	40.000.000,00		400.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		68.000.000,00	68.000.000,00	102.000.000,00	68.000.000,00	34.000.000,00		340.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații

Cod de intervenție (SM)	DR-26
Denumire intervenție	Înființarea sistemelor de irigații
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.20. Numărul de operațiuni sau unități de investiții productive realizate in situ, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
04	Modernizarea și restructurarea exploatațiilor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității	Grad ridicat	Da
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
20	Menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurea protecției resurselor de apa	Grad ridicat	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.26 Ponderea fermelor agricole care se sprijină pe investiții productive și neproductive în cadrul PAC, legate de îngrijirea resurselor naturale
R.9 Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și a modernizării, inclusiv a îmbunătățirii utilizării eficiente a resurselor

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

La nivelul României există un număr total al exploatațiilor agricole de 3.422.030 ce deservesc o suprafață agricolă de aproximativ 12,502 mil. ha.

Având în vedere slaba adaptare a infrastructurii existente la noile structuri agricole, sectorul rămâne vulnerabil la condițiile climatice (alternanță secetă și inundații frecvente), cu efecte economice

semnificative asupra viabilității economice pe termen lung a fermelor.

Această problemă devine mult mai acută în contextul încălzirii globale, a frecvenței fenomenelor climatice și a creșterii suprafețelor agricole afectate de secetă.

În contextul scenariilor climatice pe termen mediu și lung, conform cărora se așteaptă creșteri ale temperaturii medii anuale, se vor amplifica accidentele climatice datorate modificărilor climatice globale și care vor impune/solicita utilizarea irigațiilor ca măsură tehnologică de reducere a impactelor productive negative, nu numai ca măsură de asigurare a consumurilor specifice productive de apă.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și îmbunătățirea rezilienței mediului la acestea, este necesară înființarea sistemelor eficiente de irigații și modernizarea/extinderea celor existente, sprijinirea utilizării agriculturii de precizie, adoptarea de măsuri pentru managementul riscului și informarea fermierilor cu privire la cele mai bune practici agricole, spre exemplu cu privire la soiurile utilizate (tolerante la secetă) sau consumul de apă și menținerii umidității solului.

În vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice, pentru protecția mediului și din motive de competitivitate, este necesară sprijinirea sistemelor de irigații, care să asigure utilizarea eficientă a apei, prin folosirea de tehnologii moderne cu un consum redus de apă la nivelul fermei și o cât mai mică presiune asupra corpurilor de apă.

Suprafața irigată efectiv variază de la an la an, din diferite cauze, cum ar fi: condițiile meteo, lipsa capitalului pentru investiții în crearea sistemelor de irigații, lipsa bazinelor locale de acumulare a apei, precum și costul apei din cauza liberalizării prețurilor energiei electrice/carburanților.

Investițiile în sistemele de irigații sunt necesare pentru a reduce dependența producției agricole de condițiile meteorologice, pentru a mări competitivitatea agricultorilor, precum și pentru a ajuta sectorul să facă față provocărilor pe termen lung generate de schimbările climatice.

Prezenta intervenție este complementară intervenției DR-25 prin faptul că DR-26 asigură exclusiv finanțare pentru înființarea/modernizarea/extinderea sistemelor de irigații care vor fi realizate în zone nedeservite de o infrastructură de irigații existentă funcțională, iar în cazul acțiunilor care vizează modernizarea/extinderea sistemelor de irigații, acțiunile vor viza suprafețe de teren care nu sunt acoperite (deservite) cu o infrastructură de irigații aflată în proprietatea/administrarea unei Organizații de îmbunătățiri funciare (OUAI), în timp ce intervenția DR-25 se axează pe modernizarea infrastructurii existente, aflată în proprietatea/administrarea unei Organizații de îmbunătățiri funciare (OUAI).

De asemenea, prezenta intervenție este complementară cu restul intervențiilor din cadrul PNS care asigură finanțare în sectorul irigațiilor la nivelul fermelor, prin faptul că DR-26 se axează exclusiv pe înființarea/modernizarea/extinderea sistemelor noi/existente de irigații (respectiv se finanțează întregul circuit al apei de la sursă și până la plantă), în timp ce prin finanțarea de la nivelul fermelor se asigură distribuția apei către plante (se finanțează achiziția echipamentelor de irigații).

Principii privind selecția:

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele prin care se va urmări acoperirea unei suprafețe irigate cât mai mari, realizarea proiectelor în zone care prezintă un potențial irigabil crescut, cât și a celor care implementează soluții moderne de agricultură de precizie.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Prin documentația de implementare se va asigura complementaritatea cu alte surse de finanțare naționale sau comunitare.

Lista activelor corporale și necorporale eligibile este prevăzută la sub-capitolul „*tipul de suport eligibil*”, iar lista de cheltuieli neeligibile este stabilită în capitolul 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari:

1. Fermieri și formele asociative ale acestora, cu excepția persoanelor fizice

Condiții eligibilitate:

1. Solicitantul să facă dovada deținerii terenului/activului fizic aferent investiției, iar în cazul în care terenul se află în proprietatea statului/unităților administrativ teritoriale, să prezinte acordul administratorului acestuia pentru realizarea investiției;
2. Viabilitatea economică a investiției trebuie să fie demonstrată în baza documentației tehnico-economice;
3. Solicitantul trebuie să demonstreze asigurarea cofinanțării investiției;
4. Investiția vizează suprafețe de teren agricol care nu sunt deservite de o infrastructură de irigații existentă, aflată în administrarea/proprietatea ANIF/FOUAI/OUAI;
5. Sunt respectate condițiile specificate în art. 74 din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021;
6. La nivelul proiectului, în cazul investițiilor ce vizează modernizarea unui sistem existent, este demonstrat faptul că:

a) în urma evaluării ex-ante, investiţia asigură posibile economii de apă de minimum 10%
și
b) în cazul în care investiţia afectează corpuri de apă subterană sau de suprafaţă care au fost identificate ca nesatisfăcătoare în planul corespunzător de management al bazinului hidrografic din motive legate de cantitatea de apă, este realizată o reducere efectivă a utilizării apei de minimum 50% din posibilele economii stabilite la punctul a) sau un procent mai mare, în conformitate cu valoarea stabilită de autoritatea competentă (dacă este cazul), care să contribuie la atingerea stării bune a acelor corpuri de apă.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Acțiuni eligibile:

Investiții în active corporale:

1. Înființarea/extinderea/modernizarea sistemelor locale de irigații la nivelul fermei, inclusiv montarea sistemelor de contorizare a apei, construcția/modernizarea bazinelor de colectare și stocare a apei de irigat, precum și investițiile care vor viza utilizarea apei recuperate ca sursă alternativă de alimentare cu apă, numai dacă furnizarea și utilizarea acestei ape sunt în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului și legislația națională aplicabilă în domeniu.

Investiții în active necorporale:

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, după caz, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar
☐ costuri unitare
☐ sume forfetare
☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **500.000 euro/proiect**

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 65%

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 "*Elemente comune pentru dezvoltarea rurală și tipurile de intervenții sectoriale".*

Investiția conține irigații?

☑ Da ☐ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

10 %

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În ceea ce privește investițiile care vizează modernizarea sistemelor de irigații (îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente) se va urmări realizarea unei economii potențiale de apă de minimum 10%.

În cazul investițiilor ce vizează exclusiv înființarea/extinderea sistemelor de irigații se va utiliza un procent de 0% pentru realizarea unei economii potențiale de apă.

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

5 %

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția este în conformitate cu alineatul 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura

Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 26 - 01 - Valoare medie pe proiect	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.26; R.9	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 26 - 01 - Valoare medie pe proiect

Nu există experiență în implementarea unor investiții similare din perioada de programare anterioară, motiv pentru care s-a considerat că valoarea cuantumului unitar planificat va fi apropiat de valoarea maximă eligibilă a sprijinului.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 26 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				490.000,00	490.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				50,00	159,00			**Suma:** 209,00 **Max.:** 159,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				50,00	159,00			**Suma:** 209,00 **Max.:** 159,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				24.500.000,00	77.921.176,00			102.421.176,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				20.332.709,00	64.667.291,00			85.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă

Cod de intervenție (SM)	DR-27
Denumire intervenție	Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
29	Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale	Grad mediu	Parțial

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.41 Ponderea populației rurale care beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură prin intermediul sprijinului PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Zonele rurale din România prezintă o deosebită importanță din punct de vedere economic, social și din punct de vedere al dimensiunii, diversității, resurselor naturale și umane pe care le dețin.

La nivelul României există un număr total al exploatațiilor agricole de 3.422.030 ce deservesc o suprafață agricolă de aproximativ 12,502 mil. ha.

Fragmentarea excesivă a proprietăților și exploatațiilor agricole a făcut ca infrastructura ce deservea sistemele agricole (rețeaua de drumuri de acces) concepute în cea mai mare măsură în perioada economiei planificate, să nu mai corespundă noilor structuri de exploatare.

Pentru o dezvoltare unitară și coerentă a zonelor rurale și pentru reducerea riscului de finanțare a unor investiții fragmentate în ceea ce privește infrastructura de drumuri, se va urmări conectivitatea drumurilor de acces agricol către diverse căi de transport.

Modernizarea acestui tip de infrastructură va asigura premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

Procesul de reformă al sectorului agricol trebuie să includă și măsuri de restructurare a modului de

administrare și utilizare a infrastructurii de acces.

Adaptarea infrastructurii la noua structură agricolă, precum și folosirea eficientă a infrastructurii utilizabile reclamă investiții, în special, pentru modernizare și dezvoltare.

Acest tip de infrastructură asigură, de asemenea, premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

Rezultatul acestor investiții va fi o infrastructură de acces agricolă, care vor contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale.

Principii privind selecția:

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele prin care se va urmări deservirea unei suprafețe agricole cât mai mare, care asigură accesul unui număr cât mai mare de agenți agricoli, precum și proiectele care sunt implementate în UAT-uri cu un areal agricol cât mai mare.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului.

Lista activelor corporale și necorporale eligibile este prevăzută la sub-capitolul „*tipul de suport eligibil*”, iar lista de cheltuieli neeligibile este stabilită în capitolul 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari:

1. Unitățile Administrativ Teritoriale și asociațiile acestora înființate conform legislației naționale în vigoare

Condiții eligibilitate:

1. Solicitantul trebuie să nu fie în insolvență sau incapacitate de plată
2. Investiția trebuie să fie racordată la un drum existent sau se asigură conectivitatea la acesta printr-o altă metodă (de ex: debarcader, ponton de acostare nave transport cereale, etc)
3. Solicitantul trebuie să facă dovada proprietății/administrării terenului pe care se realizează investiția

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Acțiuni eligibile:

Investiții în active corporale:

1. Construcția, extinderea şi/sau modernizarea drumurilor agricole către ferme (căi de acces din afara exploatațiilor agricole).

Investiții în active necorporale:

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, după caz, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **1.000.000 euro/beneficiar**

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 100%.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Investițiile în infrastructura de mare amploare.

Investițiile în infrastructură care se încadrează în limita de max. de 1.000.000 euro/proiect, sprijin nerambursabil, sunt considerate de RO ca fiind investiții în infrastructura mică.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 27 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura agricola	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.41	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 27 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura agricola

Cuantumul unitar a fost stabilit ca media valorii eligibile a proiectelor finanțate în perioada 2014-2020

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 27 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura agricola (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	20,00	81,00	0,00	0,00		**Suma:** 101,00 **Max.:** 81,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	20,00	81,00	0,00	0,00		**Suma:** 101,00 **Max.:** 81,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		20.000.000,00	20.000.000,00	30.000.000,00	20.000.000,00	10.000.000,00		100.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		17.000.000,00	17.000.000,00	25.500.000,00	17.000.000,00	8.500.000,00		85.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural

Cod de intervenție (SM)	DR-28
Denumire intervenție	Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural
Tipul de intervenție	INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
Indicator comun de realizare	O.22. Numărul de operațiuni sau unități de investiții în infrastructuri, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
29	Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale	Grad mediu	Parțial

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.41 Ponderea populației rurale care beneficiază de un acces îmbunătățit la servicii și infrastructură prin intermediul sprijinului PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Zonele rurale din România prezintă o deosebită importanță din punct de vedere economic, social și din punct de vedere al dimensiunii, diversității, resurselor naturale și umane pe care le dețin.

În conformitate cu definiția națională, zona rurală din România cuprinde 2.861 comune care acoperă 87,5% din teritoriu și 45% din populație.

Dezvoltarea economică și socială durabilă a zonei rurale este indispensabil legată de îmbunătățirea infrastructurii rurale și a serviciilor de bază.

Infrastructura rutieră neadecvată constituie un element important în apariția decalajului accentuat dintre zonele rurale și zonele urbane din România și care, cu atât mai mult, reprezintă o piedică în calea egalității de șanse și a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale. Zonele rurale sunt caracterizate de populație în curs de îmbătrânire și puternică tendință de emigrare, în special a tinerilor.

În acest context, zona montană se distinge comparativ cu alte regiuni prin dezavantaje naturale (altitudine, climă), izolare față de căile de comunicație și prin dezavantaje structurale – grad ridicat de dispersare a gospodăriilor în cadrul unei localități, distanțe mari față de centrele decizionale și administrative,

infrastructură de bază insuficient dezvoltată.

Zonele rurale din RO sunt afectate de lipsa sau deficiența infrastructurii, cu impact negativ asupra dezvoltării economice și a calității vieții.

Dezvoltarea, modernizarea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local, reprezintă o nevoie de bază pentru populația rurală. Accesul limitat la rețeaua de drumuri este reflectat într-un grad redus de atractivitate a spațiului rural atât pentru antreprenori, reprezentând o piedică în calea investițiilor, cât și pentru populație, afectând calitatea vieții.

Deficiențele ce decurg dintr-o infrastructură rutieră slab dezvoltată determină, de asemenea, decalaje de accesibilizare a formelor educaționale și culturale.

O infrastructură rutieră îmbunătățită va crea condiții de viață adecvate, o dezvoltare și revitalizare a economiei rurale asigurând totodată accesul la servicii de sănătate, sociale dar și educație, cultură.

Crearea și modernizarea infrastructurii rutiere locale, constituie elemente de bază pentru comunitatea rurală.

Acestea sunt necesare pentru a asigura condiții de sănătate, protecția mediului, accesibilitatea și, în general, condiții optime de trai. Infrastructura asigură, de asemenea, premisele pentru dezvoltarea unei economii rurale competitive.

Cantitatea și calitatea infrastructurii de transport (drumuri), bazate pe investițiile în domeniu, precum și gradul de acces la aceasta reflectă nivelul de civilizație, deopotrivă cu disponibilitatea de evoluție și creștere economică a unei zone.

Chiar dacă în ultimii ani, infrastructura rutieră în zonele rurale a fost susținută din fonduri naționale și europene, este încă subdezvoltată împiedicând creșterea economică și ocuparea forței de muncă.

Pentru o dezvoltare coerentă a zonelor rurale și reducerea riscului de finanțare a unor investiții fragmentate, în ceea ce privește infrastructura de drumuri, vor fi prioritizate acele investiții care au în vedere conectivitatea drumurilor și rolul multiplu al acestora către diverse căi de transport.

Rezultatul acestor investiții va fi o infrastructură rutieră de interes local, care va contribui la diminuarea tendințelor de declin social și economic și la îmbunătățirea nivelului de trai în zonele rurale.

Principii de selecție:

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele prin care se va urmări deservirea unei populații cât mai mare, care asigură legătura cu cât mai multe căi rutiere principale sau alte căi de transport, precum și proiectele care au un rol multiplu, respectiv asigură accesibilizarea unui număr cât mai mare de agenți economici, a zonelor turistice, a investițiilor sociale sau a altor investiții finanțate din fonduri europene.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului.

Lista activelor coporale și necorporale eligibile este prevăzută la sub-capitolul „*tipul de suport eligibil*”, iar lista de cheltuieli neeligibile este stabilită în capitolul 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală"*.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari:

1. Comunele (Unități Administrativ Teritoriale) și asociațiile acestora înființate conform legislației naționale în vigoare

Condiții eligibilitate:

1. Solicitantul trebuie să nu fie în incapacitate de plată
2. Investiția trebuie să se realizeze în spațiul rural
3. Solicitantul trebuie să facă dovada proprietății/administrării terenului/bunului pe care se realizează investiția

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Acțiuni eligibile:

Investiții în active corporale:

1. Construcția, extinderea și/sau modernizarea rețelei de drumuri de interes local

Investiții în active necorporale:

Legat de investițiile propuse prin proiect sunt eligibile **costurile generale** direct legate de acestea, după caz, menționate în secțiunea *4.7 "Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **1.000.000 euro/beneficiar**

Intensitatea sprijinului public nerambursabil raportată la costurile eligibile per proiect va fi de 100%.

Explicații suplimentare

Nu este cazul.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care sunt elementele care nu sunt eligibile pentru sprijin?

Investițiile în infrastructura de mare amploare.

Investițiile în infrastructură care se încadrează în limita de max. de 1.000.000 euro/proiect, sprijin nerambursabil, sunt considerate de RO ca fiind investiții în infrastructura mică.

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Investiția conține irigații?

☐ Da ☑ Nu

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente, indicarea în procentaj(e) a economiei (economiilor) potențială (potențiale) de apă necesar(e) exprimat(e) în procentaj

Nu se aplică

Detalii privind diferitele economii de apă potențiale în funcție de tipul de instalație sau de infrastructură (dacă este cazul)

În cazul investițiilor în îmbunătățirea instalațiilor de irigații existente [care au un impact asupra unor corpuri de apă a căror stare este mai puțin decât bună), precizarea cerinței (cerințelor) pentru o reducere efectivă a utilizării apei, exprimată ca procentaj]

Nu se aplică

Repartizare regională

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția este în conformitate cu alineatul 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura

Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 28 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura rutiera de baza	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.41	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 28 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura rutiera de baza

Cuantumul unitar a fost stabilit ca media valorii eligibile a proiectelor finanțate în perioada 2014-2020

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 28 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura rutiera de baza (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	88,00	116,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 204,00 **Max.:** 116,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)		0,00	88,00	116,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 204,00 **Max.:** 116,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		30.148.235,00	50.247.059,00	40.197.647,00	40.197.647,00	30.148.235,00	10.049.412,00	200.988.235,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		25.500.000,00	42.500.000,00	34.000.000,00	34.000.000,00	25.500.000,00	8.500.000,00	170.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale

DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

Cod de intervenție (SM)	DR-30
Denumire intervenție	Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
Tipul de intervenție	INSTAL(75) - Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale
Indicator comun de realizare	O.25. Numărul de tineri fermieri care beneficiază de plata pentru tinerii fermieri
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Da Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO7 Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
23	Întinerirea generațiilor de fermieri	Grad ridicat	Da
25	Creșterea accesului tinerilor la terenuri agricole	Grad mediu	Da
26	Sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România	Grad mediu	Da
40	Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.36 Numărul tinerilor fermieri care beneficiază de sprijin din partea PAC, inclusiv o defalcare pe sexe
R.37 Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Îmbătrânirea forței de muncă în sectorul agricol, precum și declinul demografic din zonele rurale confirmă necesitatea prezenței populației tinere în zonele rurale în vederea îmbunătățirii performanțelor economice ale exploatațiilor agricole. Familiile tinere din mediul rural și în special din zona montană vor fi încurajate să rămână în mediul rural ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei naționale în general.

Sprijinul acordat pentru tinerii fermieri în vederea instalării ca șefi ai exploatației agricole va îmbunătăți structura de vârstă a fermierilor, va contribui la înlocuirea generațiilor de fermieri, va promova aspectele privind protecția mediului, agricultura ecologică, asocierea și **va contribui la consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale**.

În cadrul intervenției vor fi încurajați tinerii care dețin un nivel de pregătire profesională și competențe adecvate care să asigure gestionarea eficientă a exploatației prin elaborarea și implementarea unor proiecte durabile în zonele rurale. Tinerii care dețin formare și competențe adecvate vor asigura adaptarea la o agricultură rezilientă și inovativă prin promovarea tehnologiilor și tehnicilor de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale și desfășurarea unei activități agricole competitive.

Această intervenție va conduce la creșterea numărului de tineri fermieri care desfășoară o activitate agricolă ca șefi/manageri de exploatație, îi va încuraja să devină competitivi, să își sporească gradul de orientare spre parteneriate și forme asociative, ceea ce va contribui la reducerea dezavantajelor structurale și la consolidarea poziției pe piață a fermierilor. Totodată, sprijinirea tinerilor fermieri va contribui la atenuarea deficitului comercial, la îmbunătățirea siguranței alimentare.

Pentru a răspunde adecvat provocărilor cu care se confruntă zona montană, atât din perspectiva îmbătrânirii populației cât și din perspectiva specificului activităților agricole și a problemelor structurale ale exploatațiilor agricole din această zonă, precum și a riscului de abandon a terenurilor agricole generat de fenomenul major de depopulare ca urmare a deficiențelor legate de infrastructură, servicii și locuri de muncă locale și totodată pentru a răspunde adecvat provocărilor determinate de deficitul comercial accentuat în cazul anumitor specii de animale/produse de origine animală, instalarea tinerilor fermieri în zona montană va beneficia de alocare distinctă. De asemenea, instalarea tinerilor fermieri în zona montană va asigura un management mai eficient al fermelor, îmbunătățirea productivității, va crește accesul produselor de calitate pe piață.

Având în vedere Pactul Ecologic European cu componenta care vizează agricultura și alimentația, potențialul agriculturii românești de a asigura alimente sigure și de înaltă calitate se va avea în vedere o abordare concentrată pe fermele ecologice.

Principiile privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate planurile de afaceri ale tinerilor cu un nivel de calificare superior, care au în vedere realizarea comasării prin preluarea de exploatații, deținerea în proprietate a exploatației, promovarea unor tehnologii și tehnici de producție moderne cu impact redus asupra mediului, eficientizarea utilizării și gestionarea adecvată a resurselor, promovarea producției de legume în spații protejate.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi identificate și alte criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol.

Legislație

Proiectele de investiții vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

<u>Complementaritatea și evitarea dublei finanțări</u>

Intervenția din Pilonul II este complementară cu intervenția din Pilonul I, iar asigurarea demarcării este realizată ex-ante prin verificarea criteriilor de eligibilitate.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii eligibili sunt tinerii fermieri.

Tânărul fermier este definit în conformitate cu definiția prezentată în capitolul definiții.

Condiții de eligibilitate:

1. Solicitantul se încadrează în definiția tânărului fermier;
2. Solicitantul va figura în sistemul APIA/ANSVSA (după caz), anterior depunerii cererii de finanțare, cu forma de desfășurare a activității economice cu care solicită sprijin prin prezenta intervenție;
3. Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici;
4. Solicitantul deține în folosință o exploatație agricolă cu dimensiunea economică de minimum 12.000 SO, respectiv 8.000 SO în zona montană, 2.300 SO pentru legume în spaţii protejate și maximum 100.000 SO;
5. Solicitantul prezintă un plan de afaceri viabil care va cuprinde:
    - situația inițială a exploatației;
    - obiectivele și acțiunile ce urmează a fi dezvoltate de solicitant;
    - investițiile vor reprezenta cel puțin 40% din valoarea sprijinului nerambursabil;
    - calendarul de implementare al planului de afaceri.
6. Durata maximă de implementare este de 3 ani, respectiv 5 ani pentru sectorul pomicol și struguri de masă.
7. Solicitantul se instalează pentru prima data ca tânăr fermieri și nu a mai beneficiat de sprijin prin PNDR 2014-2020 sau PNS, indiferent de forma de organizare cu care vine pentru acordarea sprijinului.

Alte angajamente

Solicitantul va demonstra înaintea depunerii celei de-a doua tranșe de plată, creșterea performanțelor economice ale exploatației, prin comercializarea producției proprii în procent de minimum 30% din valoarea primei tranșe de plată prin entități precum cooperativele, grupurile de producători, unitățile de procesare, piețele locale.

Solicitantul nu va reduce dimensiunea economică prevăzută la depunerea cererii de finanțare a exploatației agricole pe durata de execuție a contractului cu mai mult de 15%. Prin excepție, în cazul pepinierelor marja de fluctuație de maximum 15% a dimensiunii economice poate fi mai mare. Cu toate acestea, dimensiunea economică a exploatației agricole nu va scădea, în nicio situație, sub pragul minim de 2.300 SO, 8.000 SO, respectiv 12.000 SO**,** stabilit prin condițiile de eligibilitate.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Cheltuieli eligibile

Toate cheltuielile prevăzute în Planul de afaceri pot fi eligibile, inclusiv costurile pentru capitalul de lucru, cadastrare, achiziționare de teren în procent maxim de 10% din valoarea sprijinului, cu respectarea legislației naționale și europene în vigoare.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☐ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☑ sume forfetare
☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

Sprijinul va fi acordat pentru acesta intervenție este sub formă de sumă forfetară în conformitate cu articolul **75 punctul 4 al R 2115/2021**.

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Sprijinul public nerambursabil maxim este de 70.000 Euro.

Rata sprijinului este de 100%.

Explicații suplimentare

Plata se efectuează în două tranșe si se acorda:

- 75% la semnarea contractului de finanțare și
- 25% după implementarea Planului de afaceri.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția nu se încadrează în criteriile aferente Cutiei verzi, fiind astfel încadrată în Cutia portocalie.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%
RO - România	91(3)(c) - Operațiuni care beneficiază de finanțare din fonduri transferate către FEADR în conformitate cu articolele 17 și 103	100,00%	20,00%	100,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 30 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect instalare tânăr fermier	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00% 91(3)(c)-RO-100,00%	Uniform		R.36; R.37	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 30 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect instalare tânăr fermier

Experiența avută în implementarea sM. 6.1„Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri” ne oferă garanții că suma este optimă pentru implementarea unui plan de afaceri și desfășurarea unei activități agricole competitive de către solicitanți.

Pentru a promova investițiile în cadrul proiectelor de instalare a tinerilor fermieri a fost propusă o suma mai mare față de media proiectelor din perioada de tranziție.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 30 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect instalare tânăr fermier (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.25 (unitate: Beneficiari)		2.506,00	1.074,00	0,00	0,00			**Suma:** 3.580,00 **Max.:** 2.506,00
TOTAL	O.25 (unitate: Beneficiari)		2.506,00	1.074,00	0,00	0,00			**Suma:** 3.580,00 **Max.:** 2.506,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		131.565.000,00	56.385.000,00	43.855.000,00	18.886.764,00			250.691.764,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		127.224.871,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00			242.421.824,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)		121.075.989,00	56.385.000,00	43.854.999,00	18.886.764,00			240.202.752,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)		117.081.876,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00			232.278.829,00

RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor

DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare

Cod de intervenție (SM)	DR-31
Denumire intervenție	Contribuții financiare la plata primelor de asigurare
Tipul de intervenție	RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor
Indicator comun de realizare	O.9. Numărul de unități acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Scopul intervenției este de a încuraja fermierii în aplicarea unor instrumente de gestionare a riscurilor la nivelul fermei prin subvenționarea unei părți din prima de asigurare eligibilă plătită.

Această intervenție este complementară cu *Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole (DR-32)* precum și cu instrumentele de gestionare a riscurilor finanțate din intervențiile sectoriale din Pilonul I pentru sectorul legume-fructe și sectorul viti-vinicol, acestea având ca scop comun creșterea suprafețelor agricole protejate de instrumente de gestionare a riscurilor la nivel național.

Pentru a se asigura complementaritatea cu DR-32, MADR și structurile din subordine vor colabora cu societățile de asigurări din sectorul agricol pentru a stabili mecanismele necesare pentru evitarea supra-compensării și crearea unui efect sinergic prin cele două intervenții, astfel încât fermierii să fie interesați în accesarea DR-31. Mecanismele pentru asigurarea complementarității vor pleca de la principiul oferirii unei protecții de bază prin intermediul despăgubirilor plătite fermierilor prin instrumentul de sprijin din

cadrul DR-32, care să poată fi suplimentate cu despăgubirile acordate de societățile de asigurări, până la un prag maxim de 100% din nivelul pagubei, pentru acei fermieri care beneficiază de asigurări facultative. În acest sens, vor fi încheiate protocoale de colaborare cu societățile de asigurări.

Fenomenele cu incidență crescută precum seceta pedologică pot face obiectul sprijinului prin ambele interventii, in scopul extindererii asigurarilor facultative si la astfel de riscuri care se regasesc mai rar în cadrul polițelor de asigurare existente în piață. Cu toate acestea, prin mecanismele de cooperare cu societatile de asigurari se va evita supracompensarea fermierilor vizati.

In plus, pentru cresterea gradului de interes din partea fermierilor in accesarea unor instrumente de gestionare a riscurilor si pentru conștientizarea importanței pe care trebuie să o acorde aplicării unor instrumente corespunzătoare de management al riscului la nivel de fermă și a informării corespunzătoare cu privire la sprijinul acordat prin diverse intervenții PNS, prin intervențiile care vizează transferul de cunoștințe și informarea se vor acoperi nevoile de formare și consiliere ale fermierilor pe problematica managementului riscului în agricultură.

Legislația națională incidentă pentru această intervenție vizează:

- Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări;
- Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, cu modificările și completările ulterioare.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili

Fermierii activi conform definiției din secțiunea specifică PNS.

Condiții de eligibilitate

1. Fermierul a încheiat un contract de asigurare pentru producția agricolă şi a plătit integral prima de asigurare în cuantumul prevăzut în contract;

2. Contractul de asigurare acoperă cel puțin unul din riscurile eligibile;

3. Contractul de asigurare prevede acoperirea pierderilor care depășesc un prag de cel puțin 20% din producția medie anuală a fermierului. Detaliile privind aplicarea acestei condiții de eligibilitate sunt prevăzute la secțiunea Compensarea pierderilor.

4. Contractul de asigurare prevede o metodologie de calculare a pierderilor fie pe baza evidențelor contabile ale fermierilor şi a expertizei tehnice a asiguratorului pentru constatarea daunei, fie pe bază de indici.

5. Contractul de asigurare conține prevederi privind evitarea supracompensării.

Cheltuieli neeligibile

1. Contractele de asigurare pentru producția viticolă sau cele din sectorul legume-fructe pentru acei fermieri care fac parte din Organizații de producători sprijinite prin Intervenția sectorială specifică;

2. Primele suplimentare în cazul unor prevederi ale contractelor de asigurare care dau posibilitatea acoperirii şi a unor riscuri neeligibile şi/sau a unor pierderi mai mici de 20%.

3. Primele de asigurare aferente diferențelor de suprafață asigurate în plus față de suprafețele identificate în sistemele instituțiilor publice (IACS, Registrul Agricol, etc).

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Primele de asigurare a producției agricole

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul

depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]
Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Sprijinul public nerambursabil reprezintă 50 % din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

N/A

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Compensarea pierderilor. Care este pragul care declanșează compensarea?

20% din producția medie anuală a fermierului. În cazul în care contractele de asigurare au prevederi specifice care dau posibilitatea acoperirii unor pierderi mai mici de 20%, prima de asigurare eligibilă se raportează la condiția menționată mai sus (acoperirea unor pierderi de cel puțin 20% din producția medie anuală a fermierului). Producția medie anuală a fermierului se stabilește pe o perioadă de trei ani anterioară sau ca medie a trei ani bazată pe cei cinci ani precedenți, cu excepția celei mai mari și a celei mai mici dintre valori. În cazul fermierilor fără istoric al producției, producția medie anuală se stabilește de către societățile de asigurare ca medie a zonei pe baza datelor disponibile de la fermierii din zona limitrofă, aflați în portofoliul acestora, coroborate cu alte criterii legate de condițiile pedoclimatice, varietatea culturilor, etc.

Care este metodologia de calculare a pierderilor și factorii declanșatori pentru compensare?

<u>Metodologie de calcul a pierderilor</u> Calcularea pierderilor se realizează de către societățile de asigurare fie pe baza evidențelor contabile ale fermierilor și a expertizei tehnice a asigurătorului pentru constatarea daunei, fie pe bază de indici, dacă societățile de asigurare dispun de această metodologie. Prin cadrul național de implementare a PNS vor fi reglementate prevederile obligatorii din contractul de asigurare, precum şi regulile privind utilizarea metodologiilor bazate pe indici. **<u>Factori declanșatori:</u>** Riscurile eligibile care dau dreptul la compensarea pierderilor aferente contractelor de asigurare care fac obiectul sprijinului prin această măsură sunt: • Fenomene climatice nefavorabile, respectiv: secetă, arșiță, inundații, grindină, îngheț, furtună, vijelie, ploi torențiale sau ploi excesive și de lungă durată;

- Organisme dăunătoare plantelor;
- Boli ale animalelor.

Care este tipul de instrument de gestionare a riscurilor?

☑ Asigurări

☐ Fonduri mutuale

☐ Altele

Care este acoperirea pierderilor de producție?

horticultura

cultură

creșterea animalelor

Care este acoperirea pierderilor de venit?

Care sunt dispozițiile pentru a evita supracompensarea acestei contribuții?

Contractul de asigurare trebuie să conțină prevederi privind evitarea supracompensării.

Pentru evitarea supracompensării cu alte programe publice, prin această intervenție nu se vor acoperi riscuri care fac obiectul programelor de sprijin pentru sectorul zootehnic derulate de către ANSVSA.

De asemenea, nu sunt acoperite de prezenta intervenție sectoarele sau, după caz, organizațiile pentru care există instrumente de gestionare a riscurilor prin intervențiile sectoriale din PNS.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

N/A

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 31 - 01 - Prima de asigurare medie anuală sprijinită	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.5	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 31 - 01 - Prima de asigurare medie anuală sprijinită

Cuantumul unitar planificat este stabilit pe baza experienței în implementarea sub-măsurii 17.1 Contribuții la prime de asigurare pentru culturi, plante şi animale, dar luând totodată în calcul şi extinderea mecanismului de implementare a intervenției şi la asigurările pe baza de indici.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 31 - 01 - Prima de asigurare medie anuală sprijinită (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			5.000,00	5.000,00	5.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.9 (unitate: Beneficiari)			362,00	2.410,00	2.048,00			**Suma:** 4.820,00 **Max.:** 2.410,00
TOTAL	O.9 (unitate: Beneficiari)			362,00	2.410,00	2.048,00			**Suma:** 4.820,00 **Max.:** 2.410,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			1.807.798,00	12.051.984,00	10.244.186,00			24.103.968,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.500.000,00	10.000.000,00	8.500.000,00			20.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole

Cod de intervenție (SM)	DR-32
Denumire intervenție	Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole
Tipul de intervenție	RISK(76) - Instrumente de gestionare a riscurilor
Indicator comun de realizare	O.9. Numărul de unități acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO1 Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
03	Creșterea gradului de reziliență a exploatațiilor agricole	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.5 Ponderea fermelor agricole acoperite de instrumentele de gestionare a riscurilor PAC, care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Având în vedere riscurile de natură climatică și meteorologică la care sunt expuși fermierii din România și care, în ultimii ani, au avut un impact major asupra performanțelor economice ale fermelor, prin PNS se va asigura un instrument de sprijin pentru fermierii afectați de pierderea producției, prin aplicarea prevederilor art. 19 din Regulamentul UE nr. 2115/2021 privind planurile strategice PAC.

Având în vedere numărul redus de fermieri care își asigură producția și faptul că asigurările nu oferă întotdeauna o protecție integrală a pierderilor înregistrate în sectorul agricol, este necesară crearea unui instrument complementar care să ofere fermierilor o despăgubire a producției agricole. Acest instrument urmărește să contribuie la crearea unui sistem integrat de acoperire a riscurilor împreună cu sistemul de asigurare din agricultură și totodată vizează degrevarea bugetului de stat prin compensarea pagubelor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile cu impact major asupra sectorului agricol.

Scopul intervenției este de a sprijini crearea unui instrument care să permită acordarea de despăgubiri, conform principiilor stabilite în fișa intervenției, în cazul unor pierderi de producție înregistrate de

fermieri ca urmare a producerii unor fenomene climatice nefavorabile cu impact major cum sunt cele asimilate dezastrelor naturale. Totodată, prin programarea acestei intervenții se urmărește aplicarea principiului solidarității între fermierii beneficiari de plăți directe prin activarea prevederilor art. 19 din Regulamentul UE nr. 2115/2021 care vizează participarea obligatorie și automată a fermierilor la instrumente de gestionare a riscurilor la nivelul fermei, în scopul finanțării unui instrument care să faciliteze acordarea de despăgubiri în cazul producerii unor calamități naturale.

Instrumentul de gestionare a riscurilor se va constitui din contribuțiile tuturor fermierilor beneficiari de plăți directe prin reținerea anuală a unui procent de 3% din plățile directe care urmează a fi plătite fiecărui fermier în parte, la care se adaugă contribuția publică din FEADR și co-finanțarea de la bugetul de stat.

Astfel, fermierii a căror contribuție a fost reținută vor putea beneficia de un sprijin sub forma unei despăgubiri, în condițiile prevăzute în intervenție, în cazul în care se confruntă cu pierderi ale producției care intră sub incidența condițiilor de eligibilitate prevăzute în cadrul intervenției care să le asigure un sprijin financiar pentru a le permite acoperirea cel puțin a unei părți a cheltuielilor efectuate.

Această intervenție urmează să fie activată după aprobarea prin legislația națională a regulilor privind instituirea și funcționarea mecanismului de gestionare a fondurilor aferente instrumentului, a fluxurilor financiare necesare, precum și a normelor de evaluare a pagubelor și stabilire a cuantumului despăgubirilor pentru riscurile acoperite prin intervenție, urmând ca regulile aplicabile să fie ulterior detaliate și în intervenție.

În acest sens, costurile eligibile sunt reprezentate de despăgubirile plătite fermierilor.

Această intervenție este complementară cu sprijinul din FEADR pentru plata primelor de asigurare și cu instrumentele de gestionare a riscurilor finanțate din intervențiile sectoriale din Pilonul I pentru sectorul legume-fructe și sectorul vitivinicol, având drept scop creșterea suprafețelor agricole care beneficiază de instrumente de gestionare a riscurilor la nivel național.

Pentru a se asigura complementaritatea între această intervenție şi cele care vizează sprijinul pentru polițele de asigurare, MADR și structurile din subordine vor colabora cu societățile de asigurări care oferă produse pentru sectorul agricol, urmând a fi stabilite mecanismele pentru evitarea suprapunerilor în ceea privește cele două tipuri de despăgubiri, concomitent cu regulile aplicabile în cazul concursului de despăgubiri, astfel încât fermierii să fie cointeresați şi în accesarea asigurărilor. Acestea vor pleca de la principiul oferirii unei protecții de bază prin intermediul despăgubirilor plătite fermierilor prin acest mecanism care să poată fi suplimentate cu despăgubirile acordate de societățile de asigurări, până la un prag maxim de 100% din nivelul pagubei, pentru acei fermieri care beneficiază de asigurări facultative. În acest sens, vor fi încheiate protocoale de colaborare cu societățile de asigurări pentru agrearea principiilor de complementaritate și evitare a supracompensării.

Totodată, pentru conștientizarea în rândul fermierilor a importanței pe care trebuie să o acorde aplicării unor instrumente corespunzătoare de management al riscului la nivel de fermă și a informării corespunzătoare cu privire la sprijinul acordat prin diverse intervenții PNS, prin intervențiile care vizează transferul de cunoștințe și informarea se vor acoperi nevoile de formare și consiliere ale fermierilor pe problematica managementului riscului în agricultură.

În situația în care nivelul pagubelor este extrem de ridicat, iar plafonarea despăgubirilor nu asigură un nivel suficient de acoperire a pagubelor sau după caz, a fermierilor afectați, prin cadrul național de implementare al PNS pot fi stabilite criterii de selecție care să vizeze prioritizarea pe aspecte privind în special nivelul pagubelor (gradul de distrugere) la nivelul fermelor pentru prioritizarea celor mai afectate ferme, dimensiunea fermelor în scopul prioritizării fermelor de mai mici dimensiuni care întâmpină dificultăți mai mari în redresarea activității sau aplicarea, la nivelul fermei a unor măsuri de diligență din partea fermierului, cum ar fi implementarea unor acțiuni în scopul gestionării riscurilor.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili

Fermierii activi conform definiției din secțiunea specifică PNS, care sunt eligibili pentru una din schemele de plată directă.

Condiții de eligibilitate

1. Fermierul a înregistrat o pierdere a producției ca urmare a producerii unui eveniment eligibil în cadrul intervenției;
2. Pierderea de producție reprezintă mai mult de 30% din producția medie anuală a fermierului;
3. Producerea evenimentului trebuie constatată de entitățile responsabile conform legislației naționale.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Plata despăgubirilor pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomene climatice nefavorabile.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Sprijinul public nerambursabil reprezintă 20% din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

N/A

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Compensarea pierderilor. Care este pragul care declanșează compensarea?

Minimum 30 % din producția medie anuală a fermierului.

Producția medie anuală a fermierului se stabilește pe o perioadă de trei ani anterioară sau ca medie a trei ani bazată pe cei cinci ani precedenți, cu excepția celei mai mari și a celei mai mici dintre valori.

Stabilirea producției medii anuale a fermierului se realizează pe baza documentelor justificative prezentate de fermier. În cazul fermierilor fără istoric al producției sau a fermierilor persoane fizice, la stabilirea producției medii realizate, se ia în calcul producția medie calculată la nivelul județului de către Direcțiile Agricole Județene prin cele două cercetări statistice (AGR 2A si AGR 2B) realizate de MADR și cuprinse

în Programul Statistic Național Anual.

Care este metodologia de calculare a pierderilor și factorii declanșatori pentru compensare?

Metodologia de calcul a pierderilor

Cuantumul despăgubirii acordat fermierilor afectați care îndeplinesc condițiile de eligibilitate şi, după caz, de selecție se stabilește anual prin Cadrul național de implementare a PNS şi se raportează la costurile tehnologice de producție cu respectarea următoarelor principii:

a) încadrarea în valoarea pagubei stabilite pentru fiecare fermier afectat;
b) corelarea cu cuantumul mediu unitar/ha stabilit prin PNS;
c) asigurarea evitării supracompensării în cazul fermierilor care beneficiază de alte instrumente de gestionare a riscurilor publice sau private;
d) încadrarea în bugetul disponibil la nivelul intervenției.

Despăgubirile acordate se calculează ca procent din devizele de cheltuieli pentru culturile calamitate pe baza documentelor justificative prezentate de fermier sau, după caz, elaborate la nivel de județ.

Factori declanșatori:

Riscul eligibil care dă dreptul la acordarea sprijinului prin această intervenție este seceta.

Pe parcursul implementării intervenției, va putea fi activată posibilitatea acordării despăgubirilor şi pentru alte riscuri care afectează în mod semnificativ producția, după aprobarea la nivel național a normelor privind gestionarea situațiilor de calamitate determinate de fiecare din fenomenele vizate, a rolului fiecărei entități implicate în procesul de gestionare şi a fluxului de colectare şi validare a datelor privind pagubele produse.

Producerea evenimentului care a condus la înregistrarea pierderii producției agricole trebuie constată, la notificarea fermierilor afectați, de către autoritățile responsabile conform legislației naționale.

Care este tipul de instrument de gestionare a riscurilor?

☐ Asigurări
☐ Fonduri mutuale
☑ Altele

Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole reprezintă mecanismul prin intermediul căruia se pot acorda despăgubiri adresate fermierilor care sunt afectați de pierderi ale producției ca urmare a incidenței unor evenimente meteorologice semnificative care au potențial de calamități naturale constatate de autoritățile responsabile în temeiul legislației naționale şi cu respectarea condițiilor de eligibilitate şi după caz, selecție, ale intervenției.

Instrumentul se constituie din contribuțiile tuturor fermierilor beneficiari de plăți directe prin reținerea anuală a unui procent de 3% din plățile directe care urmează a fi plătite fiecărui fermier în parte, la care se va adaugă contribuția publică din FEADR şi co-finanțarea de la bugetul de stat, bugetul rezultat anual fiind gestionat de MADR prin structurile proprii şi utilizat pentru acordarea de despăgubiri în condițiile şi cu respectarea regulilor din PNS şi cadrul național de implementare. Sumele disponibile la finalul unui an în care incidența fenomenelor climatice negative a fost minoră, se vor cumula la nivelul instrumentului putând fi utilizate în anii următori pentru acordarea de despăgubiri.

Pentru punerea în aplicare a acestei intervenții prin legislația națională se vor stabili reguli privind instituirea şi funcționarea mecanismului de gestionare a fondurilor aferente instrumentului, a fluxurilor financiare necesare, precum şi a normelor de evaluare a pagubelor şi stabilire a cuantumului

despăgubirilor pentru toate riscurile acoperite prin intervenție.

Verificarea îndeplinirii condițiilor de eligibilitate și acordarea despăgubirilor se vor realiza de către structurile publice din subordinea MADR, în acest scop, prin cadrul național de implementare a PNS urmând a fi stabilite atribuțiile specifice APIA, AFIR și a directiilor agricole județe, precum și implicarea celorlalte autorități și entități publice, care potrivit legislației naționale au atribuții privind gestionarea situațiilor de urgență determinate de fenomenele eligibile.

Având în vedere bugetul estimat al intervenției coroborat cu valoarea pagubelor înregistrate la nivelul producției agricole în anii precedenți, prin acest instrument, potențialele manifestări climatice adverse din agricultură vor putea fi acoperite doar parțial.

În cazul în care, într-un an, fondurile instrumentului sunt insuficiente pentru sprijinirea fermierilor care potrivit datelor centralizate și validate la nivel național au fost afectați și îndeplinesc condițiile de eligibilitate din intervenție, MADR, cu consultarea membrilor Comitetului de Monitorizare pentru PNS, poate decide:

- plafonarea/reducerea cuantumului despăgubirilor;
- în măsura în care plafonarea despăgubirilor nu asigură un nivel suficient de acoperire a pagubelor sau după caz, a fermierilor afectați, aplicarea selecției pentru a stabili acordarea despăgubirilor. Prioritizarea se va realiza aplicând principii care vizează în special aspecte precum nivelul pagubelor (gradul de distrugere) la nivelul fermelor, dimensiunea fermelor în scopul prioritizării fermelor de mai mici dimensiuni care întâmpina dificultăți mai mari în redresarea activității sau aplicarea, la nivelul fermei a unor măsuri de diligență din partea fermierului, cum ar fi implementarea unor acțiuni în scopul gestionării riscurilor.

Care este acoperirea pierderilor de producție?

cultură

horticultura

Care este acoperirea pierderilor de venit?

Care sunt dispozițiile pentru a evita supracompensarea acestei contribuții?

Valoarea compensațiilor provenite din instrumente de management al riscului sau din alte surse nu va putea depăși valoarea daunei.

Rata cumulată a sprijinului, în cazul instrumentelor de management al riscului finanțate din FEADR, va trebui să se încadreze în plafonul stabilit la art. 76(6) al Reg. 2021/2115, respectiv să nu depășească 70% din costurile eligibile.

În cazul fermierilor care beneficiază de asigurări facultative, acordarea sprijinului se va realiza cu verificarea evitării supracompensării.

Pentru evitarea supracompensării cu alte programe publice, prin această intervenție nu se vor acoperi riscuri care fac obiectul altor programe din fonduri publice de această natură.

10 Conformitatea cu OMC

Cutie portocalie

Explicații privind măsura în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (cutia albastră) și în caz afirmativ, modul în care intervenția respectă dispozițiile respective

Având în vedere că pentru acordarea sprijinului în cadrul acestei intervenții nu este stabilită condiția recunoașterii dezastrului natural de către autoritățile SM, intervenția nu respectă toate criteriile aferente Cutiei verzi, fiind astfel încadrată in Cutia portocalie.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 32 - 01 - Despăgubire medie pe ha	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.5	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 32 - 01 - Despăgubire medie pe ha

Cuantumul unitar mediu planificat este stabilit pe baza analizei datelor colectate la nivelul MADR privind incidența suprafețelor afectate și a pagubelor produse în ceea ce privește producția agricolă ca urmare a calamităților naturale produse în perioada 2014-2021.

Având în vedere variațiile semnificative care pot exista de la an la cu privire la suprafeţele afectate de calamităţi, în funcţie de incidenţa riscurilor eligibile, a fost stabilit şi un cuantum unitar mediu maxim luând în calcul un grad de acoperire de 100% a pagubelor/ha înregistrate. Acesta a fost estimat pe baza evidențelor MADR privind nivelul mediu al pagubelor/ha în urma calamităților din anii 2019-2020.

Pe baza cuantumului unitar mediu maxim estimat, suprafata acoperită va fi de 100.000 ha anual.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciţiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 32 - 01 - Despăgubire medie pe ha (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		29,00	29,00	30,00	30,00	31,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		
	O.9 (unitate: Hectare)		500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00		**Suma:** 2.500.000,00 **Max.:** 500.000,00
TOTAL	O.9 (unitate: Hectare)		500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00		**Suma:** 2.500.000,00 **Max.:** 500.000,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		14.313.886,00	14.520.571,00	14.727.256,00	14.933.942,00	15.307.964,00		73.803.619,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		12.095.915,00	12.270.574,00	12.445.233,00	12.619.893,00	12.935.959,00		62.367.574,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

COOP(77) - Cooperare

DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol

Cod de intervenție (SM)	DR-33
Denumire intervenție	Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol
Tipul de intervenție	COOP(77) - Cooperare
Indicator comun de realizare	O.28. Numărul de grupuri sau organizații de producători sprijinite
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
12	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar	Grad ridicat	Da
13	Încurajarea consumului de produse autohtone și dezvoltarea de piețe locale	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Sprijinul acordat prin această intervenție va contribui la rezolvarea nevoilor privind creșterea cooperării pe lanțul alimentar cu efecte pozitive în dezvoltarea exploatațiilor și a accesului pe piața a produselor agricole prin intermediul formelor asociative.

Obiectivul principal al intervenției este cel de a susține înființarea și funcționarea grupurilor de producători în vederea valorificării produselor membrilor, degrevând astfel producătorul de sarcina

vânzării producției, ceea ce contribuie direct la o mai bună integrare a producătorilor agroalimentari pe piață, dar și la nivelul lanțurilor scurte de aprovizionare.

Stimularea înființării grupurilor de producători, în vederea orientării lor către performanță va conduce la obținerea unor produse mai competitive, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor, în special a celor care dețin exploatații de mici dimensiuni, în lanțul valoric.

Principii privind selecția proiectelor

În cadrul intervenției vor fi prioritizate proiectele care reunesc un număr ridicat de membri în cadrul grupurilor de producători, în special a celor care dețin exploatații de mici dimensiuni, precum și proiectele care își propun obținerea unor produse care promovează soiuri cu rezistență genetică la boli și dăunători. Totodată, se va avea în vedere un principiu de prioritizare sectorială cu scopul promovării sectoarelor deficitare dar cu potențial.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor precizate anterior și vor putea fi stabilite acele criterii relevante pentru asigurarea realizării unor investiții durabile și totodată dezvoltarea sectorului agricol/pomicol, orientate către performanță.

Legislație:

Proiectele vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări vor fi stabilite și în raport cu investițiile finanțate prin programele sectoriale aferente Pilonului I .

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari

Grupurile de producători din sectorul agricol si pomicol care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă, iar sprijinul se va limita la primii 5 ani de la recunoaștere.

Condițiile de eligibilitate specifice

1. Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

2. Solicitantul prezintă un plan de afaceri care trebuie să detalieze activitățile planificate ale grupului, în raport cu una sau mai multe dintre categoriile enumerate mai jos:

- adaptarea producției și produselor producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la cerințele pieței;
- introducerea în comun a produselor pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea cumpărătorilor en gros;
- stabilirea unor norme comune privind informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltării și disponibilității producției;
- alte activități care pot fi desfășurate de către grupurile de producători, cum ar fi dezvoltarea competențelor în materie de exploatare și de comercializare, precum și organizarea și facilitarea proceselor de inovare.

Cerințele specifice minime cu privire la conținutul planului de afaceri vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Cheltuielile eligibile sunt cele rezultate din înființarea și funcționarea grupurilor de producători din sectorul agricol/pomicol, prevăzute în planul de afaceri.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☐ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☑ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

Sprijinul pe această intervenție este unul forfetar, degresiv, plătit în tranșe anuale, pentru o perioadă care nu poate depăși cinci ani de la data la care grupul de producători a fost recunoscut, în acord cu **articolul 77 , punctul 8 litera b a R 2115/2021.**

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de maximum **100.000 euro/an**.

Rata sprijinului public nerambursabil acordat va fi de 100% din cuantumul sprijinului şi nu poate să depășească 10% din valoarea producției comercializate în primii cinci ani de la recunoaștere.

Explicații suplimentare

Sprijinul se acordă ca procent calculat pe baza producției comercializate anual prin intermediul grupului, cu excepția primului an, când se poate plăti grupului de producători un sprijin calculat pe baza valorii medii anuale a producției comercializate de membrii acestuia, în ultimii trei ani înainte de aderarea la grup.

Sprijinul se va acorda ca procent din producția comercializată prin intermediul grupului astfel:

·Anul I - 10%

·Anul II - 8%

·Anul III - 6%

·Anul IV - 5%

·Anul V - 4%

În cazul nerespectării planului de afaceri, sprijinul se recuperează proporțional cu obiectivele nerealizate.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 2.Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 33 - 01 - Valoare medie a sprijinului public pe grup de producatori	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.10	Da

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 33 - 01 - Valoare medie a sprijinului public pe grup de producatori

Pe baza istoricului s-a stabilit media finantarii pe grup de producatori.

Sprijin forfetar, degresiv, plătit in transe anuale, pentru o perioadă care nu poate depăși cinci ani de la data la care grupul de producători a fost recunoscut, acordat in baza unui plan de afaceri.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 33 - 01 - Valoare medie a sprijinului public pe grup de producatori (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.28 (unitate: Beneficiari)			26,00	37,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 63,00 **Max.:** 37,00
TOTAL	O.28 (unitate: Beneficiari)			26,00	37,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 63,00 **Max.:** 37,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			2.348.941,00	6.048.941,00	2.348.941,00	2.348.941,00	2.348.942,00	15.444.706,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.921.000,00	5.066.000,00	1.921.000,00	1.921.000,00	1.921.000,00	12.750.000,00
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			0,00	3.700.000,00	0,00	0,00	0,00	3.700.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			0,00	3.145.000,00	0,00	0,00	0,00	3.145.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI

Cod de intervenție (SM)	DR-34
Denumire intervenție	Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI
Tipul de intervenție	COOP(77) - Cooperare
Indicator comun de realizare	O.1. Numărul de proiecte ale grupului operațional al Parteneriatului european pentru inovare (PEI)
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
19	Adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității	Grad ridicat	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.1 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
R.2 Numărul de consilieri care beneficiază de sprijin pentru a fi integrați în sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)
R.28 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC, legate de performanța legată de mediu sau climă

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Descrierea intervenției

Provocările globale, cum ar fi nevoile specifice ale fermierilor cauzate de schimbările climatice, pandemia COVID-19, precum și provocările specifice ale zonelor rurale în general necesită identificarea de noi soluții. Noile soluții pot contribui în mod activ la creșterea competitivității sectorului agricol, adaptarea la schimbările climatice, dezvoltarea durabilă, bioeconomia, digitalizare, orientând astfel fermierii și actorii din zonele rurale către viitor.

Prin această **intervenție se are în vedere o abordare multi interactivă prin integrarea tuturor actorilor relevați care pot oferi soluții la probleme reale cu care se confruntă fermierii/silvicultorii** și ceilalți actori din zonele rurale. Această abordare poate fi asigurată printr-o cooperare activă între centrele de competență în inovare, fermieri, silvicultori, consilieri, mediul universitar și agribusiness, etc. Un rol important în acest context îl vor avea și consultanții de suport de inovare care sunt parte din AKIS.

Scopul intervenției este de a înființa grupuri operaționale PEI care pun în aplicare operațiuni inovatoare de identificare și dezvoltare/validare soluții în vederea optimizării producției și a îmbunătățirii competitivității, tehnologiei și digitalizării sectorului agroalimentar. Grupurile Operaționale vor acoperi cele 9 obiective specifice ale PAC din domeniile: economic, de mediu și social.

Parteneriatul European pentru Inovare (PEI) **este un instrument inovativ și important cu un aport major la facilitarea** cooperării între fermieri, consilieri, hub-uri de inovare, universități/institute de cercetare, entități de inovare și IMM-uri prin realizarea schimbului de cunoștințe, de practici inovative și **prin crearea unui sistem de diseminare eficientă a rezultatelor către alți fermieri sau alți actori interesați de implementarea de soluții inovative la nivelul propriilor exploatații/întreprinderi agricole.**

O astfel de abordare multi interactivă oferă facilitarea reunirii diverselor entități implicate în inovare, de a colabora, a-și **împărtăși idei și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare și de a pune mai ușor în practică rezultatele obținute**.

Astfel, pentru a crea premisele necesare implementării soluțiilor inovative către sectorul agricol și nu numai, conlucrarea activă a clusterelor, hub-urilor de inovare digitală, a polilor de competitivitate și a fermierilor trebuie bazate pe principii de dezvoltare interactivă de soluții inovatoare axate pe nevoile fermierilor /silvicultorilor, dezvoltând în același timp interacțiuni pe lanțul de aprovizionare, după caz.

Rolul inovării va fi așadar extrem de important în perioada următoare pentru a spori performanța economică a fermelor, a **găsi noi forme de colaborare între fermieri și alți actori (lanțuri scurte) și pentru a ajuta comunitățile să se adapteze mai bine la provocările pieței și efectelor schimbărilor de mediu și climatice**.

Principii privind selecția proiectelor

Având în vedere elementele de context de mai sus, pentru a asigura accesul la finanțare a unor proiecte care să ducă la creșterea gradului de inovare în rândul fermierilor dar și în raport cu rezultatul consultării cu aceștia în cadrul intervenției s**e vor prioritiza proiectele parteneriatelor axate în principal pe:**

-dezvoltarea de soluții inovative axate pe nevoile fermierilor sau ale silvicultorilor, abordând în același timp interacțiunile de-a lungul întregului lanț de aprovizionare atunci când este util acest lucru;

-reunirea partenerilor cu cunoștințe complementare, cum ar fi fermierii, consilierii, cercetătorii, întreprinderile sau organizațiile neguvernamentale, într-o combinație gândită pentru a fi cea mai adecvată pentru îndeplinirea obiectivelor proiectului;

- luarea de decizii împreună și crearea împreună de-a lungul întregului proiect;

- integrarea consilierilor în cadrul proiectelor inovative depuse de GO;

- diseminarea rezultatelor proiectelor implementate de GO prin cât mai multe canale locale pentru informarea utilizatorii finali;
- coerența și calitatea propunerii de proiect.

Posibile teme pentru proiectele de inovare (listă non- exhaustivă):

·practici alternative utilizate pentru adaptarea la efectele schimbărilor climatice;

·utilizării agriculturii de precizie;

·utilizarea tehnicilor inovative de obținere a produselor cu înaltă valoare nutritivă și de condiționare a acestora;

·utilizarea tehnicilor de obținere a furajelor de înaltă calitate;

·metode și tehnici inovative de combatere a bolilor și dăunătorilor în culturile agricole/pomicole;

·metode și tehnici inovative rezultate în cadrul GO prin captarea ideilor inovatoare individuale.

În consultare cu Comitetul de Monitorizare vor fi stabilite criterii de selecție care vor răspunde obiectivelor intervenției și vor fi identificate acele criterii relevante pentru asigurarea implementării unor proiecte durabile care pun în aplicare operațiuni inovatoare de identificare și dezvoltare sau de validare soluții noi, în vederea optimizării competitivității, tehnologizării și digitalizării sectorului agroalimentar.

Legislație

Proiectele vor fi elaborate și implementate în acord cu legislația europeană și națională în vigoare.

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Regulile privind complementaritatea și evitarea dublei finanțări vor fi stabilite și în raport cu investițiile finanțate prin programele sectoriale aferente Pilonului I .

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili

Solicitantul trebuie să fie un grup operațional potența fără statut juridic, constituit din cel puțin un fermier/un grup de producători/ cooperativă/alte forme de asociere în agricultură /silvicultori si un partener din categoriile de mai jos și, în funcție de tema proiectului:

- Partener cu domeniul principal de activitate în sectorul agro-alimentar;
- Partener cu expertiză relevantă în domeniul proiectului.

Astfel Grupul Operational (GO) consituit pe baza cooperării celor 2 (minimum) entități, având la bază o temă specifică care răspunde nevoii unui/unor fermieri/entitați implicati în agricltura/silvicultura, va colabora pentru interesul comun de inovare. La acest grup operațional se pot alătura alți parteneri relevanți precum ONG-uri, alți consilieri, întreprinderi private, administratori de păduri. In cazul RO consilierul este reprezentat în principal de furnizorul de răspuns de inovare dar în funcție de specificul proiectului acest rol poate sa revină si altor parteneri identificați ca fiind relevanți la nivelul GO, iar rolul acestuia este unul esential.

Prin această intervenție se poate acorda sprijin și parteneriatelor existente, doar în contextul în care acestea îndeplinesc condițiile de mai sus și **propun exclusiv proiecte noi**.

Având în vedere faptul că RO este doar la al doilea exercitiu de implementare a PEI, grupurile operaționale pot propune inclusiv proiecte de cooperare interteritorială (pe teritoriul României) între Grupuri Operaționale din România, cât și proiecte de cooperare transnațională.

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul prezintă un Acord de Cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel

puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;

- Solicitantul depune planul de proiect care se încadrează în aria de cuprindere **a cel putin unuia din cele 9 obiective ale PAC cat și a obiectivului transversal al modernizării agriculturii** și zonelor rurale;
- Proiectul GO **trebuie să fie nou și nu în derulare sau finalizat;**
- Proiectul inovator depus de parteneriat, se bazează pe **modelul de inovare interactivă, așa cum este definită în sensul articolului 127** al Reg. (UE) 2115/2021, respectiv:

a) concentrarea pe nevoile fermierilor/silvicultorilor luând în considerare interacțiunile lor viitoare;

b) reunirea partenerilor cu cunoștințe complementare, cum ar fi fermierii, consilierii, cercetătorii, întreprinderile sau organizațiile neguvernamentale, într-o combinație gândită pentru a fi cea mai adecvată pentru îndeplinirea obiectivelor proiectului;

c) luarea de decizii împreună și crearea împreună de-a lungul întregului proiect.

- GO se angajează că rezultatele proiectelor **vor fi diseminate, astfel inclusiv un rezumat al planurilor de proiect aferente, va fi diseminat** în special prin intermediul rețelelor naționale PAC și al rețelei europene PAC, folosind pe cât posibil canalele locale, publicațiile de specialitate etc.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Investiții și costuri eligibile

·Elaborarea de studii și alte activități pregătitoare;

·Studii de fezabilitate și planuri, inclusiv pregătirea planului de proiect;

·Cheltuielile de funcționare ale Grupului Operațional;

·Costurile directe generate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect depus de GO;

·Echipamente, utilaje cu o capacitate adecvată pentru implementarea proiectului așa cum rezultă din planul proiectului, inclusiv mijloace de transport adecvate necesare în desfasurarea activității descrise în proiect etc.;

·Aplicații/licențe software adecvate activității descrise prin proiect.

Alte informații legate de cheltuielile eligibile :

Costurile directe generate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect depus de GO , precum:

·cheltuieli legate de chirii pentru: echipamente, utilaje, imobile necesare desfășurării activității descrise în proiect (altele decât sediu) etc.;

·cheltuieli cu onorarii ale partenerilor, colaboratorilor externi, aferente activităților descrise în proiect și prestări servicii de către aceștia sau alte persoane/entități, inclusiv cheltuielile aferente salariului/onorariului coordonatorului de proiect, după caz;

·cheltuieli cu echipamente, utilaje cu o capacitate adecvată pentru implementarea proiectului așa cum rezultă din planul proiectului, inclusiv mijloace de transport adecvate activității descrise în proiect etc. În această categorie de cheltuieli se încadrează și cele necesare dezvoltării unor utilaje și echipamente și dezvoltării de procese și tehnologii destinate sectorului agro-alimentar;

·cheltuieli cu aplicații/licențe software adecvate activității descrise în proiect;

·cheltuieli cu consumabilele utilizate în cadrul laboratoarelor (de exemplu medii de cultură, reactivi etc.), în scopul realizării proiectelor;

cheltuieli generate de diseminarea detaliata a rezultatelor, vor fi realizate în termen de cel mult șase luni de la finalizarea proiectului. Se vor disemina inclusiv rezultatele proiectelor eșuate. Cheltuielile generate de diseminarea rezultatelor pot fi reprezentate de (listă indicativă): organizare evenimente tematice specifice, **diseminare radio/ TV, publicații cu tematica agricolă**, **workshop-uri tematice**, pliante, publicații, etc.

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☐ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Valoarea sprijinului va fi de max. 300.000 euro/proiect.

- Sprijinul acordat pentru activitățile pregătitoare nu va depăși 2,5% din costul total eligibil al proiectului GO;
- Cheltuielile de funcționare ale Grupului Operațional nu vor depăși 18% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect precum: costurile administrative, de transport și alte tipuri de costuri;
- Cheltuieli generate de diseminarea rezultatelor nu vor depăsi 5% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și nu va depăși:

- 100% din costurile eligibile cu excepția cheltuielilor aferente investițiilor specifice proiectelor sub art 73-74 care vor respecta intensitatea maximă aferentă intervențiilor din care fac parte investițiile si a cheltuielilor legate de aplicații/licențe software

Nota: Pentru aceasta intervenție se va propune o creștere a finanțării cu maximum valoarea inițială bugetată ca parte a modificărilor ulterioare ale PNS

Plățile în avans vor fi posibile în acord cu prevederile regulamentului orizontal.

Explicații suplimentare

Dacă este necesar, RO în modificările ulterioare ale planului PAC va revizui informațiile pentru a îmbunătăți proiectarea intervenției PEI, în vederea simplificării obstacolelor administrative și pentru a încuraja adoptarea acestuia, utilizând pe deplin domeniul său de aplicare, care acoperă toate obiectivele PAC, prin urmare, mulți actori AKIS. În consecință se vor include majorări de buget în mod corespunzător.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenția se încadrează în „cutia verde”, astfel cum este definită în Acordul OMC privind agricultura. Intervenția îndeplinește criteriile stabilite la punctul 2.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 34 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect GO	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.1; R.2; R.28	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 34 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect GO

Pentru estimarea cuantumurilor unitare, s-a utilizat experiența anterioară în ceea ce priveste implementarea *16.1 "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte pilot, noi produse în sectorul agricol" și 16.1a "Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul pomicol".*

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exerciții financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 34 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect GO (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				280.000,00	280.000,00	280.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.1 (unitate: Proiecte)				71,00	0,00	0,00		**Suma:** 71,00 **Max.:** 71,00
TOTAL	O.1 (unitate: Proiecte)				71,00	0,00	0,00		**Suma:** 71,00 **Max.:** 71,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				8.016.471,00	8.016.471,00	4.008.234,00		20.041.176,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				6.800.000,00	6.800.000,00	3.400.000,00		17.000.000,00

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Cod de intervenție (SM)	DR-36
Denumire intervenție	LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității
Tipul de intervenție	COOP(77) - Cooperare
Indicator comun de realizare	O.31. Numărul de strategii de dezvoltare locală (LEADER) sau acțiuni pregătitoare care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Da

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Teritoriul eligibil LEADER compus din UAT comune și UAT orașe mici cu o populație mai mică de 20.000 locuitori.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO3 Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric
SO8 Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
10	Susținerea dezvoltării viabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare	Grad ridicat	Da
11	Sprijinirea dezvoltării modelelor de producție bazate pe valoare adăugată mare	Grad scazut	Parțial
27	Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul neagricol în zonele rurale	Grad mediu	Da
28	Sprijinirea dezvoltării locale sub responsabilitatea comunității	Grad mediu	Da
29	Asigurarea infr de bază și acces agricol, accesului la TIC și îmbunătățirea calității vietii rurale	Grad mediu	Parțial
30	Sprijinirea activităţilor neagricole pentru creșterea veniturilor rurale alternative	Grad mediu	Da
31	Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale și a nediscriminării	Grad scazut	Parțial
33	Conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului	Grad mediu	Parțial

	natural şi cultural, material şi imaterial		
34	Dezvoltarea bioeconomiei şi a economiei circulare	Grad mediu	Da
36	Dezvoltarea unui sector alimentar durabil	Grad scăzut	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.10 Ponderea fermelor agricole care participă la grupuri de producători, organizații de producători, piețe locale, circuite de lanțuri de aprovizionare scurte și sisteme de calitate sprijinite de PAC
R.37 Noi locuri de muncă sprijinite în cadrul proiectelor PAC
R.38 Ponderea populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală
R.39 Numărul întreprinderilor rurale, inclusiv al întreprinderilor din domeniul bioeconomiei, dezvoltate cu sprijinul PAC
R.40 Numărul strategiilor privind satele inteligente, care beneficiază de sprijin
R.42 Numărul de persoane vizate de proiecte de incluziune socială care beneficiază de sprijin

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă pentru sprijinirea comunităților rurale, care se concretizează într-o Strategie de Dezvoltare Locală ce urmărește construirea unei identități locale și utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor din teritoriu.

LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității se materializează prin:

- implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora;
- gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.

Fiecare Strategie de Dezvoltare Locală trebuie să conțină următoarele elemente (în conformitate cu art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060):

a. Prezentarea teritoriului și a populației care fac obiectul strategiei;

b. Analiza nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei (Analiza SWOT);

c. Componența parteneriatului și procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei respective;

d. Obiectivele strategiei și logica intervențiilor (inclusiv indicatorii care asigură îndeplinirea obiectivelor), cu descrierea caracterului integrat și inovator al Strategiei și a complementarității și/ sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante (naționale, sectoriale, regionale, județene etc.);

e. Prezentarea intervențiilor planificate pentru îndeplinirea obiectivelor SDL, inclusiv a minim unei activități de cooperare cu alte parteneriate. Fiecare strategie poate să conțină, de asemenea, tipuri de operațiuni care urmează să fie finanțate din fiecare fond implicat în mecanismul multi-fond;

f. Planul de finanțare al strategiei și, dacă este cazul, alocarea planificată din FEADR și din partea fiecărui program în cauză;

g. Planul de acțiune al implementării SDL;

h. Organizarea viitorului GAL - Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare și evaluare a strategiei, inclusiv descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației naționale și a procedurii de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL.

Demararea și funcționarea Strategiilor de Dezvoltare Locală trebuie să aibă la bază următoarele principii, în conformitate cu articolul 31 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060:

Accent pe zonele subregionale (Art. 31(2a) din Reg. (UE) nr. 2021/1060)

- Teritoriu coerent din punct de vedere geografic, social, economic sau cultural și cu o masă critică suficientă. Teritoriul ar putea acoperi zone care depășesc limitele administrative ale unui județ, ceea ce ar putea oferi valoare adăugată printr-o abordare omogenă în raport cu nevoile teritoriului respectiv.
- Alocarea financiară a SDL va fi proporțională cu dimensiunea zonei subregionale - va fi stabilită în funcție de suprafața și populația acoperită de GAL și de calitatea SDL.

Principiul parteneriatului și calitatea parteneriatului (Art. 31(2b) din Reg. (UE) nr. 2021/1060)

- Parteneriatul are un caracter incluziv, reprezentând fără discriminare interesele comunității locale, inclusiv minorități locale, emigranți, refugiați, femei, persoane cu dizabilități, tineri, copii, persoane în vârstă, ONG-uri de mediu, întreprinderi etc.
- Entitățile provenite din mediul urban nu depășesc 50% din totalul partenerilor.
- Vor fi prioritizate parteneriatele care au în componența lor reprezentanți tineri sau femei.

Strategii integrate (Art. 31(2c) din Reg. (UE) nr. 2021/1060)

- Strategia va avea la bază o temă unificatoare de dezvoltare a teritoriului GAL, care presupune o abordare sistemică cu legături între acțiuni și sectoare, conducând la o dezvoltare integrată a teritoriului în urma implementării Strategiei de Dezvoltare Locală.
- Strategiile de Dezvoltare Locală sunt elaborate într-un proces participativ de jos în sus și acoperă o gamă largă de intervenții care reflectă nevoile populației locale.
- Abordare multi-fond.

Crearea de rețele și cooperarea cu alți actori la nivel teritorial (Art. 31(2c) din Reg. (UE) nr. 2021/1060)

- Strategia include cel puțin o intervenție care vizează implementarea proiectelor de cooperare la nivel de GAL.

Inovare în context local (Art. 31(2c) din Reg. (UE) nr. 2021/1060)

- Elaborarea criteriilor locale de către GAL pentru selectarea proiectelor inovatoare.
- Simplificarea și optimizarea sarcinii administrative prin utilizarea costurilor simplificate și implementarea proiectelor de tip umbrelă.
- Includerea abordării Smart Village (inovare socială, digitală, economie verde etc.).

Următoarele sarcini sunt îndeplinite în mod exclusiv de către Grupurile de Acțiune Locală, conform art. 33 alin (3) din Reg. (UE) nr. 2021/1060:

(a) consolidarea capacității actorilor locali de a dezvolta și implementa operațiuni;

(b) elaborarea unei proceduri și a unor criterii de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese și să garanteze că niciun grup individual de interese nu controlează deciziile de selecție;

(c) pregătirea și publicarea cererilor de propuneri;

(d) selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;

(e) monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei;

(f) evaluarea implementării strategiei.

În plus față de atribuțiile obligatorii menționate mai sus, GAL va verifica conformitatea cererilor de plată. În ceea ce privește simplificarea administrativă, respectiv evitarea dublării atribuțiilor, la nivelul GAL vor fi verificate criteriile de eligibilitate locale, iar la nivelul AFIR criteriile generale prevăzute în cadrul național de implementare.

GAL-urile se vor implica activ în etapa de implementare și monitorizare a proiectelor selectate pentru a se asigura de atingerea obiectivelor și îndeplinirea indicatorilor.

Având în vedere că LEADER este o inițiativă de jos în sus, contribuțiile preconizate ale acestei intervenții la rezultatele și obiectivele PNS nu pot fi stabilite înainte de selectarea SDL. După selectarea SDL, la indicatorii de rezultat existenți în PNS se va adăuga contribuția preconizată în SDL-uri și se vor introduce indicatori de rezultat suplimentari, în cazul în care nu există alte intervenții care să contribuie la aceștia.

Grupul de Acțiune Locală poate avea statut de beneficiar și poate implementa operațiuni în conformitate cu strategia, cu condiția ca Grupul de Acțiune Locală să se asigure că principiul separării funcțiilor este respectat.

La selecția SDL vor fi urmărite o serie de principii care vizează:

- calitatea parteneriatului;
- acoperirea teritorială;
- performanța/experiența anterioară a GAL-urilor;
- calitatea Strategiei de Dezvoltare Locală (valoarea adăugată a SDL care contribuie la dezvoltarea teritoriului);
- caracterul multisectorial al strategiei.

Această intervenție va continua să ofere sprijin financiar pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi și întreprinderi mici neagricole, susținerea lanțurilor alimentare și investiții în infrastructura la scară mică, exploatarea potențialului istoric și cultural și sprijin pentru locuitorii din zonele acoperite de Strategiile de Dezvoltare Locală. În plus față de cele menționate, inițiativele pot viza și următoarele:

- Intervenții colective în domeniul agricol și agro-alimentar;
- Intervenții de tip social care sprijină multiplicarea în sectorul zootehnic;
- Investiții în domeniul neagricol;
- Investiții în economia circulară / gestionarea deșeurilor / ecologizare, inclusiv sprijin pentru unități de ecarisaj;
- Intervenții privind activitățile de mediu, inclusiv în ceea ce privește energia verde/regenerabilă;
- Acțiuni pregătitoare pentru aderarea la scheme de calitate și sprijin pentru participarea la acestea;
- Activități de formare/educative în domenii prioritare teritoriului;
- Activități de susținere a patrimoniului local material și imaterial, clasificat și neclasificat;
- Acțiuni de consolidare a GAL-urilor ca centre de resurse locale/facilitatori locali;
- Acțiuni de cooperare și acțiuni care sprijină asocierea;
- Investiții în infrastructura socială și în domeniul sănătății;
- Investiții în infrastructura locală și servicii destinate comunității, inclusiv achiziționarea mijloacelor de transport persoane utilizate în cadrul proiectelor negeneratoare de venit, desfășurate în interesul comunității, finanțate prin SDL. Mijloacele de transport persoane trebuie să fie utilizate în mod frecvent și continuu, astfel încât achiziția acestora să fie justificată;
- Activități ale start-up-urilor neagricole - în baza unui plan de afaceri;
- Acțiuni privind atenuarea fenomenului de depopulare;

etc.;

GAL-urile pot implementa proiecte tip umbrelă – definite ca proiecte cu un scop/obiectiv comun, care cuprind mai multe sub-proiecte cu o valoare prestabilită. Proiectul de tip umbrelă va avea ca beneficiar direct GAL-ul, care stabilește obiectivul proiectului, criteriile de admisibilitate, domeniul specific și se ocupă de evaluarea, selectarea sub-proiectelor și efectuarea plăților în calitate de promotor al proiectului.

În cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală poate fi sprijinit conceptul de ”Sate inteligente”, care presupune proiecte de dezvoltare inteligentă a satelor ce vizează valorificarea cunoștințelor comunităților locale pentru a identifica soluții utilizând tehnologia și inovarea în scopul îmbunătățirii calității vieții în mediul rural în domenii precum reducerea depopulării și a handicapurilor demografice, îmbunătățirea calității serviciilor locale în domeniul sănătății și a siguranței cetățenilor, tranziția către o economie circulară, cu emisii reduse de carbon sau digitalizarea socială/ administrativă/educațională etc..

Complementaritate și evitarea dublei finanțări

Intervențiile LEADER sunt complementare cu intervențiile din PNS, demarcarea cu acestea se realizează în funcție de acțiunile sprijinite/obiectivele proiectelor/ valoarea adăugată LEADER.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiari eligibili

GAL-uri formate din reprezentanți ai intereselor socioeconomice locale ale sectoarelor public și privat, în care niciun grup individual de interese nu controlează procesul decizional.

Condiții de eligibilitate

1. LEADER se aplică în teritorii coerente cu o populație și cu o suprafață care să asigure viabilitatea GAL și utilizarea eficientă a fondurilor, reprezentate de Unități Administrativ Teritoriale - comune și Unități Administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. GAL-urile trebuie să reprezinte un teritoriu cu o populație de cel puțin 10.000 de locuitori, având în vedere densitatea redusă a populației în zona Delta Dunării, pentru această zonă se va accepta un prag minim de 5.000 locuitori. Ponderea populației din mediul urban nu poate depăși 50% din totalul populației reprezentate de GAL;

2. Teritoriul acoperit de GAL trebuie să fie omogen din punct de vedere al suprafeței acoperite (teritoriul trebuie sa fie continuu, cu excepția cazurilor când se interpune un oraș mai mare de 20.000 loc.) și strategic (nevoi sau oportunități comune identificate la nivel teritorial/sub-sector de activitate dominant similar);

3. Pe teritoriul eligibil LEADER va fi prezent un singur GAL pentru evitarea suprapunerii mai multor GAL-uri. Prezența aceleiași localități (oraș/comună) în mai mult de un GAL nu este permisă;

4. Coerența Strategiilor de Dezvoltare Locală reprezintă un criteriu obligatoriu de îndeplinit, care va fi evaluat pe baza secțiunilor SDL, conform art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060. Această evaluare vizează logica intervenției, complementaritatea/demarcarea cu alte programe de finanțare, capacitatea administrativă de a implementa strategia, inclusiv capacitatea de monitorizare și evaluare a acesteia etc..

Cheltuieli neeligibile în cadrul strategiilor:

- Intervenții aferente Pilonului I;
- Intervențiile aferente art. 70, 71, 72, 74, 76 din Regulamentul privind PS PAC;
- Instalarea tinerilor fermieri;
- Investiții în exploatații agricole/pomicole, cu excepția celor realizate în scop colectiv sau social;
- Investiții în crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă/forestieră și infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural;

Cheltuielile neeligibile generale vor fi menționate în secțiunea 4.7 *"Elemente comune pentru tipurile de intervenții pentru dezvoltarea rurală".*

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Non IACS

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul

depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]
Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☑ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☑ sume forfetare

☑ finanțare forfetară

Baza de stabilire

Tipurile de sprijin sub forma costurilor simplificate vor fi stabilite în conformitate cu art. 83 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115.

- Pentru operațiunile din SDL pot fi utilizate tipurile de costuri simplificate stabilite la nivel național pentru operațiuni similare. De asemenea, în cazul intervențiilor care vizează înființarea activităților neagricole se vor aplica sume forfetare în cuantum maxim de 70.000 EUR/plan de afaceri, care poate fi diferențiat în funcție de criteriile obiective ale GAL.
- Pentru costurile aferente funcționării GAL (în afara cheltuielilor cu salariile personalului GAL) vor fi utilizate rate forfetare.

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Abordarea LEADER se bazează pe inițiative locale care combină soluții ce răspund problematicii identificate la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi și finanțarea proiectelor cu o valoare nerambursabilă de maximum 200.000 euro.

Intensitatea sprijinului poate fi de maximum 100% pentru:

- Implementarea operațiunilor selectate în cadrul strategiei, incluzând activitățile de cooperare și pregătirea acestora și
- Gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate.

În cazul investițiilor finanțate prin SDL, se limitează rata maximă de sprijin în conformitate cu prevederile art. 73 din Regulamentul privind PS PAC.

Explicații suplimentare

Sprijinul pentru gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia, inclusiv facilitarea schimburilor între părțile interesate nu depășește 25% din contribuția publică totală la strategie.

Pentru toate tipurile de proiecte, beneficiarii pot solicita plata unui avans în conformitate cu prevederile naționale privind acordarea acestuia.

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☐ Nu ☑ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Activitățile care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și care nu denaturează concurența, vor face obiectul evaluării specifice ajutorului de minimis care va fi adoptat în baza *Regulamentului UE nr. 2831 din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 şi 108 din Tratatul*

privind funcţionarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis care a intrat în vigoare la 01.01.2024. Schema de ajutor de minimis denumită „LEADER — Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității”, aferentă intervenției DR — 36 „LEADER — Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității” a fost aprobata prin Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 206 din 06.06.2025, disponibil la adresa https://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/2025/legislatie/OMADR-206-2025-DR-36-Leader.pdf.

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:
☐ Anunț ☐ RGECA ☐ RECA ☑ regula „de minimis”

Informații suplimentare:
☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.
☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Care este valoarea adăugată a abordării LEADER care vizează dezvoltarea rurală?

Valoarea adăugată a LEADER reiese din faptul că strategiile trebuie să promoveze inovarea și să reflecte modalitatea în care aceasta este abordată în cadrul proceselor și activităților specifice.

LEADER, ca abordare inovatoare, bazată pe cooperare și implementată într-o anumită regiune, generează valoare adăugată în respectiva regiune în special datorită îmbunătățirii capitalului social, a guvernanței locale, rezultatelor și impactului politicilor în comparație cu zonele unde nu este implementată metoda LEADER. Capitalul social este un factor important de dezvoltare deoarece încurajează oamenii să-și asume riscuri și să inoveze (inclusiv din punct de vedere economic), să facă schimb de informații, să răspundă colectiv la amenințări și să coopereze pentru accesul la resursele/bunurile comune.

O creștere a calității proiectelor implementate poate fi asigurată prin: legături și sinergii între proiecte (în special în cazul proiectelor care abordează o combinație între îmbunătățirea competențelor și investițiile fizice, sinergiile între sectoare), obiective economice/de mediu/sociale, inovare, proiecte colective sau proiecte cu beneficii comunitare, durabilitate crescută.

GAL-ul, prin activitățile de animare și consolidare a capacităților va promova aceste tipuri de proiecte, inclusiv pe cele care răspund strategiilor politice complexe (cum ar fi cele care vizează atenuarea schimbărilor climatice, biodiversitatea, transformarea digitală, Farm to Fork) sau proiecte care creează locuri de muncă durabile/atractive în zonele rurale.

Descrieți modul în care cerințele și principiile de bază legate de abordarea LEADER vor fi asigurate prin intermediul modelului de performanță

Valoarea adăugată a SDL poate fi generată atât de caracterul inovator al intervenției LEADER, cât și de impactul generat de aceasta la nivelul respectivului teritoriu. Cuantificarea valorii adăugate se va realiza cu ajutorul indicatorilor specifici propuși în fiecare SDL.

Este planificat un sprijin din partea mai multor fonduri ale UE?
☑ Da ☐ Nu

Descrieți care fond

Este prevăzută posibilitatea aplicării mecanismului multi-fond, cu componentă FSE+, prin includerea în SDL a intervențiilor care vizează creșterea accesului la educație și a participării copiilor/elevilor la educație.

Din punct de vedere social, sunt prevăzute acțiuni din FSE+ prin intermediul mecanismului DLRC pentru combaterea sărăciei în rândul copiilor în zonele rurale. Prin măsurile puse în aplicare în cadrul acestui mecanism de către GAL-urile rurale sprijinite de PAC, copiii vulnerabili din zonele rurale vor fi sprijiniți

prin acțiuni educaționale, recreative și culturale integrate. Măsurile sociale pentru comunitățile locale vor fi stabilite în cadrul Strategiilor de Dezvoltare Locală rurală, pe baza nevoilor identificate în teritoriu.

Autoritățile de management competente definesc criteriile de selecție a acestor strategii și înființează un comitet mixt pentru toate fondurile în cauză, pentru selectarea, aprobarea și monitorizarea strategiilor selectate. FEADR este fondul principal din care se vor sprijini toate costurile de pregătire, gestiune și animare menționate la articolul 34 alineatul (1) literele (a) și (c), în legătură cu aceste strategii, din Reg. (UE) nr. 2021/1060.

Decizia de aprobare a unei strategii stabilește alocarea aferentă fiecărui fond și program în cauză și prevede responsabilitățile în ceea ce privește sarcinile de gestiune și control din cadrul programului sau al programelor.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității susținută din fondurile FEADR și FSE+ se realizează în cadrul uneia sau mai multor priorități ale programului sau programelor relevante, în conformitate cu normele specifice fondurilor în cauză.

Autoritățile de management competente finalizează prima rundă de selecție a strategiilor și se asigură că Grupurile de Acțiune Locală selectate își pot îndeplini sarcinile stabilite la articolul 33 alineatul (3) în termen de 12 luni de la data deciziei prin care se aprobă programul sau, în cazul strategiilor sprijinite de mai multe fonduri, în termen de 12 luni de la data deciziei prin care se aprobă ultimul program în cauză.

S-ar aplica opțiunea fondului principal?
☐ Da ☑ Nu

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 11 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenție în conformitate cu alineatul 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura. Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(3)(b) - Plăți în temeiul articolului 70, plăți în temeiul articolului 72, sprijin pentru investițiile neproductive menționate la articolul 73, sprijin pentru proiectele grupurilor operaționale ale PEI în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (a) și LEADER în temeiul articolului 77 alineatul (1) litera (b)	80,00%	20,00%	80,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 36 - 01 - Valoarea medie a Strategiilor de Dezvoltare Locală (referitoare la contribuția publică aferentă intervențiilor specifice FEADR)	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Medie		R.10; R.37; R.38; R.39; R.40; R.42	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 36 - 01 - Valoarea medie a Strategiilor de Dezvoltare Locală (referitoare la contribuția publică aferentă intervențiilor specifice FEADR)

Cuantumul unitar nu poate fi uniform deoarece valorile SDL vor fi diferite în funcție de dimensiunea GAL.

Cuantumul unitar a fost planificat pe baza experienței în implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală în perioada 2014-2020.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 36 - 01 - Valoarea medie a Strategiilor de Dezvoltare Locală (referitoare la contribuția publică aferentă intervențiilor specifice FEADR) (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.31 (unitate: Strategii)			206,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 206,00 **Max.:** 206,00
TOTAL	O.31 (unitate: Strategii)			206,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**Suma:** 206,00 **Max.:** 206,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			87.648.934,00	86.616.131,00	93.531.941,00	66.961.270,00	165.241.724,00	500.000.000,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			74.457.769,00	73.580.403,00	79.455.384,00	56.883.599,00	140.372.845,00	424.750.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor

DR-37 - Transfer de cunoștințe

Cod de intervenție (SM)	DR-37
Denumire intervenție	Transfer de cunoștințe
Tipul de intervenție	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor
Indicator comun de realizare	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
35	Adoptare tehnologii/tehnici pentru limitarea utilizării antibioticelor/ingrasamintelor chimice	Grad scăzut	Da
40	Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor	Grad mediu	Da
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da
42	Nevoia de a crea și consolida un sistem integrat AKIS	Grad mediu	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.1 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
R.2 Numărul de consilieri care beneficiază de sprijin pentru a fi integrați în sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)
R.28 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC, legate de performanța legată de mediu sau

climă

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Obiectivul acestei intervenții constă în modernizarea sectorului agricol prin sprijinirea schimbului de cunoștințe și diseminarea rezultatului final între actorii implicați în vederea asigurării unui flux optim de cunoștințe. Prin instruirea fermierilor va fi oferit un acces mai bun și la rezultatele cercetării, inovării și digitalizării, cele mai bune practici agricole, rezultate pe care cei din urmă vor fi încurajați să le utilizeze în agricultură și în zonele rurale.

Sprijinul acordat în cadrul acestei intervenții va răspunde nevoilor de cunoaștere și informare ale fermierilor, ajutându-i să ia decizii în cunoștință de cauză în ceea ce privește managementul fermelor, gospodăriilor și comunităților acestora.

Gestionarea cu succes a unei afaceri agricole necesită bune abilități profesionale, personale și abilități antreprenoriale.

Ca măsură orizontală, transferul și schimbul de cunoștințe au sarcina de a implementa și a susține și celelalte intervenții.

Transferul și schimbul de cunoștințe sunt condiții prealabile pentru învățare, pentru creșterea gradului de conștientizare, schimbarea comportamentului și dobândirea de abilități de către fermieri, - contribuind la adaptarea cu succes la schimbări (societate, piată, mediu).

Prin prezentarea unor oferte orientate către grupurile țintă, cunoștințele și abilitățile beneficiarilor serviciilor de transfer și schimb de cunoștințe vor putea fi dezvoltate și extinse pentru a face față cu succes provocărilor din domeniul dezvoltării rurale.

Îmbunătățirea abilităților tehnice și digitale ale fermierilor contribuie la dezvoltarea abilităților profesionale, sociale și de mediu, pentru a satisface cerințele și pentru a dobândi noi perspective, în vederea diversificării oportunităților de afaceri.

În cadrul programelor de transfer și schimb de cunoștințe vor fi abordate tematici : în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor, inclusiv eco-scheme, dezvoltarea durabilă, utilizarea resurselor (sol, apă, aer), digitalizare, inovare, biodiversitate, bunăstarea animalelor, surse de energie regenerabile, creșterea eficienței și competitivității în agricultură etc. Acest lucru va ajuta la îndeplinirea obiectivelor Green Deal. In plus, avand in vedere problema majora pe care pesta porcina africana o reprezinta in Romania, prin intermediul acestei interventii vor fi organizate programe de formare si constientizare a fermierilor care detin ferme de suine cu privire la necesitatea adoptarii masurilor de preventie prin adoptarea celor mai bune practici preventive pentru intarirea biosecuritatii in ferma.

Programe finanțate

·Formare profesională de scurtă durată dovedită prin emiterea unui certificat de participare.

Aplicarea intervenției

·Intervenția prevede organizarea instruirii grupurilor țintă prin cursuri de scurtă durată

·Se va acorda sprijin pentru organizarea și furnizarea de cursuri de formare pentru fermieri, care să acopere atât nevoile reale ale fermierilor, să contribuie la obiectivul transversal privind cunoașterea și inovarea, precum și la un AKIS care funcționează bine, cât și subiecte orizontale legate de activitățile agricole, în special în contextul prevederilor legale aplicabile și al celor mai importante domenii și provocări ale politicii agricole rezultate din documentele de programare și strategice;

·Se va acorda sprijin pentru organizarea unor programe de formare profesională în cadrul cărora fermierii vor fi instruiți cu privire la bolile plantelor sau animalelor, acțiunile preventive care trebuie întreprinse pentru evitarea aparitiei unor focare de boli, precum și normele de biosecuritate care trebuie respectate la nivel de fermă.

·Se va acorda sprijin pentru organizarea și desfășurarea de cursuri de formare profesională pentru fermieri,

acoperind teme specifice (de exemplu: tehnologie, marketing, biosecuritate etc.), cu posibilitatea asigurării lanțului scurt agroalimentar;

·Se va acorda sprijin pentru instuirea fermierilor privind aplicarea unor standarde superioare de bunastare a animalelor (scroafe si viței);

·Formarea consilierilor va include în principal soluții inovatoare și bune practici care au fost deja testate și care sunt aplicabile sectoarelor de producție agricolă sau în industria agroalimentară care vor fi diseminate către fermieri;

·În funcție de nevoile identificate la nivelul fermierilor, lista tematicilor va fi actualizată pe toată perioada de implementare a PNS;

·Domeniul tematic și domeniul teritorial al instruirii vor fi propuse de către Unitatea de Coordonare a AKIS și aprobate de către Unitatea de Sprijin a AKIS;

·Beneficiarii finali nu suportă costurile legate de participarea la instruire.

Natura intervenției

·Se va avea în vedere ca programele de transfer de cunoștințe să acorde atenție celor mai recente rezultate ale cercetării care pot fi puse în practică și să conțină activități demonstrative în cadrul fermelor în scopul prezentării inovației.

·Având în vedere diversitatea activităților agricole, trebuie luate în considerare și nevoile regionale / locale și specificități (de exemplu, zone montane, diferențe în grupurile țintă etc.).

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii, în vederea punerii în aplicare a intervenției, după cum urmează:

· Principiul nivelului calitativ al proiectului;

· Principiul parteneriatului cu asociații reprezentative la nivel național și instituții de învățământ și/sau instituții de cercetare dezvoltare și/sau ferme, în cadrul lansării apelurilor de propuneri de proiecte;

Procesul de selecție a beneficiarilor se realizează de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte.

Agricultura și infrastructura specifică necesită intensificarea eforturilor în vederea dezvoltării sistemelor de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS) capabile să realizeze o conexiune între fermieri și diferite tipuri de instituții și organizații de profil, astfel încât cunoștințele, informaţiile, ideile şi soluţiile propuse de acestea să poată fi puse în practică la nivelul fermelor.

În situația în care la nivelul altor intervenții din cadrul PNS se identifică și alte nevoi de formare profesională, grupul țintă va putea beneficia de sprijin în cadrul acestei intervenții.

Contribuția la obiectivul transversal:

Nivelul de conştientizare, cunoştinţe şi abilităţi a fermierilor cu privire la metodele moderne şi inovative de procesare şi marketing al produselor agricole, inclusiv în contextul lanţurilor scurte de aprovizionare, este insuficient pentru a putea răspunde cererii pieţei şi a îndeplini standardele la nivel european. În plus, aceştia nu deţin suficiente cunoştinţe cu privire la practicile de mediu care aduc beneficii biodiversităţii, solului şi apei şi nu deţin informaţii privind practicile agricole care contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc şi la reducerea emisiilor de GES. În special, adaptarea la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc necesită un nivel ridicat de instruire tehnică, economică și de management al fermei, pentru a îndeplini pe de-o parte cu succes standardele UE și de a face față pe de altă parte fenomenelor climatice.

Evoluţia şi specializarea agriculturii necesită un sprijin adecvat pentru formarea profesională tehnică şi economică, precum şi o capacitate mai mare de acces la cunoştinţe şi informaţii, inclusiv sub forma diseminării de informații.

Schimbul de cunoştinţe şi informatii va fi adaptat la nevoile fermierilor. Prin urmare, acesta va contribui la crearea și implementarea unui management eficient al exploataţiilor conduse de tinerii fermieri, fermierii mici si cei de familie, precum şi adoptarea de către aceștia a unorpractici prietenoase cu mediul.

Cunoştinţele şi informaţiile dobândite vor permite fermierilor, să-şi sporească gradul de competitivitate, să utilizeze tehnologii și procese inovative, să utilizeze mai eficient resursele, să îmbunătăţească performanţele de mediu și să dobândească cunoştinţe pentru un management performant la nivelul exploataţiilor agricole.

Valoarea proiectului va fi stabilită proporțional cu dimensiunea grupului țintă.

Granturile vor fi acordate prin apeluri de propuneri de proiecte. Bugetul granturilor va avea în vedere ca cel puțin 30% din acesta să fie alocat pentru transfer de cunoștințe în materie de mediu, climă și eficiență a utilizării resurselor , inclusiv eco-schemele.

Costul instruirii va fi stabilit pe baza costului unitar standard (CUS).

Metodologia de evaluare, analiză și calcul, precum și orice altă informație care să ofere o imagine cât mai clară și completă asupra valorii costului unitar standard pentru servicii de formare profesională, precum și asupra componentelor incluse in costul unitar standard pentru o oră de formare profesională, precum și algoritmul de calcul si valoarea efectiv calculată a costului unitar standard pentru o oră de formare profesională au fost furnizate de către prestatorul procedurii *Achiziția unui serviciu de studiu de piață pentru elaborarea unei metodologii în vederea determinării costului unitar standard și calculul acestuia privind acțiunile de formare profesională și, respectiv, informare, în vederea utilizării acestora în cadrul Planului Național Strategic 2023-2027*.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

<u>Beneficiari eligibili</u>

Beneficiarii/solicitanții sunt entități/consorții, publice sau private care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Beneficiarii finali ai sprijinului sunt:

• fermieri, inclusiv cooperative și grupuri de producători, prioritizarea acestora fiind următoarea: - Cel puțin 50% din beneficiarii finali vor fi reprezentați de tinerii fermieri și fermierii care dețin ferme mici.

• consilierii agricoli asa cum sunt definiți în capitolul 2.1 din cadrul PNS.

<u>Condiții de eligibilitate</u>

· Solicitantul este entitate/consorțiu, public sau privat, constituită în conformitate cu legislaţia în vigoare din România;

· Solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de formare profesională;

· Solicitantul dispune de personal cu expertiză necesară;

· Solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;

· Solicitantul şi-a îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

Non IACS

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☐ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

In cazul intervenției Transfer de cunostinte si formare, **se aplică costurile standard în baza** prevederilor art. 83, pct. (2) alin. (a) lit.(i) - date statistice, alte informații obiective sau avize ale experților, din R 2115/2021.

Acestea au fost întocmite de către un organism cu expertiza in domeniu în baza unei metodologii de calcul descrisă în cadrul **Studiului pentru elaborarea unei metodologii în vederea determinării costului unitar standard și calculul acestuia privind acțiunile de formare profesională și, respectiv, informare.**

Costul instruirii este calculat pe baza CUS/persoană/zi de instruire.

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Prin procedura de achiziție publică derulată în cadrul măsurii de Asistență tehnică din PNDR 2014-2020, a fost elaborată Metodologia privind determinarea costului unitar standard, care va fi utilizat în cadrul intervenției DR 37 - Transfer de cunoștințe. Astfel, au fost determinate trei tipuri de costuri unitare standard pentru transfer de cunoștințe aplicate in perioada 2023-2024, respectiv:

-Cost Unitar Standard A- față în față cu cazare, în valoare de 94 €/zi/beneficiar;

-Cost Unitar Standard B- față în față fără cazare, în valoare de 67 €/zi/beneficiar;

-Cost Unitar Standard C- online, în valoare de 21 €/zi/beneficiar.

Conform Metodologiei privind determinarea costului unitar standard, care va fi utilizat în cadrul intervenției DR 37 - Transfer de cunoștințe, respectiv Planului de actualizare a costului unitar standard privind acțiunile de formare profesională aferent Metodologiei, costurile unitare pot fi actualizate periodic, pe baza ratei inflației. Astfel, au fost actualizare cele trei tipuri de costuri unitare standard pentru transfer de cunoștințe, care vor fi utilizate începând cu anul 2025:

-Cost Unitar Standard A- față în față cu cazare, în valoare de 118 €/zi/beneficiar;

-Cost Unitar Standard B- față în față fără cazare, în valoare de 84 €/zi/beneficiar;

-Cost Unitar Standard C- online, în valoare de 26 €/zi/beneficiar.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și poate acoperi **maximum 100%** din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☑ Da ☐ Nu ☐ Mixt

Explicarea activităților de sprijin care nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE

Intervenția vizează de asemenea acordarea de sprijin financiar în domeniul instruirii consilierilor în baza unei scheme de ajutor de stat exceptată de la cerința de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 702/2014 al Comisiei, în conformitate cu prevederile RECA.

Tipul instrumentului de ajutor de stat care urmează să fie utilizat în scopuri de autorizare:

☐ Anunț ☐ RGECA ☑ RECA ☐ regula „de minimis”

Numărul cazului ajutorului de stat

Nu se aplică

Informații suplimentare:

☐ Statul membru nu a ales încă instrumentul (instrumentele) și a indicat alternativele. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării instrumentului ales. ☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, dar autorizarea nu a fost încă obținută. Niciun sprijin nu va fi plătit beneficiarilor înainte de data intrării în vigoare a autorizării.
☐ Statul membru a ales instrumentul, astfel cum a fost indicat, autorizarea a fost obținută, iar numărul ajutorului de stat a fost indicat pentru notificare, RGECA sau RECA

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenție în conformitate cu alineatul 2 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (Green Box). Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	**Articolul**	**Rata aplicabilă**	**Rată min.**	**Rată max.**
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 37 - 01 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare cu cazare	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.28	Nu
DR 37 - 02 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare fara cazare	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.28	Nu
DR 37 - 03 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare on line	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.28	Nu
DR 37 - 04 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare cu cazare	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.28	Nu
DR 37 - 05 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare fara cazare	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.28	Nu
DR 37 - 06 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare on line	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Uniform		R.1; R.2; R.28	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 37 - 01 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare cu cazare

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 94 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 118 euro per beneficiar/zi

DR 37 - 02 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare fara cazare

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 67 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 84 euro per beneficiar/zi

DR 37 - 03 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare on line

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 21 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 26 euro per beneficiar/zi

DR 37 - 04 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare cu cazare

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 94 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 118 euro per beneficiar/zi

DR 37 - 05 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare fara cazare

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 67 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 84 euro per beneficiar/zi

DR 37 - 06 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare on line

Costul instruirii este stabilit pe baza costului unitar standard. Costurile instruirii sunt calculate pe baza CUS/persoană/zi de instruire
In planificarea anuala 2023-2024, s-a luat în considerare un cost unitar de 21 euro per beneficiar/zi
Începând cu anul 2025, se va lua în considerare un cost unitar de 26 euro per beneficiar/zi

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 37 - 01 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare cu cazare (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		470,00	590,00	590,00	590,00	590,00	590,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.221,00	1.438,00	638,00	480,00	826,00	412,00	**Suma:** 5.015,00 **Max.:** 1.438,00
DR 37 - 02 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare fara cazare (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		335,00	420,00	420,00	420,00	420,00	420,00	

	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.712,00	1.736,00	868,00	675,00	1.162,00	578,00	**Suma:** 6.731,00 **Max.:** 1.736,00
DR 37 - 03 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare on line (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		105,00	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.213,00	1.245,00	623,00	485,00	834,00	416,00	**Suma:** 4.816,00 **Max.:** 1.245,00
DR 37 - 04 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare cu cazare (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		282,00	354,00	354,00	354,00	354,00	354,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.035,00	2.059,00	1.030,00	801,00	1.376,00	686,00	**Suma:** 7.987,00 **Max.:** 2.059,00
DR 37 - 05 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare fara cazare (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		201,00	252,00	252,00	252,00	252,00	252,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.855,00	2.893,00	1.446,00	1.124,00	1.934,00	965,00	**Suma:** 11.217,00 **Max.:** 2.893,00

DR 37 - 06 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare on line (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		63,00	78,00	78,00	78,00	78,00	78,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.023,00	2.077,00	1.039,00	824,00	967,00	1.385,00	**Suma:** 8.315,00 **Max.:** 2.077,00
TOTAL	O.33 (unitate: Beneficiari)		11.059,00	11.448,00	5.644,00	4.389,00	7.099,00	4.442,00	**Suma:** 44.081,00 **Max.:** 11.448,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		2.549.929,00	3.359.588,00	1.631.962,00	1.260.900,00	2.133.800,00	1.134.279,00	12.070.458,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		2.152.738,00	2.836.595,09	1.377.759,00	1.064.495,00	1.801.428,00	957.598,00	10.190.613,09
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

DR-38 - Consiliere în afaceri agricole

Cod de intervenție (SM)	DR-38
Denumire intervenție	Consiliere în afaceri agricole
Tipul de intervenție	KNOW(78) - Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor
Indicator comun de realizare	O.33. Numărul de acțiuni sau unități de formare, consiliere și sensibilizare care beneficiază de sprijin
Contribuirea la cerința de delimitare pentru/privind	Reînnoirea generațiilor: Nu Mediu: Nu Sistemul de rabat ES: LEADER: Nu

1 Sfera de aplicare teritorială și, după caz, dimensiunea regională

Sferă de aplicare teritorială: **Național**

Cod	Descriere
RO	România

Descrierea domeniului de aplicare teritorial

Intervenția se aplică pe întreg teritoriul țării.

2 Obiective specifice aferente, obiective transversale și obiective sectoriale relevante

Cod + descriere OBIECTIVE SPECIFICE PAC Obiectivele specifice PAC recomandate pentru acest tip de intervenție sunt afișate cu caractere aldine
SO2 Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare
SO5 Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
XCO Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri

3 Nevoia (nevoile) abordată (abordate) prin intervenție

Cod	Descriere	Prioritizare la nivelul planului strategic PAC	Abordat în CSP
05	Creșterea investițiilor în agricultura de precizie și digitalizare	Grad mediu	Da
41	Îmbunătățirea colaborării între actorii din mediul rural	Grad scăzut	Da
42	Nevoia de a crea și consolida un sistem integrat AKIS	Grad mediu	Da
43	Nevoia de consolidare a serviciilor de consiliere agricolă în cadrul AKIS	Grad mediu	Da
44	Promovarea proiectelor de inovare interactivă	Grad mediu	Da

4 Indicator(i) de rezultat

Cod + descriere INDICATORI DE REZULTAT Indicatorii de rezultat recomandați pentru obiectivele specifice PAC selectate ale acestei intervenții sunt afișați cu caractere aldine
R.1 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC pentru a spori performanța durabilă economică, socială, de mediu, climatică și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
R.2 Numărul de consilieri care beneficiază de sprijin pentru a fi integrați în sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS)
R.28 Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care participă la grupurile operaționale ale parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC, legate de performanța legată de mediu sau climă

5 Proiect, cerințe și condiții de eligibilitate specifice intervenției

Descrieți care sunt obiectivele specifice și conținutul intervenției, inclusiv ținta specifică, principiile de selecție, legăturile cu legislația relevantă, complementaritatea cu alte intervenții/seturi de operațiuni, atât în cadrul pilonilor, cât și în alte informații relevante.

Îmbunătățirea serviciilor de consiliere prin consolidarea conexiunilor în cadrul AKIS și prin partajarea/diseminarea pe scară largă a cunoștințelor și a aplicațiilor inovatoare va permite crearea unui "rezervor de cunoștințe" interactiv și accesibil la nivel național, în scopul dezvoltării unei agriculturi sigure și sustenabile.

Consilierii agricoli sunt parte integrantă în cadrul AKIS și furnizează informații tehnologice și științifice la zi, obținute prin cercetare, inovare și alte expertize. Activitatea de consiliere ar putea fi de asemenea, integrată în serviciile cercetătorilor, ale organizațiilor de fermieri și ale altor părți interesate relevante, care formează sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS). Prin interconectarea componentelor descrise anterior, se va asigura funcționarea unui sistem AKIS capabil să sprijine schimbul de cunoștințe și expertiză în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, în scopul dezvoltării cunoașterii și generării de soluții inovatoare.

Consilierea în afaceri agricole urmărește furnizarea de servicii de consiliere de înaltă calitate, independentă și orientată către grupul țintă, în scopul îmbunătățirii managementului durabil, al performanței economice și de mediu a exploatației.

În general va fi urmărită consilierea pe teme specifice (de exemplu, eficiența energetică și a resurselor, energie regenerabilă, schimbările climatice, protecția mediului și a naturii, bioeconomia, biosecuritate în fermele mici și mijlocii de porci, securitatea și sănătatea în muncă a fermierilor, diversificarea activităților, inovare socială pentru fermieri, digitalizare etc).

Activități finanțate:

Intervenția oferă servicii de consiliere individuală în funcție de complexitatea tematicilor, respectiv de 3 ore sau de 4 ore consiliere.

Prin intermediul platformei on-line, se vor realiza următoarele activități:

1.lansarea unui apel pentru selecția consilierilor;

2.derularea etapei de selecție (consilieri publici/privați imparțiali ce vor fi integrați în AKIS, cu calificare adecvată, selectați pe criterii nediscriminatorii, evitând posibile conflicte de interese).

Platforma on line va conține o listă a consilierilor selectați. În cadrul platformei online consilierii selectați vor desfășura activitățile de consiliere identificate în acord cu prevederile art.15 din Reg. În funcție de nevoia specifică, fermierii vor selecta consilierul din registrul consilierilor din platforma AKIS. La momentul depunerii aplicației, consilierii se angajează să furnizeze un serviciu de înaltă calitate, să refuze evenimentele de consiliere care implică un conflict de interese și să păstreze confidențialitatea datelor/informațiilor la care a avut acces.

MADR, prin ***Unitatea de Coordonare AKIS*** va organiza consultări cu toți actorii reprezentativi, respectiv cu Unitatea de Sprijin, iar în cadrul acestora vor fi aprobate tematicile de interes.

Serviciile de consiliere agricolă trebuie adaptate diferitelor tipuri de producții și ferme și pot acoperi unele din domeniile indicate la art. 15, alin 2 și alin 4 din Regulamentul (UE) 2021/2115, precum și alte nevoi identificate la nivelul fermierilor în urma vizitelor la nivelul fermelor.

În principal se va acorda consiliere următoarelor domenii:

- Cerințele, condițiile și angajamentele în materie de gestionare aplicabile fermierilor inclusiv cerințele și standardele din cadrul condiționalității;

- Practicile agricole care împiedică dezvoltarea rezistenței la antimicrobiene;

- Prevenirea si gestionarea riscurilor;

- Sprijinul pentru inovare, în special pentru elaborarea și implementarea proiectelor grupurilor operaționale din cadrul PEI, menționate la articolul 127 alineatul (3);

- Tehnologiile digitale în sectorul agricol și în zonele rurale, după cum se menționează la articolul 114 litera (b)

-Condițiile de încadrare în muncă, obligațiile angajatorilor, securitatea și sănătatea în muncă și sprijinul social în comunitățile agricole.

Contribuția la obiectivul transversal:

Nevoia de adaptare a fermierilor la noile provocări concurențiale și de mediu post PAC 2020 face necesară furnizarea și asigurarea accesului la servicii de consiliere axate pe activităţi de conştientizare şi promovare de bune practici în agricultură, în special în ceea ce priveşte practicile agricole prietenoase cu mediul, inclusiv în zonele cu înaltă valoare naturală, utilizarea sustenabilă a pesticidelor şi îngrăşămintelor în vederea dobândirii de cunoştinţe privind practicile agricole sustenabile în acord cu noile abordări strategice la nivel european.

Serviciile de consiliere agricolă sunt insuficiente și nu răspund cerințelor societății în privința serviciilor de mediu pe care le furnizează agricultura. Aceasta afectează în special fermele mici și mijlocii. Acești fermieri au nevoie de acces la servicii de consiliere de calitate și adaptate cerințelor cu privire la managementul durabil al resurselor naturale, adaptarea la standarde și adaptarea la efectele schimbărilor climatice. Exploatațiile agricole necesită servicii de consiliere care să le sprijine în îmbunătățirea performanțelor de mediu care să asigure un management sustenabil al solului și apei și care să contribuie la o mai bună adaptare la efectele schimbărilor climatice în zonele cu risc și la reducerea emisiilor de GES și amoniac.

De asemenea, este necesară furnizarea de servicii de consiliere care să conducă la diversificarea activităţilor din zonele rurale.

În plus, pentru a răspunde standardelor europene, abordarea trebuie să se concentreze asupra modului în care digitalizarea susține eficiența și performanța la nivel de fermă. Este necesară consilierea strategică privind digitalizarea și infrastructura electronică, aceasta fiind legată de schimbul de cunoștințe, de comunicare, de diseminare și de exploatare. De asemenea, se impune necesitatea imparţialităţii consilierilor, aceştia oferind soluţii inovative acolo unde este cazul. Serviciile de consiliere sunt elemente transversale pentru îndreptarea către o agricultură bazată pe cunoaștere și specializare a fermierilor.

Intervenția acoperă activități de consiliere adaptate nevoilor individuale ale fermierilor și de punere în aplicare a acestora, precum și a Acordului verde european în domeniul activității agricole și al utilizării resurselor fermei, inclusiv elemente de biosecuritate, cu accent asupra masurilor de prevenire a pestei porcine africane in fermele de suine. Intervenția va asigura fluxul de cunoștințe și informații despre dezvoltarea fermelor prin consiliere agricolă individuală.

Definiți beneficiarii eligibili și criteriile de eligibilitate specifice, acolo unde este relevant, legate de beneficiar și de zonă

Beneficiarii direcți (solicitanții) ai intervenției sunt consilierii care în urma unei proceduri de selecție realizată în sistemul AKIS, vor fi selectați și integrați în AKIS. Aceștia pot fi:

- persoane fizice autorizate;
- reprezentanți ai unor entităţi publice și/sau private înființate conform legislației în vigoare cu modificările și completările ulterioare.

<u>Condiții de eligibilitate</u>

Imparțialitatea consilierilor: Consilierii nu pot desfășura activități ce vizează producerea, comerțul sau distribuția de resurse materiale, instrumente și echipamente IT pentru agricultură și silvicultură, precum și vânzarea de asigurări pentru agricultură.

Eligibilitate:

· Solicitantul este persoana fizică, cu competențe în anumite domenii de activitateconform cerințelor din fișa intervenției sau nevoilor identificare la nivelul fermierilor (domeniul agricol, economic, tehnologic, IT etc);

· Entitatea pe care consilierul o reprezintă nu este în stare de faliment ori lichidare;

· Entitatea pe care consilierul o reprezintă şi-a îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat.

Beneficiarii finali ai intervenției sunt fermierii.

Se va avea în vedere următoarea prioritizare a beneficiarilor finali:

cel puțin 50% din bugetul alocat intervenției va fi utilizat în consilierea tinerilor fermieri și fermierilor care dețin ferme mici și mijlocii.

Definiți tipul de sprijin eligibil (în afara cadrului IACS) sau angajamentele (IACS) și alte obligații

NON IACS

6 Identificarea elementelor de referință relevante

(GAEC relevant, cerințe stabilite de dreptul aplicabil la nivel național și la nivelul Uniunii), după caz, descrierea obligațiilor relevante specifice în temeiul SMR și explicarea modului în care angajamentul depășește cerințele obligatorii [precum cele menționate la articolul 28 alineatul (5), la articolul 70 alineatul (3) și la articolul 72 alineatul (5)]

Nu se aplică

7 Forma și rata sprijinului/cuantumuri/metode de calcul

Formă de sprijin

☑ **Grant**

☐ **Instrument financiar**

Tipul de plată

☐ rambursarea costurilor eligibile suportate efectiv de beneficiar

☑ costuri unitare

☐ sume forfetare

☐ finanțare forfetară

Baza de stabilire

În această intervenție **se vor aplica costuri standard în baza articolului 83, punctul 2 litera a, (i) - R 2115/2021.**

Gama de sprijin la nivelul beneficiarului

Intensitatea sprijinului public nerambursabil va fi raportată la costurile eligibile per proiect și poate acoperi **maximum 100%** din costurile eligibile.

Explicații suplimentare

8 Informații privind evaluarea ajutoarelor de stat

Intervenția nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 42 din TFUE și face obiectul evaluării ajutoarelor de stat:

☐ Da ☑ Nu ☐ Mixt

9 Întrebări/informații suplimentare specifice tipului intervenției

Nu se aplică

10 Conformitatea cu OMC

Cutie verde

Paragraful 2 din anexa 2 la OMC

Explicații privind modul în care intervenția respectă dispozițiile relevante prevăzute în anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura, astfel cum se specifică la articolul 10 din prezentul regulament și în anexa II la prezentul regulament (cutia verde)

Intervenție în conformitate cu alineatul. 11 din anexa 2 la Acordul OMC privind agricultura (Green Box). Sprijinul acordat în cadrul intervenției nu are efecte de denaturare a comerțului.

11 Rata (ratele) contribuției aplicabilă (aplicabile) acestei intervenții

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(a) - Regiuni mai puțin dezvoltate	85,00%	20,00%	85,00%

Regiune	Articolul	Rata aplicabilă	Rată min.	Rată max.
RO - România	91(2)(d) - Alte regiuni	43,00%	20,00%	43,00%

12 Cuantumuri unitare planificate – Definiție

Cuantum unitar planificat	Tipul de sprijin	Rata (ratele) contribuției	Tip cuantumului unitar planificat	Regiune (regiuni)	Indicator (indicatori) de rezultat	Este cuantumul unitar bazat pe cheltuielile reportate?
DR 38 - 01 - Serviciu de 3 ore de consiliere individuală	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.1; R.2; R.28	Nu
DR 38 - 02 - Serviciu de 4 ore de consiliere individuală	Grant	91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Medie		R.1; R.2; R.28	Nu

Explicație și justificare referitoare la valoarea cuantumului unitar

DR 38 - 01 - Serviciu de 3 ore de consiliere individuală

S-au luat în considerare costurile practicate în piață pentru activități de consiliere.
Din analiza costurilor practicate în piață a rezultat un cost pentru servicii generale de consiliere de 30 euro/ora consiliere individuală, pentru 3 ore.

DR 38 - 02 - Serviciu de 4 ore de consiliere individuală

S-au luat în considerare costurile practicate în piață pentru activități de consiliere.
Din analiza costurilor practicate în piață a rezultat un cost pentru servicii generale de consiliere de 30 euro/ora consiliere individuală, pentru 4 ore.

13 Cuantumurile unitare planificate – Tabel financiar cu realizări

Cuantum unitar planificat	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
DR 38 - 01 - Serviciu de 3 ore de consiliere individuală (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.000,00	12.000,00	12.000,00	12.000,00	7.250,00	1.000,00	**Suma:** 45.250,00 **Max.:** 12.000,00
DR 38 - 02 - Serviciu de 4 ore de consiliere individuală (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

	O.33 (unitate: Beneficiari)		700,00	6.000,00	12.000,00	12.000,00	2.000,00	700,00	**Suma:** 33.400,00 **Max.:** 12.000,00
TOTAL	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.700,00	18.000,00	24.000,00	24.000,00	9.250,00	1.700,00	**Suma:** 78.650,00 **Max.:** 24.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		174.000,00	1.800.000,00	2.520.000,00	2.520.000,00	892.500,00	174.000,00	8.080.500,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		147.900,00	1.530.000,00	2.142.000,00	2.142.000,00	758.625,00	147.900,00	6.868.425,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

6 Planul financiar

6.1 Tabel sinoptic

	Exercițiu financiar	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
	Plăți directe (CY N=FY N+1) în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	
1	Alocări inițiale de plăți directe (anexa V inițială)	Nu se aplică	1.946.921.018,00	1.974.479.078,00	2.002.037.137,00	2.029.595.196,00	2.029.595.196,00	9.982.627.625,00
2	Bumbac (anexa VIII)	Nu se aplică						
3	Alocări inițiale de plăți directe, cu excepția bumbacului (anexa IX inițială)	Nu se aplică	1.946.921.018,00	1.974.479.078,00	2.002.037.137,00	2.029.595.196,00	2.029.595.196,00	9.982.627.625,00
4	Sprijinul cuplat pentru venit (articolul 96)	Nu se aplică	284.557.633,00	288.691.397,00	292.825.060,00	296.958.764,00	304.439.232,00	1.467.472.086,00
5	Transfer către cuantumul total FEADR (flexibilitate + reducere) Cuantum rezultat	Nu se aplică	49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	Nu se aplică	199.478.828,00
6	Total flexibilitate – articolul 103 alineatul (1) litera (a) – cuantum	Nu se aplică	49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	Nu se aplică	199.478.828,00
7	Dacă este de peste 25 %: din care pentru obiectivele legate de mediu și climă [articolul 103 alineatul (2) litera (a)] – cuantum	Nu se aplică					Nu se aplică	
8	Dacă este de peste 25 %: din care pentru instalarea tinerilor fermieri [articolul 103 alineatul (2) litera (b)] – cuantum	Nu se aplică					Nu se aplică	
9	Total flexibilitate %	Nu se aplică	2,56	2,53	2,49	2,46	Nu se aplică	2,51
10	Transferul către FEADR al produsului estimat de reducere, dacă este cazul [articolul 17 alineatul (5)]	Nu se aplică					Nu se aplică	
11	Transfer către tipuri de intervenții în alte sectoare [articolul 88 alineatul (6)] – cuantumul	Nu se aplică						
12	Transfer către tipuri de intervenții în alte sectoare [articolul 88 alineatul (6)] – procentajul	Nu se aplică						
13	Transferat de la FEADR: cuantum [articolul 103 alineatul (1) litera (b)]	Nu se aplică					Nu se aplică	
16	Alocarea ajustată a plăților directe (anexa V)	Nu se aplică	1.897.051.311,00	1.924.609.371,00	1.952.167.430,00	1.979.725.489,00	2.029.595.196,00	9.783.148.797,00
17	Alocări ajustate pentru plăți directe, cu excepția bumbacului înainte de transferul de reducere (anexa IX)	Nu se aplică	1.897.051.311,00	1.924.609.371,00	1.952.167.430,00	1.979.725.489,00	2.029.595.196,00	9.783.148.797,00

	FEGA sectorial în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total
18	Vin (anexa VII)	1.999.751,00	8.343.999,00	10.644.000,00	45.844.000,00	45.844.000,00	Nu se aplică	112.675.750,00
19	Apicultură (anexa X)	6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00	Nu se aplică	30.408.150,00
22	Tipuri de intervenții în alte sectoare [articolul 42 litera (f)] din plățile directe	Nu se aplică						
	FEADR în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
23	Alocare inițială FEADR a statului membru (anexa XI)	967.049.892,00	967.049.892,00	967.049.892,00	967.049.892,00	967.049.892,00	Nu se aplică	4.835.249.460,00
24	Transfer de flexibilitate către plățile directe [articolul 103 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2) litera (b)] – cuantum						Nu se aplică	
25	Procentaj						Nu se aplică	
26	Transferat de la plățile directe (estimare flexibilitate + reducere), articolele 17 + 103		49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	49.869.707,00	Nu se aplică	199.478.828,00
27	Alocat către InvestEU (articolul 81)						Nu se aplică	
28	Alocat programului LIFE (articolul 99) – cuantum						Nu se aplică	
28a	Alocat programului Erasmus (articolul 99) – cuantum						Nu se aplică	
28b	Sumele reportate pentru pensionarea anticipată [articolul 155 alineatul (2) litera (a)] [articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005] – cuantum						Nu se aplică	
30	Alocări FEADR ajustate ale statului membru (anexa XI)	967.049.892,00	1.016.919.599,00	1.016.919.599,00	1.016.919.599,00	1.016.919.599,00	Nu se aplică	5.034.728.288,00
	Exercițiu financiar, cerințele privind cheltuielile minime în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
31	Rezervat pentru LEADER [articolul 92 alineatul (1)] – minimum 5 % în cursul perioadei procentaj rezultat	5,00	5,00	10,67	10,67	10,67	Nu se aplică	8,44
32	Rezervat pentru LEADER – cuantum	48.352.495,00	50.845.980,00	108.517.175,00	108.517.175,00	108.517.175,00	Nu se aplică	424.750.000,00
33	Rezervat pentru obiectivele legate de mediu și climă în cadrul FEADR (articolul 93) (min. 35 %) – Regiunile ultraperiferice excluse procentaj rezultat	35,00	41,00	47,00	43,00	40,28	Nu se aplică	41,32
34	Rezervat pentru obiective în materie de mediu și climă din cadrul FEADR – cuantum	338.467.462,22	416.937.035,59	477.952.211,52	437.275.427,56	409.634.179,11	Nu se aplică	2.080.266.316,00
35	– Din care pentru articolul 70	235.647.715,08	290.279.777,95	332.759.745,45	304.439.767,12	285.195.385,40	Nu se aplică	1.448.322.391,00
36	– Din care pentru articolul 71 (50 %)	45.873.378,84	56.508.564,98	64.778.111,07	59.265.080,34	55.518.789,77	Nu se aplică	281.943.925,00
37	– Din care pentru articolul 72						Nu se aplică	
38	– Din care pentru articolul 73 legat de obiectivele specifice de la articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f) și, în ceea ce privește bunăstarea animalelor, de la articolul 6 alineatul (1) litera (i)	1.627.039,10	2.004.248,36	2.297.553,00	2.102.016,57	1.969.142,97	Nu se aplică	10.000.000,00
38a	– Din care pentru articolul 74 legat de obiectivele specifice de la articolul 6 alineatul (1) literele (d), (e) și (f)	55.319.329,20	68.144.444,30	78.116.802,00	71.468.563,53	66.950.860,97	Nu se aplică	340.000.000,00
39	Diferența în comparație cu cuantumul minim	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	318.111.415,20
39a	Urmează să fie rezervat pentru tinerii fermieri (anexa XII) – (articolul 95) (dacă numai plăți directe: cuantumurile anuale care trebuie respectate)	Nu se aplică	58.407.631,00	59.234.372,00	60.061.114,00	60.887.856,00	60.887.856,00	299.478.829,00
39b	Rezervat pentru tinerii fermieri		140.104.871,00	67.684.945,00	55.848.290,00	31.983.718,00	14.000.000,00	309.621.824,00
40	Rezervat pentru tinerii fermieri – necesar pentru a îndeplini cerințele		129.961.876,00	67.684.945,00	55.848.290,00	31.983.718,00	14.000.000,00	299.478.829,00

	minime							
41	– prin sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri (în cadrul plăților directe)	Nu se aplică	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
42	„din care necesar pentru a îndeplini cerințele minime” – baza pentru plafonul invers	Nu se aplică	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
43	– prin investiții pentru tinerii fermieri (ponderate la 50 %) (în cadrul dezvoltării rurale)						Nu se aplică	
44	„din care necesar pentru a îndeplini cerințele minime” – baza pentru plafonul invers						Nu se aplică	
45	instalarea tinerilor fermieri (în cadrul dezvoltării rurale)		127.224.871,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00	Nu se aplică	242.421.824,00
46	„din care necesar pentru a îndeplini cerințele minime” – baza pentru plafonul invers		117.081.876,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00	Nu se aplică	232.278.829,00
47	Cuantum minim care urmează să fie rezervat pentru programele voluntare pentru climă și mediu (articolul 97)	Nu se aplică	474.262.827,75	481.152.342,75	488.041.857,50	494.931.372,25	507.398.799,00	2.445.787.199,25
48	Mecanism de corecție (acolo unde este relevant – opțional pentru statele membre)	Nu se aplică						
49	Cuantumuri anuale rezervate pentru eco-scheme în cadrul plăților directe	Nu se aplică	474.433.869,47	481.160.042,34	488.060.706,16	494.952.361,14	508.765.846,32	2.447.372.825,43
50	Din care cuantumuri compensatorii pentru subexecuție în anul (anii) precedent (precedenți)	Nu se aplică	Nu se aplică					
51	Cuantum total pentru eco-scheme, inclusiv reducerea	Nu se aplică	474.433.869,47	481.160.042,34	488.060.706,16	494.952.361,14	508.765.846,32	2.447.372.825,43
52	Cuantumurile compensatorii din cadrul dezvoltării rurale pentru subexecuția eco-schemelor [articolul 97 alineatul (6) litera (b), articolul 97 alineatul (7) litera (b) și articolul 97 alineatul (9) litera (b)]	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	
52a	Din care, pentru articolul 70, cuantumuri compensatorii pentru subexecuția eco-schemelor [articolul 97 alineatul (6) litera (b), articolul 97 alineatul (7) litera (b) și articolul 97 alineatul (9) litera (b)]	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	Nu se aplică	
53	Cuantum rezervat pentru plata redistributivă (articolul 29) – minimum 10 % anual aplicat la rândul 17, cu excepția cazului în care de aplică derogări	Nu se aplică	189.710.218,53	192.746.481,66	195.220.473,84	197.994.343,86	203.017.297,68	978.688.815,57

6.2 Informații financiare detaliate și defalcare per intervenție și planificarea realizărilor

6.2.1 Plăți directe

	Exercițiu financiar	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total 2024-2028**
	Anul calendaristic N = exercițiul financiar N-1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
	Alocarea ajustată a plăților directe (anexa V)	1.897.051.311,00	1.924.609.371,00	1.952.167.430,00	1.979.725.489,00	2.029.595.196,00	9.783.148.797,00
	Bumbac (anexa VIII)						
	Alocări ajustate pentru plăți directe, cu excepția bumbacului înainte de transferul de reducere (anexa IX)	1.897.051.311,00	1.924.609.371,00	1.952.167.430,00	1.979.725.489,00	2.029.595.196,00	9.783.148.797,00
	Transferul către FEADR al produsului estimat de reducere, dacă este cazul [articolul 17 alineatul (5)]					Nu se aplică	
	Valoarea maximă a alocărilor financiare indicative [articolul 87 alineatul (3)]	935.469.590,00	948.851.450,00	962.621.190,00	976.100.020,00	999.372.820,00	
	Intervenții decuplate [articolul 16 alineatul (2)]						
BISS (21)	**Sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității**						
PD-01	Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității (BISS)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**

PD 01 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar pentru terenurile agricole (Uniform)	Cuantum unitar planificat	96,47	97,85	99,27	100,66	103,06	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	86,82	88,07	89,34	90,59	92,76	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	125,41	127,21	129,05	130,86	133,99	
	O.4 (unitate: Hectare)	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	935.469.590,00	948.851.450,00	962.621.190,00	976.100.020,00	999.372.820,00	4.822.415.070,00
TOTAL	O.4 (unitate: Hectare)	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	9.697.000,00	48.485.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	935.469.590,00	948.851.450,00	962.621.190,00	976.100.020,00	999.372.820,00	4.822.415.070,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CRISS (29)	**Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității**						
PD-02	Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității (CRISS)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 02 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	50,61	51,42	52,08	52,82	54,16	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	45,54	46,28	46,87	47,54	48,74	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	60,73	61,70	62,50	63,38	64,99	
	O.7 (unitate: Hectare)	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	189.710.218,53	192.746.481,66	195.220.473,84	197.994.343,86	203.017.297,68	978.688.815,57
TOTAL	O.7 (unitate: Hectare)	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	3.748.473,00	18.742.365,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	189.710.218,53	192.746.481,66	195.220.473,84	197.994.343,86	203.017.297,68	978.688.815,57
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS-YF (30)	**Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri**						
PD-03	Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 03 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	46,00	47,00	48,00	49,00	50,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	41,40	42,30	43,20	44,10	45,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	69,00	70,50	72,00	73,50	75,00	
	O.6 (unitate: Hectare)	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
TOTAL	O.6 (unitate: Hectare)	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	280.000,00	1.400.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)	12.880.000,00	13.160.000,00	13.440.000,00	13.720.000,00	14.000.000,00	67.200.000,00
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-04	Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 04 - 01 - Plata pe ha (Uniform)	Cuantum unitar planificat	56,28	56,28	56,28	56,28	56,28	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				47,84	47,84	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	73,00	73,00	73,00	73,00	73,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	5.644.241,00	5.715.089,00	5.964.000,00	5.964.000,00	5.964.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	317.657.883,48	321.645.208,92	335.653.920,00	335.653.920,00	335.653.920,00	1.646.264.852,40
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	5.644.241,00	5.715.089,00	5.964.000,00	5.964.000,00	5.964.000,00	29.251.330,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	317.827.328,97	321.765.110,34	335.653.920,00	335.653.920,00	335.653.920,00	1.646.554.199,31

	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-05	Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodăriile tradiționale)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 05-01 - Plată pe ha (Uniform)	Cuantum unitar planificat	76,00	76,00	100,00	100,00	100,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	64,60	64,60	85,00	30,00	30,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	98,80	98,80	130,00	130,00	130,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	1.200.657,00	1.233.552,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	91.249.932,00	93.749.952,00	20.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	244.999.884,00
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	1.200.657,00	1.233.552,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	3.034.209,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	91.250.000,00	93.750.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	245.000.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-06	Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 06 - 01 - Plată pe ha (Uniform)	Cuantum unitar planificat	85,50	85,50	100,00	100,00	100,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	76,95	76,95	85,00	85,00	85,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	102,60	102,60	130,00	130,00	130,00	
	O.8 (unitate: Hectare)	184.531,00	187.904,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	15.777.400,50	16.065.792,00	8.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	55.843.192,50
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)	184.531,00	187.904,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	612.435,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	15.777.400,50	16.065.792,00	8.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	55.843.192,50
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-07	Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 07 - 01 - Cuantum per UVM (Uniform)	Cuantum unitar planificat	100,18	130,84	175,34	175,34	175,34	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	49,92		127,23	127,23	127,23	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	100,18		197,47	197,47	197,47	
	O.8 (unitate: Unități vită mare)	285.000,00	100.115,00	67.000,00	67.000,00	67.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	28.551.300,00	13.099.046,60	11.747.780,00	11.747.780,00	11.747.780,00	76.893.686,60
TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)	285.000,00	100.115,00	67.000,00	67.000,00	67.000,00	586.115,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	28.551.300,00	13.099.040,00	11.747.780,00	11.747.780,00	11.747.780,00	76.893.680,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-08	Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 08 - 01 - Cuantum per UVM (Medie)	Cuantum unitar planificat	109,52	229,57	230,94	230,94	230,94	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat		192,26	193,63	193,63	193,63	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)		247,79	249,16	249,16	249,16	
	O.8 (unitate: Unități vită mare)	192.000,00	75.565,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	21.027.840,00	17.347.457,05	3.810.510,00	3.810.510,00	3.810.510,00	49.806.827,05

TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)	192.000,00	75.565,00	16.500,00	16.500,00	16.500,00	317.065,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	21.027.840,00	17.347.400,00	3.810.510,00	3.810.510,00	3.810.510,00	49.806.770,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-27	Creșterea nivelului de bunăstarea a bovinelor prin pășunat extensiv pe pajiști în condiții optime de sustenabilitate	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 27 - 01 - Cuantum per UVM (Uniform)	Cuantum unitar planificat		100,00				
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat						
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)		191.327,00				
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat		19.132.700,00				19.132.700,00
PD 27 - 02 - Cuantum per UVM zona montana 60 zile (Uniform)	Cuantum unitar planificat			72,75	72,75	72,75	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				36,37	36,37	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			3.800,00	3.800,00	3.800,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			276.450,00	276.450,00	276.450,00	829.350,00
PD 27 - 03 - Cuantum per UVM zona montana 90 zile (Uniform)	Cuantum unitar planificat			122,42	122,42	122,42	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				15,92	15,92	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			3.800,00	3.800,00	3.800,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			465.196,00	465.196,00	465.196,00	1.395.588,00
PD 27 - 04 - Cuantum per UVM zona deal (Uniform)	Cuantum unitar planificat			168,66	168,66	168,66	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				76,55	76,55	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			19.000,00	19.000,00	19.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			3.204.540,00	3.204.540,00	3.204.540,00	9.613.620,00
PD 27 - 05 - Cuantum per UVM zona campie (Uniform)	Cuantum unitar planificat			135,25	135,25	135,25	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat				73,76	73,76	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)						
	O.8 (unitate: Unități vită mare)			11.400,00	11.400,00	11.400,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			1.541.850,00	1.541.850,00	1.541.850,00	4.625.550,00
TOTAL	O.8 (unitate: Unități vită mare)		191.327,00	38.000,00	38.000,00	38.000,00	305.327,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		19.132.700,00	5.488.036,00	5.488.036,00	5.488.036,00	35.596.808,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
Eco-scheme (31)	**Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor**						
PD-28	Menținerea de zone neproductive și/sau înființarea de elemente noi de peisaj pe terenurile arabile	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 28 - 01 - Plată pe ha (Medie)	Cuantum unitar planificat			58,18	58,18	58,18	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat			49,45	20,00	20,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)			75,63	75,63	75,63	
	O.8 (unitate: Hectare)			1.776.556,00	1.895.009,00	2.132.435,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat			103.360.028,08	110.251.623,62	124.065.068,30	337.676.720,00
TOTAL	O.8 (unitate: Hectare)			1.776.556,00	1.895.009,00	2.132.435,00	5.804.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			103.360.460,16	110.252.115,14	124.065.600,32	337.678.175,62
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						

	Suma alocărilor indicative pentru intervențiile decuplate	1.612.493.678,00	1.635.917.974,00	1.659.342.370,00	1.682.766.725,00	1.725.155.964,00	8.315.676.711,00
	Sprijinul cuplat pentru venit [articolul 16 alineatul (3) litera (a)] – cuantum – plafon obligatoriu						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-09	Sprijin cuplat pentru venit-Soia	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 09 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	150,00	155,00	157,75	163,00	168,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	135,00	139,50	141,98	146,70	151,20	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	195,00	201,50	205,08	211,90	218,40	
	O.10 (unitate: Hectare)	176.000,00	167.962,00	168.019,00	168.188,00	168.751,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	26.400.000,00	26.034.110,00	26.504.997,25	27.414.644,00	28.350.168,00	134.703.919,25
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	176.000,00	167.962,00	168.019,00	168.188,00	168.751,00	848.920,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	26.400.000,00	26.034.068,00	26.504.977,00	27.414.570,00	28.350.155,00	134.703.770,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-10	Sprijin cuplat pentru venit-Lucernă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 10 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	101,00	104,00	106,00	110,00	115,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	90,90	93,60	95,40	99,00	103,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	131,30	135,20	137,80	143,00	149,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	12.300.083,00	12.665.432,00	12.908.998,00	13.396.130,00	14.005.045,00	65.275.688,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	121.783,00	608.915,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	12.300.083,00	12.665.432,00	12.908.998,00	13.396.130,00	14.005.045,00	65.275.688,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-11	Sprijin cuplat pentru venit- Leguminoase pentru industrializare - mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 11 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	215,00	230,00	233,00	237,00	241,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	193,50	207,00	209,70	213,30	261,90	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	279,50	299,00	302,90	308,10	313,30	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.300,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.354.500,00	1.208.650,00	1.224.415,00	1.245.435,00	1.266.455,00	6.299.455,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.300,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	5.255,00	27.320,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.354.500,00	1.208.650,00	1.224.415,00	1.245.435,00	1.266.455,00	6.299.455,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-12	Sprijin cuplat pentru venit-Cânepă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 12 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar	Cuantum unitar planificat	245,00	250,00	254,00	260,00	265,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	220,50	225,00	228,60	234,00	238,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	318,50	325,00	330,20	338,00	344,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	950,00	450,00	450,00	450,00	450,00	

(Uniform)	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	232.750,00	112.500,00	114.300,00	117.000,00	119.250,00	695.800,00
	O.10 (unitate: Hectare)	950,00	450,00	450,00	450,00	450,00	2.750,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	232.750,00	112.500,00	114.300,00	117.000,00	119.250,00	695.800,00
TOTAL	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-13	Sprijin cuplat pentru venit-Orez	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 13 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	605,00	611,00	612,50	619,50	621,10	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	544,50	549,90	552,25	557,55	558,99	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	786,50	794,30	796,25	805,35	807,43	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	3.630.000,00	2.187.380,00	2.192.750,00	2.217.810,00	2.223.538,00	12.451.478,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	3.580,00	20.320,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	3.630.000,00	2.187.380,00	2.192.750,00	2.217.810,00	2.223.538,00	12.451.478,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-14	Sprijin cuplat pentru venit-Sămânță de cartof	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 14 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	2.001,00	2.005,00	2.007,00	2.010,10	2.013,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.800,90	1.804,50	1.806,30	1.809,09	1.811,79	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.601,30	2.606,50	2.609,10	2.613,13	2.617,03	
	O.10 (unitate: Hectare)	650,00	880,00	880,00	880,00	880,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.300.650,00	1.764.400,00	1.766.160,00	1.768.888,00	1.771.440,00	8.371.538,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	650,00	880,00	880,00	880,00	880,00	4.170,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.300.650,00	1.764.400,00	1.766.160,00	1.768.888,00	1.771.440,00	8.371.538,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-15	Sprijin cuplat pentru venit -Hamei	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 15 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	599,91	605,16	605,61	610,49	615,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	539,92	544,64	545,05	549,44	553,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	779,88	786,71	787,29	793,64	799,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	260,00	270,00	270,00	270,00	270,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	155.976,60	163.393,20	163.514,70	164.832,30	166.050,00	813.766,80
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	260,00	270,00	270,00	270,00	270,00	1.340,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	155.977,00	163.393,00	163.515,00	164.832,00	166.050,00	813.767,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-16	Sprijin cuplat pentru venit-Sfecla de zahăr	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 16 - 01 -	Cuantum unitar planificat	900,00	907,00	909,10	915,50	918,50	

Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	810,00	816,30	818,19	823,95	826,65	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	1.170,00	1.179,10	1.181,83	1.190,15	1.194,05	
	O.10 (unitate: Hectare)	20.000,00	19.500,00	19.551,00	19.604,00	19.654,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	18.000.000,00	17.686.500,00	17.773.814,10	17.947.462,00	18.052.199,00	89.459.975,10
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	20.000,00	19.500,00	19.551,00	19.604,00	19.654,00	98.309,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	18.000.000,00	17.686.568,00	17.773.458,00	17.947.766,00	18.052.285,00	89.460.077,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-17	Sprijin cuplat pentru venit- Legume cultivate în câmp destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 17 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	1.600,00	1.607,00	1.609,00	1.612,00	1.614,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.440,00	1.446,30	1.448,10	1.450,80	1.452,60	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.080,00	2.089,00	2.091,00	2.095,00	2.098,20	
	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.751,00	2.760,00	2.773,00	2.775,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	3.200.000,00	4.420.857,00	4.440.840,00	4.470.076,00	4.478.850,00	21.010.623,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.751,00	2.760,00	2.773,00	2.775,00	13.059,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	3.200.000,00	4.420.823,00	4.440.828,00	4.469.911,00	4.478.994,00	21.010.556,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-18	Sprijin cuplat pentru venit-Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 18 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	2.100,00	2.108,00	2.109,00	2.111,00	2.115,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	1.890,00	1.897,20	1.898,10	1.899,90	1.903,50	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	2.730,00	2.740,40	2.741,70	2.744,30	2.749,50	
	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	4.200.000,00	4.563.820,00	4.565.985,00	4.570.315,00	4.578.975,00	22.479.095,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	2.000,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	2.165,00	10.660,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	4.200.000,00	4.563.820,00	4.565.985,00	4.570.315,00	4.578.975,00	22.479.095,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-19	Sprijin cuplat pentru venit - Fructe	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 19 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	567,00	573,00	574,50	576,50	580,55	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	510,30	515,70	517,05	518,85	522,49	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	737,10	744,90	746,85	749,45	754,71	
	O.10 (unitate: Hectare)	12.000,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	6.804.000,00	6.535.065,00	6.552.172,50	6.574.982,50	6.621.172,75	33.087.392,75
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	12.000,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	11.405,00	57.620,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	6.804.000,00	6.535.065,00	6.552.173,00	6.574.983,00	6.621.173,00	33.087.394,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						

	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-20	Sprijin cuplat pentru venit- Semințe pentru plante furajere	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 20 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat	200,00	206,10	208,35	210,34	220,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	180,00	185,49	187,52	189,31	198,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	260,00	267,93	270,86	273,44	286,00	
	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	1.200.000,00	324.607,50	328.151,25	331.285,50	346.500,00	2.530.544,25
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)	6.000,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	1.575,00	12.300,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	1.200.000,00	324.608,00	328.151,00	331.286,00	346.500,00	2.530.545,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-21	Sprjin cuplat pentru venit - vaci de lapte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 21 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate (Uniform)	Cuantum unitar planificat	338,00	342,06	347,47	351,53	361,01	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	296,12	296,12	296,12	296,12	296,12	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	440,10	440,10	440,10	440,10	440,10	
	O.11 (unitate: Cap)	300.000,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	101.400.000,00	100.986.373,80	102.583.568,10	103.782.201,90	106.580.982,30	515.333.126,10
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	300.000,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	295.230,00	1.480.920,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	101.400.000,00	100.986.374,00	102.583.568,00	103.782.202,00	106.580.982,00	515.333.126,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-22	Sprjin cuplat pentru venit- carne vită	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 22 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate (Uniform)	Cuantum unitar planificat	279,00	282,35	286,82	290,17	297,99	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	190,82	190,82	190,82	190,82	190,82	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	383,80	383,80	383,80	383,80	383,80	
	O.11 (unitate: Cap)	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	22.320.000,00	22.588.000,00	22.945.600,00	23.213.600,00	23.839.200,00	114.906.400,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	400.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	22.320.000,00	22.588.000,00	22.945.600,00	23.213.600,00	23.839.200,00	114.906.400,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-23	Sprjin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 23 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe	Cuantum unitar planificat	169,19	171,24	173,98	176,04	181,10	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	160,00	160,00	160,00	160,00	160,00	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	270,06	270,06	270,06	270,06	270,06	
	O.11 (unitate: Cap)	12.000,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	

unitate (Uniform)	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	2.030.280,00	1.866.516,00	1.896.382,00	1.918.836,00	1.973.990,00	9.686.004,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	12.000,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	55.600,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	2.030.280,00	1.866.516,00	1.896.382,00	1.918.836,00	1.973.990,00	9.686.004,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-24	Sprjin cuplat pentru venit – ovine-caprine	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 24 - 01 - Valoarea sumei bugetate planificate pe unitate (Uniform)	Cuantum unitar planificat	20,00	20,24	20,56	20,80	21,36	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	12,54	12,54	12,54	12,54	12,54	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	
	O.11 (unitate: Cap)	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	80.000.000,00	80.960.000,00	82.240.000,00	83.200.000,00	85.440.000,00	411.840.000,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	20.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	80.000.000,00	80.960.000,00	82.240.000,00	83.200.000,00	85.440.000,00	411.840.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-25	Sprjin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 25 - 01 - Cuantumul anual per cap de vierme de mătase (Uniform)	Cuantum unitar planificat	0,17	0,17	0,17	0,18	0,18	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)	0,62	0,62	0,62	0,62	0,62	
	O.11 (unitate: Cap)	172.900,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat	29.393,00	23.800,00	23.800,00	25.200,00	25.200,00	127.393,00
TOTAL	O.11 (unitate: Cap)	172.900,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	140.000,00	732.900,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)	29.393,00	23.800,00	23.800,00	25.200,00	25.200,00	127.393,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						
CIS (32)	**Sprijinul cuplat pentru venit**						
PD-26	Sprijin cuplat pentru venit-Porumb pentru siloz	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Total 2023-2027**
PD 26 - 01 - Valoarea sprijinului pe hectar (Uniform)	Cuantum unitar planificat		230,00	230,00	230,00	230,00	
	Cuantum minim pentru cuantumul unitar planificat		195,22	195,22	195,22	195,22	
	Cuantum maxim pentru cuantumul unitar planificat (EUR)		298,90	298,90	298,90	298,90	
	O.10 (unitate: Hectare)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	
	Realizare planificată * Cuantum unitar planificat		4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	18.400.000,00
TOTAL	O.10 (unitate: Hectare)		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	80.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	4.600.000,00	18.400.000,00
	Din care necesar pentru atingerea cerinței minime de delimitare (anexa XII) (numai în temeiul articolului 30) (contribuția Uniunii)						
	Din care cheltuielile reportate – cheltuieli (aplicabile numai programului voluntar pentru climă și mediu și numai cu tipul de plata „compensatorie” [articolul 31 alineatul (7) litera (b)], daca intervenția conține reportare)						

	Suma alocărilor indicative pentru intervențiile cuplate	284.557.633,00	288.691.397,00	292.825.060,00	296.958.764,00	304.439.232,00	1.467.472.086,00
	Suma tuturor alocărilor indicative pentru plăți directe	1.897.051.311,00	1.924.609.371,00	1.952.167.430,00	1.979.725.489,00	2.029.595.196,00	9.783.148.797,00

6.2.2 Sectorial

Exercițiu financiar		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total alocări financiare**
Fructe și legume								
IS-LF 01-12 - Valoarea medie a sprijinului pe program operational (Medie)	O.35 (unitate: Programe operaționale)		1,00	3,00	7,00	7,00		
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)		742.225,00	1.699.033,00	2.933.164,00	3.226.480,00		8.600.902,00
Produse apicole								
ADVIBEES (55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apiculturi și pentru organizațiile de apicultori								
IS-A-01 - Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 01-01 - Consultanță în apicultură (Medie)	O.37 (unitate: Acțiuni)	50,00	50,00					100,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	100.000,00	100.000,00					200.000,00
IS-A 01-02 - Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură (Medie)	O.37 (unitate: Acțiuni)	8,00	14,00		16,00	16,00		54,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	11.000,00	19.250,00		22.000,00	22.000,00		74.250,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	222.000,00	238.500,00		44.000,00	44.000,00		548.500,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	111.000,00	119.250,00		22.000,00	22.000,00		274.250,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00		50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni								
IS-A-03 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 03-01 - Cheltuială per echipament de procesare a cerii (Medie)	O.37 (unitate: Echipamente)	10,00	9,00	9,00	9,00	9,00		46,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	100.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00		460.000,00
IS-A 03-02 - Cheltuială per echipamente de ambalare a mierii (Medie)	O.37 (unitate: Echipamente)	12,00	9,00	9,00	9,00	9,00		48,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	156.000,00	117.000,00	117.000,00	117.000,00	117.000,00		624.000,00

Exercițiu financiar		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total alocări financiare
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	512.000,00	414.000,00	414.000,00	414.000,00	414.000,00		2.168.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	256.000,00	207.000,00	207.000,00	207.000,00	207.000,00		1.084.000,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni								
IS-A-04 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 04-01 - Cheltuială cu medicamente per stupi de albine (Medie)	O.37 (unitate: Stupi)	745.598,00	760.017,00	770.000,00	780.000,00	797.241,00		3.852.856,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.297.340,00	1.322.430,00	1.617.000,00	1.638.000,00	1.674.206,00		7.548.976,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	2.594.680,00	2.644.860,00	3.234.000,00	3.276.000,00	3.348.412,00		15.097.952,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.297.340,00	1.322.430,00	1.617.000,00	1.638.000,00	1.674.206,00		7.548.976,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni								
IS-A-05 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 05-01 - Cheltuială per alte unități:cutii (Medie)	O.37 (unitate: Echipamente)	19.642,00	19.700,00	19.600,00	18.499,00	18.499,00		95.940,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	392.840,00	394.000,00	392.000,00	369.980,00	369.980,00		1.918.800,00
IS-A 05-02 - Achiziționarea de accesorii apicole (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)	4.000,00	3.589,00					7.589,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	200.000,00	179.450,00					379.450,00
IS-A 05-02-01 - Achiziționarea de accesorii apicole colector de polen și/sau propolis (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)			1.003,00	941,00	847,00		2.791,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			16.050,00	15.050,00	13.550,00		44.650,00
IS-A 05-02-02 - Achiziționarea de accesorii apicole - uscător de polen, încălzitor pentru miere, topitor de ceară, maturator, centrifugă, mașina de descăpăcit (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)			803,00	753,00	678,00		2.234,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			144.450,00	135.450,00	121.950,00		401.850,00
IS-A 05-03 - Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)	4.109,00	3.840,00	3.010,00	2.687,00	2.187,00		15.833,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	205.450,00	192.000,00	150.500,00	134.350,00	109.350,00		791.650,00

Exercițiu financiar		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total alocări financiare
IS-A 05-04 - Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)	253,00	253,00	198,00	189,00	187,00		1.080,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	759.000,00	759.000,00	593.800,00	568.200,00	561.994,00		3.241.994,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	3.114.580,00	3.048.900,00	2.593.600,00	2.446.060,00	2.353.648,00		13.556.788,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	1.557.290,00	1.524.450,00	1.296.800,00	1.223.030,00	1.176.824,00		6.778.394,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni								
IS-A-06 - Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 06-01 - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură (Medie)	O.37 (unitate: Regină și albine)	83.150,00	85.000,00					168.150,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	2.494.500,00	2.550.000,00					5.044.500,00
IS-A 06-01-01 - Achiziționarea de matci pentru apicultură (Medie)	O.37 (unitate: Regine)			35.621,00	36.025,00	36.227,00		107.873,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			249.344,00	252.174,00	253.591,00		755.109,00
IS-A 06-01-02 - Achiziționarea de familii de albine pentru apicultură (Medie)	O.37 (unitate: Roiuri sau familii de albine)			79.690,00	80.594,00	81.047,00		241.331,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)			2.390.686,00	2.417.826,00	2.431.409,00		7.239.921,00
IS-A 06-02 - Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)	90,00	90,00	85,00	85,00	80,00		430,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	90.000,00	90.000,00	85.000,00	85.000,00	80.000,00		430.000,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	5.169.000,00	5.280.000,00	5.450.060,00	5.510.000,00	5.530.000,00		26.939.060,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	2.584.500,00	2.640.000,00	2.725.030,00	2.755.000,00	2.765.000,00		13.469.530,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
ACTLAB (55(1)(c)) - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine								
IS-A-07 - Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 07-01 - Sprijin analiza produse apicole (Medie)	O.37 (unitate: Apicultori)	5.033,00	4.800,00	4.510,00	4.486,00	4.486,00		23.315,00
	Alocarea financiară orientativă anuală	151.000,00	144.000,00	135.300,00	134.600,00	134.600,00		699.500,00

Exercițiu financiar		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total alocări financiare
	(totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)							
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	302.000,00	288.000,00	270.600,00	269.200,00	269.200,00		1.399.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	151.000,00	144.000,00	135.300,00	134.600,00	134.600,00		699.500,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PROMOBEES (55(1)(f)) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole								
IS-A-02 - Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-A 02-01 - Cheltuială per acțiune de promovare (Medie)	O.37 (unitate: Acțiuni)	83,00	83,00	67,00	68,00	68,00		369,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	124.500,00	124.500,00	100.500,00	102.000,00	102.000,00		553.500,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)	249.000,00	249.000,00	201.000,00	204.000,00	204.000,00		1.107.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	124.500,00	124.500,00	100.500,00	102.000,00	102.000,00		553.500,00
	Rata de cofinanțare a UE (în %)	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
Suma alocărilor indicative și a realizărilor pentru intervenții pentru produse apicole		6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00	6.081.630,00		30.408.150,00
Vin								
RESTRVINEY (58(1)(a)) - restructurarea și conversia plantațiilor viticole								
IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 01-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per ha (Medie)	O.36 (unitate: Hectare)	24,69	69,91	66,24	684,00	684,00		1.528,84
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	670.951,00	1.899.804,00	1.800.072,00	18.587.700,00	18.587.700,00		41.546.227,00
INVWINE (58(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale în sistemele de creștere a viticulturii, cu excepția operațiunilor relevante pentru tipul de intervenție prevăzut la litera (a), a instalațiilor de prelucrare și a infrastructurii unității de vinificație, precum și a structurilor și instrumentelor de comercializare								
IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 02-01 - Valoarea medie pe proiect (Medie)	O.36 (unitate: Acțiuni)	2,00	3,00	3,00	18,00	18,00		44,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	800.000,00	1.200.000,00	3.600.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00		45.600.000,00
HARINWINE (58(1)(d)) - asigurarea recoltelor împotriva pierderilor de venit cauzate de fenomene climatice nefavorabile asimilate unor dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de ravagiile animalelor, de boli ale plantelor sau de infestări cu dăunători								
IS-V-03 - Asigurarea recoltelor		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**

Exercițiu financiar		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total alocări financiare
IS-V 03-01 - valoare medie pe ha (Medie)	O.36 (unitate: Hectare)		10.754,78	10.751,91	10.884,94	10.884,94		43.276,57
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)		1.000.195,00	999.928,00	1.012.300,00	1.012.300,00		4.024.723,00
INFOR (58(1)(h)) - acțiuni de informare referitoare la vinurile din Uniune, desfășurate în statele membre, pentru încurajarea consumului responsabil de vin sau promovarea sistemelor de calitate al Uniunii care vizează denumiri de origine și indicații geografice								
IS-V-04 - Acțiuni de informare		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 04-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de informare (Medie)	O.36 (unitate: actiune = program de informare)		5,00	5,00	10,00	10,00		30,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)		500.000,00	500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00		3.000.000,00
ACTREPUT (58(1)(i)) - acțiuni întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 vizând consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție								
IS-V-05 - Promovarea enoturismului		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 05-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare a enoturismului (Medie)	O.36 (unitate: actiune = program de promovare a enoturismului)		5,00	5,00	10,00	10,00		30,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)		500.000,00	500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00		3.000.000,00
PROMOWINE (58(1)(k)) - promovarea efectuată în țări terțe								
IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 06-01 - Cuantum unitar mediu planificat al sprijinului public per program de promovare și comunicare (Medie)	O.36 (unitate: actiune = program de promovare și comunicare)		3,00	3,00	8,00	8,00		22,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)		600.000,00	600.000,00	1.600.000,00	1.600.000,00		4.400.000,00
INVWINESUST (58(1)(m)) - investiții în active corporale și necorporale vizând consolidarea sustenabilității vinificației								
IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Total**
IS-V 07-01 - Valoare medie per proiect (Medie)	O.36 (unitate: Acțiuni)	1,00	5,00	5,00	5,00	5,00		21,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR)	528.800,00	2.644.000,00	2.644.000,00	2.644.000,00	2.644.000,00		11.104.800,00
Suma alocărilor indicative și a realizărilor pentru intervenții pentru vin		1.999.751,00	8.343.999,00	10.644.000,00	45.844.000,00	45.844.000,00		112.675.750,00

6.2.3 Dezvoltare rurală

	Exercițiu financiar	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-01	Agro-mediu și climă pe pajiști permanente	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 01 - 01 - Plată medie pe hectar v1.1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			117,38	117,38	117,38	117,38		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			142,00	142,00	142,00	142,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			340.990,00	340.990,00	340.990,00	340.990,00		1.363.960,00
DR 01 - 02 - Plată medie pe hectar v1.2 - lucrări manuale pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			228,33	228,33	228,33	228,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			242,00	242,00	242,00	242,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			45.500,00	45.500,00	45.500,00	45.500,00		182.000,00
DR 01 - 03 - Plată medie pe hectar v1.3 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști utilizate mixt prin cosit și pășunat în zone cu înaltă valoare naturală (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			162,02	162,02	162,02	162,02		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			163,00	163,00	163,00	163,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			36.000,00	36.000,00	36.000,00	36.000,00		144.000,00
DR 01 - 04 - Plată medie pe hectar v3.1.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Crex crex (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			246,33	246,33	246,33	246,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			310,00	310,00	310,00	310,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			95.000,00	95.000,00	95.000,00	95.000,00		380.000,00
DR 01 - 05 - Plată medie pe hectar v3.1.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Crex crex (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			210,52	210,52	210,52	210,52		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			231,00	231,00	231,00	231,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00		60.000,00

DR 01 - 06 - Plată medie pe hectar v3.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			116,10	116,10	116,10	116,10		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			159,00	159,00	159,00	159,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			45.000,00	45.000,00	45.000,00	45.000,00		180.000,00
DR 01 - 07 - Plată medie pe hectar v3.2.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru Lanius minor și Falco vespertinus (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			61,89	61,89	61,89	61,89		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			80,00	80,00	80,00	80,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00		16.000,00
DR 01 - 08 - Plată medie pe hectar v6.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			357,84	357,84	357,84	357,84		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			410,00	410,00	410,00	410,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			8.500,00	8.500,00	8.500,00	8.500,00		34.000,00
DR 01 - 09 - Plată medie pe hectar v6.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (Maculinea sp.) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			314,33	314,33	314,33	314,33		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			331,00	331,00	331,00	331,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.000,00		16.000,00
DR 01 - 11 - Plată medie pe hectar v9.2.2 - lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			163,27	163,27	163,27	163,27		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			190,00	190,00	190,00	190,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			1.600,00	1.600,00	1.600,00	1.600,00		6.400,00
DR 01 -10 - Plată medie pe hectar v9.2.1 - lucrări manuale pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			248,49	248,49	248,49	248,49		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			269,00	269,00	269,00	269,00		
	O.14 (unitate: Hectare)			15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00		60.000,00
TOTAL	O.14 (unitate: Hectare)			610.590,00	610.590,00	610.590,00	610.590,00		2.442.360,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			96.566.548,25	96.566.548,25	96.566.548,25	96.566.548,25		386.266.193,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			82.081.566,00	82.081.566,00	82.081.566,00	82.081.566,00		328.326.264,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-02	Agro-mediu și climă pe terenuri arabile	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 02 - 01 - Plată pe hectar pachetul 4 - culturi verzi (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			128,00	128,00	128,00	128,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			110.000,00	110.000,00	110.000,00	110.000,00		440.000,00
DR 02 - 02 - Plată pe hectar pachetul 5 - adaptarea la efectele schimbărilor climatice (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			105,00	105,00	105,00	105,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00		8.000,00
DR 02 - 03 - Plată pe hectar pachetul 7 - terenuri arabile importante ca zone de	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			93,00	93,00	93,00	93,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

hrănire pentru gâsca cu gât roșu (Branta ruficollis) (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00%	O.14 (unitate: Hectare)			90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00		360.000,00
DR 02 - 04 - Plată pe hectar pachetul 9.1 - terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila țipătoare mică (Aquila pomarina) (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			151,00	151,00	151,00	151,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			100,00	100,00	100,00	100,00		400,00
DR 02 - 05 - Plată pe hectar pachetul 10 - refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			92,00	92,00	92,00	92,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.14 (unitate: Hectare)			100,00	100,00	100,00	100,00		400,00
TOTAL	O.14 (unitate: Hectare)			202.200,00	202.200,00	202.200,00	202.200,00		808.800,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			30.953.311,50	26.313.786,50	24.202.029,00	23.221.166,50		104.690.293,50
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			26.310.315,00	22.366.719,00	20.571.725,00	19.737.991,00		88.986.750,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			8.253.011,50	3.613.486,50	1.501.729,00	520.866,50		13.889.093,50
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			7.015.059,78	3.071.463,53	1.276.469,65	442.736,53		11.805.729,49
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-03	Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 03 - 01 - Plata pe UVM bovine (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			200,00	200,00	200,00	200,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			151,00	151,00	151,00	151,00		604,00
DR 03 - 02 - Plata pe UVM caprine (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			40,00	40,00	40,00	40,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			140,00	140,00	140,00	140,00		560,00
DR 03 - 03 - Plata pe UVM ecvidee (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			200,00	200,00	200,00	200,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			120,00	120,00	120,00	120,00		480,00
DR 03 - 04 - Plata pe UVM ovine (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			87,00	87,00	87,00	87,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			1.451,00	1.451,00	1.451,00	1.451,00		5.804,00
DR 03 - 05 - Plata pe UVM suine (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			300,00	300,00	300,00	300,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.19 (unitate: Unități vită mare)			520,00	520,00	520,00	520,00		2.080,00
TOTAL	O.19 (unitate: Unități vită mare)			2.382,00	2.382,00	2.382,00	2.382,00		9.528,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			345.000,00	345.000,00	345.000,00	345.000,00		1.380.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			293.250,00	293.250,00	293.250,00	293.250,00		1.173.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			190.000,00	100.000,00	90.000,00	80.000,00		460.000,00

	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			161.500,00	85.000,00	76.500,00	68.000,00		391.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-04	Agricultură ecologică – conversie	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 04 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			293,00	293,00	293,00	293,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			95.000,00	95.000,00	95.000,00	95.000,00		380.000,00
DR 04 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi) (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			500,00	500,00	500,00	500,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			325,00	325,00	325,00	325,00		1.300,00
DR 04 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			620,00	620,00	620,00	620,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00		24.000,00
DR 04 - 04 - Plată pe hectar P4 vii (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			530,00	530,00	530,00	530,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			550,00	550,00	550,00	550,00		2.200,00
DR 04 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale și aromatice (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			365,00	365,00	365,00	365,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			675,00	675,00	675,00	675,00		2.700,00
DR 04 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajiști	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			143,00	143,00	143,00	143,00		

permanente (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00		188.000,00
DR 04 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajiști permanente aflate în conversia la agricultura ecologică cu angajament de agro-mediu și climă (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			39,00	39,00	39,00	39,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			41.000,00	41.000,00	41.000,00	41.000,00		164.000,00
TOTAL	O.17 (unitate: Hectare)			190.550,00	190.550,00	190.550,00	190.550,00		762.200,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			40.650.000,00	40.650.000,00	40.650.000,00	40.650.000,00		162.600.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			34.552.500,00	34.552.500,00	34.552.500,00	34.552.500,00		138.210.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			20.250,00					20.250,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			17.213,00					17.213,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-05	Agricultură ecologică – menținerea certificării	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 05 - 01 - Plată pe hectar P1 culturi agricole pe terenuri arabile (Grant - Uniform)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			218,00	218,00	218,00	218,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	O.17 (unitate: Hectare)			195.000,00	195.000,00	195.000,00	195.000,00		780.000,00
DR 05 - 02 - Plată pe hectar P2 legume (inclusiv cartofi) (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			431,00	431,00	431,00	431,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			700,00	700,00	700,00	700,00		2.800,00
DR 05 - 03 - Plată pe hectar P3 livezi (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			442,00	442,00	442,00	442,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			11.300,00	11.300,00	11.300,00	11.300,00		45.200,00
DR 05 - 04 - Plată pe hectar P4 vii (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			479,00	479,00	479,00	479,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			1.700,00	1.700,00	1.700,00	1.700,00		6.800,00
DR 05 - 05 - Plată pe hectar P5 plante medicinale și aromatice (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			350,00	350,00	350,00	350,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			825,00	825,00	825,00	825,00		3.300,00
DR 05 - 06 - Plată pe hectar P6 v.6.1 pajiști permanente (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			129,00	129,00	129,00	129,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			36.500,00	36.500,00	36.500,00	36.500,00		146.000,00
DR 05 - 07 - Plată pe hectar P6 v.6.2 pajiști permanente cu angajament de agro-mediu și climă (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			73,00	73,00	73,00	73,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.17 (unitate: Hectare)			51.750,00	51.750,00	51.750,00	51.750,00		207.000,00
TOTAL	O.17 (unitate: Hectare)			297.775,00	297.775,00	297.775,00	297.775,00		1.191.100,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			56.630.000,00	56.630.000,00	56.630.000,00	56.630.000,00		226.520.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			48.135.500,00	48.135.500,00	48.135.500,00	48.135.500,00		192.542.000,00

	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)			2.400.000,00					2.400.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)			2.040.000,00					2.040.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-06	Bunăstarea animalelor	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 06 - 01 - Plată medie pe UVM - Porc - animale reproducție (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		194,90	194,90	194,90	194,90	194,90		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		250,94	250,94	250,94	250,94	250,94		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		73.957,00	73.957,00	73.957,00	73.957,00	73.957,00		369.785,00
DR 06 - 02 - Plată medie pe UVM - Porc - porc gras (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		40,10	40,10	40,10	40,10	40,10		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		43,77	43,77	43,77	44,33	43,77		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00	1.386.096,00		6.930.480,00
DR 06 - 03 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini reproducție (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		203,00	203,00	203,00	203,00	203,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		208,47	208,47	208,47	208,47	208,47		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		16.253,00	16.253,00	16.253,00	16.253,00	16.253,00		81.265,00
DR 06 - 04 - Plată medie pe UVM - Pasăre - găini outoare (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		123,30	123,30	123,30	123,30	123,30		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		133,12	133,12	133,12	133,12	133,12		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		117.055,00	117.055,00	117.055,00	117.055,00	117.055,00		585.275,00

DR 06 - 05 - Plată medie pe UVM - Pasare - pui de carne (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		23,00	23,00	23,00	23,00	23,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		25,71	25,71	25,71	25,71	25,71		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00	2.248.579,00		11.242.895,00
DR 06 - 06 - Plată medie pe UVM - Pasăre - pui de curcă (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		33,90	33,90	33,90	33,90	33,90		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		34,86	34,86	34,86	34,86	34,86		
	O.18 (unitate: Unități vită mare)		46.976,00	46.976,00	46.976,00	46.976,00	46.976,00		234.880,00
TOTAL	O.18 (unitate: Unități vită mare)		3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00	3.888.916,00		19.444.580,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00	147.250.000,00		736.250.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.477,00	124.905.478,00		624.527.386,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-07	Silvo-mediu și climă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 07 - 01 - Plată medie pe hectar silvo-mediu și climă (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			31,00	31,00	31,00	31,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			175,00	175,00	175,00	175,00		

91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	O.15 (unitate: Hectare)			309.000,00	600.000,00	912.000,00	912.000,00		2.733.000,00
TOTAL	O.15 (unitate: Hectare)			309.000,00	600.000,00	912.000,00	912.000,00		2.733.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			9.586.361,00	18.562.415,00	28.338.695,00	28.338.695,00		84.826.166,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			8.137.642,00	15.757.208,00	24.056.070,00	24.056.071,00		72.006.991,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)				8.976.054,00				8.976.054,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)				7.629.646,00				7.629.646,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ENVCLIM (70)	**Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare**								
DR-08	Împăduriri - întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 08 - 01 - Plată medie pe hectar (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				1.700,00	1.700,00	1.700,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				2.000,00	2.000,00	2.000,00		
	O.15 (unitate: Hectare)				1.500,00	1.500,00	1.500,00		4.500,00
TOTAL	O.15 (unitate: Hectare)				1.500,00	1.500,00	1.500,00		4.500,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				2.000.000,00	1.000.000,00			3.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				1.700.000,00	850.000,00			2.550.000,00

	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)				2.000.000,00	1.000.000,00			3.000.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)				1.700.000,00	850.000,00			2.550.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ANC (71)	**Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone**								
DR-09	Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 09 - 01 - Plata medie pe hectar ANC ZM (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			82,00	82,00	82,00	82,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			90,20	90,20	90,20	90,20		
	O.12 (unitate: Hectare)			1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00		5.020.000,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)			1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00	1.255.000,00		5.020.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			103.700.000,00	103.700.000,00	103.700.000,00	103.700.000,00		414.800.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			88.145.000,00	88.145.000,00	88.145.000,00	88.145.000,00		352.580.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ANC (71)	**Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone**								
DR-10	Zone afectate de constrângeri naturale semnificative	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 10 - 01 - Plata pe hectar ANC SEMN (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(a)-RO-65,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		12,00	12,00	12,00	12,00	12,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.12 (unitate: Hectare)		3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00		18.669.640,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)		3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00	3.733.928,00		18.669.640,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00	44.807.141,00		224.035.705,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00	37.986.070,00		189.930.350,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
ANC (71)	**Constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone**								

DR-11	Zone afectate de constrângeri naturale specifice	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
DR 11 - 01 - Plata medie pe hectar ANC SPEC (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			42,00	42,00	42,00	42,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)			46,20	46,20	46,20	46,20		
	O.12 (unitate: Hectare)			150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00		600.000,00
TOTAL	O.12 (unitate: Hectare)			150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00		600.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			6.287.500,00	6.287.500,00	6.287.500,00	6.287.500,00		25.150.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			5.344.375,00	5.344.375,00	5.344.375,00	5.344.375,00		21.377.500,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-12	Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 12 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții tânar fermier instalat și a fermierilor recent instalați (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			180.000,00	180.000,00				
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			378,00	566,00				944,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			378,00	566,00				944,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			67.835.859,00	101.753.788,00				169.589.647,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			57.600.000,00	86.400.000,00				144.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-13	Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 13 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect investiții achiziții de utilaje agricole (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)							290.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)							69,00	69,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)							69,00	69,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)							20.000.000,00	20.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)							17.000.000,00	17.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-14	Investiții în fermele de mici dimensiuni	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 14 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect ferme de mici dimensiuni (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			45.000,00	45.000,00				
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			2.400,00					2.400,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			2.400,00					2.400,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			81.000.000,00	27.000.000,00				108.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			68.850.000,00	22.950.000,00				91.800.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-15	Investiții în exploatațiile pomicole	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 15 - 01 - Valoarea medie a sprijinului public per proiect pomicultură (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			1.030.000,00	1.030.000,00	1.030.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			110,00	37,00				147,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)			110,00	37,00				147,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			15.138.352,00	45.415.058,00	90.830.117,00			151.383.527,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			12.750.000,00	38.250.000,00	76.500.000,00			127.500.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								

DR-16	Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
DR 16 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect legume, cartofi (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				906.000,00	906.000,00	906.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				167,00				167,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				167,00				167,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				15.138.353,00	45.415.059,00	90.830.117,00		151.383.529,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				12.750.000,00	38.250.000,00	76.500.000,00		127.500.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-17	Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 17 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in sectoarele hamei și struguri de masă (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				680.000,00	680.000,00	680.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				66,00				66,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				66,00				66,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				4.500.000,00	13.500.000,00	27.000.000,00		45.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				3.825.000,00	11.475.000,00	22.950.000,00		38.250.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-18	Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 18 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				90.000,00	90.000,00	90.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				56,00				56,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				56,00				56,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				500.000,00	1.500.000,00	3.000.000,00		5.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				425.000,00	1.275.000,00	2.550.000,00		4.250.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-19	Investiții neproductive la nivel de fermă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 19 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect in investitii neproductive (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	190.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.21 (unitate: Operațiuni)		31,00	31,00					62,00
TOTAL	O.21 (unitate: Operațiuni)		31,00	31,00					62,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		2.584.360,00	3.792.338,00	2.231.105,00	1.672.608,00	1.069.678,00	414.617,00	11.764.706,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		2.196.706,00	3.223.487,00	1.896.439,00	1.421.717,00	909.226,00	352.425,00	10.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-20	Investiții în sectorul zootehnic	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 20 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect zootehnie (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				978.000,00	978.000,00	978.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				230,00				230,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				230,00				230,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				22.461.073,00	67.383.218,00	134.766.437,00		224.610.728,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				18.974.312,00	56.922.936,00	113.845.871,00		189.743.119,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-21	Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 21 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			45.000,00	45.000,00	45.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)			111,00	111,00				222,00

	O.20 (unitate: Operațiuni)			111,00	111,00				222,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			2.000.000,00	5.000.000,00	3.000.000,00			10.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.700.000,00	4.250.000,00	2.550.000,00			8.500.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
TOTAL	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-22	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 22 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.24 (unitate: Operațiuni)				153,00				153,00
	O.24 (unitate: Operațiuni)				153,00				153,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				45.936.118,00	137.808.353,00	275.616.706,00		459.361.177,00
TOTAL	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				39.045.700,00	117.137.100,00	234.274.200,00		390.457.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-23	Investiţii pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 23 - 01 - Valoare medie a sprijinului per proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	1.300.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	
	O.24 (unitate: Operațiuni)				63,00	64,00			127,00
TOTAL	O.24 (unitate: Operațiuni)				63,00	64,00			127,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				8.246.455,00	32.985.820,00	74.218.095,00	49.478.730,00	164.929.100,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				6.937.500,00	27.750.000,00	62.437.500,00	41.625.000,00	138.750.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-24	Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 24 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				350.000,00	350.000,00	350.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)				450.000,00	450.000,00	450.000,00		
	O.24 (unitate: Operațiuni)				107,00	140,00			247,00
TOTAL	O.24 (unitate: Operațiuni)				107,00	140,00			247,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				29.992.548,00	46.818.496,00	9.830.090,00		86.641.134,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				25.493.665,00	39.795.722,00	8.355.576,74		73.644.963,74
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								

DR-25	Modernizarea infrastructurii de irigații	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
DR 25 - 01 - Valoare medie pe proiect modernizare infrastructura de irigatii (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00	1.450.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)			138,00	138,00				276,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)			138,00	138,00				276,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		80.000.000,00	80.000.000,00	120.000.000,00	80.000.000,00	40.000.000,00		400.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		68.000.000,00	68.000.000,00	102.000.000,00	68.000.000,00	34.000.000,00		340.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-26	Înființarea sistemelor de irigații	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 26 - 01 - Valoare medie pe proiect (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				490.000,00	490.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.20 (unitate: Operațiuni)				50,00	159,00			209,00
TOTAL	O.20 (unitate: Operațiuni)				50,00	159,00			209,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				24.500.000,00	77.921.176,00			102.421.176,00

	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				20.332.709,00	64.667.291,00			85.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-27	Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 27 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura agricola (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)			20,00	81,00				101,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)			20,00	81,00				101,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		20.000.000,00	20.000.000,00	30.000.000,00	20.000.000,00	10.000.000,00		100.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		17.000.000,00	17.000.000,00	25.500.000,00	17.000.000,00	8.500.000,00		85.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
INVEST (73-74)	**Investiții, inclusiv investiții în irigații**								
DR-28	Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 28 - 01 - Valoare medie pe proiect infrastructura rutiera de baza (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	985.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.22 (unitate: Operațiuni)			88,00	116,00				204,00
TOTAL	O.22 (unitate: Operațiuni)			88,00	116,00				204,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		30.148.235,00	50.247.059,00	40.197.647,00	40.197.647,00	30.148.235,00	10.049.412,00	200.988.235,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		25.500.000,00	42.500.000,00	34.000.000,00	34.000.000,00	25.500.000,00	8.500.000,00	170.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

INSTAL (75)	**Instalarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și înființarea de întreprinderi rurale**								
DR-30	Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 30 - 01 - Valoare sprijinului public per proiect instalare tânăr fermier (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00% 91(3)(c)-RO-100,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		70.000,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.25 (unitate: Beneficiari)		2.506,00	1.074,00					3.580,00
TOTAL	O.25 (unitate: Beneficiari)		2.506,00	1.074,00					3.580,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		131.565.000,00	56.385.000,00	43.855.000,00	18.886.764,00			250.691.764,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		127.224.871,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00			242.421.824,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)		121.075.989,00	56.385.000,00	43.854.999,00	18.886.764,00			240.202.752,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)		117.081.876,00	54.524.945,00	42.408.290,00	18.263.718,00			232.278.829,00
RISK (76)	**Instrumente de gestionare a riscurilor**								
DR-31	Contribuții financiare la plata primelor de asigurare	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 31 - 01 - Prima de asigurare medie anuală sprijinită (Grant - Medie)	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			5.000,00	5.000,00	5.000,00			
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	O.9 (unitate: Beneficiari)			362,00	2.410,00	2.048,00			4.820,00
TOTAL	O.9 (unitate: Beneficiari)			362,00	2.410,00	2.048,00			4.820,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			1.807.798,00	12.051.984,00	10.244.186,00			24.103.968,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.500.000,00	10.000.000,00	8.500.000,00			20.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
RISK (76)	**Instrumente de gestionare a riscurilor**								
DR-32	Instrumentul de sprijin al fermierilor afectati de pierderi ale productiei agricole	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 32 - 01 - Despăgubire medie pe ha (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		29,00	29,00	30,00	30,00	31,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		
	O.9 (unitate: Hectare)		500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00		2.500.000,00
TOTAL	O.9 (unitate: Hectare)		500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00		2.500.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		14.313.886,00	14.520.571,00	14.727.256,00	14.933.942,00	15.307.964,00		73.803.619,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		12.095.915,00	12.270.574,00	12.445.233,00	12.619.893,00	12.935.959,00		62.367.574,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
COOP (77)	**Cooperare**								
DR-33	Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 33 - 01 - Valoare medie a sprijinului public pe grup de producatori (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.28 (unitate: Beneficiari)			26,00	37,00				63,00
TOTAL	O.28 (unitate: Beneficiari)			26,00	37,00				63,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			2.348.941,00	6.048.941,00	2.348.941,00	2.348.941,00	2.348.942,00	15.444.706,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			1.921.000,00	5.066.000,00	1.921.000,00	1.921.000,00	1.921.000,00	12.750.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)				3.700.000,00				3.700.000,00
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)				3.145.000,00				3.145.000,00
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
COOP (77)	**Cooperare**								
DR-34	Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 34 - 01 - Valoare medie a sprijinului public per proiect GO (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)				280.000,00	280.000,00	280.000,00		
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.1 (unitate: Proiecte)				71,00				71,00
TOTAL	O.1 (unitate: Proiecte)				71,00				71,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)				8.016.471,00	8.016.471,00	4.008.234,00		20.041.176,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)				6.800.000,00	6.800.000,00	3.400.000,00		17.000.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
COOP (77)	**Cooperare**								
DR-36	LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 36 - 01 - Valoarea medie a Strategiilor de Dezvoltare Locală (referitoare la contribuția	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)			2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	2.420.000,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								

publică aferentă intervențiilor specifice FEADR) (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(3)(b)-RO-80,00%	O.31 (unitate: Strategii)			206,00					206,00
TOTAL	O.31 (unitate: Strategii)			206,00					206,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)			87.648.934,00	86.616.131,00	93.531.941,00	66.961.270,00	165.241.724,00	500.000.000,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)			74.457.769,00	73.580.403,00	79.455.384,00	56.883.599,00	140.372.845,00	424.750.000,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
KNOW (78)	**Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor**								
DR-37	Transfer de cunoștințe	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 37 - 01 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare cu cazare (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		470,00	590,00	590,00	590,00	590,00	590,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.221,00	1.438,00	638,00	480,00	826,00	412,00	5.015,00
DR 37 - 02 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare fara cazare (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		335,00	420,00	420,00	420,00	420,00	420,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.712,00	1.736,00	868,00	675,00	1.162,00	578,00	6.731,00

DR 37 - 03 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare on line (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		105,00	130,00	130,00	130,00	130,00	130,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.213,00	1.245,00	623,00	485,00	834,00	416,00	4.816,00
DR 37 - 04 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare cu cazare (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		282,00	354,00	354,00	354,00	354,00	354,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.035,00	2.059,00	1.030,00	801,00	1.376,00	686,00	7.987,00
DR 37 - 05 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare fara cazare (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		201,00	252,00	252,00	252,00	252,00	252,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.855,00	2.893,00	1.446,00	1.124,00	1.934,00	965,00	11.217,00
DR 37 - 06 - Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare on line (Grant - Uniform) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		63,00	78,00	78,00	78,00	78,00	78,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		2.023,00	2.077,00	1.039,00	824,00	967,00	1.385,00	8.315,00
TOTAL	O.33 (unitate: Beneficiari)		11.059,00	11.448,00	5.644,00	4.389,00	7.099,00	4.442,00	44.081,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		2.549.929,00	3.359.588,00	1.631.962,00	1.260.900,00	2.133.800,00	1.134.279,00	12.070.458,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		2.152.738,00	2.836.595,09	1.377.759,00	1.064.495,00	1.801.428,00	957.598,00	10.190.613,09
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								
KNOW (78)	**Schimburi de cunoștințe și diseminarea informațiilor**								
DR-38	Consiliere în afaceri agricole	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
DR 38 - 01 - Serviciu de 3 ore de consiliere individuală (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.000,00	12.000,00	12.000,00	12.000,00	7.250,00	1.000,00	45.250,00
DR 38 - 02 - Serviciu de 4 ore de consiliere individuală (Grant - Medie) 91(2)(a)-RO-85,00% 91(2)(d)-RO-43,00%	Cuantum unitar planificat (totalul cheltuielilor publice în EUR)		120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	120,00	
	Cuantumul unitar mediu planificat maxim (dacă este cazul) (EUR)								
	O.33 (unitate: Beneficiari)		700,00	6.000,00	12.000,00	12.000,00	2.000,00	700,00	33.400,00
TOTAL	O.33 (unitate: Beneficiari)		1.700,00	18.000,00	24.000,00	24.000,00	9.250,00	1.700,00	78.650,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (totalul cheltuielilor Uniunii în EUR) (totalul cheltuielilor publice)		174.000,00	1.800.000,00	2.520.000,00	2.520.000,00	892.500,00	174.000,00	8.080.500,00
	Alocarea financiară orientativă anuală (contribuția Uniunii în EUR)		147.900,00	1.530.000,00	2.142.000,00	2.142.000,00	758.625,00	147.900,00	6.868.425,00
	Din care pentru instrumentul financiar (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care pentru instrumentul de finanțare (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care reportate (totalul cheltuielilor publice în EUR)								
	Din care reportate (contribuția Uniunii în EUR)								
	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII [aplicabilă articolului 95 alineatul (1) în temeiul articolelor 73 și 75] (totalul cheltuielilor publice în EUR)								

	Din care necesare pentru a atinge alocarea financiară minimă prevăzută în anexa XII (contribuția Uniunii în EUR)								

7 Sistemul de guvernanță și coordonare

7.1 Identificarea organismelor de guvernanță și coordonare + a organismelor de control

Tipul autorității	Denumirea instituției	FEGA	FEADR	Nume responsabil	Adresă	E-mail
Autoritatea de management	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR	Y	Y	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	secretariat.dgdr@madr.ro
Autorități competente	Autoritatea competentă pentru acreditarea agențiilor de plăți și a Organismului Coordonator	Y	Y	Șef birou	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	danut.apetrei@madr.ro
Agenția de plăți	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Y	N	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
Agenția de plăți	Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale - AFIR	N	Y	Director General	București, strada Știrbei Vodă, nr. 43, cod poștal 030163, sector 1	cabinet@afir.info
Organism de coordonare	Direcția pentru Coordonarea Agențiilor de Plăți	Y	Y	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	dcap@afir.info
Organism de certificare	Autoritatea de Audit constituită pe lângă Curtea de Conturi a României	Y	Y	Președinte	București, strada Gral. Ernest Broșteanu, nr. 20, cod poștal 101528, sector 1	autoritateadeaudit@rcc.ro
Comitetul de monitorizare	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR	Y	Y	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	secretariat.dgdr@madr.ro
Organism de control	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Y	N	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org
Organism de control	Autoritatea Naţională Fitosanitară - ANF	Y	N	Director	Voluntari, Blvd.Voluntari Nr. 11, Cod Poştal 077190, Jud. Ilfov	anf@anfdf.ro
Organism de control	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Y	N	Președinte – Secretar de Stat	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Sector 1, Cod Poştal 013701	office@ansvsa.ro
Coordonare AKIS, inclusiv consultanță în domeniul agricol – Organismul de coordonare relevant	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR	Y	Y	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	secretariat.dgdr@madr.ro
Responsabilul cu comunicarea planului PAC [conform articolului 48 alineatul (2) din RDC]	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR	Y	Y	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 2-4, cod poștal 030163, sector 3	secretariat.dgdr@madr.ro

Scurtă descriere a modului de configurare și organizare a autorității competente

Pentru România, Autoritatea Competentă este organizată ca structură la nivelul Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale sub forma Autorității Competente pentru acreditarea agențiilor de plăți și a organismului coordonator.

Autoritatea Competentă este responsabilă cu emiterea, revizuirea și retragerea acreditării agențiilor de plăți și a organismului coordonator.

Autoritatea Competentă este responsabilă cu emiterea, revizuirea și retragerea acreditării agențiilor de plăți și a organismului coordonator.

În baza prevederilor art. 2 alin. 3 din H.G. nr. 30/2017 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, precum şi pentru modificarea art.6 alin.(6) din H.G. nr. 1186/2014 privind organizarea şi funcţionarea Autorităţii pentru Administrarea Sistemului Naţional Antigrindină şi de Creştere a Precipitaţiilor, în structura Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, în coordonarea directă a ministrului agriculturii şi dezvoltării rurale, funcţionează Autoritatea Competentă pentru Acreditarea Agenţiilor de Plăţi şi a Organismului Coordonator.

În conformitate cu prevederile Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 40/22.02.2022 de aprobare a Procedurii operaționale privind activitatea Autorităţii Competente pentru Acreditarea Agenţiilor de Plăţi şi a Organismului Coordonator, Autoritatea Competentă supraveghează agenţiile de plăţi, APIA și AFIR, bazându-se în special pe opiniile şi rapoartele întocmite de organismul de certificare şi monitorizează eventualele deficienţe identificate.

După acordarea acreditării, Autoritatea Competentă supraveghează permanent respectarea criteriilor de acreditare de către agenţiile de plăţi. În acest scop se elaborează după acreditare, Planul de monitorizare. Autoritatea Competentă urmăreşte respectarea termenelor de implementare a constatărilor și recomandărilor din planul de monitorizare şi face propriile verificări în cazurile în care agenţia de plăţi modifică status-ul unei recomandări, din neimplementată în parţial implementată sau implementată. Verificările proprii au rolul de a da o asigurare certă Ministrului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale asupra respectării criteriilor de acreditare, de către agenţiile de plăţi.

De regulă, la intervale de trei luni, Autoritatea Competentă informează Ministrul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale asupra stadiului recomandărilor din Planul de monitorizare, precum şi asupra eventualelor riscuri de neîndeplinire a termenelor asumate. Informarea Ministrului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale se face şi ori de câte ori există probleme care pot fi rezolvate numai la nivel ministerial sau deficienţe care ar putea afecta grav criteriile de acreditare.

Pentru a avea informaţii corecte şi actuale despre modul cum agenţiile de plăţi respectă criteriile de acreditare, Autoritatea Competentă menţine în permanenţă legătura cu acestea, solicitând informări asupra unor aspecte pe care le consideră cu risc pentru fonduri. În acest sens, se va înființa Comitetul de Management privind monitorizarea status-ului acreditării agențiilor de plăți, ca instrument de monitorizare și informare la nivelul managementului MADR – AC cu impact asupra stadiului acreditării agențiilor de plăți. Componența Comitetului și atribuțiile acestuia se vor stabili prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Autoritatea Competentă colaborează cu auditul intern al agenţiilor de plăţi și poate solicita conducerii agenţiilor de plăţi, includerea în Planul de audit intern, a unor misiuni considerate necesare pentru evaluarea conformării agenţiilor cu criteriile de acreditare. Agenţiile de plăţi transmit Autorităţii Competente, Planul de audit intern anual şi cel strategic, aprobat de conducătorul instituției.

Pentru realizarea propriilor verificări și evaluarea activității agențiilor de plăți, din perspectiva respectării de către acestea a criteriilor de acreditare, personalul Autorității Competente realizează vizite în teren la sediile agențiilor de plăți, în vederea obținerii de asigurări cu privire la îndeplinirea de către structurile acestora, a criteriilor de acreditare.

7.2 Descrierea sistemului de monitorizare și de raportare

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură este instituția publică de specialitate a administrației publice centrale, înființată în subordinea Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, responsabilă cu gestionarea unor forme de sprijin destinate susținerii agriculturii românești, finanțate din Fondul European de Garantare Agricolă - FEGA, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală – FEADR și din bugetul național.

Sistemul informatic APIA este unul complex, având în vedere numărul mare de forme de sprijin implementate (peste 100), numărul mare de cereri de plată gestionate anual (în medie 850.000) precum și particularitățile exploatațiilor agricole din România.

Principalele componente ale Sistemului Informatic APIA (SI-APIA) sunt:

1. Subsistemul IACS (Sistemul Integrat de Administrare si Control);
2. Subsistemul de Identificare a Parcelelor Agricole (LPIS);
3. Subsistemul Măsuri de dezvoltare rurala;
4. Subsistemul Măsuri de promovare a vinurilor și a produselor agricole;
5. Subsistemul de Gestiune Financiar-Contabila;
6. Subsistemul Măsuri privind Reglementarea Pieței;
7. Subsistemul prim-cumpărătorilor de lapte;
8. Componenta de interfață cu sisteme externe.

Această componentă include funcționalități specifice ce asigur schimbul de informații cu AFIR (Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale), Autoritatea Națională Sanitar Veterinara si pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), Agenția Națională pentru Zootehnie (ANZ), respectiv cu aplicația AGI Online (aplicația geo-spațială) existenta în cadrul APIA.

Interfața cu AFIR are rolul de a furniza funcționalitățile necesare în vederea transferului de informații referitoare la FEADR către (AFIR).

Interfața cu ANSVSA asigură verificarea încrucișată a condițiilor de eligibilitate specifice schemelor de sprijin cuplat sector zootehnic și a altor intervenții, a realizării calculului UVM/ha necesar asigurării încărcăturii pe suprafețele de pajiști, în acord cu cerințele specifice pentru anumite intervenții de agro-mediu.

Interfața cu AGI Online are rolul de a prelua datele din cererea depusa de fermieri și validată de funcționarul APIA responsabil cu primirea cererii de plată.

Interfața cu ANZ facilitează operarea și verificarea de către funcționarii ANZ a datelor din rapoartele de control efectuate în cadrul acțiunii de control pentru schemele de zootehnie.

Informațiile privind indicatorii relevanți, referitoare la beneficiarii care au depus cererea de plată, referitoare la suprafața și la numărul de animale declarate/solicitate la plată se extrag, în totalitate, din sistemul informatic al agenției.

În contextul PNS, APIA va:

- furniza datele necesare, extrase din sistemul informatic, necesare pentru elaborarea Raportului anual de performanță, pentru intervențiile gestionate.
- pregăti conturile anuale pentru intervențiile IACS și intervențiile sectoriale.
- întocmi declarația de gestiune a directorului general.

Agenţia pentru Finanţarea Investiţiilor Rurale (AFIR) asigură implementarea tehnică şi financiară a Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală. Sistemul informatic existent în cadrul AFIR (SI-AFIR) este dezvoltat, implementat şi pus în funcțiune având ca și componente principale Sistemul informatic de procesare a cererilor pentru dezvoltare rurală – SPCDR și Sistemul pentru gestionarea resurselor financiare, materiale si umane – SIVAPPS.

Perspectiva informațională oferită de arhitectura existentă asigură o concepție unitară în tratarea ansamblurilor de documente, date, fluxuri, circuite informaţionale. Sunt utilizate acele metode, proceduri, resurse pentru selectarea, înregistrarea, prelucrarea, stocarea şi/sau transmiterea datelor şi informaţiilor menite să contribuie la stabilirea şi realizarea obiectivelor AFIR.

Sistemul informatic actual al AFIR (SI-AFIR) asigură colectarea indicatorilor de realizare relevanți pentru monitorizarea și evaluarea Programului, calculul indicatorilor de rezultat și progresul înregistrat față de țintele stabilite prin Program, precum și colectarea de date atât la nivel de beneficiar/proiect cât și la nivel de măsură/ submăsură în vederea asigurării datelor necesare monitorizării și evaluării Programului.

SI-AFIR a fost dezvoltat și adaptat noilor cerințe, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2021/ 2115, Regulamentului (UE) 2021/ 2116, Regulamentului (UE) 2021/2290 referitor la metodele de calcul ale indicatorilor comuni de realizare şi rezultat prevăzuți în Anexa I a Regulamentului (UE) 2021/ 2115, Regulamentului (UE) 2023/130 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește prezentarea conținutului raportului anual privind performanța, precum și în conformitate cu metodologiile de colectare si agregare descrise în fișele indicatorilor de realizare și de rezultat şi în alte documente de ghidare furnizate de COM, prin:

- dezvoltarea unei aplicații informatice pentru elaborarea Raportului Anual privind Performanța -SI-RAP
- dezvoltare module informatice de Depunere Online, Evaluare, Selecție, Contestații, Contractare, Modificare Contract, Autorizare Plăți, Achizitii Privați, Achizitii Publice, Debite și Plați pentru Intervențiile Delegate.

AFIR, în calitate de agenție de plăți, se va asigura că datele introduse, colectate și stocate în sistemul informatic vor permite prelucrarea ulterioară a acestora și generarea rapoartelor necesare monitorizării implementării Programului.

AFIR va colecta datele necesare pentru monitorizarea și evaluarea Programului, din cadrul cererilor de finanțare/ plată depuse de către beneficiari asigurând astfel:

- colectarea datelor atât la nivel de beneficiar/proiect cât și la nivel de tip/ tipuri de intervenție şi/sau cuantum unitar pentru tipurile de intervenție implementate la nivelul AFIR;
- colectarea indicatorilor de realizare relevanți, pentru tipurile de intervenție implementate la nivelul AFIR;
- calculul indicatorilor de rezultat și progresul înregistrat față de țintele stabilite prin Program, pentru tipurile de intervenție implementate la nivelul AFIR;
- monitorizarea, agregarea și calculul indicatorilor de realizare și de rezultat aferenți tipurilor de intervenții implementate la nivelul AFIR în vederea elaborării Raportului anual privind performanța, în conformitate cu articolul 134 din Regulamentul (UE) 2021/2115;
- furnizarea indicatorilor de realizare și de rezultat aferenți tipurilor de intervenții implementate la nivelul AFIR și altor actori implicați în sistemul de monitorizare, raportare și evaluare PAC 2023 – 2027.

Organismul de Certificare efectuează auditul Agenţiilor de Plati si elaborează un raport anual. Pentru cheltuielile care fac obiectul finanțării din partea Comisiei Europene, conturile Agenției se certifică de către un Organism de Certificare, pe baza unei examinări a procedurilor și a unui eșantion de tranzacții, în conformitate cu cerințele standardelor de audit acceptate pe plan internațional. Acest Organism de Certificare, independent operațional față de Agenţia de plăţi este **Autoritatea de Audit din cadrul Curții de Conturi a României**, care prin direcția de specialitate, îndeplinește rolul de Organism de Certificare pentru Fondul European de Garantare Agricola (FEGA), precum si rolul de Organism de Certificare

pentru Fondul European de Dezvoltare Rurala (FEADR). În cadrul 2023-2027 va emite şi un aviz, redactat în conformitate cu standardele de audit acceptate la nivel internațional, care stabilește dacă sistemul de raportare instituit în scopul raportului anual privind performanța respectă prevederile regulamentului.

În structura Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale funcționează **Direcția pentru Coordonarea Agenţiilor de Plăţi (DCAP – Organism de Coordonare)**, care va avea sarcina să furnizeze Comisiei setul de documente privind conturile anuale FEGA și FEADR, împreună cu raportul anual privind performanța, însoțit de declarația de gestiune.

Raportul anual privind performanța se va elabora pe baza informațiilor primite de la APIA, AFIR, AM-PAC și Organismul de Certificare. Directorul general al DCAP-Organism de Coordonare declară pe proprie răspundere că Raportul anual privind performanța a fost compilat în conformitate cu procedura și sistemele acreditate din cadrul DCAP-OC și pe baza datelor certificate furnizate de agențiile de plăți, rezultând Declarația de gestiune a Organismului de coordonare. Raportul anual privind performanța se înaintează, spre avizare, Comitetului de Monitorizare şi totodată Raportul, împreună cu Declarația de gestiune a Organismului de coordonare se supune avizului Organismului de Certificare. După primirea avizelor de la Comitetul de Monitorizare și Organismul de Certificare, DCAP-OC transmite setul de documente în ceea ce privește conturile anuale FEGA și FEADR, precum și Raportul anual privind performanța către Comisia Europeană.

Termenul de transmitere către Comisia Europeană a tuturor acestor documente este de 15 februarie, conform art.33 (2) din Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/128 al Comisiei din 21 decembrie 2021 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea conturilor, controalele, garanțiile și transparența.

Autoritatea de Management este structura din cadrul Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale responsabilă de gestionarea și punerea în aplicare a planului strategic PAC în mod eficient, eficace și corect şi se asigură că există un sistem electronic de informații. De asemenea, se asigură că este elaborat raportul anual privind performanța, inclusiv tabelele de monitorizare agregate, și, după înaintarea raportului către Comitetul de Monitorizare în vederea unui aviz, raportul este transmis Comisiei în conformitate prevederile din Regulament.

Sistemele de colectare și monitorizare date ale AFIR şi APIA vor fi dezvoltate și adaptate noilor cerințe de monitorizare și raportare PAC 2023 – 2027, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind elaborarea planurilor strategice PAC, Regulamentului privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune, Regulamentului de implementare care prevede cerințele referitoare la metodele de calcul ale indicatorilor comuni de realizare şi rezultat prevăzuți în Anexa I a Regulamentului de bază, precum și în conformitate cu metodologiile de colectare și agregare descrise în fișele indicatorilor de realizare și de rezultat și în alte documente de ghidare furnizate de COM. Astfel, se vor avea în vedere următoarele aspecte:

1. colectarea și monitorizarea indicatorilor de realizare (output), prevăzuți în cadrul Anexei I la Regulamentul privind elaborarea planurilor strategice PAC, aferenți fiecărui tip de intervenție, pe baza cărora se efectuează verificarea anuală a performanței Planului;
2. calcularea rezultatelor (indicatorii de rezultat) pentru fiecare obiectiv specific și distanța față de obiectivele de etapă corespunzătoare stabilite în PNS, pe baza cărora se efectuează monitorizarea bienală a performanței Planului;
3. colectarea de date atât la nivel de beneficiar/operațiune cât și la nivel de tip de intervenție și/sau cuantum unitar în vederea asigurării datelor necesare monitorizării şi evaluării PNS 2023 - 2027.

În conformitate cu prevederile art. 124 din Regulamentul nr. 2115/2021, în termen de maximum trei luni

de la data notificării privind decizia Comisiei de aprobare a Planului Național Strategic, în scopul de a asigura eficienţa, eficacitatea şi corectitudinea punerii în aplicare a acestuia, se va institui Comitetul de Monitorizare pentru PNS 2023-2027 (CM).

Partenerii în CM vor fi reprezentați în conformitate cu principiul European al parteneriatului, asigurându-se în același timp și o reprezentare echilibrată a partenerilor publici și privați, inclusiv a autorităților competente în domeniul mediului. Principiile aplicabile pentru selecția și funcționarea acestui cadru partenerial sunt următoarele: respectarea guvernanței pe mai multe niveluri, valorificarea experienței, a bunelor practici şi know-how-ului partenerilor relevanţi, asigurarea asumării de către toate părţile implicate a intervenţiilor programate și asigurarea coordonării cu alte autorități de management. Totodată, se va avea în vedere cooptarea organismelor relevante care reprezintă societatea civilă, precum și organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a egalității de gen și a nediscriminării.

7.3 Informații privind sistemul de control și sancțiunile

7.3.1 IACS – Sistem integrat de administrare și control

Este IACS utilizat pentru gestionarea și controlul intervențiilor în sectorul vitivinicol astfel cum se prevede în titlul III din Regulamentul (UE) .../... ? [Regulamentul privind planul strategic PAC] : **Da**
Este IACS utilizat pentru gestionarea și controlul condiționalității? : **Da**

Articolul 65 alineatul (4) litera (d) din Regulamentul orizontal oferă SM posibilitatea de a defini „parcela agricolă”. Furnizați definiția „parcelei agricole” din statul dvs. membru.

„Parcelă agricolă” înseamnă o suprafaţă continuă de teren, care face obiectul unei declaraţii din partea unui singur fermier, cu aceeaşi categorie de folosinţă, pe care se cultivă o singură grupă de culturi; cu toate acestea, în cazul în care se solicită o declaraţie separată privind utilizarea unei suprafeţe care face parte dintr-o singură grupă de culturi în temeiul Regulamentului european, utilizarea respectivă limitează suplimentar, dacă este necesar, suprafaţa respectivă. În cadrul unei parcele agricole pot exista una sau mai multe subparcele cu culturi distincte, care fac parte din aceeaşi categorie de folosinţă, culturi care pot fi modificate de la un an la altul.

Trebuie făcută distincția între parcela de referință, care la nivelul României este blocul fizic, și parcela agricolă care este, într-adevăr, legată de cultură, cu mențiunea, însă, că eligibilitatea parcelei este condiționată de identificarea acesteia în blocul fizic din LPIS. În cadrul unei parcele agricole pot exista una sau mai multe subparcele cu culturi distincte, care fac parte din aceeași categorie de folosință, culturi care pot fi modificate de la un an la altul.

7.3.1.1 Toate elementele IACS prevăzute în Regulamentul orizontal sunt stabilite și operaționale începând cu 1 ianuarie 2023

Toate elementele IACS prevăzute în Regulamentul orizontal sunt stabilite și operaționale începând cu 1 ianuarie 2023 : **Da**

7.3.1.1.1 Sistemul de identificare a parcelelor agricole (LPIS)

În România, pentru LPIS, **blocul fizic** reprezintă **parcela de referinţă** care este o suprafaţă de teren unic identificată, înregistrată în sistemul de informații geografice (GIS) al sistemului de identificare al parcelelor agricole, cu folosinţă agricolă ce poate conţine una sau mai multe parcele agricole şi este descrisă de atribute privind localizarea, mărimea, categoria de folosinţă, etc.

Sistemul de identificare a parcelelor agricole (LPIS) este parte integrantă IACS şi se bazează pe utilizarea ortofotoplanurilor şi/sau a imaginilor satelitare care asigură o precizie de 0,5 m la scara 1:5000. Ca orice instrument informaţional, LPIS este gestionat într-o manieră adecvată şi este actualizat periodic, prin înlocuirea ortofotoplanurilor din 3 în 3 ani. Ortofotoplanurile sunt realizate în Sistemul de proiecție Stereografic 1970 și au dimensiunea secțiunii de 10 x 10 Km.

Tehnicile utilizate se bazează pe un sistem informaţional geografic (GIS) sprijinit, de regulă, pe ortofotograme sau imagini satelitare cu norme omogene de prelucrare garantând o precizie cel puţin egală celei cartografice pentru scara de 1:10.000 (adică 1 mm = 10 m la scara planului).

7.3.1.1.2 Un sistem de depunere a cererilor cu informații geospațiale și un sistem de depunere a cererilor de ajutor pentru animale

Sistemul implementat în România, are facilități pentru completarea cererii de plată în format electronic, de către fermieri, utilizând aplicaţia electronică pusă la dispoziţie de către APIA. În aplicație sunt completate datele din declarația privind animalele din exploataţie pentru care solicită sprijin/ajutor financiar și sunt digitizate parcelele agricole declarate și care fac obiectul solicitării.

Informațiile din anul precedent sunt aduse în anul următor într-o cerere provizorie, pe care fermierul o poate adapta în funcție de necesitățile din anul curent.

Aplicația emite mesaje de atenționare/avertizare dacă sunt identificate suprapuneri/supradeclarări sau alte erori realizate de fermier in procesul de depunere a cererii de plata, inclusiv comparatii intre suprafata digitizata si cea declarată și nu permite aplicarea pentru măsuri care nu sunt eligibile in zona in care fermierul are localizată parcela.

De asemenea, in cazul in care, fermierul se regăseste într-o zonă în care sunt eligibile intervenţii/pachete/scheme de sprijin pentru care el nu a aplicat, sistemul îi sugerează că poate aplica dacă va aplica cerinţele/condițiile suplimentare specifice schemei/intervenţiei/pachetului.

7.3.1.1.3 Aplicați un sistem „fără cereri de plată” [în sensul articolului 65 alineatul (4) litera (f) din Regulamentul orizontal]?

Pentru intervenții bazate pe suprafețe? : **Nu**
Pentru intervenții bazate pe animale? : **Nu**

7.3.1.1.4 Sistemul de monitorizare a suprafețelor

În conformitate cu prevederileRegulamentului de punere în aplicare nr. 1173/2022 de stabilire a normelor de aplicare ale Regulamentului (UE) nr. 2116/2021 al Parlamentului European și al Consiliului, în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul noii Politici Agricole Comune (2023-2027), **APIA a instituit, începând cu anul de cerere 2023, un sistem de monitorizare a suprafețelor (AMS)**.

Sistemul de monitorizare a suprafețelor (AMS) se aplică tuturor cererilor de ajutor pentru intervenţiile bazate pe suprafaţă din cadrul sistemului IACS,

Sistemul de monitorizare a suprafeţelor (AMS - Area monitoring Sistem) reprezintă o procedură de observare, urmărire şi evaluare periodică şi sistematică a activităţilor şi a practicilor agricole de pe suprafeţele agricole, utilizând datele satelitare obţinute cu ajutorul sateliţilor Sentinel din cadrul programului Copernicus sau alte date cu valoare cel puţin echivalentă și se bazează pe tehnologii de Control prin monitorizare (CbM – Checkes by Monitoring). Practic, procesul de monitorizare presupune identificarea categoriei de folosință a terenului și a culturilor aferente parcelelor agricole prin tehnici de interpretare și clasificare automată a parcelelor în decursul unei perioade de timp care să permită, atunci când este necesar, activități de urmărire adecvate pentru a se ajunge la o concluzie cu privire la eligibilitatea ajutorului sau a sprijinului solicitat.

În fapt, AMS certifică condițiile de eligibilitate ale suprafețelor monitorizate utilizând date satelitare obţinute cu ajutorul sateliţilor Sentinel din cadrul programului Copernicus sau alte date cu o valoare cel puţin echivalentă.

Sistemul de monitorizare a suprafețelor (AMS) se bazează pe:

- indicatorii generali de output rezultați ca urmare a controlului prin monitorizare:

- categoria de folosință a terenului;
- cultura agricolă;
- prezența suprafețelor neeligibile;

- indicatorii generali de impact pentru îndeplinirea condițiilor de eligibilitate:

- stadiul lucrărilor minime efectuate:

a) arat / însămânțat;
b) perioadă de răsărire;
c) cosit / pășunat;
d) recoltat;

- suprafețe incendiate;
- suprafețe inundate;
- suprafețe care nu au utilizare agricolă în interiorul parcelelor de referință;
- alte elemente ce pot fi monitorizate identificate în cadrul iterațiilor (interpretărilor);

- indicatorii generali de rezultat pentru îndeplinirea condițiilor de eligibilitate prin evaluarea uneia sau mai multor condiții prin fotografii geoetichetate.

7.3.1.1.5 Sistemul de control și de sancțiuni

Sunt îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 72 din Regulamentul orizontal? : **Da**

7.3.1.1.5.1 Descrierea sistemului (sistemelor) de control și de sancțiuni pentru intervențiile IACS

A se vedea documentul (documentele) anexat(e)

7.3.1.1.6 Sistem pentru identificarea și înregistrarea drepturilor la plată, după caz

Sunt îndeplinite cerințele prevăzute la articolul 71 din Regulamentul orizontal? : **Nu se aplică**

7.3.1.1.7 Sistem pentru identificarea și înregistrarea animalelor menționate la articolul 65 alineatul (4) litera (c) [articolul 66 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul orizontal]

Dispuneți de un sistem pentru identificarea și înregistrarea animalelor menționate la articolul 66 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul orizontal? : **Da**

sistemul de identificare și înregistrare a bovinelor stabilit de Regulamentul (CE) nr. 1760/2000 al Parlamentului European și al Consiliului : **Da**

sistemul de identificare și înregistrare a ovinelor și caprinelor stabilit de Regulamentul (CE) nr. 21/2004 al Consiliului : **Da**

sistemul de identificare și înregistrare a porcinelor stabilit de Directiva 2008/71/CE a Consiliului : **Da**

7.3.2 În afara cadrului IACS

7.3.2.1 Scurtă descriere a sistemului de sancțiuni pentru intervenții în afara cadrul IACS în acord cu principiile eficacității, proporționalității și disuasiunii

FEGA în afara cadrului IACS

Sistemul de sancțiuni aplicabil pentru intervențiile non IACS EAGF va fi detaliat in legislația națională de implementare si va urmări respectarea principiilor eficacității, proporționalității și descurajării. Se aplica in momentul constatării încălcării condițiilor de eligibilitate specifice fiecărei intervenții si se vor stabili penalități pentru cazurile în care evoluția performanței proiectului înregistrează o scădere semnificativa față de obiectivele declarate.

Excepții de la aplicarea sancțiunilor

Sancțiunile nu se aplică :

- în cazul erorii evidente;

- în cazul erorii /omisiunii pentru care există posibilitatea ca cererile de finanțare/ de plată să fie corectate după depunerea acestora, fără ca acest lucru să afecteze dreptul de a beneficia de ajutor, cu condiţia ca erorile sau omisiunile care trebuie corectate să fi fost făcute cu bună-credinţă, astfel cum este recunoscut de către autoritatea competentă, iar corectura să fie efectuată fie înainte ca solicitantul să fi fost informat că a fost selectat pentru un control la faţa locului, fie înainte ca autoritatea competentă să fi luat o decizie cu privire la cerere;

- în caz de forță majora sau circumstante excepționale;

- dacă neconformitatea este cauzată de o eroare a autorităţii competente sau a unei alte autorităţi, iar eroarea nu ar fi putut fi detectată în mod rezonabil de persoana vizată de sancţiunea administrativă;

- dacă persoana vizată poate demonstra într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea competentă că nu este răspunzătoare pentru nerespectarea obligaţiilor sau atunci când autoritatea competentă stabilește într-un alt mod că persoana vizată nu este răspunzătoare în acest sens.

In ceea ce privește grila de penalizare, precizam ca procentul de reducere care se aplică cheltuielilor neeligibile este de 100% reducere a cheltuielii neeligibile pentru toate intervențiile non-IACS, iar pentru încălcări ale legislației achizițiilor sunt prevăzute pentru fiecare tip de abatere/neregula constatata corecția financiara/reducerea procentuală aplicabila deja in HG 519/2014, cu modificări si completări, care transpune Decizia C(2019)3452 a Comisiei pentru stabilirea reducerilor procentuale/corecţiilor financiare care se aplică pentru abateri de la respectarea prevederilor legale în materie de achiziţii publice/achiziţii sectoriale/concesiuni în acord cu Decizia CE C (2019) 3.452 din 14 mai 2019, și care stabilește și corecţiile financiare/reducerile procentuale aplicabile în cazul constatării de abateri/nereguli pentru contractele încheiate de beneficiarii privaţi de fonduri europene, care nu au calitatea de autoritate contractantă conform legislaţiei în vigoare, dar care au obligaţia respectării prevederilor unor ghiduri/instrucţiuni privind achiziţiile, în situaţia în care acestea sunt parte integrantă din contractul/acordul/ordinul/decizia de finanţare.

De asemenea va exista o proporționalitate în sistemul de sancțiuni: severitatea/ extinderea/ permanența/ recurența neconformității și, acolo unde este cazul, aplicarea de sancțiuni pentru nerespectarea graficelor de rezervare financiară / de solicitare a sprijinului financiar, precum și în situația în care implementarea programului se realizează parțial, sau nerespectarea cerințelor suplimentare pentru anumite tipuri de intervenții, inclusiv aspecte de soluționare a contestațiilor, dacă este cazul, care se vor prevede in legislația națională specifica.

FEADR în afara cadrului IACS

Sistemul de sancțiuni aplicabil pentru interventiile non IACS FEADR va fi detaliat in procedurile de implementare si va urmari respectarea prevederilor din Regulamentele europene, in functie de specificul interventiilor.

7.3.2.2 Scurtă descriere a sistemului de control în afara cadrului IACS (metode de control, verificări transversale, durabilitatea investițiilor și verificările ex post aferente etc.)

FEGA în afara cadrului IACS

Pentru fiecare interventie vor fi stabilite in legislatia specifica, ghidul masurii si procedura operationala modul de verificare a cererilor, si anume in ce priveste:

- Controlul administrativ de 100% a cererilor de finanțare și a cererilor plată, atat documentele care sunt anexa la cererea de finanțare și a cererii de plata cat si verificari incrucisate a datelor din cereri cu alte baze de date, inclusiv FEADR.

- Control pe teren pe esantion sau 100% functie de masura. Rata estimata a controalelor pe teren intre 100% dar nu mai putin de 6%.

In cazul in care controlul pe teren se face in baza unui esantion, vor fi 2 esantioane unul bazat pe analiza de risc si unul aleatoriu.

Se va realiza compararea anuala a rezultatelor celor 2 esantioane, in vederea reanalizarii factorilor de risc la stabilirea esantionului de control bazat pe risc.

România intentioneaza să utilizeze noile tehnologii (de exemplu, fotografii/imagini prin satelit) pentru a efectua vizitele in situ și controalele la fața locului pentru intervențiile non-IACS, urmand a se stabili in legislatia nationala specifica acest lucru.

Scopul controalelor este asigurarea respectarii conditiilor de eligibilitate in toate etapele de implementare a unei interventii precum si prevenirea și depistarea fraudelor sau neregulilor, luându-se în considerare în special riscurile aferente.

În ce privește sistemul de asigurare a caracterului rezonabil al costurilor planificate se vor respecta dispozițiile art. 21 din Regulamentul 126/2022, astfel, pentru beneficiarii publici se va utiliza o procedură care respectă reglementările naţionale aplicabile în domeniul achiziţiilor publice de lucrări, de produse sau servicii, iar pentru beneficiarii privați alții decât autoritățile contractante se va folosi o procedură concurențială respectiv costuri de referință sau oferte sau costuri simplificate în funcție de intervenție. Detalierea acestor aspecte se va realiza în cadrul de implementare național. În cazul în care se identifică încălcări se aplică corecții financiare/reducerile procentuale la sumele solicitate prin cererile de plata conform HG 519/2014, cu modificari si completari, care transpune in legislatia nationala Decizia C(2019)3452 a Comisiei pentru stabilirea reducerilor procentuale/corecţiilor financiare care se aplică pentru abateri de la respectarea prevederilor legale în materie de achiziţii publice/achiziţii sectoriale/concesiuni, dar care stabilește și corecţiile financiare/reducerile procentuale aplicabile în cazul constatării de abateri/nereguli pentru contractele încheiate de beneficiarii privaţi de fonduri europene, care nu au calitatea de autoritate contractantă conform legislaţiei în vigoare, dar care au obligaţia respectării prevederilor unor ghiduri/instrucţiuni privind achiziţiile, în situaţia în care acestea sunt parte integrantă din contractul/acordul/ordinul/decizia de finanţare.

Precizăm ca controlul respectarii procedurii concurentiale, (oferte, costuri de referință), este administrativ, deci va fi de 100% la cererile de plata depuse, iar pentru intervențiile în sectorul vitivinicol, controlul administrativ este completat cu control la fața locului.

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură va include in procedurile operationale verificari pentru evitarea dublei finantari, a conditiilor de prevenire a creării de condiții artificiale menite să eludeze dispozițiile dreptului Uniunii la nivelul beneficiarului, al intervenției sau al fiecărei cheltuieli, a verificărilor necesare pentru a asigura protecţia eficace a intereselor financiare ale Uniunii, prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor și a fraudelor și recuperarea sumelor plătite necuvenit, în limitele stabilite prin legislația națională specifică.

FEADR în afara cadrului IACS

Sistemul de control al cererilor de finanțare și de plata va fi detaliat în manualele de proceduri care descriu modalitatea de primire, înregistrarea și verificarea cererilor, precum și o descriere a tuturor documentelor și a sistemului de informații care trebuie utilizate.

Agentia va realiza controalele administrative in proporție de 100% din totalul cererilor solicitate la plata (inclusiv vizite in situ, acolo unde este cazul), pentru a verifica respectarea tuturor condițiilor de acordare a ajutorului, astfel cum sunt prevăzute de regulamentul în temeiul căreia se solicită ajutorul, precum și controalele prevăzute la articolul 59 din Regulamentul (UE) 2021/2116 în scopul prevenirii și depistării fraudelor sau neregulilor, luând în considerare în special riscurile aferente.

De asemenea, se vor efectua pe eșantion controale pe teren si controale ex-post, pe baza analizei de risc care cuprinde si metoda aleatorie, in functie de diferitele tipuri de operatiuni pentru care s-a solicitat finanțarea.

Agenția va include în manualele de proceduri verificări pentru evitarea dublei finanțări și a conditiilor referitoare la clauza de eludare.

Demarcarea dintre PNS şi celelalte programe, se realizează atât pe tipologii de operațiuni (la scară mare, sau la scară mică) în funcţie de nevoile identificate şi bugetul disponibil pentru fiecare program în parte, cât şi prin protocoale încheiate între instituţiile de resort, evitându-se dubla finanţare prin stabilirea unor mecanisme pe baza listei operaţiunilor eligibile susţinute prin fiecare program în parte, alături de o demarcare la nivel de beneficiari.

In plus, România planifică să folosească noile tehnologii pentru desfășurarea vizitelor in situ și a controalelor pe teren în cazul intervențiilor non-IACS, în conformitate cu prevederile din Regulament, modalitatea de implementare urmând a fi detaliată în procedurile viitoare de lucru ale Agenției.

7.3.2.3 Regulile privind achizițiile publice?

Scurtă descriere privind modul în care este asigurată conformitatea cu regulile privind achizițiile publice.

Pentru beneficiarii publici FEGA Non IACS, se aplica legislatia in domeniul achizitiilor publice. Controlul este realizat administrativ, adică 100%, iar in cazul în care se constată cheltuieli care nu respectă condițiile de legalitate, regularitate ori conformitate stabilite prin legislaţia în vigoare se aplica sistemul de sancțiuni prevăzut in Decizia C(2019)3452 a Comisiei transpusa in legislatia nationala in HG 519/2014, cu modificări si completări, la sumele solicitate prin cererile de plata.

Beneficiarii publici FEADR vor respecta regulile de achizitii publice descrise atat in legislatia nationala cat si in manualele de proceduri ale AFIR. Înaintea lansării achizițiilor prin accesarea platformei electronice naționale de achiziții publice (SEAP), beneficiarii sunt obligați să depună spre verificare și avizare prealabilă prin intermediul interfeței disponibile pe site-ul AFIR, dosarele pentru achizițiile efectuate prin:

- licitație deschisă, cu sau fără loturi;
- procedură simplificată, cu sau fără loturi;
- achiziție directă.

Controalele desfasurate de AFIR se fac pe baza unor liste de verificare care au în vedere, printre altele:

- obiectul si valoarea estimată a contractului ce face obiectul achiziției publice;
- respectarea principiilor achizițiilor publice;
- utilizarea unor criterii de calificare și selectie obiective, suficient de detaliate și nediscriminatorii, care să nu conducă la eliminarea unor oferte pentru motive subiective;
- respectarea termenului limită de depunere a cererilor și ofertelor;
- conformitatea ofertelor din punct de vedere tehnic și financiar;
- absența conflictului de interese;
- controlul, acolo unde este cazul, al ofertelor cu preț anormal de scăzut.

Dosarele de achizitii se vor verifica din punct de vedere administrativ in procent de 100%, iar in cazul în care se constată cheltuieli care nu respectă condițiile de legalitate, regularitate ori conformitate stabilite prin legislaţia în vigoare privind achizițiile publice, experții AFIR vor proceda la excluderea integrală sau parțială de la plată a sumelor solicitate, prin aplicarea de corecții procentuale din sumele solicitate la plată de către beneficiari, în conformitate cu prevederile legislatiei si ale manualelor de proceduri aplicabile si cu cele ale Deciziei CE privind corectiile financiare aplicabile procedurilor de achizitii publice (documentul CE nr. C(2019)3452).

7.4 Condiționalitate

7.4.1 Sistemul de control al condiționalității

7.4.1.1 Descrierea sistemului de control al condiționalității

Normele privind condiționalitatea reprezintă primul nivel (nivelul de bază) pentru accesarea sprijinului acordat prin PAC în perioada 2023-2027 și sunt aplicabile tuturor beneficiarilor următoarelor tipuri de plăți:

(a) tipurile de intervenții sub formă de plăți directe și anume: plăţi directe decuplate (sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilităţii, sprijinul redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilităţii, sprijinul complementar pentru venit pentru tinerii fermieri, schemele pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor) și plăți directe cuplate, cum este sprijinul cuplat pentru venit;

(b) plăți pentru angajamente care depășesc: cerințele legale relevante în materie de gestionare şi standardele relevante GAEC stabilite în art. 12 din Regulamentul (UE) 2021/2115, cerinţele minime relevante privind utilizarea îngrăşămintelor şi a produselor de protecţie a plantelor sau pentru bunăstarea animalelor şi alte cerinţe obligatorii relevante prevăzute de dreptul intern şi de dreptul Uniunii, condițiile stabilite pentru menținerea suprafeței agricole pentru păşunat sau pentru cultivare și pentru obținerea de produse agricole (creşterea animalelor sau cultivarea, inclusiv prin paludicultură) și plăți pentru angajamentele care diferă de angajamentele pentru care se acordă plăţi pentru scheme voluntare pentru climă, mediu şi bunăstarea animalelor (eco-scheme).

(c) constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone;

(d) dezavantaje specifice anumitor zone, generate de anumite cerințe obligatorii;

(e) în ceea ce privește FEADR, în legătură cu cheltuielile suportate de beneficiari și cu plățile efectuate de agenția de plăți în cadrul punerii în aplicare a programelor de dezvoltare rurală în temeiul Regulamentului (UE) nr. 2115/2021.

Verificarea respectării normelor privind condiționalitatea se efectuează prin controale la fața locului sau prin sistemul de monitorizare a suprafețelor.

Controlul pe teren al standardelor privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) se realizează la nivel de exploataţie, la nivel de parcelă și exploataţie sau numai la nivel de parcelă, după caz, iar controlul pe teren al cerinţelor legale în materie de gestionare (SMR) se realizează la nivel de parcelă şi exploataţie sau numai la nivel de exploataţie, după caz, conform prevederilor Ordinului MADR nr. 54/570/32/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Neconformitate înseamnă nerespectarea cerinţelor legale în materie de gestionare (SMR) în temeiul legislaţiei Uniunii Europene sau a standardelor privind bunele condiţii agricole şi de mediu ale terenurilor (GAEC), enumerate în anexa III din Regulamentul (UE) 2021/2115, cu modificările ulterioare și stabilite în Ordinul MADR/MMAP/ANSVSA nr. 54/570/32/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Atunci când inspectorul care efectuează controlul pe teren constată o neconformitate cu privire la normele privind condiționalitatea pe parcelele unei exploataţii care nu fac obiectul controlului, acesta trebuie să se autosesizeze şi să parcurgă etapele procedurale pentru ca exploataţia respectivă să fie selectată la control.

Toate situaţiile întâlnite în teren, care prezintă nerespectări ale normelor de condiţionalitate şi care vizează parcelele agricole din cadrul exploataţiilor fermierilor, vor fi documentate în raportul de control cu fotografii concludente, care să reflecte situaţia reală din teren.

Orice caz de neconformitate constatat la controlul pe teren este adus la cunoştinţa fermierului/beneficiarului, prin expedierea unei copii a raportului de control pe teren.

Eșantionul de control acoperă cel puțin 1% din beneficiarii care solicită plățile enumerate mai sus.

Cu toate că art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1468/2024 stabilește excepții în realizarea verificărilor și aplicarea sancțiunilor pentru cazurile de neconformitate identificate în respectarea normelor de condiționalitate, dacă o neconformitate identificată în punerea în aplicare a angajamentelor de mediu și climă vizează nerespectarea unei norme de condițiolitate care constituie cerință de bază a acestor angajamente, se vor aplica sancțiunile prevăzute de sistemele de sancțiuni aferente intervențiilor de mediu și climă. Pentru fermele a căror dimensiune maximă nu depășește 10 ha de suprafață agricolă declarată se realizează verificarea normelor de condiționalitate care constituie cerințe de bază pentru angajamente.

Pentru scopurile de control DR-01, DR-02, DR-04, DR-05, PD-04, PD-05, PD-06 și PD-28 se verifică cerințele de bază GAEC/SMR relevante angajamentelor indiferente de dimensiunea maximă a suprafeței agricole declarate.

7.4.1.2 Tipuri de verificări

SMR/GAEC	Tipuri de verificări
GAEC01 - Menținerea pajiștilor permanente pe baza unui raport între pajiștile permanente și suprafața agricolă de la nivel național, regional, subregional, de grup de exploatații sau la nivel de exploatație în comparație cu anul de referință 2018. Scădere maximă de 5 % în comparație cu anul de referință.	Sistemul de monitorizare a suprafețelor, Control la fața locului
GAEC02 - Protejarea a zonelor umede și a turbăriilor	Control la fața locului
GAEC03 - Interdicția de a incendia miriștile arabile, cu excepția motivelor fitosanitare	Sistemul de monitorizare a suprafețelor, Control la fața locului
GAEC04 - Stabilirea de zone tampon de-a lungul cursurilor de apă	Control la fața locului
GAEC05 - Gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și de eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a gradientului de pantă	Control la fața locului
GAEC06 - Acoperirea minimă a solului pentru a evita solurile goale în perioadele cele mai sensibile	Control la fața locului, Sistemul de monitorizare a suprafețelor
GAEC07 - Rotația culturilor pe teren arabil, cu excepția culturilor cultivate sub apă	Controale administrative, Control la fața locului
GAEC08 - Menținerea elementelor de peisaj. Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în perioada de reproducere și creștere a păsărilor. Opțional, măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive	Controale administrative, Control la fața locului
GAEC09 - Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000	Sistemul de monitorizare a suprafețelor, Control la fața locului
GAEC10 - Interdicția de a incendia vegetația pajiștilor permanente	Control la fața locului, Sistemul de monitorizare a suprafețelor
SMR01 - Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei: articolul 11 alineatul (3) literele (e) și (h) în ceea ce privește cerințele obligatorii pentru controlul surselor difuze de poluare cu fosfați	Control la fața locului
SMR02 - Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole: articolele 4 și 5	Control la fața locului
SMR03 - Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice: articolul 3 alineatul (1), articolul 3 alineatul (2) litera (b), articolul 4 alineatele (1), (2) și (4)	Control la fața locului
SMR04 - Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică: articolul 6 alineatele (1) și (2)	Control la fața locului
SMR05 - Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare: articolele 14 și 15, articolul 17 alineatul (1) și articolele 18, 19 și 20	Control la fața locului
SMR06 - Directiva 96/22/CE a Consiliului din 29 aprilie 1996 privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a	Control la fața locului

substanțelor β-agoniste în creșterea animalelor și de abrogare a Directivelor 81/602/CEE, 88/146/CEE și 88/299/CEE: articolul 3 literele (a), (b), (d) și (e) și articolele 4, 5 și 7	
SMR07 - Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului: articolul 55 și primele două teze	Control la fața locului
SMR08 - Directiva 2009/128/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor: articolul 5 alineatul (2) și articolul 8 alineatele (1)-(5); articolul 12 în ceea ce privește restricțiile referitoare la utilizarea pesticidelor în zonele protejate definite pe baza Directivei-cadru 2000/60/CE și a legislației privind Natura 2000; articolul 13 alineatele (1) și (3) în ceea ce privește manipularea și depozitarea pesticidelor și eliminarea resturilor	Control la fața locului
SMR09 - Directiva 2008/119/CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime privind protecția vițeilor: articolele 3 și 4	Control la fața locului
SMR10 - Directiva 2008/120/CE a Consiliului din 18 decembrie 2008 de stabilire a normelor minime de protecție a porcilor: articolele 3 și 4	Control la fața locului
SMR11 - Directiva 98/58/CE a Consiliului din 20 iulie 1998 privind protecția animalelor de fermă: articolul 4	Control la fața locului

7.4.2 Sistemul sancțiunilor aferente condiționalității

7.4.2.1 Descrierea sistemului sancțiunilor aferente condiționalității

Sistemul de sancțiuni va cuprinde:

- legislația Uniunii Europene din domeniul condiționalității și legislația națională aplicabilă;
- acordurile de delegare încheiate între APIA și organismele de control specializate în raport cu domeniul de competență în privința respectării de către fermieri a normelor privind condiționalitatea, protocoale de colaborare;
- enumerarea schemelor şi măsurilor de sprijin pentru care este obligatorie respectarea normelor privind condiționalitatea de către fermieri;
- definițiile cu privire la nerespectare, standarde privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor, domenii de condiționalitate, cerințe legale în materie de gestionare;
- definițiile privind tipurile nerespectării: neglijență, intenție;
- prezentarea criteriilor de amploare, gravitate, persistență;
- prezentarea normelor privind condiționalitatea structurate pe domenii;
- prezentarea calculului sancțiunilor pentru nerespectarea normelor privind condiționalitatea și expunerea acestora sub formă tabelară;
- definirea notificărilor pentru remedierea neconformităților, în cazul repetițiilor și în cazul declarării ca intenţie a nerespectării condiţionalităţii;
- stabilirea nivelului de gravitate, persistență pentru standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor și pentru cerințele legale în materie de gestionare sub formă tabelară;
- expunerea modului de calcul al sancțiunilor pentru nerespectarea normelor privind condiționalitatea structurate pe domenii.

Sancțiunile administrative se aplică doar dacă neconformitatea este rezultatul unei acțiuni sau omisiuni imputabile direct beneficiarului respectiv și dacă este îndeplinită una sau fiecare dintre condițiile de mai jos:

a) Neconformitatea este legată de activitatea agricolă a beneficiarului;

b) Neconformitatea vizează exploatația, astfel cum este definită la articolul 3 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2021/2115, sau alte suprafețe gestionate de beneficiar, situate pe teritoriul României.

Sancțiunile administrative se aplică în cazurile în care terenul agricol, exploatația agricolă sau părți ale acestora sunt transferate în cursul anului calendaristic sau al anilor în cauză.

Atunci când cuantumul sancțiunii este mai mic sau egal cu 100 EUR nu se va aplica sancțiunea administrativă beneficiarului și acesta va fi informat cu privire la constatarea neconformității și la obligația de a lua măsuri de remediere pentru anul următor.

Nu se impun sancțiuni administrative dacă:

1. Neconformitatea este determinată de cazurile de forță majoră sau de circumstanțele excepționale;
2. Neconformitatea este determinată de un ordin din partea unei autorități publice.

Principiile generale privind aplicarea sancţiunilor sunt:

"Amploarea" unei neconformităţi este determinată examinând, în special, dacă neconformitatea are un impact de anvergură sau dacă este limitată la ferma în cauză.

"Gravitatea" unei neconformităţi depinde în special de importanţa consecinţelor acesteia, ţinând seama de obiectivele cerinţei sau ale standardului în cauză.

Caracterul "persistent" al unui caz de neconformitate depinde în special de lungimea perioadei în care se manifestă efectele acestuia sau de posibilităţile de a se pune capăt efectelor respective prin mijloace rezonabile.

„**Repetarea”** unei neconformități înseamnă nerespectarea aceleiaşi cerinţe sau a aceluiaşi standard, constatată de mai multe ori pe parcursul unei perioade de trei ani calendaristici consecutivi, cu condiția ca beneficiarul să fi fost informat cu privire la o neconformitate anterioară și, după caz, să fi avut posibilitatea să ia măsurile necesare pentru a remedia neconformitatea anterioară respectivă;

Sancțiunile administrative impuse sunt efective, proporționale și cu efect de descurajare.

Aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative

Sancțiunile administrative se aplică prin reducerea plăților sau excluderea de la întregul cuantum al plăților menționate anterior, care au fost acordate sau urmează a fi acordate beneficiarului în cauză în legătură cu cererile de ajutor pe care beneficiarul respectiv le-a transmis sau urmează să le transmită în cursul anului calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

Reducerile și excluderile se vor stabili în trepte, în funcție de gravitatea neconformității, și în caz de neconformitate intenționată, se poate exclude beneficiarul de la toate plățile.

Reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea.

În cazul în care nu se poate stabili anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea, reducerile sau excluderile se calculează pe baza plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care a avut loc constatarea neconformității.

Neconformitățile sunt considerate "constatate" :

- dacă sunt stabilite în urma oricărui tip de controale efectuate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/2116 sau
- după ce au fost aduse la cunoştinţa autorităţii de control competente ori, după caz, a agenţiei de plăţi, în orice alt mod.

Se va stabili o limită de timp pentru aplicarea sancțiunilor administrative în vederea asigurării securității juridice a beneficiarilor.

În cazul în care **aceeași neconformitate se repetă continuu pe parcursul mai multor ani calendaristici**, se va calcula și aplica o sancțiune administrativă pentru fiecare an calendaristic în care s-a constatat că a avut loc neconformitatea.

Sancțiunea administrativă se aplică numai dacă este constatată o neconformitate în termen de 3 ani calendaristici consecutivi, calculați începând cu și incluzând anul în care a avut loc neconformitatea.

Procentajele reducerilor în caz de neconformitate neintenţionată

Ca regulă generală, **reducerea este de 3% din cuantumul total al plăților.**

În cazul neconformităților neintenţionate **constatate la control** și ținându-se seama de criteriile privind amploarea, gravitatea, persistență, se aplică o **reducere de până la 1% a procentului de 3%** din cuantumul total.

În cazul în care neconformitatea **constatată la control și provenită neintenţionat** are **consecințe grave**

asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerința în cauză ori constituie un risc direct pentru sănătatea publică sau pentru sănătatea animalelor și ținându-se seama de criteriile privind amploarea, gravitatea, persistență **se aplică o reducere de până la 10%** din cuantumul total.

În cazul în care **neconformitatea neintenționată a** aceleiași cerințe sau aceluiași standard **persistă sau se repetă o dată în decursul a trei ani calendaristici consecutivi,** procentul reducerii este, ca regulă generală, **10%** din cuantumul total al plăților și se aplică doar dacă beneficiarul a fost informat în privința precedentei constatări a neconformității.

Repetările ulterioare ale aceleiași/acelorași neconformități, fără un motiv justificat din partea beneficiarului, sunt considerate cazuri de neconformitate deliberată.

În cazul în care **neconformitatea** constatată nu are consecinţe sau are doar consecinţe nesemnificative asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerinţa în cauză nu se va aplica nicio sancțiune administrativă. Neconformitatea respectivă nu este luată în calcul în scopul determinării caracterului repetat sau persistent al unei neconformităţi.

Autoritățile române vor institui un mecanism de avertizare pentru neconformitățile constatate pentru a se asigura că beneficiarii vor fi informați prin notificare cu privire la neconformitățile constatate și la posibilele măsuri de remediere care trebuie luate.

Procentajele reducerilor în caz de neconformitate deliberată

În caz de **neconformitate deliberată, procentul reducerii este de cel puţin 15% din cuantumul total al plăţilor.**

Pe baza evaluării neconformităţii de către inspectorii de control și ţinându-se seama de criteriile de amploare, gravitate, persistență, se va majora procentajul **de la 15% până la 100%.**

Calcularea reducerilor pentru mai multe neconformități care au avut loc în același an calendaristic

În cazul în care se constată o neconformitate, atât a unui standard, cât și a unei cerințe, este considerată o singură neconformitate. În scopul calculării reducerilor, neconformitatea este considerată parte a domeniului de condiţionalitate al cerinţei.

Domenii specifice condiționalității:

a) clima şi mediul, inclusiv apa, solul şi biodiversitatea ecosistemelor;

b) sănătatea publică și sănătatea plantelor;

c) bunăstarea animalelor.

Dacă în acelaşi an calendaristic au avut loc mai multe neconformităţi constatate **neintenţionate nerecurente**, procedura de stabilire a reducerii se aplică individual fiecărei neconformităţi, iar procentajele rezultate se adună. Totuşi, reducerea totală nu depăşeşte:

(a) 5% din cuantumul total care rezultă din plăţile şi sprijinul menţionat mai sus, dacă niciuna dintre neconformităţi nu are consecinţe grave asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerinţa în cauză şi nu constituie un risc direct pentru sănătatea publică sau pentru sănătatea animalelor; sau

(b) 10% din cuantumul total care rezultă din plăţile şi sprijinul menţionat mai sus, dacă cel puţin o neconformitate are consecinţe grave asupra îndeplinirii obiectivului vizat de standardul sau de cerinţa în cauză ori constituie un risc direct pentru sănătatea publică sau pentru sănătatea animalelor.

Dacă în acelaşi an calendaristic au avut loc mai multe neconformităţi constatate **neintenţionate recurente**, procedura de stabilire a reducerii se aplică individual fiecărei neconformităţi, iar procentajele rezultate se adună. Totuşi, reducerea nu depăşeşte 20 % din cuantumul total.

Dacă în acelaşi an calendaristic au avut loc mai multe **neconformităţi deliberate constatate**, procedura

de stabilire a reducerii se aplică individual fiecărei neconformităţi, iar procentajele reducerilor rezultate se adună. Totuşi, reducerea nu depăşeşte 100 % din cuantumul total.

Dacă în acelaşi an calendaristic au avut loc mai multe neconformităţi constatate **neintenţionate, recurente şi deliberate,** procentajele reducerilor rezultate şi, dacă este cazul, procentajele reducerilor rezultate după aplicarea pragurilor de limitare a procentajelor neconformităţilor constatate **neintenţionate nerecurente și recurente, precum și a celor deliberate se adună.** Totuşi, reducerea nu depăşeşte 100 % din cuantumul total.

7.4.2.2 Definirea și aplicarea „repetării” (calcul și interval de timp acoperit)

Se consideră **neconformitate neintenționată recurentă** cazul în care se constată că aceeași cerință sau același standard nerespectat de fermier persistă în cursul unei perioade de trei ani calendaristici consecutivi, în condiţiile în care fermierul a fost informat cu privire la neconformitatea stabilită anterior și să fi avut posibilitatea să ia măsurile necesare pentru a remedia neconformitatea anterioară respectivă. Dacă neconformitatea persistă sau se repetă o dată în decursul a trei ani calendaristici consecutivi, procentul reducerii este, ca regulă generală, 10 % din cuantumul total al plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea. Repetările ulterioare ale aceleiași neconformități, fără un motiv justificat din partea beneficiarului, sunt considerate cazuri de neconformitate deliberată.

7.4.2.3 Definirea și aplicarea „caracterului deliberat”

Se consideră **nerespectare deliberată** cazul în care aceeași neconformitate persistă și se repetă, fără un motiv justificat din partea fermierului. În caz de neconformitate deliberată, procentul reducerii este de cel puțin 15 % din cuantumul total al plăților acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea

7.4.3 Indicarea aplicării unui sistem de control simplificat pentru micii fermieri

Fermierii care dețin exploatații a căror dimensiune maximă nu depășește 10 ha de suprafață agricolă declarată sunt scutiți de controale aferente condiționalității și nu li se aplică sancțiuni administrative în cazul identificării nerespectării obligațiilor legate de standardele de condiționalitate, conform prevederilor art. 83 alin (2) și art. 84 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2116, modificat prin Regulamentul de implementare (UE) nr. 2024/1468.

Cu toate că art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1468/2024 stabilește excepții în realizarea verificărilor și aplicarea sancțiunilor pentru cazurile de neconformitate identificate în respectarea normelor de condiționalitate, dacă o neconformitate identificată în punerea în aplicare a angajamentelor de mediu și climă vizează nerespectarea unei norme de condiționlitate care constituie cerință de bază a acestor angajamente, se vor aplica sancțiunile prevăzute de sistemele de sancțiuni aferente intervențiilor de mediu și climă.

7.4.4 Organismele de control competente responsabile cu verificările practicilor de condiționalitate, cerințe legale în materie de gestionare

Organismele responsabile cu efectuarea controlului privind respectarea de către fermieri a normelor de condiționalitate, în raport cu domeniul de competenţă, sunt:

APIA efectuează controlul și supracontrolul cerinţelor legale în materie de gestionare privind schimbările climatice, apa, biodiversitatea și peisajul (SMR 1-4) şi bunele condiţii agricole şi de mediu privind schimbările climatice, apa, solul, biodiversitatea și peisajul (GAEC 1-10).

Autoritatea Naţională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranţa Alimentelor (ANSVSA), prin unităţile din subordine, efectuează controlul şi supracontrolul cerinţelor legale în materie de gestionare privind siguranţa alimentară (SMR 5 şi 6) şi bunăstarea animalelor (SMR 9-11).

Pentru controlul respectării cerinţelor privind siguranţa alimentară şi bunăstarea animalelor, APIA încheie un acord de delegare cu ANSVSA, cu avizul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Autoritatea Naţională Fitosanitară (ANF) efectuează controlul şi supracontrolul cerinţelor legale în materie de gestionare privind utilizarea produselor de protecție a plantelor (SMR 7 și 8).

Pentru controlul respectării cerinţelor privind produsele de protecţie a plantelor, APIA încheie un acord de delegare cu ANF, cu avizulMinisterului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

SMR/GAEC	Denumirea agenției de plăți	Denumirea organismului de control	Numele responsabilului cu verificarea	Adresă	E-mail
GAEC01	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC02	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC03	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC04	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro

GAEC05	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC06	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC07	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC08	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC09	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
GAEC10	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
SMR01	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
SMR02	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
SMR03	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
SMR04	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură – APIA	Director General	București, B-dul Carol I, nr. 17, cod poștal 030167, sector 2	secretariat@apia.org.ro
SMR05	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Preşedinte	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Cod Poştal 013701, Sector 1	office@ansvsa.ro
SMR06	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Preşedinte	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Cod Poştal 013701, Sector 1	office@ansvsa.ro
SMR07	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Naţională Fitosanitară - ANF	Director General	Oraș Voluntari, Bd. Voluntari nr. 11, Cod Poştal 077190, jud. Ilfov	anf@anfdf.ro

SMR08	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Naţională Fitosanitară - ANF	Director General	Oraş Voluntari, Bd. Voluntari nr. 11, Cod Poştal 077190, jud. Ilfov	anf@anfdf.ro
SMR09	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Preşedinte	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Cod Poştal 013701, Sector 1	office@ansvsa.ro
SMR10	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Preşedinte	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Cod Poştal 013701, Sector 1	office@ansvsa.ro
SMR11	Agenţia de Plăți şi Intervenție pentru Agricultură - APIA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară şi pentru Siguranța Alimentelor - ANSVSA	Preşedinte	București, Piața Presei Libere nr. 1, Corp D1, Cod Poştal 013701, Sector 1	office@ansvsa.ro

7.5 Condiționalitate socială

7.5.1 Descrierea sistemului de control al condiționalității sociale

În conformitate cu prevederile art. 14 din Regulamentul (UE) nr. 2021/2115, România aplică mecanismul condiționalității sociale începând cu data de 1 ianuarie 2025.

În acest sens, fermierii și alți beneficiari care primesc plăți directe sau plăți compensatorii de mediu și climă și pentru bunăstarea animalelor sunt supuși unei sancțiuni administrative dacă nu îndeplinesc condițiile de încadrare în muncă, asigurarea respectării obligațiilor angajatorilor, precum și a cerințelor privind securitatea și sănătatea în muncă, care decurg din art. 3-6, 8, 10 și 13 ale Directivei (UE) 2019/1152 *privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană*, art. 5-12 ale Directivei 89/391/CEE *privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă* și din art. 3-9 ale Directivei 2009/104/CE *privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru folosirea de către lucrători a echipamentului de muncă la locul de muncă [a doua directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE]*.

La nivel național, directivele precizate au fost transpuse prin:

- Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 1146/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru utilizarea echipamentelor de muncă de către lucrători la locul de muncă.

Mecanismul condiționalității sociale se bazează pe cadrul legal si administrativ existent la nivel național de asigurare a respectării normelor și activităților întreprinse de autoritățile sau organismele competente de aplicare a legii responsabile pentru efectuarea controalelor privind condițiile de încadrare în muncă și asigurarea respectării obligațiilor angajatorilor, precum și a cerințelor privind securitatea și sănătatea în muncă, respectiv de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MMSS) și Inspecția Muncii (IM).

În vederea implementării mecanismului condiționalității sociale, autoritățile responsabile de gestionarea si controlul intervențiilor PS, în speță agenția de plăți încheie Protocoale de colaborare cu Ministerul Muncii și Solidarității Sociale (MMSS)/Inspecția Muncii (IM) pentru stabilirea cadrului administrativ de colaborare și a diviziunii responsabilităților între entitățile implicate, cu respectarea autonomiei și specificității sistemului național aplicabil în legislația specifică care reglementează condițiile de încadrare în muncă și asigurarea respectării obligațiilor angajatorilor, precum și a cerințelor privind securitatea și sănătatea în muncă, precum și a principiului subsidiarității.

Informarea beneficiarilor și reglementarea cadrului național de aplicare a mecanismului condiționalității sociale vizează:

- elaborarea, de către agenția de plăți, în colaborare cu Autoritatea de Management a unui Ghid privind aplicarea condiționalității sociale având caracter de îndrumare a solicitanților, respectiv a beneficiarilor cu privire la drepturile și obligațiile stabilite pentru implementarea acestui mecanism pe baza legislației din domeniul social și al ocupării aplicabile;
- elaborarea de către agenția de plăți și aprobarea, prin Ordin al MADR, a criteriilor privind modul de interpretare a gravității, amplorii, permanenței, reapariției și, după caz, intenționalității încălcării cerințelor stabilite potrivit legislației muncii și a sancțiunilor corespunzătoare cu respectarea cerințelor relevante prevăzute în titlul IV capitolul V din Regulamentul (UE) 2021/2116 și a sistemului național aplicabil de clasificare a sancțiunilor în domeniul muncii.

7.5.2 Descrierea sistemului sancțiunilor aferente condiționalității sociale

Sancțiunile administrative aferente condiționalității sociale, impuse beneficiarilor plăților directe și ai plăților compensatorii de mediu și climă, care nu respectă normele privind condiționalitatea socială, se aplică de către agenția de plăți, având la bază notificarea transmisă de către MMSS/IM.

În acest scop, Protocolul de colaborare încheiat cu autoritățile responsabile din domeniul legislației sociale va reglementa:

- termenele de transmitere a notificării necoformităților constate. În acest sens, MMSS/IM va notifica APIA anual, rezultatul controalelor/procedurilor care conduc la o sancțiune administrativă aplicată beneficiarilor PAC;
- Informațiile care fac obiectul notificării. Acestea vizează: neconformități care sunt rezultatul unei acțiuni sau omisiuni imputabile direct beneficiarului respectiv, dacă aceste sunt legate de activitatea agricolă a beneficiarului și vizează exploatația sau alte suprafețe gestionate de beneficiar, precum și normele și sancțiunile aplicate conform procedurilor existente în domeniul muncii de către autoritățile competente, astfel încât APIA să poată utiliza informațiile comunicate pentru a determina și aplica reduceri sau excluderi ale plăților relevante, care să fie eficiente, disuasive și proporționale, conform prevederilor art. 89 din Regulamentul (UE) 2021/2116.
- O grilă de corespondență a clasificării gravității, amplorii, persistenței și caracterului repetitiv sau deliberat al neconformității pe baza evaluării efectuate de autoritățile responsabile în domeniul legislației sociale și a sancțiunilor prevăzute în legislația muncii.

Reducerile sau excluderile de la plată se calculează pe baza plăţilor acordate sau care urmează să fie acordate în anul calendaristic în care s-a produs neconformitatea.

Dezvoltarea sistemului de sancțiuni aferente condiționalității sociale va respecta cadrul sancționatoriu prevăzut la art. 85 alin (2), (5) și (6) din Regulamentul nr. 2116/2021.

8. Modernizarea: AKIS și digitalizare

8.1 AKIS

8.1 Configurarea organizațională globală avută în vedere pentru AKIS îmbunătățit

În vederea creșterii competențelor fermierilor și ale altor antreprenori din comunitatea rurală este importantă identificarea de soluții la provocările existente. În România, legătura dintre agricultură și dezvoltarea rurală, pe de o parte și componentele cercetare inovare și transfer de cunoștințe pe de altă parte este destul de precară, având 3 sub-sisteme prin care se utilizează cunoașterea și informația din diverse surse în scopul dezvoltării agriculturii: cercetarea agricolă, educația agricolă și consilierea agricolă. Politicile statale reglementează și au un rol esențial în interacțiunile care există între subsisteme. În centrul sistemului AKIS se află fermierul care reprezintă actorul principal pentru generarea nevoii și implementarea rezultatelor sistemului.

La nivel național, activează o serie de actori relevanți pentru AKIS, lipsind la acest moment o integrare funcțională a acestora, activitatea lor derulându-se într-o manieră fragmentată.

Agricultura și infrastructura specifică necesită intensificarea eforturilor în vederea dezvoltării sistemelor de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS) capabile să realizeze o conexiune între fermieri și diferite tipuri de instituții și organizații de profil, precum:

·organizații care generează și utilizează tehnologii aplicate în agricultură;

·organizații care promovează învățarea reciprocă;

· organizații care furnizează cercetare utilă în practică;

· organizații care furnizează servicii de inovare (inclusiv aplicații digitale);

· Consilierii;

· Organizații care furnizează cunoștințe și difuzează informații.

Eforturile de a dezvolta un sistem AKIS modern trebuie să se concentreze la integrarea acestor sisteme și de a crea fluxurile de cunoaștere și informare pentru dezvoltarea sectorului.

În vederea asigurării unei functionalități integrate la nivel național și pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor, așa cum au fost acestea precizate mai sus, structura organizatorică AKIS va integra următoarele componente:

1. Unitatea de Coordonare AKIS:

Gestionarea AKIS, respectiv a serviciilor de consiliere și transfer de cunoștințe se va face de către Unitatea de Coordonare AKIS, unitate funcțională la nivelul DGDR - AM PNDR care va avea următoarele atribuții principale:

·elaborarea strategiei privind AKIS, care include definirea actorilor, misiunii și rolurilor acestora;

·monitorizarea implementării AKIS, care va urmări stadiul implementării activităților, prelucrarea informațiilor;

·coordonarea activităților AKIS cu cele ale Rețelei Rurale Naționale în vederea integrării rezultatelor de cercetare, dezvoltare, inovare în cadrul acțiunilor de animare și informare, precum și organizarea întâlnirilor cu specificul AKIS, crearea unei legături între actorii AKIS în vederea realizării interacțiinii acestora;

· punct de contact, având rol de colector / mediator/ diseminator de informații între actorii implicați în proces;

·colectarea temelor de formare profesională, consiliere, inovare realizată prin Unitatea de Coordonare Teritorială a AKIS în conconcordanță cu nevoile identificate.

2. Unitatea de Sprijin AKIS:

În cadrul AKIS, va funcționa Unitatea de Sprijin a AKIS, care va reuni actorii relevanți și reprezentativi pentru domeniu din cadrul Ministerelor, Universităților și Liceelor cu profil Agricol, Institutelor de cercetare, IMM-uri cu activități de cercetare inovativă și furnizori de soluții digitale, Asociațiilor reprezentative ale fermierilor, Grupurilor de acțiune locală, ONG-urilor relevante, , consilierii, generatori de servicii de sprijin pentru inovare etc.

Aceasta va avea ca atribuție principală aprobarea tematicilor propuse de către Unitatea de Coordonare. De asemenea, crearea Unității de Sprijin va facilita legătura între entitățile implicate în cercetare, dezvoltare si inovare în diverse domenii legate de agricultură și dezvoltare rurală, consiliere precum și între acestea și fermieri, astfel încât expertiza să poată fi transmisă către fermieri în scopul creșterii eficienței fermelor.

Grupurile de acţiune locală realizează legătura între fermierii din zonele incluse în grup, reprezentând un factor important în colectarea nevoilor și diseminarea informațiilor.

Toate aceste obiective vor fi realizate în scopul de a crea o legătură între entitățile care au activitate în diverse domenii legate de agricultură și dezvoltare rurală, precum și între acestea și fermieri, astfel încât expertiza să poată fi transmisă către fermieri în scopul creșterii eficienței fermelor.

3. Platforma digitală AKIS:

Într-un moment în care transferul rapid și accesul la informație sunt esențiale, pentru dezvoltarea economică este necesară realizarea unui instrument în care să se integreze toate sub-sistemele. În acest scop, va fi dezvoltată o platformă – un instrument digital cu rol de HUB, care poate fi folosit pentru integrarea actorilorrelevanti, asigurând întregul flux informațional cu diferite categorii de date privind:

3.1. capabilități pentru diferite domenii de cercetare și rezultatele cercetări:

· prin integrarea cu diverse platforme la nivel național/european

· prin furnizarea într-o manieră accesibilă a rezultatelor cercetărilor Grupurilor Operaționale PEI (din România și alte State Membre), precum și a rezultatelor și aplicațiilor finanțate prin proiecte Horizon Europe pentru cei interesați;

· prin furnizarea informațiilor legate de rezultatele cercetărilor finanțate de MADR prin Planul Național Sectorial programul ADER, inclusiv prin propuneri de teme de cercetare și conectarea cu persoanele interesate;

·prin furnizarea informațiilor legate de activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare ale membrilor Unității de Sprijin AKIS.

3.2. serviciile de consiliere finanțate prin intervenția Consiliere în afaceri agricole – catalog al consilierilor AKIS selectați, cu specializările și teritoriul de prestare al serviciilor.

3.3. serviciile de formare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale finanțate prin intervenția Transfer de cunoștințe – se va realiza o integrare a activității furnizorilor de formare selectați cu platforma online utilizată în cadrul PNDR 2014 – 2020.

Având în vedere importanța sistemului de învățământ agricol pentru dezvoltarea profesioniștilor din agricultură, o altă oportunitate pe care această platformă o va aduce este pentru instituțiile de învățământ care vor putea să identifice mai ușor parteneri pentru desfășurarea stagiilor de practică. Aceste parteneriate de practică pot constitui avantaje și pentru fermieri în a selecta cele mai potrivite persoane pentru o ulterioară angajare. În acest fel, platforma reprezintă și o inovare socială, având funcția de mediator pe piața muncii.

4. Consilierii AKIS:

Consilierii AKIS selectați în cadrul intervenției „Consiliere în afaceri agricole” reprezintă cheia sistemului AKIS, aceștia având un rol catalizator al fluxului de informații atât între actorii AKIS, cât mai ales între fermieri/ antreprenori rurali. Fiind selectați în strânsă corelație cu nevoile si tematicile identificate la nivel local, legate de adaptarea la noile condiții privind mediul, economia și evoluția socială în mediul rural, consilierii AKIS, prin intermediul funcționalităților oferite de platforma digitală AKIS și prin interacțiune directă cu actorii AKIS și fermieri, vor facilita accesul acestora din urma la rezultatele activităților de cercetare, dezvoltare, inovare, contribuind astfel, în mod direct la cunoaștere și noi tehnologii.

8.2 Descrierea modului în care serviciile de consiliere, rețelele de cercetare și rețeaua PAC vor colabora în cadrul AKIS [articolul 114 litera (a) punctul (ii)]

Eficiența și eficacitatea serviciilor de consiliere și transfer de cunoștințe vor fi îmbunătățite prin consolidarea conexiunilor în cadrul AKIS și prin partajarea/diseminarea pe scară largă a cunoștințelor și a aplicațiilor inovatoare.

În acest sens, va fi achiziționat și implementat un ***instrument digital cu rol de stocare, prelucrare a datelor și furnizare de informații (platformă online),*** ușor de înțeles în vederea punerii în practică. Acest instrument va fi unul interactiv și accesibil la nivel național, în scopul dezvoltării unei baze de date și

cunoștințe cu diferite informații, colectate prin Unitatea de Coordonare Teritorială a AKIS în conconcordanță cu nevoile fermierilor, necesare practicării unei agriculturi sigure și sustenabile. În cadrul acestuia se vor regăsi date cu furnizorii de servicii de consiliere și transfer de cunoștințe și care vor asigura derularea acțiunilor în baza obiectivelor aferente intervențiilor.

Platforma digitală AKIS aflată în administrarea Unității de Coordonare AKIS va avea o interfață publică la nivelul căreia se vor identifica categorii specifice de informații legate de activități de cercetare, dezvoltare, inovare și bune practici din domenii diferite ale agriculturii și dezvoltării rurale (furnizate/ colectate de la diferiți actorii AKIS), legături cu alte platforme informatice etc. În același timp, platforma AKIS va avea o interfață cu functionalități necesare monitorizării și evaluării activităților specifice consilierilor AKIS, care nu va fi publică. Este esențial ca serviciile de consiliere oferite fermierilor să aibă întotdeauna caracter confidențial.

Platforma AKIS este un instrument digital cu rol de HUB, integrând activitatea actorilor AKIS și asigurând întregul flux informațional cu diferite categorii de date și informații.

Unitatea de Coordonare AKIS, atât prin consilierii de la nivel central, cât și prin consilierii de la nivel teritorial vor iniția discuții, sondaje cu fermierii/antreprenorii din mediul rural în vederea identificării de tematici pentru cursurile de formare profesională, consiliere, teme de cercetare/inovare, potențiali parteneri pentru Grupurile Operaționale, pe care le va supune ulterior Unității de Sprijin a AKIS în vederea implementării acestora.

De asemenea, vor exista și alte instrumente importante în afară de cele digitale derulate prin Rețeaua Rurală Națională , a cărei funcție de bază constă în facilitarea schimbului de informații, practici, experiențe, idei și resurse în rândul tuturor actorilor relevanți din domeniul rural. Rețeaua Rurală Națională va contribui la consolidarea serviciilor de consultanță și inovare și sprijinirea parteneriatelor în cadrul GAL-urilor, acordând inclusiv sprijin pentru cooperare. Rețeaua Rurală Națională ca parte integrantă a AKIS va oferi sprijin pentru ferme demonstrative, întâlniri on-line și fizice între reprezentanții institutelor de cercetare și consilieri,fermieri, precum și alt tip de acțiuni identificate la nivelul AKIS. De asemenea, PEI (Parteneriatul European pentru Inovare) deține un rol important în promovarea inovării în agricultură concentrându-se pe formarea parteneriatelor și conectarea persoanelor din diverse domenii implicate în inovare și agricultură – fermieri, consultanți, cercetători, agribusiness, ONG-uri și alți actori interesați – pentru a colabora, a-și împărtăși ideile și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare, și de a pune mai ușor în practică rezultatele cercetării. Astfel, se va putea oferi sprijin pentru proiecte în ceea ce privește transferul de cunoștințe, serviciile de consultanță, investiții, marketing, stabilirea de legături și finanțare pentru servicii de susținere a inovării.

În cadrul AKIS, va fi susținută colaborarea activă între universitățile și liceele agricole, institutele/ stațiunile de cercetare și asociațiile de fermieri și/sau fermieri, consilieri, în vederea schimbului de cunoștințe, date și informații privind dezvoltarea sustenabilă a fermelor. Prin intermediul platformei online, aceștia vor interacționa, în scopul identificării și aplicării de soluții inovative la nivelul fermelor.

Valorificarea rezultatelor cercetării reprezintă o altă componentă importantă în cadrul AKIS, cu ajutorul căreia fermierii pot adopta soluții inovative și digitale în scopul îmbunătățirii productivității, profitului și sustenabilității fermelor. În condițiile schimbărilor climatice, valorificarea cercetării este o necesitate pentru adaptarea exploataţiilor la noile condiţii climatice, iar urmare aplicării rezultatelor cercetării fermierii pot adopta/implementa soluții inovative în scopul îmbunătățirii productivității, profitului și sustenabilității fermelor.

AKIS va îmbunătăți structurarea eficientă, disponibilitatea și transferul interactiv al fluxurilor de cunoștințe și va consolida legăturile dintre cercetare și practică prin stimularea experimentării co-creative astfel încât rezultatele să aibă impact dincolo de mediul academic, prin facilitarea relaționării consilierilor cu fermierii în cadrul evenimentelor tematice sau prin organizarea de demonstrații practice la nivel de fermă.

Consilierea agricolă, parte integrantă în cadrul AKIS, furnizează informații tehnologice și aplicative, actualizate, obținute prin ca rezultat ale activităților de cercetare și inovare. Aceasta este integrată cu serviciile de transfer tehnologic din cercetare, ale organizațiilor de fermieri și ale altor părți interesate relevante, care formează sistemele de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS).

Prin interconectarea componentelor descrise anterior, se va asigura funcționarea unui sistem AKIS capabil

să sprijine schimbul de cunoștințe și expertiză în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, în scopul dezvoltării cunoașterii, generării și adoptării pe piață de soluții inovatoare.

În special prin consilierii săi, AKIS va facilita înființarea Grupurilor Operaționale, va disemina planurile, proiectele și rezultatele acestora prin reuniuni între fermieri, cercetători, consilieri, ONG- uri, atât în timpul implementării proiectelor, cât și după finalizarea acestora și va sprijini GO în interactiunea și accesarea proiectelor Horizon Europe, în calitate de brokeri de inovare. De exemplu, Rețeaua națională PAC va organiza evenimente de intermediere și va menține interacțiunea regulată cu punctele naționale de contact Horizon, în special pentru a integra GO în proiecte Horizon de tip multi-actor.

Prin Rețelei naționale PAC AKIS- ul va disemina rezultatele proiectelor Grupurilor Operaționale atât în cadrul PEI, cât și către ceilalți factori interesați prin reuniuni între fermieri, cercetători, consilieri, ONG-uri, atât în timpul implementării proiectelor, cât și după finalizarea acestora.

În cazul în care se constata un interes din partea fermierilor pentru un anumit subiect privind creșterea sustenabilității fermelor, acesta va fi propus ca tematică de discuție la nivelul partenerilor AKIS și ulterior implementat ca tematică pentru proiectele de formare profesională/consiliere.

De asemenea, platforma online va cuprinde o secțiune în cadrul căreia părțile interesate, pot solicita informații pe subiecte de interes, la care partenerii AKIS pot oferi răspunsuri, în cadrul sprijinului PNS pentru consiliere. Intervențiile din PNS necesită o funcționare eficientă a sistemului AKIS, fiinddirect conectate la acesta.

Acestea sunt:

• Transfer de cunoștințe cu obiectivul de a răspunde la nevoile de cunoaștere și informații ale persoanelor din mediul rural, ajutându-le să ia decizii în cunoștință de cauză în ceea ce privește managementul fermelor, gospodăriilor și comunităților acestora.

• Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI care vizează extinderea/introducerea acțiunilor inovative în întreprinderile cu activități de procesare și producție alimentară, prin stimularea Grupurilor Operaționale și a proiectelor inovatoare ale GO pe cele 9 obiective ale PAC.

• Consilierea în afaceri agricole la nivelul fermei care are scopul de a furniza de servicii de consiliere de înaltă calitate, independentă și orientată către grupul țintă, în scopul îmbunătățirii managementului durabil, al performanței economice și de mediu.

8.3 Descrierea organizării tuturor consilierilor agricoli în conformitate cu cerințele menționate la articolul 15 alineatul (2), la articolul 15 alineatul (3) și la articolul 15 alineatul (4)

Pentru a avea un AKIS funcțional, formarea profesională tehnică, economică și managerială a consilierilor, precum și creșterea accesului la informații, inclusiv sub forma diseminării acestora, joacă un rol important în evoluția și specializarea agriculturii. Astfel, transferul de cunoștințe va fi adaptat la nevoile fermierilor.

MADR, prin ***Unitatea de Coordonare AKIS*** va organiza consultări cu toți actorii reprezentativi, iar în cadrul acestora, Unitatea de Sprijin va aproba tematicile de interes.

Prin intermediul platformei on-line, vor fi selectați consilierii, după cum urmează:

1.lansarea unui apel pentru selecția consilierilor (consilieri publici/privați imparțiali, pe criterii nediscriminatorii);

2.derularea etapei de selecție care se va realiza pe parcursul întreagii perioade de programare;

3.instruirea consilierilor , va fi realizată în cadrul DR 37.

Consilierii AKIS, pe baza îndeplinirii condițiilor de eligibilitate, vor avea pregătire în ceea ce privește domeniile de interes, atât în ceea ce priveste nevoile de consilliere PAC, cât si potențialele nevoi specifice.În activitatea practică desfășurată, consilierii vor oferi servicii adaptate nevoilor fermierilor.

Pentru respectarea obligațiilor articolului 15 alineatele (2), (3) și (4) din Regulamentul (UE) 2021/2115, se va asigura prin procedura de selecție gruparea consilierilor pe categorii specifice în scopul asigurării tuturor acelor tipuri de servicii prevăzute la art 15. În acest sens, la nivelul Unitatii de Coordonare AKIS, se vor stabili coordonatori pentru fiecare tip de servicii de consiliere, care vor monitoriza și evalua activitatea fiecărei categorii de consilieri cu respectarea confidențialității informațiilor. De asemenea, se

va asigura integrarea și corelarea activității consilierilor cu Rețeaua PAC, precum și utilizarea facilitatilor platformei digitale AKIS de către consilieri în implementarea intervenției. Această abordare are la bază selecția unor consilieri cu o pregătire dovedită pentru anumite categorii de servicii de consiliere asumate în virtutea art. 15. Unitatea de Coordonare AKIS Centrală se va asigura că lista de consilieri postată în cadrul platformei AKIS acoperă toate temele prevăzute în cadrul art.15 din Reg, precum și cele identificate ulterior de către Unitatea de Coordonare AKIS Teritorială. În acest sens, se vor asigura premisele unei abordări flexibile prin furnizarea unor servicii integrate acolo unde situația o va impune, cu implicarea mai multor consilieri cu pregătire pe mai multe domenii, ținând cont de nevoile complexe de consiliere ale beneficiarilor finali. Platforma on line va conține o bază de date cu informații privind componența partenerilor AKIS, precum și o listă a consilierilor selectați.

În cadrul platformei online, consilierii selectați vor realiza activitățile de consiliere propuse de ***Unitatea de Coordonare a AKIS și aprobate de către Unitatea de Sprijin.*** În funcție de nevoia specifică, fermierii vor selecta consilierul din registrul consilierilor din platforma AKIS. La momentul depunerii aplicației, consilierii se angajează să furnizeze un serviciu de înaltă calitate, să refuze evenimentele de consiliere care implică un conflict de interese și să demonstreze activitățile prestate, ținând cont că serviciile de consiliere furnizate fermierilor sunt confidențiale.

În acest mod, consilierii, precum și serviciile de consiliere oferite fermierilor vor fi incluse în AKIS.

8.4 Descrierea modului în care este furnizat sprijinul pentru inovare menționat la articolul 114 litera (a) punctul (ii)

Suport de servicii de inovare

Sprijinul pentru inovare constă în găsirea de idei inovatoare. Captarea ideilor inovatoare individuale de bază, conform art 15 alineatul (4) litera (e) va fi realizată de către toți consilierii imparțiali care sunt în contact direct cu fermierii întreprinzători care au idei și nevoi de inovare. Prin urmare, consilierii vor fi instruiți în domeniul sprijinului pentru inovare prin intervenția DR 37 Transfer de cunoștințe. Acest sprijin este important pentru fluxul ulterior în sprijinul fermierilor în dezvoltarea acestor idei inovatoare într-un proiect PEI prin rafinarea obiectivelor, găsirea partenerilor relevanți si complementari, a informațiilor necesare pe această temă si prin urmare va fi susținut prin intervenția DR 38 - Consiliere în afaceri agricole.

Inovare prin interconectare

Pe lângă sprijinul pentru inovare care dezvoltă idei inovatoare individuale, identificarea domeniilor problematice sau a oportunităților de inovare ar putea avea loc, de asemenea, la nivelul rețelei AKIS, identificarea zonelor problematice sau a oportunităților de inovare poate avea loc la nivelul rețelei AKIS prin interacțiunea între actorii rețelei AKIS. Pentru a stimula ideile inovatoare la nivel local și pentru a pune în aplicare soluții pentru tranziția către o agricultură /silvicultură mai durabilă, acest lucru este facilitat prin interacțiunea actorilor AKIS, respectiv inovare prin interconectare cu sprijinul rețelei PAC de dezvoltare rurală. Aceasta va fi denumită "rețeaua de inovare".

Constructia PEI AGRI – AKIS.

Interacțiunea intre potențialii parteneri ai grupurilor operaționale a fost facilitată în mod concret prin integrarea măsurii de cooperare în vederea înființării și funcționarii Grupurilor Operaționale PNDR 2014-2020. În acest sens prin intermediul Rețelei de dezvoltare rurală s-a format o comunitate activă de inovare PEI AGRI RO. Comunitatea PEI AGRI RO s-a constituit timit si a început sa se consolideze de-a lungul perioadei de programare 2014- 2020 constituind un punct de plecare important in acesta construcție AKIS mult mai complexă.

Astfel sistemul cuprinzător de consilieri, agro hub-uri, centre de inovare au un rol special in constituirea rețelei de inovare prin identificarea celor care sunt interesați de aplicarea inovării prin interconectare dar si ulterior în calitate de susținător al punerii în aplicare a ideilor inovatoare.

Aceste tipuri de acțiuni interactive vor contribui la partajarea de cunoștințe, precum și la dezvoltarea în

comun a oportunităților și soluțiilor aplicate la nivelul fermelor, atât prin intermediul platformei digitale, cât și prin intermediul Rețelei PAC, prin instrumente specifice.

Astfel intervențiile planului strategic PAC care pot contribui la îndeplinirea acestei sarcini sunt:

- Intervenția DR 34 Cooperare si inovare in agricultura prin intermediul grupurilor operaționale PEI AGRI (prin implicarea actorilor în grupurile operaționale)
- Interventia DR 37 Transfer de cunoștințe
- Intrerventia DR 38 Consiliere in afaceri agricole
- Rețeaua Nationala (RNR)

Rolul PEI AGRI în cadrul AKIS este de a sprijini inițierea de proiecte prin networking de inovare, în special prin :

- identificarea nevoilor din practică a fermierilor ,
- ghidarea fermierilor găsirea de noi idei de proiecte,
- reunirea actorilor potențiali ai GO pentru a pune in dezbatere problematici de actualitate cu care se confrunta /chestiuni concrete de practică, cercetare, consiliere;
- identificarea de actori de inovare/cercetare care pot aduce un aport în rezolvarea problematicilor agriculturilor/silvicultorilor
- crearea de rețele între grupurile operaționale și cu alte organizații, în domeniul științei și al cercetării
- diseminarea informațiilor privind inovațiile din sectorul agricol, în special a celor puse la dispoziție de Unitatea Rețelei europene
- promovarea, activarea și monitorizarea actorilor cu alte inițiative în Europa, cu proiecte în cadrul programului Orizont Europa

Toți actorii din cadrul AKIS, fermierii, organizațiile profesionale reprezentative, furnizorii de soluții din cercetare/inovare, consultanții, ONG-urile își vor integra eforturile pentru a dezvolta cunoașterea și a genera soluții inovatoare.

Aceste sarcini oferă spațiu pentru schimbul sistematic de informații și pentru discuții și o reflecții dar si consolidare specifică a cooperării între toate părțile interesate în vederera crearii grupurilor operationale, sprijinul metodologic în procesul de inovare și o comunicare orientată către grupuri-țintă.

Promovarea inovării în agricultură se concentrează într-o prima fază conectarea persoanelor implicate în inovare și agricultură în rețeaua națională reunind diverse persoane– fermieri, consultanți, cercetători, agri-business, ONG-uri și alte categorii interesate – pentru a colabora, a-și împărtăși ideile și de a transforma cunoștințele existente în soluții de inovare, în vederea creării grupurilor operaționale și conturării ideilor de inovare.

Prin DR 37 prin operațiunile propuse se va acoperi un sprijin important de inovare prin formare consultanților de inovare care ulterior vor fi parte din AKIS, iar prin DR 38 aceștia cât și alți consultanți prezenți pe piață de inovare vor putea selectați asigurând criterii de imparțialitate, calificare adecvată, criterii nediscriminatorii în vederea furnizării unui input valoros pentru fermieri in oferirea de servicii de dezvoltare de idei de inovare.

Acest lucru trebuie asigurat prin implicarea timpurie a experților AKIS în deschiderea de tematici de inovare, precum și prin schimbul strâns în cadrul Unității de sprijin a AKIS.

În cea de doua etapă participarea activă a actorilor reprezentați precum fermieri, consilieri, centre de inovare/universități/institute agricole/agro-hub-uri este esențială pentru a răspunde nevoilor de inovare ale fermierilor/silvicultorilor.

Aceasta etapă este importantă în asigurarea transferului de cunostinte si elaborarea propriu- zisa a

proiectelor de inovare.

Totodată ghidarea grupurilor operaționale în implementarea ulterioară a proiectelor si facilitatea depășirii obstacolelor întalnite printr-o consiliere adecvată în care sunt implicați activ atât autoritățile publice dar și furnizorii de servicii de inovare sunt de asemenea activități importante pentru acțiunile de inovare, aspect ce va fi de asemenea vivat prin DR 34.

Este important de subliniat faptul că acesta etapă, va face obiectul finanțării prin intermediul DR 34 în contextul selectării proiectelor având in vedere faptul ca necesită dezvoltarea unor planuri de inovare si a unor bugete aferente destul de complexe. Aceste detaliile vor fi menționate atât la nivelul DR 34 cât și în cadrul de implementare în vederea asigurării unei implementări coerente.

8.5 Strategia de digitalizare [articolul 114 litera (b)]

Digitalizarea la nivelul PNS prin PAC

La nivelul RO Strategia de dezvoltare durabilă 2030 este cea care acoperă obiectivele de digitalizare la nivel național. În RO entitatea responsabilă de digitalizare este Autoritatea Națională de Digitalizare.

În concordanță cu obiectivul UE de a realiza o economie eficientă în ceea ce privește valorificarea resurselor naturale și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, România va susține investiții semnificative în cercetare și inovare, în noile tehnologii și modele de producție care să permită **utilizarea durabilă a resurselor și adoptarea de soluții digitale.**

Perspectivele pe care le **oferă digitalizarea și infrastructura online pentru dezvoltarea schimbului informații și de expertiză pot ajuta fermierii** să ofere alimente sigure, produse prin metode prietenoase cu mediul și de calitate.

Tehnologia inovatoare este considerată importantă în facilitarea unui cadru de dezvoltare sustenabil, care creează un echilibru între dezvoltarea economică, producție și protejarea bunurilor de interes public, precum biodiversitatea și alte resurse de mediu. Tehnologiile digitale vor fi din ce în ce mai importante pentru fermieri și alte întreprinderi rurale, deoarece oferă soluții durabile la provocările actuale și viitoare și în aceeași măsură, pot contribui la crearea de noi produse și servicii.

În acord cu analiza SWOT respectiv punctul forte prin care se inregistrează un trend ascendent al conexiunii in bandă larga la nivelul spațiului rural, punctul slab legat de nivelul de digitalizare scăzut in sectorul agricol dar si oportunitatea încheirii unor parteneriate în domeniul digitalizării în sectorul agricol și nevoile identificate in acord cu acestea în speța N 5, **este evidenta nevoia de digitalizare in agricultura și în general în zonele rurale.**

Abordarea digitalizării în agricultură este una de jos în sus. Intervențiile pe acest subiect sunt in general axate pe integrarea digitalizării la nivelul microîntreprinderilor in zonele rurale dar si la nivelul fermelor si a unităților de procesare agroalimentare. Totodată crearea de parteneriate pentru inovare si cercetare aplicata in sectorul agricol este un deziderat al acestui plan strategic. Dat fiind structura AKIS, acesta va fi un important instrument de dezvoltării /promovării digitalizării si inovării in agricultură. Este important să existe o abordare strategică continuă bazată pe strategii diferite (din perspectiva abordării de tip partenerial și multiactor), iar punctul de plecare ar trebui să fie construcția și întărirea capacității sistemului digital. În primul rând, ecosistemul digital presupune existența mai multor actori iar digitalizarea să fie privită drept un mijloc de a realiza scopul propus, având rolul de a conecta actorii implicați.

În acest sens, platforma digitală va permite integrarea activității actorilor AKIS, asigurând întregul flux informațional cu diferite categorii de date.

Abordarea digitalizării la nivelul investițiilor în fermă si in unitățile de procesare

Viitoarele direcții de acțiune din PNS vor viza modernizarea (economică și tehnologică) a entităților din

sectorul agricol, intensificarea acțiunilor de cerectare-inovare, transfer de know- how dar și diseminarea rezultatelor cercetării pentru a sprijini atât producătorii agricoli şi alţi actori din lanţul agro-alimentar.

Astfel la nivelul t**uturor masurilor de investiții in domeniul agricol elementul de digitalizare prin practicarea agriculturii de precizie este unul central** care are in vedere optimizarea lucrărilor agricole in funcție de datele reale din sol cu impact pozitiv in gestionarea resurselor. Cu atât mai mult fermele gestionate de t**inerii fermieri au o deschidere naturală către cunoaștere, aplicare de tehnici și tehnologii** noi si evident digitalizare.

În acest sens, intervențiile prin PNS încurajează atât tinerii fermieri cât si pe ceilalți fermieri în aplicarea tehnologiilor inovative prin prioritizarea acestora.

In mod concret pentru stimularea digitalizarii si a adoptarii agriculturii de precizie se au in vedere:

- utilizarea imaginilor din satelit/dronelor pentru a determina necesarul de apă și fertilizanți, pentru a monitoriza sănătatea culturilor și gradul de dezvoltare etc;
- utilizarea imaginilor din satelit/ dronelor pentru a determina starea de vegetație/ calamitate a culturilor pentru a putea constata și evalua daunele cauzate de seceta pedologică severă;
- utilizarea rețelelor de senzori pentru a determina umiditatea din sol, în scopul irigării eficiente;
- utilizarea Sistemului Global de Poziționare pentru limitarea tasării solului și limitarea consumului de combustibil;
- utilizarea roboților atât în sectorul vegetal cât și în cel zootehnic;
- utilizarea senzorilor și automatizării pentru optimizarea culturilor în spații protejate
- utilizarea aplicațiilor mobile în scopul interpretării datelor colectate la nivelul fermelor.

Astfel de acțiuni se pot finanța în cadrul PNS prin intermediul tuturor intervențiilor care prespun investiții la nivelul exploatațiilor agricole ca parte componentă a investiției de bază. Integrarea unor astfel de tehnologii digitale sau de **agricultura de precizie fiind, totodată prioritizată.**

Totodată la nivelul unităților de p**rocesare din domeniul alimentar astfel de operațiuni de digitalizare sunt de asemenea încurajate**.

<u>Abordarea digitalizării prin investițiile PNS in vederea reducerii disparităților</u>

- ***Reducerea disparițiilor intre mediile de rezidentă (rural/urban) si geografice zonele montane***

In ceea ce privește **<u>zona montană</u>**, este evident faptul că din perspectiva geografică sunt dezavantaje cauzate de distanța fată de aglomerările urbane fiind caracterizată de o infrastructură de bază mai slab dezvoltată si de o **agricultura preponderant caracterizata de ferme de mici dimensiuni.**

Cu toate **acestea în mediul rural,** deși r**ata de penetrare a internetului in banda larga la puncte fixe este încă scăzută in raport zonele urbane**, accesul la internet este destul de facil, **se înregistrează o creștere constanta si consistenta a accesului prin conexiunile broadband mobile**, aspect ce contrabalansează decalajele rural - urban in ceea ce privește conexiunea la puncte fixe.

În acest sens u**n demers important pentru reducerea acestor disparități RO** printr-un proiect de anvergura la nivel național respectiv **RO- NET vizează creșterea acoperirii cu infrastructura broadband în zone albe /neacoperite**.

În paralel cu aceste acțiuni care vizează infrastructura, în cadrul PNS zona rurală si in spetă zona montana sunt abordarte în mod prioritar la nivelul diferitelor măsuri agricole respectiv non agricole in vederea unei **sprijin conjugat în reducerea disparițiilor socio-economice dintre mediile de rezidenta** si nu numai. Dat fiind faptul ca zonele montane fiind mai greu accesibile PNS adresează o alocare separata sau prioritizează la nivelul anumitor măsuri relevante
(DR 12, DR 14, DR 20, DR 30) investițiile în zonele montane.

Investiții în activitățile nonagricole din **<u>zonele rurale</u>** conduc la dezvoltare a economiei rurale si încurajarea antreprenorialului iar prin promovarea in sensul prioritizării investițiilor in digitalizare si inovare se va asigura reducerea disparițiilor la nivelul intreprinderilor rurale fata de cele urbane. Totodata

LEADER are un rol esențial in dezvoltarea digitalizării având in vedere caracterul local al abordării, fiind un instrument esențial in adresarea nevoilor la nivelul comunităților locale.

- ***Reducerea disparițiilor intre tipologiile de ferme (ferme de mici dimensiuni si medii si ferme mari)***

Este important de subliniat faptul ca la nivelul PNS femele de mici dimensiuni si dimensiuni medii reprezinta elemente cheie ale finanatarii FEADR, contribuind la dezideratul de dezvoltare structurala echilibrata reducând in același timp **disparitățile structurale**.

Astfel PNS RO prevede **un sprijin dedicat fermelor de mici dimensiuni/semisubzistentă** prin DR 14 Investiții în fermele de mici dimensiuni**, promovând prin intermediul criteriilor de selecție acțiuni de digitalizare/agricultura de precizie la nivelul investițiilor propuse de aceștia.**

Totodata in PNS prin D**R 12 Consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri recent instalați**, **DR 20 – Investitii in sectorul zootehnic, DR 30 Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, sunt măsuri concentrate în general pe fermele de dimensiuni mici si medii. Este important de specificat faptul ca intervenția de DR 30 Instalarea tinerilor fermieri** este deosebit de importanta pentru RO dat fiind potențialul ridicat de integrare a **know howului , soluțiilor de digitalizare/ inovare in aceste zone avand totodată un impact important in** limitarea abandonului acestor zone cu efecte de mediu, sociale si economice.

Astfel este asigurată ec**hitatea în accesul la investiții si digitalizare, reducând riscul de creștere a disparităților in general si evident a integrării digitalizării la nivelul tututor exploatațiilor.**

<u>Crearea de și dezvoltarea grupurilor operaționale PEI pentru cercetare si inovare</u>

Crearea si consolidarea cooperării în interesul inovării și cercetare in agricultura/silvicultura își propune crearea si cosolidarea parteneriatelor intre fermieri si entități de cercetare în vederea identificării de noi tehnici și modele de producție care să permită utilizarea durabilă a resurselor și a**doptarea de soluții digitale pentru a ajuta comunitățile să se adapteze mai bine la propriile nevoi, la efectele schimbărilor climatice si nu numai.**

<u>Alte programe care finanțează digitalizarea</u>

In mod complementar, sprijinirea digitalizarii este prezentă intr-o serie de programe la nivel RO precum : Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare , Programele Opertationale Regionale, Programul Operațional Sănătate si Programul Operațional Educație și Ocupare.

- **Prin programul Programul Operațional Creștere Inteligentă se au in vedere** proiecte în inovare și in adoptarea de tehnologii avansate în contextul transformării digitale, e-guvernarea și digitalizarea în beneficiul cetățenilor si Digitalizarea IMM-urilor realizată prin Huburi de Inovare Digitala Europene din Romania.
- **Programele regionale in domeniul digitalizării – intervențiile propuse** în vederea asigurării creerii si dezvoltarii tehnologiilor si sistemelor digitale pentru susținerea dezvoltării zonelor rurale finanteaza operațiuni de digitalizare a IMM-urilor, digitalizarea administrației publice prin dezvoltarea de platforme cu funcții și servicii digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean.
- Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării a f**inalizat proiectul Ro-NET "Construirea unei infrastructuri naționale de broadband în zonele defavorizate, prin utilizarea fondurilor structurale**", LOT 7 - Alba, Bistrița Năsăud, Brașov, Cluj, Harghita, Covasna, Mureș, Sibiu și

Sălaj. Obiectivul general al proiectului Ro-NET este realizarea unei infrastructuri naționale de comunicații în bandă largă - rețea de distribuție - în zonele rurale care nu beneficiază în acest moment de acoperire cu servicii de internet de mare viteză la punct fix şi pentru care nu există nici în perspectiva următorilor trei ani intenții concrete din partea operatorilor de a-şi dezvolta propriile infrastructuri. Proiectul Ro-NET asigură accesul deschis la rețeaua realizată, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității, astfel încât să poată reduce barierele de intrare în zonele țintă ale proiectului și promovarea concurenței între beneficiari.

- Conform **Planului Național de Redresare Reziliență componenta C7 Transformare digitală - pct. B. Conectivitate digitală** se are în vedere Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe (Alocare 94 mil. euro). Obiectivele principale ale Reformei propuse le reprezintă adoptarea Legii de transpunere a Codului European al Comunicațiilor Electronice cu prevederi care să faciliteze autorizarea lucrărilor de construcții și realizarea investițiilor în infrastructuri și rețele telecom, Legii 5G, accelerarea introducerii pe scara larga, la nivel național a rețelelor 5G, în conformitate cu reglementările de securitate, și ***acoperirea în bandă largă a zonelor albe (localități rurale mărginașe, localități izolate, zone locuite defavorizate etc.).*** Totodată, prin i**nvestițiile preconizate pentru acoperirea cu rețele de mare capacitate a zonelor albe se vor realiza premisele pentru eliminarea obstacolelor administrative inutile, eficientizarea procedurilor și a taxelor de acordare a permiselor, precum și facilitarea accesului la infrastructura fizică pentru desfășurarea rețelelor de comunicații electronice, creând premisele accesului egal la servicii digitale și acces la internet**. Acest lucru va favoriza reducerea decalajelor urban/rural, astfel încât, atât întreprinderile cât și gospodăriile vor putea profita de transformarea digitală, având un impact pozitiv asupra accesului echitabil la educație de calitate, oportunități privind accesarea locurilor de muncă.

AKIS

La nivelul PNS, perspectivele digitalizării vor permite dezvoltarea infrastructurii online in principal prin AKIS:

- stimularea înființării (adoptarea rolului) de hub-uri digitale (DIH) cu rolul de a ”orchestra” serviciile necesare adoptării soluțiilor digitale și implicit de integrare în cadrul ecosistemului, de către comunitățile operatorilor din agro-industrie;
- organizarea și gestionarea conectării infrastructurilor digitale (platforme, instrumente);
- elaborarea unui catalog interactiv, cu facilități avansate de navigare și căutare, care să conțină tehnologiile digitale actualizate pentru agricultură și dezvoltare rurală;
- crearea unei secțiuni care va conține exemple de bune practici “knowledge reservoir”;
- organizarea unor sesiuni de lucru in cadrul AKIS cu Unitatea de Sprijin și cu furnizorii de servicii de transfer de cunoștințe, consultanță, inovare si transfer tehnologic pentru a realiza conceptul acestor hub-uri digitale și pentru a stabili modalitatea de organizare a acestora;
- utilizarea rezultatelor studiilor grupului SCAR AKIS pentru a realiza un schimb de informații eficient privind cele mai bune practici, factorii de succes, blocajele identificate etc;
- sprijinirea constituirii unor grupuri de inovare specifice domeniului agro-alimentar la care să participe reprezentanți care au obiective similare și care își desfășoară activitatea în condiții similare, pentru un schimb mai eficient de informații și pentru identificarea de soluții comune;
- dezvoltarea de competențe digitale pentru operatorii din agro-industrie prin servicii de formare profesională;
- servicii de transfer de cunoștințe privind managementul riscurilor;
- schimb de cunoștințe privind utilizarea și promovarea tehnologiilor digitale avansate (Internet of Things –IoT) în domeniile agriculturii și agroalimentar.

Anexe

Anexa I privind evaluarea ex ante și evaluarea strategică de mediu (SEA) menționată în Directiva 2001/42/CE

1. Rezumat al procesului de evaluare ex ante și al rezultatelor aferente

Conform prevederilor art. 139 din Regulamentul (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013, Statele Membre realizează evaluări ex ante pentru a îmbunătăți calitatea elaborării planurilor strategice. Evaluarea ex ante se efectuează sub responsabilitatea autorității care gestionează elaborarea planului strategic PAC.

În aceste condiții, MADR - AM PNDR a derulat o procedură de achiziție publică privind atribuirea contractului *Evaluarea ex-ante a Planului Național Strategic PAC 2021-2027,* care s-a finalizat cu selectarea evaluatorului ex ante, respectiv Asocierea formată din SC ACZ Consulting SRL (Leader de asociere) și t33 SRL (Partener de asociere). Contractul a fost încheiat în data de 18 noiembrie 2019.

Obiectivul general al contractului este acela de a aduce valoare adăugată reală și de a îmbunătăți calitatea Planului Național Strategic post 2020 care urmează a fi negociat cu Comisia Europeană și de a furniza judecăți de valoare și recomandări privind aspectele programării, de către experți independenți de cei implicați în programare, prin realizarea unui studiu de evaluare ex-ante. În cadrul acestui contract se realizează și Evaluarea Strategică de mediu (SEA) conform prevederilor Directivei Europene SEA 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului și ale Hotărârii Guvernului nr. 1076/2004 care transpune prevederile acestei directive.

În acest context, evaluatorul ex ante a transmis versiuni ale studiului privind Evaluarea ex ante a PNS 2023-2027 care cuprind analiza aprofundată a intervențiilor propuse în cadrul PNS, a alocărilor bugetare, precum și altor capitole din cadrul planului, luând în considerare coerența strategiei și logica intervenției, astfel încât să răspundă cât mai bine nevoilor teritoriale. Analiza a luat în considerare și versiunile consolidate ale secțiunilor/ intervențiilor PNS ca urmare a procesului de negociere cu Comisia Europeană, derulat în vederea clarificării tuturor observațiilor formulate de Comisie și agreării unei versiuni revizuite. Studiul a fost consolidat pe baza observațiilor/comentariilor formulate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

De asemenea, procedura de evaluare strategică de mediu, demarată în noiembrie 2021, a fost parcursă și finalizată, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1076/2004. Astfel, raportul de mediu și studiul de evaluare adecvată au fost supuse inclusiv procesului de consultare publica, iar în data de 18 noiembrie 2022 a avut loc dezbaterea publică.
În cadrul etapei de consultare publică au fost formulate o serie de propuneri și observații, pe baza cărora atât raportul de mediu, cât și studiul de evaluare adecvată au fost consolidate, fiind totodată prezentate argumente pentru observațiile care nu au fost luate în considerare.

Analiza evaluatorului vizează toate capitolele Planului Național Strategic PAC post 2020 și se finalizează cu furnizarea unor concluzii și recomandări asupra aspectelor evaluate. În concluzie, secțiunea I.2 privind recomandările evaluatorului a fost completată în acord cu concluziile procesului de evaluare ex-ante, respectiv evaluare strategică de mediu și evaluarea adecvată.

2. Recomandări ale evaluării ex ante și SEA și modul în care au fost abordate acestea

Titlu/referință	Categoria de recomandare	Data	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
01	Analiza SWOT, evaluarea nevoilor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
02	Analiza SWOT, evaluarea nevoilor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
03	Analiza SWOT, evaluarea nevoilor	02-05-2022		X	X			X				X
04	Analiza SWOT, evaluarea nevoilor	02-05-2022	X									
05	Analiza SWOT, evaluarea nevoilor	14-06-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
06	Alocarea resurselor bugetare	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
07	Alocarea resurselor bugetare	10-10-2022	X									
08	Alocarea resurselor bugetare	02-05-2022				X	X	X				
09	Alocarea resurselor bugetare	02-05-2022							X			
10	Alocarea resurselor bugetare	10-10-2022								X		
11	Alocarea resurselor bugetare	02-05-2022									X	
12	Măsuri pentru reducerea sarcinii administrative	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13	Coerența externă/internă	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14	Coerența externă/internă	02-05-2022							X			X
15	Coerența externă/internă	19-07-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
16	Instrumente financiare	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
17	Instrumente financiare	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	10-10-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022		X	X							
20	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	10-10-2022		X	X							
21	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022			X							
22	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022					X					
23	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022						X				
24	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	25-09-2022	X						X	X		
25	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022								X		
26	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022			X							
27	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022										X

Titlu/referință	Categoria de recomandare	Data	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
28	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
29	Realizările, rezultatele și stabilirea obiectivelor de etapă și a țintelor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30	Logica de intervenție/contribuția la îndeplinirea obiectivelor	02-05-2022		X	X				X	X		
31	Logica de intervenție/contribuția la îndeplinirea obiectivelor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32	Logica de intervenție/contribuția la îndeplinirea obiectivelor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
33	Logica de intervenție/contribuția la îndeplinirea obiectivelor	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
34	Logica de intervenție/contribuția la îndeplinirea obiectivelor	10-10-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
35	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
36	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37	Altele	10-10-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
38	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
39	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
40	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
41	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
42	Altele	02-05-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
43	Altele	10-10-2022	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
44	Recomandări specifice SEA	10-10-2022	X	X							X	
45	Recomandări specifice SEA	10-10-2022	X	X								
46	Recomandări specifice SEA	10-10-2022	X	X								
47	Recomandări specifice SEA	10-10-2022	X	X								
48	Recomandări specifice SEA	10-10-2022		X			X			X		
49	Recomandări specifice SEA	10-10-2022		X			X			X		
50	Recomandări specifice SEA	10-10-2022		X			X			X		
51	Recomandări specifice SEA	10-10-2022		X			X			X		

01 - Descriere

Se recomandă clarificarea, chiar și într-un document separat sau într-o anexă la analiza SWOT, a principalelor dovezi, care pot fi indicatori sau studii sau date calitative, pe care s-a bazat fiecare element al analizei SWOT. Dovezile au fost colectate și discutate cu părțile interesate, fiind un demers corect din punct de vedere metodologic. Cu toate acestea, trimiterea clară a fiecărui element SWOT la un indicator

sau la o anumită dovadă calitativă sau sursă ar fi simplificat monitorizarea și evaluarea capacității PNS de a aborda elementele SWOT și nevoile aferente.

01 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

În Anexa II a PNS 2023-2027 care cuprinde partea descriptivă a analizei socio-economice sunt identificați indicatorii cu sursele aferente care au stat la baza elementelor din analiza SWOT. De asemenea, la finalul anexei sunt detaliate sursele de date utilizate pentru care se face trimitere codificată în textul descriptiv. Analiza include date pentru acele elemente care au putut fi cuantificate din punct de vedere cantitativ.

În plus, nu este posibilă conexarea fiecărui element SWOT la un indicator sau sursă, în cazul acelor elemente calitative din SWOT.

Elementele SWOT se bazează pe datele de context și tendințele prezentate în partea descriptivă pentru fiecare obiectiv specific.

Pentru datele de context și cele care prezintă tendința s-au indicat sursele de informații. Nu considerăm că este necesară această trimitere către o sursă pentru fiecare element SWOT în parte, fără să se ţină cont de specificitatea fiecărui aspect analizat.

02 - Descriere

Se recomandă inițierea în viitor a unor analize și studii ulterioare care să ofere mai multe detalii despre informațiile teritoriale la un nivel inferior celui național, în special pentru zonele relevante (ex. zone cu constrângeri naturale, zone montane și zona Deltei Dunării) și/sau prin comparație cu alte state membre UE.

02 - Justificare

Recomandare neacceptată

Nu este considerată ca fiind necesară, în acest stadiu, elaborarea unor noi studii la un nivel teritorial inferior. Prin PNDR 2014-2020 au fost derulate sesiuni de depunere de proiecte care au vizat și zone specifice (zona montană, ITI Delta Dunării). Datele de monitorizare disponibile la acest moment cu privire la gradul de accesare și implementare a proiectelor depuse de beneficiarii din aceste areale pot oferi suficiente informații care să fundamenteze decizia de a acorda și la nivelul PNS sprijin financiar dedicat pentru astfel de areale.

Mai mult decât atât, prin capitolul de complementaritate, PNS a avut în vedere abordarea programelor operaționale regionale.

La nivelul procesului decizional privind elaborarea SWOT au stat la bază diverse cercetări, care printre altele vizează și constrângerile naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone.

03 - Descriere

Se recomandă justificarea alegerii intervențiilor ADVIBEES (55 a) și INVAPI (55 B), din perspectiva legăturii cu nevoia 8 “Nevoia de acces la instrumente financiare”.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

03 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

Secțiunea a fost completată în mod corespunzător.

04 - Descriere

Având în vedere că nu sunt oferite justificări în fișele intervențiilor BISS (21), CRISS (26) și CIS.YF(30) privind legătura cu obiectivele specifice, se recomandă asigurarea coerenței fișelor intervențiilor cu logica de intervenție prezentată la fiecare obiectiv specific.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

04 - Justificare

Recomandare acceptată

Fișele intervențiilor au fost completate cu aceste informații.

05 - Descriere

Referitor la procesul de prioritizare a nevoilor, se recomandă o ierarhizare distinctă/ separată pe blocuri de intervenție (ex. sector agricol, non-agricol, infrastructură, cu contribuție la mediu și climă etc).

05 - Justificare

Recomandare neacceptată

Având în vedere faptul că prioritizarea s-a referit la nivelul întregului program pe baza unor criterii clare, aplicabile tuturor nevoilor identificate în program, în coroborare cu documentele de ghidare ale COM, precum toolkit 2.1„SWOT needs Umbrella tool: „Criteriile de stabilire a priorităților ar putea fi bazate pe variabile precum: lecțiile învățate din trecut, dimensiunea/relevanța/urgența problemei, legătura cu obiectivele și/sau prioritățile naționale, existența sau nu a altor surse de finanțare sau a altor instrumente în afara planului PAC pentru a aborda problema, contribuția la mai multe obiective specifice PAC (de exemplu, nevoile cu contribuții multiple ar putea fi clasificate mai sus), contribuția părților interesate etc.”.

Astfel, considerăm că s-a ţinut cont de documentul de ghidare al COM privind procesul de prioritizare a nevoilor.

06 - Descriere

Se recomandă furnizarea de justificări pentru alegerea alocărilor financiare la nivelul intervențiilor planificate.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

06 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări pentru alegerea alocărilor financiare.

07 - Descriere

În cazul OS1 alocarea bugetară nu este coerentă cu gradul de prioritizare a nevoilor.

Se recomandă reducerea acestei incoerențe sau motivarea alegerilor. De exemplu, în cazul OS1, alocarea principală (95%) provine din pilonul 1.

07 - Justificare

Recomandare neacceptată

În conformitate cu documentele de ghidare ale COM, precum toolkit 2.1„SWOT needs Umbrella tool: „Odată ce prioritizarea nevoilor este stabilită, este important de avut în vedere faptul că acest aspect nu se transpune automat în alocarea resurselor/fondurilor”.

08 - Descriere

La nivelul PNS, există o declarație generală de conformitate cu prevederile regulamentului. Se recomandă furnizarea unor detalii/justificări suplimentare (în cazul OS4, OS5, OS6) în ceea ce privește alocarea resurselor financiare.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

08 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări pentru alegerea alocărilor financiare.

09 - Descriere

Se recomandă furnizarea unor explicații mai detaliate privind alocarea financiară în funcție de cei doi piloni (CIS-YF și DR 30) (rândurile 39a-39b-41-45 din Tabelul 6.1 al PNS).

09 - Justificare

Recomandare neacceptată

Tabelul 6.1 este standard, fiind generat automat de SFC.

10 - Descriere

În cadrul OS8, alocarea financiară pentru LEADER, depășește cu 3,4% prevederea minimă din regulament.

Această justificare ar trebui să fie mai bine detaliată pentru a evidenția suplimentar accentul pus de intervenții pe abordarea nevoilor specifice din cadrul OS8.

10 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări pentru alegerea alocărilor financiare.

11 - Descriere

În cadrul OS 9, alocarea pentru bunăstarea animalelor contribuie la alocarea minimă pentru obiectivele de mediu.

Se recomandă introducerea unor detalieri suplimentare pentru justificarea declarației generale de conformitate.
Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

11 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări pentru alegerea alocărilor financiare.

12 - Descriere

Se recomandă analiza impactului măsurilor de simplificare a sarcinii administrative în rândul beneficiarilor PNS, după ce programul va înregistra un grad adecvat de maturitate.
De asemenea, se recomandă și analiza fezabilității introducerii altor măsuri orizontale sau specifice, în funcție de rezultatele intermediare obținute din implementarea PNS. Coroborarea măsurilor care vizează reducerea sarcinii administrative pentru beneficiari cu cele care vizează simplificarea pentru autoritățile implicate în gestionarea PNS au rolul de a eficientiza concentrarea pe atingerea rezultatelor propuse în cadrul PNS.

12 - Justificare

Recomandare acceptată

Planul de evaluare va include teme de evaluare în funcție de nevoile identificate. Această tema se va avea în vedere la elaborarea Planului de evaluare.

13 - Descriere

Furnizarea de justificări atât pentru indicatorii de rezultat, cât și pentru alocarea financiară, la nivelul tuturor obiectivelor specifice.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

13 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări pentru alegerea alocărilor financiare şi indicatorii de rezultat.

14 - Descriere

În ceea ce privește serviciile de consiliere, acest aspect ar putea fi abordat prin planificarea unor activități de consiliere/ transfer de cunoștințe și pentru tinerii fermieri, având în vedere că se așteaptă ca aceștia să introducă un grad ridicat de inovare și specializare în sectorul agricol.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

14 - Justificare

Recomandare acceptată

Tinerii fermieri au fost prioritizați în fișele intervențiilor privind activitățile de consiliere/ transfer de cunoștințe.

15 - Descriere

O posibilă recomandare constă în detalierea complementarității PNS cu alte fonduri, la nivelul secțiunilor dedicate fiecărei intervenții.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

15 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu detalierile privind complementarităţile cu alte fonduri, atât la nivel de intervenţii, cât şi în cap. 2, precum si cap. 4.5.

16 - Descriere

Deși în cadrul anumitor secțiuni din PNS, referitoare la obiectivele specifice, sunt prezentate elemente ale analizei SWOT (ex. puncte slabe) și nevoi legate de eșecul pieței de creditare, acestora din urmă li se acordă o prioritate mai redusă și nu sunt abordate prin nicio intervenție, opțiune care nu este justificată.

Prioritizarea inferioară ar trebui explicată în cadrul PNS. Acest lucru ar putea fi realizat prin adăugarea unei referințe transversale la secțiunea 4.6. din PNS.

16 - Justificare

Recomandare acceptată

Secțiunea 4.6 a fost completată în consecință.

17 - Descriere

Se recomandă introducerea unei referințe în PNS (de exemplu, la secțiunea 4.6) privind necesitatea evaluării instrumentelor financiare PNDR și a actualizării evaluării instrumentelor financiare existente, pentru a sprijini examinarea combinației reale, potențiale și concrete a instrumentelor financiare existente, cu intervențiile PNS, precum și valoarea adăugată potențială a unui instrument nou conceput.

17 - Justificare

Recomandare neacceptată

Instrumentele financiare din PNDR sunt monitorizate constant, rezultatele fiind incluse într-un capitol distinct în Raportul Anual de Implementare al PNDR.

Potențiala introducere în PNS a unui nou instrument financiar va fi precedată de o evaluare ex-ante dedicată.

18 - Descriere

Este necesară o analiză suplimentară, în timpul implementării programului, pentru a evalua coerența valorilor țintă, luând în considerare posibilele modificări determinate de factorii externi, care pot apărea pe parcurs (de exemplu, modificări ale prețurilor, care afectează anumite sectoare agricole).

Referitor la indicatorii selectați în PNS, se recomandă analiza oportunității realizării unor evaluări tematice ad-hoc, atunci când planul strategic va fi implementat.

18 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

Se realizează evaluarea OS-urilor conform prevederilor Regulamentului nr. 1475/2022 privind evaluarea planurilor strategice PAC.

Valorile țintă au fost stabilite pe baza experienței trecute si a alocărilor financiare stabilite la nivel de intervenție, având in vedere totodată si constrângerile legate de alocarea Pilonului II din această perioadă programatică comparativ cu perioadele anterioare. Posibilele modificări determinate de factorii externi vor fi avute în vederea pe parcursul implementării, iar viitoare ajustări vor fi posibile.

Aspectul a fost avut în vedere, ex. metodologiile de calcul aplicate pentru evaluarea costurilor suplimentare și ale pierderilor de venituri pentru angajamentele de mediu și climă și AW prevăd termene pentru evaluarea evoluției valorilor indicatorilor analizați. Totodată, analizarea evoluției gradului de atingere a indicatorilor relevanți va fi făcută anual, odată cu analiza gradului de accesare a fiecărei intervenții de mediu și climă.

19 - Descriere

Se recomandă furnizarea unei justificări pentru țintele indicatorilor de rezultat R.8 - Sprijinirea fermelor în sectoare specifice, R.9 CU PR - Modernizare fermei, R.10 CU PR - O mai bună organizare a lanțului de aprovizionare, R.11/Fructe și Legume - Concentrarea aprovizionării, luând în considerare orientările ghidurilor CE și indicatorii utilizați în fișele intervențiilor.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

19 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări privind ţintele indicatorilor de rezultat, luând în considerare orientările ghidurilor CE și indicatorii utilizați în fișele intervențiilor.

20 - Descriere

Se recomandă oferirea unei justificări pentru țintele indicatorilor de rezultat R.10 CU PR - O mai bună organizare a lanțului de aprovizionare și R.11/Fructe și Legume - Concentrarea aprovizionării, astfel încât să se asigure coerența cu orientările ghidurilor CE și fișele intervențiilor.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

20 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări privind ţintele indicatorilor de rezultat, luând în considerare orientările ghidurilor CE și indicatorii utilizați în fișele intervențiilor

21 - Descriere

Se recomandă operarea unor mici modificări în justificarea țintelor pentru indicatorul de rezultat R.22 „Managementul durabil al nutrienților” și a celorlalte intervenții sprijinite din Pilonul I, care produc un anumite efecte la nivelul acestui OS. În fișele de intervenție se menționează de fapt doar PD-O4, PD-O5 și IS-LF-O5

Se recomandă justificarea utilizării indicatorilor R10 și R11, sau eliminarea acestora de la nivelul OS4.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

21 - Justificare

Recomandare neacceptată

R.10 și R.11 se regăsesc doar în SO3 justificaţi pentru intervențiile din sectorul Legume-Fructe (IS-LF), DR. 33 - Înfiinţarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol şi DR 35 - Dezvoltarea cooperării în cadrul lanţului valoric.

22 - Descriere

Considerând numărul semnificativ de indicatori asociați acestui obiectiv specific (OS 5), se recomandă acordarea unei atenții sporite pentru evitarea dublei cuantificări.

22 - Justificare

Recomandare acceptată

Deși același indicator de rezultat poate fi legat de mai multe OS-uri, în secțiunile din cap. 2.1 care au rolul de a prezenta selectarea indicatorilor de rezultat pentru fiecare obiectiv specific, sunt descriși doar indicatorii de rezultat care au cea mai evidentă contribuție la OS-ul analizat (a se vedea legăturile Rezultate – Obiective specifice, așa cum sunt menționate în Anexa I a SPR).

Plecând de la documentele de lucru ale COM referitoare la cadrul de monitorizare și evaluare, se asigură inclusiv evitarea dublei cuantificări a indicatorilor.

23 - Descriere

Au fost selectați 2 indicatori de rezultat la nivelul Pilonului I: R35 „Protecția stupilor de albine”; R31 „Conservarea habitatelor și speciilor”. În plus, ar putea fi introduși și alți indicatori (ex. R27). De asemenea, se pot elimina indicatorii R4, R7, R22 conform sugestiei din nota justificativă privind indicatorii de realizare și de rezultat emisă de Comisia Europeană (Cover Note for Output and Result Indicator Fiches).

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

23 - Justificare

Recomandare acceptată

S-au introdus și alți indicatori de rezultat la nivelul Pilonului 1. De ex. R34 - Conservarea elementelor de peisaj legat de PD04 și OS6. R22 are legătură acum doar cu OS5 și PD04, R4 și 7 sunt legați de OS1 și contribuie la toate intervențiile de Plăți directe, etc. A se vedea secțiunea 8 din cap. 2.1 la nivelul fiecărui OS.

24 - Descriere

Se recomandă utilizarea lecțiilor învățate din perioada anterioară de programare pentru argumentarea cuantificării indicatorilor de rezultat R36 și R39 și includerea unei distribuții în funcție de gen pentru indicatorul R36.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

24 - Justificare

Recomandare acceptată pentru indicatorul R36, distribuția de gen se realizează în implementare, nu în programare (a se vedea fișa indicatorului de rezultat elaborată de COM).

Indicatorul R39 apare la OS 7 dintr-o eroare de redactare, aceasta fiind remediată.

25 - Descriere

Indicatorii selectaţi sunt coerenţi cu sugestiile Comisiei către statele membre (Cover Note for Output and Result Indicator Fiches), însă este important să se justifice modul de cuantificare al valorilor țintă și obiectivelor de etapă (OS 8).

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

25 - Justificare

Recomandare acceptată

Valorile țintă au fost stabilite pe baza experienței trecute si a alocărilor financiare stabilite la nivel de intervenție, având in vedere totodată si constrângerile legate de alocarea Pilonului II din aceasta perioada programatica comparativ cu perioadele anterioare. Secțiunea 8 din cap. 2.1, la nivelul fiecărui OS, detaliază stabilirea valorilor țintă pentru toți indicatorii de rezultat selectați.

26 - Descriere

Se recomandă urmărirea îndrumărilor oferite de ghidurile CE în alegerea indicatorilor. În acest caz, indicatori precum R10 și R11 nu par a fi corespunzători pentru OS9.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

26 - Justificare

Recomandare acceptată, R10 și R11 nu se încadrează la OS 9, se regăsesc doar la OS3.

27 - Descriere

Indicatorul selectat R1 este corespunzător, însă sunt necesare justificări suplimentare privind modul de determinare a valorilor țintă și obiectivelor de etapă.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

27 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări privind modul de determinare a valorilor țintă şi obiectivelor de etapă.

28 - Descriere

Se recomandă analiza suplimentară a planificării țintelor (în special a obiectivelor de etapă) odată ce se va începe implementarea PNS pentru a se asigura că toate informațiile sunt actualizate în mod corespunzător și că datele de monitorizare sunt disponibile în timp util, pentru a limita riscurile asociate posibililor factori externi care pot împiedica implementarea programului.

28 - Justificare

Recomandare acceptată

Conform Regulamentului nr. 1475/2022 privind evaluarea planurilor strategice PAC și furnizarea de informații pentru monitorizare și evaluare, în Planul de evaluare va fi inclusă și evaluarea Obiectivelor Strategice.

29 - Descriere

Pentru a garanta fiabilitatea obiectivelor de etapă planificate, o astfel de evaluare ar putea fi realizată în fiecare an.

29 - Justificare

Recomandare neacceptată

Conform Regulamentului nr. 1475/2022 de punere în aplicare al Comisiei de stabilire a normelor privind conținutul cadrului de performanță al Politicii Agricole Comune și furnizarea de informații pentru monitorizare și evaluare, statele membre vor evalua obiectivele specifice în timpul perioadei de implementare a PNS.

30 - Descriere

Furnizarea de justificări privind alegerea indicatorilor de rezultat pentru a clarifica modul în care intervențiile propuse vor contribui la rezultatele așteptate (de exemplu, pentru OS2, OS3, OS7, OS8 și obiectivul transversal "Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură").

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

30 - Justificare

Recomandare acceptată

PNS a fost completat cu justificări privind alegerea indicatorilor de rezultat, luând în considerare orientările ghidurilor CE și indicatorii utilizați în fișele intervențiilor.

31 - Descriere

Ar fi oportun să se planifice o evaluare tematică intermediară la jumătatea perioadei de implementare a planului, referitoare la noile subiecte abordate de PNS (de exemplu, AKIS, digitizare, servicii de consiliere și transfer de cunoștințe pentru tinerii fermieri etc.), menită să verifice contribuția acestora la obținerea rezultatelor așteptate în cadrul PNS.

31 - Justificare

Recomandare acceptată

Aceste tematici de evaluare vor fi avute în vedere la elaborarea Planului de evaluare.

32 - Descriere

În capitolul 2, "Evaluarea nevoilor și a strategiei de intervenție", nu sunt oferite justificări privind alocările financiare pentru fiecare obiectiv specific.

Furnizarea de justificări cu privire la criteriile care stau la baza alocării financiare pentru fiecare obiectiv specific al PNS.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

32 - Justificare

Recomandare acceptată

Cap. 2 din PNS a fost completat cu justificări privind alocările financiare, în acord cu obiectivele specifice.

33 - Descriere

Prezentarea informațiilor care lipsesc din Capitolul 2 al PNS (justificări privind alocarea financiară și alegerea indicatorilor de rezultat pentru toate obiectivele specifice).

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

33 - Justificare

Recomandare acceptată

Capitolul 2 al PNS a fost completat cu justificări privind alocarea financiară și alegerea indicatorilor de rezultat pentru toate obiectivele specifice.

34 - Descriere

Se recomandă furnizarea unor informații suplimentare legate de contribuția programului la indicatorii de impact stabiliți în Anexa 1 la Regulamentul (UE) 2021/2115.

34 - Justificare

Recomandare acceptată

S-au introdus trimiteri la contribuţia programului la indicatorii de impact stabiliți în Anexa 1 la Regulamentul (UE) 2021/2115 în „Declaraţia strategică”.

35 - Descriere

Se recomandă dezvoltarea unei baze de date/ forum pentru schimburi de informații pentru inițiativele de îmbunătățire organizațională.

35 - Justificare

Recomandare acceptată

În vederea implementării viitorului PNS se va avea în vederea crearea unui cadru organizatoric adaptat la nevoile existente, iar consolidarea capacităților interinstituționale va fi avută în vedere.

36 - Descriere

Este benefică dezvoltarea unei strategii și a unui plan de acțiune pentru consolidarea capacităților interinstituționale.

36 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

În vederea implementării viitorului PNS se va avea în vederea crearea unui cadru organizatoric adaptat la nevoile existente, iar consolidarea capacităților interinstituționale va fi avută în vedere.

37 - Descriere

Sistemele de colectare și monitorizare date trebuie dezvoltate și adaptate noilor cerințe de monitorizare și raportare PAC 2023 – 2027, ținându-se cont de abordarea comună și integrată a celor doi piloni.

37 - Justificare

Recomandare acceptată

În condițiile finalizării aprobării regulamentelor de implementare, sistemele informatice ale agențiilor de plată sunt în curs de actualizare la noile cerințe, proces care se va finaliza după aprobarea tuturor regulamentelor de implementare, a ghidurilor COM (ex. forma și conținutul Raportului Anual de Performanță, ghidurile privind colectarea și raportarea datelor dezagregate pentru monitorizarea și evaluarea planurilor strategice PAC, in baza Reg. (UE) 2022/1475 etc.) și după aprobarea PNS.

La nivelul AFIR, experți din cadrul departamentelor tehnice, IT și monitorizare participă în cadrul Grupurilor de Experți privind implementarea Regulamentului pentru planurile strategice PAC si a Comitetelor PAC, organizate la nivelul COM.

De asemenea, în cursul lunii septembrie 2022 a avut loc o întâlnire tehnică între reprezentanți AFIR și DGDR AM-PNDR cu privire la dezvoltarea unui modul informatic pentru componenta LEADER - PNS.

38 - Descriere

Se recomandă suplimentarea personalului la nivelul structurilor implicate în proiectarea și implementarea intervențiilor din PNS.

38 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

Se va avea în vedere în momentul definitivării structurii organizatorice, necesare pentru gestionarea și implementarea PNS.

39 - Descriere

Se recomandă reluarea analizei privind nevoile de formare, pe parcursul implementării PNS, pentru particularizarea și adaptarea acestor acțiuni la dinamica intervențiilor programate și modificările de context (ex. actualizări ale cadrului legislativ).

39 - Justificare

Recomandare acceptată

Se va avea în vedere în momentul elaborării Planului de evaluare.

40 - Descriere

Se recomandă proiectarea viitoarelor activități de formare astfel încât să se asigure o implicare deplină, o durată adecvată, formatori cu experiență internațională și cunoștințe specifice, evaluare finală și combinarea noțiunilor teoretice cu activități interactive.

Pentru lărgirea gamei de opțiuni de învățare pe care aceștia le au la dispoziție se poate utiliza Instrumentul CE de sprijinire a învățării reciproce – instrumentul TAIEX-REGIO Peer2Peer.

40 - Justificare

Recomandare acceptată

Se va avea în vedere la pregătirea profesională a personalului care va fi implicat în implementarea PNS.

41 - Descriere

Se recomandă accelerarea procesului de elaborare a planului de evaluare și dezvoltarea unor proceduri interne de lucru, acte de delegare pentru concretizarea pașilor, actorii responsabili și calendarul activităților de monitorizare.

41 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

Se va realiza după aprobarea PNS, având în vedere prevederea Regulamentului (UE) nr. 2115/2021, art. 140 alin (4) și (5), conform căreia, *statele membre elaborează un plan de evaluare care furnizează indicii privind activitățile de evaluare menite a fi desfășurate în cursul perioadei de punere în aplicare și îl prezintă comitetului de monitorizare în termen de 1 an de la adoptarea planului strategic PAC*.

42 - Descriere

Se recomandă dezvoltarea acestor sinergii și către instituții care pot sprijini fluxul de date (ex. protocoale de colaborare cu INS).

42 - Justificare

Recomandare acceptată

Există protocoale de colaborare cu diferite instituții în vederea furnizării de date.
De asemenea, în funcție de nevoile ce vor apărea în viitor, vor fi dezvoltate noi colaborări cu alte instituții.

43 - Descriere

Se recomandă introducerea unei note justificative (anexă a PNS) care să ateste selecția indicatorilor, precum și metodologii de calcul particularizate la nivel de indicator - care să indice sursa de colectare a informațiilor (ex. surse oficiale – INS, Eurostat; surse directe – Formulare de aplicație, rapoarte de monitorizare etc.), justificarea valorilor țintă selectate (valori calculate pe baza experienței anterioare, valori calculate pe baza informațiilor culese din sondaje, valori calculate pe baza informațiilor obținute de la actori cheie etc.), sau periodicitatea colectării informațiilor.

Recomandarea vizează versiunea inițială a PNS și a fost deja implementată.

43 - Justificare

Recomandare parțial acceptată

Informații precum metodele de calcul particularizate la nivel de indicator, sursele de colectare a indicatorilor, precum și periodicitatea colectării acestora **nu pot fi descrise într-o anexa la PNS,** întrucât acest tip de informații presupun detalii tehnice, exacte care depind atât de regulamentele de implementare și ghidurile COM, cât și de sistemul informatic care urmează să fie dezvoltat și adaptat noilor cerințe.

Menționăm că procedurile de lucru vor cuprinde toate aceste informații, însă, vor fi elaborate ulterior aprobării PNS și regulamentelor de implementare ale COM.

În secțiunea 8 din cap. 2.1, la nivelul fiecărui OS, se justifică și se detaliază atât intervențiile care contribuie la rezultate cât și modul de stabilire a valorilor țintă/obiectivelor de etapă pentru toți indicatorii de rezultat selectați. Deși nu s-a introdus o anexă în acest sens, capitolul 2.1 este acum revizuit în consecință.

44 - Descriere

Referitor la PD-17, PD-18, PD-19: Aplicarea bunelor practici în creșterea animalelor.

44 - Justificare

Recomandare acceptată

Ecoschemele privind bunăstarea animalelor (PD-07 și PD-08) și intervențiile privind Sprijinul cuplat pentru venit în sectorul zootehnic (PD-21, PD-22, PD-23, PD-24 și PD-25), programate pentru perioada 2023–2027, au prevăzute ca cerințe obligatorii respectarea normelor de condiționalitate, prevăzute la **(SMR 2)**articolele 4 şi 5 ale Directivei Consiliului 91/676/CEE privind protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole și a prevederilor Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa – DCA **(SMR 1**), transpuse în legislația națională prin Ordinul nr. 333/165/2021 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole, precum şi a Programului de acţiune pentru protecţia apelor împotriva poluării cu nitraţi proveniţi din surse agricole al **Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale** și **Ministrului Mediului, Apelor şi Pădurilor**), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, cu modificările și completările ulterioare.

45 - Descriere

Referitor la PD-17, PD-18, PD-19: Aplicarea condiționalităților pentru a preveni deteriorarea mediului și a resurselor naturale (inclusiv resursele de apă, terenuri și sol), supraexploatarea acestora, precum și poluarea apelor de suprafață și subterane prin aplicarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și a pesticidelor.

45 - Justificare

Recomandare acceptată

În perioada de programare 2023–2027, arhitectura verde are la bază normele de condiționalitate ce vor fi prevăzute în România prin legislația națională de implementare în baza art. 12 și art. 13, respectiv Anexa III din Regulamentul (UE) nr. 2115/2021 privind PS PAC, care sunt consolidate și care țintesc mai bine aspectele de mediu și climă, comparativ cu perioada de programare anterioară.

Respectarea normelor privind condiționalitatea este obligatorie pentru fermierii care primesc plăți directe decuplate, plăți directe cuplate, plăți compensatorii prin intervenții pentru dezvoltare rurală (angajamente de mediu și climă, constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice anumitor zone, menținerea suprafețelor împădurite prin PNDR) pe întreaga exploatație agricolă și pe tot parcursul anului calendaristic în cauză.

46 - Descriere

Referitor la PD-17, PD-18, PD-19: Monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului teritorial al PNS asupra mediului și sănătății populației.

46 - Justificare

Recomandare acceptată

Conform prevederilor art. 27 din Hotărârea Guvernului nr. 1076/2004 *„titularul planului sau programului este obligat să depună anual, până la sfârşitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării, rezultatele programului de monitorizare la autoritatea competentă pentru protecţia mediului care a eliberat avizul de mediu”.*

Având în vedere aceste prevederi, indicatorii de monitorizare stabiliți în Raportul de mediu vor fi monitorizați anual, luând în considerare sursele de date indicate.

47 - Descriere

Referitor la PD-17, PD-18, PD-19: Furnizarea de formare și sprijin tehnic pentru promovarea celor mai bune practici și tehnologii cu impact redus asupra mediului: evitarea compactării solului, a eroziunii și a poluării apei și aerului.

47 - Justificare

Recomandare acceptată

Prin intermediul intervenției DR 38 se va realiza consilierea pe teme specifice (de exemplu, eficiența energetică și a resurselor, energie regenerabilă, schimbările climatice, protecția mediului și a naturii, bioeconomia, biosecuritate în fermele mici și mijlocii de porci, diversificarea activităților, securitatea și sănătatea în muncă a fermierilor, inovare socială adresată tinerilor fermieri, digitalizare, etc.).

Prin intermediul intervenției DR 37, în cadrul programelor de transfer și schimb de cunoștințe vor fi abordate tematici privind: schimbările climatice, eco-schemele, dezvoltarea durabilă, utilizarea resurselor (sol, apă, aer), digitalizare, inovare, biodiversitate, bunăstarea animalelor, biosecuritate, surse de energie regenerabile, creșterea eficienței și competitivității în agricultură etc. În acest fel, obiectivele Green Deal vor fi respectate și îndeplinite.

Pe lângă activitățile de formare și consiliere, prin intermediul Rețelei Naționale PAC se vor realiza campanii pentru diseminarea informațiilor cu privire la intervențiile PNS, inclusiv cele ce vizează aspecte esențiale de mediu în zonele rurale.

48 - Descriere

Pentru DR-25, DR-26, DR-27, DR-28: Măsuri de atenuare aplicate în faza de construcție a infrastructurilor și investițiilor

48 - Justificare

Recomandare acceptată

La nivelul PNS la capitolul 4.7.3 Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală a fost introdusă o prevedere aplicabilă tuturor proiectelor, respectiv: *„În cazul proiectelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului, operațiunile finanțate în cadrul intervențiilor PNS se supun evaluării impactului preconizat asupra mediului conform legislației naționale aplicabile”.*
Prin introducerea acestei condiții se va asigura faptul că nu vor fi finanțate investiții care conduc la degradarea mediului.

49 - Descriere

Pentru DR-25, DR-26, DR-27, DR-28: Aplicarea criteriilor ecologice care să asigure un impact negativ minim asupra mediului legat de zgomot, de emisiile în aer, de poluarea apei și de consumul de sol.

49 - Justificare

Recomandare acceptată

La nivelul PNS la capitolul 4.7.3 Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală a fost introdusă o prevedere aplicabilă tuturor proiectelor, respectiv: *„În cazul proiectelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului, operațiunile finanțate în cadrul intervențiilor PNS se supun evaluării impactului preconizat asupra mediului conform legislației naționale aplicabile”.*

Prin introducerea acestei condiții se va asigura faptul că nu vor fi finanțate investiții care conduc la degradarea mediului.

50 - Descriere

Pentru DR-25, DR-26, DR-27, DR-28: Pregătirea de orientări pentru beneficiari, promovarea celor mai bune practici și identificarea măsurilor de atenuare.

50 - Justificare

Recomandare acceptată

Vor fi realizate materiale de informare a potențialilor beneficiari.

51 - Descriere

Pentru DR-25, DR-26, DR-27, DR-28: Include criterii specifice de excludere/conservare pentru intervențiile în zonele vulnerabile/protejate.

51 - Justificare

Recomandare acceptată

La nivelul PNS la capitolul 4.7.3 Elemente comune suplimentare pentru intervențiile sectoriale pentru intervențiile de dezvoltare rurală sau comune atât pentru intervențiile sectoriale, cât și pentru cele de dezvoltare rurală a fost introdusă o prevedere aplicabilă tuturor proiectelor, respectiv: *„În cazul proiectelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului, operațiunile finanțate în cadrul intervențiilor PNS se supun evaluării impactului preconizat asupra mediului conform legislației naționale aplicabile”.*

Prin introducerea acestei condiții se va asigura faptul că nu vor fi finanțate investiții care conduc la degradarea mediului.

3. Raport de evaluare ex ante

A se vedea documentul (documentele) anexat(e)

4. Raport de evaluare strategică de mediu

A se vedea documentul (documentele) anexat(e)

Anexa II privind analiza SWOT

A se vedea documentul (documentele) anexat(e)

Anexa III privind consultarea partenerilor

A se vedea documentul (documentele) anexat(e)

Anexa IV privind plata specifică pentru cultura de bumbac (după caz)

Anexa V privind finanțarea națională suplimentară prevăzută în domeniul de aplicare al planului strategic PAC

Bază	Intervenție	Buget	un număr mai mare de beneficiari	o intensitate mai mare a ajutorului	acordarea de finanțare pentru anumite operațiuni din cadrul intervenției	Informații suplimentare

Asistența financiară națională în sectorul fructelor și legumelor în temeiul Regulamentului (UE) 2021/2115

	Anul calendaristic 2023	Anul calendaristic 2024	Anul calendaristic 2025	Anul calendaristic 2026	Anul calendaristic 2027	Total 2023-2027
Cuantumul estimat al asistenței financiare naționale (în EUR) (articolul 53)	0,00	742.225,00	1.699.033,00	2.933.164,00	3.226.480,00	8.600.902,00

Cuantumul anual estimat al asistenței financiare naționale în sectorul fructelor și legumelor pentru fiecare regiune în cauză și totalul pentru statul membru.

Cuantumul anual estimat al asistenței financiare naționale în sectorul fructelor și legumelor pentru fiecare regiune în cauză și totalul pentru statul membru.

În conformitate cu prevederile articolului 53 al Regulamentului (UE) nr. 2115/2021, România poate acorda ajutor financiar(estimare) de până la 10% din valoarea producției comercializate.

Repartizarea finaciară pe macroregiuni pentru OP-urile care se încadreaza cadrului PNS (Regulamentul (UE) nr. 2115/2021

(euro)

MACROREGIUNI	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
MACROREGINEA 2	0	198.189,29	1.100.594,15	2.010.908,89	2.211.999,78	5.521.692,11
MACROREGINEA 3	0	544.035,75	598.439,32	658.283,25	724.111,58	2.524.869,90
MACROREGINEA 4	0	0	0	263.972,13	290.369,34	554.341.47

Anexa VI privind ajutoarele naționale tranzitorii (după caz)

(a) pachetul financiar sectorial anual pentru fiecare sector pentru care se acordă ajutoare naționale tranzitorii

Sectorul	Pachetul financiar sectorial specific, EUR				
	2023	2024	2025	2026	2027
ANTZ 9 - ovine și caprine femele - plată cuplată de producție	39.064.500,00	35.158.050,00	31.251.600,00	27.345.150,00	23.438.700,00
ANT 4 - plată decuplată pentru tutun	3.596.500,00	3.236.850,00	2.877.200,00	2.517.550,00	2.157.900,00
ANT 5 - plată decuplată pentru hamei	84.000,00	75.600,00	67.200,00	58.800,00	50.400,00
ANT 6 - plată decuplată pentru sfecla de zahăr	1.515.500,00	1.363.950,00	1.212.400,00	1.060.850,00	909.300,00
ANTZ 7 - lapte de vacă - plată decuplată de producție	18.524.000,00	16.671.600,00	14.819.200,00	12.966.800,00	11.114.400,00
ANT 1 – plată culturi în teren arabil	85.301.500,00	76.771.350,00	68.241.200,00	59.711.050,00	51.180.900,00
ANT 2,3 - plată decuplată pentru in și cânepă pentru fibră	5.500,00	4.950,00	4.400,00	3.850,00	3.300,00
ANTZ 8 - carne de vită și mânzat - plată decuplată de producție	77.847.000,00	70.062.300,00	62.277.600,00	54.492.900,00	46.708.200,00

(b) acolo unde este cazul, rata unitară maximă a sprijinului pentru fiecare an al perioadei

Sectorul	Rata unitară maximă a sprijinului, în %

	2023	2024	2025	2026	2027
ANTZ 9 - ovine și caprine femele - plată cuplată de producție	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00
ANT 4 - plată decuplată pentru tutun					
ANT 5 - plată decuplată pentru hamei					
ANT 6 - plată decuplată pentru sfecla de zahăr					
ANTZ 7 - lapte de vacă - plată decuplată de producție					
ANT 1 – plată culturi în teren arabil	27,63	27,63	27,63	27,63	27,63
ANT 2,3 - plată decuplată pentru in și cânepă pentru fibră					
ANTZ 8 - carne de vită și mânzat - plată decuplată de producție					

(c) acolo unde este cazul, informații privind perioada de referință modificată în conformitate cu articolul 147 alineatul (2) al doilea paragraf

Sectorul	Informații privind perioada de referință modificată
ANTZ 9 - ovine și caprine femele - plată cuplată de producție	ANTZ 9 fără perioadă de referință.
ANT 4 - plată decuplată pentru tutun	ANT 4 fără perioadă de referință.
ANT 5 - plată decuplată pentru hamei	ANT 5 fără perioadă de referință.
ANT 6 - plată decuplată pentru sfecla de zahăr	ANT 6 fără perioadă de referință.
ANTZ 7 - lapte de vacă - plată decuplată de producție	În conformitate cu art. 147 alin. (2) din Regulamentul 2115/2022 condițiile de acordare ajutoarelor naționale tranzitorii sunt identice cu cele prevazute la articolul 37 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013,. S-a modificat doar data de referință, care a devenit anul 2018 pentru lapte bovine. Plata se calculează în funcție de producția valorificată în perioada de referință. Pentru exploatațiile nou înființate după anul 2018, perioada de referință este perioada cuprinsă între data începerii depunerii cererii unice de plată a anului anterior și ultima zi înainte de data începerii depunerii cererii unice de plată a anului curent.

ANT 1 – plată culturi în teren arabil	ANT 1 fără perioadă de referință.
ANT 2,3 - plată decuplată pentru in și cânepă pentru fibră	ANT 2,3 fără perioadă de referință.
ANTZ 8 - carne de vită și mânzat - plată decuplată de producție	În conformitate cu art. 147 alin. (2) din Regulamentul 2115/2022 condițiile de acordare ajutoarelor naționale tranzitorii sunt identice cu cele prevazute la articolul 37 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1307/2013. S-a modificat numai data de referință, 31 ianuarie 2018. Plata se calculează în funcție de efectivele eligibile înregistrate la această data. Pentru exploatațiile nou înființate după anul 2018, data de referință este ultima zi înainte de data începerii depunerii cererii unice de plată a fiecărui an de depunere.

(d) o scurtă descriere a complementarității ajutoarelor naționale tranzitorii cu intervențiile din cadrul planului strategic PAC

Ajutorul național tranzitoriu (ANT) continuă să fie o componentă importantă de sprijin pentru fermieri. Deși dimensiunea ANT in termeni financiari este diminuată, impreună sprijiunul acordat prin plătile directe aferente, au in vedere atingerea obiectivelor scontate în sectoarele în cauză.

Astfel pe baza concluziilor analizelor SWOT, a nevoilor identificate și a rezultatelor consultărilor cu partenerii sociali, s-a decis continuarea acordării ajutoarelor naționale tranzitorii, utilizând posibilitatea prevăzută la articolul 147 din Regulamentul (UE) 2021/2115.

Sprijinul National Tranzitoriu contribuie, de asemenea, la realizarea obiectivelor specifice ale PAC, ca răspuns la următoarele **nevoi identificate la nivelul SWOT r**espectiv:

- N Creșterea viabilității fermelor, stabilizarea veniturilor fermierilor, eliminarea discrepanțelor aferenta OS 1
- N Menținerea producției agricole, îmbunătățirea performanțelor economice, creșterea veniturilor aferenta OS 1
- N Reducerea sărăciei, promovarea incluziunii sociale şi a nediscriminării aferenta OS 8
- N Încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale aferentă OS 4

<u>Vegetal</u>

ANT 1

Fermierii care exploatează suprafețe în teren arabil, primesc pe lângă ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:

-BISS (sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității);

-CRISS 1-50 Ha (Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității);

-Tinerii fermieri (Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 de ani;
-Eco-scheme (Scheme pentru climă și mediu)

In - ANT 2
Fermierii care cultivă in, primesc pe lânga ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:
-BISS (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității)
-CRISS 1 - 50 Ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității)
-Tinerii fermieri (sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 ani
-Ecoscheme (scheme pentru climă, mediu)
-ANT-1

Fermierii trebuie să exploateze un teren agricol cu o suprafaţă de cel puţin 1 ha, suprafaţa parcelei agricole să fie de cel puţin 0,3 ha.

La culturile de in plățile menționate nu se completează cu sprijin cuplat pentru venit.
T**otodata prin pilonul II** fermierii pot beneficia de sprijin pentru investiții in exploatații agricole precum, achizitia de echipamente si alte investii specifice exploatatiei dar si investitii in crearea de valoare adaugată respectiv conditionare/procesare la nivelul fermei dar rezultatul trebuie sa se incadreze in Anexa I la tratat.

Cânepa - ANT 3
Fermierii care cultivă cânepă primesc pe lânga ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:
-BISS (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității)
-CRISS 1 - 50 Ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității)
-Tinerii fermieri (sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 ani
-Ecoscheme (scheme pentru climă, mediu)
-ANT-1

Fermierii trebuie să exploateze un teren agricol cu o suprafaţă de cel puţin 1 ha, suprafaţa parcelei agricole să fie de cel puţin 0,3 ha.
La culturile de cânepă plățile menționate se completează cu sprijin cuplat pentru venit.

T**otodata prin pilonul II** fermierii pot beneficia de sprijin pentru investitii in exploatatii agricole precum, achizitia de echipamente si alte investii specifice exploattaiei dar si investitii in crearea de valoare adaugata respectiv conditionare/procesare la nivelul fermei.

Tutun - ANT 4
Fermierii care cultivă tutun primesc pe lânga ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:
-BISS (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității)
-CRISS 1 - 50 Ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității)
-Tinerii fermieri (sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 ani
-Ecoscheme (scheme pentru climă, mediu)
-ANT-1

Fermierii trebuie să exploateze un teren agricol cu o suprafaţă de cel puţin 1 ha, suprafaţa parcelei agricole să fie de cel puţin 0,3 ha.
La culturile de tutun plățile menționate nu se completează cu sprijin cuplat pentru venit.

T**otodata prin pilonul II** fermierii pot beneficia de sprijin pentru investitii in exploatatii agricole precum,

achizitia de echipamente si alte investii specifice exploatației dar si investiții de condiționare/depozitare

Hamei - ANT 5

Fermierii care cultivă hamei primesc pe lânga ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:

-BISS (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității)

-CRISS 1 - 50 Ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității)

-Tinerii fermieri (sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 ani

-Ecoscheme (scheme pentru climă, mediu)

Fermierii trebuie să exploateze un teren agricol cu o suprafaţă de cel puţin 1 ha, suprafaţa parcelei agricole să fie de cel puţin 0,1 ha.

La culturile de hamei plățile menționate se completează cu sprijin cuplat pentru venit.

T**otodata prin pilonul II** fermierii pot beneficia de sprijin pentru investitii in exploatatii agricole precum, achizitia de echipamente si alte investii specifice exploatatiei dar si investitii in crearea de valoare adaugata respectiv conditionare/procesare la nivelul fermei.

Sfecla pentru zahar -ANT 6

Fermierii care cultivă sfecla pentru zahar primesc pe lânga ajutoarele naționale tranzitorii și alte scheme de sprijin:

-BISS (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității)

-CRISS 1 - 50 Ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității)

-Tinerii fermieri (sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), până la 40 ani

-Ecoscheme (scheme pentru climă, mediu)

-ANT-1

Fermierii trebuie să exploateze un teren agricol cu o suprafaţă de cel puţin 1 ha, suprafaţa parcelei agricole să fie de cel puţin 0,3 ha.

La culturile de sfecla pentru zahar plățile menționate se completează cu sprijin cuplat pentru venit.

T**otodata prin pilonul II** fermierii pot beneficia de sprijin pentru investiții in exploatații agricole precum, achizitia de echipamente si alte investii specifice exploatatiei dar si investitii in crearea de valoare adaugată respectiv conditionare/procesare la nivelul fermei.

<u>Zootehnie</u>

Sectorul ovine/caprine - ANT 9

ANTZ 9 ovine si caprine femele- plata cuplată de producție se acordă exploatațiilor de cu un efectiv de minimum 50 de capete de femele ovine/ 25 de capete de femele caprine. SCZ pentru ovine/ caprine se acordă pentru un efectiv cuprins între 60 şi 500 de capete femele ovine şi/sau berbeci , respective 50 şi 500 de capete de femele caprine şi/sau ţapi.

Complementaritatea se aplică exploatațiilor cu un efectiv cuprins între 60-500 capete ovine, respectiv 50-500 capete caprine, aceaste categorii de exploatații având cea mai mica rată de rentabilitate și fiind cele mai vulnerabile în cazul fluctuațiilor prețurilor inputurilor și ale veniturilor.

Sectorul bovine carne

ANTZ 8 carne de vita și manzat- plata decuplată de producție se acordă pentru un efectiv de minimum 3 capete bovine. SCZ pentru creşterea taurinelor de carne se acordă pentru un efectiv de animale de

minimum 10 şi maximum 250 de capete.

Complementaritatea ANT–SCZ se aplică exploatațiilor cu un efectiv cuprins între 10- 250 de capete.

Dacă sunt îndeplinite angajamentele prevăzute în echoschema „Măsura pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat", exploatațiile care cresc tineret bovin la îngrășat de până la 32 de luni și dețin maximum 5000 de capete, pot solicita o plată suplimentară.

Sectorul vaca de lapte

ANTZ 7 lapte de vacă lapte – plata decuplată de producție se acordă pentru un minimum 3 tone lapte comercializat. SCZ pentru creșterea vacilor de lapte se acordă pentru un efectiv de animale de minimum 10 şi maximum 250 de capete. Ținând cont că în România producția medie de lapte pe cap de vacă este de 3500 litri/cap/an.

Complementaritatea se aplică exploatațiilor cu un efectiv cuprins între 5- 250 de capete în zona de munte și exploatațiilor între 10-250 capete în restul țării.

Segmentul de ferme cuprinse între 10 și 250 capete, dețin cca. 30% din total efectivelor de vaci, sunt repartizate pe întreg teritoriul țării, asigură activitate principală în zonele rurale și aprovizionează în cea mai mare proporție piețele locale. În România tot sectorul de creştere a vacilor de lapte este în dificultate, dar au fost selectate pentru sprijin cuplat tipurile de exploataţii cele mai vulnerabile, datorită rentabilităţii slabe a acestora, fapt care afectează negativ echilibrul economic, întrucât costurile producţiei depăşesc în multe dintre cazuri veniturile.

În situația în care sunt îndeplinite angajamentele prevăzute în echoschema „Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte" exploatațiile de vaci de lapte, indiferent de mărimea lor, pot solicita o plată suplimentară.

În mod complementar în cadrul Pilonului II au fost programate intervenții destinate sectorului de ovine-caprine, bovine de carne, vaca de lapte care vizează atât plăți compensatorii cât și investiții la nivelul explatatiilor:

- Intervenția de Agro-mediu și climă - pachetul Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon vizează creșterea animalelor de rasă pură aparținând raselor locale în pericol de abandon și răspunde astfel nevoilor de conservare a biodiversității și de încurajare a menținerii și aplicării practicilor tradiționale,
- Sprijinul financiar reprezentat de compensarea fermierilor care utilizează terenuri agricole situate în zone unde producția agricolă este mai redusă cantitativ și/sau calitativ din cauza unor condiții naturale nefavorabile, constituie o altă contribuție asupra sectorului de creștere a animalelor,
- Sprijinul acordat în cadrul angajamentelor de agro-mediu și climă aplicabile pe pajiști permanente asigură utilizarea extensivă a suprafețelor utilizate pentru pășunat sau producerea de furaje destinate animalelor,
- Investiții în fermele zootehnice, inclusiv sectorul de ovine caprine, atât pentru investițiile în producție primară cât prin cele aferente procesării,
- Interventia adresata fermelor de mici dimensiuni are în vedere prioritizarea fermelor care mețin/dezvoltă efectivele de animale din rase autohtone,
- Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri.

	BISS	CRISS	YF	Ecoscheme	SCV	SCZ	ANT 1
ANT 2,3	*	*	*	*	*		*
ANT 4	*	*	*	*			*
ANT 5	*	*	*	*	*		*
ANT 6	*	*	*	*	*		*
ANT 7				*		*	
ANT 8				*		*	

ANT 9				*		*	

-

Altă anexă: Coerența cu țintele Uniunii pentru 2030 și contribuția la acestea

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % pierderile de nutrienți, asigurând totodată că fertilitatea solului nu este deteriorată

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a acoperi 10 % din suprafața agricolă cu elemente de peisaj de mare diversitate

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a asigura faptul că 25 % din suprafața agricolă este destinată agriculturii ecologice

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

Contribuția națională la obiectivele UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % utilizarea și riscul global de pesticide chimice, și utilizarea pesticidelor mai periculoase.

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2030 de a reduce cu 50 % vânzările de substanțe antimicrobiene pentru animalele crescute în exploatații și pentru acvacultură

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

Contribuția națională la obiectivul UE pentru 2025 de a implementa internetul în bandă largă rapid în zonele rurale pentru a atinge obiectivul de acces de 100 %

Cuantificarea contribuției intervențiilor PNS la atingerea țintelor UE nu constituie un element obligatoriu a fi inclus de statele membre în planurile strategice.

DOCUMENTE

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
Analiza descriptivă - SWOT PNS 2023-2027	Anexa II: Analiza SWOT	21 nov. 2022	Analiza descriptivă - SWOT PNS 2023-2027	Ares(2025)9705153	Analiza descriptivă - SWOT PNS 2023-2027	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P1 v1	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-01 P1 v1 pășuni în zone cu înaltă valoare naturală	Ares(2025)9705153	Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P1 v1	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P1 v2 si v3	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-01 P1 v2-lucrări manuale și v3-lucrări cu utilaje usoare	Ares(2025)9705153	DR-01 P1 v2 si v3 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P3.1 si P3.2	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-01 P3.1-Crex si P3.2-Lanius si Falco	Ares(2025)9705153	DR-01 P3.1 si P3.2 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P6	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-01 P6 Maculinea	Ares(2025)9705153	DR-01 P6 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-01 P9.2	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-01 P9.2 Aquila	Ares(2025)9705153	DR-01 P9.2 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-02 P10	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-02 P10 specii de pasari comune	Ares(2025)9705153	DR-02 P10 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-02 P4	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-02 P4 Culturi verzi	Ares(2025)9705153	DR-02 P4 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-02 P5	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-02 P5 Adaptarea	Ares(2025)9705153	DR-02 P5 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-02 P7	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-02 P7 Branta	Ares(2025)9705153	DR-02 P7 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-02 P9.1	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în	21 nov. 2022	DR-02 P9.1 Aquila	Ares(2025)9705153	DR-02 P9.1 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
	strategie						
Certificarea metodologiei de calcul DR-03	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-03 rase locale	Ares(2025)9705153	DR-03 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-04 si DR-05	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-04 si DR-05 agricultura ecologica	Ares(2025)9705153	DR-04 si DR-05 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-06	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-06 Bunăstarea animalelor	Ares(2025)9705153	DR-06 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-07 P1	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-07 P1 zone de liniste	Ares(2025)9705153	DR-07 P1 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-07 P2	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-07 P2 utilizare de atelaje la rarituri	Ares(2025)9705153	DR-07 P2 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea metodologiei de calcul DR-09, DR-10, DR-11	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-09, DR-10, DR-11 ANC	Ares(2025)9705153	DR-09, DR-10, DR-11 - Certificarea metodologiei de calcul	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Declaratia de conformitate pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în exploatațiile pomicole	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR 15-Investiții în exploatații pomicole	Ares(2025)9705153	Declaratia de conformitate pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în exploatațiile pomicole	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Declaratia de conformitate pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în sectoarele hamei si/sau struguri de masă	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR 17 Investitii în sectoarele hamei si/sau struguri de masă	Ares(2025)9705153	Declaratia de conformitate pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în sectoarele hamei si/sau struguri de masă	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Declaratie art. 82 PD 04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	PD 04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	Ares(2025)9705153	Declaratie art. 82 PD 04 Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Declaratie privind caracterul adecvat al Metodologiei si precizia calculelor pentru perdelelor naturale de protecție	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-19 Investiții neproductive la nivel de fermă	Ares(2025)9705153	Declaratie privind caracterul adecvat al Metodologiei si precizia calculelor pentru perdelelor naturale de protecție	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Descrierea procesului de consultare cu partenerii	Anexa III Consultarea partenerilor	21 nov. 2022	Anexa III	Ares(2025)9705153	Descrierea procesului de consultare cu partenerii	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
Metodologia de calcul pentru costurile standard a perdelelor naturale de protecție	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR 19 - Investiții neproductive la nivel de fermă	Ares(2025)9705153	Metodologia de calcul pentru costurile standard a perdelelor naturale de protecție	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Metodologia de calcul pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în sectoarele hamei și/sau struguri de masa	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR 17 Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	Ares(2025)9705153	Metodologia de calcul pentru costurile standard aferente Intervenției de investitii în sectoarele hamei și/sau struguri de masa	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Metodologia de calcul pentru costurile standard aferente Intervenției de investiții în exploatațiile pomicole	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR 15- Investiții în exploatații pomicole	Ares(2025)9705153	Metodologia de calcul pentru costurile standard aferente Intervenției de investiții în exploatațiile pomicole	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Metodologie update fine-tuning DR-10 ANC SEMN	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	21 nov. 2022	DR-10 ANC SEMN	Ares(2025)9705153	DR-10 ANC SEMN - Metodologie update fine-tuning	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Raport de mediu	Anexa I: Evaluarea ex-ante și evaluarea strategică de mediu (SEA) menționate în Directiva 2001/42/CE	21 nov. 2022	Raport de mediu	Ares(2025)9705153	Raport de mediu PNS 2023-2027 Aviz de mediu nr. 115 din 21.11.2022 PNS 2023_2027 Anexa 1. Bibliografie Anexa 2. Coerența externă Anexa 3. Lista intervențiilor PNS Anexa 4. Descrierea caracteristicilor de mediu și a stării actuale a mediului Anexa 5. Zone cu o importanță deosebită pentru mediu Anexa 6. Analiza de impact Anexa 7. Rezumat non-tehnic Anexa 8 Studiu EA PNS 2023-2027 Anexa 8.1. Lista intervențiilor PNS Anexa 8.2 - Lista siturilor Natura 2000 suprapuse cu interventii, suprafete, date spatiale Anexa 8.3 - Analiza suprapuneri metodologii Natura 2000 Anexa 9. Rezultatele consultării publice și a dezbaterii publice	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Studiul privind Evaluarea ex ante a Planului National Strategic 2023-2027	Anexa I: Evaluarea ex-ante și evaluarea strategică de mediu (SEA) menționate în Directiva 2001/42/CE	21 nov. 2022	Studiul privind Evaluarea ex ante a Planului National Strategic 2023-2027	Ares(2025)9705153	Studiu evaluare ex-ante Anexa 1_Logica de interventie Anexa 2_Concluzii și recomandări	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
					Anexa 3_Indicatori de rezultat Anexa 4 - OS, nevoi, interventii si alocare financiara		
Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru DR-08 (Conform art.82 din Regulamentul (UE) 2115/2021	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	14 nov. 2023	DR 08	Ares(2025)9705153	DR 08- Declarație ICAS_Lucrari impaduriri DR 08- Declaratie ICAS_ Pierdere venit 1 DR 08- Declarație ICEADR_ Pierderi de venit 2	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Metodologie desemnare zone eligibile AECC DR-01 & DR-02 - v2 și listele zonelor eligibile	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	27 feb. 2024	DR-01, DR-02	Ares(2025)9705153	Metodologie desemnare zone eligibile AECC DR-01 & DR-02 - v2 Lista zone eligibile DR-01 Lista zone eligibile DR-02	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Notă privind actualizarea costurilor unitare standard utilizate în cadrul lnterven̦iei DR 37 - Transfer de cunoștințe	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	25 iun. 2024	142169	Ares(2025)9705153	Notă privind actualizarea costurilor unitare standard utilizate în cadrul lnterven̦iei DR 37 - Transfer de cunoștințe	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
7.3.1.1.5.1 Descrierea sistemului de control și penalități pentru intervențiile IACS	Anexă capitolul 7: Sistemul de guvernanță și coordonare	23 sept. 2024	7.3.1.1.5.1 Descrierea sistemului de control și penalități pentru intervențiile IACS	Ares(2025)9705153	Descrierea sistemului de control și penalități pentru intervențiile IACS	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-07	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	23 sept. 2024	PD-07	Ares(2025)9705153	Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-07	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-08	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	23 sept. 2024	PD-08	Ares(2025)9705153	Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-08	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-27	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	23 sept. 2024	PD-27	Ares(2025)9705153	Certificarea caracterului adecvat și acuratețea calculării plăților pentru PD-27	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Combinarea angajamentelor de mediu si clima V5 - aplicabila in perioada 20.03.2025-31.12.2025	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	18 mar. 2025	PD-04, PD-05, PD-06, PD-28, DR-01, DR-02, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10, DR-11	Ares(2025)9705153	Combinarea angajamentelor de mediu si clima PS_ aplicabila in perioada 20.03.2025-31.12.2025	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Combinarea angajamentelor de mediu și climă V6 - aplicabilă începând cu 2026	Anexă capitolul 5: Plăți directe, intervenții sectoriale și de dezvoltare rurală specificate în strategie	27 oct. 2025	PD-04, PD-05, PD-06, PD-28, DR-01, DR-02, DR-04, DR-05, DR-09, DR-10, DR-11	Ares(2025)9705153	Combinarea angajamentelor de mediu și climă PS - aplicabilă începând cu 2026	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica
Programme snapshot 2023RO06AFSP001 8.1	Instantaneu de stare a datelor înainte de trimitere	11 nov. 2025		Ares(2025)9705153	Programme snapshot 2023RO06AFSP001 8.1 Programme snapshot 2023RO06AFSP001 8.1	11 nov. 2025	ȘERBAN, Adriana Monica